ТАЄМНА ДОКТРИНА

СИНТЕЗ

НАУКИ, РЕЛІГІЇ, І ФІЛОСОФІЇ

О.П. БЛАВАТСЬКОЇ

АВТОРКИ «ВИКРИТОЇ ІСІДИ»

SATYÂT NÂSTI PARO DHARMAH

«НЕМАЄ РЕЛІГІЇ ВИЩЕ ІСТИНИ»

ТОМ II

АНТРОПОҐЕНЕЗА

ЧАСТИНА I

_____

ЗМІСТ

Попередні Замітки.....8
Кабіри, породжені на Лемносі
Таємниці Куюнджика
Лемурія і Атлантида
Геологічні Періоди
Тропіки на Полюсах

_____

СТАНЦА I.

Дванадцять Станц із Книги Дзіан 14
Коментарі.....18
Початок Свідомого Життя
Космічні Неподільні Першооснови
Дракон і Змій
Меркурій і Сонце
Небесні Правителі Людства
Шукра і Земля
Єдиний і Безлічі
«Сім» Таємниць
Три Види Світла
Числа Утвору
Еволюція, але не Утвір
Адам Кадмон
Перша Війна на Небі
Нарада і Асурамайя
Дзеркало Майбутнього

_____

СТАНЦА II.

Природа, позбавлена Допомоги, зазнає невдачі 34
Що було Створено Обертанням Землі
Чудовиська Хаосу
Надана самій собі Фізична Природа зазнає невдачі
Утвір Божественних Істот в Екзотеричних Оповіданнях
Тіла Брахми
Чотири Класи Творців
Що говорять Гностики?
Що є Пломені?
Божественна Воля стає Еросом
Хронологія Брахманів
Раса, що ніколи не вмирає
Юги і Кальпи
Мінливості Точної Науки
Космогонія – Розумний План

_____

СТАНЦА III.

Спроби створити Людину 47
Володарі Місяця
Різні Класи Творців
Животворний Духовний Вогонь
Людина-Бог у Тваринній Формі
«Вогні», «Іскри» і «Пломені»
Син Yah'a

СТАНЦА IV.

Створення Перших Рас 52
Людина не Створена Досконалою
Про тотожність і Різновид Втілюваних Сил
Пітри Богів і Демонів
Прабатьки Людей
Відмова Створювати
Значення Символу Прометей
Записи Древніх Рас
Свастика
Пророцтво про Сьому Расу
Первісна Людина не була вдалою
Здивування Ассиріологів
Що є насправді Водень?
Еволюція Почуттів

СТАНЦА V.

Еволюція Другої Раси 65
Tabula Smaragdina
«Оболонки» Шеба Хахалот
Таємна Робота Хірама
Божество Вогню
Способи Розмноження
Дарвін про Андрогінні Форми
Первинна Бластема Нонеда
Алегорія «Кастор і Поллукс»
Божественний Гермафродит
Загадка Сфінкса
Yah-Hovah – Андрогіна
Езотеричний Каїн
Єврейське Ім'я Бога

СТАНЦА VI.

Еволюція Потом-породжених 78
Лебідь і Яйце
Двостатеве Розмноження
Двостатева Третя Раса
Відображення Образу Елохіма
Кілька Слів про «Потопи» і «Ноїв»
Ковчег Ману
«Потоп» – Всесвітній Переказ
Символи Акритів
Єврейський Ной і Халдейський Нуах
«Білий Острів»
Давність Людства
Чи могли існувати Люди 18 000 000 років тому?
Адам-Галатея
Що є Еволюція?
«Організм без Органів»
Наука мовчить
«Мимовільне Зародження»
Океан Вугільної Кислоти?

СТАНЦА VII.

Від Напів-Божественних Рас до Перших Людських Рас 94
«Чорний Вогонь» в «Зохарі»
«Супротивники» Бога
Первісні Способи Розмноження
Монади й Кола
Як відбулися Перші Ссавці?
Боги – Обожнені Люди
Народження Чхая
Історія про Канду і Прамлоча отримує пояснення
«Потом-Породжені» і Андрогіни
Дні Народження Дхіані

_____

СТАНЦА VIII.

Еволюція Ссавців; Перше Падіння 105
Люди, Прабатьки Тварин
Архаїчна Зоологія
Гріх Людей, котрі не володіли Розумом
Які можуть бути Заперечення проти Попереднього?
Помилки Дарвіністів
Істинна Первісна Людина

_____

СТАНЦА IX.

Кінцева Еволюція Людини 110
Причина Виродження
Раса без Кісток
Гібридизація
Первісна Мова
Трансформація Землі
Едеми, Змії і Дракони
Сад Едему – Школа
Літаючі Верблюди
Дракон Кірхера
Чи має Сатана яку-небудь Реальність?
Дві Школи Магії
Сьомий Син Сьомого Сина
Велика Гора Будди
Наука вірить у «Драконів»
Літаючі Дракони
«Сини Бога» і «Священний Острів»
Материк Богів
Свідчення Жакольо
Баміанські Колоси

_____

СТАНЦА X.

Історія Четвертої Раси 130
Раса Місячного Кольору
Містерія Майя
Сатанинські Міфи
Святий Сатана
Caput Angelorum
Теологи-Насмішники
«Принципи» одержують Пояснення

Людина – бліде Відображення Богів
Сатана – Доцентрова Сила
Жертва Вогняних Ангелів
«Свідома Сутність»
Відповіді на Заперечення
Архаїчні Вчення в Пуранах і в Книзі Буття. Фізична еволюція
Гладстон убиває «Книгу Буття»
Урок з Природної Історії
Протиріччя Науки
«Абсолютне Правило» Науки не підтверджено Фактами
Уроджений Закон Прогресивного Розвитку
Природа Одноманітна
Мільйони років з тих пір
Панорамний Огляд Ранніх Рас
Байї і Фабер
Природне «Падіння»
Символізм Кроноса
Раси в Грецькій Міфології
Золота Доба
Немає Дияволів поза Людством
Велетні
Чи є Велетні вигадкою?
Свідчення Давнини
Велетні Четвертої Раси
Священна Четвірка
Діти Брахми
Людські й Тваринні Схрещування
Німа Людина, яка ходить на чотирьох
Раси, що володіють «Третім Оком»
Людина – Вмістище всього Насіння Життя
Символізм Маздеїв
«Смертні» володарі «Третього Ока»
Окультна Фізіологія
Місцезнаходження Душі
Еволюція Ока
Третє око – зараз Гланда
Число Монад обмежене
Закон Відплати
Первісні Ману Людства
Сім і Чотирнадцять Ману
«Приховання» Езотеризму
Чотири Ранні Раси
Езотеричне Значення «Риби»
Внутрішня Людина в «Захарі»

———

СТАНЦА XI.

Цивілізація й Знищення Четвертої та П’ятої Раси 178
Передчуття Істини
Виродження Людства
Символізм Індусів
Маги й Дні Крішни
Течія Атлантичного Океану
Пішки через Океани
Зміни Клімату
Цикли в Циклах
Древні Материки

Таємні Аннали
Стоячі Свідки Потоплених Материків
Баміанські статуї
Праця Присвячених
Циклопічні Руїни і Колосальні Камені, як Свідки Велетнів
Оживлені Камені
«Хиткі Камені» у Європі
Живі, Говорючі та Рухливі Камені
Всесвітні Свідки
Потрібно бути Богом, щоб стати Людиною

———

СТАНЦА XII.

П’ята Раса і її Божественні Наставники 197
«Великий Дракон» і «Змії»
Полюси Тричі змінювали Положення
Змії і Дракони в різних Символізмах
Гностики Назеяни
Сидеральні та Космічні Гліфи
Два Містичних Полюси
Бог і природа Антропоморфовані
Хто був Енох та Інші?
Полюси, «Небесний Вимір»
Дракон Людяний і в той же час Божественний
Наші Божественні Наставники
Гермес в Астрономії і в інших областях
Що сказали Жерці Геродоту?
Що є «Духи»?
Уявлення Платона про Зло
Пшениця принесена на Землю Богами
Таємниця Азазеля
Захмелілий Індра
Походження Міфу про Сатану
Таємниця Дракона
Агні – Бог Вогню
Меродах-Михайло
Сонячні Боги, Творчі Сили
Хто спочатку Створив Жінку?
Ієгова – Офіоморфос
Ной був Кабіром, отже він повинен був бути Демоном
Легенди про Потоп
Найдавніші Перські Сказання про Полярну Зірку і Затоплені Материки
Легенди Ірану
Езотерична Хронологія
Перський Фенікс
Арктичний Материк
Недосяжна Земля
Західні Теорії засновані на Грецьких і Пуранічних Переказах
Сходознавці на помилковому сліді
Майбутні Материки в Символах
Загадки Давнини
Що говорить Марцелл?
«Прокляття» з Філософської Точки Зору
Древня і Сучасна Людина
Перетворення Прометея
Христос пов’язується з Епафос’ом
Помилка, зроблена Аріаном, пояснена

Чи був Есхіл Присвяченим?
Дарунок Прометея
Додаткові Уривки з Коментарів на Вірші в Станці XII
Будди – Звільняючі від гріхів
Найдавніші Записи про Атлантиду
Загибель Атлантиди
«Східні Ефіопи»
Зодіаки Єгипту
Теорії одного Саморобного Адепта
Генеалогічне Дерево Нашої Раси
Єгипетський Лабіринт

_____

ВИСНОВОК

Історія, «Написана в Зірках» 244
Повне Заперечення
Історичні «Брехуни»
Прийдешня Нова Раса
Майбутнє Людство

~~~~~~

Ἡ ἐμή διδαχή οὐχ ἐστιν ἐμή, ἀλλά τοῦ πέμψαντός με
Моє Вчення – не Моє, але Того хто послав Мене.
Євангел. від Іоанна, VII, 16.

~~~~~~

СУЧАСНА НАУКА наполягає на Доктрині Еволюції так само, як робить це людський розум і Таємна Доктрина, і думка ця підтверджується древніми легендами й міфами, та навіть самою *Біблією*, якщо вміти читати між рядків. Ми бачимо, як квітка повільно розвивається з бутону, а бутон – з його насіння. Але звідки ж походить насіння, з усією його наперед визначеною програмою фізичного перетворення і з його невидимими, відтак, *духовними* силами, які поступово розвивають його форму, колір і запах? Слово *еволюція* говорить саме за себе. Зародок теперішньої людської раси повинен був передіснувати в расі, від якої вона походить, так само як насіння в якому лежить схована квітка майбутнього літа, розвинулося в чашечці квітки, що дала йому народження. Прабатько може лише *трохи* відрізнятися, але проте, він відмінний від свого майбутнього потомства. Допотопними предками слона і ящірки теперішнього часу були, можливо, мамонт і плезіозавр. Чому ж прабатьками нашої людської раси не могли бути «велетні», згадані у *Ведах*, у *Волуспа* і в Книзі *Буття*? Й тоді як же рішуче безглуздо думати, що «перетворення видів» відбулося відповідно до деяких найбільш матеріалістичних теорій еволюціоністів, цілком природно уявити, що кожний з видів, починаючи від молюсків і закінчуючи людиною-мавпою, змінився з часу своєї первісної і певної форми («ВИКРИТА ІСІДА», I, 152-3).

ПОПЕРЕДНІ ЗАМІТКИ

ПРО СТАНЦИ АРХАЇЧНІ ТА ЧОТИРИ ДОІСТОРИЧНИХ МАТЕРИКА

Facies totius universi, guamvis infinitis modis variet,
Manet tamen semper eadem.

SPINOZA

Станци та Коментарі на них у цьому томі взяті з тих же Архаїчних Записів, як і Станци про Космогонію в першому томі. Наскільки можливо, ми дотримувалися дослівного перекладу; але деякі Станци занадто затемнені, щоб бути зрозумілими без пояснень, і тому, так само як і в першому томі, вони спочатку наведені повністю, як вони є, а потім узяті вірш за віршем з їхніми коментарями; зроблена спроба пояснити їх додаваннями у примітках до більш повного роз'яснення їх у Коментарях.

Що стосується еволюції людства, то Таємна Доктрина висуває три нові передумови, які стоять у прямому протиріччі, як стосовно Сучасної Науки, так і до загальноприйнятих релігійних догм. Вона учить: *(a)* одночасній еволюції семи людських груп на семи різних частинах нашої планети; *(b)* народженню *астрального* тіла раніше *фізичного*, причому перше служить зразком для другого; і *(c),* що людина в цьому Колі передувала всім ссавцям – включаючи і антропоїдів – у тваринному світі[1].

Таємна Доктрина не є єдиною, яка стверджує, що первісні люди були породжені одночасно на семи розділах нашої планети. У *Божественному Пемандрі* Гермеса Трисмегіста ми знаходимо тих же сімох первісних людей[2],

[1] Дивись Книгу *Буття*, II, 19. Адам оформлений – у вірші 7, у вірші 19 сказано: «Господь Бог утворив із землі всю польову звірину, і все птаство небесне і привів до людини, щоб бачити, як назве їх...». Так людина була створена *поперед* тварин, бо тварини, згадані в першому розділі, є знаками Зодіаку, тоді як *людина* «чоловік-жінка», не людина, але воїнство Сефіротів, «Сили або Янголи», «створені за образом і подобою Божою». Адам, людина, не створена за цією подобою, також не стверджується це і в Біблії. Більше того, другий Адам, езотерично, є семериковим, що означає сім людей або, вірніше, сім людських груп. Бо перший Адам-Кадмон є синтез *десяти* Сефіротів. З них верхня Тріада перебуває в Світі Прообразів, як майбутня «Трійця», тоді як сім нижчих Сефіротів створюють проявлений матеріальний світ, і ця семериковість і є Другий Адам. Книга *Буття* і Містерії, на підставі яких вона була складена, прийшли з Єгипту. «Бог» першого розділу *Буття* є Логос, а «Господь-Бог» другого розділу - Творець-Елохім, менші Сили.

[2] Так говорить *Пемандр*: «Це таємниця, яка до цього дня була прихована. Природа в поєднанні з Небесною Людиною [Елохім або Дхіані] виявила диво...семеро людей, всі чоловік-жінки [Гермафродити]... відповідно до природи семи правителів »(II, 29) або ж семи Воїнствам Пітрі * або Елохіма, які виявили чи створили його. Це цілковито зрозуміло, але все ж зверніть увагу на тлумачення навіть наших сучасних теологів, людей, визнаних вченими і розумними. В *Теологічних* та *Філософських Творах Гермеса Трисмегіста, Християнина [?] Неоплатоніка*, праці, зібраній Дж. Дев. Чемберсом з Оксфордського Коледжу-Оріель, перекладач дивується, «хто саме мається на увазі під цими сімома людьми?». Він вирішує утруднення, роблячи висновок, що позаяк «первинний образ Людини [Адам-Кадмон в Книзі *Буття*, I) був чоловік-жінкою... то сім можуть означати наступних патріархів, згаданих у Книзі *Буття*» (стор. 9). Істинно теологічний спосіб розрубання Гордієва вузла!

котрі розвинулися з Природи і Небесної Людини в збірному сенсі цього слова, саме від Духів Творців; а на фрагментах халдейських таблиць, зібраних Георгом Смітом, на яких записана вавилонська легенда про Створення, у першому стовпці таблички із Кута згадуються сім людських істот «з обличчями воронів», інакше кажучи, чорного, смаглявого кольору шкіри, «створених (сімома) Великими Богами». Або, як пояснено в рядках 16, 17 і 18:

Посередині Землі виросли вони, і могутні стали,
І помножилися числом,
Сім Царів, брати однієї родини[3].

Це і є Царі Едему, які згадуються в *Кабалі*. Перша Раса, котра була *недосконала*, тобто була породжена до встановлення «рівноваги» (статей) і тому була знищена[4].

«Сім Царів, братів, з'явилися і породили потомство, чисельністю у 6000 був їхній народ. Бог Нергас (смерть) знищив їх». «Як знищив їх він?» «Надавши рівноваги тим, хто ще не існував»[5].

Вони були «знищені» як Раса, поглинені своїм власним потомством (за допомогою виділення); тобто безстатева Раса втілилася в (потенційно) двостатеву; і остання – в андрогін; ця – знову в Расу, розділену на дві статі, у пізнішу Третю Расу. Якби таблиці ці не були розбиті, було би встановлено, що вони містять дослівно те ж сказання, яке наведено, як в Архаїчних Записах, так і в записах Гермеса, принаймні, що стосується основних фактів, якщо й не відносно малих подробиць, бо Гермес досить таки перекручений неточними перекладами.

Безсумнівно, що гадана надприродність цих вчень, хоча й алегоричних, настільки діаметрально протилежна мертвій букві *біблійних* тверджень[6], так само як і пізнішим гіпотезам Науки, що вона викличе затяте спростування. Проте, окультисти знають, що традиції Езотеричної Філософії повинні бути істинними просто тому, що вони є найбільш логічними і мирять кожну перепону. Крім того, ми маємо єгипетську *Книгу Тота* і *Книгу Мертвих,* та індуські *Пурани* з їх Сімома Ману, так само як і халдео-ассирійські записи, таблиці яких згадують сім первісних людей, або Адамів, істинний сенс яких може бути встановлений за допомогою *Кабали*. Ті, хто знає щось про Самофракійські Містерії, також згадають, що збірне ім'я Кабірів означало «Священні Вогні», які створили в семи місцевостях острова Електри або Самофракії «Кабіра, породженого від Св. Лемноса» – острів, присвячений Вулкану.

Згідно з Піндаром, цей Кабір, ім'я якого було Адамас[7], за Лемноськими переказами, був типом первісної людини породженої утробою Землі. Він був прототипом перших людей у порядку народження і постав одним із семи первісних предків або прабатьків людства[8]. Якщо до цього ми приєднаємо той факт, що Самофракія була колонізована фінікійцями, а до них таємничими пелазгами, котрі прийшли зі Сходу, і пригадаємо також тотожність «Таємних» Богів фінікійців, халдеїв та ізраїльтян, то буде легко знайти, звідки дійшло до нас також і поплутане оповідання про Потоп Ноя. Останнім часом стало безперечним фактом, що євреї, які отримали свої первісні уявлення про Утвір від Мойсея, котрий сприйняв їх від єгиптян, склали свою Книгу *Буття* й перші космогонічні перекази переписані Ездрою та іншими, за халдео-аккадійськими джерелами. Тому, досить дослідити вавилонські та ассирійські клинчасті письмена й інші написи, щоб і в них знайти розкидані там і тут не тільки первісне значення імені Адама, Адмі або Адамі, але також і створення семи Адамів, або основних людей, фізично породжених від Матері Землі й духовно або астрально – від Божественного Вогню Прабатьків. Навряд чи очікується, щоб ассиріологи, не знайомі з Езотеричними Вченнями, надали би більшої уваги таємничому і постійно повторюваному числу *сім*, знайшовши його на вавилонських циліндрах, ніж коли вони зустрічають його в Книзі *Буття* і взагалі в *Біблії*. Проте, числа духів предків і сім груп їхнього людського потомства відзначені на циліндрах і, незважаючи на зношений стан фрагментів, вони так само ясно перебувають там, як і в *Пемандрі*, і в *«Книзі Заповітної Таємниці» Кабали*. В останній Адам Кадмон є Деревом Сефіротів і також «Деревом Пізнання Добра й Зла». І «Дерево це», говорить вірш 32-ий, «має навколо себе сім колон» або світів семи творчих Янголів, діючих у Сферах семи Планет на нашій земній кулі. Позаяк Адам Кадмон є ім'я *збірне*, то таким же є і ім'я людини Адама. Георг Сміт у своїй праці «*Chaldean Account of Genesis*» говорить:

***** Прим перекл. – Також у першому томі «Т. Д» замість Пітріси потрібно всюди читати Пітри.

[3] Георг Сміт, «*Chaldean Account of Genesis*», стор. 103.

[4] Порівняй *Зохар, Сіфра ді-Ценіута, Ідра Зута,* 2928, Франк, «*La Kabbale*», стор. 205.

[5] *Сіфра ді-Ценіута.*

[6] Позаяк зараз стверджується, що таблиці халдеїв, які дають алегоричний опис Утвору, Падіння і Потопу й навіть легенду про Вавилонську Вежу, були написані «до часів Мойсея» (Сміт, *«Chaldean Account of Genesis»*), то як може *П'ятикнижжя (Pentateuch)* бути названо «Одкровенням»? Це просто інший виклад того ж самого переказу.

[7] *«Philosophumena»,* том 7, видання Міллера, стор. 98.

[8] Там само, стор. 108.

«Слово Адам, що дається в цих переказах першій людській істоті, очевидно, *не є власним ім'ям, але вживається лише як термін для позначення людства*. Адам, як власне ім'я, з'являється в Книзі *Буття*, але, звичайно, у деяких місцях вживається лише в тому ж сенсі, як і ассирійське слово»[9].

Більше того, ні халдейський, ні біблійний Потоп з їхніми сказаннями про Ксизуфруса і Ноя не засновані на всесвітньому Потопі або навіть на потопі Атлантиди, відбитому в індуській алегорії Вайвасвата Ману. Вони є екзотеричними алегоріями, заснованими на Езотеричних Містеріях Самофракії. Якщо найдавніші халдеї знали Езотеричну Істину, приховану в Пуранічних легендах, то інші народи чули лише про Містерію Самофракійську і зобразили її в алегорії. Вони застосували її до своїх астрономічних і антропологічних або, скоріше, фалічних уявлень. Історично Самофракія була відома в древності через потоп, що затопив усю країну і дос яг вершин найвищих гір; подія ця трапилася до часу Аргонавтів. Вона була затоплена раптово водами з Евксіна, що до того часу вважалося озером[10]. Але ізраїльтяни, крім того, мали ще іншу легенду, на якій вони могли засновувати свою алегорію, легенду про Потоп, що перетворив нинішню пустелю Гобі на море *востаннє* близько 10 000 або 12 000 років тому і витіснив багатьох Ноїв з їхніми родинами на навколишні гори. Бо вавилонські записи тільки зараз відновлені із сотень тисяч битих осколків – одна сопка Куюнджика дала розкопкам Лайярда двадцять тисяч фрагментів написів – то докази, наведені тут, порівняно вбогі; проте такі, як вони є, вони підтверджують майже кожне з наших вчень, принаймні, три з них безсумнівно, а саме:

1. Раса, котра перша впала в зародження, була расою темною *(Zalmat-qaqadi),* названа ними Расою Адаму, або Темною, тоді як Сарку, або ж Світла Раса, залишалася ще чистою протягом довгого часу.

2. В Епоху Падіння вавилоняни визнавали існування двох головних Рас, причому Раса Богів, Ефіроподібних Двійників Пітрі, передувала цим двом. Така думка сера Раулінсона. Ці Раси є нашою Другою і Третьою Расами.

3. Ці сім Богів, кожний з яких створив Людину або групу людей, були «Богами, вкладеними або втіленими». Ці Боги були: Бог Зі; Бог Зі-ку, Шляхетне Життя, Наставник чистоти; Бог Мір-ку, Шляхетний Вінець, «Рятівник від смерті вкладених (пізніше) Богів» і творець «темних рас, створених його рукою»; Бог Лізбу, «мудрий серед Богів»; Бог Ніссі; Бог Сухкаб і Хеа, або Са, – їхній синтез, Бог Мудрості й Безодні, ототожнений з Оанн'ом-Дагоном в епоху Падіння і названий, у зібраному сенсі Деміургом, або Творцем»[11].

У вавилонських фрагментах є, так звані, два «Утвори», і позаяк Книга *Буття* прийняла це, то ми знаходимо в її перших двох розділах згадування двох створінь, які розрізняються, одне як Елохічне й інше, як Ієговічне. Однак їхній справжній порядок не збережений у цих або в яких-небудь інших екзотеричних писаннях. Тепер ці «Утвори», за Окультними Вченнями, стосуються, відповідно, утворення Прабатьками, Пітрі або Елохімами, первісних семи людей, а також людських груп після Падіння.

Все це, в міру викладу, буде розглянуто при світлі науки й порівнянь почерпнутих з писань усіх древніх народів, включаючи й *Біблію*. А поки що, перш ніж ми візьмемося за Антропоґенезу доісторичних Рас, можливо, корисно буде погодитися щодо імен, які даються Материкам, на яких чотири великі Раси, що передували нашій Адамічній Расі, народилися, жили й померли. Їх архаїчні та езотеричні імена були численні й мінялися відповідно до говору народу, який згадував їх у своїх літописах і писаннях. Той материк, який у *Вендідад'і*, наприклад, згадується як Аірьяна Веджо[12], на якому був породжений первісний Зороастр[13], називається в Пуранічній літературі Швета-Двіпа, Гора Меру, Оселя Вішну й т.д.; у Таємній Доктрині він названий просто «Країною Богів», керованою їхніми Керівниками, «Духами цієї Планети».

Тому, через можливу й навіть доволі ймовірну плутанину, яка може виникнути, вважаємо більш зручним прийняти для кожного із чотирьох Материків, що згадуються постійно, назву більш звичну культурному читачеві. Запропоновано називати перший Материк або, вірніше, першу *твердінь*, на якій була розвинена божественними Прабатьками Перша Раса:

I. Незламна Священна Країна.

Причина такої назви полягає у твердженні, що ця Незламна Священна Країна ніколи не розділяла долю інших Материків, бо вона є єдиною, доля якої перебувати від початку до кінця Манвантари, протягом кожного Кола. Це є колиска першої людини і оселя останнього *божественного смертного*, обраного, як Шишта, для майбутнього насіння людства. Про цю таємничу і священну Країну дуже мало може бути сказано, крім хіба, що за поетичним

[9] Стор. 86.

[10] Див. Пліній, IV, с. 12; Страбо, 10; Геродот, VII, с. 109; Павзаній, VII, с. 4, тощо.

[11] *«Chaldean Account of Genesis»,* стор. 82.

[12] Див. «*Bun-Debesch*», 79, 12.

[13] Під «первісним» ми розуміємо Амешаспенда, названого «Заратустрою, Володарем і Правителем Вара, затвердженого Іімою в цій країні». Було декілька Заратустр, або Зертуст, один *Дабістан* нараховує їх тринадцять, але всі вони були перевтіленням першого. Останній Зороастр був засновником Храму Вогню в Азарекші та письменником праць про першу священну релігію Магів, знищеною Олександром.

висловом в одному з Коментарів, – *«Полярна Зірка оком дозорцем стоїть над нею від зорі до кінця сутінків Дня Великого Подиху»*[14].

II. Гіперборейський.

Це буде найменуванням обраним для другого Материка; країна, що простягла свої миси в південному і західному напрямку від Північного Полюсу, щоб прийняти Другу Расу і, який вміщував все, що відомо зараз як Північна Азія. Таке було найменування дане найдавнішими греками далекій і таємничій області, куди, за їхнім переказом, щорічно подорожує Аполлон Гіперборейський. Звичайно, астрономічно Аполлон є Сонце, що, залишаючи свої елінічні святилища, любив щорічно відвідувати свою далеку країну, де, як говорилося, «Сонце ніколи не заходить протягом півроку». "Ἐγγύς γάρ νυχτός τε χαί ήματός είσι χέλευθοι," – говорить вірш в «*Одіссеї*»[15].

Але історично або, можливо, точніше, етнографічно і геологічно, сенс є іншим. Країна гіперборейців, країна, що поширювалася за Бореєм, Богом замерзлого серця, Богом снігів і вихорів, який любить дрімати на гірському ланцюзі Ріпеус, не була ідеальною, уявлюваною країною, як це передбачалося міфологами, так само як і не країною по сусідству зі Скіфією і Дунаєм[16]. Це був справжній Материк – країна *bona fide*, що не знала зими в ті ранні дні, так само як її сумні останки, навіть і нині, не мають більше однієї ночі й одного дня протягом року. Нічні тіні ніколи не спускаються на неї, говорили греки; бо це «Країна Богів», улюблена оселя Аполлона, Бога Світла, і жителі її – найулюбленіші священнослужителі й слуги його. Тепер це можна розглядати як опоетизовану *вигадку*, але тоді це була опоетизована *Істина*.

III. Лемурія.

Третій Материк ми пропонуємо назвати Лемурія. Найменування це є винаходом або думкою Р.Л. Склетера, котрий між 1850 і 1860 р. стверджував, на підставі даних зоології, реальне існування в доісторичні часи материка, що, як він доводив, простягався від Мадагаскару до Цейлону і Суматри. Материк цей включав деякі частини того, що зараз становить Африку; але інші частини цього гігантського материка, який простягався від Індійського Океану до Австралії, тепер цілком зникли під водами Тихого Океану, залишивши там і тут кілька вершин своїх плоскогір'їв, що утворюють зараз острови.

Чарльз Гульд пише, що натураліст А.Р. Уоллес:

«Простягає Австралію Третинного Періоду до Нової Гвінеї і Соломонових островів, і можливо навіть до Фіджі, й на підставі сумчастих видів, що зустрічаються на ній, він виводить зв'язок з північним материком під час Вторинного періоду»[17].

Ця тема обговорюється докладно в іншому місці[18].

IV. Атлантида.

Так називаємо ми четвертий Материк. Він був би першою історичною країною, якби на перекази Древніх було звернено більше уваги, ніж це робилося дотепер. Знаменитий острів цього імені, що згадується Платоном, був лише залишком цього великого Материка[19].

V. Європа.

П'ятим материком була Америка; але позаяк вона розташовується в протилежній півкулі, то звичайно, саме майже сучасні їй Європа та Азія маються на увазі індоарійськими окультистами, як п'ятий. Якби їхнє вчення розглядало появу Материків у їх геологічному і географічному порядку, то цю класифікацію довелося б змінити. Але, позаяк послідовність Материків розглядається в порядку еволюції Рас, від Першої до П'ятої, нашої Арійської Корінної Раси, то Європа повинна бути названа п'ятим великим Материком. Таємна Доктрина не приймає до розгляду острови й півострови, також не слідує вона сучасному географічному розподілу суші та морів. Із часів найбільш ранніх вчень і загибелі великої Атлантиди, обриси Землі змінювалися не раз. Були часи, коли дельта

[14] В Індії це називається «Днем Брахми».

[15] X, 86.

[16] Див. *Volcker, «Mythological Geography»,* стор. 145-170.

[17] *«Mythical Monsters»,* стор. 47.

[18] Однак, слід зазначити, що Уоллес не приймає ідею Склетера і навіть виступає проти неї. Склетер припускає країну або материк, який спершу з'єднував Африку, Мадагаскар та Індію; але не Австралію та Індію; але Уоллес показує у своїй праці *«Geographical Distribution of Animals and Island Life»*, що гіпотеза існування подібної країни зовсім не виправдовується основами зоологічних даних. Але він визнає, що, без сумніву, існував більш тісний зв'язок між Індією та Австралією, і в такий віддалений час, що він відноситься до «без сумніву до-третинного періоду», додавши в одному приватному листі, що «жодного імені не було дано цій можливій землі. Але земля існувала і належала, звісно, до до-третинного періоду»», бо Лемурія (якщо ми приймаємо цю назву для Третього Материка) загинула, перш ніж Атлантида встигла цілком розвинутися; Атлантида ж опустилася, і її головні частини зникли до завершення Міоценського Періоду.

[19] Див. *«Езотеричний Буддизм»* Сіннетта.

Єгипту і Північної Африки належала до Європи, перш ніж утворення Гібралтарської протоки і подальше підняття Материка цілком не змінило обрисів карти Європи. Остання значна зміна відбулася близько 12 000 років тому[20], за якою пішло опускання маленького острова, згаданого Платоном і названого ним Атлантидою за його основним Материком. У стародавності географія була частиною Містерій. *Зохар* говорить:

«Ці таємниці [про суші та моря] відкривалися *людям, які належали до таємної науки*, але не географам»[21].

Твердження, що фізична людина спочатку була колосальним гігантом до-третинного періоду і, що вона існувала 18 000 000 років тому, звичайно, має здаватися безглуздим усім хто поклоняється й вірить у сучасну вченість. Весь *posse comitatus* біологів відвернувся би від уявлення цього Титана Третьої Раси Вторинної Доби, істоти, пристосованої для успішної боротьби з гігантськими чудовиськами повітря, морів і суші того часу; також і його праотці, ефіроподібні прототипи Атлантів, не могли страшитися того, що не могло їм нашкодити. Сучасний антрополог може сміятися, скільки йому завгодно, над нашими Титанами, так само як він сміється над біблійним Адамом і, як теологи сміються над мавпячим предком першого. Окультисти та їхні суворі критики можуть переконатися, що в цей час вони досить добре звели свої взаємні рахунки. Окультні науки, в усякому разі, стверджують менше й дають більше, ніж антропологія Дарвіна або ж біблійна теологія.

Також Езотерична Хронологія не повинна нікого лякати, бо, що стосується чисел, то найбільші сучасні авторитети так само непостійні та мінливі, як і хвилі Середземного моря. Що ж стосується тривалості одних тільки геологічних періодів, то всі вчені чл. Кор. Тов. перебувають безнадійно у відкритому морі й перескакують, з незвичайною легкістю, з одного мільйона років на п'ятсот мільйонів, як це стане очевидним неодноразово протягом цього порівняння.

Візьміть як приклад для нашої теперішньої мети, – обчислення Кролля. Чи представляють 2 500 000 років, згідно з цим авторитетом, час від початку Третинної Доби або ж Еоценського періоду, як наводить його слова один американський геолог[22]; або ж, нарешті, пан Кролль «припускає 15 мільйонів від початку Еоценського Періоду», як це вказується англійським геологом[23], але обидва ряди цифр покривають твердження зроблені Таємною Доктриною[24]. Адже, приділяючи, як це робить вона, від чотирьох до п'яти мільйонів років між початковою і кінцевою еволюцією Четвертої Корінної Раси на Лемуро-Атлантичних Материках; мільйон років для П'ятої, або арійської, Раси аж до наших днів; і близько 850 000 із часу занурення останнього великого півострова великої Атлантиди – все це легко могло відбутися в межах 15 000 000 років, відпущених Кроллем для Третинної Доби. Але, говорячи хронологічно, тривалість періоду має другорядне значення, хоча ми, однак, маємо деяких американських учених, які повертаються до них. Ці вчені, не похитнуті тим фактом, що їхні твердження названі не тільки сумнівними, але й безглуздими, проте, продовжують стверджувати, що людина існувала вже в часи Вторинної Доби. Вони знайшли відбитки людських стіп на скелях тих формацій; і, крім того, Катрефаж не знаходить істотних наукових причин, чому б людина не могла існувати протягом Вторинної Доби.

Століття й Періоди в геології, правду кажучи, є чисто умовними термінами, бо поки що вони ледь розмежовані; більше того, немає двох геологів, або натуралістів, згодних між собою щодо цифр. Таким чином,

---

[20] Ще одна «випадковість»: «Тепер доведено, що в недавні геологічні часи ця область Північної Африки була насправді півостровом Іспанії і, що її зв'язок з Африкою (теперішньою) відбувався не на Півночі після прориву Гібралтару, а на Півдні, завдяки підйому, якому Сахара зобов'язана своїм існуванням. Береги цього колишнього моря Сахари до цих пір ще позначені черепашками тієї ж Гастроподи, яка живе на берегах Середземного Моря» (*Prof. Oskar Schmidt. «Deszendenzlehre und Darwinismus»,* стор. 207.).

[21] III том. 10a.

[22] А. Вінчелль, проф. геології, «*World-Life*», стор. 369.

[23] Чарльз Гульд, покійний інспектор з геології в Тасманії, в своїй праці *«Міфічні Чудовиська»,* стор. 84.

[24] Сер Чарльз Лайєлл, якому приписують «щасливий винахід» термінів Еоценський, Міоценський і Пліоценський для позначення трьох підрозділів третинної епохи, дійсно, повинен був визначити хоча б приблизну тривалість для «плоду своєї уяви». Надавши, однак, визначення тривалості цих періодів дослідженням фахівців, ця щаслива думка мала наслідком найбільшу плутанину і подив. Мабуть, цілком безнадійно навести один ряд цифр з однієї праці без ризику побачити його спростованим тим же автором у попередній або ж у подальшій праці. Сер Вільям Томсон, один із найбільш видатних серед сучасних авторитетів, змінив близько півдюжини разів свою думку щодо віку Сонця та терміну часу ущільнення земної кори. У «*Natural Philosophy*» Томсона і Тет'а ми знаходимо припущення лише десяти мільйонів років з часу, коли температура Землі дозволила появу на ній рослинного життя! (*App*. II *et seq*; також «*Trans Royal Soc. Edin.*» XXIII P. I, 157, 1862, де 847 знищений.) Дарвін наводить обчислення сера Вільяма Томсона, як «мінімум у 98 і максимум у 200 мільйонів років з часу ущільнення кори». (Див. Ч. Гульд, *op. cit.*, стор. 83). У тій же праці («*Natural Philosophy*») 80 мільйонів відраховуються з часу початкового затвердіння до теперішнього стану світу. І в своїй останній лекції, як це показано в іншому місці, сер Вільям Томсон заявляє (1887), що Сонце не старше 15 мільйонів років!! Тим часом, Кролль, засновуючи свої міркування про межі віку сонячного тепла на цифрах, раніше встановлених сером Вільямом Томсоном, налічує 60 мільйонів років від початку Кембрійського Періоду. Це сповнено надій для любителів точного знання. Таким чином, які б цифри не називалися Окультною Наукою, вони, безсумнівно, будуть підтверджені цифрами одного з сучасних вчених, з тих, кого визнають зараз авторитетами.

широке поле надане на вибір окультиста цим ученим товариством. А чи не взяти нам на підтвердження думку Т. Мелларда Ріда? Цей учений, у брошурі «Вапняк, як Покажчик Геологічного Часу», прочитаної ним у 1878 році в Кор. Тов., стверджує, що *мінімальний* час, необхідний для утворення осадових шарів і знищення горючої матерії, рівняється круглим числом 600 мільйонам років[25]; або, чи не пошукати нам підтримку нашої хронології в працях Дарвіна, в яких він, відповідно до своєї теорії, встановлює для органічних утворень від 300 до 500 мільйонів років? Сер Чарльз Лайелль і проф. Хаутон задовольнилися, зачисливши, відповідно, початок Кембрійської Доби до 200 і 240 мільйонів років тому. Геологи й зоологи встановлюють максимальну тривалість, хоча Гьокслі якийсь час відносив початок утворення кори нашої Землі до мільйона років тому, і не хотів поступитися й тисячною часткою цієї цифри.

Але головний пункт для нас лежить не у згоді або розбіжності натуралістів щодо тривалості геологічних періодів, але, вірніше, у їх цілковитій, на диво, згоді в одному пункті, і притому досить важливому. Всі вони погоджуються, що під час Міоценської Доби, – мільйон або десять мільйонів років тому, – Гренландія і навіть Шпіцберген, залишки нашого другого або Гіперборейського Материка, «мали майже тропічний клімат». Саме греки до-гомерівських часів зберегли яскравий переказ про цю «Країну Вічного Сонця», куди щорічно подорожував їхній Аполлон. Наука говорить нам:

«У часи Міоценського періоду, Гренландія (на Північній Широті 70°) розвинула розкішну рослинність, дерева подібні до тису, цінну деревину – *sequoia*, близькі видам Каліфорнії, бук, платани, верби, дуби, тополі, ліщину, так само як і магнолії та замія»[26].

Коротше кажучи, Гренландія мала південні рослини, невідомі в північних зонах.

І тепер постає наступне природне запитання. Якщо греки, у дні Гомера, знали про Гіперборейську країну, тобто, про благословенну Землю поза межею досягнення Борею, Бога зими й вихорів, про ідеальну область, котру пізніші греки та письменники їхні ретельно намагалися помістити за межами Скіфії, країни, де ночі були короткі, а дні довгі, а за нею країну, де Сонце ніколи не заходило й пальми росли удосталь – якщо вони все це знали, то хто ж сказав їм це? У їхні дні й навіть століття до них, Гренландія, звичайно, уже повинна була бути покрита вічними снігами, льодами, що ніколи не тануть, так само як зараз. Усе схиляється до того, щоб довести, що країною коротких ночей і довгих днів була Норвегія або ж Скандинавія, за якою перебувала благословенна країна вічного світла й літа. Для того, щоб це стало відомо грекам, переказ повинен був дійти до них від іншого народу, більш древнього, ніж вони самі, й котрому були відомі ці кліматичні подробиці, про які самі греки нічого не могли знати. Навіть у наш час наука підозрює, що за полярними морями, у самому колі Арктичного Полюсу існує море, що ніколи не замерзає, і вічнозелений Материк. Архаїчні вчення, також і *Пурани,* для того, хто розуміє їхні алегорії, містять ті ж твердження. Тому, нам досить цієї переконливої імовірності, що під час Міоценського Періоду сучасної науки, в той час, коли Гренландія була майже тропічною країною, на ній жив народ, нині невідомий історії.

———

ПРИМІТКА

Просимо читача мати на увазі, що наступні Відділи не чітко послідовні в порядку часу. У першій частині дані Станци, що становлять кістяк викладу, і деякі важливі пункти пояснені та коментовані. У наступних Відділах частини II і III-ої зібрані різні додаткові подробиці й зроблена спроба дати більш повне висвітлення нашої теми.

[25] Див. *«Proceedings»,* Poyal Society, Лондон, XXVIII, 281.

[26] Гульд, *«Міфічні Чудовиська»,* стор. 91.

ЧАСТИНА І
АНТРОПОҐЕНЕЗА

_____

ДВАНАДЦЯТЬ СТАНЦ ІЗ «КНИГИ ДЗІАН»
З КОМЕНТАРЯМИ

Із часів давнішніх Діва,
Красна донечка Ефіру,
Життя своє там вікувала
У безмежній Неба широчіні.
.....
Сім століть вона блукала,
Сім століть вона трудилась,
Коли первісток родився.
.....
Ось красиво мчиться качка
До Води-Матері прагне.
.....
Легко сіла на коліно
Для гнізда знайшла купину,
Місце певнеє для кладки.
.....
І у нього яйця склала,
Шість яєць знесла зі злата,
Ну а сьоме із заліза.

КАЛЕВАЛА. Крауфорд, перекл. з англ.

АНТРОПОҐЕНЕЗА
СТАНЦИ ІЗ КНИГИ ДЗІАН[27]

_____

Станца І.

1. Лха, який обертає Четверте, Слуга Лха Семи, тих, які обертаються, спрямовуючи свої Колісниці навколо Владики свого, Єдиного Ока нашого Світу... Подих Його дав життя Сімом. Він дав Життя Першому.

2. Сказала Земля: «Владико Обличчя Блискучого, Будинок мій порожній... Відправ Синів твоїх населити Колесо це. Ти послав Сім Синів твоїх Владиці Премудрості. У Сім разів ближче до себе бачить він тебе, у сім разів більше відчуває він тебе. Ти заборонив Слугам своїм, малим Кільцям, вловлювати Світло твоє і Тепло, перехоплювати велику Щедрість твою на шляху проходження її. Відправ же нині їх Слузі твоїй!».

3. Сказав Владика Обличчя Блискучого: «Я відправлю тобі Вогонь, коли почнеться робота твоя. Підніми голос твій до інших Лока; звернися до Батька твого, Владики Лотосу, проси Його Синів... Народ

[27] Лише сорок дев'ять віршів з декількох сотень наведені тут, і не кожен Вірш перекладено дослівно, іноді там, де буквальний переклад був би цілковито незрозумілим, доводилося, заради ясності та переконливості, користуватися перифразами.

твій буде керований Батьками. Люди твої будуть смертні. Люди Владики Премудрості безсмертні, але не Сини Сома. Припини твої нарікання. Сім Покривів ще на тобі... Ти не готова. Люди твої не готові».

4. Після великих праць, вона скинула свої старі Три Покриви і одяглася у Сім нових, і стала у своєму Першому.

Станца II.

5. Колесо оберталося ще триста мільйонів років. Воно побудувало Рупа (форми); м'які Камені, які затверділи; тверді Рослини, які стали м'якими. Видиме з невидимого, Комахи й малі Життя. Вона скидала їх зі спини щораз, коли вони опрягали Матір... Після трьохсот мільйонів років вона стала круглою. Вона лежала на спині, на боці... Вона не закликала Синів Неба, вона не хотіла закликати Синів Мудрості. Вона створила з Утроби своєї. Вона розвинула Водяних-Людей, жахливих і злісних.

6. Водяних-людей, жахливих і злісних, створила вона сама з останків інших. З покидьків, з мулу свого Першого, Другого і Третього утворила вона їх. Дхіані прийшли і оглянули – Дхіані від світлого Батька-Матері; з Білих Областей прийшли вони, з Осель Безсмертних Смертних.

7. Незадоволені залишилися вони. «Немає тут нашої Плоті. Не придатні Рупа ці для наших Братів П'ятої. Немає Жител для Життів. Чисті Води, не мутні, повинні пити вони. Висушімо їх».

8. Пломені прийшли. Вогні та Іскри; Вогні Ночі й Вогні Дня. Вони висушили мутні, темні Води. Своїм жаром вони стишили їх. Лха Зверху і Лхамаїн Знизу прийшли. Вони винищили Форми, дволикі та чотириликі. Вони вразили Людей-Кіз, і Людей із Псячими Головами, і Людей з риб'ячими тілами.

9. Вода-Матір, Велике Море, заридала. Вона піднялася; вона зникла в Місяці, котрий підняв її, котрий породив її.

10. Коли вони були винищені, Земля-Матір залишилася спустошеною. Вона просила висушити її.

Станца III.

11. Вишній Владика прийшов. Він відокремив Води від Тіла її, і це стало Небом угорі, Першими Небесами.

12. Великі Когани закликали Владик Місяця з Повітряними Тілами: «Породіть Людей, Людей вашого єства. Дайте їм їхні внутрішні Форми. Вона ж складе зовнішні Оболонки. Чоловіко-Жінкою будуть вони. Владики Пломеню також...»

13. Пішли вони, кожний у призначену йому Землю; Сім із них, кожен на свій Наділ. Владики Пломеню залишилися позаду. Вони не захотіли йти, вони не побажали творити.

Станца IV.

14. Сім Воїнств, Волею-Породжені Владики, спрямовані Духом Життє-Давцем, виділили Людей із себе самих, кожний на своїй Зоні.

15. Сім по Сім Тіней майбутніх Людей породжені були, кожна свого Кольору й Виду. Кожна ступенем нижче свого Батька. Батьки, Безкісткові, не могли дати Життя Істотам з Костями. Потомство їх були Бгута, позбавлені Форми й Розуму. Тому називають їх Чхая-Раса.

16. Як же народжуються Манушия? Ману, котрі володіють розумом, як утворилися вони? Батьки викликали на допомогу свій власний Вогонь, котрий є Вогонь, що горить в Землі. Дух Землі закликав собі на допомогу Сонячний Вогонь. Ці Троє створили, об'єднаними зусиллями, форму придатну. Вона могла стояти, ходити, бігати, лежати або літати. Але, проте, вона була тільки Чхая, Тінь, розуму позбавлена...

17. Подих мав потребу у Формі; Батьки дали її. Подих мав потребу в Щільному Тілі; Земля сформувала його. Подих мав потребу в Дусі Життя; Сонячні Лха вдихнули його у форму його. Подих мав потребу в Дзеркалі Тіла свого; «Ми дали йому наше власне!» – сказали Дхіані. Подих мав потребу в Носії Бажань; «Він має його!» – сказав Осушувач Вод. Але Подих має потребу в Розумі, щоб умістити Всесвіт; «Ми не можемо дати його!» – сказали Батьки. «Я ніколи не мав його!» – сказав Дух Землі. «Форма згорить, якщо я дам їй свій!» – сказав Великий Вогонь... Людина залишилася порожньою, безглуздим Бгута... Так Безкісткові дали Життя тим, хто став Людьми, Кістьми зміцнені в Третій.

Станца V.

18. Перші були Синами Йоги. Сини їх стали потомством Жовтого Батька й Білої Матері.

19. Друга Раса відбулася через брунькування й виділення, А-статева з Безстатевої[28]. Так, о Лану, створена була Друга Раса.

20. Батьки їх були Самонародженими. Самонароджені Чхая від блискучих Тіл Владик, Батьки, Сини Сутінків.

21. Коли Раса постаріла, старі Води змішалися з більш свіжими Водами. Коли Краплі їх стали мутними, вони випарувалися й зникли в новому Потоці, у жаркому Потоці Життя. Зовнішня оболонка Першої стала Внутрішньою в Другій. Старе Крило стало новою Тінню й Тінню Крила.

Станца VI.

22. Тоді Друга розвинула Породжених з Яйця, Третю. Піт підсилився, Краплі його збільшилися, і Краплі стали твердими й круглими. Сонце зігріло її. Місяць остудив і сформував її; Вітер живив її до зрілості її. Білий Лебідь із Піднебесся Зоряного осінив Краплю велику. Яйце Раси Майбутньої, Людину-лебедя кінця наступної Третьої. Спочатку чоловіко-жінка, потім чоловік і жінка.

23. Самонароджені були Чхая. Тіні від Тіл Синів Сутінків. Ні вода, ні вогонь не могли знищити їх. Не так було з синами їхніми.

Станца VII.

24. Сини Мудрості, Сини Ночі, готові знову народитися, спустилися. Вони побачили низькі форми Першої Третини. «Ми можемо обрати», сказали Владики, «Ми мудрі». Деякі увійшли в Чхая. Інші спрямували Іскру. Деякі втрималися до Четвертої. Із власної Рупа наповнили вони Кама. Ті, хто увійшли, зробилися Архатами. Ті, хто одержав лише Іскру, залишилися позбавленими знання; Іскра горіла слабо. Треті залишилися Розуму-позбавленими. Дживи їхні не були готові. Ці були відділені серед Семи. Вони стали вузькоголовими. Треті були готові. «В цих перебуватимемо ми», сказали Владики Пломеню і Темної Мудрості.

25. Як вчинили Манаса, Сини Мудрості? Вони відкинули Самонароджених. Вони не готові. Вони зневажили Потом-породженими. Вони ще не цілком готові. Вони не захотіли увійти в перших Яйце-породжених.

26. Коли Потом-породжені породили Яйце-народжених, двоєдиних могутніх, сильних, забезпечених кістьми, Владики Мудрості сказали: «Тепер будемо ми творити».

27 Третя Раса стала Носієм Владик Мудрості. Вона створила Синів Волі та Йоги, силою Кріяшакті створила вона їх, Святих Батьків, Предків Архатів...

---

[28] Тут дано лише думку і дух сказаного, бо дослівний переклад дуже мало передав би читачеві.

Станца VIII.

28. Із крапель поту, з відкладень субстанції, із матерії мертвих тіл людей і тварин попереднього Колеса, та з покидьків пороху відбулися перші тварини.

29. Тварини з костями, дракони глибин і літаючі Сарпа додані були до плазунів. Ті, які плазували на землі, одержали крила. Ті, з довгою шиєю, котрі жили у водах, стали прабатьками птахів піднебесних.

30. Під час Третьої, тварини, позбавлені кісток, росли і змінювалися; вони стали тваринами з костями, їх Чхая стали щільними.

31. Тварини роз'єдналися першими. Вони почали породжувати. Двоєдина людина теж роз'єдналася. Вона сказала: «Будемо, як вони; будемо єднатися і створювати тварин». Вони зробили так...

32. І ті, хто не мав Іскри, єдналися з величезними самицями тварин. Вони породили від них німі Раси. Німі були й самі вони. Але язик їх розв'язався. Язик їхнього потомства залишився нерухливий. Вони породили чудовиськ. Расу зігнутих чудовиськ, покритих рудим волоссям, які ходили на чотирьох. Німу Расу, щоб не видала сорому.

Станца IX.

33. Побачивши це, Лха, які не створювали людей, пролили сльози, говорячи:

34. «Аманаса опоганили наші майбутні житла. Це Карма. Затвердимо житла наші в інших. Краще наставимо їх, щоб не трапилося гіршого». Вони виконали це...

35. Тоді всі люди були обдаровані Манасом. Вони побачили гріх, зроблений розуму-позбавленими.

36. Четверта Раса розвинула Мову.

37. Один став двома; так само як і всі живі й плазуни, які були ще єдині, гігантські рибо-птахи та змії з панцерними головами.

Станца X.

38. Отже, двоє, по два, на семи Зонах, Третя Раса зародила Четверту Расу: Сура стали А-сура.

39. Перша, на кожній Зоні, була місячного кольору; Друга – жовта, золоту подібна; Третя – червона; Четверта – коричнева, що стала чорною від гріха. Перші сім людських нащадків, усі були одного кольору шкіри. Наступні сім почали змішуватися.

40. Тоді Третя і Четверта загордилися. «Ми Царі; ми Боги».

41. Вони взяли собі дружин, прекрасних виглядом. Дружин від розуму-позбавлених, вузькоголових. Вони породили чудовиськ, злісних демонів, самців і самиць, також Кхадо (Дакіні) малого розуму.

42. Вони побудували храми для тіла людського. Чоловіків і дружин почали боготворити вони. Тоді Третє Око припинило діяти.

Станца XI.

43. Вони побудували величезні міста. З рідких ґрунтів і металів будували вони, з вогнів виверженних, з білого каменю гір і чорного каменю висікали вони свої власні зображення, за розміром і подобою своєю, і поклонялися їм.

44. Величезні зображення спорудили вони, у дев'ять yatis висотою, в розмір своїх тіл. Внутрішні вогні знищили землю їхніх батьків. Вода загрожувала Четвертій.

45. Насунулися Перші великі води. Сім великих островів поглинули вони.

46. Всі благочестиві врятовані були, всі нечестиві винищені. Разом із ними більшість величезних тварин, що походили від поту Землі.

_____

Станца XII.

47. Не багато хто залишився: трохи жовтих, трохи коричневих і чорних, і трохи червоних. Люди місячного кольору зникли назавжди.

48. П'ята, що пішла від священного роду, залишилася; вона стала управлятися першими Божественними Царями...

49. …Змії, які знову спустилися і встановили мир з П'ятою, які вчили і наставляли її...

_____

КОМЕНТАРІ

НА ДВАНАДЦЯТЬ СТАНЦ І ЇХНІ ТЕРМІНИ В ЇХНІЙ ПОСЛІДОВНІЙ НУМЕРАЦІЇ В СТАНЦАХ І ВІРШАХ

_____

СТАНЦА I

ПОЧАТОК СВІДОМОГО ЖИТТЯ

1. Лха або Дух Землі. 2. Волання Землі до Сонця. 3. Що Сонце відповідає. 4. Трансформація Землі.

_____

1. ЛХА *(a),* ЯКИЙ ОБЕРТАЄ ЧЕТВЕРТЕ[29], СЛУГА ЛХА СЕМИ[30] *(b),* ТИХ, ЯКІ ОБЕРТАЮТЬСЯ, СПРЯМОВУЮЧИ СВОЇ КОЛІСНИЦІ НАВКОЛО ВЛАДИКИ СВОГО, ЄДИНОГО ОКА[31] НАШОГО СВІТУ… ПОДИХ ЙОГО ДАВ ЖИТТЯ СІМОМ[32]. ВІН ДАВ ЖИТТЯ ПЕРШОМУ *(c).*

«Всі вони Дракони Мудрості» – додають Коментарі *(d).*

a) «Лха» є древнє слово, що позначає в Транс-Гімалайських областях «Дух» або небесне, чи *надлюдську* Істоту, і воно покриває всю серію небесних Ієрархій, від Архангела або Дхіані в спадному порядку до Янгола пітьми або земного Духу.

b) Цей вислів чітко показує, що Дух-Охоронець нашої земної кулі, яка є четвертою у Ланцюзі, підлеглий головному Духу (або Богові) із Семи Планетарних Геніїв або Духів. Як уже було пояснено, древні мали свій Звід Богів, Сім головних Таємних Богів, *екзотерично* головою яких було видиме Сонце або ж восьмий, *езотерично* ж – Другий Логос, Деміург. Сім, – які нині в християнській релігії стали «Сімома Очима Господа» – були Правителями *семи* головних планет; але лік їм був інший, ніж перелічення винайдене пізніше народами, які забули або ж, які не мали достатнього знання істинних Містерій; і ні Сонце, ні Місяць, ні Земля, не включалися в число цих планет. Екзотерично Сонце було головою дванадцяти великих Богів або ж сузір'їв Зодіаку; але езотерично, воно означало Месію, Христа – істоту «помазану» Великим Подихом Єдиного, – оточеного підвладними йому дванадцятьма силами, в свою чергу підлеглими кожному із семи «Таємних Богів» планет.

---

[29] Четверта Сфера або наша Земля. Все тлумачення на переклад тексту Станц і Коментар належать авторці. У деяких місцях вони можуть бути неповними і навіть, з індуської точки зору, незадовільними, але за змістом, наданим їм у Транс-Гімалайському Езотеризмі, вони правильні. В усякому разі, весь осуд авторка приймає на себе. І, позаяк вона ніколи не наполягала на особистій непогрішності, то все, що тут дано за її особистою відповідальністю, може залишати бажати багато чого, особливо в надзвичайно складних випадках, що містять занадто глибоку метафізику. Вчення пропонується так, як його зрозуміли, і з огляду на те, що є сім ключів тлумачення для кожного символу і алегорії, то сенс, який може здаватися непридатним у його психологічному або астрономічному аспекті, проте, буде цілком правильним у фізичному і метафізичному.

[30] Планетарний Дух.

[31] Лока-Чакшус.

[32] Планети.

«Сім Вищих змушують Сім Лха створити світ», стверджують Коментарі; що означає, що наша Земля – залишаючи інші осторонь – була «створена» або оформлена (складена) Земними Духами; Правителі ж були просто наглядачами. Це було першим зародком того, що пізніше виросло в Дерево Астрології і Астролатрії. Вищі Духи були Космократорами, формувальниками нашої Сонячної Системи. Це висувається всіма древніми Космогоніями, такими, як Космогонія Гермеса, або халдеїв, аріїв, єгиптян і навіть євреїв. Знаки Зодіаку – «Священні Тварини» або «Небесний Пояс» – настільки ж є Б'не-Алхім – Синами Богів або ж Елохім'ами, – як і Духи Землі; але вони передують їм. Сома і Син, Ісіда і Діана, всі вони Місячні Боги або Богині, названі «Батьками» і «Матерями» нашої Землі, що підлегла їм. Але вони, у свою чергу, підвладні своїм «Батькам» і «Матерям», – останні заміняли один одного і відрізнялися у кожного народу – Богам і їхнім Планетам, таким, як Юпітер, інакше Сатурн, Бріхаспаті та Бел, і т.д.

с) «Подих Його дав Життя Сімом» стосується стільки ж до Сонця, що дає життя Планетам, як і до «Вищого» *Духовного Сонця*, що дає життя всьому Космосу. Астрономічні та астрологічні ключі, які відкривають ворота, що ведуть до таємниць Теогонії, можуть бути знайдені лише в пізніших тлумаченнях, які супроводжують Станци.

В апокаліпсичних віршах Архаїчних Записів мова настільки ж символічна, хоча в них менше надзвичайності, ніж у *Пуранах*. Без допомоги пізніших Коментарів, складених цілими поколіннями Адептів, неможливо було би правильно зрозуміти сенс. У древніх Космогоніях видимі й невидимі світи є подвійними ланками одного й того ж ланцюга. Так само як Невидимий Логос із його Сімома Ієрархіями – причому кожна представлена або уособлена своїм головним Янголом або Правителем – утворює єдину МІЦЬ, внутрішню невидиму; так і в світі Форм, Сонце та сім головних Планет становлять видиму й дійсну силу; причому остання «Ієрархія» представляє, так би мовити, видимий і об'єктивний Логос Невидимого і – крім нижчих ступенів – вічно суб'єктивних Янголів.

Отже, – забігаючи трохи наперед для пояснення – стверджується, що кожна Раса у своїй еволюції народжується під безпосереднім впливом однієї з Планет; Перша Раса, як це буде видно надалі, отримала свій подих життя від Сонця; тоді як третя Раса – ті, хто впали в зародження, або ж з андрогін стали самостійними особинами, одна чоловічого роду, інша жіночого – перебувала, як сказано, під безпосереднім впливом Венери, *«маленького сонця, у якому сонячне тіло складає запас свого Світла».*

У першому томі, в заключному розділі, була дана ґенеза Богів[33] і людей започаткованих з однієї і в одній і тій же Точці, що є Єдиною Всесвітньою, Непорушною, Вічною і Абсолютною ЄДНІСТЮ. В її первинному виявленому аспекті ми бачимо, що вона стала: 1) у сфері об'єктивності й фізики, ПЕРВІСНОЮ СУБСТАНЦІЄЮ і СИЛОЮ – доцентровою і відцентровою, позитивною і негативною, чоловічою і жіночою тощо; 2) у світі Метафізики – ДУХОМ ВСЕСВІТУ або Космічною Мислеосновою, названою деякими ЛОГОСОМ.

Цей Логос є вершина Трикутника Піфагора. Коли Трикутник завершений, він стає Тетрактисом (квадратом), або ж Трикутником у Квадраті і є двояким символом чотирибуквеного Тетраграматона у виявленому Космосі і його основного потрійного Променя в невиявленому – його Нумені.

З погляду метафізики, дана тут класифікація Космічних Початків прийнята скоріше заради зручності, ніж як та, що відповідає абсолютній філософській точності. При початку великої Манвантари Парабрахмо проявляється, як Мулапракріті, а потім як Логос. Цей Логос рівнозначний «Несвідомому Всесвітньому Розуму» і т.д. західних пантеїстів. Він становить Основу *суб'єктивної* сторони виявленого Буття і є джерелом усіх проявів індивідуальної свідомості. Мулапракріті або ж передвічна Космічна Субстанція є основою *об'єктивної* сторони речей – основою всієї об'єктивної еволюції і всієї космоґенези. Отже, Сила не виникає з Первозданною Субстанцією із латентності Парабрахмо. Це є *перетворення в енергію над-свідомої думки Логосу*, натхненної, так би мовити, до об'єктивізації останнього з потенційної латентності в Єдиній Реальності. Звідси виникають дивні закони Матерії; звідси «первинне закарбування», так даремно обговорюване єпископом Темпль. Таким чином, Сила *не синхронічна* з першою об'єктивізацією Мулапракріті. Проте, позаяк поза нею остання цілком і неминуче інертна – *чиста абстракція*, – то цілком даремно займатися занадто тонкими вигадництвами стосовно порядку послідовності Космічних Початків. Сила *йде* за Мулапракріті, але Мулапракріті *без* Сили для всіх практичних застосувань і цілей не має існування[34].

«Небесна Людина», або Тетраграматон, він же Протогонос, Тіккун, Первісток пасивного Божества і перший прояв Тіні Цього Божества, є Всесвітня Форма або Уявлення, що зароджує виявленого Логоса, Адама Кадмона або чотирибуквений символ самого Всесвіту в *Кабалі*, названий також Другим Логосом. Другий виходить із Першого і розвиває Третій Трикутник[35]; від останнього з них (нижчого воїнства Янголів) народжуються *Люди*. Саме цим третім аспектом ми займемося тепер.

Читач повинен мати на увазі, що існує велика різниця між Логосом і Деміургом, бо один є *Дух*, а інший *Душа*; або, як говорить д-р Вільдер:

---

[33] Згідно з доволі науковим визначенням д-ра Вільдера, ґенеза, γένεσις, не є зародження, але «виявлення з Вічного в Космос і Час»: «виявлення з *esse* в *existere*» або з «Буттєвості» в «Буття», як сказав би теософ.

[34] Для більш зрозумілого розуміння початків, як вони зустрічаються в Езотеризмі *Бгагават Гіти*, див. Примітки, опубліковані в «*Theosophist'e*» за Лютий, Березень та Червень 1887 р. в Мадрасі.

[35] Див. Дерево Сефіротів.

«Діанойя і Логос синоніми. *Nous,* будучи вищим і в тісній спорідненості з Τό 'Αγαθόν', один-вищий, що володіє поняттям, інший-здатний збагнути, – один ноетичний, інший френетичний».

Більше того, Людина, у декількох системах розглядалася, як Третій Логос. Езотеричний сенс слова Логос – Мова або Слово, *Verbum* – є передача прихованої думки в об'єктивному вираженні, як у фотографії. Логос є дзеркало, що відображає БОЖЕСТВЕННИЙ РОЗУМ; Всесвіт же є дзеркалом Логосу, хоча останній є сутність *(Esse)* цього Всесвіту. Так само як Логос відображає *все* суще у Всесвітній Плеромі, так і людина відображає в собі все, що вона бачить і знаходить у *своєму* Всесвіті, Землі. Це і є Три Голови Кабали: «*unum intra laterum, et alterum super alterum*»[36]. «Кожен Всесвіт (Світ або Планета) має свій Логос», стверджує Доктрина. Сонце завжди іменувалося єгиптянами «Оком Осіріса» і саме було Логосом, Первонародженим або ж Світлом, виявленим Світу, «який є Розум і божественний Глузд Прихованого». І тільки за допомогою семерикового Променя цього Світла, можемо й ми осягати Логос через Деміурга, розглядаючи останнього, як «Творця» нашої Планети й усього стосовно неї, а першого, як Силу, яка спрямовує цього «Творця», – гарного й поганого одночасно, як початок добра і початок зла. Цей «Творець» не гарний і не поганий *per se,* але його диференційовані аспекти в Природі змушують його приймати той або інший характер. Жоден із Сонячних Богів не має стосунку до невидимих і невідомих Світів, розсіяних у Просторі. Думка ця дуже чітко висловлена у *Книгах Гермеса* й у всіх древніх народних сказаннях. Звичайно вона символізована Драконом і Змієм – Драконом Добра та Змієм Зла, представлених на Землі Магією Правої та Лівої Руки. У фінській епічній поемі «*Калевала*»[37] дано походження Змія Зла; він народився зі слини Сюойятер, а Принцип Зла, Хізі, обдарував його душею. Описується боротьба між цими двома – «твариною Зла», Змієм, або Чаклуном, та Ахті – Драконом або білим магом Леммінкейнен. Останній, один із семи синів Ільматар, діви, «дочки повітря», тієї, «яка впала з неба в море» до утвору, тобто, Дух перетворений у матерію свідомого життя. Цілий світ значення та Окультної думки полягає в наступних рядках, прекрасно переданих д-ром Дж.М. Крауфордом із Цинциннаті. Герой Леммінкейнен:

Руйнує стіни заклинання,

Розсікають тин на друзки,
Сім тичин його високих;
Б'є в уламки стіни змія.
…….....
Нехтуючи обережність,
…….....
Враз чудовисько піднялося,
Пащі отрутою грозячи
Голові Кауком'єлі.
Тут промовив Леммінкейнен
Слово віще,
Слово давності глибоке,
Що від предків він почув.

d) В Китаї люди Фохи або «Небесної Людини» називаються дванадцятьма Тянь-Хуан, дванадцятьма Ієрархіями Дхіані або Янголів з людськими Обличчями й тулубами Драконів. Дракон позначає Божественну Мудрість або Дух[38]; і вони створили людей, втілившись самі в сім фігур із глини, – землі й води, – зроблених за

[36] *Зохар, Ідра Зута,* відділ. VII.

[37] *J.B. Alden;* Нью-Йорк, 1888, II. 432, 434.

[38] Неодноразово повторювалося, що Змій є символ мудрості та окультних знань. «Змій поєднувався з богом мудрості з найдавніших часів, про які ми тільки маємо історичні свідчення», пише С. Станіленд Уек. «Ця тварина була особливим символом Тота ... і всіх богів, подібних Гермесу (?) і Сет'у або Сетх'у, які можуть бути пов'язані з ним. Це однаково вірно і по відношенню до третього члена примітивної трійці халдеїв Хеа або Хоа». Згідно з сером Генрі Раулінсоном, «найголовніші титули цього божества відносяться до «його функцій, як джерела всього знання й науки». Не лише є він «розумною рибою», але ім'я його може читатися, як таке, що одночасно і «життя», і «змій» (присвячений Адепт), й він може розглядатися, як «той хто зображує великого змія, який займає таке важливе місце серед символів богів на чорних каменях, на яких записані доблесні діяння Вавилона». («*Велика Піраміда*», стор. 75). Ескулап, Серапіс, Плутон, Есмун і Кнуф – всі вони божества з атрибутами змія, каже Дюп'ї. Всі вони *цілителі*, дарувальники здоров'я духовного і фізичного, також і *осяяння*. Вінець, зроблений у формі єхидни, Термуфіс, належить Ісіді, Богині Життя і Зцілення. В *Упанішадах* є трактат про *Науку Зміїв* – іншими словами про Окультну Науку. І Наги екзотеричного буддизму не є, як вважає це Шлагінтвейт, «надзвичайними тваринами з природи змій ... переважаючими людину, й тому вважаються покровителями закону Будди», але вони справжні живі люди, причому деякі з них як раз перевершують людей завдяки своєму Окультному Знання, і є *охоронцями Закону Будди*, оскільки вони *правильно пояснюють його метафізичні положення*»; інші ж, будучи *морально* нижче, є «чорними магами». Тому, зі значним обґрунтуванням стверджується, що Готама Будда «дав їм більш філософську релігійну систему, ніж людям, які не були достатньо розвинуті, щоб зрозуміти її під час його появи». (Там само, стор. 72).

подобою цих Тянь-Хуан; це третя алегорія[39]. Також чинять Дванадцять Азр скандинавських Едд. У таємному Катехізисі друзів (друзи) Сирії, у легенді, що повторюється дослівно найстаршими племенами, котрі населяють околиці Євфрату, зазначено, що люди були створені «Синами Бога», які спустилися на Землю, де, зібравши сім Мандрагор, вони оживили ці корені, які згодом стали людьми[40].

Всі ці алегорії вказують на те саме походження – на двоїсту і троїсту природу людини: двоїсту, як чоловік і жінка; троїсту – як духовну і психічну сутність усередині, та матеріальну оболонку зовні.

———

СТАНЦА I. – *Продовження***.**

2. СКАЗАЛА ЗЕМЛЯ: «ВЛАДИКО ОБЛИЧЧЯ БЛИСКУЧОГО[41], БУДИНОК МІЙ ПОРОЖНІЙ… ВІДПРАВ СИНІВ ТВОЇХ НАСЕЛИТИ КОЛЕСО[42] ЦЕ. ТИ ПОСЛАВ СІМ СИНІВ ТВОЇХ ВЛАДИЦІ ПРЕМУДРОСТІ *(a).* У СІМ РАЗІВ БЛИЖЧЕ ДО СЕБЕ БАЧИТЬ ВІН ТЕБЕ, У СІМ РАЗІВ БІЛЬШЕ ВІДЧУВАЄ ВІН ТЕБЕ *(b).* ТИ ЗАБОРОНИВ СЛУГАМ СВОЇМ, МАЛИМ КІЛЬЦЯМ, ВЛОВЛЮВАТИ СВІТЛО ТВОЄ І ТЕПЛО, ПЕРЕХОПЛЮВАТИ ВЕЛИКУ ЩЕДРІСТЬ ТВОЮ НА ШЛЯХУ ПРОХОДЖЕННЯ ЇЇ. ВІДПРАВ ЖЕ НИНІ ЇХ СЛУЗІ ТВОЇЙ!»

a) «Владика Премудрості» є Меркурій або Будха.

b) Сучасні Коментарі пояснюють ці слова, як натяк на добре відомий астрономічний факт, що Меркурій отримує у сім разів більше світла і тепла від Сонця, ніж Земля або навіть прекрасна Венера, що отримує вдвічі проти кількості, що доводиться на частку нашої незначної Земної кулі. Що факт цей був відомий у стародавності, можна бачити із благання «Духа Землі» до Сонця, наведеного в тексті[43]. Сонце, однак, відмовляється населити земну кулю, бо вона ще не готова прийняти життя.

Меркурій, як астрологічна Планета, ще більш окультна і таємнича, ніж Венера. Меркурій тотожний з Митрою маздеїв, Генієм або Богом, і перебуває між Сонцем і Місяцем, як вічний супутник «Сонця Мудрості». Павзаній (Кн.5) описує його, як такого, який має спільний вівтар з Юпітером. Він мав крила, щоб виразити його піклування про Сонце в бігові його; і його називали *Nuntius*, або Сонячним Вовком, «*Solaris luminis particeps*». Він був водієм і викликачем Душ, великим Магом та Ієрофантом. Вергілій описує його, як озброєного своїм жезлом для викликання з Оркусу душ, туди ввергнутих – *Tum virgam capit, hac animas ille evocat Orco*[44].

Він – Золотобарвний Меркурій, Χρυσοφαής Ἑρμῆς, той, кого Ієрофанти забороняли називати. У грецькій міфології він символізований, як один зі сторожових «псів» (пильність) небесної пастви (Окультна Мудрість); він же Гермес, Анубіс, або ж Агафодемон. Він Аргус, який стереже Землю, до того ж остання приймає його за саме Сонце. Саме за посередництва Меркурія звертався імператор Юліан до Окультного Сонця щоночі; бо, як говорить Воссій:

«Всі теологи згодні, що *Меркурії і Сонці єдині*… Він був найбільш красномовним і мудрим серед усіх Богів, чому не слід дивуватися, *бо Меркурії перебуває в такому тісному зіткненні з Мудрістю і Словом Бога* [Сонцем], що його часто змішували з обома»[45].

---

[39] Порівняйте «*Символи Бонз*».

[40] Мандрагора є ні що інше як Мандрек, що зустрічається в *Біблії*, котрий належав Рахілі та Леї. Коріння цієї рослини м'ясисті, покриті волоссям, роздвоєні і грубо представляють кінцівки, тіло і навіть голову людини. Його магічні і таємничі властивості оспівувалися в легендах з найбільш архаїчних часів. Починаючи від Рахілі і Леї, які користувалися ним для чаклунства, аж до Шекспіра, який говорить про «волаючих»

«подібно мандрекам, вирваним із землі,
щоб смертні, чуючи їх, стали божевільними».

Мандрагора завжди була переважно магічною рослиною *par exellence*.

Ці коріння не мають явного стебла, широке листя росте з голови кореня, подібно величезній масі волосся. Ті, які зустрічаються в Іспанії, Італії, Малій Азії або в Сирії, представляють мало подібності з людиною, але на острові Кандія і в Караманії, поблизу міста Адана, вони мають чудову людську форму і дуже високо цінуються, як амулети. Жінки носять їх проти безпліддя, також і для інших цілей. Вони мають особливе застосування в «Чорній Магії».

[41] Сонце.

[42] Земля.

[43] Коперник виклав свої теорії про «Обертання небесних тіл» в шістнадцятому столітті, тоді як *Зохар*, навіть якби він був складений Мойсеєм де Леон у тринадцятому столітті, стверджує, що:

«Зі старої (або Давньої) Книги Хамманнуна ... ми дізнаємося, що Земля обертається навколо себе, утворюючи коло: так що деякі знаходяться вгорі, інші внизу ... і, що є деякі країни на землі, які освітлені, в той час як інші перебувають у темряві: у перших день, коли для інших настає ніч; також є країни, де завжди день або де ніч триває лише кілька миттєвостей». (*Зохар*, III, фол. 10a, це місце наведено в *Кабалі* Мейєра, стор.139.).

[44] Див. також 21-ий Фаргард у «*Вендідад'і* про небесну міліцію.

[45] *«Ідолатр.»,* II, 373.

Воссій виражає тут велику окультну істину, ніж він сам підозрює це. Гермес греків має близький стосунок до Сарама і Сарамея індусів, до божественного охоронця, «який стереже золоті череди зірок і сонячних променів».

За більш зрозумілим визначенням Коментарів:

«Земна куля, спрямована Духом Землі і його шістьма Помічниками, отримує всі свої життєві сили, життя й міць від Духа Сонця за посередництва Планетарних Дхіані... Вони його посланці Світла та Життя.

Подібно тому, як кожна із Семи Областей Землі, кожний із семи[46] *Первонароджених [Первісних Людських Груп] отримує своє світло і життя від свого особливого Дхіані – духовно, а із Світлиці [Будинку, Планети] цього Дхіані – фізично. Те ж саме відбувається і стосовно семи великих Рас, які народжуються на ній. Перша народжується під Сонцем; Друга під Бріхаспаті [Юпітером]; Третя під Лохітанга [Марсом з «тілом Вогняним» і також Венерою або Шукра]. Четверта під Сомою [Місяцем, так само, як і наша Земля – Четверта Сфера породжена Місяцем і перебуває під його впливом] і Шані, Сатурном*[47]*, Крура-лочана [володар поганого ока] та Азіта [Темним]; П'ята під впливом Будха [Меркурія].*

Так само й відносно людини і кожної «людини» [кожного принципу] в людині. Кожна людина отримує свою особливу властивість від свого Очільника [Планетарного Духа], тому, кожна людина представляє собою семериковість [або ж комбінацію принципів, з яких кожний має початок у властивості певного Дхіані].

Кожну діючу міць або силу Земля отримує від одного із Семи Владик. Світло виходить від Шукри [Венери], котра отримує потрійну кількість і одну третину його дає Землі. Тому обидві вони називаються « Сестрами-близнюками», але Дух Землі підвладний «Владиці» Венери. Наші мудреці зображують ці обидві Сфери, причому одна міститься над Подвійним Знаком, інша під ним [первісна Свастика, позбавлена своїх чотирьох рук, або хрест +»][48].

«Подвійний Знак», як це знає кожен учень Окультизму, є символ чоловічого і жіночого принципу в Природі, позитивного і негативного, бо Свастика або 卐, як раз означає все це й ще набагато більше. Вся древність, із самого початку зародження Астрономії, – переданої Четвертій Расі одним із Царів Божественної Династії, – а також і Астрології, зображувала у своїх астрономічних таблицях Венеру, як *Кулю встановлену над Хрестом*, Землю ж, як *Кулю під Хрестом*. Езотерично це означає, падіння Землі в зародження або відтворення її видів через статеве єднання. Але пізніші західні народи не проминули дати цьому зовсім інше тлумачення. Вони пояснили цей знак за допомогою своїх містиків, – керованих світлом латинської церкви, – як означаючий, що наша Земля й усе на ній суще було покутуване *Хрестом*, тоді як Венера, – інакше кажучи, Люцифер, або Сатана – зневажає його. Венера найбільш окультна, потужна і таємнича серед усіх Планет, вплив і зв'язок якої із Землею особливо сильні. В екзотеричному Брахманізмі Венера або Шукра – Чоловіче Божество[49] – є сином Бгрігу, одного із Праджапаті й ведичного Мудреця, а також Дайтья-Гуру або ж священнослужителя і наставника первісних гігантів. Вся Історія Шукри в Пуранах стосується Третьої і Четвертої Рас. Як говорить Коментар:

«Саме за посередництва Шукри «двоякі» [гермафродити] Третьої (Корінної Раси) відбулися від перших «Потом-породжених». Тому це зображується символом ⊖ *[колом і діаметром] під час Третьої [Раси] і* ⊕ *під час Четвертої».*

Це має потребу пояснення. Діаметр, коли він зустрічається в колі один, позначає жіночну Природу; перший ідеальний Світ *самонароджений* і *самозачатий* всесвітнім всепроникним Духом Життя – таким чином, це так само стосується і первісної Корінної Раси. Він стає андрогінним у міру того, як Раси й усі інші на Землі розвиваються у свої фізичні форми, і символ перетворюється на коло з діаметром, від якого йде вертикальна лінія, що зображує чоловічий і жіночий початки, ще нерозділені – перше і найраніше єгипетське Тау: ⊖, після чого воно стає +, що означає, що чоловіча і жіноча стать роз'єдналися[50], і відбулося падіння в зародження. Венера (Планета) символізується знаком кулі над хрестом, показуючи цим, що вона очолює природне народження

[46] Наука стверджує, що Венера отримує від Сонця вдвічі більше Світла і тепла, ніж Земля. Таким чином, ця планета, передвісниця зорі і сутінків, найбільш промениста серед усіх планет, віддає Землі, згідно з цим твердженням, одну третину запасу, одержуваного нею, і залишає собі дві частини. Це має як окультне, так і астрономічне значення.

[47] «Як угорі, так і внизу» є основна аксіома Окультної Філософії. Позаяк Логос семериковий, тобто, в усьому Космосі він проявляється, як сім Логосів під сімома різними формами або, як стверджують вчені брахмани, «кожен з них є центральною фігурою однієї з семи головних гілок Релігії Мудрості»; і позаяк сім принципів, що відповідають семи принципам, які відповідають семи станам Праджна або Свідомості, пов'язані з сімома станами Матерії і сімома видами енергії, то розподіл має бути однаковим у всьому, що стосується Землі.

[48] Таким чином Венера зображується ♀, Земля – ♁.

[49] В Езотеричній Філософії божество це чоловічо-жіночого роду або гермафродит: звідси і «бородата» Венера в міфології.

[50] Тому Хрест християн, якщо відкинути його релігійно-метафізичний аспект, як символ набагато більш фалічний, ніж Свастика язичників. Порівняй том. I. стор. 34, 35.

людини. Єгиптяни символізували Анкх – «Життя» знаком кола над хрестом або ☥, що є іншою формою Венери (Ісіди) ♀ і означало, езотерично, що людство і все тваринне життя вийшло з божественного, духовного кола, і відбулося падіння у фізичне, чоловіче та жіноче зародження. Знак цей від кінця Третьої Раси має те саме фалічне значення, що й «*Дерево Життя*» в саду Едема. Анукі, форма Ісіди, є Богинею Життя; і Анкх було запозичено євреями у єгиптян. Воно разом із багатьма іншими містичними словами було введено в їхню мову Мойсеєм, присвяченим у мудрість жерців Єгипту. Слово Анкх у єврейській мові, з особистим суфіксом означає «моє життя» – моє буття, – яке «є особистий займенник Анохі», від імені єгипетської Богині Анукі[51].

В одному з найбільш древніх Катехізисів Південної Індії, у Президентстві Мадраса, Богиня-гермафродит Ардханарі[52] має на собі, як раз посередині зображення, єгипетський хрест, Свастику, «чоловічо-жіночний знак», щоб відзначити стан Третьої раси до роз'єднання статей. Вішну, котрий тепер зображується з лотосом, що росте з його пупка – або Всесвіту Брахми, що розвивається із центральної точки, Нара – представлений у одній із найдавніших статуй, як двостатевий (Вішну і Лакшмі), яка стоїть на листі Лотосу, що плаває на воді, причому вода піднімається у вигляді півкола і ллється через Свастику – «джерело зародження» або ж сходження людини.

Піфагор називає Шукра – Венеру *Sol alter* – «інше Сонце». З «семи Світлиць Сонця» світлиця Люцифера-Венери стоїть третьою у християнській і єврейській *Кабалі. Зохар* же робить із неї Оселю Самаеля. За Окультною Доктриною ця Планета є *Очільником* нашої Землі і її духовним прообразом. Тому говориться, що колісницю Шукри (Венери-Люцифера) везуть вісім «*земно-народжених* коней», тоді як коні колісниці інших планет інші.

«Кожний гріх, вчинений на Землі, відчувається Ушанас-Шукрою. Гуру дайтьїв є Духом-Охоронцем Землі та Людства. Кожна зміна на Шукрі відчувається і відображається на Землі».

Шукра, або Венера, таким чином, представлений як Наставник дайтьїв, гігантів Четвертої Раси, які, відповідно до індуської алегорії, одного разу захопили владу над усією Землею і розбили менших Богів. Титани західних алегорій також тісно пов'язані з Венерою-Люцифером, котрий був ототожнений пізнішими християнами із Сатаною. І позаяк Венера, нарівні з Ісідою, зображувалася з коров'ячими рогами на голові, як символ містичної Природи – символ, що означає Місяць і здатний бути заміненим нею, адже всі Богині були місячними Богинями, – то зображення цієї Планети розміщується нині теологами між рогами містичного Люцифера[53]. Саме завдяки фантастичному тлумаченню архаїчного переказу, який стверджує, що Венера змінюється одночасно (геологічно) із Землею, і тому, що б не трапилося на одній, відбувається й на інший, і, що їхні взаємні зміни були численні та великі, – з цієї самої причини Св. Августин повторює це, відносячи деякі зміни в обрисі, кольорі та навіть в орбітних шляхах, саме до цього, теологічно витканого, характера Венери-Люцифера. Він навіть іде настільки далеко у своїй благочестивій фантазії, що зв'язує останні зміни Планети з Ноєвим і міфічним Потопом, котрий мав місце нібито 1796 р. до Р. Хр.[54].

Позаяк Венера не має супутників, то алегорично стверджується, що Аспхуджит (ця «Планета») усиновила Землю, породження Місяця, «*яка переросла свою матір і заподіяла багато турбот*» – натяк на окультний зв'язок між цими двома тілами. Правитель (Планети) Шукра[55], настільки полюбив своє всиновлене дитя, що втілився, як

[51] Єгипетський хрест є астрономічний планетний знак Венери, «який означає існування *енергії зародження* у статевому сенсі; він був одним із атрибутів Ісіди Матері Єви, *Havah*, або Матері Землі й визнавався таким усіма древніми народами в тій чи іншій формі вираження». (Із сучасного кабалістичного манускрипту.)

[52] Див. «*Індуський Пантеон*» Мура.

[53] Атеней стверджує, що перша буква назви Сатани в стародавні часи була зображена у вигляді дуги чи півмісяця; і деякі католики, добрі, гарні люди, хочуть переконати суспільство, що саме на честь рогів Люцифера, які нагадують півмісяць, мусульмани обрали півмісяць для свого національного герба. Венера, з самого початку встановлення догматизму римо-католицької церкви, була ототожнена з Сатаною та Люцифером або Великим Драконом, всупереч усякої логіки та підстави. Як це указано символістами та астрономами:

«Асоціація між змієм та уявленням пітьми мала астрономічну основу. Позиція, яку колись займало Сузір'я Дракона, показує, що Великий Дракон був Володарем Ночі. Це сузір'я спочатку знаходилося у самому центрі Небосхилу і завдяки своєму розміру отримало назву Великого Дракона. Його тіло розповсюджується на сім знаків Зодіаку; і Дюп'ї, який бачить у Драконі Апокаліпсису натяк на небесного змія, каже: «Не дивно, що таке довге сузір'я представлено автором цієї книги, як великий дракон з сімома головами,який притягнув третю частину усіх зірок з неба і скинув їх на землю». (Станіленд Уек), «*Велика Піраміда*», стор. 79, Дюп'ї, III, 255).

Тільки Дюп'ї ніколи не узнав, чому Дракон, який колись був Полярною Зіркою – символом Керівника, Вчителя та Путівника – був настільки принижений наступними поколіннями. «Боги наших батьків – наші дияволи», – каже азійське прислів'я. Коли Дракон перестав бути «Полярною Зіркою», провідним зоряним божеством, він розділив долю всіх занепалих богів. Сет або Тифон колись був, каже Бунзен, «великим Богом, шанованим по всьому Єгипту, який передавав Володарям вісімнадцятої та дев'ятнадцятої Династій символи життя й сили. Але потім, під час 20-ї Династії, він раптом піддався гонінню, як злий Демон, та так, що його зображення й саме ім'я були знищені на всіх пам'ятках та написах, які були в межах досяжності». Істинна Окультна причина цього буде надана на цих сторінках.

[54] «*De Civitate Dei*», LXXI. VIII.

[55] Шукра є син Бгрігу, великого Ріши й одного з семи Праджапаті, засновника Раси Бгаргав'ів, в котрій народився Парашурама.

Ушанас, і дав їй досконалі закони, які в пізніші століття виявилися зневажені й навіть були відкинуті. Інша алегорія в *Харіванша* говорить, що Шукра відправився до Шиви і просив його захистити його учнів дайтьів та асурів від войовничих Богів; і щоб досягти своєї меті, він виконав йогічний обряд – «всмоктуючи *дим* покидьків, стоячи *униз головою* впродовж 1000 років». Це стосується до сильного нахилу осі Венери – доходить до п'ятдесятьох градусів – і до того, що вона обкутана вічними хмарами. Але це стосується до фізичної будови Планети. Окультний же Містицизм має стосунок лише до її Правителя, Дхіан-Когана, який надихає її. Алегорія, яка стверджує, що Вішну був проклятий Шукрою й тому повинен був втілитися сім разів на Землі, як покарання за вбивство його (Шукри) матері, сповнена окультного філософського змісту. Це не стосується Аватарів Вішну, бо число їх дев'ять – десятий же ще повинен прийти, – але до Рас на Землі. Венера або Люцифер – Шукра і Ушанас – сама планета є Носієм Світла нашої Землі, як у філософському, так і в містичному сенсі. В ранні часи, це було гарно відомо християнам, бо один із перших римських пап, як Понтіфф, мав ім'я – Люцифер.

«Кожен світ має свою матір Зірку і сестру Планету. Так і Земля, усиновлене дитя і молодший брат Венери, але мешканці її належать до свого роду… Всі свідомі, завершені істоти [завершені семерикові люди або вищі істоти] отримують, із самого початку, форми та організми в повній гармонії із природою і станом Сфери, ними населеної[56].

Сфери буття або Центри Життя, що є окремими нуклеями, які породжують своїх людей і своїх тварин, незліченні; жодна з них не має подібності зі своєю сестрою – супутницею або якою-небудь іншою планетою, що стосується до її власного і особливого потомства[57].

Усі мають двояку природу, фізичну і духовну.

Нуклеоли вічні й постійні; нуклеї періодичні й минущі. Нуклеоли становлять частину Абсолюту. Вони, ніби амбразури в цій чорній непроникній фортеці, назавжди прихованій від людського або навіть Дхіанічного зору. Нуклеї є світлом вічності, із неї вихідної.

Саме це СВІТЛО*, що конденсується у Форми – «Владик Буття» – перші й найвищі серед них представляють колективно* ДЖИВАТМА *або Пратьяг-Атма [яка, говорячи символічно, виходить від Параматма. Це і є Логос грецьких філософів, – що проявляються при початку кожної нової Манвантари]. Від них, у спадному порядку, – вбрані у вічно ущільнювальні хвилі того Світла, що стає грубою Матерією на об'єктивному плані, – походять численні Ієрархії Творчих Сил: деякі з них не мають форм, інші мають певну форму, інші ж, найнижчі [Елементали], не мають приналежних їм форм, але наділяються в будь-яку форму відповідно до навколишніх умов.*

Отже, у духовному сенсі існує лише єдине Абсолютне Упадхі [Основа], від якого і в якому складаються, для манвантарних цілей, незліченні основні центри, де відбуваються світові, циклові й індивідуальні Еволюції протягом періоду діяльності.

Надихаючі Розуми, що оживляють ці різні Центри Буття, іменуються людьми, за межами Великого Гірського Ланцюга[58]*, без усякого розбору, як Ману, Ріши, Пітрі*[59]*, Праджапаті й так далі; і як Дхіані-Будди, Когани, Мелха [Боги Вогню], Бодхісаттви*[60] *й інші, які живуть по цю сторону. Істинно – неосвічені називають їх Богами; непосвячені вчені – Єдиним Богом; Мудрі ж, Присвячені, шанують в них лише Манвантарні прояви* ТОГО*, що ні наші Творці [Дхіані-Когани], ні їхні тварини не лише не можуть обговорювати, але навіть що-небудь знати.* АБСОЛЮТ *не може бути визначений, і жоден смертний або безсмертний ніколи не бачив і не осягав його протягом періодів Існування. Змінюване не може знати Незмінне, так само як не може те, що живе, осягти Абсолютне Життя».*

«Тому людина не може знати більш високих Істот, ніж своїх власних Прабатьків». *«Також вона не буде поклонятися їм»,* але вона повинна пізнати, *яким чином* з'явилася вона на світ.

---

[56] Це цілком суперечить Сведенборгу, який *бачив* на «Першій Землі астрального Світу» мешканців в одязі європейських селян, на «Четвертій Землі» − жінок, одягнених пастушками з *маскараду*! Навіть знаменитий астроном Хігенс перебував під помилковим уявленням, що інші світи й планети населені істотами тотожного вигляду з тими, які мешкають на Землі, володіючи тими ж видами, почуттями, тими ж інтелектуальними здібностями, мистецтвами, науками і однаковими будинками, навіть тими ж матеріалами для свого одягу («*Théorie du Monde*»).

[57] Це сучасне тлумачення. Воно додане до древніх коментарів для більш ясного розуміння теми учнями, котрі вивчають Езотеричну Космогонію після того, як вони закінчили свою західну освіту. Найбільш ранні Коментарі занадто рясніють прикметниками та риторичними висловами, щоб бути легко засвоєними.

[58] «За межами Великого Гірського Ланцюга» означає в цьому випадку Індію, що є для Тибету областю Транс-Гімалайською.

[59] Термін Пітрі використовується нами в цих Станцах для полегшення їх розуміння, але його використання інше в оригінальних Станцах, де вони мають притаманні їм визначені найменування, крім того, що їх називають «Батьками» й «Прабатьками».

[60] Помилково дослівно розуміти поклоніння людським Бодхісаттвам або Манджушрі. Правда, що Школа Магаяни екзотерично вчить поклонятися їм без розрізнення і, що Хуіен Тцанг говорить про деяких учнів Будди, які є об'єктами такого поклоніння, але, з езотеричної точки зору, не учень або мудрий Манджушрі особисто отримує шанування, але божественні Бодхісаттви і Дхіані-Будди, які оживляють (*амілахо*, як кажуть Монголи) людські форми.

Число Сім, основне число серед усіх інших чисел у релігійній системі кожного народу, від Космогонії і до людини, повинне мати свою *основну причину*. Його знаходять у древніх американців таким же переважаючим, як і серед архаїчних аріїв і єгиптян. Це питання буде повністю розглянуте у другій частині цього тому; а поки що кілька фактів можуть бути наведені тут. Автор *«Sacred Mysteries among the Mayas and the Quiches, 11 500 years ago»*[61], говорить:

«Очевидно, число Сім було священним числом, *par exellence*, серед усіх цивілізованих народів давнини. Чому? На це питання ніколи не була дана задовільна відповідь. Кожен народ давав різне пояснення, відповідно до особливих догм своєї (екзотеричної) релігії. Що воно було числом із чисел для тих, хто був присвячений у таємні Містерії, у цьому не може бути сумніву. Піфагор … називає його «Носієм Життя», що містить у собі тіло й душу, бо воно складається із четвірки, тобто: *Мудрості* й *Розуму*; й Трійці, або ж *дії* і *матерії*. Імператор Юліан в *Matrem* і в *Oratio*[62] висловлюється так: «Якби я торкнувся питання присвяти в наші таємні Містерії, які халдеї присвятили Вакху, шануючи бога з *сімома-променями*, просвіщаючи ним душу свою, я сказав би речі невідомі – зовсім невідомі поспільству, але добре відомі благословенним Теургам»[63].

І хто ж зі знаючих *Пурани, Книгу Мертвих, Зенд Авесту,* ассирійські таблички й, нарешті, *Біблію*, і хто спостерігали постійне повторення числа Сім у цих народних записах, найвіддаленіших часів, до більш близьких, що йдуть від народів незв'язаних і розділених між собою величезними відстанями, хто ж, повторюємо ми, може розглядати, як збіг або випадковість наступний факт наведений тим же дослідником древніх Містерій? Говорячи про перевагу числа Сім, як числа містичного, серед мешканців «Західного Материка» Америки, він додає, що це не менш чудово, бо:

«Воно часто зустрічається в *Попол Вух.* Крім того, ми знаходимо його в *семи сімействах*, які, відповідно до Сахагун і Клавігеро, супроводжували містичну особистість на ім'я *Вотан*, прославленого засновника великого міста Начан, ототожненого деякими з Паленкою. В *семи печерах*[64], із глибин котхри, за переказом, вийшли предки Нахуалтів. В *семи містах* Сібола, описаних Коронадо й Ніза … в семи *Антильських* островах, в *семи героях*, котрі, як говорять, урятувалися від Потопу».

Крім того, і в перерахуванні Героїв, число яких є тим самим у кожному переказі про Потоп, – починаючи від семи Ріши урятованих з Вайвасвата Ману аж до Ноєва Ковчега, в який було взято звірів, птахів і всіх інших живих тварин по «сім» пар. Таким чином, ми бачимо, що цифри 1, 3, 5, 7, досконалі, бо вони цілком містичні, як числа, що грають вагому роль у кожній Космогонії та еволюції живучих Істот. В Китаї, в канонічній *«Книзі Змін» – І-Цзин* або *перетворення* в сенсі «еволюції» – 1, 3, 5, 7 називаються «небесними числами».

Пояснення цього стає очевидним, якщо ми розглянемо древні Символи – всі вони засновані й починаються від цифр даних з Архаїчного Манускрипту в Пролозі першого тому. ⊖ символ еволюції і падіння в зародження або Матерію, відбитий і на древніх мексиканських статуях або малюнках, так само як і в кабалістичному Сефіроті та єгипетському Тау. Досліджуйте мексиканські манускрипти (*Add. MSS*. Брит. Музей. 9789)[65]; і ви знайдете цей символ у дереві, стовбур якого несе десять плодів, готових бути зірваними чоловіком і жінкою, які стоять по обидва боки його, тоді як з вершини стовбура простягаються, в горизонтальному напрямку, праворуч і ліворуч, дві гілки, утворюючи таким чином досконале **T** (Тау); крім того, на кінцях цих двох гілок висить по потрійному грону, причому птах – птах безсмертя, Атма або ж Божественний Дух – розташований між цими гілками, виявляючи, таким чином, число *сім*. Це передає ту ж думку, що й дерево Сефіротів, *десять* у цілому, але коли воно відділене від своєї верхньої тріади, то залишається *сім*. Ці небесні плоди, десять числом або ⊕, 10, породжені від двох невидимих насінин, чоловічого і жіночого, утворюють 12 або Додекаедр Всесвіту. Містична система містить центральну точку; 3, або △; 5, ☆; і 7 або ⧈; чи ж знову ✡; трикутник у квадраті й точка синтезу в двох переплетених трикутниках. Така ситуація в Світі прообразів. Феноменальний Світ досягає своєї кульмінації і відображення всього сущого в ЛЮДИНІ. Тому вона в своєму метафізичному аспекті є містичний квадрат – Тетрактис; і стає Кубом на плані творення. Символ її розгорнутий куб[66], і 6 стає 7 або ✠, 3 горизонтальних (жіночий початок) і 4 вертикальних; і це є людина, кульмінація Божества на Землі, чиє тіло є

[61] Автор цієї праці Огюст ле Плонжон. Він і його дружина добре відомі в Сполучених Штатах своїми невтомними дослідженнями Центральної Америки. Це вони відкрили гробницю царственого Кан-Кох в Січен-Ітза. Автор, мабуть, вважає і намагається довести, що езотеричне знання аріїв і єгиптян було запозичене ними від майя. Але, хоча безсумнівно, що майя були сучасниками Атлантиди, що згадується Платоном, проте вони належали до П'ятого Материка, якому передували Атлантида і Лемурія.

[62] Більш точно «*In Matrem Deorum, Oratio* V».

[63] Стор. 143.

[64] Ці *сім печер, сім міст* і т.д., і т.д., в усіх випадках означають сім центрів або зон, на котрих були народжені сім первинних груп Першої Корінної Раси.

[65] Напис цей відтворено в *«Sacred Mysteries of the Mayas and the Quiches»,* на стор. 134.

[66] Див. *«Source of Measures»,* стор. 50-53.

хрест із плоті, *в котрому, через котрий і на котрому* вона постійно розпинає і піддає смерті божественний Логос або ж своє ВИЩЕ Я. Кожна Космогонія і Філософія стверджує:

«Всесвіт має Правителя (Правителів колективно) над собою, котрий називається СЛОВОМ (Логос), Дух виробляючий є його Цариця. Ці двоє виявляють Первинну Міць після ЄДИНОГО».

Це є Дух і Природа, які разом утворюють наш Ілюзорний Всесвіт. Ці двоє, нероздільні, перебувають у *Всесвіті Уявлень* доти, доки він триває, і потім знову поринають у Парабрахмо, Єдиного, вічного-незмінного. «Дух, сутність якого вічна, єдина і самосутна, виявляє чисте ефірне Світло – двояке світло, невловиме елементарними почуттями – згідно *Пуран, Біблії, Сефер Ієцири,* грецьких і латинських Гімнів, *Книги Гермеса*, халдейської *Книги Чисел*, езотеризма Лао-Цзи й усіх інших. У *Кабалі*, що пояснює таємний сенс Книги *Буття*, це Світло є Двоякою Людиною або Андрогінними (скоріше безстатевими) Янголами, родове ім'я яких Адам Кадмон. Саме вони завершують людину, ефіроподібна форма якої виявлена іншими божественними, але набагато більш низькими Істотами, які ущільнюють тіло глиною або ж «порохом землі» – насправді це алегорія, але така ж наукова, як і будь-яка Дарвінівська еволюція, але тільки більш *правдива*.

Автор «*Source of Measures*» говорить, що основа Кабали й усіх її містичних книг спочиває на *десяти* Сефіротах; що є основна Істина. Він зображує ці Десять Сефіротів або 10 Чисел у такий спосіб:

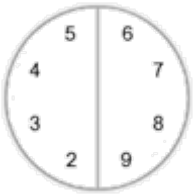

«Коло є *нуль:* його вертикальний діаметр є перший або первісний *Єдиний* [Слово або Логос], від якого походять 2, 3 і так далі, до 9, межі одиниць. 10 є перший Божественний Прояв[67], що містить у собі всяку міць точного вираження пропорції – священне *Jod*. Та сама *Кабала* учить нас, що ці Сефіроти були *числами* або ж еманаціями небесного Світла (20 612 до 6561); вони є 10 Слів, ДБРІМ, 41 224; світлом, виявленням якого вони були, і з'явилася Небесна Людина – Адам – КДМ (144–144); Світло ж, відповідно до Нового Завіту, (41 224) створив Бог; так само точно, як за Старим Завітом Бог (Алхім, 31 415) створює Світло (20 612 до 6561)»[68].

Отже, в Окультизмі, як і в Кабалі, є три види Світла. 1) Абстрактне й Абсолютне Світло, котре є Пітьма; 2) Світло Виявленого-Невиявленого, назване деякими Логосом; і 3) Світло останнього, відображено в Дхіані-Коганах, менших Логосах – Елохім колективно – котрі, в свою чергу, виливають його в Об'єктивний Всесвіт. Але в *Кабалі* – перевиданій і ретельно переглянутій кабалістами тринадцятого століття, щоб узгодити її з християнськими догмами – три Світла описані так: 1) ясне і проникаюче світло Ієгови; 2) відображене Світло; і 3) Світло в *Абстрактному*.

«Це Світло, взяте абстрактно (у метафізичному або символічному сенсі) є Алхім (Елохім, Бог), тоді як ясне, проникаюче Світло є Ієгова. Світло Алхіма належить світу взагалі, в усій його цілісності та повноті, але Світло Ієгови є світло, що має відношення до головного творіння, людини, яку це світло пронизало і створило»[69].

Автор *«Source of Measures»* правильно звертає увагу читача на твір Інмана *«Ancient Faiths Embodied in Ancient Names»,* II, 648. Там є гравюра, що зображує:

Vesica piscis, Марію, і Емблему Жіночого початку, скопійовану з зображення в Псалтирі присвяченому Благословенній Діві Марії, надрукованому у Венеції в 1542.

І тому, як зауважує Інман, «гравюра ця, що має дозвіл Інквізиції і, отже, будучи ортодоксальною», покаже читачеві, що саме розуміла латинська церква під цією «проникаючою міццю світла і його наслідків». Як жахливо були перекручені найшляхетніші, найвеличніші й найпіднесеніші уявлення Східної Філософії про Божество християнськими тлумачами, котрі застосували їх до найгрубіших антропоморфічних уявлень!

На Сході окультисти називають це Світло Дайвіпракриті, а на Заході – Світлом Христа. Це є Світло Логосу, безпосереднє відображення вічно Невідомого на плані Всесвітнього Прояву. Наводимо тлумачення цього, дане сучасними християнами з *Кабали*. Як це стверджується щойно згаданим нами автором:

«Термін Елохім-Ієгова додається до сукупності світу взагалі, з його головним фактором – людиною. У виписках із *Зохара,* його преподобіє д-р Кассель [кабаліст] на доказ, що *Кабала* висуває доктрину Трійці, між іншим, говорить: «Ієгова є Елохім

[67] Див. *«Викриту Ісіду»,* II, стор. 300 *et seq.,* для доказу древності десятеричної системи чисел.
[68] Див. *«Masonic Review»,* Цинциннаті, Червень, 1886. Стаття «Кабала», номер VI, стор. 10.
[69] Там само, *loc. cit.*

(Алхім)»… За допомогою *трьох* кроків Бог (Алхім) і Ієгова стають тотожними й, хоча вони роз'єднані, але порізно й разом вони походять від того ж Єдиного»[70].

У такий же спосіб Вішну стає Сонцем, видимим символом Безособового Божества. Вішну описаний як «крокуючий через Сім областей Всесвіту в *три кроки*» (просування). Але для індусів це є *екзотеричним* описом, зовнішньою догмою та алегорією, тоді як кабалісти надають цьому езотеричний і минущий сенс. Але продовжимо:

«Так Світло, як показано, є 20 612 і 6561, як точне вираження інтегрального і чисельного відношення діаметра до окружності кола. Бог (Алхім, тобто, 31 415 до Одного, змінена форма вищесказаного) є скороченням цього, щоб одержати встановлену одиницю – *Один,* як загальна основа для всіх обчислень і всіх вимірів. Але для створення тваринного життя й для визначення *міри часу* або ж місячного року того впливу, що викликає зародження і ембріональний розвиток, числа міри Ієгови (*людина подібна до міри Ієгови*), тобто, 113 до 355 повинні бути розглянуті особливо[71]. Але, це останнє відношення є лише змінена форма Світла або 20 612 до 6561, як величина π, будучи лише зміною того ж самого [тобто, 20 612 до 6561 є 31 415 до одного, і 355 до 113 є 31 415 або Алхім, чи Бог], і таким чином, щоб одне могло входити і слідувати з іншого; – це і є три кроки, за допомогою яких *Єдність* і тотожність Божественних імен можуть бути доведені. Тобто, ці два є лише зміною того ж відношення, а саме, відношенням π. Мета цього пояснення довести, що ті ж символічні виміри вживаються, як у Кабалі, як нас учать, так і в Трьох Завітах *Біблії* та в Масонстві, як ми це щойно бачили.

Отже, насамперед, Сефіроти описані, як *Світло*, тобто, самі вони є його функцією, насправді ж вони те саме, що й маніфестація Ейн-Соф; вони є такими внаслідок того факту, що «*Світло*» представляє відношення 20 612 до 6561, як частину «Слів» ДБРІМ, 41 224 або ж Слова ДАБАР, 206 (= 10 ліктям). «*Світло*» настільки є головним аргументом Кабали для пояснення Сефіротів, що найбільш знаменита книга про Кабалу називається *Зохар* або «*Світло*». В цій книзі ми знаходимо такого роду вислови: «Нескінченність була цілком невідома й не поширювала світла доти, доки блискуча цятка з силою не пробилася у видимість». Коли Він спершу прийняв форму (Вінця або першої Сефіри), Він виявив з неї дев'ять блискучих світочів, які, випромінюючись через неї, поширили яскраве світло в усіх напрямках» – тобто, ці 9 з його одним [який був початком, будучи вище 9-ти], разом склали 10, тобто, ⌀ або ⊕, або священні Десять (числа або Сефіроти), або *Jod* – і числа ці були «*Світло*». Власне, так само як і в Євангелії від Св. Іоанна, Бог (Алхім 31 415 до одного) був цим світлом (20 612 до 6561), через яке (Світло) всі речі були створені»[72].

У книзі *Сефер Ієцира* або «Число Утвору» весь процес еволюції виявлений у цифрах. В «32-х Шляхах Мудрості» цього твору число 3 повторюється чотири рази, а число 4 п'ять разів. Тому, Мудрість Бога міститься в числах (Сефрім або Сефірот), бо слово Сефер (або С-ф-р, коли воно позбавлено голосних) означає «писати таємними знаками». І тому, ми зустрічаємо у Платона твердження, що «Божество, складаючи Всесвіт, застосовує закони Геометрії».

Кабалістична книга *Сефер Ієцира* починається із твердження прихованої мудрості Алхіма в Сефрім'і, тобто Елохіма в Сефіротах.

«В тридцяти двох шляхах прихована мудрість затвердила *Jah, IHVH,* Тзабаоф, Елохім Ізраїлю, Алхім'а Життя, Ел Благодаті та Милосердя – найвищого, превишнього Хто Перебуває в небесній Височіні й Царя Вічності, і Ім'я Його – Святе! в Трьох Сефрім'ах, а саме: *B-S'ph-r, V-S'ph-r, V-Siph-o-r*».

Ральстон Скіннер продовжує:

«Це тлумачення виявляє «*приховану мудрість*» первісного тексту за допомогою тієї ж прихованої мудрості, тобто, вживанням слів, що позначають особливий ряд чисел і особливу фразеологію, котрі виявляють досить чітку систему, що так точно застосовна до єврейської *Біблії* … викладаючи свій план, щоб підсилити його і закінчити свій докладний виклад у загальному постулаті – як раз – одного слова «*Сефрім*» (Сефірот), числа Ієцира, автор пояснює підрозділ цього слова на три похідні; гра на простому слові *с-ф-р (s-ph-r*), або число.

Князь Ал-Каеарі[73] говорить рабинові: «Я хочу, щоб ти мені повідомив тепер трохи з найбільш головних або керівних принципів *Природної Філософії*, які, як ти говориш, у минулі часи були вироблені ними (мудрецями давнини)». На що рабин відповідає: «До подібних принципів належить Число Утвору батька нашої Раси – Авраам'а», тобто, Аврам і Авраам, або числа 41 224 і 41 252. Потім він говорить, що ця книга чисел трактує вчення «*Алхім*-ства і *Єдно*-сті за допомогою (ДБРІМ), саме чисел слова «*Слова́*». Тобто, вона вчить використанню відношення 31 415 до одного через 41 224, останнє число в описі Ковчега Завіту було розділено на дві частини *двома* кам'яними скрижалями, на яких ці ДБРІМ або 41 224 були написані або вирізані – або 20 612×2. Потім він пояснює ці три, узяті як похідні, слова й піклується додати щодо одного з них – «і *Алхім* (31 415 до Одного) сказав: Хай буде Світло (20 612 до 6561)».

---

[70] Там само, стор. 11.

[71] Див. *«Source of Measures»,* стор. 276 *et seq., App*. VII.

[72] Стаття, *«Masonic Review»,* стор. 11, 12.

[73] В книзі *«Al-Chazari»,* написаній *Jehuda-ha-Levi* і перекладеної д-ром Д. Кассель.

Наведені слова в тексті наступні:

רפס רפס רופיס.

і рабин, пояснюючи їх, говорить: «Вони вказують, що *Алхім*-ство (31 415) і *Єдні*-сть (діаметр до Алхіма) за допомогою Слів (ДБРІМ = 41 224), які означають, з одного боку, нескінченне вираження різнорідних створінь, а з іншого, кінцеве гармонійне прагнення до *Єдно*-сті», [що, як кожний знає, є викладена в школах математична функція *pi*, що вимірює, зважує і обчислює зірки в небесах і, однак, повертає їх назад до кінцевої єдності Всесвіту] за допомогою Слів. Їх завершальна узгодженість удосконалюється в цій *Єдно*-сті, котре стверджує їх і котре міститься в

רפס רפס רופיס.

тобто, рабин, у своєму першому тлумаченні, випускає *jod* або *i* з одного зі слів, тоді як потім він знову відновлює його. Якщо ми візьмемо величини цих похідних слів, ми побачимо, що вони представлені, як 340, 340 і 346, – разом вони становлять 1026, і загальне слово підрозділяється на них, щоб виявити ці числа, які за допомогою Т'мура можуть бути змінені різним способом для досягнення різних цілей»[74].

Просимо читача повернутися до Станці IV-ої першого тому, до Вірша 3 і Коментарів[75], щоб знайти, що 3, 4, (7) і тричі сім або 1065, число Ієгови, є числом 21 Праджапаті, згаданих у *Магабгараті* або ж трьома Сефрім (словами в цифрах або числами). І це порівняння Творчих Сил Архаїчної Філософії з антропоморфічним Творцем *екзотеричного* іудаїзму (бо *езотеризм* євреїв вказує на його тотожність із Таємною Доктриною) приведе вивчаючого до відкриття, що, насправді Ієгова є лише Бог «Місячний» і Бог «зародження». Кожному сумлінному дослідникові *Кабали* добре відомий факт, що чим глибше заглиблюється він у неї, тим більше переконується він, що якщо тільки *Кабала* – або те, що залишилося від неї, не буде прочитана у світлі Східної Езотеричної Філософії, то вивчення її, випливаючи по лініях написаних екзотеричним іудаїзмом і християнством, приведе лише до відкриття, що монотеїзм обох анітрохи не піднесеніше древнього поклоніння Зіркам, виправданого нині сучасною астрономією.

Кабаліст не припиняє повторювати, що Первісний Розум ніколи не можливо зрозуміти. Він не може бути зрозумілий, також він не може бути обмежений місцем, тому він повинен залишитися безіменним і негативним. І позаяк Ейн-Соф – «Невідоме і НЕНАЗВАНЕ» – не могло бути виявлене, то Воно було представлено, як таке, що виявляє Проявлені Сили. Отже, людський розум повинен і може мати справу лише з Його Еманаціями. Християнське богослов'я, відкинувши доктрину Еманацій і замінивши їх безпосередніми та свідомими Утворами Янголів і всього іншого з *нічого*, бачить зараз себе стоячим безнадійно між над-натуралізмом або дивом і матеріалізмом. *Поза*-космічний Бог є фатальним для філософії; *інтра*-космічне Божество – тобто, Дух і Матерія, невід'ємні друг від друга – є філософською необхідністю. Роз'єднайте їх, і те, що залишається, є грубе марновірство під личиною емоційності. Але навіщо «застосовувати закони геометрії», за висловом Платона, навіщо представляти ці Еманації у вигляді нескінченної арифметичної таблиці? На це питання прекрасно дана відповідь щойно згаданим автором, який говорить:

«Розумове пізнавання, щоб стати фізичним пізнаванням, повинне мати космічний принцип *Світла;* – і, завдяки цьому, наше розумове коло може стати видимим через світло; або для свого повного прояву коло повинне стати фізично видимим або самим Світлом.

Подібні уявлення, в такий спосіб сформульовані, стали основою Філософії Божественного (Початку), що проявляється у Всесвіті»[76].

Це є філософія. Але зовсім інша справа, коли ми бачимо, що рабин в «*Al-Chazari*» говорить, що:

«Під с'ф-р слід розуміти – *обчислення і зважування* створених тіл. Адже *обчислення*, за допомогою якого тіло має бути побудоване в гармонії або симетрії, за допомогою якого воно має бути правильно складене та відповідати поставленій меті, складається, в кінцевому результаті, з *чисел, протяжності, маси, ваги;* координоване співвідношення рухів, потім, гармонія музики повинні бути цілком узгоджені *за допомогою числа,* а саме с'ф-р… Під словом Сіппор (с'фор) слід розуміти слова Алхіма (206–1 від 31 415 до одного), в яких задум приєднується або пристосовується до кістяка або форми побудови: наприклад – було сказано – «Хай буде Світло». Робота почалася проголошенням слів, тобто, коли числа роботи виявилися»[77].

Це значить *матеріалізувати духовне* без усякої совісті. Але не завжди *Кабала* була так добре пристосована до антропо-монотеїстичних уявлень. Порівняйте це з кожною із шести шкіл Індії. Наприклад, в Санкхья-Філософії Капіли, якщо тільки, алегорично говорячи, Пуруша не встане на плечі Пракриті, остання залишається позбавленою розуму, тоді як перший залишається без неї бездіяльним. Тому Природа (в людині) повинна стати

[74] Стаття, наведена на стор. 12, 13.
[75] Там само, стор. 117, *et seq*.
[76] Вищезгадана стаття, стор.2.
[77] Там само, стор.14.

поєднанням Духу і Матерії, перш ніж вона стане тією, якою вона є; і Дух, прихований в Матерії, повинен поступово пробудитися до життя та свідомості. Монада мусить пройти через свої мінеральні, рослинні та тваринні форми, перш ніж Світло Логосу прокинеться в тваринній людині. Тому, остання до тих пір не може бути названа «людиною», але повинна розглядатися, як Монада, вкладена у вічно-змінних формах. Еволюція, не *Утвір* за допомогою *Слів*, визнається Філософіями Сходу, навіть у їхніх екзотеричних записах. *Ex oriente lux*. Навіть ім'я першої людини в Мойсеєвій *Біблії* отримало початок в Індії, незважаючи на заперечення проф. Макса Мюллера. Євреї отримали свого Адама від халдеїв; Адам-Адамі є складеним словом і тому багатообразним символом, та підтверджує Окультні Догми.

Тут не місце для філологічних досліджень. Але можна нагадати читачеві, що слово *Ад* і *Аді* означають на санскриті «Перший»; арамейською мовою – «Один» (*Ад-ад* «єдиний»); на ассирійській – «Батько», звідси *Ак-ад*, або «Батько-Творець»[78]. І, позаяк твердження це визнано правильним, то стає досить важко обмежувати Адама межами однієї лише Мойсеєвої *Біблії* і бачити в ньому лише єврейське ім'я.

Зустрічається часта плутанина серед атрибутів і генеалогій Богів у їхніх Теогоніях, Альфі й Омезі записів цієї символічної науки, як вони видані світу напів-присвяченими брахманськими та біблійними письменниками. Однак, подібна плутанина не могла мати місця серед ранніх народів, нащадків і учнів Божественних Наставників; бо, як атрибути, так і генеалогії були неподільно пов'язані з космогонічними символами, Боги були життям і животворним «принципом-душі» різноманітних областей Всесвіту. Ніде й у жодного народу не дозволялися обговорення, що простягалися *за межі* цих *виявлених* Богів. Безмежна і Нескінченна Єдність залишалася в усіх народів незайманою та заповіданою областю, куди не проникнула думка людська і, яка не була порушена марними обговореннями. Єдиним згадуванням цього було коротке уявлення її діастолічної і систолічної властивості, її періодичного поширення або розширення і скорочення. У Всесвіті, з усіма незліченними міріадами його систем і світів, що зникають і знову з'являються у вічності, олюднені Сили, або Боги, їхні Душі, повинні були зникати з видимості разом зі своїми Тілами. Як говорить Наш *Катехізис:*

«Подих вертається у вічне Лоно, що видихає і вдихає їх».

У ведичній, так само як і в кожній іншій Космогонії, Ідеальна Природа, Абстрактний Простір, у якому таємничо і невидимо зароджується все суще, що міститься у Всесвіті, є та ж жіноча сторона потуги зародження в Природі. Аділі є Сефіра, і Софія гностиків, та Ісіда, Цнотлива Матір Гора. В кожній Космогонії за Божеством «Творчим» і вище нього, перебуває Божество Вишнє, Планувальник, Зодчий, стосовно якого Творець є лише виконуючим посередником. І ще вище, *над* і *навколо, усередині* та *поза* перебуває Непізнаване й *Невідоме*, Джерело та Причина всіх цих Еманацій.

Таким чином, стає легко зрозуміти причину, чому Адам-Адамі зустрічається в халдейських писаннях, безсумнівно більш ранніх, ніж Книги Мойсея. Ассирійською *Ад* означає «Батько» і арамейською *Ад* є «Єдиний» і *Ад-ад* «єдиний», тоді як *Ак* ассирійською «творець». Таким чином, *Ад-ам-ак-ад-мон* став Адам-Кадмон у Кабалі (*Зохар*), означаючи, як воно й було, «Єдиний (Син) божественного Батька, або Творець», бо слова *ам* і *ом* означали якийсь час майже в кожній мові *божественний* або *божество*. Таким чином, Адам-Кадмон і Адам-Адамі стали означати «Першу Еманацію Батька-Матері або Божественної Природи», або, дослівно, «Першого Божественного». Легко зрозуміти, що *Ад*-Аргат (або Астер'т сирійська Богиня, дружина *Ад-она*, головного Бога Сирії або єврейського Адонай), так само як і Венера, Ісіда, Іштар, Мілітта, Єва тощо, тотожні з Аділі й Вак індусів. Всі вони «Матері всього живого» і «Богів». З іншої ж сторони – космічно й астрономічно – всі Боги чоловічого початку були спочатку «Сонячними Богами», потім, теологічно, вони стали «Сонцями Праведності» і Логосами, символом яких було Сонце[79]. Всі вони Протогоноси – Первонароджені – і Мікропросопоси. У євреїв Адам-Кадмон був тим же, що й Афамаз, Тамаз або Адоніс греків – «Єдиний *від* Батька і *з* Батьком» – причому

[78] Найменування *Ак-ад* (або аккадійці) той же категорії, як і *Ад-м, Ха-ва* (Єва) *Æd-en* (Едем), *Ак-Ад* означає «Син Ад», подібно синам Ад у древній Аравії. *Ад-ад* «єдиний» і «перший» був у Сирії – *Ад-он* або «Володар» і чоловік *Ад-ар-гат* або Астарти – сирійської Богині. І *Ган-Æd-en* (Едем) або Гандунія був Вавилон і Месопотамія. Ассирійською *Ак* означає Творець, буква *к* вимовляється гортанно *кх (ах)*. В містичній системі Сведенборга Адам був не людиною, але церквою (?) первинного Світла. У *Ведах* Ад-іті є Первісне Світло, Акаша проявленого Світу.

[79] Адам-Ієгова, Брахма і Марс в одному сенсі тотожні: всі вони є символами первинних або початкових *сил зародження* з метою людського розмноження. Адам червоний, так само як і Брахма-Віradж і Марс – Бог і Планета. Вода є «кров» Землі, тому всі ці імена пов'язані з Землею і Водою. «Потрібні *земля* і вода, щоб створити людську душу», говорить Мойсей. Марс тотожний з Карттікея, Богом Війни (в одному сенсі) – Богом, народженим з Поту Шиви, Шива-гхармая і Землі. В *Магабгараті* він явлений, як народжений без посередництва жінки. Так само він іменується Лохіта, Червоний, мов той Адам та інші «первісні люди». Тому автор «*The Source of Measures*» цілком правий, припускаючи, що Марс і всі інші боги, які мають однакові атрибути, «будучи *богом війни і кровопролиття*, був лише уявленням другорядним, який випливав з первинного уявлення пролиття крові при першому зачатті». Тому Ієгова пізніше став Богом войовничим, «Господом Воїнства» і тим, хто направляє війну. Він нападник Зодх – або перетворений Каїн, який *убив* свого (дружину) *брата*», кров якого заволала від землі». *Земля* розкрила *свій зяв*, щоб поглинути *кров*. (Книга *Буття*, III.).

«Батько» став під час пізніших рас Геліосом, Сонцем, так само, як, наприклад, і Аполлон Карнейос[80], котрий був «Сонце-народженим»; Осіріс, Ормазд та інші, всі були перетворені пізніше в ще більш земні типи; подібні Прометею, розп'ятому на горі Казбек, Геркулесу і багатьом іншим Сонячним Богам і Героям, поки все значення їх не звелося лише до фалічних символів. В *Зохарі* говориться:

«Людина була створена Сефіротами (також і Елохім-Іаве), і вони зародили спільними силами *земного* Адама».

Тому, в Книзі *Буття* Елохім'и говорять: «Людина стала *подібною нам*». Але в індуській Космогонії або «Утворі» Брахма-Праджапаті створює Віpадж і Ріши духовно; відтак останні виразно називаються «Розумом-породжені Сини Брахми»; і цей особливий спосіб *зародження,* виключав усяке фалічне уявлення, в усякому разі, у ранніх народів. Цей приклад досить показовий і виявляє відповідну *духовність* обох народностей.

_____

СТАНЦА I. – *Продовження*.

3. СКАЗАВ ВЛАДИКА ОБЛИЧЧЯ БЛИСКУЧОГО «Я ВІДПРАВЛЮ ТОБІ ВОГОНЬ, КОЛИ ПОЧНЕТЬСЯ РОБОТА ТВОЯ. ПІДНІМИ ГОЛОС ТВІЙ ДО ІНШИХ ЛОКА: ЗВЕРНИСЯ ДО БАТЬКА ТВОГО, ВЛАДИКИ ЛОТОСУ[81] (*a),* ПРОСИ ЙОГО СИНІВ… НАРОД ТВІЙ БУДЕ КЕРОВАНИЙ БАТЬКАМИ[82], ЛЮДИ ТВОЇ БУДУТЬ СМЕРТНІ. ЛЮДИ ВЛАДИКИ ПРЕМУДРОСТІ[83] БЕЗСМЕРТНІ, АЛЕ НЕ СИНИ СОМА[84]. ПРИПИНИ ТВОЇ НАРІКАННЯ *(b).* СІМ ПОКРИВІВ ЩЕ НА ТОБІ… ТИ НЕ ГОТОВА. ЛЮДИ ТВОЇ НЕ ГОТОВІ» *(c).*

a) Кумуда-Паті є Місяць, батько Землі, в його області Сома-Лока. Хоча Пітрі або Батьки є Синами Богів, а в іншому місці вони Сини Брахми й навіть просто Ріши, але в більшості випадків вони відомі, як Місячні Предки.

b) Пітрі-Паті – Владика або Цар Пітрі, Яма – Бог Смерті й Суддя смертних. Люди Будха, Меркурія, метафорично говорячи, «безсмертні», завдяки своїй Мудрості. Таке загальне вірування тих, хто думає, що кожна зірка або планета населена; є вчені, Фламмаріон серед них, які гаряче вірять у це на підставі як логічних, так і астрономічних даних. Місяць є нижчим тілом навіть у порівнянні із Землею, не говорячи вже про інші планети, тому земні люди, породжені його Синами – місячними Людьми або Предками – з його оболонки або тіла, не можуть бути безсмертними. Вони не можуть сподіватися стати істинно самоусвідомлюючими й розумними людьми, якщо тільки вони не будуть, так би мовити, «закінчені» іншими творцями. Так у Пуранічній легенді син Місяця (Сома) Будха (Меркурій) розумний і мудрий, бо він є нащадком Соми, Правителя невидимого Місяця, але не Інду, фізичного Місяця. Таким чином, Меркурій, метафорично, є старшим братом Землі – її зведеним братом, так би мовити, нащадком Духу – тоді як вона (Земля) є породження Тіла. Ці алегорії мають більш глибокий і науковий сенс, – астрономічно та геологічно – ніж це хочуть допустити наші сучасні фізики. Весь Цикл першої «Війни в Небесах», Тарака-Майя, також сповнений, як філософських, так і космогонічних та астрономічних істин. В ньому можна знайти, у викладі історії їхніх Богів і Правителів, біографії всіх Планет. Ушанас (Шукра або Венера), сердечний друг Соми й ворог Бріхаспаті (Юпітера), «Наставника Богів», дружина якого Тара або Тарака, була викрадена Місяцем (Сома), – від «якої він народив Будха» – прийняв також діяльну участь у цій війні проти «Богів», за що був скинутий до Демонічного (Асура) Божества й таким залишається він і понині[85].

Тут слово «люди» стосується Небесних людей або до тих, кого в Індії називають Пітара або Пітрі, Батьками, Прабатьками людей. Зважаючи на сучасні гіпотези, це не усуває гаданого утруднення у Вченні, котре являє цих Прабатьків, або Предків, як таких, що створюють перших людських Адамів зі своїх боків у вигляді астральних

[80] Аполлон Карнейос безперечно грецьке перетворення індуського Крішна-Карна. Карна означає блискучий, і Карнейос, будучи одним із титулів Аполлона у кельтів, так само як і у греків, означав «Народжений Сонцем».

[81] Кумуда-Паті.

[82] Пітрі-Паті.

[83] Будха, Меркурій.

[84] Місяць.

[85] Звичайно, Ушанас-Шукра або Венера є наш Люцифер, Вранішня Зоря. Винахідливість цієї алегорії у її різноманітних значеннях дійсно велика. Таким чином, Бріхаспаті (Планета Юпітер) або Брахманаспаті є в *Ріг-Веді* Божеством, яке було символом і прообразом *екзотеричного* або обрядового культу. Він є священнослужитель, який приносить жертви, заступник і посередник, через якого молитви смертних досягають Богів. Він є Пурохіта (домашній жрець або палацовий капелан) індуського Олімпу і духовний Гуру Богів. Сома є Бог Таємниці і очолює містичну та окультну природу в людині і Всесвіті. Тара – дружина священнослужителя, яка є символом шанувальника, віддає перевагу Езотеричній Істини, ніж її порожній оболонці, *екзотеризму*, тому вона показана, як викрадена Сомою. Але Сома означає також священний сік того ж імені, що дає містичні видіння і одкровення в трансах. *Результатом цього поєднання* є Будха (Мудрість) Меркурій, Гермес і т.д.; одним словом, та наука, яка до цього дня оголошена усіма Бріхаспаті богослов'я, як диявольська і сатанинська. Що ж тут дивного, якщо ми бачимо, що богослови християнства, розширюючи коло цієї алегорії, приймають сварку індуських богів і розглядають Ушанаса (Люцифера), який допоміг Сомі проти того давнього уособлення ритуального культу (Брахманаспаті, Владики брахманів, котрий став тепер Юпітером-Ієговою) , як Сатану, «Супротивника Бога»!

тіней. І хоча це є поліпшенням, порівняно з Адамовим ребром, проте, будуть висунуті геологічні й кліматичні утруднення. Однак, таке Окультне Вчення.

c) Організм людини був пристосований у кожній Расі до навколишніх їй умов. Перша Корінна Раса була настільки ж ефіроподібна, наскільки наша матеріальна. Потомство Семи Творців, які виявили Сім Первісних Адамів[86], звичайно, не мало потреби в очищених газах, щоб дихати й жити в тому середовищі. Тому, як би сильно не наполягали шанувальники сучасної науки на неможливості цього вчення, окультист стверджує, що справа обстояла, як сказано, саме *еони років* тому, навіть до еволюції лемурійця, першої фізичної людини; еволюції, що мала місце 18 000 000 років тому.

Архаїчні Писання стверджують, що при початку кожної місцевої Кальпи або Кола, Земля народжується знову; попередня еволюція описується в одній із *Книг Дзіан* і в Коментарях у наступних словах:

«Подібно тому, як людська Джива [Монада], входячи в нову утробу, отримує нове тіло, так і Джива Землі отримує більш досконалу й щільну оболонку з кожним Колом, після того, як вона знову виявляється в об'єктивність із утроби Простору».

Цей процес, звичайно, супроводжується працями нового народження, тобто, геологічними конвульсіями.

Єдине згадування цього міститься в одному вірші, у томі *Книги Дзіан,* що лежить перед нами, де сказано:

———

СТАНЦА I. – *Продовження*.

4. ПІСЛЯ ВЕЛИКИХ ПРАЦЬ, ВОНА[87] СКИНУЛА СВОЇ СТАРІ ТРИ ПОКРИВИ І ОДЯГЛАСЯ У СІМ НОВИХ, І СТАЛА У СВОЄМУ ПЕРШОМУ.

Це стосується зростання Землі, тоді як у Станці, що трактує про Перше Коло, у Коментарях сказано:

«Після того, як незмінна (Авікара), непорушна Природа [Сутність, Садоїка-рупа] пробудилася та змінилася [диференціювалася] в [стан] причинність [Авьякта], і із причини [Карана] стала своїм власним роз'єднаним наслідком [Вьякта], вона з невидимої стала видимою. Найменший з малих [найбільш атомний з атомів або аніянсам аніясам] став одним і безліччю [Еканекарупа]; і виявивши Всесвіт, виявив також четверту Лока [нашу Землю] серед гірлянди семи лотосів. Ачьюта стало тоді Чьюта»[88].

Сказано, що Земля скидає «свої старі *три*» Оболонки, бо це стосується трьох попередніх Кіл, уже нею пройдених; теперішнє Коло – Четверте з семи. На початку кожного нового кола, після періоду Обскурації, Земля – так само як і інші шість «Земель» – скидає або передбачається, що скидає, свої старі Оболонки, як робить це Змія; тому, в *Айтарея-Брахмана* вона називається Сарпа-Раджні, «Царицею Змій» і «Матір'ю всього рухомого». «Сім Оболонок», у першій з яких вона постала зараз, стосуються сімох геологічних змін, які супроводжують і відповідають еволюції Семи Корінних Рас людства.

Станца II, що говорить про це Коло, починається декількома пояснювальними словами щодо віку нашої Землі. Хронологія буде дана у відповідному місці. В Коментарях, доданих до Станці, згадані дві особистості – Нарада і Асурамайя, особливо остання. Всі обчислення приписані цій архаїчній знаменитості; й нижченаведене ознайомить читача, хоча й поверхово, з деякими з цих обчислень.

———

ДВА АСТРОНОМИ ДО ЧАСІВ ПОТОПУ

Для Східного дослідника Окультизму дві фігури нерозривно пов'язані з містичною астрономією, хронологією та їхніми циклами. Дві величні й таємничі фігури, що піднімаються подібно двом гігантам в Архаїчному Минулому, встають перед ним щораз, коли він примушений звертатися до Юґ або Кальп. Коли, у який доісторичний період жили вони, ніхто, крім декількох людей не знає або навіть колись зможе дізнатися з тією вірогідністю, що потрібна точній хронології. Це могло бути 100 000 років тому, могло бути й 1 000 000 років тому: це все, що зовнішній світ буде коли-небудь знати. Містичний Захід і Масонство голосно тлумачать про Еноха та Гермеса. Містичний Схід говорить про Нараду, древнього Ведичного Ріши і про Асурамайю, Атланта.

Вже був натяк, що з усіх непояснених характерів у *Магабгараті* і в *Пуранах,* саме Нарада, син Брахми в *Матсья Пурані*, нащадок Кашьяпи й дочки Дакши у *Вішну Пурані*, є найбільш таємничим. Парашара, згадуючи

[86] Як вже було показано, лише Небесна людина Адам-Кадмон першого розділу Книги *Буття* була створена «за образом і подобою Бога». Не сказано, щоб Адам у другому розділі був створений за цим *образом* або божественною подобою, перш ніж він скуштував заборонений плід. Перший Адам є Воїнство Сефіротів, другий Адам є Перша Корінна Раса, що не мала розуму, третій Адам – Раса, яка роз'єдналася і очі якої відкрилися.

[87] Земля.

[88] Ачьюта майже неперекладний термін. Він означає щось таке, що не схильне до падіння або зміни на гірше: Незмінний; він є зворотне від Чьюта, Занепалий. Дхіані, які втілилися в людські форми Третьої Корінної Раси і, які обдарували їх розумом (Манас), називаються Чьюта, бо вони впали у зародження.

про нього, дає йому почесний титул Дева-Ріши (вірніше Божественний Ріши, ніж Напів-Бог) і, проте, він проклятий Дакшею і навіть Брахмою: Він сповіщає Кансу, що Бгагаван або ж Вішну в екзотеризмі, втілиться у восьму дитину Девакі й, таким чином, обрушує гнів індуського Ірода на матір Крішни; й потім із хмари, на якій він сидить – незримий, як істинний Манасапутра – він вихваляє Крішну в замилуванні від подвигу цього Аватара, який вразив чудовисько Кешина. Нарада тут, там, і всюди; і, проте, жодна з *Пуран* не дає істинної характеристики цього великого ворога фізичного породження. Якими б не були ці характеристики в індуському езотеризмі, Нарада – якого в Перед-Гімалайському Окультизмі називають Пеш-Хун, «Вісник», або грецький Ангелос – є єдиним довіреним і виконавцем всесвітніх указів Карми й Аді-Будха; це свого роду діяльний і вічно-втілюваний Логос, котрий веде і спрямовує справи людські від самого початку Кальпи й до її кінця.

Пеш-Хун є загальне надбання, не винятково індуське. Він є таємнича, керуюча, розумна міць, що дає імпульс Циклам, Кальпам і світовим подіям[89] та врівноважує їхній рух. Він є видимим зрівнювачем Карми у світовому масштабі, і натхненником та водієм найбільших героїв цієї Манвантари. В екзотеричних працях він згадується під деякими досить невтішними іменами: такими, як Калі-Карака, Викликач суперечок, Капі-Вактра, Мавполикий і навіть Пішуна-Шпигун, хоча в іншому місці він іменується Дева-Брахма. Навіть сер Вільям Джонс був вельми зацікавлений цим таємничим характером по тим даним, що він зібрав про нього у своїх санскритських дослідженнях. Він порівнює його з Гермесом і Меркурієм, та називає його «красномовним посланцем богів»[90]. Все це, крім того факту, що індуси розглядають його, як великого Ріши, «який вічно мандрує по Землі, подаючи добрі поради», змусило покійного д-ра Кінілі[91] визнати в ньому одного зі своїх дванадцяти Месій. Можливо, він був не такий вже далекий від істини, як це деякі думають.

Ким є *насправді* Нарада, не може бути пояснено в друці; крім того, і сучасне покоління профанів не багато почерпнуло б із цієї відомості. Але можна відзначити, що якби в індуському Пантеоні було Божество, котре схоже було б на Ієгову, який спокушає за допомогою «навіювання» думок і «отвердіння» серця тих, кого він хотів би зробити своїми знаряддями й жертвами, то це саме Нарада. Тільки цей останній не спонукуваний бажанням знайти привід, щоб «мучити» і тим показати, що «*Я єсмь* Господь Бог твій». Також він діє не в силу якого-небудь честолюбного або ж своєкорисливого спонукання, але, воістину, щоб служити та спрямовувати всесвітній прогрес та еволюцію.

Нарада є одним із небагатьох видатних характерів, якщо ми виключимо деяких богів у *Пуранах*, які відвідують так звані підземні або пекельні області Патала. Чи так це, чи ж ні, що Нарада навчився всьому, що він знав, завдяки своїм стосунками з тисячоголовим Шешею, Змієм, який носить Сім Патала і весь Світ на взірець діадеми на своїх головах і є великим учителем Астрономії[92], але, безсумнівно, що він перевершує Вчителя Гаргу в своєму знанні циклічних складностей. Саме на нього покладено наше просування, еволюція, також і народні нещастя або благоденство. Саме він викликає війни і кладе їм край. У древніх Станцах Пеш-Хуну приписується обчислення й запис усіх прийдешніх астрономічних і космічних Циклів, а також наставляння в цій науці перших споглядальників зоряного склепіння. Саме Асурамайя, як говорять, заснував всі свої астрономічні праці на цих записах і визначив тривалість усіх минулих геологічних і космічних періодів, також і тривалість усіх прийдешніх Циклів до кінця цього Циклу Життя або кінця Сьомої Раси.

Існує праця серед Таємних Книг, названа *Дзеркало Майбутнього*, в якій записані всі Кальпи усередині Кальп і Цикли в надрах Шеши або Нескінченного Часу. Праця ця приписується Пеш-Хуну-Нараді. Є ще інша древня праця, що приписується різним Атлантам. Саме ці два записи дають нам цифри наших Циклів і можливість обчислювати строки прийдешніх Циклів. Хронологічні обчислення, які будуть наведені тут, належать, однак, до обчислень брахманів, як це пояснено надалі; але більшість із них також належить до Таємної Доктрини.

Хронологія та обчислення присвячених брахманів засновані на індуських записах Зодіаку та на працях вищезгаданого Астронома й Мага – Асурамайї. Атлантичні записи Зодіаку не можуть бути помилковими, бо вони були складені під керівництвом тих, які були першими наставниками людства й котрі дали їм астрономію, серед інших речей.

Але тут ми знову свідомо й безстрашно зустрічаємося з новими труднощами. Нам скажуть, що наше твердження спростоване наукою в особі людини, шанованої за великий авторитет (на Заході), стосовно всіх тих, що зустрічаються в санскритській літературі – а саме, проф. Альбрехта Вебера з Берліна. На наш превеликий жаль, ми не можемо цьому допомогти, але ми готові наполягати на тому, що було зараз сказано. Асурамайя, на котрого традиції епосу вказують, як на найранішого астронома в Аріаварта, кому «Сонячний Бог передав знання зірок» *in propria persona*, як стверджує це сам д-р Вебер, ототожнений ним досить таємничим чином з грецьким

[89] Можливо, з цієї причини в *Бгагават Гіті* сказано, що Брахма вказав Нараді від початку, що всі люди, без винятку, навіть *Mlechchha*, зневажені, і варвари можуть знати істинну природу Васудева і увірувати в це Божество.

[90] Див. *«Asiatic Researches»,* I, 265.

[91] *«Book of God»,* 60.

[92] Шеша, котрий в Езотеризмі означає Ананта, Нескінченний і «Цикл Вічності», за переказом, передав своє астрономічне знання Гарзі, найдревнішому астроному Індії, який спромігся вмилостивити його і тому пізнав усе, що стосується Планет, так само як і способи читання віщувань.

«Птолемайос» (Птолемей). Причому для подібного ототожнення не наводиться більш розумної підстави, ніж наступне:

«Останнє ім'я (Птолемайос), як ми бачимо це з напису Піядасі, перетворилося на індуського «Турамайя», з якого легко могло відбутися ім'я «Асура-Майя».

Без сумніву «могло», але істотне питання в тому: чи є які-небудь достовірні докази, що воно так відбулося? Єдино наведений доказ цьому те, що воно повинно бути так:

«Бо... цей Майя виразно стосується Ромака-пура на Заході»[93].

Майя тут очевидна, бо жоден санскритолог з європейців не може сказати, де перебувала ця місцевість Ромака-пура, крім, звичайно, того, що це десь «на Заході». В усякому разі, позаяк жоден член Азіатського Товариства або ж сходознавець Заходу ніколи не сприйме і не побажає прислухатися до вчення брахманів, то даремно брати до уваги заперечення європейських сходознавців. Ромака-пура, звичайно, була «на Заході», бо вона була частиною загиблого материка Атлантиди. І також вірно, що в індуських *Пуранах* саме Атлантида зазначена, як місце народження Асурамайї, «такого ж великого мага, як і астронома та астролога». Крім того, проф. Вебер відмовляється визнати більшу давність індуського Зодіаку і схильний думати, що індуси зовсім нічого не знали про Зодіак до часу

«Запозичення ними його від греків»[94].

Це твердження йде врозріз із найбільш древніми традиціями Індії, і тому, повинне залишитися без уваги. Ми тим більше праві, не визнаючи його, що сам учений німецький професор говорить нам у передмові до своєї праці, що:

«На додачу до природних перешкод, що утруднюють дослідження [в Індії], там усе ще панує густий туман марновірства та упереджених думок, що носяться над країною і обволікає її ніби полудою»[95].

Нема чому дивуватися, що, будучи пійманим у цю завісу, д-р Вебер сам був введений у мимовільні омани. Будемо сподіватися, що зараз він краще обізнаний.

Тепер, чи буде Асурамайя розглядатися, як сучасний міф, як особистість, яка процвітала в дні македонських греків, або ж тим, ким він є за твердженням окультистів, у всякому разі, обчислення його цілком збігаються з Таємними Записами. Із фрагментів праць величезної давнини, приписаних астрономові Атлантиди і знайдених у Південній Індії, був складений у 1884 і 1885 р. двома доволі вченими брахманами[96] календар згаданий в іншому місці. Ця праця оголошена кращими пандитами бездоганною – з брахманської точки зору – і таким чином, стосується хронології ортодоксальних вчень. Якщо ми порівняємо твердження в ній з тими, які були зроблені декількома роками раніше у *«Викритій Ісіді»,* і з уривчастими вченнями опублікованими деякими теософами, також із цими даними витягнутими з Таємних Книг Окультизму, то все ціле виявиться цілком узгодженим, крім деяких малих подробиць, які не можуть бути пояснені, бо інакше таємниці вищої Присвяти – так само невідомі авторові, як і читачеві – повинні були би бути відкриті, а це *не може бути зроблено.*

———

СТАНЦА II

ПРИРОДА, ПОЗБАВЛЕНА ДОПОМОГИ, НЕ МОЖЕ МАТИ УСПІХУ

5. Після закінчення величезних періодів часу Земля створює чудовиськ. 6. «Творці» незадоволені. 7. Вони осушують Землю. 8. Форми знищені ними. 9. Перші великі припливи вод. 10. Початок утворення кори.

---

[93] Див. *«Історія Індуської Літератури»,* стор. 253, проф. А. Вебера; серед Східних Серій Трюбнера.

[94] Навіть майя, індіанці Гватемали, мали свій Зодіак зі споконвічної Давнини. Як зауважує один письменник-француз: «Первісна людина діяла однаково в усі віки, незалежно від часу та місцевості».

[95] Там само, стор. 2.

[96] *Тірукканда Панчанга* для Калі-Юги 4986, складена Чинтамані Рагханарачарья, сином знаменитого урядового астронома в Мадрасі, й Тартакамала Венканта Крішна Рао.

5. КОЛЕСО ОБЕРТАЛОСЯ ЩЕ ТРИСТА МІЛЬЙОНІВ РОКІВ[97]. ВОНО ПОБУДУВАЛО РУПА (ФОРМИ)[98]; М'ЯКІ КАМЕНІ, ЯКІ ЗАТВЕРДІЛИ[99]; ТВЕРДІ РОСЛИНИ, ЯКІ СТАЛИ М'ЯКИМИ[100]. ВИДИМЕ З НЕВИДИМОГО, КОМАХИ Й МАЛІ ЖИТТЯ[101]. ВОНА[102] СКИДАЛА ЇХ ЗІ СПИНИ ЩОРАЗ, КОЛИ ВОНИ ОПРЯГЛИ МАТІР *(a)*... ПІСЛЯ ТРЬОХСОТ МІЛЬЙОНІВ РОКІВ ВОНА СТАЛА КРУГЛОЮ. ВОНА ЛЕЖАЛА НА СПИНІ, НА БОЦІ… ВОНА НЕ ЗАКЛИКАЛА СИНІВ НЕБА, ВОНА НЕ ХОТІЛА ЗАКЛИКАТИ СИНІВ МУДРОСТІ. ВОНА СТВОРИЛА З УТРОБИ СВОЄЇ. ВОНА РОЗВИНУЛА ВОДЯНИХ-ЛЮДЕЙ, ЖАХЛИВИХ І ЗЛІСНИХ *(b)*.

a) Це стосується нахилу осі, – яких було декілька – до потопу, що був за цим, і хаосу на землі (який не має, однак, ніякого відношення до Передвічного Хаосу), під час якого були породжені чудовиська, напівлюди, напівтварини. Ми знаходимо згадування цього в *Книзі Мертвих*, так само як і в халдейських записах про утвір на табличках з Кута, хоча й дуже зіпсованих.

Це навіть не алегорія. Тут ми маємо *факти*, які зустрічаються повтореними в оповіданнях у *Пемандрі*, так само як і в халдейських табличках про Утвір. Вірші ці можуть бути майже що звірені з Космогонією, заповіданою нам Берозом, котра була перекручена Євсевієм до повної невпізнанності, але, проте, можна знайти деякі частини її в уривках, залишених нам древніми грецькими авторами, такими, як Аполодор, Олександр Поліхістор та ін. «Водяні-Люди, жахливі й злісні», – які були породженням однієї лише фізичної Природи, як результат «еволюційного імпульсу» і першої спроби створити «людину», вінця, мети й завершення всього тваринного життя на Землі, – описані в наших Станцах, як невдача. Чи не знаходимо ми те ж саме в Космогонії Бероза, оголошеної, з такою люттю, кульмінацією поганської безглуздості? Проте, хто ж з еволюціоністів може сказати, що спочатку речі не відбувалися так, як вони описані? І, що, як це стверджується в *Пуранах*, у єгипетських і халдейських фрагментах та навіть у Книзі *Буття*, не було двох або навіть більше створінь перед останнім утворенням нашої земної кулі, котра, змінивши свої геологічні й атмосферичні умови, змінила також свою флору і фауну, та своїх людей? Це твердження не тільки узгодиться з усіма древніми Космогоніями, але також і з сучасною наукою, й навіть, певною мірою, з теорією еволюції, та може бути доведено кількома словами.

У найбільш ранніх Космогоніях Світу не зустрічається ні «Творіння Пітьми», ні «Дракона Зла», переможеного Сонячним Богом. Навіть у аккадійців Велика Глибина – Водна Безодня або Простір – була місцем народження та оселею Еа, Мудрості, непізнаваного безмежного Божества. Але у семітів і пізніших халдеїв, бездонна Глибина Мудрості стає грубою Матерією, гріховною субстанцією, і Еа перетворюється на Тіамат, Дракона, вбитого Меродах'ом, або на Сатану в астральних хвилях.

В індуських *Пуранах* Брахма-Творець виявлений, як такий, хто *заново* починає декілька «Творень» після стількох же невдач; згадуються також два великих Утвори[103] Падма і Вараха – справжнє, коли Земля була піднята з Води Брахмою, котрий прийняв вигляд Кабана, Вараха-Аватара. Утвір описаний, як гра, як забава (Ліла) Бога-Творця. *Зохар* говорить про первозданні світи, що гинули так само швидко, як вони народжувалися. Те ж саме сказано в *Мідраш*, і рабин Абаху виразно пояснює[104], що «Святий Єдиний» послідовно створював і руйнував різні Світи, перш ніж він досяг успіху з теперішнім. Це не стосується лише тільки до інших Світів у Просторі, але й до таємниці нашої власної земної кулі, вкладеної в алегорії про «Царів Едему». Позаяк слова – «Цей – бажаний мені» повторені в Книзі *Буття*[105], хоча, як завжди, у перекручених термінах. Халдейські фрагменти Космогонії в клинчастих написах, так само як і в інших, показують два певних утвори тварин і людей, причому перший було знищено, бо він був невдалий. Космогонічні таблиці доводять, що цьому нашому теперішньому утвору передували інші[106]; і, як зазначено автором *«The Qabbalah»,* в *Зохарі*, у Сіфрі ді-Ценіута, в *Jovah Rabba*, 128a і т.д.; те ж саме стверджується і *Кабалою*.

b) Оанн або Дагон, «Людина-риба» халдеїв розділяє свою Космогонію та Ґенезу на дві частини. Перша, безодня вод і пітьма, де перебували найдивовижніші тварини – крилаті люди, двокрилі й чотирикрилі, двоголові людські істоти, з ногами і рогами козла – наші «Люди-козли»[107] Гіппоцентаври, бики з головою людини й собаки з риб'ячими хвостами. Коротше кажучи, комбінація різних тварин і людей, риб, що плазують та інших дивовижних

---

[97] Триста мільйонів років або Три Окультних Доби. В *Ріг-Веді* є той же підрозділ: у «Гімні Цілителя» (X, 97, 1.) сказано, що рослини почали існувати за Три Доби (Триюги) до появи богів «на нашій Землі». (Див. «Хронологія Брахманів» у кінці цієї Станці).

[98] Форми.

[99] Мінерали.

[100] Рослинність.

[101] Сарісріпа, свапада.

[102] Земля.

[103] Ці два не повинні бути змішані з Сімома Утворами або Підрозділами в кожній Кальпі. Тут мається на увазі *Первинний* і *Вторинний* Утвір.

[104] У *Берешит Рабба*, Парша IX.

[105] I, 31.

[106] Див. *«Hibbert Lectures»,* 1887, *Sayce*, стор. 390.

тварин, які запозичили друг у друга форми та вигляд. Жіночий елемент, у якому вони перебували, уособлений, як Тхалаттх – Море або «Вода», – яка була, нарешті, переможена Белом, чоловічим принципом. І Поліхістор говорить:

«Бел прийшов і розрубав жінку: з однієї її частини він створив Землю, з іншої Небеса; і в той же час знищив тварин, що перебували в ній»[108].

Як правильно зауважує Ісак Мейєр:

«У аккадійців кожен об'єкт і сила Природи мали свого *Зі* або Духа. Аккадійці розподіляють свої Божества на тріади, зазвичай чоловічого початку [вірніше безстатеві?]. Семіти також мали троїстих богів, але вони ввели стать»[109]

– або фалізм. У аріїв і більш ранніх аккадійців усе суще є еманації, виявлені *за посередництвом*, але *не самим* Творцем або Логосом. У семітів – все рішуче породжується.

_____

СТАНЦА II. – *Продовження***.**

6. ВОДЯНИХ-ЛЮДЕЙ, ЖАХЛИВИХ І ЗЛІСНИХ, СТВОРИЛА ВОНА САМА З ОСТАНКІВ ІНШИХ[110]. З ПОКИДЬКІВ, З МУЛУ СВОГО ПЕРШОГО, ДРУГОГО І ТРЕТЬОГО[111] УТВОРИЛА ВОНА ЇХ. ДХІАНІ ПРИЙШЛИ І ОГЛЯНУЛИ – ДХІАНІ ВІД СВІТЛОГО БАТЬКА-МАТЕРІ; З БІЛИХ[112] ОБЛАСТЕЙ ПРИЙШЛИ ВОНИ[113], З ОСЕЛЬ БЕЗСМЕРТНИХ СМЕРТНИХ *(а).*

а) Пояснення, наведені в наших Станцах, набагато ясніше, ніж ті, які дала б легенда з таблички із Кута, навіть якби вона збереглася у своїй цілості. Проте, те, що залишилося на ній, підтверджує їх. Бо на табличці «Владика Янголів» знищує людей у безодні, коли «не залишилося ні трупів, ні останків» після того, як їх умертвили. Після чого вони, Великі Боги, створюють людей з тілами птахів пустелі, людські істоти, «сім царів, братів однієї родини» і т.д., що є натяком на здатності до пересування первинних ефіроподібних тіл у людей, які могли так само літати, як і ходити[114], але «вони були знищені», бо вони не були «досконалі», тобто, «вони були безстатеві подібно Царям Едему».

Що скаже наука на цей опис первісного утвору видів, коли воно буде очищено від метафор і алегорій? Вона заперечить проти «Янголів» і «Духів», як таких, що не мають до цього ніякого стосунку, але якщо Природа й фізичний закон еволюції є творцями всього нині існуючого на землі, то чому не могло бути «такої безодні», коли земна куля була покрита водами, в якій було породжено безліч дивовижних тварин? Чи не є, саме «людські істоти» і тварини, дволикі з людськими головами, предметом такого заперечення? Але, якщо людина є тільки вища тварина і розвинулася з грубих видів шляхом нескінченного ряду перетворень, то чому б «відсутні ланки» не могли мати людських голів при тваринних тілах або ж бути двоголовими й мати голови тварин і *vice versa* при ранніх спробах Природи? Хіба не виявлені нам під час геологічних періодів, у період плазунів і ссавців, ящірки із пташиними крильми і зміїні голови на тваринних тілах?[115] Міркуючи з погляду науки, хіба навіть наша сучасна людська раса не виявляє нам іноді такі ж дивовижні спесименти, як: двоголові діти, тваринні тіла з головою людини, діти з собачими головами й т.д.? Цим доводиться, що якщо дотепер ми можемо ще спостерігати подібну гру Природи, тепер, коли Природа встановилася вже протягом століть у порядку своєї еволюційної роботи, то чудовиська, подібні тим, описаним Берозом, були можливістю при початку її програми. Можливість, що могла

---

[107] Звідки тотожність уявлень? Китайці мають ті ж перекази. Згідно коментатора Го-по, у праці під назвою *Шань-Хай-Цзин* «Книга про Гори і моря», праця, зібрана історіографом Чжун-Гу на підставі написів на дванадцяти урнах, зроблених Імператором Юй (2255 до Р. Хр.), згадується зустріч з людьми, *які мають два різних обличчя на голові*, попереду і позаду, чудовиськами з козячими тілами і людськими обличчями й т.д.. Гульд у своїй книзі «*Міфічні Чудовиська*» (стор. 27), наводячи імена деяких авторів з природної історії, згадує *Шань-Хай-Цзин*. «Згідно коментатора Го-по (276-324 по Р. Хр.), ця праця була складена три тисячі років до його часу або на відстані семи династій. Янг-Сун з Династії Мін (що почалася в 1368 р по Р. Хр.) стверджує, що він був зібраний Кунг-Цзя і Чжун-Гу»(?) – як зазначено вище. «Чжун-Гу ... під час останнього імператора з династії Ся (1818 р до Р. Хр.), побоюючись, що імператор може знищити книги, які описують давні часи, забрав їх із собою, коли він рятувався втечею в Інь».

[108] «*Древні Фрагменти*» Корі, первісне видання, стор. 25.

[109] *Кабала*, стор. 246.

[110] Із мінеральних, рослинних і тваринних залишків.

[111] Кола.

[112] Сонячної і Місячної.

[113] Боги і Планетні Духи, особливо Рібгу. «Три Рібгу», котрі теж стають «тричі сімома» по числу їхніх дарів.

[114] Згадаємо «крилаті раси» Платона і опис даний в *Попол Вух* про першу людську расу, котра могла ходити, літати й бачити речі на будь-якій відстані.

[115] Див. *«Міфічні Чудовиська»,* Чарльза Гульда.

колись існувати навіть як закон, перш ніж Природа відібрала свої види і почала систематично трудитися над ними. Зараз це доведено цілком виразно простим фактом «Повернення» (реверсії), як називає це наука.

Ось чому вчить нас Таємне Вчення і, що підтверджує багатьма доказами. Але ми не будемо очікувати схвалення ні від догматичної теології, ні від матеріалістичної науки, але будемо продовжувати викладати Станци. Нехай вони самі говорять за себе при світлі коментарів і їхніх пояснень; науковий аспект цих питань буде обговорений далі.

Таким чином, показано, що Фізична Природа, надана самій собі при створенні тварини і людини, виявилася неуспішною. Вона може робити перші два царства, так само як і царство нижчих тварин, але коли приходить черга людини, то для створення її, крім «шкірних оболонок» і «подиху тваринного життя», потрібні духовні, незалежні й розумні сили. Людські Монади, попередніх Кіл, під страхом залишитися навіть нижче будь-якої тварини[116] «Франкенштейна», мають потребу в чомусь вищому, а не у фізичних матеріалах для побудови особистостей.

———

СТАНЦА II. – *Продовження***.**

7. НЕЗАДОВОЛЕНІ ЗАЛИШИЛИСЯ ВОНИ. «НЕМАЄ ТУТ НАШОЇ ПЛОТІ[117]. НЕ ПРИДАТНІ РУПА ЦІ ДЛЯ НАШИХ БРАТІВ П'ЯТОЇ. НЕМАЄ ЖИТЕЛ ДЛЯ ЖИТТІВ[118]. ЧИСТІ ВОДИ, НЕ МУТНІ, ПОВИННІ ПИТИ ВОНИ *(а)*. ВИСУШИМО ЇХ»[119].

а) У Катехізисі на Коментарі сказано:

«З матеріальних світів сходять вони, хто утворює фізичну людину при початку нової Манвантари. Вони нижчі Лха (Духи), які володіють подвійним тілом (Астральним усередині Ефіроподібної Форми). Вони є формувальниками і творцями нашого тіла ілюзії...

У форми, відображені Лха (Пітрі), Дві Букви[120] (Монада, названа також «Двояким Драконом»), спускаються зі Сфер Очікування[121]. Але вони, як дах без стін і стовпів, щоб затвердитися...

Людині потрібні чотири Пломені й три Вогні, щоб стати такою на Землі, і їй потрібна сутність сорока дев'яти Вогнів[122], щоб стати досконалою. Саме ті, хто покинув Вищі Сфери, Боги Волі[123], завершують Ману ілюзії. Бо «Двоякий Дракон» не може опанувати простою формою. Це подібно вітру там, де немає ні дерева, ні гілки, щоб прийняти й зібрати його. Він не може впливати на форму там, де немає посередника для передачі [Манас, Розум], і форма не знає його.

---

[116] У першому томі недавно опублікованої праці «*Вступ до вивчення Людських Рас*» Катрефаж'а, доводиться, що починаючи з Після-Третинного Періоду і навіть раніше, – бо багато рас були вже розсіяні під час цієї Епохи по поверхні Землі, – людина не змінилася ні на йоту в своїй фізичній будові. І, якщо людина протягом століть була оточена фауною, що змінювалася від одного періоду або циклу до іншого, яка вимирала і перероджувалася в інші форми, – так, що тепер не існує жодної тварини на Землі, великої чи малої, сучасної людині того періоду – тож, якщо всі тварини змінилися, за винятком самої людини, то цей факт лише є доказом не тільки її древності, але й, що вона є представником *особливого Царства*. Чому ж тільки одна вона повинна була уникнути зміни? Тому, каже Катрефаж, що зброя, вживана нею в її боротьбі з природою і з постійно змінюваними геологічними умовами, так само як і зі стихіями, була «*її психічна сила*», не її фізична сила або тіло, як ми бачимо це в разі тварин. Дайте людям лише ту частку розуміння й розуму, якою обдаровані інші ссавці, і при її реальній фізичній організації вона виявиться найбільш безпорадною істотою на Землі. І, позаяк усе рішуче доводить нам, що людський організм, з усіма його характерними властивостями, особливостями і ідіосинкразіями, існував уже на нашій планеті в ті найвіддаленіші геологічні періоди, коли не було ще *жодного виду з нині існуючих форм ссавців*, то яким же буде неминучий висновок? А саме, – позаяк усі людські раси походять від одного і того ж виду, то, отже, цей вид є *найбільш древній з усіх* нині живих видів ссавців. Тому, він є найбільш стійким і постійним з усіх і вже був настільки ж цілком розвиненим, яким він є в даний час, коли всі інші, відомі зараз ссавці, які не були ще готові до першої появи на цій Землі. Така думка великого французького натураліста, який цим самим завдає страшного удару Дарвінізму.

[117] Сказали Вони.

[118] Монади «натяків» на людей Третього Кола, велетенські форми, що нагадують антропоїдних мавп.

[119] Води.

[120] В Езотеричній Системі сім «принципів» в людині представлені сімома буквами. Перші два *більш* священні, ніж чотири букви Тетраграматона.

[121] Проміжні Сфери, в яких Монади, котрі не досягли Нірвани, дрімають у несвідомій бездіяльності між Манвантарами.

[122] «Це пояснено в іншому місці. Три Вогні: Павака, Павамана й Шучи мали сорок п'ять синів, які зі своїми трьома Батьками та їхнім Батьком Агні складають сорок дев'ять Вогнів. Павамана – Вогонь, вироблений через тертя, є батьком «Вогню Асурів»; Шучи – Сонячний Вогонь є батько «Вогнів Богів», а Павака – Електричний Вогонь, є Батько «Вогнів Пітрі». (*див. Вайю Пурана*). Але це пояснення лише для матеріального і земного плану. Пломені швидкоплинні й лише періодичні; Вогні – вічні у своїй троїстій єдності. Вони відповідають чотирьом нижчим і трьом вищим людським «принципам».

[123] Сура, котрі потім стають А-сура.

У вищих світах ці три єдині[124]*; на Землі [спочатку] єдиний стає двома. Вони, як дві [бічні] лінії трикутника, що втратив свою лінію основи – яка є третій Вогонь*[125]*».*

Це вимагає деякого пояснення, перш ніж ми підемо далі. Для особливої користі наших братів індусів-аріїв, езотеричні тлумачення яких можуть відрізнятися від наших, – ми повинні будемо пояснити їм попереднє деякими місцями з їх власних екзотеричних книг, а саме, з *Пуран*. В алегоріях останніх Брахма, який є колективною Творчою Силою Всесвіту, описаний у такий спосіб:

«На початку Юґ [Циклів] … охоплений бажанням і міццю творчості, і спонукуваний потенціями того, що мусить бути створене, знову й знову виявляє він з початку кожної Кальпи, подібний же утвір»[126].

Тепер ми пропонуємо перевірити екзотеричний опис у *Вішну Пурані* й переконатися наскільки він узгоджується або ж розходиться з нашим окультним викладом.

———

СТВОРЕННЯ БОЖЕСТВЕННИХ ІСТОТ В ЕКЗОТЕРИЧНИХ ВИКЛАДАХ

У *Вішну Пурані*, що є безсумнівно найбільш раннім з усіх писань цього найменування, ми знаходимо, як і в усіх інших, Брахму у вигляді Бога чоловічого початку, який приймає для цілей утвору «*чотири* Тіла, обдаровані *трьома* якостями[127]. Сказано:

«Таким чином, Майтрейя, Джиотсна [зоря], Ратрі [Ніч], Ахан [День] і Сандхья [вечір – сутінки], є чотирма тілами Брахми»[128].

Коли Брахма, як пояснює це Парашара, бажає творити Світ заново й створити потомство *за допомогою своєї волі* в четвериковому стані, або ж Чотири Ступені Істот, названих: Богами (Дхіані-Коганами), Демонами[129] (більш матеріальні Дева), Прабатьками (Пітрі) і Людьми, «він зосереджує (за допомогою Йоги) свій розум у розумі самому» *(Yuyuga).*

Дивно сказати, але він починає зі створення Демонів, які, таким чином, випереджають Янголів або Богів. Це не є невідповідність, також це не наслідок непослідовності, але має, як і все інше, глибоке езотеричне значення, цілком зрозуміле для того, хто вільний від християнських теологічних забобонів. Той, хто має на увазі, що принцип Магат або Інтелект, «Всесвітній Розум» (дослівно «Великий»), котрий Езотерична Філософія пояснює, як «Виявлене Всевідання» – перший продукт «Прадхани, початкової Матерії», як стверджує *Вішну Пурана*, але перший Космічний Аспект Парабрахмо або Езотеричного Сат, Всесвітня Душа[130], як учить Окультизм – перебуває в основі САМО-Свідомості, той зрозуміє причину цього. Так звані Демони, – які езотерично є само-затверджений і розумно-діяльний Принцип – є, так би мовити, *позитивним полюсом утвору;* отже, першостворениими. Такий, коротенько, алегорично викладений процес у *Пуранах:*

«Брахма зосередив свій розум у розумі самому, і якість Пітьми поширилася в тілі прийнятому ним; Асури, які вийшли з його Стегна, створені були першими; після чого він залишив це тіло, і воно було перетворено на Ніч».

Два важливих пункти вкладені в цьому: *(a)* по-перше, у *Ріг-Веді* Асури явлені, як *духовні, божественні Істоти;* етимологія їх походить від Асу, подих, «Подих Бога», і вони мають те ж значення, що й Вищий Дух або ж Ахура зороастрів. Лише пізніше, заради богословських цілей і догми, вони показані, як породжені зі Стегна Брахми і найменування їх стало утворюватися від *а,* негативної частки, і Сура – Бог, або «А-Сура» «не Бог»; так вони були зроблені ворогами Богів. *(b)* Всі древні теогонії, без винятку – від арійської і єгипетської аж до теогонії Гесіода – поміщають у порядку Космогонічної еволюції Ніч раніше Дня; навіть Книга *Буття*, де «Пітьма лежить над поверхнею безодні перед «першим днем». Причина цьому та, що кожна Космогонія – крім Таємного Вчення – починається з так званого «Вторинного Утвору»: а саме, *Виявленого* Всесвіту, ґенеза якого повинна початися певною диференціацією між вічним Світлом «Первинного Утвору», таємниця якого повинна назавжди залишитися «Пітьмою» для нескромного, обмеженого уявлення та інтелекту непосвяченого, і Другорядною

[124] Атма, Буддхі і Манас. В Девачані вищий елемент Манаса потрібен, щоб стан цей для розвтіленої Монади став станом свідомості та пізнання.

[125] *Катехізис.* Книга III Відд. 9.

[126] Див. *Вішну Пурана*, Книга I, розд. 5, заключний вірш. Сенс, даний тексту Фітцедуард Холл'ом у перекладі Вілсона 1, 88. *Також Манава-Дхарма Шастра*, I, 30.

[127] В Езотеризмі це має прямий стосунок до «семи принципів» проявленого Брахми або Всесвіту, в тому ж порядку, як і в людині. Екзотерично ж це лише чотири «принципи».

[128] Переклад Вілсона, I, 81.

[129] Слово демон використовується вельми вільно, бо воно прикладається до великого числа нижчих – тобто, більш матеріальних Духів або нижчих Богів, котрі тому так позначені, що вони «знаходяться у війні» з вищими, але вони не дияволи.

[130] Той же порядок принципів і в людині: Атма (Дух), Буддхі (Душа), його носій, бо Матерія є Вахан Духу, і Манас (Розум), третій або ж п'ятий принцип у мікрокосмі. На *плані особистості* Манас є першим.

Еволюцією, виявленою видимою Природою. *Ріг-Веда* містить повну філософію цього підрозділу, хоча ніколи не була правильно пояснена нашими сходознавцями, бо *ніколи не була зрозуміла ними.*

Продовжуючи створювати, Брахма приймає іншу форму, аспект Дня, і створює зі свого Подиху – Богів, обдарованих якістю Доброти (Пасивності)[131]. В його наступному тілі Якість великої Пасивності з'явилася переважною, що є також (негативна) доброта, і з боку цієї Подоби відбулися Пітрі, Прабатьки людей, бо, як це пояснено в тексті: Брахма «подумав про себе (під час процесу), як про Батька Світу»[132]. Це є Крія-шакті – таємнича Йогічна Сила, пояснена в іншому місці. Це тіло Брахми, будучи скинутим, стало Сандхья, Вечірніми Сутінками, проміжком між Днем та Ніччю.

Нарешті, Брахма прийняв свою останню форму, сповнену якістю скверни.

«І від цього відбулися Люди, в яких скверна (або пристрасті) переважає».

Це тіло, будучи скинутим, стало Зорею або Ранковими Сутінками – Сутінками Людства. Тут Брахма езотерично заступає місце Пітрі. Колективно він Піта, «Батько».

Істинний Езотеричний сенс цієї алегорії повинен бути тепер пояснений. Брахма тут особисто символізує Колективних Творців Світу та людей – Всесвіт з усіма його незліченними твореннями речей, спонукуваних і (за виглядом) нерухомих[133]. Колективно він – Праджапаті, Володарі Буття; і його чотири тіла означають чотири Класи Творчих Сил або Дхіані-Коганів, описаних в Коментарях на перший вірш у Станці VII першого тому. Вся філософія так званого «Утвору» добра і зла в цьому Світі та усього Циклу Манвантарних наслідків цього, залежить від правильного розуміння цих Чотирьох Тіл Брахми.

Читач тепер буде підготовлений зрозуміти істинне езотеричне значення того, що слідує. Крім того, є важливий пункт, який повинен бути роз'яснений. Тим, що християнське Богослов'я довільно погодилося і встановило, що Сатана, з його Занепалими Янголами, належав до найбільш раннього утвору, причому Сатана був первотвореним, наймудрішим і найпрекраснішим з Архангелів Божих, тим самим Слово твердження було вимовлено, і основна нота пролунала. З тих пір усі поганські Писання повинні були мати те ж значення, і всі вони були оголошені диявольськими, і *було затверджено* й зараз ще *стверджується*, що *істина* й *факт* належать і почалися лише із християнством. Навіть сходознавці та міфологи, причому деякі з них зовсім не християни, але «язичники» або люди науки, вступили в теологічну колію несвідомо для самих себе, просто в силу асоціації ідей і звички.

Лише чисто брахманські міркування, засновані на жадібності, властолюбстві та честолюбстві, могли допустити, щоб маси залишалися в невіданні стосовно великих істин; і ті ж причини змусили Присвячених з ранніх християн, перебувати в мовчанні в той час, як ті, котрі ніколи не знали істини, спотворювали порядок речей, судячи про Ієрархію «Янголів» за їхнім екзотеричним образом. Таким чином, Асури в народних віруваннях зробилися повсталими нижчими Богами, які борються з Вищими; так вищий Архангел, насправді Агафодемон, старший і благий Логос, став у Теології «Супротивником» або Сатаною. Але хіба це підтверджується правильним тлумаченням будь-якого древнього Писання? Відповідь слідує: безумовно ні. Подібно тому, як Писання маздеїв – *Зенд Авеста, Вендідад* та інші, виправляють і виявляють пізніші хитромудрі підтасування Богів в індуському Пантеоні, та відновлюють Асурів через Ахура на їхнє законне місце в Теогонії, точно так само й недавні відкриття халдейських табличок виправдовує добре ім'я перших божественних Еманацій. Це легко довести. Янгелологія християн, безпосередньо і винятково, запозичена у фарисеїв, котрі принесли свої догми з Вавилона. Садукеї, істинні охоронці Закону Мойсея, не знали ні про яких Янголів і навіть заперечували проти безсмертя людської душі (не проти безсмертя безособового Духу). В *Біблії* єдині Янголи, які зустрічаються, суть «Сини Бога», згадані в Книзі *Буття*, розд. 6, – і нині розглянуті, як Нефілім, Занепалі Янголи – також кілька Янголів у людському вигляді, «Вісники» єврейського Бога, особистий ступінь якого має потребу в більш близькому розслідуванні, ніж це дотепер було зроблено. Як сказано вище, ранні аккадійці називали Еа Мудрістю, що було перекручено пізнішими халдеями та семітами в Тіамат, Тісалат і Тхалаттх Береза, Морського Дракона жіночого початку, тепер Сатану. Воістину – «Як впала ти (завдяки людській руці), о Світла Зірко і Сину Ранку!».

Тепер, що ж говорять нам вавилонські записи «Про Утвір», які знаходять на уламках ассирійських табличок, ті самі записи, на яких фарисеї будували свою Янгелологію? Порівняйте «*Assyrian Discoveries*»[134] Георга Сміта і

[131] Таким чином, говорить Коментар, приказка: «Вдень особливо могутні Боги, Вночі – Демони», є чисто алегоричною.

[132] Це «думання про себе», як про це, те або інше, є головним фактором у виробництві усякого роду психічних чи навіть фізичних явищ. Слова – «хто скаже горе зійди і ввергнися у воду і *не засумнівається* … буде по вірі його» – не є пусті слова. Лише слово «Віра» повинне бути перекладено «Воля». Віра без волі подібна вітряному млину без *вітру* – вона позбавлена наслідків.

[133] Та ж сама ідея зустрічається в перших чотирьох розділах Книги *Буття* з їх «Господом» і «Богом», котрі суть Елохім'и та Андрогінні Елоха.

[134] Стор. 398.

його «*Chaldean Account of Genesis*»[135]. Табличка історії про Сім Злих Богів або Духів дає наступний опис; ми друкуємо важливі місця прописом.

1. У *дні перші* – злі Боги.
2. *Янголи, які повстали, котрі в нижчій частині небес,*
3. *створені були.*
4. Вони вчинили свою злу працю,
5. задумавши злісним наміром своїх голів ... і т.д.

Так на фрагменті, що залишився настільки цільним, щоб не могло бути сумніву в прочитаному, нам показано цілком ясно, що «Повсталі Янголи» були створені в «нижчій частині небес», тобто, що вони належали і належать до *матеріального плану еволюції*, хоча план цей не той, котрий ми пізнаємо за допомогою наших почуттів, тому він залишається взагалі невидимим для нас і, отже, розглядається як суб'єктивний. Після всього наведеного, хіба так уже помилялися гностики, стверджуючи, що цей наш Видимий Світ і, особливо, Земля, був створений *нижчими* Янголами, нижчими Елохімами, одним з яких, як учили вони, був Бог ізраїльтян? Ці гностики часом були ближче до записів Архаїчної Таємної Доктрини, і тому варто допустити, що вони краще знали сенс її, ніж непосвячені християни, які сто років по тому взяли на себе переробку і *виправлення сказаного*. Але подивимося, що говорить далі та ж Табличка:

7. *Їх було сім* (злих Богів).

Потім іде опис їх, причому четвертий є «змієм», фалічним символом Четвертої Раси в людській еволюції.

15. *Сім з них були вісниками Бога Ану, їхнього царя.*

Тепер, Ану належить до халдейської Трійці і в одному аспекті тотожний із Сін, «Місяцем». Місяць же в єврейській *Кабалі* є Аргха насіння всього матеріального життя, і ще ближче зв'язаний кабалістично з Ієговою, котрий є двостатевим, так само як і Ану. Обоє вони представлені в Езотеризмі та розглядаються з боку двох аспектів: чоловічого або духовного, жіночного або матеріального, або Духа та Матерії, двох антагоністичних принципів. Тому, «Вісники» Ану, котрий є Сін, «Місяць», показані в рядках від 28 до 41, як переможені, нарешті, тим же Сін'ом за допомогою Бел'а – Сонця та Іштар, Венерою. Це розглядається ассиріологами, як протиріччя, але це просто *метафізика* в Езотеричному Вченні.

Існує більше, ніж одне тлумачення, бо є сім ключів до таємниці «Падіння». Крім того, у Богослов'ї значаться два «Падіння»: повстання Архангелів і їхнє «Падіння», і «Падіння» Адама та Єви. Таким чином, як нижчі, так і вищі Ієрархії обвинувачуються в уявному злочині. Слово «уявний» є істинним і правильним терміном, бо в обох випадках воно засновано на неправильному уявленні. Обидва випадки розглядаються в Окультизмі, як кармічні наслідки, і обидва підлягають закону Еволюції – розумової і духовної з одного боку, фізичної і психічної, з іншого. «Падіння» є всесвітньою алегорією. Воно стверджує на одному кінці сходів Еволюції «повстання», тобто, дію розуміння або свідомості, що диференціюється на своїх різних планах, шукаючи поєднання з Матерією; і на іншому, нижчому кінці, повстання Матерії проти Духу або ж дію проти духовної інерції. І в цьому закладений зародок омани, що мав настільки згубні наслідки на мислення цивілізованих суспільств протягом більше 1800 років. В оригінальній алегорії, саме Матерія – отже більш матеріальні Янголи – розглядалася, як переможниця Духу, або ж Архангели, які «впали» на цей план.

«Ті, з *палаючим мечем* [або сповнені тваринних пристрастей], примусили втекти Духів Пітьми».

Тим часом, саме останні боролися за першість свідомої і божественної духовності на Землі й не мали успіху, підпавши під владу Матерії. Але в теологічній догмі ми бачимо зворотне. Як раз Михайло, «який Богові подібний», представник Ієгови і Водій Небесних Воїнств – подібно Люциферу у фантазії Мільтона, який є водієм Пекельних Полчищ – виходить переможцем у боротьбі із Сатаною. Правда, що природа Михайла залежить від природи його Творця та Владики. Ким же є останній, можна знайти вивчаючи алегорію «Війна в Небесах» за допомогою астрономічного ключа. Як це доведено Бентлей'єм, «Війна Титанів проти Богів» у Гесіода, так само як Війна Асурів або ж Таракамайя проти Девів у легенді *Пуран*, тотожні у всьому, крім найменувань. Положення зірок – причому Бентлей узяв рік 945 до Різд. Хр., як найбільш близький час для такого сполучення – показує, що

«Всі планети, крім Сатурна, перебували на тій же стороні неба, що й Сонце та Місяць».

І тому, вони були його супротивниками. І проте, саме Сатурн або ж єврейський «Місячний Бог» явлений переможцем, як Гесіодом, так і Мойсеєм, але ні той, ні інший не були зрозумілі. Таким чином, істинний сенс був перекручений.

———

[135] Стор. 107.

СТАНЦА II. – *Продовження***.**

8. ПЛОМЕНІ ПРИЙШЛИ. ВОГНІ ТА ІСКРИ; ВОГНІ НОЧІ Й ВОГНІ ДНЯ *(a)*. ВОНИ ВИСУШИЛИ МУТНІ, ТЕМНІ ВОДИ. СВОЇМ ЖАРОМ ВОНИ СТИШИЛИ ЇХ. ЛХА[136] ЗВЕРХУ І ЛХАМАЇН[137] ЗНИЗУ ПРИЙШЛИ *(b)*. ВОНИ ВИНИЩИЛИ ФОРМИ, ДВОЛИКІ ТА ЧОТИРИЛИКІ. ВОНИ ВРАЗИЛИ ЛЮДЕЙ-КІЗ І ЛЮДЕЙ ІЗ ПСЯЧИМИ ГОЛОВАМИ, І ЛЮДЕЙ З РИБ'ЯЧИМИ ТІЛАМИ.

a) «Пломені» є Ієрархія Духів, паралельна, якщо й не тотожна з «Полум'яними» Вогняними Серафами (Серафимами), згаданими Ісайєю[138]; ті, хто відповідно до єврейської Теогонії, охороняють «Престол Всемогутнього». Мелха є Владика «Пломенів». Коли він з'являється на Землі, він приймає вигляд Будди, говорить народна легенда. Він один із найбільш древніх і шанованих Лха, буддійський Св. Михайло.

b) Слово «Знизу» не повинне бути прийняте, як те, що означає Пекельні Області, але просто сферу духовну або, вірніше, ефірну, будучи більш низької ступені, внаслідок близькості до Землі, або ж одним щаблем вище нашої Земної Сфери; тоді як Лха є Духами Вищих Сфер – звідси і найменування столиці Тибету – Лха-сса.

Крім твердження чисто фізичного характеру та стосовного еволюції життя на Землі, цьому віршу можуть бути приписаний і інший алегоричний зміст або ж, насправді, як нас учать, навіть декілька. «Пломені» або «Вогні» представляють Дух або ж чоловічий елемент, «Вода» ж матерію або протилежний елемент. І тут знову ми бачимо в дії Духа, який винищує чисто матеріальну форму, крім наукового і космічного факту, натяк на вічну боротьбу між Духом і матерією на фізичному та психічному плані. Адже, як сказано в наступному вірші:

———

СТАНЦА II. – *Продовження***.**

9. ВОДА-МАТІР, ВЕЛИКЕ МОРЕ, ЗАРИДАЛА. ВОНА ПІДНЯЛАСЯ; ВОНА ЗНИКЛА В МІСЯЦІ, КОТРИЙ ПІДНЯВ ЇЇ, КОТРИЙ ПОРОДИВ ЇЇ.

Тепер, що ж може це означати? Хіба це не очевидний натяк на дію припливів і відпливів у ранню стадію історії нашої Планети в її Четвертому Колі? Сучасні дослідження, за останній час висунули багато теорій щодо великих водних припливів у Палеозойському Періоді. Теорія Дарвіна полягала в тому, що не менш ніж 52 000 000 років тому – найімовірніше набагато більше – Місяць був викинутий із пластичної маси Землі. Починаючи від точки, де дослідження були припинені Гельмгольцем, Феррелем, сером Вільямом Томсоном та іншими, він простежив далеко назад, у самий глиб часів, хід процесу вповільнень припливів і відпливів в обертових рухах Землі, й помістив Місяць, під час дитинства нашої Планети, лише на «дробову частку від його нинішньої відстані». Коротше кажучи, теорія його полягала в тому, що саме Місяць відділився від Землі. Підйом припливу збігся з розмахом кулястої маси – причому відцентрова стрімкість була тоді майже рівною притяганню – останнє було подолано, й піднята припливом маса могла, таким чином, цілком відділитися від Землі[139].

Окультне Вчення протилежне цій теорії. Місяць набагато старше Землі; і, як це пояснено в першому томі, саме Земля зобов'язана своїм буттям Місяцю, всупереч усім протилежним поясненням цього факту астрономами та геологами. Звідси й припливи та тяжіння до Місяця, як це виявляється рідкою частиною нашої Земної Кулі, що постійно прагне піднятися до своєї матері. Такий сенс фрази, що Матір-Вода «повстала і зникла в Місяці, що підняв її, що породив її».

———

СТАНЦА II. – *Продовження***.**

10. КОЛИ ВОНИ[140] БУЛИ ВИНИЩЕНІ, ЗЕМЛЯ-МАТІР ЗАЛИШИЛАСЯ СПУСТОШЕНОЮ[141]. ВОНА ПРОСИЛА ВИСУШИТИ ЇЇ[142].

Час затвердіння земної кори настав. Води розділилися і процес почався. Це було початком нового життя. Саме це й відкривається нам одним із ключів. Інший ключ учить походженню Води, її змішання з Вогнем – «Рідким Вогнем», відповідно до вжитого вислову – і дає алхімічний опис породження цих двох – твердих речовин, подібних до мінералів і земель.

---

[136] Духи.

[137] Також Духи.

[138] VI, 2-6.

[139] Зверніть увагу на заперечення, підняті пізніше проти цієї теорії в наукових працях різних геологів. Порівняйте статті сера Р.С. Болл'а в «*Природі*», XXV, 79-82, 103-107, Листопада 24 і Груд. 1, 1881.

[140] Рупа.

[141] Богиня, яка породила цих первісних чудовиськ, за описом Береза, була Тхаллатх, грецькою Тхаласса, що означає «Море».

[142] Див. для порівняння опис творення Берозієм, як він зберігся у Олександра Поліхістора, з відразливими істотами, народженими від двоїстого принципу – Води й Землі – з безодні Первісного Утвору: Нари [Центаври, люди з кінськими ногами та людськими тулубами] та Кіннари [люди з кінськими головами], створені Брахмою на початку Кальпи.

«З Вод Простору» відбулася широчінь Океанська на Землі, як породження чоловічого початку Духу-Вогню й Води, жіночого початку (газоподібного). Варуна скинутий з Безмежного Простору, щоб царювати під виглядом Нептуна над граничними Морями. Можна переконатися, що народна фантазія, як завжди, опирається на точні наукові основи.

Скрізь Вода є символ Жіночого Початку; Матерія, від якої походить буква М, походить графічно від ⩘⩘, водного ієрогліфа. Це є Всесвітня Утроба або «Велика Глибина». Венера, Велика Діва-Матір виходить із морської хвилі, а Купідон або Ерос – син її. Але Венера є пізнішим міфологічним варіантом Геї, Гаї і Землі, котра у своєму вищому аспекті є Пракриті, Природа, метафізично ж Аділі й навіть Мулапракриті, Корінь-Пракриті або ж її Нумен.

Отже, Купідон або Любов, у своєму первісному сенсі, є Ерос, Божественна Воля або Бажання виявити себе через видиме творіння. Звідси Фохат, прообраз Еросу, стає на Землі Великою Міццю, «Життєвою Електрикою» або ж Духом «Життєдавцем». Пригадаємо грецьку Теогонію і заглибимося в дух її філософії. Греки учать нас, що все суще, включаючи й Богів, зобов'язано своїм буттям Океану і його дружині Тетіс, остання те ж, що й Геа, Земля або Природа. Але хто ж Океан? Океан є нескінченний Простір – Дух у Хаосі – який і є Божество. Тетіс же не є Земля, але Предковічна Матерія в процесі утворення. У нашому випадку вона вже не Аділі-Геа, котра народжує Урана або Варуну, головного Адітью серед семи Планетних Богів, але Пракриті, матеріалізована і локалізована. Місяць, будучи чоловічого початку у своєму теогонічному характері, є жіночним принципом породження, лише в космічному аспекті, тоді як Сонце є чоловіча емблема цього принципу. Вода є породження Місяця, андрогінного Божества серед усіх народів.

Еволюція наслідує законам аналогії, як у Космосі, так і в утворенні найменшого Небесного тіла. Таким чином, висловлене відносно *modus operandi* при появі Всесвіту, однаково застосовується і до часу утворення нашої Землі.

Станца, розглянута зараз, починається зі згадування про 300 000 000 років. Нас можуть запитати: що могли знати древні про тривалість геологічних періодів, коли жоден сучасний учений або математик не може обчислити їхньої тривалості, хоча б із приблизною точністю? Чи володіли вони, чи ні, кращими способами? Як раз стверджується, що вони мали такі, чому свідчить їхній Зодіак. Але хронологія древніх брахманів буде наведена тут з найможливішою точністю.

———

ХРОНОЛОГІЯ БРАХМАНІВ

В науці не існує більш грандіозної загадки, проблеми більш безнадійно нерозв'язної, ніж питання: яка давність – навіть приблизно – Сонця й Місяця, Землі та Людини? Що знає сучасна наука про тривалість століть існування Світу або хоча б навіть геологічних періодів?

Нічого, абсолютно нічого.

Якщо ми звернемося до науки за хронологічними відомостями, то найбільш істинні та справедливі, як, наприклад, Пенджеллі, відомий геолог, скажуть: «Ми не знаємо»[143]. Нам відомо, що дотепер ніякого достовірного обчислення віку існування Світу та Людини не могло бути зроблено і, що, як геологія, так і антропологія перебувають у відкритому морі. Проте, коли вивчаючий Езотеричну Філософію насмілюється висунути вчення Окультної Науки, він негайно ж піддається нападкам. Чому ж це так, якщо найвидатніші учені, будучи надані власним своїм фізичним методам, не змогли прийти хоча б до приблизної згоди?

Правда, що наука навряд чи може бути огуджена за це. Дійсно, у кіммерійській пітьмі доісторичних століть дослідники губляться в лабіринті, задовгі коридори якого, не маючи дверей, не дають ніякого видимого виходу, що веде в архаїчне минуле. Загублені серед накопичень своїх власних суперечливих теорій і відкидаючи, як це робилося ними завжди, свідчення Східної Традиції, не маючи жодного ключа, жодної достовірної віхи, щоб керуватися ними, які можуть досягти геологи або антропологи, якщо тільки вони не підберуть тонку нитку Аріадни там, де вони вперше побачать її, і не підуть за нею зовсім навмання. Тому нам, насамперед, говорять, що найбільш віддалений час, якого стосуються документальні записи, взагалі розглядається зараз антропологією, як лише «найбільш рання виразно розрізнена точка доісторичного періоду», за словами письменника статті *в «Encyclopaedia Britannica».*

У той же час ними визнається, що «за межами цього періоду назад, у глиб століть, простягається велика й невизначена серія доісторичних століть».

Саме із цих, так позначених «століть», ми й почнемо. Вони «доісторичні» тільки для неозброєного ока Матерії. Для духовного ж, орлиного ока Ясновидця і Пророка в усіх Расах, нитка Аріадни протягнена за межі цього «історичного періоду», без розриву або вади, упевнено й міцно, у самий глиб ночі часу; й рука, що тримає її, занадто потужна, щоб випустити її або навіть дозволити їй обірватися. Записи існують, хоча вони можуть бути відкинуті невігласами, як вигадки; насправді, багато хто з них, мовчки прийняті філософами та людьми великих знань, і незмінно відкидаються лише офіційною і колективною корпорацією ортодоксальної науки. І позаяк

[143] Див. «*Філософію*» проф. Лефевра (481) для подібного ж визнання.

остання відмовляється дати нам хоча б навіть приблизне уявлення про тривалість геологічних Століть – крім кількох суперечливих гіпотез – то подивимося, чим може освітити нас Арійська Філософія.

Такі обчислення, як ті, які дані в *Ману* і *Пуранах* – крім нікчемних і безсумнівно *навмисних* перебільшень – є, як уже сказано, майже тотожними з тими, які викладаються в Езотеричній Філософії. У цьому можна переконатися, порівнявши ті й інші за будь-яким індуським ортодоксальним календарем.

У цей час кращим і найбільш повним з усіх подібних календарів, як це засвідчується вченими брахманами Південної Індії, є вже згаданий тамільський календар, названий *Тірукканда Панчанга*, складений, як говорять, на підставі таємних фрагментів з даних, залишених Асурамайєю, з якими він цілком сходиться.

І так само як стверджується, що Асурамайя був найбільшим астрономом, так само пошепки додається, що він був наймогутнішим «чаклуном» «Білого острова, що став чорним від гріха», тобто одного з островів Атлантиди.

«Білий Острів» – ім'я символічне. Говорять, що Асурамайя, за переказом, що зберігся в *Джнана-бгаскара*, жив у Ромака-пура на Заході; бо це ім'я є натяком на країну й колиску «Потом-породжених» Третьої Раси. Ця земля, або материк, зник за століття до часу, коли жив Асурамайя, бо він був Атлантом; але він був прямим нащадком Мудрої Раси, Раси, *котра ніколи не вмирає.* Численні легенди, що стосуються цього героя, учня Сурьї, самого Сонячного-Бога, як стверджують це індуські літописи. Мало має значення, чи жив він на тому або іншому острові, але питання в тім, щоб довести, що він не є міфом, як того хотіли б д-р Вебер та інші. Той факт, що Ромака-Пура на Заході називається місцем народження цього героя архаїчних часів, тим більше цікавий, що він яскраво натякає на Езотеричне вчення про Потом-породжені Раси, людей, породжених зі «шпар своїх батьків». «*Рома-Купас*» означає санскритською мовою «шпари волосся». В *Магабгараті*[144] говориться, що народ, названий Раумас, був створений зі шпар Вірабгадра, страшного велетня, який знищив жертву Дакши. Інші племена та народи теж показані, як породжені цим же способом. Всі вони стосуються кінця Другої і початку Третьої Корінної Раси.

Наступні цифри взяті зі щойно згаданого календаря: у примітці відзначені точки розбіжності з цифрами школи Аріа-Самадж:

I. Від початку Космічної Еволюції[145] до індуського року Тарана або (1887)	1 955 884 687 років.
II. (Астральні) мінеральне, рослинне і тваринне царство до Людини вимагали на свій розвиток	300 000 000 років[146].
III. Час від першої появи Людства (на нашому Планетному Ланцюзі)	1 664 500 987 років[147].

[144] XII, 10, 308.

[145] Езотерична Доктрина стверджує, що ця «Космічна еволюція» стосується лише нашої Сонячної Системи; тоді як екзотеричний індуїзм відносить ці цифри, якщо ми не помиляємось, до всієї Системи Всесвіту.

[146] Ще один пункт розбіжності. Окультизм стверджує, що астральні прообрази мінерального, рослинного і тваринного світу, аж до людини, використали цей час (300 мільйонів років) на розвиток, трансформуючись із відкинутих матеріалів попереднього Кола, які, хоча й були вельми щільними і фізичними в своєму власному циклі, однак були відносно ефіроподібні у порівнянні з матеріальністю нашого теперішнього середнього Кола. По закінченню цих 300 мільйонів років, Природа на шляху до фізичного і матеріального, в низхідному порядку, починає з людини і працює, ущільнюючи або матеріалізуючи форми, в міру свого просування. Таким чином, скам'янілості, знайдені в шарах, яким слід приписати давність не у 18 мільйонів, але у багато сотень мільйонів років, насправді належать до форм попереднього Кола, які за життя були набагато більш ефіроподібними, ніж фізичними, *як ми розуміємо це слово*. Та обставина, що ми бачимо їх і викопуємо їх, як відчутні форми, зобов'язана процесу матеріалізації і кристалізації, на який ми натякали і, який стався послідовно при початку Четвертого Кола й досяг своєї межі після появи людини, слідуючи паралельно з її фізичною еволюцією. Вже одне це ілюструє факт, що ступінь матеріальності Землі змінюється *pari passu* зі ступенем матеріальності її мешканців. І, таким чином, людина знаходить тепер у вигляді відчутних скам'янілостей те, що колись було (для її теперішніх почуттів) ефіроподібними формами нижчих царств. Вищенаведені брахманські числа відносяться до еволюції, що почалася на Сфері А і в Першому Колі. В цьому томі ми говоримо лише про теперішнє, Четверте Коло.

[147] Пояснення цієї різниці та зміни в цифрах у останніх трьох групах чисел, авторка не може взяти на себе. Згідно кожному обчисленню, позаяк триста мільйонів відняті, то повинні залишитися цифри 1 655 884 687. Але тут вони наведені, як вони дані у вищезгаданому Тамільському Календарі і, як вони були перекладені. Школа недавно померлого пандита Дайянанда Сарасваті, засновника Аріа-Самадж, дає термін у 1 960 852 987. Див. «*Arya Magazine*», що видається в Лахорі, на обкладинці якого стоять слова: «*Арійська Ера 1 960 852 987*».

IV. Число років, що минули від Манвантари Вайвасвата[148] – або *Людського* Періоду до 1887 року обчислюється точно у	18 618 728 років.
V. Повний Період однієї Манвантари	308 448 000 років.
VI. Чотирнадцять Манвантар *плюс* період однієї Сатья-Юґи становить один день Брахми або ж повну Манвантару, або	4 320 000 000 років.
Відтак Мага-Юґа складається з	4 320 000 років[149].
Між роком 1887 і початком Калі-Юґи минуло	4 989 років.

Для більшої ясності в подробицях, наступні обчислення Рао Бахадур П. Шрінівас Роу наводяться тут з «*Theosophist'a*» за Листопад, 1885.

	РОКИ СМЕРТНИХ.
360 днів смертних становлять один рік	1.
Кріта-Юґа містить	1 728 000.
Трета-Юґа містить	1 296 000.
Двапара-Юґа містить	864 000.
Калі-Юґа містить	432 000.
Сукупність усіх чотирьох зазначених Юґ становить Мага-Югу	4 320 000.
Сімдесят одна така Мага-Юґа становить період царювання одного Ману	306 720 000.
Царювання чотирнадцяти Ману охоплює тривалість 994 Мага-Юґ, що дорівнює	4 294 080 000.
Додайте Сандхіс, тобто, проміжки між царюванням кожного Ману, що буде відповідати шести Мага-Юґам, що дорівнює	25 920 000.
Підсумок цих царювань і між-царювань чотирнадцяти Ману рівняється 1 000 Мага-Юґам, що становить Кальпу, тобто один День Брахми	4 320 000 000.
Позаяк Ніч Брахми однакової тривалості, то Один День і Ніч Брахми будуть містити	8 640 000 000.
360 подібних днів і ночей становлять один Рік Брахми, що дорівнює	3 110 400 000 000.
100 подібних років становлять повний період Віку Брахми, тобто, Мага-Кальпу	311 040 000 000 000.

Такі екзотеричні цифри, прийняті в усій Індії, і вони досить близько відповідають цифрам Таємних Вчень. Останні, крім того, доповнюють їх поділом на декілька Езотеричних Циклів, які ніколи не згадуються у загальнодоступних брахманських писаннях – одне з яких, а саме, поділ Юґ на Расові Цикли, наведено, як приклад, в іншому місці. Інші, звичайно, ніколи не були опубліковані в їхніх деталях. Проте, вони відомі кожному «двічінародженому» (Двіджа або Присвяченому) брахманові, також і *Пурани* містять згадування про деякі з них у прикритих висловах, які жоден з наших сходознавців ще не намагався розшифрувати, та й не зміг би, якби навіть захотів.

[148] Вайвасвата Ману є Єдина Людська Істота – деякі версії приєднують до нього сім Ріши, – яка в алегорії Матсья Аватара була урятована під час Потопу на човні, подібно Ною у Ковчезі. Тому, ця Манвантара Вайвасвати повинна бути «післяпотопним» періодом. Однак це не відноситься до пізнішого потопу «Атлантиди» або Ноєвого Потопу, ще менше до Космічного «Потопу» або ж до Пралайя, обскурації, яка відбулася перед нашим Колом, але до появи людства в останньому Колі. Проте, робиться велика різниця між Наймітіка – Випадковою або Періодичною, і Пракріттіка – Стихійною, Атьянтіка – Абсолютною і Нітья – Постійною Пралайєю; остання описується, як «передбачуване возз'єднання Брахмою Всесвіту при закінченні Дня Брахми». Одним вченим брахманом, теософом, було піднято питання: «Чи існує взагалі таке поняття, як Космічна Пралайя, бо в такому випадку Логос (Крішна) мав би знову народитися, а між тим він Аджа (ненароджений!)». Ми не бачимо чому? Бо лише метафорично говориться, що Логос народжується, подібно до того, як народжується щодня Сонце або, вірніше, як промінь цього Сонця народжується вранці, і потім про нього говорять, що він помер, коли він зникає, тоді як він просто знову поглинається субстанцією батька. Космічна Пралайя є такою лише для видимих речей, а не для Світу Арупа, Світу без форм. Пралайя відбувається лише після закінчення ста років Брахми, коли, як то кажуть, настає Всесвітнє розкладання. Тоді, згідно з екзотеричним Писанням Авіяя, Вічне Життя, символом якого є Вішну, приймає аспект Рудра Руйнівника і входить у Сім Променів Сонця та випиває всі води Всесвіту. «Насичені таким чином, сім Сонячних Променів розширюються *в сім сонць* і спалюють весь Космос».

[149] Бо Мага-Юґа є одна тисячна доля Дня Брахми.

Ці таємні астрономічні Цикли стосуються величезної давнини й більшість із них належать, як сказано, до обчислень Наради та Асурамаїї. Останній відомий, як Велетень і Чарівник. Але допотопні Гіганти – Гібборими Біблії – не всі були поганими або чаклунами, як хотіла б того християнська теологія, що бачить у кожному окультисті слугу Духа Зла; також не були вони гірше багатьох «вірних синів церкви». Торквемада й Катерина Медичі заподіяли у свій час і в ім'я свого Господа безсумнівно більше зло, ніж те, що коли-небудь було зроблено будь-яким велетнем Атлантиди або Напівбогом стародавності, чи називалися вони Циклопами чи Медузами, чи хоча б навіть Орфічним Титаном, чудовиськом, відомим, як Ефіалтес. У древні часи існували *добрі* «Велетні», так само як зараз існують *погані* «пігмеї». І Ракшаси, і Якшаси з острова Ланка не гірше наших сучасних динамітників і деяких християнських та цивілізованих генералів під час сучасних воєн. Також не можна розглядати їх як міфи.

«Ті, хто хоче насміхатися над Бриареєм і Оріоном, повинні утриматися від відвідування або навіть від розмов про Карнак і Стоунхендж»,

зауважує один сучасний письменник.

Позаяк вищенаведені брахманські цифри є приблизно основними обчисленнями нашої Езотеричної Системи, то читача просять ретельно запам'ятати їх.

В «*Encyclopaedia Britannica*» ми зустрічаємо, як останнє слово науки, допущення, що давність людини могла охоплювати *лише не набагато більше* «десяти тисяч років». Стає очевидним, що позаяк цифри ці можуть коливатися між 10 000 і 100 000, то вони мають дуже мало значення, якщо тільки взагалі мають, і лише ще більше ущільнюють пітьму, яка оточує це питання. Крім того, яке має значення, чи поміщає наука народження людини в «до- або після- льодовиковий період», якщо в той же самий час нам говорять, що так званий «Льодовиковий Період» є просто довга послідовність століть, які

«Перейшли без якої-небудь різкої зміни в те, що називається людським або недавнім періодом … зсунення один на одного геологічних періодів було правилом від початку часу»[150].

Як наслідок останнього «правила» є відомість, яка викликає ще більше здивування, навіть якщо вона точно наукова і правильна. А саме, що

«навіть у наші дні людина є сучасником льодовиковому періоду в долинах Альп і у Фінмаркені»[151].

Таким чином, якби не уроки дані Таємним Вченням і навіть екзотеричним індуїзмом та його переказами, ми б і по цей час дивувалися й були би непевні між невизначеними «Періодами» однієї наукової школи і «десятьма тисячами» років іншої, і 6000 років тлумачів Біблії. Це і є одна з багатьох причин, чому, при всій повазі до висновків сучасних учених, ми змушені ігнорувати їх у всіх подібних питаннях доісторичної давнини.

Звичайно, сучасна геологія і антропологія повинні розходитися з нашими поглядами. Але окультизм знайде стільки ж зброї проти цих двох наук, скільки він має їх проти астрономічних і фізичних теорій, незважаючи на запевнення Ленга, що:

«В [хронологічних] обчисленнях цього порядку, що стосуються найдавніших і пізніших формацій, *теорій* не існує, бо вони засновані на позитивних фактах, обмежених лише деякою кількістю можливих (?) помилок у тому або іншому напрямку»[152].

Окультизм, маючи в руках визнання науки, доведе, що геологія достатньо помиляється й дуже часто навіть більше, ніж астрономія. У цих самих словах, наведених паном Ленг'ом, що віддає геології перевагу в точності перед астрономією, ми знаходимо слова, що стоять у явному протиріччі з припущеннями кращих геологів, як таких. Автор стверджує:

«Коротше кажучи, висновки геології, у всякому разі, аж до Силурійського періоду[153], коли нинішній порядок речей був уже доволі закладений, є *приблизними* [істинно так] *фактами*, а не *теоріями*, тоді як астрономічні висновки лише теорії засновані на таких недостовірних *даних*, що тоді як у деяких випадках вони дають наслідки неймовірно короткі … в інших, вони дають наслідки неймовірної тривалості…»[154]...

Після чого читачеві радять, що «найпевніший шлях»

«Очевидно, висновок у припущенні, що геологія дійсно доводить, що тривалість нинішнього порядку речей обчислюється приблизно у 100 мільйонів років і більше; астрономія ж приділяє народженню, зростанню, зрілості, занепаду й смерті сонячної

[150] *Op. cit.,* стаття *«Геологія».*

[151] Там само. Ця обставина допускає навіть деяку можливість і для біблійної «Хронології Адама» у 6000 років.

[152] *«Сучасна Наука та Сучасна Думка»,* 48.

[153] Що стосується молюсків і тваринного життя до самого Силурійського Періоду – ми згодні; але що знають вони про людину?

[154] *Ibid., loc. cit.*

системи, в якій наша Земля є малою планетою, що проходить зараз через фазу населеності, величезний, хоча й невідомий час, який простягається далеко за межі цього в минуле і у прийдешнє майбутнє»[155].

Якщо судити на підставі минулого досвіду, то немає найменшого сумніву, що, позаяк учені будуть закликані відповісти на «безглузді, ненаукові й хвалькуваті твердження екзотеричної (і Езотеричної) арійської хронології, то як учений, який стверджує «неймовірно короткий наслідок», тобто, тільки 15 000 000 років, так і вчений, «який зажадав би 600 000 000 років», разом з тими, хто прийняв цифри Гьокслі, а саме 1 000 000 000 років[156] «з моменту початку седиментації в Європі», всі вони будуть однаково догматичні. Також вони не проминуть нагадати окультисту і брахманові, що тільки сучасні вчені є представниками точної науки, обов'язок якої боротися проти «неточності» і «марновірства».

Земля проходить через «фазу населеності» тільки для *теперішнього порядку* речей і оскільки наше теперішнє людство має потребу у своїх теперішніх «шкіряних оболонках» та у фосфорі для кісток та мозку.

Ми готові погодитися на 100 000 000 років, запропоновані геологією, бо нас учать, що сьогоднішнє фізичне людство – або людство Вайвасвата Ману – почалося лише 18 000 000 років тому. Але, як ми вже довели це, геологія не може дати нам факти для визначення тривалості геологічних періодів, не більше, ніж астрономія. Автентичний лист Пенджеллі, члена Кор. Тов., наведений у іншому місці, стверджує:

«У цей час, а можливо, і завжди *неможливо* буде перевести, хоча б приблизно, геологічний час у роки або навіть у тисячоріччя».

І, позаяк геологія ніколи ще не розкопувала скам'янілої людини якої-небудь іншої форми, ніж її *теперішня* – то, що може вона знати про неї? Вона простежила зони або страти і разом з ними первісне зоологічне життя назад, аж до Силурійського періоду. Коли вона тим же шляхом простежить людину назад до її первинної протоплазмічної форми, тоді ми визнаємо, що вона може знати щось про первинну людину. Якщо не дуже істотно «для наслідків сучасних наукових відкриттів на сучасну думку», чи дійсно[157]

«Людина існувала протягом останніх 50 000 років з періоду в 15 000 000 років, або ж протягом останніх 500 000 років з періоду в 150 000 000 років»,

як повідомляє це своїм читачам С. Ленг, то воно досить важливо для твердження окультистів. Якщо останні не доведуть *можливість*, якщо й не досконалу вірогідність того, що людина жила 18 000 000 років тому, то *Таємна Доктрина* могла з таким же успіхом залишатися ненаписаною. Тому, повинна бути зроблена спроба в цьому напрямку, і як раз свідчення наших сучасних геологів і вчених взагалі будуть наведені для підтвердження цього факту в третій частині цього тому. Поки що й незважаючи на той факт, що індуська хронологія постійно виставляється сходознавцями як вигадництво, не засноване на «істинному» обчисленні[158], а просто як «дитячі хвастощі», проте, вона часто спотворюється до ступеня повної невпізнанності, щоб змусити її відповідати західним теоріям. Жодні цифри ніколи ще не були так заплутані та спотворені, як знамениті 4, 3, 2, супроводжувані нулями Юг і Мага-Юг.

Позаяк весь Цикл доісторичних подій, подібних еволюції і перетворенню Рас та надзвичайно великої давності людини, заснований на цій хронології, то стає надзвичайно важливим звірити її з іншими існуючими обчисленнями. Якщо Східна хронологія буде відкинута, то ми, принаймні, будемо мати розраду довести, що ніяка інша – чи в цифрах науки, чи церкви – неварта більшої довіри. Як висловлюється проф. Макс Мюллер, часто також корисно довести, чим дана річ не є, як і показати, чим вона може бути. І, якщо нам удасться вказати омани, як християнських, так і наукових вирахувань – надавши їм прекрасний випадок для порівняння з нашою хронологією – то жодне з них не буде мати розумної підстави проголосити езотеричні цифри менш достовірними, ніж їхні власні.

Тут ми можемо направити читача до нашої ранньої праці «*Викрита Ісіда*»[159] для деяких зауважень, що стосуються цифр, наведених декількома сторінками раніше.

В цей час ще кілька фактів можуть бути додані до даної там відомості, уже відомої кожному сходознавцеві. Таємність циклу 4320 з додатковими нулями полягає в тому факті, що цифри, які становлять його, узяті окремо або ж з'єднані в різні комбінації, є, усі без винятку, символами найбільших таємниць Природи. Дійсно, чи візьмемо ми окремо 4 або ж 3, як такі, або ж і те й інше разом, що становить 7, або ж усі три разом 4, 3, 2, що дають 9, але всі ці числа мають свій додаток у найбільш таємних окультних питаннях і записують роботу Природи в її вічно періодичних проявах. Ці числа завжди точні, постійно повторюються і розкривають тому хто вивчає таємниці Природи, істинно божественну Систему, розумний План у Космогонії, що виражається у

[155] Там само, 49.
[156] Вінчелль, *«World-Life»,* 180.
[157] *Op. cit.,* 49.
[158] Вільсон, *Вішну Пурана*, I, 51.
[159] I, 32.

природних космічних поділах часу й пір року, у невидимих впливах, в астрономічних феноменах з їхніми впливами та реакціями на земну й навіть моральну природу; на народження, смерть, зростання, здоров'я і захворювання. Всі ці природні події засновані й залежать від циклічних процесів у самому Космосі та створюють періодичних посередників, які, діючи ззовні, впливають на Землю і на все, що живе й дихає на ній від початку до кінця кожної Манвантари. Причини й наслідки езотеричні, екзотеричні та «ендекзотеричні», так би мовити.

У «*Викритій Ісіді*» ми писали те, що ми повторюємо зараз: *«Ми перебуваємо на найнижчій точці Циклу й очевидно у перехідному стані».* Платон розділяє розумовий прогрес Всесвіту, протягом кожного Циклу, на плодоносний і безплідний періоди. У підмісячних областях, сфери різних елементів залишаються вічно у довершеній гармонії з Божественною Природою, говорить він: «але частини їх», завдяки занадто тісній близькості до Землі й змішання їх із земним [що є Матерія й тому область зла], «іноді узгоджуються з (Божественною) Природою, іноді ж противляться їй». Коли ці кругообертання – які Еліфас Леві називає «струмами Астрального Світла» – у всесвітньому Ефірі, що містить у собі всі елементи, відбуваються в гармонії з Божественним Духом, то наша Земля й усі приналежні їй, насолоджується плодоносним періодом. Окультні сили рослин, тварин і мінералів магічно симпатизують або узгоджуються я з «вищими природами», і Божественна Душа людини перебуває у досконалій згоді з цими «нижчими» природами. Але під час безплідних періодів, останні втрачають свою магічну симпатію, і духовний зір більшості людства настільки засліплюється, що воно втрачає всяке поняття про вищі здібності свого Божественного Духу. Ми перебуваємо у безплідному періоді; вісімнадцяте сторіччя, під час якого так нестримно поширилася злісна лихоманка скептицизму, породило невір'я, яке воно передало, як спадкоємну хворобу, дев'ятнадцятому сторіччю. Божественний розум затуманений у людині, і «філософствує» лише його тваринний мозок. І займаючись лише філософствуванням, як може він зрозуміти «Доктрину Душі»?

Щоб не переривати нитку розповіді, ми наведемо кілька разючих доказів цих циклічних законів у другій частині, а поки що продовжимо наші пояснення геологічних Расових Циклів.

СТАНЦА III

СПРОБИ СТВОРИТИ ЛЮДИНУ

11. Зішестя Деміурга. 12. Наказ Місячним Богам творити. 13. Вищі Боги відмовляються.

11. ВИШНІЙ ВЛАДИКА ПРИЙШОВ. ВІН ВІДОКРЕМИВ ВОДИ ВІД ТІЛА ЇЇ, І ЦЕ СТАЛО НЕБОМ УГОРІ, ПЕРШИМИ НЕБЕСАМИ[160].

Тут переказ знову вертається до всесвітнього значення, як у більш ранньому викладі, повтореному в *Пуранах*, так і в пізнішому описі в книгах Мойсея. У перших говориться:

«Він Господь [Бог, що має форму Брахми], коли світ став океаном, дійшовши висновку, що в глибині вод лежить земля і, бажаючи підняти її [відокремити її], створив себе в іншій формі. Як у попередній Кальпі [Манвантарі] він прийняв подобу черепахи, так у цій він прийняв подобу вепра й т.д.[161].

В Елохічному «утворі»[162] «Бог» створює «твердь посередині вод» і говорить: «хай з'явиться *суша*». І тепер ми приходимо до традиційного гачка, на якому висить езотерична частина кабалістичного тлумачення.

СТАНЦА III. – *Продовження*.

12. ВЕЛИКІ КОГАНИ[163] ЗАКЛИКАЛИ ВЛАДИК МІСЯЦЯ З ПОВІТРЯНИМИ ТІЛАМИ: «ПОРОДІТЬ ЛЮДЕЙ[164], ЛЮДЕЙ ВАШОГО ЄСТВА. ДАЙТЕ ЇМ[165] ЇХНІ ВНУТРІШНІ ФОРМИ. ВОНА[166] Ж СКЛАДЕ ЗОВНІШНІ ОБОЛОНКИ[167]. ЧОЛОВІКО-ЖІНКОЮ БУДУТЬ ВОНИ. ВЛАДИКИ ПЛОМЕНЮ ТАКОЖ...»

Хто ці «Владики Місяця»? В Індії їх називають Пітрі або «Місячними Предками», але в єврейських сувоях сам Ієгова є «Владика Місяця», колективно ж він виявлений, як Воїнство, і так само як один із Елохім'ів. Астрономія євреїв і їх «дотримання *часів*» були встановлені по Місяцю. Один кабаліст, довівши, що «Данило … учив Провидінню Божому на підставі *встановлених часів*» … і, що *Одкровення* Іоанна говорить «про ретельно виміряне, *кубічне* місто, що спускається з небес» і т.д., додає:

---

[160] Атмосфера або Повітря, Склепіння Небесне.
[161] *Харівамша*, I, 36.
[162] Книга *Буття*, I, 6-9.
[163] Владики.
[164] Було сказано їм.
[165] Тобто, Дживи або Монади.
[166] Мати Земля або Природа.
[167] Зовнішні Тіла.

«Але животворна сила неба полягає, головним чином, у Місяці … це було єврейське יהוה *[Jehovah]* – і св. Павло додає: «Нехай жодна людина не засудить вас за ваше дотримання дня сьомого і дня *молодика, – які є тінь речей прийдешніх;* але тіло (або сутність) від Христа, тобто Ієгови – та функція цієї сили, що «з безплідної жінки зробила щасливу матір дітей», – «бо вони є дарунок Ієгови» … що дає ключ до розуміння заперечення, зробленого Сунаміфі її чоловіком, коли вона хотіла відвідати Божу людину: «бо то був ні день сьомий і ні день *молодика*». Живі духовні сили сузір'їв мали потужні війни, відзначені рухами і положеннями зірок та планет й, особливо, як наслідок сполучення Місяця, Землі й Сонця. Бентлей коментує «війну між богами та велетнями» індусів, як відзначену затемненням Сонця при висхідному вузлі Місяця, у 945 р. до Р. Хр. [!], в епоху, коли народилася[168] або вийшла з моря СРІ [Сараї, С-Р-І, дружина єврейського Авраама[169]], яка була Венерою-Афродітою *[sic]* Заходу та емблемою «місячно-сонячного року або Місяця», [бо Срі – дружина Місяця; див. примітку], богинею всякого приросту»[170]… [Тому] величним пам'ятником і віхою точного періоду місячного року й місяця, за яким цей цикл [19 тропічних років Сонця і 235 обертів Місяця] міг бути обчислений, була Гора Синай – Господь Ієгова, сходячи на неї … Павло говорить [тоді], як містик, коли він оповідає про вільну дружину і дружину-наложницю Авраама: «Бо Агарь (дружина-рабиня Авраама) є гора Синай в Аравії». Як могла бути жінка горою? І такою Горою! Однак, у одному сенсі … вона була нею і навіть у сенсі дивовижно істинному. Ім'я її було Агарь, єврейське הגר, числове значення якого відповідає 235 або ж у точному вимірі виявляє число місячних місяців, прирівняних до 19 тропічних років, щоб укласти цей цикл і зробити подібність та тотожність дійсними; і Гора Синай була, на езотеричній мові цієї мудрості, пам'ятником точного часу місячного року й місяця, за якими цей духовний животворчий цикл міг бути обчислений – і, дійсно, ця гора називалася (Фюрст'ом) «Гора Місяця (Сін)». Також і Сараї (СРІ), дружина Авраама, не могла мати дітей доти, доки ім'я її не було змінено на Сара שרה, що дало їй властивість цього місячного впливу»[171].

Це може розглядатися, як відступ від головної теми; але він необхідний, беручи до уваги читачів християн. Бо, хто після безстороннього вивчення відповідних легенд про *Abram* або *Abraham, Sarai* або *Sarah*, «яка була прекрасна обличчям», і легенди про Брахму та Сарасваті або Шрі-Лакшмі-Венеру, при зв'язку всіх їх із Місяцем та Водою; – і, особливо той хто розуміє істинне кабалістичне значення імені Ієгова, так само як і його зв'язку і відношення до Місяця, – хто ж може засумніватися, що сказання про Авраама не засноване на легенді про Брахму або ж, що Книга *Буття* не була написана на підставі древніх переказів, які були сприйняті всіма древніми народами? Все алегорично у древніх Писаннях – усе засновано і нерозривно пов'язано з астрономією та космолатрією.

СТАНЦА III. – *Продовження***.**

13. ПІШЛИ ВОНИ[172], КОЖНИЙ У ПРИЗНАЧЕНУ ЙОМУ ЗЕМЛЮ; СІМ ІЗ НИХ, КОЖЕН НА СВІЙ НАДІЛ. ВЛАДИКИ ПЛОМЕНЮ ЗАЛИШИЛИСЯ ПОЗАДУ. ВОНИ НЕ ЗАХОТІЛИ ЙТИ, ВОНИ НЕ ПОБАЖАЛИ ТВОРИТИ.

Таємні Вчення показують божественних Прабатьків, як таких, що створюють людей на семи частинах земної кулі, «кожен на своєму наділі» – тобто, кожен особливу Расу людей за внутрішнім та зовнішнім виглядом, і на різних Зонах. Це полігеністичне твердження розглядається в іншому місці в Станці VII. Але хто ж «Вони», хто створює, і «Владики Пломеню», «які не захотіли»? Окультизм розділяє «Творців» на Дванадцять Класів, з яких чотири досягли «Звільнення» до кінця «Великої Доби», п'ятий готовий досягти його, але, усе ще залишається діяльним на розумових планах, тоді, як сім класів ще перебувають під безпосереднім Кармічним Законом. Ці останні діють на населених Світах нашого Ланцюга.

Екзотеричні індуські книги згадують Сім Класів Пітрі й серед них два певних види Прабатьків або Предків: Бархішади та Агнішватта; або одні, які володіють «священним вогнем», та інші, позбавлені його. Ритуалізм індусів, очевидно, пов'язує їх з жертовними вогнями та з гріхастха брахманами в їхніх ранніх втіленнях, з тими з них, хто у своїх попередніх народженнях охороняв і тими, хто *не* охороняв, як вони повинні були це робити, священні вогні свого вогнища. Розходження це, як сказано, узято з *Вед*. Перший і найвищий Клас (езотерично),

---

[168] Згідно дивовижній хронології Бентлея, котрий писав у дні, коли біблейська хронологія була ще незаперечною, а також за хронологією тих сучасних сходознавців, котрі зменшують індуські строки, наскільки лиш вони можуть.

[169] Так Шрі є дочка Бхрігу, одного з Праджапаті й Ріши, очільника всіх Бгрігу, «Винищувачів», Повітряної Групи Богів. Вона є Лакшмі, дружина Вішну, і вона ж Горі, «наречена Шиви», також вона Сарасваті, «водна», дружина Брахми, бо всі три Бога і Богині єдині у трьох аспектах. Прочитайте пояснення Парашари у *Вішну Пурані* (I, VIII. Перекл. Вілсона, I, 119) і ви зрозумієте. «Владика Шрі є Місяць», говорит він, і «Шрі є дружина Нараяни, Бога Богів»; Шрі або Лакшмі (Венера), вона ж Індрані та Сарасваті, бо за словами Парашари: «Харі (або Ішвара «Володар») є все, що йменується чоловічим початком (у Всесвіті); Лакшмі є все, що визначається, як жіночий початок. Нічого, крім них, не існує». Відповідно, вона є жіночий початок Природи, а «Бог» – її чоловічий початок.

[170] Шрі є Богиня «Щастя та Достатку», і сама вона є цими двома поняттями.

[171] *«Masonic Review»* (Цинциннаті), Червень 1886. Стаття *«The Cabbalah»,* № VI, 15-17.

[172] Місячні Боги.

Клас Агнішватта, представлений в екзотеричній алегорії, як той, що складається з гріхастха або брахманів, голів родин, які не виконали свого обов'язку з підтримки вогнів вогнища і у приношенні жертв на спалювання вогнем у своїх минулих народженнях в інших Манвантарах, і тому втратили всяке право на приношення їм жертвопринесень з вогнем. Тоді як Бархішади, будучи брахманами, котрі підтримували священні вогні свого вогнища, шануються, таким чином, донині. Отже, Агнішватта представлені, як позбавлені вогнів, тоді як Бархішади володіють ними.

Але Езотерична Філософія пояснює первісну класифікацію, як виниклу внаслідок розходження між природами цих двох Класів: Агнішватта Пітрі позбавлені «Вогню», тобто творчої пристрасті, бо вони занадто божественні й чисті, тоді як Бархішади, будучи Місячними Богами, більш тісно пов'язаними із Землею, стали Елохім'ами, творцями форм або Адама з пороху.

Алегорія говорить, що Санандана та інші Ведха, Сини Брахми, його перше потомство:

«Були без бажання або пристрасті, натхненні святою мудрістю, відсторонені від Світу, і *не бажали мати потомства*»[173].

Саме такий сенс слів у вірші: «Вони не захотіли творити», і це пояснюється в такий спосіб:

«Первинні Еманації творчої Сили занадто близькі до Абсолютної Причини. Вони сили минущі й латентні, які розів'ються лише в прийдешніх і наступних стадіях».

Цим усе пояснюється. Тому сказано, що Брахма відчув гнів, коли він побачив, що ті

«Втілені Духи, породжені з його кінцівок *[ґатра],* не захотіли розмножуватися».

Після чого, як говориться в алегорії, він створює інших сім Розумом-породжених Синів[174], а саме, Марічи, Атрі, Ангіраса, Пуластью, Пулаху, Крату та Васіштху, останній часто заміняється Дакшею, найбільш багатодітним із Творців. У більшості текстів ці Сім Синів Васіштха-Дакша називаються сімома Ріши *Третьої* Манвантари: остання стосується так само до Третього Кола, як і до Третьої Корінної Раси і її расових відгалужень у Четвертому Колі. Всі вони Творці різних Істот на цій Землі, так звані Праджапаті, але в той же час вони з'являються як різні втілення в ранніх Манвантарах або Расах.

Таким чином, стає зрозумілим, чому Агнішватта, позбавлені більш грубого «творчого вогню», і тому нездатні створити фізичної людини, також не маючи Двійника або Астрального Тіла, щоб виявити її, бо вони були без якої-небудь «форми», показані в екзотеричних алегоріях як Йогини, Кумари [непорочні Юнаки], які стали «повсталими» Асурами, котрі борються і протидіють Богам[175] і т.д. Проте, лише вони могли завершити людину, тобто, зробити її самосвідомою, майже божественною Істотою – Богом на Землі. Бархішади, хоча й володіли «творчим вогнем», були позбавлені вищого елементу Магата. Будучи на рівні з нижчими «Принципами» – тими, які передують грубій об'єктивній матерії – вони могли дати народження тільки зовнішній людині або ж, вірніше, прообразу фізичному, астральної людині. Таким чином, ми бачимо, що хоча завдання це покладено на них Брахмою – колективним Магат'ом або Всесвітнім Божественним Розумом – «Таємниця Утвору» повторюється на Землі, але у зворотному порядку, як у дзеркалі.

Саме ті, хто не в змозі створити духовної безсмертної людини, відкидають несвідомий зразок (Астральний) фізичної Істоти; і як це буде видно, саме ті, хто не хотів розмножуватися, пожертвували собою на благо і порятунок Духовного Людства. Бо, щоб закінчити *семериков*у людину, щоб додати до неї три нижчих Принципи і скріпити їх з Духовною Монадою, – яка ніколи не змогла би перебувати в такій формі, інакше як в *абсолютно латентному стані* – потрібні два сполучних «Принципи»: Манас і Кама. Це вимагає живого Духовного Вогню середнього Принципу з П'ятого і Третього Стану Плероми. Але цей Вогонь перебуває у володінні Трикутників, а не в (досконалих) Кубів, які є символами Янгольських Істот[176]: перші знайшли його із часу Першого Утвору й, сказано, що вони заволоділи ним, як в алегорії Прометея. Саме вони є активними й тому – у Небесах – вони Істоти, котрі перестали бути «чистими». Вони стали незалежними й вільними Розумами, виявленими в кожній Теогонії, як такі, що борються за цю незалежність і волю й, отже – у звичайному сенсі, – як «протипоставлені божественному пасивному закону». Таким чином, саме вони є ті «Пломені» – Агнішватта – які, як це показано у вірші, «залишилися позаду», замість того, щоб піти за іншими для створення людей на Землі. Але істинний

---

[173] *Вішну Пурана,* I, VII, переклад Вілсона, 1, 101.

[174] Див. Магабгарата, Мокшадхарма Парван.

[175] Тому що, як показує алегорія, Боги, які не мали особистих заслуг, побоюючись святості тих самопрагнучих втілених істот, котрі стали Аскетами і Йогинами й, таким чином, загрожували знищити силу перших, за допомогою своїх самопридбаних сил, – засудили їх. Все це має глибоке філософське значення і стосується еволюції і придбання божественних сил через *само-діяльність*. Деякі Ріши Йогини явлені в *Пуранах* набагато більш могутніми, ніж Боги. Другорядні Боги або Сили в Природі засуджені на зникнення; і лише духовна Потенційність в людині може спрямувати її до об'єднання, стати єдиною з Вічним і Абсолютом.

[176] Трикутник стає П'ятикутником (П'ятірним) на Землі.

езотеричний сенс полягає в тім, що більшість із них було призначено до втілення, як майбутні *Ego* прийдешнього посіву Людства.

Людське *Ego* не є ні Атман, ні Буддхі, але Вищий Манас: плід розуму й розквіт розумного самосвідомого Еготизму – у вищому духовному сенсі. Древні праці згадують його, як Карана Шаріра на плані Сутратма, що є «золота нитка», на якій подібно намистинам нанизані різні Особистості цього Вищого *Ego*. Якби сказати читачеві, як це дано в *напів-езотеричних* алегоріях, що ці Істоти були тими Нірвані, які повертаються з попередніх Мага-Манвантар – Епох, незлічимої тривалості, які пішли у Вічність ще більш незлічимий час тому – то навряд чи він зрозуміє правильно цей текст; тоді як деякі ведантисти можуть сказати: «це не так; Нірвані ніколи не можуть повернутися»; що є істиною протягом тієї Манвантари, до якої вони належать, і невірно там, де це стосується Вічності. Адже в Таємних Віршах сказано:

«Нитка Променистості, що нерушима і розчиняється лише в Нірвані, виникає з неї у своїй цілісності в день, коли Великий Закон закликає все суще назад до дії».

Отже, позаяк Вищі Пітрі або Дхіані не прийняли участі в цьому фізичному утворі, то ми знаходимо Первісну Людину – яка зійшла з тіл своїх Прабатьків, *духовно* позбавлених вогнів, – описану, як істота повітряної форми, позбавлена щільності й «не володіє розумом». Вона не мала серединного Принципу, що міг би служити їй посередником між Вищим і Нижчим – Духовною Людиною та фізичним мозком, – бо їй бракувало Манаса (Мислителя). Монади, що втілювалися в ці *порожні* Оболонки, залишалися такими ж несвідомими, як і тоді, коли вони були роз'єднані зі своїми колишніми незакінченими формами й носіями. Немає потенційності для Творчості або Самосвідомості в *чистому* Дусі на цьому нашому плані, якщо тільки її занадто однорідна досконала – бо божественна – природа, не буде, так би мовити, змішана й укріплена єством уже диференційованим. Лише нижня лінія Трикутника, – що представляє першу Тріаду, яка виходить із Всесвітньої Монади – може дати потрібну свідомість на плані диференційованої Природи. Але, як могли ці чисті Еманації, які на підставі цього Принципу самі спочатку повинні були бути «несвідомими» (у нашому сенсі), стати корисними в доставці необхідного Принципу, бо самі вони не могли володіти ним?

Відповідь буде важко зрозуміти, якщо тільки не ознайомитися з філософською метафізикою безпочаткових і нескінченних серій Космічних Відроджень, і не засвоїти цілком непорушний закон Природи, що є Закон ВІЧНОГО РУХУ, циклічного й спірального – відтак вічно прогресуючого навіть у його гаданих (ретрогресіях) поверненнях. Єдиний Божественний Принцип, безіменне ТЕ у *Ведах*, є Всесвітня Сукупність, що ні у своїх духовних аспектах і еманаціях, ні у своїх фізичних Атомах, ніколи не може перебувати в «Абсолютному Спокої», крім ночей Брахми. Отже, також і «Первонароджені» є ті, хто перші отримує імпульс руху при початку Манвантари, і тому, вони першими падають у нижчі сфери матеріальності. Вони, які в Богослов'ї називаються «Престолами» і є «Твердинею Бога», повинні стати першими втіленими людьми на Землі; і стає зрозумілим, якщо ми подумаємо про нескінченні серії минулих Манвантар, що останні повинні були бути першими й перші останніми. Коротше кажучи, ми бачимо, що вищі Янголи, незліченні еони тому, пробилися крізь «Сім Кіл» і, таким чином, «заволоділи» їхнім Священним Вогнем; простіше кажучи, це значить, що вони сприйняли протягом своїх минулих втілень у нижчих, так само як і вищих Світах, всю їхню Мудрість – відображення Магата в його різних ступенях напруги. Жодна Сутність, будь вона янгольською або людською, не може досягти стану Нірвани або ж абсолютної чистоти інакше, ніж через еони страждань і *пізнання* зла, так само як і добра, бо, в протилежному випадку, останнє залишається незрозумілим.

Між людиною і твариною, Монади або Дживи яких в основі своїй тотожні – існує непрохідна безодня Розумності й Самосвідомості. Що є людський розум у його вищому аспекті, звідки він, якщо він не є частка єства – і, в деяких рідкісних випадках втілення, *само єство* – вищої Істоти, Істоти, котра належить до більш високого і божественного плану. Чи може людина – Бог у тваринній формі – бути продуктом Матеріальної Природи лише внаслідок еволюції, так само як тварина, яка відрізняється від людини зовнішньою формою, але в жодному разі не матеріалами своїх фізичних тканин, і одушевлена тією ж, хоча й нерозвиненою Монадою – чи можливо це, коли ми бачимо, що розумові потенційності цих двох відрізняються, як сонце від світного черв'яка? Що ж це, що створює таке розходження, якщо тільки людина не є тварина *плюс живий Бог* усередині своєї фізичної оболонки? Призупинимося на хвилину і серйозно поставимо собі питання, не звертаючи уваги на фантазії та софізми, як матеріалістичної, так і психологічної сучасної науки.

До певної міри допускається, що навіть Езотеричне Вчення алегоричне. Для того, щоб зробити його зрозумілим середній свідомості, необхідно користуватися символами, вираженими в зрозумілих образах. Звідси алегоричні й напівміфічні сказання в екзотеричних вченнях, і лише *напів*-метафізичні й об'єктивні уявлення в Езотеризмі. Бо чисто і трансцендентально духовні уявлення доступні лише пізнаванню тих, *«хто бачить без очей, чує без вух, і відчуває без органів»,* за графічним висловом Коментарів. Ідеаліст, з надмірних пуритан, вільний одухотворяти цю догму, тоді як сучасний психолог просто буде намагатися розодухотворити нашу «занепалу», але однак, божественну людську Душу – божественну при її сполученні з Буддхі.

Таємниця, яка стосується високодуховних Предків *Божественної* Людини, що перебуває усередині земної людини, дуже велика. Натяки на її двояке створення є в *Пуранах*, хоча езотеричне значення цього може бути зрозуміле лише шляхом зіставлення багатьох різних описів, читаючи їх у їхньому символічному й алегоричному характері. Те ж саме ми зустрічаємо в *Біблії*, у Книзі *Буття* й навіть у *Посланнях Павла*. Бо той «Творець», що у другому розділі Книги *Буття,* названий «Господь Бог», в оригінальному тексті є не хто інший, як Елохім або Боги (Владики) у множині; і тоді як один із них створює земного Адама з Пороху, інший вдихає в нього Подих Життя, і третій робить із нього Живу Душу; всі ці значення передані множиною слова Елохім[177]. Або, як говорить Павло:

«Перша людина із Землі, друга [остання або, вірніше, вищий] Господь із Небес»[178].

В арійській алегорії повсталі Сини Брахми всі представлені як святі Аскети і Йогини. Будучи знову породженими в кожній Кальпі, вони зазвичай намагаються перешкодити людському розмноженню. Коли Дакша, голова Праджапаті або Творців, породжує 10 000 синів з метою населення світу, Нарада – син Брахми, великий Ріши, будучи *дійсно* Кумаром, якщо й не за ім'ям – втручається в наміри Дакши й двічі перешкоджає їм, переконавши його Синів залишитися святими аскетами та відкинути шлюб. За це Дакша проклинає Нараду й засуджує його на «втілення в людину», подібно тому, як раніше Брахма прокляв його самого за відмову одружитися й дати потомство, сказавши: «Загинь у твоїй (справжній Дева або янгольській формі); нехай утроба стане житлом твоїм», – тобто щоб стати людиною[179].

Незважаючи на кілька суперечливих викладів тієї ж самої розповіді, легко побачити, що Нарада належить тому Класу « Первонароджених» Брахмою, які всі повстали проти закону тваринного розмноження, за що вони й були примушені народитися, як *люди*. З усіх ведичних Ріши, Нарада, як уже було показано, є найбільш незрозумілим, бо він найбільш тісно пов'язаний з Окультними Доктринами – особливо з Таємними Циклами та Кальпами.

Деякі суперечливі твердження про цього Мудреця вельми збентежили сходознавців. Так він явлений, як такий, що позитивно відмовився «створювати» або ж мати потомство, і навіть назвавши Батька свого, – Брахму «брехливим учителем» за те, що той радив йому одружитися, як це викладено в *Нарада-Панча-Ратра;* і, проте, він згадується, як один із Праджапаті або Прабатьків! У *Нарадія Пурана* він описує закони й обов'язки цнотливих Адептів; і позаяк ці окультні обов'язки не зустрічаються у фрагментах, що містять близько 3000 Станц, що є у володінні європейських музеїв, то брахмани оголошені брехунами; сходознавці забувають, що зміст *Нарадія* обчислюється у 25 000 Станц, і не дуже правдоподібно, щоб подібні Манускрипти могли бути знайдені в руках непосвячених індусів, тих, які готові продати дорогоцінну Оллу за сочевичну юшку. Досить сказати, що Нарада переважно є Дева-Ріши Окультизму, і окультист, котрий не вдумується, не аналізує і не вивчає Нараду в його семи езотеричних аспектах, ніколи не зможе досліджувати деякі антропологічні, хронологічні й навіть космічні Таємниці. Він є одним із вищезгаданих Вогнів і відіграє певну роль в еволюції цієї Кальпи від її початку до її кінцевої стадії. Він актор, що з'являється в кожному наступному акті або в Корінних Расах, нинішньої Манвантарної Драми, у світових алегоріях, які дають основну ноту Езотеризму і стають тепер більш зрозумілими читачеві. Але чи не повернутися нам до інших древніх Писань і документів для підтвердження існування «Вогнів», «Іскор» і «Пломенів»? Підтвердження ці численні, якщо шукати їх у належних місцях.

В кабалістичній *«Книзі Таємної Мудрості»* всі вони чітко викладені, так само як і в *Ха Ідра Зута Кадіша* або «Менші Святі Збори». Мова їх надзвичайно містична та затемнена, але, проте, зрозуміла. В останній праці, серед іскор Попередніх Світів, Пломенів та Іскор, «вібруючих», які виходять із божественного кременя, «Працівник» береться до створення людини «чоловіко-жінки» (427). Ці «Пломені та Іскри» – Янголи та їхні Світи, Зірки й Планети – говорячи приповідно, затухають і вмирають, тобто, залишаються «невиявленими», поки не закінчиться певний процес у Природі. Щоб показати, наскільки щільно сховані від очей непосвячених найбільш значні факти Антропоґенези, ми наводимо два місця із двох кабалістичних книг. Перший з *Ха Ідра Зута Кадіша:*

429. «Від Носія Світла (одна із Семи Священних Планет) нестерпного блиску спливло Променисте Полум'я, дроблячи, як величезний і потужний молот, ті іскри, які були раніше Світами.

430. І були вони переплетені й зв'язані між собою найтонкішим ефіром, *але тільки, коли вони були з'єднані,* як Великий Батько й Велика Матір.

---

[177] Сетх, як це доведено Бунзеном та іншими, є не лише «Початковим Богом» семітів, – включаючи і ранніх євреїв – але також їх напівбожественний предок». Бо, каже Бунзен («*Бог в Історії*», I, 233, 234): «Сетх (Сиф) із Книги *Буття*, батько Еноха, (людини) повинен розглядатися, як такий, що являє спочатку паралель тому, який походить від Елохіма, батька Адама» . Станіленд Уек у своїй праці «*Велика Піраміда*» (стор. 61) говорить: «Згідно Бунзену, Божество (Бог Сетх) було *первісним богом* Північного Єгипту і Палестини». І Сетх став розглядатися в пізнішій теології Єгипту, як «злий демон», говорить той же Бунзен, бо він тотожний з Тифоном і, як логічний наслідок, єдиний і з індуськими Демонами.

[178] *Перше Послання до Коринф.,* XV, 47.

[179] *Вайю Пурана; Харівамша,* 170.

431. Від *Хоа* Самого виходить АБ, Батько: і від *Хоа* Самого виходить – Руах, Дух: які приховані в «Старому Деньмі», і тут прихований цей ефір.

432. І Він був пов'язаний з носієм-світла (Планетою і її Янголом, або Правителем), який зійшов від того Носія-Світла, нестерпного блиску, котрий прихований у лоні Аїма, Великої Матері»[180].

Тепер наводимо наступну виписку із *Зохара*[181], озаглавлену «Перед-Адамічні Царі», що також трактує про ту ж саму таємницю.

«Ми довідалися із *Сіфра ді-Ценіута,* що *At-tī-kah D'At-tī-kīn,* Найдревніший із Древніх, перш, ніж Він виготовив Свою Форму, спорудив царів і виліпив царів, і начертав царів (людей, «царів» тварин), і вони не могли існувати; доти, доки Він не скинув їх і не *сховав їх на якийсь час*, тому й написано: «Й ці були царями, які царювали в Землі Едему»… І вони не могли існувати доти, доки *Resha' Hiv'rah,* Біла Голова, *At-tī-kah D'At-tī-kīn*, Найдревніший із Древніх не створив Себе. Коли він створив себе, Він створив усі форми Угорі й Унизу… Доти, доки Він не створив Себе у Своїй Формі, всі ті, котрих Він хотів сформувати, не були сформовані й усі світи були знищені… Вони не залишилися на своїх місцях, бо образи царів не були оформлені, як це належало, і *Святе Місто не було готове*»[182].

Отже, сенс цих двох алегоричних і метафізичних викладів такий: «Світи й люди, по черзі, формувалися і знищувалися *внаслідок закону еволюції та з попереднього матеріалу* доти, доки планети та їхні мешканці, у нашому випадку наша Земля і її тваринні та людські раси, не стали тим, чим вони є зараз, у теперішньому циклі, – силами протилежних полярностей, урівноважених складом Духа та Матерії, позитивного і негативного, чоловічого та жіночого початку. Перш ніж людина змогла стати чоловіком і жінкою *фізично*, її прообраз Елохім – Творець повинен був утворити її Форму на цьому плані стати *астрально*. Тобто, Атоми й органічні сили, спускаючись на план даної диференціації, повинні були пройти у порядку, встановленому Природою так, щоб завжди виконати, безвадним чином, закон, який *Кабала* називає «Рівновагою», за допомогою якого все, що існує, виявляється, як чоловічий і жіночий початок у своїй кінцевій досконалості, у нинішній стадії матеріальності. Хокма, Мудрість, Чоловіча Сефіра повинна була розчинитися *в* самій Біна і *через* Біна, в Розумну Природу або Розуміння. Тому, Перша Корінна Раса людей, безстатева і несвідома, повинна була бути скинута й «прихована до відомого часу»; тобто, Перша Раса замість того, щоб померти, зникла *в* Другій Расі, як переходять деякі нижчі життя й рослини у своє потомство. Це було загальне перетворення. Перша Раса стала Другою Корінною Расою без того, щоб породити її або ж створити її, або померти.

«Вони *перейшли* разом», як написано: «І він умер», й інший «царював замість нього»[183].

Чому? Тому що «*Святе Місто* не було ще готове». Що ж є «Святе Місто»? *Ма-qот* – Таємне Місце або Святилище – на Землі, інакше кажучи, людська утроба, мікрокосмічне повторення та відображення Небесної Утроби, жіночний Простір або Передвічний Хаос, у якому Чоловічий початок, Дух, запліднює зародок Сина або ж видимий Всесвіт. І це так, бо в *Зохарі*, у параграфі про «Еманацію Чоловічого й Жіночого Початку», сказано, що на цій Землі Мудрість «Пресвятого Старого не сяє ніде, крім як в чоловікові та дружині».

(«Хокма, Мудрість, є Батько, а Біна – Розуміння – Матір…)... І коли вони поєднуються один з одним, вони породжують, поширюють і виявляють Істину. З виречень рабина *Ye-yeva, Sabbah,* тобто Старого, ми довідалися наступне: Що є Біна-Розуміння? Але, коли вони поєднуються один з іншими י *(Iod)* з ה *(Heh),* вони стають заплідненими й народжують Сина. І тому, це називається *Біна*, Розуміння. Це означає *BeN YaH,* тобто, Син *YaH*. Це є завершення Цілого»[184].

Це також є «завершенням» фаліцизму рабинами, його цілковитим апофеозом, поваленням божественного в тваринне, найвищого в грубість земну. Ніщо, настільки грубе у своєму зображенні, не існує ні в Східному Окультизмі, ні в первісній *Кабалі* – у халдейській *Книзі Чисел*. Ми вже висловилися із цього приводу в *«Викритій Ісіді»:*

«Ми вважаємо доволі немудрим з боку католицьких письменників виливати свою лють у фразах, подібних нижченаведеній: «У безлічі пагод фалічний камінь приймає завжди, подібно грецькому *Батілос*, грубо непристойну форму Лінгама… Магадева». Перш, ніж кидати брудом у символ, глибокий метафізичний сенс якого перевищує розуміння сучасних представників тієї чуттєвої релігії, якою, переважно, є католицизм, вони повинні були би зруйнувати свої найдавніші церкви й змінити форму куполів своїх власних храмів. Магадео, Елефанти, кругла Вежа Бгагулпора, мінарету Ісламa – закруглені або ж загострені – є прообразами Кампанілли на площі Сан-Марко у Венеції, Собору в Рочестері й сучасного Міланського Собору. Всі ці дзвіниці, баштоки, куполи й усі християнські храми є лише відтворення первісного уявлення *Літоса*, Фалоса сторчма»[185].

---

[180] Див. *«Викрита Кабала»,* Мефер, стор. 302.

[181] Перекладено в «*Кабалі*» Іс. Мейєра, стор. 386.

[182] *«Зохар»,* III, 135a, 292a, *Idra Zuta*. Вид. Броді - *Idra Zuta.*

[183] Книга *Буття*, XXVI, *et seq; Кабала* Іс. Мейєра, *ibid.*

[184] *«Зохар»,* III, 290a. Вид. Броді, *Idra Zuta,* виписки наведені в *Кабалі* Мейєра, стор. 387, 388.

[185] II. 5.

Проте, і незважаючи ні на що, той факт, що всі ці єврейські Елохіми, Іскри й Херувими тотожні Девам, Ріши, Вогням і Пломеням, Рудрам і сорока дев'ятьом Агні древніх аріїв, достатньо доведений Кабалою і в Кабалі.

———

СТАНЦА IV

СТВОРЕННЯ ПЕРШИХ РАС

14. Створення людей. 15. Вони порожні тіні. 16. Творці зніяковіли, як же створити мислячу людину. 17. Що потрібно для створення досконалої Людини?

14. СІМ ВОЇНСТВ, ВОЛЕЮ-ПОРОДЖЕНІ[186] ВЛАДИКИ, СПРЯМОВАНІ ДУХОМ ЖИТТЄДАВЦЕМ[187], ВИДІЛИЛИ ЛЮДЕЙ ІЗ СЕБЕ САМИХ, КОЖНИЙ НА СВОЇЙ ЗОНІ.

Вони скинули свої «Тіні» або Астральні Тіла, – якщо тільки можливо припустити, що така ефіроподібна істота, як «Місячний Дух», може мати ще Астральне тіло, крім ледь відчутного тіла. В іншому Коментарі сказано, що Предки *видихнули* первинну людину, подібно тому, як Брахма видихнув Сур'їв або Богів, коли вони стали Асурами (від Асу – подих). У третьому Коментарі сказано, що вони, новостворені люди, були «тінями Тіней».

Щодо цієї фрази – «Вони були тінями Тіней» – можна додати кілька слів і спробувати дати більш повне пояснення. Цей перший процес еволюції людини набагато легше прийняти, ніж той, котрий іде за ним, хоча, як цей, так і всі подібні процеси, будуть відкинуті й навіть викличуть сумнів з боку кабалістів, особливо західних, які вивчають справжні наслідки, але нехтують вивченням їхніх первинних причин. Також і письменниця цієї праці не почуває себе досить компетентною, щоб пояснити спосіб розмноження, настільки важкий для розуміння всіх, крім східного окультиста. Тому, марно вдаватися тут у подробиці стосовно цього процесу, хоча він до найменших деталей описаний у Таємних Книгах, бо це повело б лише до викладу фактів, дотепер невідомих непосвяченому світу, і в результаті до їхнього неправильного тлумачення.

Адаму, створеному з пороху землі, завжди буде віддана перевага відомим класом вивчаючих, Адаму, виявленому з ефіроподібного тіла його творця; хоча про перший процес ніхто ніколи не чув, тоді як другий, як усім відомо, добре знайомий багатьом спіритуалістам у Європі та Америці, й саме, вони краще всіх інших повинні були би розуміти його. Адже, хто з тих, котрі були свідком феномена матеріалізації форми, що виходить із шпар медіума або іноді з його *лівого боку*, хто з них може засумніватися, хоча б у можливості подібного *народження?* Якщо існують у Всесвіті істоти, подібні до Янголів або Духів, безтілесне єство яких може виявляти розумну Істоту, незважаючи на відсутність усякого (для нас) *щільного* організму; і, якщо існують такі, хто вірять, що Бог створив першу людину з пороху землі та вдихнув у неї живу Душу – є мільйони, які вірять у те й інше – то, що ж саме міститься в нашій доктрині, що є таким неможливим? Незабаром настане день, коли світ повинен буде обрати, чи приймає він чудесне створення людини (також і Космосу) з *нічого*, за мертвою буквою Книги *Буття*, або ж, що перша людина була породжена від фантастичної ланки – поки що зовсім «відсутньої» – загального предка людини й «нинішньої мавпи»[188]. Між цими двома оманами і вступає Окультна Філософія. Вона учить, що перше людство було виявлено вищими напівбожественними Істотами з їхньої власної Сутності. Якщо цей останній процес повинен розглядатися як ненормальний або ж незбагненний – бо Природа вивела його із вжитку в цій стадії еволюції – проте, він можливий на підставі доказів «деяких певних *фактів* спіритизму». Тому, запитуємо ми, яка ж із цих трьох гіпотез або теорій найбільш розумна й найменш безглузда? Звичайно ніхто, – якщо тільки він не духовно-сліпий матеріаліст, – ніколи не зможе заперечити проти Таємного Вчення.

Тепер, як це показано, ми довідаємося з Таємного Вчення, що людина не була «створена» такою закінченою істотою, якою вона є тепер, незважаючи на те, що вона усе ще залишається недосконалою. Відбувалася духовна, психічна, розумова і тваринна еволюція, від вищого до найнижчого, так само й фізичний розвиток – від простого і

[186] Або Розумом-породжені.

[187] Фохат.

[188] «Гьокслі, підтриманий найочевиднішими відкриттями в області порівняльної анатомії, міг вимовити наступне важливе твердження, а саме, що існує менше анатомічних відмінностей між людиною і мавпами високого типу, ніж між останніми й найнижчими мавпами. У зв'язку з нашим генеалогічним деревом людини, слідує неминучий висновок, що людська раса *розвинулася поступово від теперішніх людиноподібних мавп*» («*The Pedigree of Man*», Ернста Геккеля, переклад Ед.Б. Авелінга, стор. 49).

Які можуть бути наукові та логічні заперечення проти такого висновку – запитуємо ми? Анатомічні подібності між Людиною і Антропоїдами – вельми перебільшені дарвіністами, як це доводить М. де Катрефаж – пояснюються досить просто, коли походження останніх приймається до уваги.

«Ніде в найдавніших відкладеннях не зустрічаємо ми людиноподібної мавпи, яка б ще більше наближалася до людини, або ж людини, що наближається ще ближче до антропоїдної мавпи».

«Та сама прірва, яка існує зараз між людиною і антропоїдною мавпою, простягається назад, не зменшуючись ні в ширині, ні в глибині, до Третинного періоду. Сам по собі цей факт уже достатній, щоб довести, що теорія ця не витримує критики» (Д-р Пфафф, проф. природничої науки при Університеті в Ерлангені).

однорідного до більш складного й різнорідного; хоча й не зовсім уздовж ліній, написаних нам сучасними еволюціоністами. Ця двояка еволюція, у двох протилежних напрямках, вимагала століть, різних за природою та ступенем духовності й розумності, щоб створити істоту, відому зараз як людина.

Крім того, єдиний абсолютний закон, вічно діючий і ніколи не хибний, котрий проходить уздовж тих же ліній від однієї Вічності (або Манвантари) до іншої – безперестану, виявляючи висхідні сходи для виявленого або того, що ми називаємо великою Ілюзією (Мага-Майя), але, з одного боку, занурюючи Дух усе глибше й глибше в матеріальність, а потім, *спокутуючи його через плоть* і звільняючи його – цей закон, говоримо ми, користується для цих цілей Істотами інших і вищих планів, людьми або Розумами (Манус) відповідно до їх Кармічних потреб.

Дійшовши до цієї точки, ми знову просимо читача повернутися або звернутися до індуської філософії і релігії. Езотеризм, як тієї, так і іншої, цілком узгоджується з нашою Таємною Доктриною, незважаючи на всю розмаїтість і відмінність у формі.

———

ТОТОЖНІСТЬ СИЛ, ЩО ВТІЛЮЮТЬСЯ І ЇХНІ ВІДМІННОСТІ

Прабатьки Людини, іменовані в Індії – Батьки, Пітара або Пітрі, суть «Творці» наших тіл і нижчих принципів. Вони є ми самі, як *первинні особистості, і ми є вони*. Первинна людина була би «кісткою від кістки їх, і плоттю від плоті їх», якби вони мали кості й плоть. Але, як сказано, вони були «Місячними Істотами».

Ті, хто обдарував людину її свідомим, безсмертним *Ego*, були «Сонячними Янголами», – чи будемо ми розглядати їх метафорично або ж буквально. Таємниці свідомого *Ego*, або ж Людської Душі, великі. Езотеричне ім'я цих Сонячних Янголів буквально означає «Володарі» (Натх) «неухильного, постійного Благочестя» (Пранідхана). Тому вони, які володіють *П'ятим* Принципом (Манас), очевидно, не тільки мають відношення, але й установили Йогічну систему і включили Пранідхану, як *п'яте* правило для дотримання[189]. Уже було пояснено, чому Транс-Гімалайські окультисти розглядають їх, як явно тотожних тим, кого в Індії називають Кумара'ми, Агнішватта'ми й Бархішада'ми.

Який точний і правильний вираз Платона, яке глибоке та філософічне його зауваження з приводу (Людської) Душі або *Ego*, коли він визначає її, як «склад того ж *самого* й *іншого*». І проте, як мало зрозумілий був цей натяк, бо це було прийнято, як те, що означає, що Душа була Видихом Бога, Ієгови. Вона «те ж *саме* й *інше*», як висловився великий Філософ-Присвячений; бо *Ego* – «Вище Я», коли воно занурене, злите з Божественною Монадою – є Людина і, в той же час, вона залишається «*тим же самим й іншим*»; Янгол, втілений у ній, тотожний із Всесвітнім Магат'ом. Великі класичні письменники й філософи відчували цю істину, коли вони говорили:

«Дещо повинне перебувати в нас, що творить наші думки. Дещо досить тонке, це є подих; це – вогонь, це – ефір; це – квінтесенція; це – тонка подоба; це – розуміння; це – число; це є гармонія»[190].

Все це є Манаси і Раджаси; Кумари, Асури й інші Правителі та Пітрі, які втілилися в Третій Расі й цим способом та різними іншими обдарували людину Розумом.

Існують Сім Класів Пітрі, як показано далі, три Безтілесних і чотири плотських; і два види – Агнішватти й Бархішади. І ми можемо додати, якщо є два види Пітрі, то також є й подвійна і потрійна категорія Бархішадів та Агнішваттів. Перші, давши народження своїм Астральним Двійникам, знову народжуються, як Сини Атрі, і є «Пітрі Демонів» або ж Тілесними істотами, за твердженням Ману[191]; тоді як Агнішватти народжуються знову, як сини Марічи, Сини Брахми, і вважаються «Пітрі Богів»[192].

«*Вайю Пурана* стверджує, що Сім Ступенів Пітрі спочатку були *первинними Богами*, Вайраджа'ми, яких Брахма оком Йогина побачив у вічних сферах і, які є *богами богів… Матсья …* додає, що Боги шанували їх»[193].

Харівамша відзначає Вайраджа лише як одну зі ступенів Пітрі[194], це твердження підтримане Таємними Вченнями, що ототожнюють, однак, Вайраджа з *найстаршими* Агнішваттами[195] і Раджаса або Абгутараджаса, безтілесними й котрі не мають навіть Астрального вигляду. У більшості манускриптів сказано, що Вішну втілювався в них і через них.

---

[189] Див. *Йога Шастра,* II, 32.

[190] Вольтер.

[191] *Манава-Дхарма Шастра,* III, 196.

[192] Див. *Матсья* і *Падма Пурана* та Куллука з приводу *Манава-Дхарма Шастра,* III, 195. Ми добре знаємо, що *Вайю* і *Матсья Пурани* ототожнюють (згідно тлумачення Заходу) Агнішватта з порами року і Бархішад-Пітрі з місяцями; додаючи ще четверту групу – Кавья – циклічні роки. Але, хіба християни-католики не ототожнюють своїх Янголів з Планетами, й хіба Сім Ріши не перетворилися на Саптарши – сузір'я? Вони є Божествами, котрі очолюють усі циклічні поділи.

[193] *Вішну Пурана,* Вілсона, III, 158, 159.

[194] *Shlokas*, 935, 936.

[195] *Вайю Пурана* вказує на область, названу Віраджа-Лока, заселену Агнішваттами.

«У *Райвата Манвантарі*, знов-таки, Харі, кращий серед богів, був породжений від Самбгуті, як божественний Манаса – одночасно разом із божествами, іменованими Раджаса»[196].

Самбгуті була дочкою Дакши й дружиною Марічи, батька Агнішваттів, які разом із Раджаса назавжди пов'язані з Манаса'ми. Як це відзначено Фітцедуардом Холл'ом, набагато більш талановитим санскритологом, ніж Вілсон:

«Манаса не буде невідповідним ім'ям для божества, пов'язаного з Раджаса'ми. У ньому ми знаходимо *манасам* – те ж, що й *манас* – лише з необхідною зміною закінчення для вираження чоловічого уособлення»[197].

Всі Сини Віраджа суть Манаса, говорить Нілакантха. Але Віраджа є Брахма, і тому Безтілесні Пітрі називаються Вайраджа'ми, будучи Синами Віраджа, говорить *Вайю Пурана.*

Ми могли би помножити наші докази *ad infinitum*, але це ні до чого. Мудрий зрозуміє, що ми маємо на увазі під цим, немудрому це не потрібно. В Індії існують триста тридцять мільйонів Богів. Але, як зауважує вчений лектор *Бгагават Гіти:*

«Всі вони можуть бути девами, але, у жодному разі, не всі вони «боги», у тому високому духовному сенсі, що приписується цьому терміну.

Це нещаслива помилка, зазвичай чинена європейцями. Дева є свого роду духовна істота, і тільки тому, що те ж слово в повсякденній мові вживається для позначення бога, зовсім не слідує, що ми маємо і шануємо триста тридцять мільйонів богів. Ці істоти, як це можна природно зробити висновок, мають *деяку спорідненість* з одним із трьох складових Упадхі (основних принципів), на які ми поділили людину»[198].

Імена божеств, які належать до відомої містичної категорії, змінюються з кожною Манвантарою. Таким чином, дванадцять великих Богів, Джайя, створені Брахмою, щоб допомогти йому в працях Утвору на самому початку Кальпи і, які поринувши у Самадхі, зневажили працею утвору, – за що вони й були прокляті та засуджені повторно народжуватися в кожній Манвантарі до сьомої – відповідно називаються Аджита, Тушита, Сатья, Харі, Вайкунтха, Садхья і Адітья[199]. Вони йменуються Тушита в другій Кальпі та Адітья в наш Вайвасвата Період[200], крім ще інших імен, що відповідають кожному періоду. Але вони тотожні з Манаса або Раджаса, так само як ці тотожні нашим Дхіані-Коганам, які втілюються.

Так, крім тих Істот, які, подібно Якша, Гандхарва, Кіннара та ін., будучи розглянуті, як *індивідуальності*, заселяють Астральний План, існують справжні Деви, саме до цих категорій належать Адітья, Вайраджа, Кумари, Асури й усі ті високі небесні Істоти, кого Окультне Вчення називає Манасвін, Наймудрішими, найпершими серед усіх і котрі всіх людей зробили би *самосвідомими* духовно розумними Істотами, якими вони й стануть, якщо б вони не були «прокляті» й засуджені до падіння в зародження й бути породженими, як смертні за їхню зневагу до обов'язку.

СТАНЦА IV. – *Продовження*.

15. СІМ ПО СІМ ТІНЕЙ[201] МАЙБУТНІХ ЛЮДЕЙ[202] *(a)* ПОРОДЖЕНІ БУЛИ[203], КОЖНА СВОГО КОЛЬОРУ[204] Й ВИДУ *(b).* КОЖНА[205] СТУПЕНЕМ НИЖЧЕ СВОГО БАТЬКА[206]. БАТЬКИ, БЕЗКІСТКОВІ, НЕ МОГЛИ ДАТИ ЖИТТЯ ІСТОТАМ З КОСТЯМИ. ПОТОМСТВО ЇХ БУЛО БГУТА[207], ПОЗБАВЛЕНІ ФОРМИ Й РОЗУМУ. ТОМУ НАЗИВАЮТЬ ЇХ ЧХАЯ-РАСА[208] *(c).*

a) Ману, як уже було зазначено, походить від кореня *man*, мислити, отже, означає «Мислитель». Досить імовірно, що саме від цього санскритського слова відбулося латинське *mens*, Розум, єгипетське *Menes*, «Владика-Розум», *monas* Піфагора або свідома «мисляча одиниця», або розум, і навіть наш *manas* або розум, п'ятий принцип в людині. Тому, ці Тіні називаються *Amânasa* «Ті, котрі не мають Розуму».

---

[196] Вільсон, там само, III, 17. Замітки Фітцедуарда Холл'а.
[197] *Loc. cit. ibid.*
[198] Див. *«Theosophist»* за Лютий 1887, стор. 360.
[199] Див. Вільсон, II, 26.
[200] Див. *Вайю Пурана.*
[201] Чхая.
[202] Або Аманаса.
[203] Так.
[204] Колір шкіри.
[205] Також.
[206] Творця.
[207] Привиди.
[208] Відображення або тінь.

Серед брахманів, Пітрі надзвичайно священні, бо вони є Прабатьками[209] або Предками людей, – першими Манушья на цій Землі – їм приносить жертвоприносини брахман, коли в нього народжується син. Вони більше шановані і ритуал їх більш важливий, ніж поклоніння Богам[210].

Чи не знайдемо ми філософського сенсу в цій двоякій групі Прабатьків?

Пітрі розділені на *Сім* Класів, і ми знову маємо перед собою те ж містичне число. Майже всі *Пурани* згодні, що три Класи серед них належать до Арупа, безформних, тоді як інші чотири мають Тіла. Перші – розумні й духовні, останні – матеріальні й позбавлені розуму. Езотерично, саме Асура становлять перші три Класи Пітрі – «породжені в Тілі Ночі» – тоді як інші чотири Класи походять із «Тіла Сутінків». Їхні Батьки, Боги, були засуджені народитися на Землі як нерозумні, згідно *Вайю Пурани*. Легенди навмисно поплутані й дуже затемнені; в одній – Пітрі Сини Богів, в іншій – вони Сини Брахми, тоді як третя робить із них наставників їх же власних Батьків. Саме Сонми чотирьох матеріальних Класів створюють людей у семи Зонах одночасно.

Тепер, що стосується Семи Класів Пітрі, з яких кожний знову підрозділений на сім, ми звернемося з декількома словами до вивчаючого і питанням до непосвяченого. Той Клас «Вогняних Дхіані», яких ми ототожнюємо на незаперечній підставі з Агнішватта'ми, називається в нашій системі «Серцем» Дхіан-Коганічної Групи, і сказано, що вони втілилися в Третій Расі людей і зробили їх досконалими. Езотерична Містагогія говорить про таємничий зв'язок, що існує між семериковою сутністю або єством цього янгольського Серця й сутністю людини, кожний фізичний орган і психічна та духовна функція якого є відбиттям, так би мовити, копією на земному плані зразка або прообразу *нагорі*. Питається, чому існує таке дивне повторення числа *сім* в анатомічній системі людини? Чому серце має *чотири нижні* порожнини й *три вищі* відділення, що так дивно відповідають семериковому підрозділу людських принципів, розділених на дві групи, нижчу й вищу; і чому той же самий підрозділ знаходимо ми в різних Класах Пітрі й, особливо, серед наших «Вогняних Дхіані?» Тому що, як уже сказано, ці істоти відповідають чотирьом Тілесним або більш щільним і трьом Безтілесним або тонким «Принципам», втім, можете називати їх будь-яким іншим найменуванням. Чому сім нервових центрів тіла випромінюють сім променів? Чому є ці сім центрів і чому людська шкіра має сім певних шарів?

Коментар говорить:

«Виявивши свої Тіні й створивши людей з єдиного Елемента (Ефіру), Прабатьки знову сходять у Мага-Лока, звідки, при відновленні Світу, вони періодично спускаються, щоб дати народження новим Людям.

Тонкі Тіла залишаються без розуміння (Манаса) до пришестя Сура (богів), нині названих Асура (Не-Боги)».

«Не-Боги», можливо, для брахманів, але вищі «Подихи» для окультиста, бо ці Прабатьки (Пітара), безформні та розумні, відмовляються складати людину, але обдаровують її Розумом; тоді як чотири тілесні Класи створюють лише її тіло.

Це досить чітко пояснено в різних текстах *Ріг-Веди* – вищого авторитету для індуса будь-якої секти. В них асура означає «духовний, божественний», і слово це вживається, як синонім Найвищого Духа; також термін Асура, у сенсі «Бога», застосовується до Варуни й Індри, особливо ж до Агні – ці троє у древні часи були трьома *вищими* Богами, перш ніж брахманська Тео-Міфологія не спотворила істинного сенсу майже всього змісту Архаїчних Писань. Але, позаяк ключ нині загублено, то й Асура майже не згадуються.

Те ж саме знаходимо ми в *Зенд Авесті*. В релігії маздеїв або в релігії магів, Асура є Володар Асура Вішваведас, «всезнаючий» або «всевідаючий Господь»; Асура Мазда, що стає пізніше Ахура Мазда і є, як це доводить Бенфей, «Володар, *який обдаровує* Розумом» – Асура Медха й Ахура Маздао [211]. В іншому місці цієї ж праці, на такій же авторитетній підставі стверджується, що Індо-Іранський Асура завжди розглядався, як *семериковий*. Цей факт, у зв'язку з вищенаведеним ім'ям Мазда, котрий робить із семерикового Асура «Володаря» або колективно «Володарів», «які обдаровують *Розумом*», зв'язує Амешаспенд'ів з Асурами і з нашими втіленими Дхіані-Коганами, так само як і з Елохім'ами й сімома надихаючими Богами Єгипту, Халдеї та всіх інших країн.

Всі ці «Боги» відмовилися створювати людину не тому, як це стверджується в екзотеричних описах, що гордість їхня була занадто велика, щоб поділитися небесною міццю свого єства з Дітьми Землі, але внаслідок вже наведених причин. Проте, алегорія пускається в нескінченні вигадництва, і теологія кожної країни скористалася цим, щоб установити свою тезу проти Первонароджених або Логосів і запам'ятати це, як істину, у розумах невігласів та легковірних[212].

Християнська релігія не є єдиною, що принизила цих Богів до Демонів, зороастризм і навіть брахманізм скористалися цим, щоб захопити владу над розумами людей. Навіть в екзотеризмі халдеїв, Істоти, які

[209] Натяк на це можна знайти у «*Викритій Ісіді*» (I, XXXVIII), хоча повне пояснення не могло бути тоді дано. «Пітрі не є предками людей, які живуть у даний час, але лише предками *людського* роду чи (первинного) адамічної раси: духи *людських рас*, які на великій шкалі низхідної еволюції передували нашим расам людей і були як фізично, так і духовно набагато вище наших сучасних пігмеїв. У *Манава-Дхарма Шастра* вони називаються *Місячними* Предками».

[210] Див. «Закони Ману» – *Манава-Дхарма Шастра*, III, 203.

[211] «*Священні Книги Сходу*». Том IV. *Зенд Авеста. Pt.* I, LVIII. Переклад Джеймса Дармстетера.

[212] Порівняйте також, що сказано про Макара і Кумарах у зв'язку із Зодіаком.

відмовляються створювати й тим самим, як сказано, противляться Деміургові, теж викриваються як Духи Пітьми. Сура, котрі завоювали свою розумову незалежність, борються із Сурами, позбавленими цього й котрі, відтак, представлені, як такі, що проводять свої життя у виконанні марних обрядів і поклонінь, заснованих на сліпій вірі – натяк, що нині обходиться мовчанням *ортодоксальними* брахманами – і завдяки цьому, перші стають А-Сурами. Перші й Розумом-породжені Сини Божества відмовляються створювати потомство й за те *прокляті* Брахмою і засуджені *народитися людьми*. Вони падають *на Землю*, котра пізніше перетворюється, за теологічною догмою, на *Пекельні* Області. Аріман знищує Бика, створеного Ормаздом – який є емблема земного *ілюзорного* життя, «Зародка туги» – і забувши, що минуще й тлінне насіння повинне вмерти, щоб рослина безсмертя, рослина духовного вічного життя могла би прорости й жити, Аріман оголошений ворогом, протидіючою силою, дияволом. Тифон розріже Осіріса на чотирнадцять частин, щоб перешкодити йому населити світ і тим створити страждання; і Тифон стає в екзотеричних теологічних вченнях Силою Пітьми. Але все це лише екзотерична оболонка. Як раз шанувальники останньої приписують неслухняності й повстанню зусилля та самопожертву тих, хто хотів допомогти людині досягти її первісного стану божественності через *самосвідомі* зусилля; і саме ці шанувальники *форми* створили Демонів з Янголів Світла.

Однак Езотерична Філософія навчає, що *одна третина*[213] із Дхіані – тобто Три Класи з Арупа Пітрі, обдарованих Розумом, «що є безформний подих, який складається з *розумової*, не з елементарних субстанцій»[214] – були просто *засуджені законами Карми й еволюції на нове народження,* або втілитися на Землі[215]. Деякі з них були Нірманакая з інших Манвантар. Тому, в усіх *Пуранах* ми бачимо їх, як тих, що з'являються знову на цій планеті в Третій Манвантарі – тобто, у Третій Корінній Расі – як Царі, Ріши й Герої. Ця теза, будучи занадто філософічною і метафізичною, щоб бути зрозумілою масам, була, як уже сказано, перекручена священством з метою збереження влади над юрбою за допомогою марновірного страху.

Отже, передбачувані «Повсталі» були просто ті, хто змушені Кармічним Законом випити чашу гіркоти до її останньої краплі, *повинні були знову народитися* й, таким чином, створити мислячих сутностей з астральних статуй, виявлених їхніми нижчими братами. Деякі з них, як сказано, відмовилися, бо вони не мали в собі необхідного матеріалу, – тобто, астрального тіла – бо вони були Арупа. Відмова інших була заснована на тому, що вони були Адептами і Йогинами у давно минулих попередніх Манвантарах; ще одна таємниця. Але пізніше, як Нірманакая, вони пожертвували собою на благо й порятунок Монад, котрі очікували своєї черги і які інакше повинні були би нудитися протягом незліченних століть у безвідповідальних твариноподібних, хоча на вид і людських, формах. Це можливо притча та алегорія, *вкладена в іншій алегорії*. Рішення її надається інтуїції вивчаючого, якщо тільки він потурбується прочитати наступне *духовним* оком.

Що ж стосується їхніх Формувальників або Предків – тих Янголів, які в екзотеричних легендах підкорилися закону – вони повинні бути ототожнені з Пітрі Бархішада'ми або Пітрі-Давата, тобто, з тими, які мали *фізичний творчий вогонь*. Вони могли створити або, вірніше, наділити людські Монади тільки своєю власною астральною сутністю, але вони не могли створити людини за образом і подобою своєю. «Людина не повинна бути подібною одному з нас», говорять Боги *Творці*, яким було довірено скласти нижчу тваринну людину – але вище[216]. Створення подоби людей з їх власного божественного Єства, езотерично означає, що, саме вони стали Першою Расою й, таким чином, розділили її долю та подальшу еволюцію. Вони *не хотіли* просто тому, що вони *не могли* дати людині ту таємну священну іскру, що горить і розвивається у квітку людського розуму й самосвідомості, бо вони не мали її, щоб дати. Це було надано тому Класу Девів, символом яких у Греції був Прометей; саме тим, які не мали ніякого стосунку до фізичного тіла, але цілком до чисто духовної людини.

Кожний Клас Творців обдаровує людину тим, що він повинен дати: один будує її зовнішню форму; інший дає їй своє єство, що пізніше стає Людським Вищим Я, завдяки *особистим зусиллям індивіда;* але вони не могли

---

[213] Звідси пізніші твердження на основі видіння Св. Іоанна, згаданого в його Апокаліпсисі, видіння «великого червоного дракона з *сімома* головами й *десятьма рогами*, і сімома коронами на головах», «хвіст котрого потягнув *третю частину* всіх зірок на небі й скинув їх на землю» (Розд. XII).

[214] Див. *Харівамша*, 932.

[215] Вірш – «скинув їх на землю» – ясно вказує на його походження від великої і найдавнішої алегорії арійських містиків, які після загибелі велетнів і чаклунів Атлантиди приховали істину – *астрономічну, фізичну* і *божественну*, під різними алегоріями, бо це є сторінка з *перед-космічної* Теогонії.

Її істинне езотеричне тлумачення є справжнє Правосуддя Боже, яке спіткало так званих «Грішних Янголів»; *добровільних* і *недобровільних творців*, і тих, що *відмовилися створювати*, які зараз перемішані найнеймовірнішим чином християнами-католиками, котрі забули, що їхній Найвищий Архангел св. Михайло, представлений ними переможцем (який оволодів і засвоїв) *Дракона Мудрості* і божественної Самопожертви – нині ж в омані оббреханий і названий Сатаною, – *був першим, який відмовився створювати*! Це повело до нескінченної плутанини. Християнське богослов'я настільки мало розуміє парадоксальність виразів Сходу і його символізм, що воно навіть приймає – в мертвому сенсі букви – обряди китайських буддистів і екзотеричні ритуали індусів, як, наприклад, утворення шуму під час деяких затемнень, щоб налякати «великого червоного дракона», який замислив забрати «світло»! Але тут «світло» означає Езотеричну Мудрість, і ми вже достатньо пояснили таємний сенс термінів Дракон, Змій і т.д., – всі вони відносяться до Адептів і Посвячених.

[216] Див. Книгу *Буття* та «*Тимей*» Платона.

зробити людей такими, якими вони були самі – досконалими, бо без гріха; без гріха, бо вони мали лише перший, блідий і неясний натяк на атрибути, причому останні, з людської точки зору, були досконалими – білі, чисті й холодні, як незайманий сніг. Там, де немає боротьби, там немає і заслуги. Людству, «земному і від Землі», не було призначено бути створеними Янголами від Первинного Божественного Подиху. Тому й сказано, що вони відмовилися створювати, і людина повинна була бути оформлена більш матеріальними творцями[217], які, у свою чергу, могли дати лише те, що було властиве їхній власній природі й не більше. Підвладні вічному закону, чисті Боги могли виявити із себе лише *тіні* людей, трохи менш ефіроподібні й духовні, менш *божественні* й *досконалі*, ніж самі вони, – але, однак, лише тіні. Тому, перше людство було блідою копією своїх Прабатьків; занадто матеріальне навіть у своїй ефірності, щоб бути ієрархією Богів; занадто духовне й чисте, щоб бути людьми, будучи обдарованими всіма *негативними* (ніргуна) досконалостями. Досконаліть, щоб бути цілком такою, повинна народитися з недосконалості. *Нетлінне* повинне вирости із тлінного, маючи останнє своїм носієм, основою і протилежністю. Абсолютне Світло є абсолютна Тьма й *vise versa*. У дійсності ж немає ні Світла, ні Тьми в оселях Істини. Добро і Зло близнюки, породження Простору й часу під пануванням Ілюзії. Роз'єднайте їх, відітніть одне від іншого, і вони обоє помруть. Жодне з них не може жити саме по собі, *per se*, бо кожне з них повинне бути породжене й створене з іншого для того, щоб отримати буття, обоє вони повинні бути пізнані й оцінені, перш ніж стати предметами умогляду, тому, в розумі смертного вони повинні бути розділені.

Проте, позаяк ілюзорна відмінність існує, вона має потребу в більш *низькому* Ступені Янголів Творців, щоб «створити» населені Сфери – особливо наші – або ж обробити Матерію на цьому земному плані. Гностики, обдаровані філософським розумом, були першими, хто в історичний період додумався до цього й, на підставі цієї теорії, винайшов різні системи. Тому, в їхніх схемах утвору завжди можна знайти їхніх «Творців», які займають місце біля самого підніжжя сходів Духовного Буття. Для них ті, хто створили нашу Землю і її смертних, містилися на самій межі Майявічної, ілюзорної Матерії, і їхні послідовники вірили, – на превелику відразу батьків церкви, – що жодне вище Божество не могло бути відповідальним за створення тих жалюгідних рас у духовному й моральному сенсі, які прикрашають нашу Землю, але лише Янголи нижчої Ієрархії[218], до категорії яких відносили єврейського Бога Ієгову.

Людства, які відрізняються від сьогоднішнього, згадуються в усіх древніх Космогоніях. Платон у своєму «*Phaedrus*» описує «крилату» расу людей. Аристофан у «*Бенкеті*» Платона говорить про андрогінну расу з круглими тілами. В *Пемандрі* навіть усе тваринне царство двостатеве. Так сказано:

«Коли коло закінчилося, *вузол був розв'язаний* … і всі тварини, які були теж двостатевими, були *розв'язані* [роз'єднані] *одночасно з людиною* … [бо] … причини повинні були породити наслідки на Землі»[219].

У древньому Манускрипті індіанців племені кіше, *Попол Вух* – опублікованому покійним абатом Брассьор де Бурбург – перші люди описані, як раса, що володіла необмеженим зором і безпосереднім пізнанням усіх речей; свідчачи, таким чином, про *божественне знання Богів*, але не смертних. Таємна Доктрина, виправляючи неминучі перебільшення народної фантазії, дає факти, як вони записані в архаїчних символах.

b) «Тіні» ці були породжені, «кожна свого кольору і виду», кожна також «ступенем нижче свого Батька» або Творця, бо останній був завершеною Істотою свого виду. Коментарі пояснюють першу фразу, як вказівку на колір шкіри кожної, в такий спосіб виявленої, людської раси. В *Пемандрі* всі Сім Первісних Людей, створених природою від «Небесної Людини», розділяють якості Семи «Керівників» або «Правителів», котрі полюбили Людину – їхнє власне відображення й синтез.

У Північних Легендах можна визнати в Азгарді оселю Богів, так само як і в самих Азах тих же містичних Локі й уособлення, що становлять основу пряжі народних «міфів», як і нашою Таємною Доктриною; і ми знаходимо їх

---

[217] Незважаючи на всі свої зусилля, спрямовані проти цього, християнське богослов'я, яке прийняло важкий тягар єврейського езотеричного опису людини, що розуміється ним *дослівно* – не може знайти жодного розумного вибачення для свого «Бога-Творця», який створює людину, позбавленою розуму і почуттів, так само, як воно не може виправдати покарання за вчинок, в якому Адам і Єва можуть вважати себе невинними. Бо, якщо допустити, що ця пара не відає нічого про добро і зло до куштування забороненого плоду, то як можна було очікувати, що вони будуть знати, що *непослух є злом*? Якщо первинна людина була засуджена залишатися істотою напів-розумною або, вірніше, нерозумною, то створення її було безцільним і навіть жорстоким, якщо воно було створенням всевідаючого і досконалого Бога. Але навіть у самій Книзі *Буття* Адам і Єва явлені, як створені Групою нижчих божественних Елохімів, які настільки ревниво ставилися до своїх особистих переваг свідомих і розумних істот, що вони не хочуть допустити, щоб людина стала «однією з нас». Це ясно навіть із мертвої букви *Біблії*. Тому гностики мали рацію, розглядаючи єврейського Бога, як належного до групи нижчих матеріальних і не дуже святих мешканців Невидимого Світу.

[218] У «*Викритій Ісіді*» наведено декілька з цих Гностичних Систем. Одна з них була взята з «*Codex Nazaraeus*», Писань назареїв, які були гностиками, хоча й жили задовго до днів Христа і навіть до законів Мойсея, і багато серед них були Присвяченими. Вони справляли свої «Містерії Життя» в Назара (древній і сучасний Назарет), і доктрини їх є вірним відгомоном Таємних Вчень – деякі з них ми намагаємося зараз пояснити.

[219] 1, 18. Див. переклад з грецької *Francois, M-r de Foix, Evesgue d'Ayre*, праці, присвяченій Маргариті Наваррській, королеві Франції. Вид. 1579. Бордо.

у *Ведах*, у *Пуранах*, у Писаннях Маздеїв і в *Кабалі*. Ази Скандинавії, Правителі Світу, що передував нашому, ім'я яких дослівно означає «Стовпи Світу», його «Підвалини», тотожні, таким чином, грецьким Космократорам, сімом «Працівникам» або Ректорам у *Пемандрі*, сімом Ріши й Пітрі Індії, сімом халдейським Богам і сімом Злим Духам, сімом Сефіротам Кабали, синтезованим верхньою Тріадою, і навіть сімом Планетарним Духам християнських містиків. Ази створюють землю, моря, небо, хмари, увесь видимий світ з останків убитого велетня Імір; але вони не створюють Людину, але лише її форму із древа Аск або Аш. Бог Одін обдаровує її життям і душею після того, як Лодур дав їй кров і кістки й, нарешті, саме Хьонір забезпечує її розумом (Манас) і свідомими почуттями[220]. Скандинавський Аск, древо Аш Гесіода, від якого відбулися люди бронзового покоління, Третя Корінна Раса, і Дерево Тзіте в *Попол Вух*, з якого була створена мексиканська *третя* раса, всі вони єдині. Це очевидно для кожного читача. Але хто із західних учених може пояснити окультну причину, чому скандинавський Ігдрасіль, індуський Ашваттха, Гогард, Дерево Життя еллінів, і тибетський Цампун, усі виявляють тотожність із кабалістичним древом Сефіротів і навіть зі Священним Деревом, створеним Ахура Мазда, і Деревом Едему[221]? Проте, плоди всіх цих «Дерев», будь то Піппала, або Хаома, або навіть більш прозаїчна Яблуня, всі вони – «рослини життя», фактично й воістину. Всі прототипи наших рас містилися в Мікрокосмічному Дереві, що виросло й розвинулося *усередині й під* великим світовим Макрокосмічним Деревом[222]; і таємниця ця наполовину викривається в *Діргхотамас*, де сказано:

«Піппала, солодкий плід того дерева, на який спускаються *духи, які люблять науку*, і де боги творять усі дива».

Як і на Гогарді, серед розкішних гілок усіх цих Світових Дерев живе «Змій». Але тоді як Макрокосмічне Дерево є символ Змія Вічності й Абсолютної Мудрості як такий, ті, хто живе в Мікрокосмічному Дереві, суть Змії Виявленої Мудрості, Єдиний є і Всеєдиним; інші – його *відбиті* частки. Звичайно, «Дерево» є сама людина, Змій же, який живе в кожному дереві, свідомий Манас, сполучна ланка між Духом і Матерією, Небом і Землею.

Усюди ми бачимо те ж саме. «Творчі» Сили створюють Людину, але зазнають невдачі у своїй кінцевій меті. Всі ці Логоси прагнуть наділити людину *свідомим* безсмертним Духом, відбитим лише в Розумі (Манас); вони зазнають невдачі, і всі вони представлені, ніби покарані за цю невдачу, якщо й не за спробу. Якого ж роду це покарання? Осудження на ув'язнення у нижчій або найнижчій області, що є *наша Земля, нижча* у своєму Ланцюзі, на «Вічність», – що означає тривалість одного Циклу – Життя – у *пітьмі* Матерії або ж *усередині тваринної Людини*. Батькам церкви здалося корисним, почасти через неуцтво й почасти навмисно, спотворити цей образотворчий символ. Вони скористалися метафорою і алегорією кожної древньої релігії, щоб обернути їх до вигоди нової. Таким чином, людина була перетворена і ввергнута у пітьму матеріального Пекла; її божественна свідомість, отримана нею від властивого їй Принципу, Манаса, або втіленого Дева, стала палючим полум'ям Пекельних осель, і наша планета самим Пеклом. Піппала, Хаома, плід Дерева Пізнання були оголошені, як *заборонений* плід, і «Змій Мудрості», голос розуму й свідомості, залишився протягом століть ототожненим із Занепалим Янголом, котрий є старий Дракон, Диявол!

Те ж саме відбулося і з іншими високими символами. Свастика, найбільш священний і містичний символ в Індії, «Хрест Джайна», як вона називається зараз у масонів, незважаючи на її прямий зв'язок і навіть тотожність із Християнським Хрестом, була збезчещена тим же способом. Це «диявольський знак», говорять нам місіонери Індії. Хіба не блищить він на голові великого Змія Вішну, на тисячоголовому Шеші-Ананті в безоднях Патала, у Нарака або індуському Пеклі? Саме так; але що є Ананта? Так само, як Шеша, це майже нескінченний Манвантарний Цикл Часу, і він стає як раз *Нескінченним* Часом, коли його іменують Ананта, великим Семиголовим Змієм, на якому спочиває Вішну, *Вічне Божество,* впродовж Бездіяльності Пралайї. Що спільного має Сатана із цим високо-метафізичним символом? Свастика з усіх символів є найбільш філософськи науковою, так само як і найбільш зрозумілою. Це є підсумовування в декількох лініях усієї праці «утвору» або, як варто було би сказати, еволюції, починаючи від Космотеогонії до Антропогонії, від неподільного, незбагненного Парабрахмо до скромного монерона матеріалістичної науки, *початок* якого *так само невідомий* цій науці, як і початок самого Все-Сущого Божества.

Ми знаходимо Свастику, що очолює релігійні символи кожної древньої народності. Це є «Молот Працівника» у халдейській *Книзі Чисел,* вищезгаданий «Молот» у *«Книзі Заповітної Таємниці»,* котрий висікає іскри із кресала (Простору), і ці іскри стають Світами. Це є Молот Тора, магічне знаряддя, викуване карликами проти Велетнів або повсталих Перед-космічних Титанічних Сил Природи, які, поки вони живуть у межах Матерії, не можуть бути втихомирені Богами, – посередниками Всесвітньої Гармонії, – але повинні бути спочатку знищені. Ось чому Всесвіт створений з останків убитого Іміра. Свастика є М'йолнір – «Громовий Молот», і тому сказано, коли Ази, пресвяті Боги, після вогняного очищення – вогнем пристрастей і страждань у їхніх життєвих втіленнях – стануть

[220] *«Азгард і Боги»,* стор. 4.

[221] Джеме Дарместетер, перекладач *Вендідада*, кажучи про нього, висловлюється: «Дерево, *яким би воно не було…*» – «*Священні Книги Сходу*», том IV, стор. 209.

[222] *«Тимей»,* Платона.

придатними для перебування в Іда у вічному світі – тоді М'йолнір стане непотрібним. Це наступить, коли пута Богині Хел, Цариці області Мертвих – не будуть більше сковувати їх, бо царство зла перестане існувати.

«Пломені Суртура не знищили їх, так само як і бурхливі води [декількох потопів]… Там Існували … сини Тора. Вони принесли із собою М'йолнір, не як зброю війни, але як молот, за допомогою якого освятити нові небеса й нову землю»[223].

Воістину, численні значення цього молота! У макрокосмічній роботі «Молот Утвору» з його чотирма кінцями, загнутими під прямими кутами, стосується постійного *руху* й кругообертання невидимого Космосу Сил. У роботі виявленого Космосу й нашої Землі, він указує на обертання в Циклах Часу світових осей і їхніх екваторіальних поясів; дві лінії, що утворюють Свастику 卐, означають Дух і Матерію, чотири гачки передбачають рух обертових циклів. У додаванні до мікрокосму, людини, символ цей показує, що людина є зв'язок між Небом і Землею; права рука піднята на кінці горизонтальної лінії, ліва ж указує на Землю. На *Смарагдових Таблицях* Гермеса, на піднятій руці написане слово «*Solve*», на лівій же слово «*Coagula*». Цей знак є одночасно алхімічним, космогонічним, антропологічними і магічним із сімома ключами до його внутрішнього змісту. Не буде перебільшенням сказати, що складний символізм цього всесвітнього і найбільш образотворчого зі знаків, містить ключ до семи таємниць Космосу. Зароджений у містичних уявленнях ранніх аріїв і поставлений ними біля самого порогу вічності на голову Змія Ананта, він зустрів свою духовну смерть у схоластичних тлумаченнях середньовічних антропоморфистів. Це є Альфа та Омега Всесвітньої Творчої Сили, що виходить від чистого Духу і закінчується в щільній Матерії. Також це ключ до Циклу Науки божественної і людської; і той, хто зрозуміє його повний зміст, назавжди звільниться від оковів Мага-Майї, великої Ілюзії і Звабника. Світло, що блищить з-під Божественного Молота, нині зведеного до молоточка Великого Майстра масонських лож, достатній, щоб розсіяти морок будь-яких людських схем або вигадок.

Якими пророчими є пісні трьох скандинавських Норн-Богинь, котрим Ворони Одіна нашіптують про минуле та майбутнє, кружляючи у своїй кришталевій оселі під поточною рікою. Всі ці пісні записані на «Сувоях Мудрості», з яких багато загублені, але деякі ще збереглися; і вони повторюють у поетичній алегорії вчення Архаїчних Епох. Наведемо коротенько, що говорить д-р Вагнер у своїй книзі «*Азгард і Боги*», відносно «Відновлення Світу» і, що є пророцтвом про Сьому Расу нашого Кола, сповіщеним у далекі століття.

М'йолнір виконав свій обов'язок у цьому Колі, і:

«На полі Іда, на полі воскресіння [для П'ятого Кола] зібралися сини найвищих богів і *в них знову повстали їхні батьки* [*Ego* всіх їхніх минулих втілень]. Вони говорили про Минуле й Сьогодення та згадували мудрість і пророцтва своїх предків, котрі всі здійснилися. Біля них, *але незримо для них*, перебував Сильний, Потужний, хто править усім сущим, відновлює мир між тими, хто ворогує між собою, і встановлює вічні закони, що керують світом. *Всі вони знали, що він перебував тут, вони відчували його присутність і силу, але не відали імені його. Його Велінням нова Земля піднялася з вод [Простору]*. На Півдні, над Полем Іда, він створив нове небо, назване Аудланг, і далі від нього третє, відоме як Відблен. Над печерою Гіміл'а була споруджена чудесна світлиця, що була покрита золотом і яскраво блищала на Сонці. [Ці три суть поступово висхідні Сфери нашого Ланцюга]. Там боги знову сіли на свої престоли, *як було раніше*, і вони радувалися цьому відновленню й кращим часам. З вершин Гіміл'а [Сьомої Сфери, найвищої і найчистішої] вони дивилися долі на щасливих нащадків Ліф [і Ліфтхразир, прийдешніх Адама і Єву, очищеного людства] і вказали їм *підніматися ще вище, піднятися в знанні й мудрості*, у благочесті й у діяннях любові, крок за кроком, від одного неба до іншого, доти, доки, нарешті, вони не зможуть об'єднатися з божествами у Будинку Батька Всього Сущого»[224].

Той, хто знає доктрини Езотеричного Буддизму або Мудрості, хоча усе ще не досить досконало накиданих, ясно зрозуміє алегорію, що міститься у вищесказаному.

Читач ясніше зрозуміє її філософський сенс, якщо глибше задумається над міфом про Прометея. Надалі це розглядається при світлі індуського Прамантха. Тлумачення їх, скинуте до чисто фізіологічного символу деякими сходознавцями й узяте лише у зв'язку із земним вогнем, є образою кожної релігії, включаючи і християнство, найбільша таємниця якого, таким чином, скинута до Матерії. «Тертя» божественного Прамантха і Арані могло представитися в подібному зображенні тільки лише грубому поняттю німецьких матеріалістів – гірших з усіх. Правда, що божественне дитя, Агні, у Раси, що говорить на санскриті, й, що стало *Ignis* у латинян, народжується від поєднання Прамантха й Арані – Свастика – під час ритуалу жертвопринесення. Але, що ж з цим? У *Ведах* Тваштрі (Вішвакарман) є «божественний артист і *тесля*»[225], і також Батько Богів та «Творчого Вогню». Настільки

[223] Див. *«Азгард і Боги»,* стор. 305.

[224] *Ibid., loc. cit.*

[225] «Батько священного Вогню», пише проф. *Jolly*, «носив ім'я Тваштрі… Матір'ю його була Майя. Сам він іменувався як Акта (*помазаник*, Христос), після того, як жрець вилив на голову його *spirituous* (?) Сома і на тіло його олію, очищену жертвою (*«Man before Metals»,* стор. 190). Джерело цих відомостей не дається французьким дарвіністом. Але рядки ці наведені, щоб показати, що світло починає осяювати навіть матеріалістів. Адельберт Кюн у його «*Die Herabkunft des Feuers*» ототожнює обидва знаки 卐 і 卐 з Арані та позначає їх цим ім'ям. Він додає: «Цей процес запалювання вогню природно привів людину до уявлення про статеве розмноження» тощо. Чому би більш гідна і більш окультна думка не могла привести

древній цей символ і настільки таємничий, що майже жодні розкопки на місцях древніх міст не обходяться без знаходження його. Багато подібних дисків з теракота, названих *fusaïoles*, були знайдені д-ром Шліманном *під* руїнами древньої Трої. Обидві форми і були розкопані у великій кількості; наявність їх є ще одним доказом, що древні Трояни і предки їхні були чистими аріями.

c) Чхая, як уже було пояснено, є Астральне Відображення. У санскритських працях воно має саме це значення. Таким чином, Санжна, Духовна Свідомість, дружина Сурья Сонця, зображується як та, яка віддаляється до лісу для пустельного життя і залишає своєму чоловікові свою Чхая, Тінь або Відображення.

———

СТАНЦА IV. – *Продовження***.**

16. ЯК ЖЕ НАРОДЖУЮТЬСЯ МАНУШИЯ[226]? МАНУ, КОТРІ ВОЛОДІЮТЬ РОЗУМОМ, ЯК УТВОРИЛИСЯ ВОНИ? *(a)*. БАТЬКИ[227] ВИКЛИКАЛИ НА ДОПОМОГУ СВІЙ ВЛАСНИЙ ВОГОНЬ[228], КОТРИЙ Є ВОГОНЬ, ЩО ГОРИТЬ В ЗЕМЛІ. ДУХ ЗЕМЛІ ЗАКЛИКАВ СОБІ НА ДОПОМОГУ СОНЯЧНИЙ ВОГОНЬ[229]. ЦІ ТРОЄ[230] СТВОРИЛИ, ОБ'ЄДНАНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ, ФОРМУ ПРИДАТНУ. ВОНА[231] МОГЛА СТОЯТИ, ХОДИТИ, БІГАТИ, ЛЕЖАТИ АБО ЛІТАТИ. АЛЕ, ПРОТЕ, ВОНА БУЛА ТІЛЬКИ ЧХАЯ, ТІНЬ, РОЗУМУ ПОЗБАВЛЕНА *(b)*...

*a)*Тут пояснення ще раз стає необхідним за допомогою світла кинутого екзотеризмом, доданим до Езотеричних Писань. Манушия (Люди) і Ману є тут еквівалентними Адамові халдеїв – і то, як і в уявленні халдеїв та ассирійців, термін цей зовсім не означає первинну людину, як ми бачимо це у євреїв, або ж одиничного індивідуума, але як раз Людство колективно. Саме Чотири Ступені або Класи Дхіані-Коганів із Семи, говорить Коментар, «*є Прабатьками Схованої Людини*» – тобто, тонкої Внутрішньої Людини. Лха Місяця, Місячні Духи, як уже було сказано, були лише Предками її Форми, тобто, того зразку за яким Природа почала свою зовнішню роботу. Отже, Первісна Людина була зі своєю появою лише несвідомим Бгута[232] або ж «Примарою». Цей «утвір» був невдалим.

b) Спроба ця знову виявилася невдалою. У цьому полягає алегорія, що зображує даремність спроб, зроблених *фізичною* Природою, щоб побудувати навіть досконалу тварину, не говорячи вже про людину. Бо Батьки, Нижчі Янголи, всі вони суть Духи Природи, і вищі Елементали також володіють властивою їм, свого роду, розумністю; але всього цього недостатньо, щоб побудувати *мислячу* людину. Потрібен був *«Живий Вогонь»,* той Вогонь, що дає людському розуму самопізнання і самоусвідомлення або ж Манас; потомством же Парвака й Шучи є Тваринно-Електричні й Сонячні Вогні, які створюють тварин і тому вони могли надати лише фізичний, живий організм для цього первинного астрального прообразу людини. Отже, перші Творці були Пігмаліонами Первісної Людини; їм не вдалося оживити цю статую – *розумом*.

Ця Станца, як ми побачимо, дуже показова. Вона пояснює таємницю й заповнює пробіл, що існує між Принципом, що одухотворяє в людині – Вищим Я або Людською Монадою – та Тваринною Монадою, що становлять разом одну, хоча перша *обдарована* божественним розумом, тоді як друга лише *здатністю* інстинкту. Як слід зрозуміти це розходження і, як пояснити присутність Вищого Я в людині?

Коментарі говорять:

«Сини Магата є ті, хто прискорюють розвиток людської Рослини. Вони є Води, що падають на безплідний ґрунт латентного життя, та Іскра, що оживляє людську Тварину. Вони Владики Духовного Життя Вічності...

людину до написання цього символу, оскільки він пов'язаний, в одному з його аспектів, з людським розмноженням? Але головний символізм його стосується Космогонії.

«Агні в стані Акта або помазаника зображує Христа», зауважує проф. *Jolly*. «Майя, Марія, його Мати: Тваштрі – Св. Йосиф, біблійний тесля». В *Ріг-Веді* Вішвакарман є найвеличніший і найдревніший серед Богів і їхній «Батько». Він є «тесля і будівельник», бо Бог навіть монотеїстами називається «Зодчим Світобудови». Все ж первісне уявлення є чисто метафізична думка і не має нічого спільного з пізнішим фалічним культом.

[226] Істинні Манушия.

[227] Бархішади (?).

[228] Кавьяавахана, електричний вогонь.

[229] Шучи, дух в Сонці.

[230] Пітрі та два Вогні.

[231] Форма.

[232] Важко зрозуміти, чому Бгут перекладається сходознавцями в *Пуранах* як «злісні духи». У *Вішну-Пурані* (1, V; переклад Вілсона, примітка Фітцедуарда Холла, I, 83.) вірш просто говорить: «Вороги страшні, бо вони були кольору мавпи і кровожерливі»; і слово це означає зараз в Індії «привид», ефіроподібний або *астральний* фантом, тоді як в Езотеричному Вченні воно означає *елементарні* суті, щось складене з розрідженої і нескладової субстанції, особливо ж відноситься до астрального двійника людини або тварини. В даному випадку ці первісні люди з'явилися двійниками перших ефіроподібних Дхіані або Пітрі.

На початку [Другої Раси] деякі [із Владик] тільки вдихнули своє єство в Манушия [людей], інші ж обрали людину своїм житлом».

Це показує, що не всі люди стали втіленнями «Божественних Повсталих», але лише деякі серед них. В інших, їхній П'ятий Принцип був просто прискорений у своєму розвитку, за допомогою іскри кинутої в неї, що й пояснює велику різницю серед розумових здібностей людей і рас. Якби «Сини Магата», говорячи алегорично, не проскочили через Проміжні Світи у своєму прагненні до розумової волі, тваринна людина ніколи не була би спроможна піднятися від цієї Землі й досягти особистими зусиллями своєї кінцевої мети. Циклові Мандри повинні були би відбутися через усі плани існування, наполовину несвідомо, якщо й не цілком, як ми бачимо це на прикладах тварин. Саме завдяки цьому повстанню розумного життя проти мертвої бездіяльності чистого духу, ми і є тим, чим ми є – самосвідомими, мислячими людьми, обдарованими здібностями і властивостями Богів, як на благо, так і на зло. Отже, Повсталі є нашими Рятівниками. Нехай філософи гарненько задумаються над цим, і не одна таємниця розкриється перед ними. Лише силою притягання контрастів можуть дві протилежності – Дух і Матерія – бути скріплені між собою на Землі й, будучи розплавлені у вогні самосвідомого випробування і страждання, стати злитими у Вічності. Це відкриє сенс дотепер незрозумілих алегорій, нерозважливо названих «байками».

Для початку, це пояснює твердження зроблене в *Пемандрі*, що «Небесна Людина», «Син Батька», котра прилучилася до природи і єства Семи Керівників або Творців і Правителів Матеріального Світу,

«заглянула через Гармонію і, пробившись через міць (Семи) Кіл (Вогню), виявила і проявила, таким чином, природу, породжену в спадному порядку»[233].

Це пояснює кожний вірш у Герметичному оповіданні, також і грецьку алегорію про Прометея. Але головне, воно пояснює безліч алегоричних оповідань про «Війни в Небесах», включаючи й Війну в *Одкровенні*, що стосується християнської догми про «Занепалих Янголів». Воно пояснює «Повстання» найдавніших і вищих Янголів і сенс повалення їх з Неба в безодню Пекла, тобто, Матерію. Це навіть вирішує недавнє нерозуміння ассиріологів, які висловили своє здивування, в особі покійного Георга Сміта, в наступних словах:

«Моє перше уявлення про цю частину [повстання] було, що війна із силами зла *передувала* Утвору; тепер же я думаю, вона відбувалася за Падінням»[234].

У тій же праці[235] Георг Сміт дає, з одного раннього вавилонського циліндру, зображення Священного Дерева, Змія, чоловіка й жінки. Дерево має сім гілок; *три* на боці чоловіка, *чотири* на боці жінки. Ці гілки зображують сім Корінних Рас, у третій з яких, у самому її кінці, відбувся поділ статей і так зване Падіння в зародження. Перші Три Раси були безстатеві, потім вони стали гермафродитами; інші чотири з відмінних друг від друга чоловіків і жінок. Як говорить нам письменник:

«Дракон, котрий у халдейських оповіданнях про Утвір вводить людину в гріх, є твар Тіамат, живого початку моря та хаосу … який став проти божеств при створенні світу»[236].

Це омана. Дракон є чоловічий початок або Фалос, уособлений або, вірніше, *анімалізований;* Тіамат же, «уособлення духу хаосу», Безодні або Глибини є жіночий початок, Утроба. «Дух хаосу й безладдя» стосується до тієї розумової пертурбації, до якої він привів. Це є почуттєвий, притягальний, магнетичний початок, що зачаровує і приваблює, вічно-живий активний елемент, який ввергає весь світ у стан сум'яття, хаосу та гріха. Змій приваблює жінку, але саме остання приваблює чоловіка, і обоє вони включені в кармічне прокляття, хоча лише як природний наслідок породженої причини. Георг Сміт говорить:

«Зрозуміло, що Дракон включений у прокляття за Падіння й, що боги [Елохіми, які ревнували побачивши, що людина з пороху, у свою чергу, стала Творцем; подібно всім тваринам], закликають на голову людської Раси всі нещастя, яким піддається людство. Мудрість і Знання принесуть йому горе, воно матиме сімейні розбрати, підкорятиметься тиранії, воно викличе гнів богів … воно буде розчароване у своїх бажаннях, воно виливатиметься у *марних молитвах* … воно створить майбутній гріх. Безсумнівно, що наступні рядки продовжують ці перерахування, але наше оповідання знову обривається тут і з'являється знову лише там, де боги готуються до війни із силами зла, якими керує Тіамат (жінка)»[237].

Цей опис вилучений із Книги *Буття* заради монотеїстичних цілей. Але помилкова політика – без сумніву вона була породжена страхом і повагою перед догматичною релігією і її марновірствами – намагаючись відновити

[233] Див. *Пемандр.* Переклад Еверарда, II, 17-29.
[234] *«Chaldean Account of Genesis»,* стор. 92.
[235] Стор. 91.
[236] *Ibid., loc. cit.*
[237] *Ibid., loc. cit.*

халдейські фрагменти за допомогою Книги *Буття*, тоді як, саме остання, як незрівнянно більш недавня, ніж будь-які фрагменти, повинна була би бути пояснена за допомогою перших.

———

СТАНЦА IV. – *Продовження***.**

17. ПОДИХ[238] МАВ ПОТРЕБУ У ФОРМІ; БАТЬКИ ДАЛИ ЇЇ. ПОДИХ МАВ ПОТРЕБУ В ЩІЛЬНОМУ ТІЛІ; ЗЕМЛЯ СФОРМУВАЛА ЙОГО. ПОДИХ МАВ ПОТРЕБУ В ДУСІ ЖИТТЯ; СОНЯЧНІ ЛХА ВДИХНУЛИ ЙОГО У ФОРМУ ЙОГО. ПОДИХ МАВ ПОТРЕБУ В ДЗЕРКАЛІ ТІЛА СВОГО[239]; «МИ ДАЛИ ЙОМУ НАШЕ ВЛАСНЕ!» – СКАЗАЛИ ДХІАНІ. ПОДИХ МАВ ПОТРЕБУ В НОСІЇ БАЖАНЬ[240]; «ВІН МАЄ ЙОГО!» – СКАЗАВ ОСУШУВАЧ ВОД[241]. АЛЕ ПОДИХ МАЄ ПОТРЕБУ В РОЗУМІ, ЩОБ УМІСТИТИ ВСЕСВІТ; «МИ НЕ МОЖЕМО ДАТИ ЙОГО!» – СКАЗАЛИ БАТЬКИ. «Я НІКОЛИ НЕ МАВ ЙОГО!» – СКАЗАВ ДУХ ЗЕМЛІ. «ФОРМА ЗГОРИТЬ, ЯКЩО Я ДАМ ЇЙ СВІЙ!» – СКАЗАВ ВЕЛИКИЙ ВОГОНЬ[242]… ЛЮДИНА[243] ЗАЛИШИЛАСЯ ПОРОЖНЬОЮ, БЕЗГЛУЗДИМ БГУТА… ТАК БЕЗКІСТКОВІ ДАЛИ ЖИТТЯ ТИМ, ХТО[244] СТАВ ЛЮДЬМИ, КІСТЬМИ ЗМІЦНЕНІ В ТРЕТІЙ[245].

Позаяк повне пояснення буде знайдено в коментарях на Станцу V, то зараз досить декількох зауважень. «Батько», початкової фізичної людини або ж її тіла, є Життєвий Електричний Принцип, що перебуває в Сонці. Місяць його «Матір», внаслідок тієї таємничої потуги, властивій Місяцю, що має такий же певний вплив на людське зародження і народження, регульований ним, як і на зростання рослин і тварин. «Вихор» або Ефір, що означає, у цьому випадку, передатного провідника, через якого впливи двох цих світил приносяться і розсіюються на Землі, називається «Пестунка»[246]; тоді як лише «Духовний Вогонь» робить із людини божественну і досконалу істоту.

Зараз, що є цей «Духовний Вогонь»? В Алхімії це є, говорячи взагалі, Водень: тоді як в езотеричній дійсності це є еманація або Промінь, що випромінюється від свого Нумена, «Дхіані Першого Елемента». Водень є *газ* лише на нашому земному плані. Але навіть у хімії Водень «був би єдиною існуючою формою матерії, у нашому значенні цього терміну»[247], і він досить близько наближається до Протілу, котрий є наш Лаям. Він є батько і пращур, так би мовити, або вірніше, Упадхі (основа), як Повітря, так і Води, і насправді є «вогонь, повітря і вода», *один* у трьох аспектах; звідси хімічна й алхімічна трійця. У світі прояву або Матерії це є об'єктивний символ і матеріальна еманація суб'єктивного й чисто духовного, ентитативного Буття в області Нуменів. Справедливо, може Годфрід Хіггінс порівнювати й навіть ототожнювати Водень із *To On* або «Єдиним»[*] у греків. Бо, як зауважує він, Водень *не* є вода, хоча він і породжує її; Водень не вогонь, хоча він проявляє або створює його; також він не повітря, хоча повітря можна розглядати, як продукт сполучення води й вогню – бо Водень міститься у водному елементі атмосфери. Саме це три в одному.

Якщо ми будемо вивчати порівняльну Теогонію, то легко знайдемо, що таємниця цих «Вогнів» викладалася в Містеріях усіх древніх народів, переважно в Самофракії. Немає ні найменшого сумніву, що Кабіри, найбільш таємні з усіх древніх Божеств, Богів і Людей, великих Божеств і Титанів, тотожні з Кумарами й Рудрами, очолюваними Карттікеєю – теж Кумаром. Це цілком очевидно навіть екзотерично; і ці індуські Божества були подібно Кабірам, *уособленими священними Вогнями найбільш окультних сил у Природі*. Деякі гілки Арійської Раси, азіатські та європейські, індуси та греки зробили все можливе, щоб сховати їхню істинну природу, якщо й не їхнє значення. Як і у відношенні Кумарів, число Кабірів невизначене. Деякі говорять, що їх було лише троє або четверо; інші стверджують, що їх семеро. *Axierus, Axiocersa, Axiocersus* і *Casmilus* можуть прекрасно розглядатися, як *alter egos* чотирьох Кумарів – Санат-Кумара, Сананда, Санака і Санатана. Перші з цих божеств, батьком яких вважався Вулкан, часто були перемішані з Діоскурами *Corybantes, Anactes* і т.д., подібно тому, як Кумари, батьком яких значився Брахма – або, вірніше, «Пломінь Гніву Його», що спонукав його створити дев'ятий або Утвір *Kaumâra*, результатом якого постав Рудра або Нілалохіта (Шива) і Кумари – змішалися з Асурами, Рудрами й Пітрі, з тієї простої причини, що всі вони єдині – тобто, взаємно співвідносні Сили й Вогні.

---

[238] Людська Монада.

[239] Астральна тінь.

[240] Кама Рупа.

[241] Шучи, вогонь пристрасті та тваринного інстинкту.

[242] Сонячний Вогонь.

[243] Людина, яка зароджується.

[244] Пізніше.

[245] Раса.

[246] Див. Вірш 22.

[247] Див. *«Genesis of the Elements»,* В. Крукса. стор. 21.

[***]* з … *To On* або «Єдиним» *(одне слово залишилось непрочитаним у замітках, зроблених у другому томі Таємної Доктрини О.І. Реріх - Прим. ред.).*

Тут ми не маємо місця описати ці «Вогні» та істинне значення їх, хоча ми спробуємо зробити це згодом, якщо кінець цієї праці буде коли-небудь надрукований. А поки що, ще кілька пояснень може бути додано.

Все попереднє представляє таємниці, рішення яких мусить бути надане скоріше особистій інтуїції читача, ніж намагатися їх описати. Якщо читач побажає довідатися що-небудь про таємницю Вогнів, нехай він звернеться до деяких праць алхіміків, які досить правильно пов'язують Вогонь із кожним Елементом, як це роблять і окультисти. Читач повинен пам'ятати, що древні народи розглядають релігію та природничі науки також і філософію, як тісно й неподільно пов'язані між собою. Ескулап був сином Аполлона – Сонця або Вогню Життя; одночасно Геліоса, Піфіоса й Бога Мудрості оракулів. В екзотеричних релігіях, так само як і в Езотеричній Філософії, Елементи – особливо Вогонь, Вода й Повітря – представлені, як прабатьки наших *п'яти фізичних почуттів* і, отже, безпосередньо пов'язані з ними окультно. Ці фізичні почуття належать навіть більш низькому утвору, ніж те, що у *Пуранах* називається Пратісарга або «Вторинний утвір». «*Рідкий Вогонь виходить від Нероздільного Вогню*» – говорить Окультна аксіома.

Коло є Думка; Діаметр (або лінія) є Слово; і сполучення їх є Життя.

В *Кабалі* Бат-Кол є дочка Божественного Голосу або ж Передвічне Світло, Шекіна. В *Пуранах* та індуському екзотеризмі Вак, Голос, є Жіночий Логос Брахми – перетворення Адіті, Передвічне Світло. Якщо ж Бат-Кол в єврейському містицизмі є виразний, надприродний голос із небес, що відкриває «обраному народу» священні традиції та закони, то це тільки тому, що Вак називалася ще до іудаїзму «Матір'ю *Вед*», котра ввійшла в Ріши й надихнула їх своїми одкровеннями; так само як говориться, що Бат-Кол надихала пророків ізраїльських і первосвящеників єврейських. І обидві вони існують і донині у своїх відповідних священних символах, бо древні зв'язували Звук або Мову з Ефіром Простору, характерною ознакою якого є Звук. Тому Вогонь, Вода й Повітря виявляють собою первісну Космічну Трійцю.

«Я єсмь твоя Думка, твій Бог, більш древній, ніж Вологий Початок, Світло, що *випромінюється у Пітьмі* [Хаосі] і блискуче Слово Бога [Звук] є Син Божества[248]».

Отже, ми повинні добре вивчити «Первинний Утвір», перш ніж ми зможемо зрозуміти Вторинний. Перша Раса мала в собі три *рудиментарних* Елементи: і *не* володіла ще *Вогнем*, бо згідно древніх, еволюція людини, зростання та розвиток її духовних і фізичних почуттів були підлеглі еволюції Елементів на Космічному плані цієї Землі. Все виходить від Прабгавапіяя, еволюції творчих і принципів відчуття в Богах, і навіть так званого, самого «Творчого Божества». Це ми бачимо з імен і найменувань, даних Вішну в екзотеричних Писаннях. Так само як і Орфічний Протологос, він іменується Пурваджа, «передґенетичний» та й інші імена, узяті в їхньому спадному порядку, усе більше й більше зв'язують його з Матерією.

Наступний порядок з наведеними паралелями може бути встановлений в еволюції Елементів і Почуттів; або ж у Космічній Земній «Людині» або «Дусі», та смертній фізичній людині:

1.Ефір.....Слух.....Звук.

2. Повітря.....Дотик.....Звук і Дотик.

3. Вогонь або Світло.....Зір.....Звук, Дотик і Колір.

4. Вода.....Смак.....Звук, Дотик, Колір і Смак.

5. Земля.....Нюх.....Звук, Дотик, Колір, Смак і Нюх.

Як ми бачимо, кожний Елемент до своєї характерної ознаки додає ознаки свого попередника; так само як кожна Корінна Раса додає характерне почуття попередньої Раси. Те ж саме вірно й стосовно семерикового «утвору» людини, котра поступово розвивається в семи стадіях і на тих же принципах, як це буде виявлено надалі.

Таким чином, тоді як Боги або Дхіані-Когани (Дева) виходять від Первинної Причини, – яка не є Парабрахмо, бо останній є ВСЕ-ПРИЧИНА й не може бути названий «*Первинною* Причиною», – ця Первинна Причина в Брахманських Книгах називається Джагад-Йоні, «Утроба Світу», людство походить від цих найдієвіших посередників у Космосі. Але люди, протягом Першої та Другої Раси, не були фізичними істотами, але просто лише *рудиментами* майбутніх людей; Бгута, які походять від Бгутаді, «початку» або «первісного місця, звідки виникли Елементи». Отже, вони відбулися з усім іншим від Прабгавапіяя, «місця, звідки все виходить і куди розчиняється все суще», як це пояснено в Коментарях на *Вішну Пурану*. Звідки й наші фізичні почуття. Звідки

[248] *Пемандр*, I., 6. Супротивники індуїзму можуть називати вищесказане пантеїзмом, політеїзмом або будь-яким іншим найменуванням. Якщо наука не зовсім ще засліплена забобонами, вона побачить в цьому описі глибоке знання природних наук і фізики, так само як і метафізики та психології. Але, щоб прийти до цього, потрібно вивчати уособлення і перетворити їх на хімічні атоми. Тоді буде виявлено, що вони задовольняють не тільки фізичну, але навіть чисто матеріалістичну науку і також усіх тих, хто бачить в еволюції роботу «Великої непізнаваної Причини» в її феноменальних та ілюзорних аспектах.

навіть найвище «створене» Божество нашої Філософії. Позаяк воно єдине із Всесвітом, то чи назвемо ми його Брахма, Ішвара чи Пуруша, воно є Виявлене Божество – отже, «створене» або обмежене й умовне. Це легко довести навіть на підставі екзотеричних вчень.

Після того, як його назвали *непізнаваний*, вічне Брахмо (безстатеве або абстрактне) Пундарікакша, «найвища і неминуща слава», і позаяк, замість Садаїка-Рупа, «незмінна» або «непорушна» Природа, до нього звертаються, як до Еканека-Рупа, «єдине і множинне одночасно», він – Причина, стає злитим зі своїми власними наслідками; і імена його, якщо поставити їх в езотеричному порядку, показують наступну спадну шкалу:

Магапуруша або Параматман.....Найвищий Дух.
Атман або Пурваджа (Протологос).....Живий Дух Природи.
Індріяатман або Хрішикеша.....Духовна або Розумна Душа (єдина з почуттями).
Бгутатман.....Жива або Життє-Душа.
Кшетраджна.....Втілена Душа або ж Всесвіт Духу та Матерії.
Бгрантідаршанатах.....Помилкове Пізнання – Матеріальний Всесвіт.

Останнє найменування означає щось пізнане або уявлене, через омани й помилкове уявлення, як матеріальна форма, але, що в дійсності, є лише Майєю, Ілюзією, так само як і все суще в нашому фізичному Всесвіті.

Саме на підставі точної аналогії з атрибутами цього Брахмо, як у світі духовному, так і світі матеріальному, відбувається еволюція Дхіан-Коганічних Сутностей; характерні ознаки останніх, у свою чергу, відображаються в Людині колективно й у кожному з її принципів, *з яких кожний містить у собі, у тому ж прогресуючому порядку, частку їх різноманітних «Вогнів» та «Елементів».*

СТАНЦА V

ЕВОЛЮЦІЯ ДРУГОЇ РАСИ

18. Сини Йоги. 19. Безстатева Друга Раса. 20. Сини «Синів Сутінків». 21. «Тінь» або Астральна Людина входить усередину й людина розвиває Фізичне Тіло.

18. ПЕРШІ[249] БУЛИ СИНАМИ ЙОГИ. СИНИ ЇХ СТАЛИ ПОТОМСТВОМ ЖОВТОГО БАТЬКА Й БІЛОЇ МАТЕРІ.

У пізніших Коментарях ця фраза перекладається так:

«Сини Сонця й Місяця, вихованці Ефіру [або «Вітру»] (a)... Вони були тіні Тіней Владик (b). Вони [тіні] помножилися. Духи Землі одягнули їх. Сонячні Лха зігріли їх [тобто зберегли Життєвий Вогонь у фізичних формах, що зароджуються]. Подихи мали життя, але не мали розуміння. Вони не мали ще свого Вогню й Води» (c).

a) Згадаємо у зв'язку із цим *Tabula Smaragdina* Гермеса, езотеричне значення якої мало сім ключів. Астрохімічне значення гарно відоме вивчаючим, антропологічне може бути дано тепер. «Єдина Річ», згадана в ній, є Людина. Сказано:

«Батько цієї Однієї і Єдиної Речі є Сонце; Матір її – Місяць; Вітер носить її в лоні своєму, і Пестунка її затята (*Spirituous*) Земля».

В окультній передачі цього ж місця додано: «І *Духовний* Вогонь є її Наставником (Гуру)».

Вогонь цей є Вище Я, Духовне *Ego*, або те, що, будучи повне Танха або бажання життя, вічно перевтілюється під впливом своїх нижчих особистих Я, міняючись із кожним народженням. Дивний закон Природи, що на цьому плані вища (Духовна) Природа повинна перебувати, так би мовити, в рабстві у нижчої. Якщо тільки *Ego* не знайде притулку в Атмані, ВСЕСУЩОМУ-ДУСІ і не зіллється цілком з його єством, особисте *Ego* може привести до сумного кінця. Це не може бути цілком зрозуміло, якщо тільки сам вивчаючий не ознайомиться з таємницею еволюції, що відбувається по трьох лініях – Духовній, Психічній і Фізичній.

Те, що спрямовує до еволюції і прискорює її, тобто, стимулює зростання та розвиток людини до вдосконалення, є *(a)* Монада або те, що діє в ній несвідомо, через Силу, властиву й самосущу; і *(b)* нижче Астральне Тіло або ж *Особисте* Я. Перша, чи буде вона вкладена в рослинному або ж тваринному тілі, обдарована цією Силою і, насправді, сама є цією Силою. Завдяки її тотожності з Усе-Силою, котра, як сказано, властива Монаді, вона всемогутня на Арупа або плані безформному. На нашому плані, внаслідок того, що єство її занадто чисте, вона залишається всепотенційною, але індивідуально стає бездіяльною. Наприклад, промені Сонця, які сприяють росту рослин, не обирають ту або іншу рослину, щоб випромінювати світло на неї. Висмикніть із коренем рослину і пересадіть її в таке місце, де сонячний промінь не може досягати її, і остання не піде за ним.

[249] Перша Раса.

Точно так само і з Атманом; якщо тільки Вище Я або *Ego* не піднімається до свого Сонця – Монади – Нижче *Ego* або *Особисте* Я візьме гору в усіх випадках. Бо, саме це *Ego,* з його лютою себелюбністю і тваринним бажанням жити безрозсудним життям (Танха) і є «творцем храму», як називає його Будда в *Дхаммапада*[250]. Звідси й вислів – Духи Землі наділили тіні й поширили їх. До цих «Духів» тимчасово належать людські Астральні Самості й, саме вони дають або складають фізичний храм людини для перебування в ньому Монади і її свідомого принципу Манаса. Але «Сонячні» Лха або Духи зігрівають Тіні. Дослівно й фізично це є істина; також і метафізично або ж на плані психічному та духовному, вірно, що лише Атман зігріває Внутрішню Людину; тобто, освітлює її Променем Божественного Життя, і тільки він один може передати Внутрішній Людині або ж Перевтіленому *Ego* його безсмертя. Таким чином, ми побачимо, що для перших трьох Корінних Рас і половини Четвертої, до її серединної або поворотної точки, саме Астральні Тіні «Прабатьків», Місячних Пітрі, є формуючими силами в Расах, які будують і поступово спрямовують еволюцію фізичної форми до досконалості – і це відбувається за рахунок пропорційної втрати Духовності. Потім, від цієї поворотної точки Вище *Ego* або Втілений Принцип, *Nous* або Розум, починає царювати над *Тваринним* Ego і керувати ним у всіх випадках, коли останній не тягне його донизу. Коротше кажучи, Духовність перебуває на висхідній дузі, і тваринна або фізична сторона тільки тоді перешкоджає її неухильному просуванню по стежці її еволюції, коли себелюбність Особистості настільки сильно заразила внутрішню, істинну Людину своїм смертоносним *мікробом*, що вишнє притягання втратило всю свою силу над мислячою розумною людиною. Говорячи правдиво, у нинішній період нашої людської еволюції, порок і злість є *анормальними, неприродними* проявами – принаймні, вони повинні були би бути такими. Той факт, що людство ніколи не було більш себелюбним і порочним, ніж зараз – цивілізовані народи успішно звели себелюбність в етичне поняття, а порок у мистецтво – є ще одним додатковим доказом виняткової природи цього феномена.

Вся схема міститься у халдейській *Книзі Чисел* і навіть *Зохарі*, якщо тільки зрозуміти сенс апокаліпсичних натяків. Спочатку Ейн-Соф, «Таємне з Таємного», потім Цятка, Сефіра й наступні Сефіроти, потім Ацилатичний Світ, *Світ Еманацій*, що дає народження трьом іншим Світам – перший, Бріатичний Світ, названий Престолом, Оселя чистих духів; другий, *Світ Утворення* або Ієциратичний, Оселя Янголів, які народжують Третій або *Світ Дії*, Азіатичний Світ, що є Земля або *наш* Світ; однак, про цей Світ, названий також Кліфот, що містить (шість інших) Сфер, מילגלג і Матерію, говориться, що він є місце перебування «Князя Пітьми». Це сказано в усій ясності: бо Метатрон, Янгол Другого Бріатичного Світу, першого населеного Світу, означає Вісник, ″Αγγελος, Янгол, названий великим Учителем; і під його керівництвом перебувають Янголи Третього Світу й Світу Ієциратичного, десять і сім класів їх становлять Сефіроти[251], про які сказано, що:

«Вони населяють або оживляють цей світ, як основні *(сутності й) розуми*, та *корелятори їх* і логічні *протилежності* живуть у третьому населеному світі, названому Азіатичним».

Ці «протилежності» називаються «Оболонками», תופילק, або Демонами[252], які населяють сім осель, іменованих Шеба Хахалот, останні є просто сімома Зонами нашої Планети»[253]. У *Кабалі* Князь їх іменується Самаелем, Янголом Смерті, він же є й Змієм Звабником, Сатаною; але цей Сатана, також і Люцифер, Прекрасний Янгол Світла, Носій Світла та Життя, «Душа» відчужена тимчасово від Святих, інших Янголів чекаючи *строку*, коли вони спустяться на Землю, щоб, у свою чергу, втілитися.

Книга Мудрості учить, що:

«Всі Душі (Монади) передіснують у Світах Еманацій»[254].

І *Зохар* учить, що в «Душі» перебуває *істинна людина*, тобто, *Ego* і свідоме *Я єсмь*, Манас.

Йосип Флавій, повторюючи вірування ессеян, говорить:

«(Душі) спускаються із чистого повітря, щоб стати *прикутими до тіл*»[255].

Також Філон стверджує:

«Повітря було сповнене (Душ), і, що ті, хто ближче всього до Землі, спускаючись, щоб бути прив'язаними до смертних тіл, вертаються до тіл, сповнені жагою жити в них»[256].

---

[250] Вірші 153-154.

[251] Вони символізовані в Трикутнику Піфагора, десять рисок всередині його та сім точок Трикутника і Квадрата.

[252] Звідси кабалістична назва «Оболонок», дана Астральній формі, Тілу, названому Кама Рупа і, котре скидається Вищими Янголами, котрі знаходяться у формі Вищого Манаса, коли останній направляється у Девачан та покидає свої останки.

[253] *«Royal Masonic Cyclopaedia», Mackenzie,* стор. 409-411.

[254] VIII, 20.

[255] *«De Bell. Jud.»,* II. 12.

[256] *«De Gignat.»,* стор. 222c; *«De Somniis»,* стор. 455d; котрі свідчать, що ессеяни вірили у перевтілення на Землі, як і сам Ісус, факт, котрий ми можемо довести, як раз на основі Нового Завіту.

Бо в людській формі й через неї вони можуть стати *прогресуючими* Істотами, тоді як природа Янголів цілком *неминуща* (непідвладна перетворенню); тому, Людина має потенційність переважної здатності Янголів. Тому, в Індії Присвячені говорять, що саме брахман, двічінароджений, керує Богами й Девами; і Апостол Павло, повторював у своїх *Посланнях до Коринфян:*

«Хіба не знаєте, що ми (Присвячені) будемо судити янголів»[257].

Нарешті, в усіх древніх Писаннях і Космогоніях зазначено, що спочатку людина еволюціонувала, як *світна, безтілесна форма*, поверх якої, подібно розплавленій бронзі, що вливається в модель скульптора, була побудована фізична форма її тіла, за допомогою і з нижчих форм та типів тваринного земного життя. *Зохар* стверджує:

«Душа й *Форма*, спускаючись на Землю, вдягаються у земне одіяння».

Її протопластичне тіло не було створено з тієї ж матерії, з якої зроблені наші смертні оболонки.

«Коли Адам перебував у саду Едема, він носив небесне одіяння, одіяння небесного світла … *світло від того світла, яким користувалися в саду Едема*[258]. Людина (Небесний Адам) була *створена* десятьма Сефіротами Ієциратичного Світу: і Сім Янголів ще більш низького Світу своєю *взаємною міццю* породили Земного Адама. Самаель упав першим і потім, *звабивши* (?) людину, став також причиною її падіння».

b) Фраза – «вони були тінями Тіней Владик» – тобто, Прабатьки створили людину зі своїх власних Астральних Тіл – пояснює загальне вірування. На Сході стверджують, що «Деви не відкидають тіней» і це є вірною ознакою *благого, святого Духу.*

c) Чому не мали вони «ще свого Вогню або Води?»[259]. Тому що те, чим є Водень відносно елементів і газів на об'єктивному плані, тим самим Нумен його є у світі розумових або суб'єктивних феноменів; бо його потрійна, латентна природа відображається в його трьох активних еманаціях із трьох вищих принципів в людині, а саме, Духа, Душі й Розуму або Атми, Буддхі та Манасу. Це є духовна й також матеріальна людська основа. Рудиментарна людина, будучи вихованцем «Повітря» або «Вітру», стає пізніше досконалою людиною; коли, при розвитку «Духовного Вогню», Нумена «Трьох в одному», в її Я, вона здобуває зі свого Внутрішнього Я або Наставника, Мудрість Самосвідомості, якою вона не володіє спочатку. У такий спосіб і тут Божественний Дух символізований Сонцем або Вогнем; Божественна Душа Водою та Місяцем, і обоє стоять, як Батько й Матір Пневми, Людської Душі або Розуму, виявленої в символі Вітру або Повітря, бо Пневма означає «Подих».

Тому, на *Смарагдовій Табличці*, спотвореній руками християн:

«Вищий узгоджується з Нижчим, і Нижчий з Вищим, щоб виконати цю, воістину, дивовижну роботу – (яка є Людина)».

Бо Таємна Робота Чирама, або Царя Хірама в *Кабалі*, «єдина по суті, але троїста в аспектах», є Всесвітній Посередник або Філософський Камінь. Завершення Таємної Роботи є Духовна Досконала Людина – на одному кінці лінії; сполучення трьох Елементів є Окультний Розчинник у «Світовій Душі», Космічна Душа або Астральне Світло, – на іншому; і на матеріальному плані це є Водень у його відношенні до інших газів. *То Он*, воістину; Єдиний, «якого ніхто не бачив, крім Сина»; ця фраза однаково застосовна як до метафізичного і фізичного Космосу, так і до духовної і матеріальної Людини. Бо, як може остання зрозуміти *То Он*, «Єдиного Батька», якщо її Манас, «Син», не стане (як) «Єдиний із Батьком» і через це злиття не отримає осяяння від божественного «Наставника» або Вчителя – Атма-Буддхі?

Як говорить Коментар:

---

[257] I, VI, 3.

[258] *Зохар*, II, 229b.

[259] Проте, це підтверджується, як ми вже довели, Езотеризмом Книги *Буття*. Не лише там тварини створені після «Адама із Праху», але вказано на рослинність *в* Землі, перш ніж були створені небеса і земля. «І усякий польовий кущ, якого ще не було на Землі» (2, ст. 5). Тому, якщо ми не приймемо окультне пояснення, яке вказує, що в цьому Четвертому Колі, Планета була покрита рослинністю, і Перше (Астральне) Людство було створене раніше, ніж що-небудь могло рости і розвиватися на ній, що ж може це означати? Просто, що трава перебувала в ґрунті Планети, перш ніж ця Планета була створена. І, тим не менше, сенс вірша 6, який говорить: «але пара піднімалася з землі і напувала всю твар землі», перш ніж пішов дощ і внаслідок чого дерева та інше почало виростати, доволі чіткий. Це показує також у який геологічний період це сталося й далі, що мається на увазі під «небом» і «землею». Це означало, що небесне склепіння і земна суша, *покрита корою*, відокремилася і звільнилася від своїх парів і виділень. Крім того, вивчаючий повинен мати на увазі, що, позаяк Адам Кадмон, Двостатева Істота у Книзі *Буття*, розд. 1, не є фізична людська істота, але Воїнство Елохімів, у числі яких знаходився сам Ієгова, – то з цього випливає, що самі тварини, згадані в цьому розділі, як «створені» раніше людини, за мертвою буквою тексту, не були тваринами, але знаками зодіаку та іншими небесними тілами.

«Якщо ти хочеш осягти ВТОРИННИЙ [Утвір, названий так], о Лану, ти повинен спочатку вивчити його відношення до ПЕРВИННОГО*»*[260].

Перші Раси мали Три Елементи, але не мали *Живого* Вогню. Чому? Бо: «Ми говоримо *чотири* Елементи, Сину Мій, але повинні були би сказати три», говорить Гермес Трисмегіст. В «Первинному Колі» або Утворі, те, що позначено, як означає «Корінь», так само як і у Вторинному.

Таким чином, в Алхімії або західному Герметизмі – варіант на Східний Езотеризм – ми знаходимо:

X		X
Сірка	Flamma	Spiritus
Ртуть	Natura	Aqua
Сіль	Mater	Sanguis

І всі ці три групи суть четвірки, завершені своїм Коренем, Вогнем. Дух, за межами Виявленої Природи, є Вогняний ПОДИХ у своїй абсолютній Єдності. У Виявленому Всесвіті це є Центральне Духовне Сонце, електричний Вогонь усього Життя. В нашій Системі це є видиме Сонце, Дух Природи, земний Бог. І на Землі, усередині та навколо неї, вогняний дух її – Повітря, флюїдичний Вогонь; Вода – рідкий Вогонь; Земля – щільний Вогонь. Усе є Вогонь – *Ignis* у своєму ультимативному складі або 1, корінь якого в наших уявленнях є 0 (нуль), Все-Суще в Природі та її Розум. *«Pro-Metor»* є Божественний Вогонь. Він є Творець, Руйнівник і Охоронець. Всі первісні імена Богів пов'язані з Вогнем від арійського Агні до єврейського Бога, що є «Вогонь поглинаючий». В Індії, у різних прислівниках, Бог іменується, як Еашур, Есур, Ісвур та Ішвара санскритом, але це, насамперед, ім'я Шиви-Руйнівника. Три головних ведичних Боги суть Агні *(Ignis),* Ваю і Сурья – Вогонь, Повітря й Сонце, три окультні ступені Вогню. У євреїв אזא (Аза) означає «осяяний» і אשא (Аша) є «Вогонь». В Окультизмі вислів «запалити Вогонь» є синонімом викликання однієї із трьох великих Вогняних Сил або «закликання Бога». На санскриті корінь Уш є Вогонь або тепло; і єгипетське слово Осіріс, як це доводить Шеллінг, є складеним словом з первісних – Аїш і Аср, що означає «Вогнезаклинач». Аєсар на древній етруській мові означало Бог, будучи, можливо, похідним словом від Асура з *Вед*. Ішвара є таким же аналогічним терміном, за припущенням д-ра Кінілі, котрий на доказ цього наводить виписки із *Бгагават Гіти:*

«Ішвара перебуває в кожній смертній істоті й за допомогою своїх надприродних сил надає руху всьому сущому, котре сходить на колесі часу».

Істинно, він є Творець і Руйнівник.

«Примітивному Вогню приписувалася невситима жага пожирання. Максим Тирський розповідає, що древні перси кидали у вогонь горючі речовини, викликуючи – *Пожери, о Володарю!* Ірландською мовою *easam*, або *asam*, означає *робити* або *створювати.* (І) *Aesar* було також ім'ям одного з найдавніших ірландських богів: буквальне значення цього слова – «запалити вогонь»[261]».

Християни кабалісти та символісти, котрі шукали *Пемандр*, – найбільш видатним серед них був Франциск де Тур, єпископ Ерський, у 16-му сторіччі – ділять елементи в такий спосіб:

Чотири Елементи, що утворилися з божественних Субстанцій та Духи Солей Природи представлені як:

	Св. Матвій.	Янгол-людина.	Вода (Ісус-Христос, Янгол-Людина, Михайло).
A-Ω	Св. Марко.	Лев.	Вогонь.
E-Y	Св. Лука.	Телець.	Земля.
I-O	Св. Іоанн.	Орел.	Повітря[262].

[260] *Книга Дзіан,* III, 19.

[261] *Kenealy, «The Book of God»,* стор. 114, 115.

[262] Тим, хто хотів би дізнатися, яке має відношення Водень до повітря або окислення, відповідаємо, вивчіть спочатку абетку Окультної Алхімії. У своєму бажанні, однак, ототожнити пророчо Пемандр, «Вуста таємниці», зі Св. Іоанном Хрестителем, християнські символісти ототожнили, таким чином, і сім Кабір'ів та ассирійських Биків з єврейськими херувимами та Апостолами. Більше того, будучи змушені провести межу між *чотирма* і *трьома* – бо останні були *Занепалими* Янголами; і крім того, «щоб уникнути потреби зв'язати їх з «Сімома Духами Образу», Архангелами, вони безцеремонно викинули все, що їм не хотілося визнати. Звідси спотворення в порядку Стихій, для того, щоб вони відповідали порядку Євангелій і щоб ототожнити Людину-Янгола з Христом. У халдеїв і єгиптян – від яких Мойсей запозичив *Chrub*

Н *The Quintessence,* Ἡ ΦΛΟΞ, Flamma-*Virgo* (Незаймане Масло), *Flamma Durissima, Virgo, Lucis Æterna Mater.*

Перша Раса людей, отже, була просто подобами, Астральними Двійниками своїх Батьків, які були піонерами або найбільш просунутими Сутностями з попередньої, хоча й більш *низької* Сфери, оболонкою якої зараз є наш Місяць. Але навіть ця оболонка всепотенційна, бо Місяць, породивши нашу Землю, свою *примару*, притягнутий магнітною спорідненістю, намагався створити її перших мешканців, перед-людських чудовиськ. Щоб переконатися в цьому, вивчаючий повинен знову звернутися до халдейських Фрагментів і прочитати твердження Берозія. Берозій, як він сам говорить, одержав свої відомості від Еа, чоловічо-жіночного Божества Мудрості. Тоді як Боги були зароджені в андрогінному Лоні цієї Мудрості (Свабгават, Матір-Простір), відображення її на Землі стало жінкою Оморока, котра є Тхаваттх халдеїв (або Тхалаттх) грецька Тхаласса, Глибина або Море, що езотерично й навіть екзотерично є *Місяць*. Саме Місяць (Оморока) очолювала дивовижний утвір невимовних істот, яких знищили Дхіані[263].

Закон еволюції змусив Місячних Батьків пройти в їх монадичному стані через усі форми життя й існування на цій нашій Планеті; але наприкінці Третьої Раси вони вже були людьми у своїй божественній природі й тому були покликані зробитися творцями форм, призначених стати храмами менш просунутих Монад, яким прийшла черга втілитися. Ці «Форми» називаються «Синами Йоги», бо Йога – єднання із Брахмо, екзотерично – є найвищий стан пасивного, безмежного Божества, бо воно містить усі божественні енергії і є сутністю Брахмо, що, за переказом, створює у своїй якості Брахми все суще через Міць Йоги. Брахма, Вішну й Шива є найбільш потужними енергіями Бога, Брахмо (безстатевого), говорить текст *Пуран*. Тут Йога те ж, що й Дхіана, слово, що також є синонімом Йоги в тибетському тексті, де «Сини Йоги» іменуються «Синами Дхіана» або ж того абстрактного споглядання, внаслідок якого Дхіані-Будди створюють своїх небесних синів Дхіані-Бодхісаттв.

«Всі істоти у світі мають кожна вищого над собою. Цей вищий, внутрішня радість якого полягає у *передачі ним своїх еманацій*, не може передати їх, поки вони не виявлять шанування [тобто, споглядання, як це робиться під час Йоги]»[264].

СТАНЦА V. – *Продовження***.**

19. ДРУГА РАСА ВІДБУЛАСЯ ЧЕРЕЗ БРУНЬКУВАННЯ Й ВИДІЛЕННЯ, А-СТАТЕВА[265] З БЕЗСТАТЕВОЇ[266]. ТАК, О ЛАНУ, СТВОРЕНА БУЛА ДРУГА РАСА.

Авторитети науки будуть найбільше повставати саме проти цієї А-сексуальної, Другої Раси, Батьків так званих «Потом-породжених», і, можливо, ще більше проти Третьої Раси, «Яйце-породжених» Андрогін. Ці два способи розмноження є найбільш важкими для засвоєння, особливо для західного розуму. Цілком зрозуміло, що неможливо намагатися пояснити це тим, хто не є учнем Окультної Метафізики. Європейські мови не мають слів для пояснення речей, більш неповторюваних Природою на цій стадії еволюції речей, які внаслідок цього позбавлені всякого сенсу для матеріаліста. Але є аналогії. Не заперечується, що при початку фізичної еволюції існували процеси в Природі, як, наприклад, мимовільне зародження, що нині припинилося, але, яке повторюється в інших формах. Так нам говорять, що мікроскопічне дослідження не виявляє сталості якого-небудь одного способу розмноження. Бо воно показує, що:

«той самий організм може проходити через різні метаморфози впродовж свого життєвого циклу, причому в одних випадках він може виявити *стать*, а в інших бути *безстатевим*, тобто, він може відтворювати себе поперемінно, або при кооперації двох сутностей протилежних статей, або ж за допомогою поділу чи *брунькування* з однієї тільки безстатевої істоти»[267].

«Брунькування» є, як раз слово, вжите в Станці. Як інакше могли відтворювати себе ці Чхая; тобто, породити Другу Расу, якщо вони були ефіроподібними, а- сексуальними й навіть позбавленими, поки що, носія бажань або Кама Рупа, який розвинувся лише в Третій Расі? Вони розвинули Другу Расу несвідомо, як роблять це деякі рослини. Або, можливо, подібно амебі, тільки в більш ефіроподібному, значному й більшому масштабі. Якщо теорія клітин, дійсно однаково застосовна як у ботаніці, так і в зоології, і також поширюється на морфологію, як і на фізіологію органів, і, якщо мікроскопічні клітини розглядаються фізичною наукою, як живі й незалежні істоти – як раз, як Окультизм розглядає «Вогняні Життя», – то не може бути перешкоди в уявленні собі первинного процесу розмноження.

(Керуби в їх тваринній формі) – і у офітів, у всіх цих народів Янголи, Планети та Стихії зображувалися містично і алхімічно в символах сузір'їв: сузір'я Лева (Михайло); Тельця (Уріель); Дракона (Рафаїл); Орла (Гавриїл); Ведмедиці (Тот-Саваоф); Пса (Ератаоф); Мула (Уріель або Тантабаоф), всі вони мають якісне значення.

[263] Див. *«Hibbert Lectures»,* 1887, стор. 370 *et seq.*

[264] *«Sepher M'bo Sha-arim»,* в кінці, переклад. Іс. Мейєром *Qabbalah*, ст. 110.

[265] Форма.

[266] Тінь.

[267] *S. Laing, «Сучасна Наука й Сучасна Думка»,* стор. 90.

Вивчіть перші стадії розвитку зародкової клітинки. Її ядро росте, змінюється і утворює *усередині* клітини подвійний конус або веретено ⧖. Веретено це наближається до поверхні клітини і половина його *виштовхується* у вигляді того, що називається «клітинами, які володіють полярністю». Ці поляризовані клітини *тепер* помирають, і ембріон розвивається із зростання та розподілу залишеної частини ядра, *що живиться* субстанцією клітини. Чому ж тоді інші істоти не могли так жити і розмножуватися *таким же* способом – при самому початку еволюції, *як людської, так і еволюції ссавців?*

Можливо, це може послужити аналогією і дати деяке уявлення про процес, за допомогою якого Друга Раса утворилася з Першої.

Астральна Форма, що оточувала Монаду, була оточена, як і зараз, яйцеподібною сферою Аури, котра тут відповідає субстанції зародкової клітини або *Ovum*. Сама Астральна форма є зараз, як і тоді, ядром, обдарованим Принципом Життя.

Коли наступає час для розмноження, *Суб*-астрал «виштовхує» свою мініатюрну подобу з яйця навколишньої Аури. Цей зародок росте і живиться Аурою доти, доки його розвиток не закінчиться, потім він поступово відділяється від свого батька, несучи із собою свою власну сферу Аури; точно так само, як ми бачимо це на живих клітинах, що відтворюють собі подібних шляхом наростання й послідовного поділу на двоє.

Аналогія з «поляризованими клітинами» залишається, очевидно, точною, бо смерть їх відповідає *тепер* зміні введеній поділом статей, коли наростання *в матці*, тобто, усередині клітини, стало правилом.

Як говорять Коментарі:

«Перші люди Другої [Корінної] Раси були Батьками «Потом-породжених»; останні люди із Другої [Корінної] Раси були «Потом-породженими».

Це місце з Коментарів стосується роботи еволюції від початку Раси до її кінця. «Сини Йоги» або ж Первинна Астральна Раса пройшла через сім стадій еволюції, *як раса* або колективно; так само як і кожна індивідуальна Істота в ній пройшла і зараз проходить через них. Отже, не тільки Шекспір розділяв епохи людства на сім серій, але й сама Природа. Таким чином, перші Суб-раси Другої Раси спочатку були породжені за допомогою процесу описаного на основі закону аналогії; тоді як останні, почали поступово *pari passu* (*лат. рівним кроком)* разом з еволюцією людського тіла, відтворюватися іншим способом. Процес розмноження в кожній Расі мав також сім стадій, причому кожна Раса тривала еони часу. Що може сказати фізіолог або біолог щодо того, чи почався цей спосіб зародження з усіма його фазами наростання півмільйона або мільйон років тому, коли цикл їхніх спостережень почався ледь піввіку тому?

Первинні людські Гермафродити є фактом у Природі, добре відомим древнім, і становлять одну з найбільших загадок для Дарвіна. Проте, існування гермафродизму при еволюції первинних Рас, безсумнівно, не представляється неможливістю, але, навпаки, є великою ймовірністю; бо на підставі аналогії та існування єдиного загального закону для фізичної еволюції, що діє однаково як у побудові рослини, так і тварини та людини, вона так і повинна бути. Помилкові теорії моногенези і походження людини від ссавців, замість походження саме останніх від людини, у тому вигляді як вони викладаються в сучасних школах, дотримуючись накреслень дарвінізму, згубні для уявлення еволюції у її цілісності; їх доведеться облишити через непереборні труднощі, з якими їм доводиться зіштовхуватися. Лише окультний переказ, – якщо у цьому випадку древності відмовлено у праві користування термінами – наука й знання, – може примирити всі протиріччя й заповнити прогалину. У *Талмуді* аксіома говорить:

«Якщо ти хочеш пізнати невидиме, широко відкрий очі на видиме».

В *«Descent of Man»* зустрічається наступне місце, що показує, наскільки близько Дарвін підходив до прийняття цього древнього Вчення:

«З давнього часу відомо, що в царстві хребетних одна стать несе рудименти різних додаткових частин властивих системі розмноження, які в дійсності належать протилежній статі… Якийсь віддалений прабатько всього Царства хребетних, очевидно, був гермафродитом або андрогінним[268]. Але тут ми зустрічаємося з одним утрудненням. *Серед класу ссавців самці мають зачатки органа матки з приданими проходами в vesiculae prostaticae; вони мають також зачатки сосків, а деякі самці, серед сумчастих, носять сліди двоутробного мішку.* Інші аналогічні факти можуть бути додані. Чи гідні ми тоді припустити, що один із надзвичайно древніх ссавців залишався андрогінним після того, як придбав головну відмінність свого виду і внаслідок цього відхилився від нижчих видів царства хребетних? Це здається доволі неправдоподібним[269], *бо ми повинні звернутися до риб, найнижчого з усіх видів, щоб знайти ще існуючі андрогінні форми*»[270].

[268] Чому ж не всі первинні Раси, людські й тваринні; і чому лише *один* «віддалений» прабатько?

[269] Без сумніву так, слідуючи лініями еволюціонизму, котрий відносить ссавців до амфібіоподібного предка.

[270] Друге видання, стор. 161.

Дарвін, очевидно, вельми не прихильний прийняти гіпотезу, яку так могутньо підказують факти, а саме, гіпотезу первісного андрогінного виду, від якого відбулися ссавці. Його пояснення наступні:

«Та обставина, що різні побічні органи, особливі для кожної статі, знаходять у зародковому стані у протилежної статі, може бути пояснена тим, що подібні органи поступово отримувалися однією статтю й потім передавалися, у більш-менш досконалому стані, іншій»[271].

Він наводить приклад «шпори, оперення і яскраві забарвлення, надбані для бою або прикраси самців птахів» і, які тільки *частково* успадковані їхнім потомством самок. Проте, розглянута проблема, цілком очевидно, має потребу в більш задовільному поясненні через те, що ці факти є набагато більш видатною та істотною ознакою, ніж чисто поверхневі деталі з якими вони порівнюються Дарвіном. Чому б не визнати чесно доказ на користь гермафродитизму, що є характерною рисою древньої фауни? Окультизм пропонує рішення, що охоплює ці факти найбільш зрозумілим і простим способом. Ці реліквії первинного андрогінного виду повинні бути поміщені в ту ж категорію, як і шишкоподібна залоза та інші органи, однаково таємничі, що є мовчазними свідками того, що стосується реальності функцій уже давно атрофованих впродовж тваринного і людського прогресу, але які, колись, відігравали значну роль у загальній економіці первісного життя.

Окультна Доктрина, в усякому разі, може бути зіставлена, з більшою вигодою для себе, з доктриною найбільш вільнодумних учених, котрі висунули свої теорії із приводу походження первинної людини.

Задовго до Дарвіна, Ноден, котрий дав назву Бластема тому, що дарвіністи називають протоплазмою, висунув теорію, наполовину окультну й наполовину науково-матеріалістичну. Він зробив а-сексуального Адама із *глини*, як це сказано в *Біблії*, тобто, із Бластеми науки. Як пояснює Ноден:

«Саме, починаючи із цієї ларвичної форми людства, еволюційна сила виконала завершення видів. Для завершення цього великого феномену, Адам повинен був пройти через фазу нерухливості та несвідомості, вельми аналогічну стану кокона, що піддається метаморфозі»[272].

Для цього видатного ботаніка, Адам не був однією людиною, але представляв *людство*, що залишалося

«Схованим у тимчасовому організмі, уже відмінному від усіх інших і не здатному поєднуватися з яким-небудь із них».

Він доводить, що диференціація статей відбулася через

«Процес проростання, подібний до процесу, властивого Медузі й асцидіям».

Людство, будучи фізіологічно так складено:

«Зберегло би в собі достатньо еволюційної сили для швидкого породження різних і великих людських рас».

Де Катрефаж критикує це положення у своєму творі *«Les Espèces Humaines».* Це *не науково*, говорить він, або, вірніше, ідеї Нодена «не становлять наукової теорії, оскільки Споконвічна Бластема в його теорії пов'язана з *«першопричиною»,* котрій приписується потенційне створення в Бластемі всіх минулих, теперішніх і майбутніх істот та, таким чином, у дійсності *масове створення* всіх цих істот; крім того, Ноден навіть не приймає до уваги *«вторинні причини»* або ж їхню дію в цій еволюції органічного світу. Тому наука, що займається лише «вторинними причинами», таким чином,

«Нічого не має заперечити проти теорії Нодена»[273].

Так само наука не в змозі буде що-небудь сказати проти Окультних Вчень, до яких певною мірою наближається Ноден. Бо, якщо ми роздивимося в його «Первинній Бластемі» Дхіан-Коганічну Сутність, Чхая або Двійник Пітрі, котра містить у собі потенційність усіх форм, то ми опинимося з ним у повній згоді. Але є дві дійсні та істотні різниці між нашими вченнями. Ноден заявляє, що еволюція просувалася раптовими стрибками, замість того, щоб повільно розвиватися впродовж мільйонів років, і його «Споконвічна Бластема» обдарована лише сліпими інстинктами – свого роду *несвідома* Первинна Причина у Виявленому Космосі, – що є безглуздість. Тоді як, саме наша Дхіан-Коганічна Сутність – *Причинність* Первинної Причини, що створює *фізичну* людину – є живою, діючою і потенційною Матерією (насиченою *per se* тією ж тваринною свідомістю вищого порядку, подібною тому, що ми знаходимо в мурасі та бобрі), що створює довгий ряд фізіологічних диференціацій. За винятком цього, його древній і загальний «процес *утвору*», починаючи від Прото-організмів, настільки ж окультний, як і будь-яка теорія Парацельса або Кхунрата.

Крім того, кабалістичні праці повняться доказами того ж самого. Наприклад, *Зохар* говорить, що кожний тип у видимому світі має свій прототип у невидимому.

---

[271] Там само, стор. 162.

[272] Де Катрефаж, *«Людські Види»,* стор. 124.

[273] Там само. стор. 125.

«Все що існує в Нижчому (нашому) Світі, перебуває і у Вищому. Нижчий і Вищий діють і впливають один на одного»[274].

СТАНЦА V. – *Продовження***.**

20.БАТЬКИ ЇХ БУЛИ САМОНАРОДЖЕНИМИ. САМОНАРОДЖЕНІ ЧХАЯ ВІД БЛИСКУЧИХ ТІЛ ВЛАДИК, БАТЬКИ, СИНИ СУТІНКІВ.

«Тіні» або Чхая називаються Синами «Самонароджених», бо останнє найменування додавалося до всіх Богів та Істот, породжених Волею, чи то Воля Божества, чи Адепта. Можливо і Гомункулам Парацельса було би дано це ж найменування, хоча останній процес відбувся на набагато більш матеріальному плані. Назва «Сини Сутінків» показує, що «Самонароджені» Прабатьки нашої Доктрини тотожні з Пітрі Брахманської Системи, бо найменування це є натяком на їхній спосіб народження; Пітрі ці походять із «Тіла Сутінків Брахми», як це стверджується в *Пуранах*.

СТАНЦА V. – *Продовження***.**

21. КОЛИ РАСА ПОСТАРІЛА, СТАРІ ВОДИ ЗМІШАЛИСЯ З БІЛЬШ СВІЖИМИ ВОДАМИ *(a)*. КОЛИ КРАПЛІ ЇХ СТАЛИ МУТНИМИ, ВОНИ ВИПАРУВАЛИСЯ Й ЗНИКЛИ В НОВОМУ ПОТОЦІ, У ЖАРКОМУ ПОТОЦІ ЖИТТЯ. ЗОВНІШНЯ ОБОЛОНКА ПЕРШОЇ СТАЛА ВНУТРІШНЬОЮ В ДРУГИЙ *(b)*. СТАРЕ КРИЛО СТАЛО НОВОЮ ТІННЮ Й ТІННЮ КРИЛА *(c)*.

a) Стара або Первинна Раса була поглинена Другою Расою і стала з нею єдиною.

b) Це є таємничий процес трансформації та еволюції людства. Матерія первинних Форм – хмарна, ефіроподібна й негативна – була притягнута або поглинена й, таким чином, стала доповненням Форм Другої Раси. Коментарі пояснюють це, говорячи, що позаяк Перша Раса була складена просто з Астральних Тіней Прабатьків-Творців і, звичайно, не мала ні своїх власних астральних, ні своїх фізичних тіл – то ця Раса не *вмирала*. Її «Люди» поступово розчинялися й поглиналися тілами свого власного «Потом-породженого» Потомства, більш щільного, ніж їхні власні. Стара форма випаровувалася, вона поглиналася й зникала в Новій Формі, більш людській та фізичній. Смерті не існувало в ту епоху, більш блаженну, ніж Золотий Вік; але первинна або батьківська матерія була використана на створення нової істоти, на побудову Тіла й навіть внутрішніх або нижчих Принципів або Тіл потомства.

c) Коли «Тінь» поглинається, тобто, коли Астральне Тіло покривається більш щільною плоттю, людина починає розвивати Фізичне Тіло. «Крило» або ж ефіроподібна Форма, яка породила свою Тінь і Подобу, стає Тінню Астрального Тіла і своїм власним потомством. Вислів цей цікавий і своєрідний.

Позаяк, можливо, що надалі не представиться випадку повернутися до цієї таємниці, то краще тепер же вказати на двоякий сенс, що міститься у грецькому міфі й стосується до цієї особливої фази еволюції. Він зустрічається в різних варіантах в алегорії Леди та її двох синів, Кастора і Поллукса, причому кожний з варіантів має особливе значення. Так в *Одіссеї*, книзі XI-ій, Леда згадується, як дружина Тиндара, котра дала народження «двом синам мужнього серця» – Кастору і Поллуксу. Юпітер обдаровує їх чудесним дарунком і перевагою. Вони напівбезсмертні; вони живуть і вмирають по черзі, через день (ἑτερήμεροι)[275].

Як Тиндаріди, ці брати-близнюки є астрономічним символом і зображують день і ніч. Їхні дружини, Фебея і Гілейра, дочки Аполлона або Сонця, персоніфікують Зорю та Сутінки[276]. Так в Алегорії, де Зевс показаний, як Батько двох героїв – породжених з Яйця, котре народжує Леда – міф цей цілком теогонічний. Він стосується тієї групи космічних алегорій, в якій світ описаний, як породжений з Яйця. Позаяк у цьому міфі Леда, поєднуючись із Божественним Лебедем або ж Брахмою-Калахамса, приймає образ білого лебедя. Отже, Леда є міфічний Птах, котрій перекази різних народів Арійської Раси приписують різноманітні орнітологічні форми птахів, причому всі вони кладуть золоті Яйця»[277]. В *Калевалі,* епічній поемі фінів, блаженна дочка Ефіру, «Вода-Матір», створює Світ поєднуючись із «Селезнем» – іншим видом Лебедя або Гусака, Калахамса, – який кладе в її надра шість золотих яєць і сьоме «яйце залізне». Але варіант алегорії Леди, що має прямий стосунок до містичної людини, зустрічається лише в Піндарі[278], зі слабким згадуванням про нього в Гімнах Гомера[279]. Тут Кастор і Поллукс не є більше Діоскурами Аполодорія[280], але стають високознаменним символом двоякої людини. Смертної і

---

[274] *Fol*. 186.

[275] *«Одіссея»,* XI, 298-305; *«Іліада»,* III, 243.

[276] *Hyg., «Fab.»,* 80. Овідій, *«Fast.»,* 700 і т.д.. Див. *«Mythologie de la Grèce Antique»,* стор. 653., Дешарм.

[277] Див. Дешарм, там само, стор. 652.

[278] *«Nem»,* X, 80 *et seq.* Теокрит, XXIV, 131.

[279] XXXIV. V, 5 Теокрит. XXII, 1.

[280] III. 10, 7.

Безсмертної. І не лише це, але, як буде зараз видно, вони також є символом Третьої Раси і її перетворення (трансформації) із Тварино-людини в Бого-людину, але, яка має лише тваринне тіло.

Піндар описує Леду як ту, що злягається в ту саму ніч зі своїм чоловіком, і з батьком Богів – Зевсом. Таким чином, Кастор є син Смертного, Поллукс же нащадок Безсмертного. В алегорії, створеній на цей випадок, сказано, що під час заколоту, викликаного почуттям помсти проти Афаридів[281], Поллукс убиває Лінцея – «того, хто з усіх смертних мав найбільш проникливий погляд», але Кастор поранений Ідасом, «тим, хто бачить і знає». Зевс кладе кінець битві, скинувши свою блискавку та вбивши останніх двох протиборців. Поллукс знаходить свого брата вмираючим[282]. У розпачі своєму він волає до Зевса, щоб той також уразив його. «Ти взагалі не можеш померти», відповідає Володар Богів: «ти належиш до божественної Раси». Але він надає йому вибір: або Поллукс залишиться безсмертним, постійно перебуваючи на Олімпі, або ж, якщо він бажає розділити долю свого брата у всьому, він повинен буде проводити одну половину свого існування під землею, а іншу в золотих небесних Світлицях. Це напівбезсмертя, що також повинне бути розділене й Кастором, приймається Поллуксом[283]. *Таким чином, брати-близнюки живуть, по-черзі, один вдень, а інший вночі*[284].

Чи є це лише поетична вигадка? Або це алегорія, одне з тих тлумачень «сонячного міфу», піднятися вище якого не може жоден із сучасних сходознавців? Воістину, це набагато значніше. Тут ми маємо натяк на Третю Расу, «Яйце-породжену»; перша половина якої смертна, тобто, несвідома у своїй Особистості, як такій, і не має в собі нічого, що б могло пережити[285]; друга ж половина її стає безсмертною у своїй Індивідуальності, внаслідок того, що її П'ятий Принцип, будучи викликаний до життя *Надихаючими Богами*, зв'язує, таким чином, Монаду із цією Землею. Це є Поллукс; тоді як Кастор зображує *особистість*, смертну людину, тварину й навіть не вищого виду, коли вона роз'єднана з божественною *Індивідуальністю*. «Близнюки», воістину; проте, назавжди роз'єднані смертю, якщо тільки Поллукс, спонукуваний голосом братерства, не обдарує свого менш наділеного брата часткою своєї власної божественної природи, прилучивши його, таким чином, до свого безсмертя.

Такий окультний сенс метафізичного аспекту цієї алегорії. Широко розповсюджене сучасне тлумачення її – настільки оспіваної в давнину, за словами Плутарха[286], як символ братньої любові – як раз тієї, що бачить у ній лише зображення Сонця й Місяця, узяте зі споглядання Природи, слабке й недостатнє для пояснення таємного сенсу. Крім того факту, що Місяць у греків в екзотеричній міфології був жіночого початку й тому навряд чи міг розглядатися, як Кастор і, в той же час, бути ототожненим з Діаною; древні символісти, що розглядали Сонце, Царя всіх небесних тіл, як видимий образ Найвищого Божества, ніколи не уособили б його Поллуксом, що був лише напівбогом[287].

Якщо від грецької міфології ми перейдемо до алегорій і символізму часів Мойсея, ми знайдемо ще більш вражаюче підтвердження тієї ж доктрини, але в іншій формі. Хоча ми не могтимемо простежити в них «Яйце-породжених», проте, ми, безсумнівно, знайдемо в перших чотирьох розділах Книги *Буття* Андрогін та перші Три Раси Таємної Доктрини, схованими під надзвичайно митецьким символізмом.

———

[281] Аполлодор, III. 1.

[282] Гробниця Кастора показувалася у давні часи в Спарті, говорить Павзаній (III, 13-1); а Плутарх повідомляє, що в Аргосі його називали напів-смертним або напів-героем, μιξαρχαγέτας, (*«Quaest. Gr.» 23*).

[283] Піндар, *«Nem.»,* X, 60 *et seq., Dissen*.

[284] *Schol Eurip., «Orest.»,* 463, Діндорф. Див. Дешарм, *op. cit.,* стор. 654.

[285] Монада безособова й тому вона Бог, *per se,* хоча вона і несвідома на цьому плані. Бо, будучи роз'єднаною зі своїм третім (часто названим п'ятим) принципом, Манасом, котрий є горизонтальна лінія першого проявленого трикутника або Трійці, вона не може мати ні свідомості, ні пізнання речей на цьому земному плані. «Вище бачить очима нижчого» у виявленому світі; Пуруша (Дух) залишається сліпим без допомоги Пракриті (Матерії) в матеріальних сферах; так само як і Атма-Буддхі без Манаса.

[286] *«Moral.»,* стор. 484*f*.

[287] Це дивне уявлення і тлумачення прийняті Дешармом в його «*Міфології Стародавньої Греції*», стор. 655. «Кастор і Поллукс», говорить він, «не що інше, як Сонце й Місяць, представлені, як близнюки... Сонце, безсмертна і могутня істота, котра зникає щовечора з горизонту і опускається під Землю, ніби воно хоче поступитися місцем для братнього світила, яке проявляється до життя вночі і є Поллуксом, котрий приносить себе в жертву за Кастора; Кастор, будучи нижче свого брата, зобов'язаний йому своїм безсмертям; бо Місяць, каже Теофраст, є лише інше, але більш слабке Сонце («*De Ventis*», 17)».

БОЖЕСТВЕННИЙ ГЕРМАФРОДИТ

Непроникний покрив таємниці був накинутий на Окультні й Релігійні Містерії після затоплення останніх представників Раси Атлантів, близько 12 000 років тому, аби уникнути того, щоб вони стали долею негідних і, таким чином, опоганені. Деякі з цих наук стали тепер екзотеричними, як наприклад, астрономія, в її чисто математичному і фізичному аспекті. Але всі їхні догми й тези, укладені в символах, будучи залишені під винятковою охороною притч і алегорій, були забуті, отже й сенс їхній був перекручений. Проте, Гермафродит зустрічається в писаннях і легендах майже кожного народу; звідки ж тоді таке одностайне визнання, якщо це твердження є лише вигадка?

Під покривом цієї таємниці П'ята Раса була спрямована до встановлення або, вірніше, відновлення Релігійних Містерій, в яких древні істини могли бути викладені майбутнім поколінням в алегоріях і символах. Зверніть увагу на нерушимого свідка еволюції Людських Рас, від Божественної і, особливо, від Андрогінної Раси – на Єгипетського Сфінкса, цю загадку Віків! Божественна Мудрість, втілюючись на Землі, будучи змушена скуштувати гіркий плід особистого досвіду страждання й болю, зародилася на Землі лише під тінню Дерева Знання Добра і Зла – таємниця, що була спочатку відома лише Елохім'ам, Само-Присвяченим «Вищим Богом»[288].

В *Книзі Еноха* ми маємо Адама[289] (першого Божественного Андрогіна, який розділився на чоловіка й жінку і став *Jah-Heva* в одній формі або Расі, та Каїном і Авелем[290] – чоловіком і жінкою – в іншій своїй формі або Расі – двостатевим Ієговою[291], котрий є відзвуком свого арійського прообразу Брахма-Вак. Після чого йдуть Третя та Четверта Корінні Раси людства[292], – тобто, Раси чоловіків і жінок або ж індивідів протилежних статей, але більше вже не безстатевих Напів-Духів і Андрогін, якими були дві Раси, що передували їм. Натяк на цей факт зустрічається в усіх Антропогоніях. Він зустрічається в розповідях і алегоріях, у міфах і Одкровеннях, у легендах і переказах. Адже, з усіх великих Таємниць успадкованих Присвяченими від сивої давнини, саме ця таємниця є *якнайбільша*. Вона пояснює двостатевий елемент, що знаходиться в кожному Творчому Божестві, в Брахма-Віradж-Вак, як і в Адам-Ієгова-Єва і в Каїн-Ієгова-Авель. Бо *«Книга про Потомство Адама»* навіть не згадує Каїна і Авеля, але лише говорить:

«Чоловіка й жінку створив їх … нарік їм ім'я Адам[293].

далі йде:

«І Адам … народив сина *по подобі своїй*, по образі своєму, і нарік йому ім'я Сиф»[294].

Після чого він народив інших синів і дочок, тим самим доводиться, що Каїн і Авель є його власними алегоричними заступниками. Адам представляє собою первісну *Людську Расу*, особливо в її космо-сидеральному сенсі. Але в тео-антропологічному значенні, однак, це не так. Складене ім'я *Jehovah* або *Jah-Hovah*, означаючи *чоловіче життя* й *жіноче життя* – спочатку андрогінне, потім роз'єднане на дві статі – вживається в цьому сенсі в Книзі *Буття* від п'ятого розділу й далі. Як говорить автор праці *«The Source of Measures»:*

«Два слова з яких складено ім'я *Jehovah*, виявляють первісне уявлення чоловіка-жінки, як зачинателя зародження»[295].

Позаяк єврейська буква *Jod* була *membrum virile* і *Hovah* була Єва, матір усього сущого або Земля, що породжує, і Природа. Тому автор думає, що:

«Зрозуміло, що *досконалий* (жіночне, досконале коло або Йоні, що чисельно рівняється 20 612), як *першопричина вимірів*, приймає також форму початку *зародження* в якості *гермафродита;* звідси пішла фалічна форма і користування нею».

Саме так; «фалічна форма і її використання» з'явилася на багато століть пізніше; і первісне значення Еноха, сина Сифа, означало Першу Расу, породжену звичайним у наш час способом, від чоловіка й жінки – бо Сиф не є людина, але *раса*. До нього людство складалося з гермафродитів. Сиф, будучи першим результатом, (який фізіологічно) слідував за «Падінням», є також першою *людиною*. Тому і його син Енох називається «Сином *Людини*». Сиф знаменує собою *пізнішу* Третю Расу.

---

[288] Див. *Книгу Еноха*, перекл. Єпископом Лаврентієм, 1883.

[289] Адам (Кадмон), подібно Брахмі та Марсу, є символ сил *зародження* і *творення*, що представляють образно Воду і Землю – таємницю алхімії. «Необхідні Земля і Вода, щоб створити людську душу», говорить Мойсей. Марс є індуський Мангала, планета Марс, тотожна з Карттікея, Богом Війни... Він є Гхарма-джа, народжений від *поту* Шиви і від Землі. Він є Лохіта, червоний, подібно Брахмі, також і Адаму. Індуський Марс, мов той Адам, не народжений жінкою і матір'ю. У єгиптян Марс був першим Принципом зародження, так само як в екзотеричних вченнях Брахма, і Адам у *Кабалі*.

[290] Авель є *Chebel*, що означає «пологові страждання», зачаття.

[291] Див. *«Викриту Ісіду»,* II, 398, де Ієгова явлений, як злиті Адам і Єва, і *Hevah* та Аваль, як *жіночний змій.*

[292] Див. *«Викриту Ісіду»,* I, 305. «Поєднання цих Двох Рас створило *Третю* … Расу».

[293] Книга *Буття*, 5 розд., вірш. 2. Див. *Біблію* в англ. вид.

[294] Там само, розд. 5, вірш 3.

[295] Стор. 159.

Щоб сховати істинне, таємне ім'я Ейн-Соф'а – Безмежного і Нескінченного Ніщо – кабалісти висунули складене, означальне найменування одного з особистих Творчих Елохімів, ім'я якого було *Yah* або *Jah* – букви *і* або *j,* або *у* часто замінялися – або *Jah-Hovah*, тобто, *чоловік і жінка*[296]; *Jah-Eve* – гермафродит або *первинна форма людства*, первісний Адам від Землі, навіть не Адам Кадмон, чий «Розумом-Породжений Син» містично є земний *Jah-Hovah*. І знаючи це, митецький рабин-кабаліст зробив із цього настільки *таємне* ім'я, що він не міг розкрити його пізніше без того, щоб не видати всієї схеми; і, таким чином, він змушений був зробити його *таємним*.

Лише порівнюючи *Біблію* з *Пуранами*, можна побачити наскільки близька тотожність між Брахма-Праджапаті та Ієгова-Сефірот, між Брахма-Віradж і Ієгова-Адам. Будучи досліджені й прочитані в тому ж світлі, ці Писання дають нам незаперечний доказ, що вони є двома копіями того самого оригіналу – зробленими у два періоди, далеко віддалені друг від друга. Порівняйте ще раз, у зв'язку з цією темою, Книги *Буття*, розд. IV, ст. 1 і 26, і *Ману*, I, 32, і ці писання виявлять свій сенс. В *Ману* Брахма, котрий подібно Ієгові або Адамові в Книзі *Буття*, є одночасно людиною й Богом, і розділяє своє тіло на чоловіка й жінку, у своєму езотеричному значенні є уособлення сили творчої і сили *зародження*, як божественної так і людської. *Зохар* надає ще більше переконливих доказів цієї тотожності; тоді як деякі рабини повторюють слово в слово деякі оригінальні Пуранічні вислови: так, наприклад, «творення» світу зазвичай розглядається в Брахманських книгах як Ліла, захват або гра Найвищого Творця.

«Вішну, будучи в такий спосіб роз'єднаним і не роз'єднаним єством, духом і часом, грає, подібно грайливому хлопчикові, як ви довідаєтеся про це, прислухаючись до його витівок»[297].

Тепер порівняйте це з тим, що сказано в Книзі *Nobeleth' Hokhmah:*

«Кабалісти говорять, що вступ світів в існування відбувся через надпорив, бо Ейн-Соф (?!) зраділо в собі Самому і почало блищати й випромінювати від Себе до Себе … котрі всі називаються захватом»[269*]269*269*269*.

Таким чином, це не є «дивне уявлення кабалістів», як це зауважує щойно вищезгаданий автор, але чисто пуранічна, арійська думка. Тільки навіщо робити з Ейн-Соф'а Творця?

Отже, «Божественний Гермафродит» є Брахма-Вак-Віradж; а у семітів або, вірніше, у євреїв він є Ієгова-Каїн-Авель. Тільки «язичники були, й досі є більш істинні та відверті, ніж пізніші ізраїльтяни й рабини, які, безсумнівно, знали істинне значення свого екзотеричного божества. Євреї вважають дане їм ім'я – *Jah-udi* – за образу. Проте, вони мають або ж мали би, якщо захотіли б, таке ж незаперечне право називати себе древніми *Jah-ude, Jah hovians,* як і брахмани, котрі називають себе брахманами *за своїм національним Божеством.* Позаяк *Jah-hovah* є родове ім'я тієї Групи або Ієрархії Планетарних Творчих Янголів, під зіркою яких розвивалася їхня народність. Він є один із Планетарних Елохім'ів Правлячої Групи Сатурна. Один вірш 26 розділу IV в Книзі *Буття*, якщо його прочитати правильно, уже дав би їм таке право, бо в ньому Нова Раса людей, що походить від Сифа та Еноха, називається – *Jehovah*, дещо цілком відмінне від перекладу, прийнятого в *Біблії*, котрий варто було б читати:

«Також у нього народився син Енох; тоді почали люди називати себе *Jah*, або *Jah-hovah*»,

тобто *чоловіками* і *жінками*, «Владиками Утвору». Потрібно лише прочитати вищевказаний вірш у єврейському первісному тексті й при світлі *Кабали*, щоб побачити, що замість слів, як вони зараз стоять у перекладі, правильна передача була би:

«Тоді почали люди *називати* себе *Jehovah*»;

а не:

«Тоді люди почали призивати ім'я Господа»,

останнє є перекрученою передачею, байдуже, довільною чи ж ні. Також добре відоме місце:

«Я породив людину від Господа»,

варто було би читати:

«Я породив людину, подібну до *Jehovah*»[298].

Лютер переклав це місце одним способом, католики зовсім іншим. Єпископ *Wordsworth* передає так:

---

[296] *Jod* в *Кабалі* має символом руку, вказівний палець і також лінгам, тоді як чисельно він є досконалий; але він також є число 10, чоловічий і жіночий початок, коли вони роз'єднані.

[297] *Вішну Пурана*, I, II, переклад Вілсона, I, 20.

[269*269*269*269*] Виписка, наведена в «*Кабалі*» Мейєра, стор. 110.

[298] Див. *«Source of Measures»,* стор. 277.

«*Cain* – я породив – *Kain* від *Kâ'nithi,* я породив».

Лютер:

«Я породив людину – подібну до Господа [*Jehovah*]».

І автор *«The Sourse of Measures»:*

«Я *виміряв людину*, подібну до *Jehovah*».

Останнє і є правильна передача, бо – *(a)* знаменитий рабин, кабаліст пояснив це місце письменниці цієї праці саме у такий спосіб і *(b)* ця остання передача тотожна з тією, котра є в Таємному Вченні Сходу, що стосується Брахми.

У *«Викритій Ісіді»*[299] авторкою було пояснено, що:

«Каїн ... син «Господа», але не Адама».

«Господь» є Адам Кадмон, «Батько» *Yod-Heva*, «Адам-Єви» або *Jehovah*, сина гріховної думки, але не породження плоті й крові. З іншого боку, Сиф є *голова і батько Рас Землі;* бо екзотерично він син Адама, але езотерично він нащадок Каїна і Авеля, бо Авель або *Hebel* є жінка, відповідна жіночна половина чоловічої половини Каїна, і Адам є ім'я збірне для чоловіка й жінки:

«Чоловіка й жінку (*zachar va nakobeh*) створив він їх … нарік *їм* ім'я Адам».

Вірші в Книзі *Буття* від Розділу І-го до V-го поплутані навмисно, заради кабалістичних міркувань. Після «Людини» у Книзі *Буття*, І, 26 і Еноха, Сина Людини в розд. IV, вір. 26; після Адама, першого Андрогіна; після Адама-Кадмона – Безстатевого (першого) Логосу – після роз'єднання Адама і Єви, слідують, нарешті, *Jehovah-Eve* і *Cain-Jehovah*. Всі вони представляють певні Корінні Раси, бо мільйони років розділяють їх.

Отже, арійська і семітська Тео-антропографії суть два листка на тому самому стеблі; їхні відповідні уособлення і символічні особистості стоять у наступному порядку стосовно один одного.

І. «Непізнаване», що згадується багатообразно у віршах *Ріг-Веди*, як наприклад, – «*Ніщо* не існувало», назване пізніше Парабрахмо – אין, Айн, Ні-що або Ейн-Соф кабалістів – і також «Дух» (Бога), що носиться над Водою в Книзі *Буття*. Всі вони *тотожні*. Крім того, у Книзі *Буття* І, вірш 2 поміщений, як вірш 1-ий у *таємних* кабалістичних текстах, де за ним ідуть Елохіми, «які створюють Небо і Землю». Це довільне переміщення в порядку віршів було потрібно для *монотеїстичних* і кабалістичних цілей. Прокляття Ієремією тих Елохімів (Богів), які не створили Небеса і Землю[300], вказує, що були інші Елохіми, які виконали це.

ІІ. Небесний Ману-Сваямбгува, котрий відбувся від Сваямбгу-Нараяна, «Самосущого», Адам Кадмон кабалістів і Андрогінна «Людина» у Книзі *Буття*, розд. 1, всі вони тотожні.

ІІІ. Ману-Сваямбгува є Брахма або Логос; він же Адам Кадмон, що у Книзі *Буття*, розд. IV, вірш 5, розділяє себе на дві половини – чоловіка й жінку, стаючи, таким чином, *Jah-Hovah* або *Jehovah-Eve;* так само як Ману-Сваямбгува або Брахма розділяє себе, щоб стати «Брахма-Віradж і Вак-Віradж», чоловіком і жінкою. Всі інші тексти й версії є лише «прихованням».

IV. Вак – дочка Брахми й іменується Шата-Рупа, «при ста формах», і Савітрі, Яка Зароджує, Матір Богів і всього живого. Вона тотожна з Євою, «Матір'ю (всіх Владик або Богів або) усього живого». Крім цього, є ще багато інших окультних значень.

Те, що написано з цього приводу у *«Викритій Ісіді»* правильно, хоча воно й розкидано у доволі обережних для того часу висловах.

Наводячи Езотеричне пояснення Колеса Ієзекіїля, сказане про *Jodhevah* або *Jehovah:*

«Коли Трикутник узятий на початку Тетраграми, він виражає Божественний Утвір – *духовно*, тобто, без плотського гріха; узятий зі свого протилежного кінця, він виражає останнє і виявляє жіночий початок. Ім'я Єви складається із трьох букв, ім'я ж первісного або небесного Адама пишеться однією буквою *Jod* або *Yod;* тому воно не повинне читатися *Jehovah*, але *Jeva,* або Єва. Адам у першому розділі – духовний, тому чисто андрогінний, Адам Кадмон. Коли жінка виходить із лівого ребра другого Адама (з пороху), чиста Діва відділена, і падаючи в «зародження» або ж у спадний цикл, стає Скорпіоном, емблемою гріха й матерії. Тоді як висхідний цикл указує на чисто Духовні Раси або ж на десять Допотопних Патріархів, Праджапатьїв і Сефіротів, керованих самим творчим Божеством, котре є Адам Кадмон *або Yodcheva*, (духовно); нижчий (*Jehovah*) є цикл Земних Рас, очолюваних Енохом або Терезами, сьомим; який внаслідок того, що він був напівбожественним і напівземним, як сказано, був узятий Богом на небо живим. Енох або Гермес, або Терези єдині»[301].

---

[299] II. 464.

[300] *Ієремія*. X, 11.

[301] *«Викрита Ісіда»,* II, 462-463.

Це є лише одне з декількох значень. Немає потреби нагадувати вивчаючому, що Скорпіон є астрологічний знак органів розмноження. Подібно індуським Ріши, всі Патріархи можуть бути перетворені на свої чисельні знаки, так само як і заміняти один одного. Відповідно до питання, до якого вони стосуються, вони стають десятьма, дванадцятьма, сімома або п'ятьма й навіть *чотирнадцятьма*, і мають те ж езотеричне значення, що й Ману та Ріши.

Крім того, Ієгова, як може бути доведено, має етимологічну розмаїтість, але лише ті *точні*, які зустрічаються в *Кабалі*. יהוה *(Jeve)* є термін *Старого Завіту* і вимовлявся, як *Ya-va*. Інман припускає, що він є скороченням двох слів יה וה, *Yaho-Iah, Jaho-Jah* або *Jaho* є *Jah*. Із крапками слово це стає יְהוָה, що, однак, з боку рабинів є сваволею, яка має метою зв'язати його з ім'ям Адонай або אֲדֹנָי, що має ті ж крапки. Цікаво й, воістину, важко уявити собі, щоб у давнину євреї читали ім'я יהוה Адонай, коли вони мали стільки імен, з яких *Jeho* і *Jah,* і *Iah,* становлять частину. Але так воно було. І Філон Біблський, котрий наводить нам так званий фрагмент Санхуніафона, дає його правопис грецькими буквами Ἰευω, *Javo* або *Jevo*. Теодорит говорить, що самаритяни вимовляли його *Yahva*, а євреї *Yaho*. Проф. Гіббс, однак, пропонує наступну пунктуацію: יְ-הֹ-וִ-הָ *(Ye-hou-vih);* і він розрубує Гордіїв вузол його істинного Окультного значення. Бо в цій останній формі, як єврейське дієслово, воно означає «він буде»[302]. Воно також виходило від халдейського дієслова הֲוָא або הֲוָה, eue *(eve),* або eua *(eva),* «бути».

І так воно й було, бо лише від Еноха, «Сина Людини» почалися істинно людські Раси й почали «бути» чоловіками та жінками. Це твердження отримує подальше підтвердження, бо Паркхьорст дає дієслову הוה значення – 1) «падати» (тобто, у зародження або в Матерію); і 2) «бути, продовжувати» – як *раса*. Знак придиху слова eua *(Eva),* «бути», будучи הוה, Heve *(Eve),* що є жіночий рід від יהוה» і те ж, що й Hebe, (Геба), грецька Богиня юності й Олімпійська наречена Геркулеса, ще ясніше виявляє ім'я *Jehovah* у його первинній двостатевій формі.

Знаходячи у санскриті такі склади, як *Jah* і *Yah*, наприклад, *Jahnavi, «Ganges»* і *Jagan-natha,* «Володар світу», стає зрозумілим, чому Раулінсон у своїх працях висловлює таке переконання в арійському або ведичному впливі на ранню міфологію Вавилона. Також не слід занадто дивуватися тому, що горезвісні десять племен ізраїльських зникли під час періоду полону, не залишивши ніяких слідів, коли ми знаємо, що, *насправді*, євреї мали лише два племені – плем'я Юдине і плем'я Левіта. Крім того, левіти зовсім не були плем'ям, але кастою священників. Потомство їх лише пішло за своїми прабатьками, різними патріархами, і розчинилося в тонкому небесному повітрі. Воістину, у давнину існували брами і а-брами, і перш ніж народився перший єврей. Кожний народ вважав свого первинного Бога або Богів андрогінами, інакше це й не могло бути, бо вони розглядали своїх віддалених споконвічних прабатьків, своїх двостатевих предків, як божественних Істот і Богів, точно так само як роблять це китайці ще й зараз. І, дійсно, в одному сенсі вони були божественними, так само як їх перше людське потомство, «розумом-породжене» первісне людство, що, безсумнівно, було двостатевим, як свідчать це найбільш древні символи й традиції.

«Під вигаданими емблемами і в особливій фразеології священнослужителів давнини лежать прихованими натяки на деякі, ще не відкриті протягом цього циклу, науки. Яким би не був добре обізнаним вчений зі священними письменами та системою ієрогліфів Єгипту, він, насамперед, повинен навчитися ретельно досліджувати їхні записи. Він повинен переконатися, з компасом і лінійкою у руці, що піктографічне писання, досліджуване ним, збігається лінія в лінію з *певними, встановленими геометричними фігурами*, які є схованими ключами до подібних записів, перш ніж він наважиться їх тлумачити.

Але є міфи, які говорять самі за себе. В їхній розряд ми можемо включити міф про двостатевих первинних творців усіх Космогоній. Грецький Зевс-зен (Ефір) і Чтхоніа (Хаотична Земля), і Метіс (Вода) його дружини; Осіріс та Ісіда-Латона – перший Бог також зображує Ефір, першу еманацію Найвищого Божества, Амона, первинного Джерела Світла; Богиня – Землю і Воду; Митра, від скелі породжений Бог, символ чоловічого Світового Вогню або уособлене Споконвічне Світло та Анахіта – Богиня Вогню, його дружина і дочка одночасно; чистий елемент Вогню (активний або чоловічий принцип), розглянутий, як світло і тепло в поєднанні з Землею та Водою або Матерією (жіночим або пасивним елементом космічного зародження)»[303].

Все це суть записи про первісного божественного Гермафродита.

СТАНЦА VI

ЕВОЛЮЦІЯ «ПОТОМ-ПОРОДЖЕНИХ»

22. Еволюція трьох Рас триває. 23. Друга Раса створює Третю й гине.

---

[302] Див. для порівняння *Hosea*, XII, 6, де є таке пунктирування.

[303] *«Викрита Ісіда»,* I, 156.

22. ТОДІ ДРУГА РОЗВИНУЛА ПОРОДЖЕНИХ З ЯЙЦЯ, ТРЕТЮ[304]. ПІТ ПІДСИЛИВСЯ, КРАПЛІ ЙОГО ЗБІЛЬШИЛИСЯ, І КРАПЛІ СТАЛИ ТВЕРДИМИ Й КРУГЛИМИ. СОНЦЕ ЗІГРІЛО ЇЇ; МІСЯЦЬ ОСТУДИВ І СФОРМУВАВ ЇЇ; ВІТЕР ЖИВИВ ЇЇ ДО ЗРІЛОСТІ ЇЇ. БІЛИЙ ЛЕБІДЬ ІЗ ПІДНЕБЕССЯ ЗОРЯНОГО[305] ОСІНИВ КРАПЛЮ ВЕЛИКУ. ЯЙЦЕ РАСИ МАЙБУТНЬОЇ, ЛЮДИНУ-ЛЕБЕДЯ[306] КІНЦЯ НАСТУПНОЇ ТРЕТЬОЇ *(a)*. СПОЧАТКУ ЧОЛОВІКО-ЖІНКА, ПОТІМ ЧОЛОВІК І ЖІНКА *(b)*.

a) Текст цієї Станці чітко посилає, що людський ембріон був вигодуваний *ab extra* Космічними Силами, і що «Батько-Мати», очевидно, виділяли зародок, який дозрівав; і, цілком імовірно, це було «потом-породжене яйце», котре повинне було бути висиджене якимось таємничим чином, будучи роз'єднаним зі своїм «двояким» батьком. Порівняно легко уявити собі яйцеродне людство, бо навіть зараз людина, в одному сенсі, є «яйце-породжена». Більше того, Магенді у своїй праці *«Precis Elémentaire de Physiologie»* приводячи

«випадок, де пуповина була порушена й рана цілком зажила»,

проте дитина народилася живою, запитує з більшою підставою:

«Яким чином відбувалася циркуляція в цьому органі?»

На наступній сторінці він говорить:

«Нічого ще невідомо щодо можливості травлення в утробному плоді».

Що ж стосується його харчування, то він порушує наступне питання:

«Що ж тоді можемо ми сказати про харчування утробного плода? Праці по фізіології містять лише *туманні припущення* з цього питання».

«Так, але», може заперечити скептик, «книга Магенді належить попередньому поколінню, наука ж відтоді зробила такі успіхи, що клеймо неуцтва не може бути більше закріплено за цією професією». Якщо так, то звернемося до дуже великого авторитета з фізіології, наприклад, до сера Михайла Фостера, і, на сором сучасній науці, ми побачимо які його твердження.

«Що стосується виникнення й розвитку функціональної діяльності в ембріоні, то наше знання рівняється майже що нулю. Ми майже нічого не знаємо про різні фази, через які проходять головні властивості протоплазми ову-ма, диференціюючись у ті складні феномени, які ми зробили спробу пояснити в цій праці»[307].

Учні Трініті Коледжа Кембриджського Університету нехай опустять завісу перед статуєю Гігії та зав'яжуть очі погруддям Галена і Гіппократа з побоювання, щоб вони не звернули погляду, повного докору, на своїх звироднілих нащадків. Ми повинні навести ще один факт. Сер Михайло Фостер зберігає обережне мовчання із приводу випадку з порушеною пуповиною, наведеного його великим французьким *колегою*.

b) Це дуже цікаве твердження й воно пояснено в Коментарях. Пояснимо його ще: Перша Раса створила Другу за допомогою «брунькування», як це було зазначено вище, Друга Раса дала народження Третій, – яка сама розділилася на три певних підрозділи, що складаються з людей, по-різному породжених. Перші два підрозділи розмножувалися за допомогою яйцеподібного методу, цілком імовірно, невідомого сучасній природній історії. Тоді як ранні суб-раси Третього Людства розмножувалися за допомогою свого роду виділення вологості або життєвого флюїду, краплі якого, збираючись, утворювали яйцеподібну кулю – або скажімо яйце, що служило зовнішнім вмістищем для зародження в ньому плоду й дитини; спосіб розмноження наступних суб-рас змінився, в усякому разі, в своїх результатах. Потомство ранніх суб-рас було цілком безстатеве – навіть безформне, наскільки ми можемо знати це[308], але потомство наступних суб-рас народжувалося андрогінним. Саме у Третій Расі відбувся поділ статей. Людство з безстатевого стало певними гермафродитами або двостатевими; і, нарешті, Яйце людини почало народжувати, поступово й майже непомітно у своєму еволюційному розвитку, спочатку істот у яких одна стать переважала над іншою і, нарешті, певних чоловіків і жінок. Тепер пошукаємо підтвердження цим заявам у релігійних легендах Сходу і Заходу. Візьмемо спочатку Расу «Яйце-породжену». Задумайтеся над Кашьяпою, ведичним Мудрецем, найбільш плідним із творців. Він був сином Марічи, Розумом-породженого Сина Брахми; і він же стає батьком Нагів, або Зміїв, серед інших істот. Екзотерично Наги напівбожественні істоти, які мають людські обличчя і зміїні хвости. Проте, раса Нагів існувала і, як говорять, числом була не більше тисячі, породжена або, вірніше, пішла від Кадру, дружини Кашьяпи, з метою *заселення Патали*, що, безсумнівно, є Америка, як це буде доведено; також існувала Нага-Двіпа, один із семи підрозділів Бгарата-Варша, Індії, населена

[304] Раси.
[305] Місяць.
[306] Хамса.
[307] *«Text-Book of Physiology»,* третє видання, 1879, стор. 623.
[308] Див. *«Тимея».*

народом, що носить те ж найменування і, котрий визнається навіть деякими сходознавцями народом *історичним* і, який залишив до нашого часу багато слідів свого існування.

Тепер пункт на якому ми наполягаємо насамперед, полягає в тому, що яке би походження не приписувалося людині, еволюція її відбулася в наступному порядку: 1) безстатева, як і всі примітивні (ранні) форми; 2) потім, внаслідок природного переходу, вона стала «самотнім гермафродитом», двостатевою істотою; і 3) нарешті, вона роз'єдналася й стала тим, чим вона є зараз. Наука учить нас, що всі примітивні форми, хоча й безстатеві, «проте, зберегли силу піддаватися процесу безстатевого розмноження»; чому ж тоді людина повинна бути виключена з цього закону Природи? Двостатеве розмноження є еволюція, форма, що визначилася й удосконалена на шкалі Матерії процесу розмноження шляхом розподілу. Окультні вчення переважно панспермічні, і рання історія людства схована лише «від простих смертних»; також історія первинних Рас похована в могилі часу не для Присвячених, але лише для неосвіченої науки. Тому, будучи підтримані, з одного боку, цією наукою, що виявляє нам зростання розвитку і внутрішню причину для кожної зовнішньої зміни, як закон Природи; з іншої ж сторони, внаслідок непохитної віри в Мудрість – ми можемо навіть сказати, у Пансофію – універсальних традицій, зібраних і збережених Присвяченими, і вдосконалених ними майже в безпомилкову систему – ми наважуємося, за такої підтримки, представити цю доктрину якомога ясніше.

У талановитій статті, написаній близько п'ятнадцяти років тому, наш учений і шановний друг, проф. Олександр Вільдер з Нью-Йорка, доводить абсолютну логічність і необхідність допущення, що «Первісна Раса була Двостатевою», і наводить цьому цілий ряд наукових причин[309]. Насамперед, він указує, що більша частина рослинного світу виявляє феномен двостатевого існування, так класифікація Ліннея розташовує майже всі рослини в цю категорію. Ця умова зустрічається, як серед вищих сімейств рослинного царства, так і в його нижчих видах, від конопель і до тополі, та *ailanthus'a* з Ломбардії. Те ж саме спостерігається і в царстві тваринному. В житті комах метелик породжує хробака, і хробак стає метеликом. Ця велика таємниця була висловлена в Містеріях наступними словами – *Taurus Draconem genuit, et Taurum Draco*. Сімейство коралових, котре, на думку Ассіза, впродовж теперішнього геологічного періоду провело багато сотень тисяч років у побудові півострова Флориди, породжує своє потомство із себе, подібно брунькам і гілкам дерева. Бджоли, певною мірою, стоять у цьому ж ряду. Афіди або ж вошива трава вподібнюються амазонкам у своєму побуті, і *цнотливі батьки* продовжують рід протягом десяти наступних поколінь.

Що говорять древні мудреці, філософи – вчителі стародавності? Аристофан, говорячи на тему *«Бенкет»* Платона, висловлюється у такий спосіб:

«Наша природа в древні часи не була такою, як вона представляється зараз. Вона була двостатевою: форма та ім'я відповідали й однаково належали, як чоловічому, так і жіночому початку… Їхні тіла … були кулясті, і спосіб їхнього пересування був обертальним[310]. Вони були жахливі силою та міцністю своєю, й мали дивовижне властолюбство. Тому Зевс розділив їх надвоє, у такий спосіб послабивши їх; Аполлон, слідуючи його вказівкам, заживив плоть [шкіру]».

У древніх персів *Meshia* і *Meshiane* становили єдину істоту.

«Вони теж учили, що людство було добутком Дерева Життя і розросталося в андрогінні пари доти, доки вони не були роз'єднані при наступній зміні людської форми».

Так вірш у «Книзі Потомство *(Toledoth)* Адама»:

«Господь створив (*bara*, виявив) людину по своїй подобі, по образу Божому створив він її; чоловіком і жінкою створив він їх»,

– якщо його прочитати езотерично, виявиться істинний сенс, тобто:

«Елохім'и [Боги] виявили із себе самих (шляхом зміни) людину по своїй подобі … створили вони *його* [людство в його сукупності або Адам], чоловіком і жінкою створив *він* [колективне Божество] їх»[311].

Це вказує на езотеричний зміст. *Безстатева* Раса була їхнім першим добутком, видозміною *їх* самих і *від* них самих, чистих Духовних Існувань: це й був Адам *solus*. Звідси відбулася *Друга Раса:* Адам-Єва, або *Jod-Heva*, бездіяльні Андрогіни; і нарешті, *Третя*, або ж «Гермафродит, який розділився», Каїн і Авель, які породили

[309] Див. виписки з цього нарису в *«Theosophist'i»,* за Лют. 1883, з котрого наступне підсумовано.

[310] Порівняйте бачення Єзекіїля (розд. 1) чотирьох Божественних Істот – «і вони мали подобу як у людини» і тим не менше, зовнішністю нагадували колесо, «коли вони йшли, вони йшли на чотири свої боки ... бо дух живої тварини був у колесах...».

Приміт. перекл. – в православній Біблії вірш цей перекладено інакше … «бо дух тварин був у колесах…»

[311] Евгібій – християнин, рабин Самуїл Менассе бен Ізраїль, і маймоніди, всі вони вчили, що «Адам мав два обличчя і одну особу, й спочатку він був чоловіко-жінка – чоловіком з одного боку і жінкою з іншого [подібно Брахмі й Ману]; але потім частини ці роз'єдналися». На доказ цього рабин Єремія бен Еліазар наводить сто тридцять дев'ятий псалом Давида: «Ти оформив мене спереду і ззаду», а не «оточив» (*beset*), як перекладено в англ. Біблії, що є безглуздим і неоковирним, і це показує, як припускає проф. Вільдер, «що первісна форма людства була андрогінною».

Четверту Сиф-Енох тощо. Саме ця Третя, остання напівдуховна Раса, котра теж з'явилася останнім носієм божественної і вродженої Мудрості, вродженої також в Енохах, Ясновидцях того Людства. *Четверта*, що скуштувала плід Дерева Добра і Зла – Мудрість уже об'єднану із земним глуздом[312] і тому не чисту – в силу цього повинна була знову здобувати цю Мудрість через присвяту і велику боротьбу. Об'єднання Мудрості й Розуму, причому перша, як *панівна* над останнім, називається в Герметичних книгах «Бог», котрий володіє подвійною плідністю двох статей».

Містично Ісус розглядається як чоловіко-жінка. Також і в Орфічних Гімнах, які співалися під час Містерій, ми знаходимо: «Зевс є чоловік, Зевс – безсмертна діва». Амон Єгипту, в своїй іншій половині виявляв Богиню Нейт. Юпітер мав жіночі груди. Венера зображувалася на деяких своїх статуях з бородою, і Богиня Іла є одночасно й Богом Судьюмна, в його якості нащадка Вайвасвати.

Проф. Вільдер говорить:

«Ім'я *Адам* або людина, саме по собі має на увазі двояку форму існування. Воно тотожне з *Athamas* або *Thomas* (*Tam* на тамільській мові), що перекладається греками, як *Didumos* близнюк; тому, якщо перша жінка була створена після першої людини, то внаслідок логічної необхідності, вона повинна була бути «узята з чоловіка». Відповідно до цього ми читаємо: «І *сторону*, котру Господь Бог (Елохім) узяв від людини, він зробив жінкою». Єврейське слово, вжите тут, є *Tzela* і відповідає перекладу даному нами. Легко простежити цю легенду у Бероза, який говорить, що *Thalatth* (*Omorôka* або Володарка Урка), була початком утвору. Вона також була Теліта [? Меліта], цариця Місяця...

Два достопам'ятні народження близнюків у Книзі *Буття,* Каїна і Авеля, та Ісака і Якова подають ту ж думку. Ім'я *Hebel* відповідає Єві, та характерні ознаки його жіночні. «До тебе буде потяг його», сказав Господь Бог Каїнові, «і ти будеш панувати над ним». Те ж виречення було сказано і Єві: «І до чоловіка твого потяг твій і він буде панувати над тобою».

Таким чином, первісна двостатева єдність людської Третьої корінної Раси є аксіома в Таємній Доктрині. Її незаймані особини були підняті до ступеня «Богів», бо ця Раса представляла їх «Божественну Династію». Сучасні раси задовольняються шануванням чоловіків-героїв Четвертої Раси, яка створила Богів за своїм одностатевим образом, тоді як Боги первісного людства були всі «чоловіко-жінками».

Як сказано в першому томі, Людства розвивалися у відповідності й паралельно із чотирма Елементами (стихіями); кожна нова Раса фізіологічно була пристосована до прийняття додаткового Елемента. Наша П'ята Раса спішно наближається до П'ятого Елемента – назвіть його, якщо хочете, міжпланетним ефіром – який, однак, має більше стосунку до психології, ніж до фізики. Ми, люди, привчилися жити в усякому кліматі, чи то холодний, чи тропічний, але перші дві Раси не мали ніякого відношення до клімату, так само як вони не були піддані ніякому впливу температури або її зміні. І, таким чином, учать нас, люди жили до кінця Третьої Раси, коли вічна весна царювала над усією планетою, подібна тій, котрою насолоджуються зараз мешканці Юпітера, світу, що, як стверджує Камілл Фламмаріон:

«На противагу нашому не підданий ні примхам пір року, ні різким змінам температури, але користується всіма скарбами вічної весни»[313].

Ті астрономи, які стверджують, що Юпітер перебуває в розплавленому стані, у нашому сенсі цього терміну, запрошуються обговорити свої розбіжності в думках із цим ученим астрономом Франції[314]. Одне повинне бути

---

[312] Див. поєднання Хокма, Мудрості з Біна, Розумом або Ієговою, Деміургом, названим Розумінням у *Притчах Соломона* (VII). Чи ж не мудрість (Божественна Окультна Мудрість) волає: «До вас, люди, я кличу: Навчіться, нерозумні, розсудливості й дурні – розуму». Це є Дух і Матерія: *Nous* і Психея; про останню св. Яків каже, що вона «земна, чуттєва і від диявола».

[313] *«Pluralité des Mondes»,* стор. 69.

[314] Гіпотеза, розроблена у 1881 році *W. Mattieu Williams,* очевидно, справила мало враження на астрономів. Автор *«The Fuel of the Sun»*, говорить у журналі «Знання» *(Knowledge»)* за Груд. 23, 1887 р.

«Пристосовуючи зараз дослідження д-ра Андрьюса до умов сонячного існування, ... я роблю висновок, що сонце не має твердого, рідкого або газоподібного *нуклею*, але складається з не зчепленої матерії в критичному стані, оточеної спочатку оболонкою з полум'я, внаслідок нової (вторинної) комбінації не зчепленої матерії, а поверх цієї оболонки інша, що складається з пари, як результат цієї комбінації».

Це нова теорія, яка повинна бути додана до *всіх* інших *наукових* і *ортодоксальних* гіпотез. Сенс «критичного стану» пояснений М. Вільямсом у тому таки журналі (Груд. 9. 1881) в статті «Про тіла Тверді, Рідини й Гази». Висловлюючись щодо досліду, зробленого д-ром Андрьюсом з вугільною кислотою, вчений цей говорить: «Коли досягаються 88°, то межа між рідиною і газом зникає: рідина і газ зливаються в один таємничий проміжний флюїд, щось у невизначеному русі перебуває в трубочці, наповнюючи її – ефірна рідина або ж видимий газ. Тримайте розжарену до червоного кочергу між вашим оком і світлом; ви побачите хвилю руху того, що здається, ніби рідким повітрям. Видимість цього змішаного флюїду в трубочці походить на це, але значно щільніше і, очевидно, знаходиться між рідким і газоподібним станом матерії, подібно до того, як смола або патока знаходяться між твердим тілом і рідиною».

Температура, при якій це явище відбувається, була названа д-ром Андрьюсом «критичним станом»: у цей момент газоподібний та рідкий стан постійні і, досить імовірно, що всі інші субстанції, які можуть існувати в обох станах, мають їм притаманну особливу критичну температуру.

завжди прийняте до уваги, що згадана «вічна весна» є умовою, *усвідомленою як така, лише самими мешканцями Юпітера*. Це не є «Весна», *як ми знаємо її*. В цьому застереженні полягає примирення двох вищенаведених теорій. Обидві вони вміщають *часткові* істини.

Таким чином, універсальна традиція стверджує, що людство розвинулося в його теперішню форму поступово з майже прозорого стану тканин, а не внаслідок дива чи ж статевих відносин. Крім того, це перебуває в повній згоді з древніми філософіями: філософіями Єгипту та Індії з їхніми Божественними Династіями аж до філософії Платона. І всі ці універсальні вірування повинні бути поміщені в розряд «передчуттів» і впертих уявлень, причому деякі з них невикорінні в народних віруваннях. Подібні вірування, як зауважує це Л. Фігьє:

«Часто є плодом мудрості та спостереження незліченних поколінь людей… [Бо] традиція, котра існує в універсально одноманітному вигляді, має все значення наукового доказу»[315].

І, як уже було доведено, більше ніж одна з подібних традицій лежить у Пуранічних алегоріях. Більше того, доктрина про те, що Перша Раса людства утворилася зі Чхая або ж Астральних Образів Пітрі, цілком підтверджується в *Зохарі:*

«В *Тзелем*, відображеному образі Елохіма [Пітрі], Він створив Адама [людину][316]».

Неодноразово наводилося, як заперечення, що якою б не була високою ступінь метафізичної думки в древній Індії, але древні єгиптяни не могли похвалитися нічим, крім грубого ідолопоклонства і зоолатрії; і, що Гермес, як це стверджується, був лише утвором грецьких містиків, які жили в Єгипті. На це можна відповісти – прямий доказ, що єгиптяни знали Таємне Вчення, у тому, що воно викладалося їм при Присвяті. Нехай заперечники відкриють *«Eclogae Physicae et Ethicae»* Стобея, грецького компілятора древніх фрагментів, який жив у п'ятому столітті після Р. Хр. Нижченаведене є його переклад старого Герметичного фрагмента, що говорить про єгипетську теорію Душі. Перекладений дослівно, він говорить:

«Від Однієї Душі – Душі всього Сущого, виходять усі душі, які розсіюються, як ніби вони були навмисно розподілені по усьому світі. Ці душі піддаються численним перетворенням; ті, які вже стали повзучими тваринами, перетворюються на водяних; від цих водяних тварин походять тварини суші; і від останніх птахи. Від істот, які живуть високо у повітрі (небесах), народжуються люди. Досягши ступеня людини, душі одержують принцип (свідомого) безсмертя і стають духами, потім вони вступають у хор Богів».

———

Продовжуючи подальші міркування щодо цього «критичного» стану, М. Вільямс висловлює деякі цілком окультні теорії про Юпітер та інші планети. Він каже:

«Наші поняття про тіла тверді, рідкі й газоподібні випливають з нашого досвіду зі станом матерії тут на нашій Землі. Але якби ми могли перенестися на іншу планету, вони змінилися б вельми цікаво. На Меркурії вода розглядалася б, як один зі сконденсованих газів, на Марсі – як плавке тверде тіло. Але, яка була б вона на Юпітері?».

«Недавні спостереження виправдовують наші припущення про те, що він є сонцем в мініатюрі, оточеним зовнішньою оболонкою з хмарної матерії, мабуть, яка складається з частково згущеної води, але при температурі розжарювання або, досить імовірно, ще більш спекотної всередині. Його туманна атмосфера, очевидно, величезної глибини і сила тяжіння на його зовнішній поверхні, будучи в два з половиною рази сильніше, ніж на поверхні нашої Землі, атмосферний тиск, коли він спускається нижче цієї видимої поверхні, має скоро досягти тієї точки, при якій пари води будуть приведені до їх критичного стану. Тому, ми можемо вивести звідси, що океани Юпітера складаються не з замерзлої, рідкої або газоподібної води, але є океанами або атмосферами *критичної* води. Якщо «будь-які риби або птахи плавають або літають там, вони повинні мати досить *критичні* організми».

«Позаяк уся маса Юпітера в 300 разів більше, ніж маса Землі, і його енергія стискання у напрямку до центру пропорційна цьому, то його матеріали, якщо вони схожі з матеріалами Землі і не перебувають у більш розпеченому стані, повинні були би бути значно щільніше, і вся планета повинна була б мати більшу питому вагу. Але ми знаємо за рухом її супутників, що замість цього її питома вага менше чверті питомої ваги Землі. Це виправдовує висновок, що вона надзвичайно спекотна, бо навіть водень при охолодженні став би щільніше Юпітера під таким тиском».

«Позаяк усі елементарні субстанції можуть існувати в станах твердому, рідкому і газоподібному або критичному, відповідно до умов температури і тиску, то я буду виправданий, імовірно, зробивши висновок, що Юпітер є планетою ні твердою, ні рідкою, ні газоподібною, але планетою *критичною* або ж кулею, складеною всередині зі зчеплених елементів, що знаходяться в *критичному* стані і оточених щільною атмосферою своїх парів, а також парами їх деяких складників, подібних воді. Те ж міркування можна застосувати до Сатурну та інших великих і розріджених планет».

Втішно бачити, як« наукова уява» з кожним роком наближається ближче і ближче до меж наших Окультних Вчень.

[315] *«День після Смерті»,* стор. 23.

[316] Вид. Кремона, III, 76a; вид. Броді, III, 159a; *«Кабала»* Ісаака Мейєра, стор. 420.

СТАНЦА VI. – *Продовження***.**

23 САМОНАРОДЖЕНІ БУЛИ ЧХАЯ, ТІНІ ВІД ТІЛ СИНІВ СУТІНКІВ. НІ ВОДА, НІ ВОГОНЬ НЕ МОГЛИ ЗНИЩИТИ ЇХ. НЕ ТАК БУЛО З СИНАМИ ЇХНІМИ[317].

Цей вірш неможливо зрозуміти без допомоги Коментарів. Він означає, що Перша Раса, «Тіні» Прабатьків, не могли бути ушкоджені або знищені смертю. Будучи настільки ефіроподібними й настільки мало людськими за своєю будовою, вони не могли бути ушкоджені ніякою стихією – ні водою, ні вогнем. Але їхні «Сини», Друга Корінна Раса, могла, і тому й була так знищена. Так само як Прабатьки цілком поринули у свої власні Астральні Тіла, які з'явилися їх же породженням, точно так само це породження було поглинуто своїм потомством, «Потом-породженими». Ці стали Другим Людством – складеним з найрізноманітніших, гігантських напівлюдських чудовиськ – першими спробами матеріальної природи при побудові людських тіл. Вічно квітучі країни (Гренландія серед інших) Другого Материка були послідовно перетворені з Едемів, з їхньою вічною весною, на гіперборейський Гадес. Перетворення це відбулося внаслідок зсуву великих вод Планети, океанів, що змінили свої гирла; більшість Другої Раси загинуло при цій першій судорзі еволюції і затвердіння Планети під час людського періоду.

Таких великих катаклізмів уже було чотири[318]. І ми можемо очікувати п'ятий для нас самих, у відповідний час.

———

КІЛЬКА СЛІВ ПРО «ПОТОПИ» ТА «НОЇВ»

Оповідання в різних *Пуранах* про наших Прабатьків так само суперечливі *у своїх подробицях,* як і все інше. Таким чином, тоді як у *Ріг-Веді*, Іда або Іла є ім'я Натхненниці Вайвасвати Ману, Саяна робить з неї Богиню, котра очолює Землю; у *Шатапатха Брахмана* вона виявлена, як дочка Ману, нащадок *його жертви*, а надалі його (Вайвасвати) *дружиною, від якої він породив расу Ману*. У *Пуранах* вона знову дочка Вайвасвати, але при цьому дружина Будха (Мудрості), незаконного сина Місяця (Сома) і Тари, дружини планети Юпітера (Бріхаспаті). Все це представляється нісенітницею для непосвяченого, але сповнено філософського сенсу для окультиста. Можна побачити таємний сенс уже за самим виглядом оповідання, бо всі подробиці навмисно так заплутані, що лише досвідчене око Присвяченого може простежити їх і розмістити події в їхньому належному порядку.

Оповідання, як воно передано в *Магабгараті*, дає основну ноту, але, проте, мусить бути пояснене за допомогою таємного змісту, що міститься у *Бгагават Гіті*. Це є *Пролог* до драми нашого (П'ятого) Людства. В той час, коли Вайвасвата був занурений у молитовне споглядання на березі річки, до нього підплила риба, просячи його захисту від більшої риби. Він рятує її і поміщає її в глиняну посудину, де вона стає усе більше й більше і повідомляє його про Потоп, що насувається. Ця Риба є добре відомий Матсья Аватар, Перший Аватар Вішну, Дагон[319] халдейського Ксисуфра і, крім цього, означає ще багато чого іншого. Розповідь ця занадто добре відома й не має потреби в повторенні. Вішну наказує побудувати човен, у якому, за *Магабгаратою*, рятується Ману разом із сімома Ріши; ця подробиця, однак, відсутня в інших текстах. Тут Сім Ріши представляють сім Рас, сім принципів і різні інші речі; бо тут вкладена двояка таємниця, прихована в цій різноманітній алегорії.

В іншому місці ми вказували, що Великий Потоп мав кілька значень і, що він так само як і «Падіння», стосувався подій, як духовних і фізичних, так і космічних та земних; як нагорі, так і внизу. Корабель або Ковчег, – *Navis* – коротше кажучи, будучи символом жіночого Принципу зародження, уособлений на небесах Місяцем, а на землі Утробою; як те, так і інше є посудиною та носієм насіння життя й буття, котрі Сонце або Вішну, Чоловічий Принцип, оживляє і запліднює. Первинний Космічний Потоп стосується Передвічного Утвору або утворення Неба і Земель; у цьому випадку Хаос або велика Глибина, представлені, як «Потоп», а Місяць, як «Матір», від якої виходять усі життєзародки[320]. Але Земний Потоп і оповідання про нього також має своє двояке застосування. В одному випадку, він має відношення до тієї таємниці, коли людство було врятовано від цілковитого

[317] Були знищені так.

[318] Перший катаклізм відбувся, коли те, що зараз є Північним Полюсом, відділилося від останніх Материків.

[319] Ми повинні пам'ятати, що на чолі всіх вавилонських Богів стояли Еа, Ану і початковий Бел, і, що перший, Еа, був Богом Мудрості, великим «Богом Світла» і Безодні, і, що він був ототожнений з Оанн'ом або ж біблійним Дагоном – Людиною-рибою, який піднявся з Перської Затоки.

[320] Лише набагато пізніше Місяць став Богом чоловічого початку; у індусів він був Сома, у халдеїв Нанак або Нанар і Сії, син Муліл'а, найстаріший Бел. Аккадійці називали його «Богом Привидів»; він же був Богом Ніпур'а (Ніффер) в північній Вавилонії. Саме Муліл наказав водам Потопу пролитися з Неба на землю і з цієї причини Ксісуфр не дозволяв йому наближатися до свого вівтаря. Як встановлено зараз сучасними ассиріологами, саме в північному Ніпурі був центр з якого поширилася халдейська (чорна) Магія. Але (південний) Еріду був початковим місцем культу Бога Культури, Бога Божественної Мудрості – Сонячний Бог усюди був Найвищим Божеством. У євреїв Місяць пов'язаний з Ієговою Ізраїлю і його насінням, бо Ур був головним місцем культу місячного Бога, і, як сказано, Авраам (*Abraham*) прийшов з Ура, і тоді з *A-bra(h)m* він став *Abraham*.

винищування через смертну жінку, що стала приймачем людського насіння при кінці Третьої Раси[321], а в іншому, стосується дійсного історичного Затоплення Атлантиди. В обох випадках «Воїнство» – або Ману, що врятувало «Насіння» – іменується Вайвасвата Ману. Звідси розбіжність між Пуранічними та іншими викладами; тоді як у *Шатапатха Брахмана* Вайвасвата створює дочку і від неї породжує расу Ману – це натяк на перших людських Манушия, які повинні були створити жінок за допомогою Волі (Кріяшакті), перш, ніж вони стали природно народжуватися від гермафродитів, як незалежна стать, і тому, вони розглядалися як «дочки своїх творців». Пуранічні оповідання роблять із Іда або Іла дружину Будха (Мудрості). Ця версія стосується подій Атлантичного Потопу, коли Вайвасвата, великий Мудрець на Землі, урятував П'яту Корінну Расу від винищення разом із залишками Четвертої.

Це доволі ясно викладено у *Бгагават Гіті*, де Крішна говорить:

«Сім великих Ріши, *чотири попередніх* Ману, одного єства зі мною, були породжені моїм розумом: від них відбулася (була породжена) людська раса та Світ»[322].

Тут чотири із семи попередніх Ману означають чотири Раси[323], які вже жили, бо Крішна належить до П'ятої Раси, і з його смертю почалася Калі-Юга. Таким чином, Вайвасвата Ману, Син Сурья, Сонця і Рятівник Нашої Раси, пов'язується з «Насінням Життя», як фізично, так і духовно. Але зараз, хоча й згадавши про усіх, ми повинні зайнятися лише двома першими.

Безсумнівно, що «Потоп» є «Універсальною традицією». Внаслідок різних причин «Льодовикові Періоди» були так само численні, як і «Потопи». Стоккуель і Кроль перераховують близько півдюжини Льодовикових Періодів і наступних Потопів – причому найбільш ранній з них відноситься ними до 850 000 р., останній же до 100 000 р. тому[324]. Але, котрий же був *нашим* Потопом? Безсумнівно, перший, той, котрий по теперішній час залишився відбитим у традиціях усіх народів від самої віддаленої давнини; той, котрий, нарешті, поглинув останні півострови Атлантиди, починаючи з Рута і Дайтья та закінчуючи порівняно невеликим островом, згаданим Платоном. Це зрозуміло із відповідності деяких подробиць в усіх легендах. Цей Потоп був останнім за своїм гігантським розмахом. Малий потоп, сліди якого барон Бунзен знайшов у Центральній Азії і, який він відносить приблизно до 10 000 років до Р. Хр., не має нічого спільного ні з напів-всесвітнім Потопом або ж Потопом Ноя – останній чисто міфічна передача древніх традицій – ні навіть із зануренням останнього острова Атлантиди; або, у крайньому випадку, він має з ними лише моральний зв'язок.

Наша П'ята Раса – непосвячена частина її – чуючи про багато Потопів, змішала їх і нині знає лише один із них. Саме той, котрий змінив весь аспект нашої Планети внаслідок переміщення й зсуву земель і морів.

Ми можемо порівняти легенду, що зберігається серед жителів Перу, яка говорить, що:

«Інка, *семеро* числом, знову населили землю після потопу»[325].

Гумбольд згадує мексиканську версію тієї ж легенди, але трохи плутає подробиці ще збереженої легенди, що стосується американського Ноя. Проте, відомий натураліст згадує *двічі-сімох* супутників і «божественного птаха», що летів попереду човна ацтеків, і, таким чином, виходить п'ятнадцять обраних, замість семи і чотирнадцяти. Це, імовірно, було написано під впливом мимовільного спогаду про Мойсея, що, як говорять, згадував п'ятнадцять онуків Ноя, які врятувалися зі своїм Прадідом. Потім Ксисуфр, Ной халдеїв, також був

---

[321] Коли Нарада, аскет, незайманий, погрожував покласти край людській расі забороною синам Дакши розмножуватися.

[322] X, 6.

[323] Це підтверджується одним вченим брахманом. У своїй найчудовішій лекції на *Бгагават Гіту* («*Theosophist*», Квіт. 1837 стор. 444) лектор говорить:

«Існує особливість, на яку я повинен звернути вашу увагу. Він [Крішна] говорить тут про чотирьох Ману. Чому каже він про чотирьох? Ми зараз знаходимося в сьомій Манвантарі – Манвантарі Вайвасвата Ману. Якщо він говорить про минулих Ману, то він мав би сказати про шість, але він згадує лише про чотирьох. У деяких коментарях була зроблена спроба пояснити це дивним чином.

«Слово «Чатварах» відокремлено від слова «Манавах» і представлено, ніби належить до Санака, Санандана, Санаткумара і Санатсуджата, котрі були також включені серед Розумом-породжених синів Праджапаті.

«Але це пояснення приведе до найбезглуздішого висновку, і, крім того, фраза ця буде суперечити собі. Щодо згаданих особистостей в цій фразі у тексті є певна обмовка. Добре відомо, що Санака та інші троє відмовилися створювати, хоча інші сини погодилися; тому, кажучи про тих осіб від яких пішло людство, було би безглуздим включати в список і цих чотирьох. Це місце повинно бути пояснено без поділу складеного слова на два іменника. Тоді число Ману буде дорівнювати чотирьом, і твердження буде тоді суперечити викладу в *Пуранах*, але натомість, воно буде у згоді з Окультною Теорією. Ви пригадайте, що стверджується [в Окультизмі], що ми зараз знаходимося в П'ятій Корінний Расі. Кожна Раса розглядається як Сантаті одного певного Ману. Тепер Четверта Раса пройшла або, іншими словами, в минулому було чотири Ману.

[324] *Stockwell, «Smithsonian Contributions to Knowledge»,* XVIII; *R. W. Mc Farland, «American Journal of Science»,* III, XI, 456; і *«Climate and Time»,* Кролля. Лемурія не була затоплена паводком, але була зруйнована дією вулканів і вже потім вона занурилася.

[325] *Coste*, I, IV. 19.

урятований і перенесений «живим» на небо – подібно Еноху – із сімома Богами, Кабірім, або ж із сімома божественними Титанами. Також Яо у китайців відпливає із *сімома* фігурами, яких він «оживить», як тільки пристане до суші, і використає їх для «людського насіння». Осіріс, входячи в Ковчег або ж Сонячний Човен, бере із собою *сім* Променів і т.д.

Санхуніафон робить із Алетів або Титанів (Кабірім) сучасників Агруера, великого Бога фінікіян, – якого Фабер намагався ототожнити з Ноєм[326]; крім того, висловлюється припущення, що ім'я «Титан» походить від Тит-Айн – «Джерела безодні хаосу»[327] (*Tit-Theus* або *Tityus* є «божественний потоп») і, таким чином, Титани, яких *сім*, виявлені, як пов'язані з Повінню і Сімома Ріши, урятованими Вайвасвата Ману[328].

Ці Титани, сини Кроноса-Часу і Реї-Землі; і позаяк Агруер, Сатурн і Сідік є тією самою особою, і позаяк сім Кабірі також представлені, як сини Сідіка, або Кроноса-Сатурна, то, отже, Кабірі та Титани тотожні. І цього разу благочестивий Фабер був правий, коли він писав:

«Я не сумніваюся, що сім Титанів або Кабірів, є тотожними з сімома Ріши індуської міфології (?), які, як сказано, урятувалися в човні зі своїм Мену *[Manу],* головою (?) сімейства»[329].

Але міркування його менш вдалі, коли він додає:

«Індуси у своїх диких *легендах* багатообразно спотворили *історію* Ноахідів (?!), проте, чудово, що вони, очевидно, свято дотримувалися числа сім[330], тому капітан Вільфорд цілком ґрунтовно зауважує, що «можливо сім Мену, сім Брахмадіка тотожні з сімома Ріши і становлять лише сім окремих особистостей[331]. Сім Брахмадіка були *Праджапаті* або владики *праджа*, або тварин. Від них відбулося людство і вони, ймовірно, тотожні з сімома Мену… Ці сім великих предків людської раси були … створені з метою наповнення землі мешканцями»[332]. Взаємна подібність Кабірів, Титанів, Ріши й сімейства Ноя занадто разюче, щоб бути наслідком простої випадковості»[333].

Фабер був введений у цю оману і внаслідок цього побудував усю свою теорію, стосовно Кабірів, на тому факті, що в Писанні ім'я Іафет перебуває серед Титанів, перерахованих в одному з віршів Орфічних Гімнів. Відповідно до Орфея, імена семи Титанів Аркит'ів, – яких Фабер відмовляється ототожнити з *безбожними* Титанами, потомством їх – були *Kœus, Krœus, Phorcys, Cronus, Oceanus, Hyperion* і *Iapetus.*

Κοιον τε, Κροιον τε μεγαν, Φορχυν τε χραταιον,
Και Κρονον, Ὠχεανον θ', Υπεριονα τ', Ίαπετον τε[334].

Але чому Вавилонський Ездра не міг дати ім'я Іафета *[Iapetus]* одному із синів Ноя? За Арнобієм[335] Кабірі, які є ті ж Титани, також називаються Манес, а матір їх Маніа. Тому індуси можуть стверджувати, з набагато більшою підставою, що Манес є їх Ману, а Маніа є *жіночним* Ману в Рамаяні. Маніа є Іла або Іда, дружина й дочка Вайвасвата Ману, від якої «він породив расу Ману». Подібно Реї, матері Титанів, вона є Земля – Саяна робить із неї Богиню Землі – і вона лише друге видання і повторення Вак. Як Іда, так і Вак перетворюються на чоловіків і жінок; Іда стає Богом Судьюмна, а Вак – «Жіночний Віраджа» обертається на жінку для покарання Гандхарвів; одна версія стосується космічної і божественної Теогонії, інша пізнішого періоду. Манес і Маніа, які зустрічаються у Арнобія, є іменами індуського походження, запозиченими і перекрученими греками та латинянами.

Це не випадковість, але наслідок єдиної архаїчної доктрини, загальної всім, котру ізраїльтяни прийняли останніми через Ездру, автора модернізованих книг Мойсея. Настільки безцеремонно обійшлися вони із власністю інших народів, що Псевдо-Бероз[336] указує, що Тітеа, – яку Діодор Сікул[337] робить матір'ю Титанів або Ділувіанів – була *дружиною Ноя*. Фабер називає його «Псевдо-Берозом», але, однак, приймає це свідчення для

[326] Агруер є Кронос або Сатурн і прообраз Ієгови ізраїльтян: Ной, будучи пов'язаний з Аргха, Місяцем або Ковчегом Порятунку, міфологічно ототожнений з Сатурном. Але тоді це не може стосуватися до земного потопу. (Див. «*Кабірі*» Фабера, I, 35, 43 і 45).

[327] Там само. II, 240.

[328] Санхуніафон говорить, що Титани були синами Кроноса і сім числом; і він називає їх вогнепоклонниками, Алет'ами (Синами Агні?) і делювіальними. Ал-ет є Бог Вогню.

[329] Там само, I, 130, примітка.

[330] Варто зауважити, що арії, а не семіти були зачинальниками числа *сім*, бо євреї запозичили це число від халдеїв.

[331] Сім індивідуальних Синів Бога або Пітара, Пітрі; також, у даному випадку, сини Кроноса, або Сатурна (Кала «Час»), і Аркіти, подібно Кабірам та Титанам, як показує найменування – «*Місячні* предки»; Місяць є Ковчег або Аргха на водній Безодні Простору.

[332] *«Asiatic Researches»,* том 246.

[333] *«Кабірі», Ibid., loc. cit.*

[334] Орфей і Прокл. в *«Тимеї»,* V, 295.

[335] Арнобій, *«Contra Gentes»,* III, 124; виписки, наведені Фабером, *op. cit.,* I. 135.

[336] *«Ant.»,* III. 8.

[337] *«Bibl.»,* III, 170.

того, щоб установити ще один доказ, що язичники запозичили всіх своїх Богів від євреїв, перетворивши весь патріархальний матеріал. За нашою скромною думкою, це є один з найкращих доказів як раз зворотного. Він ясно показує, наскільки факти можуть свідчити, що саме біблійні псевдо-персонажі були запозичені з язическіх міфів, якщо їх вважати міфами. В усякому разі це доводить, що Бероз добре знав джерело Книги *Буття*, і що книга ця носила той же космічний і астрономічний характер, як і алегорії Ісіди-Осіріса та Ковчега, й інші більш древні «Аркитські» символи. Бо Бероз говорить, що «Тітеа-Магна» згодом іменувалася Аретія[338] і шанувалася нарівні із Землею; і це ототожнює Тітеа, дружину Ноя, з Реєю, Матір'ю Титанів і з Іда; бо обидві вони є Богинями, які очолюють Землю, і Матерями Ману та Манес або Титанів-Кабірі. І Тітеа-Аретія була шанована як *Horchia*, говорить той же Бероз, причому останнє найменування є титул Вести, Богині Землі.

Sicanus deificavit Aretiam, et nominavit eam lingua Janigena Horchiam[339].

Навряд чи можна знайти древнього поета історичних або доісторичних днів, який би не згадував у тій або іншій формі про занурення двох материків – часто названих островами, саме так, крім Атлантиди, і про загибель Флегійського Острова. Павзаній і Нонній обоє розповідають як:

«Грізний Нептун потряс основу глибоку острова Флегії,
І під хвилями приховав мешканців тих нечестивих»[340].

Фабер був переконаний, що Флегійський острів і був Атлантидою. Але всі подібні алегорії є більш-менш перекрученими відзвуками індуської традиції про великий катаклізм, що обрушився на Четверту, дійсно людську, хоча й гігантську Расу, яка передувала арійській. Однак, як щойно було сказано, легенда Потопу, подібно всім іншим легендам, має більше, ніж одне тільки значення. У Теогонії вона стосується до *перед-космічних перетворень,* до *духовних відповідностей* – як би безглуздо не звучав цей термін для вуха вченого – а також і до наступної Космогонії; до великої Повені Вод (Матерії) у Хаосі, пробуджених і запліднених тими Променями-Духу, які були поглинені й *загинули* в таємничій диференціації – перед-космічній таємниці, пролозі до драми Буття. Ану, Бел і Ной передували Адамові Кадмону, Адамові Червоному і Ною точно так само, як Брахма, Вішну та Шива передували Вайвасваті та іншим[341].

Все це вказує, що *напів*-всесвітній потоп, відомий геології – перший Льодовиковий Період – повинен був відбутися саме в той час, що йому приписується Таємною Доктриною: беручи круглі числа, а саме 200 000 років тому, після початку нашої П'ятої Раси або ж близько часу, приписуваного Кроллем і Стоккуелем першому Льодовиковому Періоду; тобто близько 850 000 років тому. Таким чином, позаяк причина останнього катаклізму приписується геологами та астрономами «надзвичайній ексцентричності земної орбіти», і позаяк Таємне Вчення відносить це до тієї ж причини, але з додаванням ще іншого фактору, а саме, зсуву Земної Осі – доказ чому може бути знайдений у *Книзі Еноха*[342], якщо завуальована мова *Пуран* незрозуміла – все це вказує на те, що древні інформовані були в «сучасних відкриттях» науки. Енох, говорячи про «великий нахил Землі», «який знаходиться у працях», виражається цілком зрозуміло і з повним значенням.

«Чи не самоочевидне все це? *Noah* є Ной, який носиться по водах у своєму ковчегу; причому останній – емблема Аргха або Місяця, Жіночого Початку. Ной є «Дух», який падає в Матерію. Ми знаходимо його, як тільки він спускається на Землю, як того хто саджає виноградник, п'є вино і хмеліє від нього, тобто, чистий Дух стає хмільним, щойно він остаточно поринає в Матерію. Сьомий розділ Книги *Буття* є лише інший виклад першого. Таким чином, тоді як останній читається: «і пітьма була над безоднею. І дух Божий носився над водою», у сьомому сказано: «і помножилася вода … і ковчег плавав (з Ноєм-Духом) по поверхні вод». Таким чином, Ной, якщо він тотожний халдейському *Noah*, є Дух, животворний для Матерії, котра пізніше є Хаосом, представленим, як Безодня або ж як Води Повені. У вавилонській легенді (перед-космічна подія злилася із земною), саме Істар (Астарта або Венера, Богиня Місяця) замкнена в ковчегу й висилає *голуба* на пошуки суші[343].

Георг Сміт відзначає в *«Табличках»* спочатку створення Місяця, потім створення Сонця: «Краса й досконалість його виспівуються так само, як і правильність його орбіти, що повело до того, що його стали вважати прообразом судді й правителя світу». Якби це оповідання стосувалося просто космогонічного катаклізму – навіть якби останній був всесвітнім – то чому би

[338] Аретія є жіночна форма Артес, Єгипетського Марса. Звідси халдейське (а нині єврейське слово) слово ארא (Аретс), «Земля». Зейффарт, автор праці «*Beiträge zur Kenntnis*» (під оглавл. «*Artes*», Марс) наводить цитату. «*Addit Cedrenus (Saml. I. c); Stella Martis ab Ægyptiis vocatur Ertosi (plantare, ġenerare). Significat autem hoc omnis generis procreationem et vivificationem, omnisque substantiae et materiae naturam et vim ordinantem atque procreantem*». Саме Земля, «як джерело буття»; або, як це пояснено автором «*The Source of Measures*» (стор. 186), Артс має те ж значення єврейською мовою, що і єгипетською, саме початкове уявлення землі, як джерела; точно так же, як у самих євреїв в іншому аспекті *Адам* і *Маадій*, *Марс* ототожнені і з'єднують уявлення землі з *Адамом* під формою *h-adam-h*».

[339] *«Ant.»,* том 64.

[340] *Nonnus, «Dionys.»,* XVIII, 319. виписки наведені Фабером, *op. cit.,* I, 328.

[341] Див. *«Викриту Ісіду»,* II, 420 *et seq.,* де дано натяк на одне або два з семи значень.

[342] Розділ XIV. (Вітд. XI).

[343] *«Викрита Ісіда»,* II, 423, 424.

богиня Істар або Астарта, Місяць говорила *про створення Сонця* після Потопу? Води могли досягти висоти гори Нізир у викладі халдеїв, або Джебель Джуді, гір Потопу в арабських легендах, або ж гори Арарат у біблійному оповіданні, і навіть Гімалаїв за індуською традицією, і проте, вони не досягли би Сонця; навіть сама *Біблія* зупинилася перед таким дивом! Очевидно, що потоп для народу, котрий перший відзначив його, мав зовсім інше значення, менш проблематичне й набагато більш філософське, ніж значення потопу *всесвітнього*, від якого не залишилося ніяких геологічних слідів»[344].

Позаяк усі подібні катаклізми періодичні й мають свої цикли, і позаяк Вайвасвата Ману є, при різних обставинах і подіях, особою *збірною*, то здавалося б немає серйозних заперечень проти припущення, що перша «велика повінь» мала алегоричне, так само як і космічне значення й, що вона відбулася наприкінці Сатья-Юґи, «Доби Істини», коли Друга Корінна Раса «Ману з кістьми» з'явилася вперше, як «Потом-породжена».

Друга Повінь – так звана «всесвітня», – що впала на Четверту Расу, котру теологія розглядає тепер для своїх цілей, як расу прокляту, расу гігантів, «Каїнітів» і «синів Хама» – є повінь, що була вперше визнана геологією. Якщо ретельно порівняти описи, які зустрічаються в різних халдейських легендах і в екзотеричних працях інших народів, то буде знайдено, що всі вони збігаються з ортодоксальними оповіданнями, даними в брахманських книгах. І можна зауважити, що тоді, як у першому викладі «немає ще Бога або смертного на землі», коли Ману Вайвасвата причалює до Хімавану, але в другому, Сімом Ріши дозволено супроводжувати його; таким чином, вказується, що тоді як деякі описи стосуються до Сидеральної і Космічної Повені, що передувала так званому «Утвору», інші оповідають – одні, про Велику Повінь Матерії на Землі, інші ж, про справжній водний потоп. У *Шатапатха Брахмана*, Ману бачить, що Повінь віднесла всі живі тварини й лише він один був залишений – тобто, лише *насіння життя* залишилося від попереднього Розкладання Всесвіту, або ж Магапралайї після «Дня Брахми». В *Магабгараті* просто сказано про геологічний катаклізм, що відніс майже всю Четверту Расу, щоб дати місце П'ятій. Тому Вайвасвата Ману в нашій Езотеричній Космогонії[345] виявлений у трьох виразно різних аспектах, *(a)* як «Корінний Ману» на Сфері А в Першому Колі, *(b)* як «Насіння Життя» на Сфері *D* у Четвертому Колі; і *(c)*, як «Насіння Людини» при початку кожної Корінної Раси – особливо в нашій П'ятій Расі. На самому початку своєму П'ята Раса є свідком загибелі під час Двапара-Юги[346], підданих прокльону чаклунів;

з того острова [Платон згадує лише про його останній острів], що перебував за Геркулесовими Стовпами в Атлантичному океані, звідки існувало легке сполучення з іншими островами, розташованими на околицях іншого *більшого материка* [Америка].

Саме ця Земля Атлантів і з'єднувалася з «Білим Островом», і цей Білий Острів був Рута; але він не був Атала, або «Білим Дияволом» полковника Вільфорда[347], як це вже було зазначено. Слід зазначити тут, що відповідно до санскритських текстів Двапара-Юґа тривала 864 000 років; і, якщо Калі-Юґа почалася лише близько 5 000 років тому, то саме 869 000 років минуло з часу цього руйнування. Знову ж, цифри ці не занадто відрізняються від тих, даних геологами, які поміщають свій Льодовиковий період 850 000 років тому.

Потім *Шатапатха* розповідає нам, що була створена жінка, котра прийшла до Ману і оголосила *себе його дочкою, з якою він поєднався і породив нащадка Ману*. Це стосується до фізіологічного перетворення статей, протягом Третьої Корінної Раси. І алегорія занадто прозора, щоб мати потребу в поясненні. Звичайно, як уже було відзначено, при поділі статей передбачається, що андрогінна істота розділила своє тіло на дві половини – як у випадку Брахма й Вак, і навіть Адама та Єви – і таким чином, жінка в деякому сенсі є його дочкою, точно так

[344] *«Викрита Ісіда»,* 423, примітка.

[345] Слід пам'ятати, що в індуській філософії кожна диференційована одиниця є такою лише протягом Циклів Майї, будучи єдиною по суті своїй із Всевишнім або Єдиним Духом. Звідси виникають уявна плутанина і протиріччя в різних *Пуранах* й іноді навіть в одній *Пурані* щодо однієї і тієї ж особи. Вішну – як різноманітний Брахма і як Брахма (безстатевий) – єдиний, і, тим не менше, як сказано, він є всіма двадцятьма вісьмома В'яса'ми.

«Під час кожного Двапара (або третьої) епохи, Вішну, в особі В'яси, розділяє *Веду*, яка (насправді) одна, на багато частин... Двадцять вісім разів *Веди* були зібрані великими Ріши під час Вайвасвата Манвантари в епоху Двапара; і отже двадцять вісім В'яс вже пройшли». (*Вішну Пурана* III, 3; перекл. Вілсона Ш, 33, 34). «(Вони, які були всі) в образі Веда-В'яса; які були В'яса'ми своїх відповідних епох» (*Ibid loc. cit.*, стор. 33). «Цей світ є Брахмо, в Брахмо і від Брахмо ... ніщо далі не може бути пізнаване». Потім у *Харівамша*: «Існували (в першій Манвантарі) сім прославлених синів Васіштхи, які (у *третій* Манвантарі) були синами Брахми (тобто Ріши) блискуче потомство Урджа». (Там само, III, 6, примітка). Це зрозуміло: Людство Першої Манвантари є потомством сьомої і всіх проміжних. Людство Першої Корінний Раси є людство Другої, Третьої, Четвертої, П'ятої і т.д.. До останньої відбувається циклове і постійне перевтілення Монад, які належать Дхіані-Коганам нашого планетного Ланцюга.

[346] Двапара-Юґа різна для кожної Раси. Всі Раси мають свої власні цикли, що є фактором для великої відмінності. Наприклад, Четверта Раса атлантів знаходилася в своїй Калі-Юзі коли вони були знищені, тоді як П'ята перебувала в своїй Сатья або Кріта-Юзі, арійська раса зараз у своїй Калі Юзі й буде перебувати в ній ще протягом 427 000 років; тоді як різні «родинні раси», звані семітами, хамітами й т.д., знаходяться у своїх власних особливих циклах. Теперішня Шоста Раса – яка може початися дуже скоро – буде знаходитися в своїй Сатья (Золотій) Добі, тоді як ми будемо ще пожинати плоди нашого беззаконня в нашій Калі-Юзі.

[347] Див. *«Asiatic Researches»,* VIII, 280.

само, як він буде її сином, «плоттю його (і її) плоті, та кісткою його (і її) кістки». Варто також запам'ятати, що жоден з наших сходознавців не навчився розбиратися в «цих суперечливих і вражаючих нісенітницях», як деякі називають *Пурани*, і, що згадування Юги може означати одне Коло, Корінну Расу і часто суб-расу, так само як і бути сторінкою, вирваною з перед-космічної Теогонії. Цей подвійний і потрійний сенс доведений різними посиланнями, очевидно, на одну й ту саму особу з тотожним ім'ям, тоді як, у дійсності, посилання ці стосуються подій, розділених між собою цілими Кальпами. Переконливий приклад цьому ми бачимо в Іла. Спочатку вона представлена, як одне, потім, як щось інше. В екзотеричних легендах сказано, що Ману Вайвасвата, бажаючи створити синів, встановив жертвопринесення Митрі й Варуні; але внаслідок помилки брахмана, котрий чинив обряд, він отримав лише дочку – Іла або Іда. Тоді «з милості двох Божеств» *стать її змінилася* й вона стала чоловіком – Судьюмна. Потім, вона знову перетворюється на жінку і так далі; легенда додає, що Шиві та його дружині дуже сподобалося, що «один місяць вона була чоловіком, інший жінкою». Це стосується безпосередньо до Третьої Корінної Раси, люди якої були андрогінами. Але деякі досить освічені сходознавці[348] гадають і оголосили, що:

«Іда, насамперед, означає їжу, харчування або ж узливання молока; потім йде потік прославлянь, уособлений, як богиня мови».

«Непосвяченим», однак, не повідомляється причина, чому «узливання молока» або ж «потік прославлянь» повинні ставати *чоловіком і жінкою* по черзі: якщо тільки, дійсно, тут немає якого-небудь «внутрішнього сенсу», що вислизає від окультистів.

У своєму найбільш містичному сенсі поєднання Сваямбгува Ману з Вак-Шата-Рупа, його власною дочкою, – що є першою «евхемерізацією» двоякого принципу, другорядною і третьою формою якого є Вайвасвата Ману й Іла – представлено в космічному символізмі, як Корінь-Життя, Зародок від якого виникли всі Сонячні Системи, Світи, Янголи й Боги. Тому що, як говорить Вішну:

«Від Ману повинен відбутися весь утвір, боги, Асури і людина;
Ним повинен бути створений Світ, той що рухається і не рухається».

Але ми можемо знайти гірших супротивників, ніж навіть західні вчені та сходознавці. Якщо у питанні про числа брахмани й можуть погодитися з нашим вченням, то ми не так упевнені, що деякі з ортодоксальних консерваторів не піднімуть заперечення проти способів розмноження, приписуваних їх Пітрі-Девата. Від нас зажадають представити праці, звідки ми наводимо наші твердження; ми ж запропонуємо їм прочитати трохи ретельніше їх власні *Пурани*, не закриваючи очі на езотеричний зміст. І тоді, знову повторюємо ми, вони побачать, що під більш-менш прозорим покривом алегорій, кожне твердження, зроблене тут, підтверджується їхніми власними книгами. Один або два приклади, що стосуються появи Другої Раси, названої «Потом-породженою», уже були наведені. Ця алегорія розглядається як казка, але, проте, у ній схований психофізіологічний феномен і одна з найбільших таємниць Природи.

Але через хронологічні твердження, зроблені тут, цілком природно запитати:

ЧИ МОГЛИ ЛЮДИ ІСНУВАТИ 18 000 000 РОКІВ ТОМУ?

На це Окультизм відповідає ствердно, незважаючи на всіх учених-заперечників. Крім того, тривалість ця покриває лише людину Вайвасвати Ману, тобто чоловіко-жінку, уже розділених на дві різних статі. Дві Раси з половиною, які передували цій події, могли жити 300 000 000 років тому, всупереч усім запереченням науки. Позаяк геологічні та фізичні перешкоди, виставлені проти цієї теорії, не могли існувати для *первісної, ефіроподібної* людини Окультних Вчень. *Усі рішення (результат) суперечки між світськими та езотеричними науками залежить від віри в існування астрального тіла усередині фізичного й від доказу цього, причому перше, астральне тіло, незалежно від фізичного.* Позитивіст Поль д'Ассьє, здавалося б, довів цей факт досить ясно[349], не говорячи вже про багатовікові нагромаджені свідчення, так само як і надані сучасними «спіритуалістами» й містиками. Важко буде заперечувати цей факт у наше століття доказів, досвідів і зорових демонстрацій.

Таємна Доктрина стверджує, що фізичне людство існувало на земній кулі протягом останніх 18 000 000 років[350], незважаючи на загальні катаклізми й зсуви у Четвертому Колі нашої планети, які – завдяки тому що цей період є часом найбільшого фізичного розвитку, бо Четверте Коло є серединна точка Життєвого Циклу,

[348] Див. *Dowson, «Hindu Classical Dictionary», sub voce «Ida».*

[349] Див. *«Posthumous Humanity»,* перекл. полковника Генрі С. Олькотта, Лондон, 1887 р.

[350] Проф. Ньюкомб стверджує, що тепло, породжене через скорочення, тривало б лише 18 000 000 років («*Популярна Астрономія*», 509). Тоді як температура, яка припускає існування води, не могла бути досягнута раніше, ніж 10 000 000 років тому (Вінчелль, «*World-Life*», 356). Але сер Вільям Томсон каже, що період утворення земної кори зажадав 80 000 000 років, хоча в цьому році він знову змінив свою думку і допускає для давності Сонця лише 15 000 000 років. Розбіжність у наукових думках, як буде показано у вітд. *Addenda*, настільки велике, що неможливо опертися на жодну з *наукових* теорій.

призначеного йому – були набагато більш жахливими й напруженими, ніж протягом кожного із трьох попередніх Кіл – Циклів її раннього психічного і духовного життя та її напів-ефірних умов. Цьому періоду передували 300 000 000 років мінерального та рослинного розвитку. На це, звичайно, заперечать усі ті, хто відмовиться прийняти теорію про «безкісткову», чисто ефіроподібну людину. Наука, що знає лише фізичні організми, обуриться, а матеріалістична теологія тим більше. Перша буде заперечувати на підставі логіки й розуму, що опираються на упередження, що всі одушевлені предмети завжди і в усі століття існували на тому ж плані матеріальності; остання ж, на підставі найбільш безглуздих вигадок. Сміховинне твердження, зазвичай висунуте богословами, засноване саме на припущенні, що людство (читайте християни) на цій Планеті має честь бути єдиними людськими істотами в усьому Космосі й, що в силу цього, воно найкраще серед свого роду[351].

Окультисти, які твердо вірують у Вчення Основної Філософії, відкидають заперечення як богословів, так і вчених. Зі свого боку, вони стверджують, що аж під час тих періодів, коли навіть на обох полюсах повинен був існувати нестерпний жар з наступними за ним повенями, підняттям долин і постійним зсувом великих вод і морів, навіть у ту епоху жодна з цих обставин не могла бути перешкодою для того людського життя й організації, *яким вони наділяють* раннє людство. Ні стан різнорідності навколишніх областей, повних смертоносних газів, ні небезпеки від щойно затверділої кори не могли перешкодити Першій і Другій Расі з'явитися навіть під час Вугільного або самого Силурійського Періоду.

Таким чином, Монади, призначені одушевляти майбутні Раси, були готові для нових перетворень. Вони пройшли свої фази «імметалізації», фази рослинного і тваринного життя, від нижчої до вищої, і перебували, чекаючи своїх людських, більш розумних форм. Проте, що могли зробити Пластичні Скульптори, як не додержуватися законів еволюції Природи? Чи могли вони, як це стверджується мертвою буквою *Біблії*, подібно «Господу Богу» або ж, як Пігмаліон у грецькій алегорії, створити Адама-Галатею з вулканічного пилу і вдихнути «Живу Душу» в Людину? Ні; бо Душа була вже там, латентна у своїй Монаді й потребувала лише «покриття». Пігмаліон, котрий безуспішний у *оживленні своєї статуї*, і Бахак Зіво гностиків-назареян, якому не вдається побудувати «людську душу в тварині», є набагато більш філософськими і науковими уявленнями, ніж Адам, узятий у сенсі мертвої букви, або ж біблійні Елохіми-Творці. Езотерична Філософія, що вчить мимовільному зародженню – після того як Шишта і Праджапаті кинули насіння життя на землю – показує, що Янголи більш низького ступеня можуть побудувати лише *фізичну* людину навіть за допомогою Природи, після того як вони проявили Ефіроподібну Форму із себе самих і надали фізичній формі поступово розвиватися з її ефіроподібного або з того, що було б назване в цей час – її протоплазмічного зразку.

І проти цього будуть зроблені заперечення; «мимовільне зародження», скажуть нам, є відставленою теорією. Досвіди Пастера вже двадцять років як відставили її, також і проф. Тиндаль висловлюється проти неї. Прекрасно, припустимо, що він проти. Він повинен був би знати, що якби навіть мимовільне зародження, дійсно, було доведено як неможливість у наш теперішній світовий період і при наших існуючих умовах, – що окультисти заперечують – то, однак, це не було б доказом, що воно не могло відбутися при інших космічних умовах, і не тільки в морях Лаврентівського Періоду, але навіть на Землі, яка тоді здригалася. Цікаво було б дізнатися, як може наука пояснити появу видів і життя на Землі, особливо ж людини, якщо вона відкидає, як біблійні вчення, так і мимовільне зародження? Спостереження Пастера, однак, далекі від досконалості або ж доказів. Бланшар і д-р Люто відкидають їхнє значення і фактично доводять, що вони позбавлені його. Поки що питання це залишається *sub judice*, так само як і інше, щодо того, коли, в якому періоді з'явилося життя на Землі. Що ж стосується ідеї, що Монера Геккеля дрібка солі! – розв'язала проблему початку життя, то це просто нісенітниця. Ті матеріалісти, які схильні глузувати з теорії «Само-Сущого», «Само-Народженої Небесної Людини», представленої, як Ефіроподібна, Астральна Людина, повинні вибачити навіть новачка в Окультизмі, якщо він, у свою чергу, висміє деякі теорії Сучасної Думки. Довівши досить науково, що примітивна цяточка Протоплазми (Монера) не рослина і не тварина, але є й тим, і іншим, та, що вона *не має предків* серед них, бо, саме ця Монера служить відправною точкою для всякого організованого існування, нам, нарешті, говорять, що Монери є *своїми власними предками*. Це може бути доволі науково, але воно також досить метафізично, як раз занадто, навіть для окультиста.

---

[351] Нарис з приводу «*Безліч Світів*» (1853), анонімна праця, хоча добре відомо, що вона є твором д-ра *Whewell*, являє гарний доказ цьому. Жоден християнин не повинен вірити ні в безліч світів, ні в геологічний вік нашої планети, каже автор, бо якщо стверджується, що цей Світ є лише один із багатьох, йому подібних, які всі, так само як він, є творінням Бога і, що всі вони представляють собою центри життя й царства, і оселі для розумних істот обдарованих волею, підлеглих закону і, які володіють вільною волею, то буде безглуздим припустити, що саме *наш* Світ з'явився предметом особливої переваги Бога і Його особливого втручання, Його повідомлень і Його *особистих Відвідин*. Чи може Земля претендувати на те, щоб її розглядали як центр морального і релігійного Всесвіту, запитує він, якщо вона не має ні найменшої переваги, на яку вона могла би опертися в цьому фізичному Всесвіті? Чи не так само безглуздо підтримувати таке твердження (про безліч населених світів), як і дотримуватися в наші дні старої гіпотези Птоломея, що поміщав нашу Землю в центрі нашої системи? Вищесказане наведено на пам'ятку, але *майже дослівно*. Автор наведеної праці не помічає, що, захищаючись таким чином, він сам підриває свої власні мильні бульбашки.

Якщо мимовільне зародження змінило зараз свої методи – можливо завдяки накопиченому матеріалу під рукою – настільки, що навіть зробилося невловимим, то, однак, воно було в повній силі при зародженні земного життя. Навіть найпростіша фізична форма і еволюція видів показують, як працює Природа. Гігантський, лускатий плазуючий завр, крилатий птеродактиль, мегалозавр і сто-футовий у довжину ігуанодон пізнішого періоду, всі вони є перетвореннями ранніх представників тваринного світу, яких знаходять у відкладеннях первинної епохи. Були часи, коли всі вищезгадані «допотопні» чудовиська з'явилися, як філаментоїдні інфузорії, без оболонки або ж щита, без нервів, мускулів, органів або статі, і всі вони відтворювали свої види за допомогою гемації, як це роблять мікроорганізми, зодчі й будівельники наших гірських ланцюгів, за даними науки. У такому випадку, чому ж не людина? Чому ж вона не могла наслідувати тому ж закону у своєму зростанні, тобто, поступовому ущільненню? Кожна неупереджена людина зволіє повірити, що Первісне Людство мало спочатку ефіроподібну – або, якщо зволіють, величезну філаментоїдну, драглисту форму, виявлену Богами або природними «Силами», що росла, ущільнювалася протягом мільйонів століть і зробилася гігантською у своєму фізичному імпульсі та прагненні, поки вона не затвердилася у величезну фізичну форму Людини Четвертої Раси – ніж допустити, що вона була створена з пороху Землі (буквально) або ж від якогось невідомого антропоїдного предка.

Також наша Езотерична Теорія не розходиться з науковими даними, крім першої появи, як говорить д-р А. Вільсон, член К. Тов., у своєму листі в журналі *«Knowledge»,* (Груд. 23, 1881):

«Еволюція – скоріше Природа у світлі еволюції – вивчалася лише протягом яких-небудь *двадцяти п'яти років або близько того*. Це, звичайно, є просто незначною часткою часу в історії людської думки».

Саме внаслідок цього ми не втрачаємо надії, що матеріалістична наука поліпшить свої методи й поступово прийме Езотеричні Вчення, – якщо навіть спочатку вони будуть роз'єднані зі своїми, занадто метафізичними для науки, елементами.

Хіба вже було сказано останнє слово з питання про людську еволюцію? Як говорить проф. Гьокслі:

«Кожна подібна відповідь на це велике питання [істинного місця людини в Природі], що незмінно стверджується, якщо й не самим автором, то послідовниками його, як повна і остаточна, залишається на вершині авторитету й поваги протягом, можливо, одного сторіччя, можливо, двадцяти; але час так само незмінно доводить, що кожна відповідь була *лише наближенням до Істини – і була терпима, головним чином, у силу неуцтва тих, котрими вона була прийнята, але ставала цілком неприйнятною після дослідження її більш розлогим знанням спадкоємців їхніх*»[352].

Чи допустить відомий дарвініст можливість, що його «Піфекоїдний Предок» буде занесений на аркуш «зовсім неприйнятних припущень», при світлі «більшого знання» окультистів? Але звідки походить дикун? Один лише факт «підняття до цивілізованого стану» не пояснює ще еволюцію форм.

У тому ж листі «Еволюція Людини» д-р Вільсон робить інші цікаві визнання. Так у відповідь на запити поставлені *«G.M.»* в *«Knowledge»,* він зауважує:

«Чи зробила еволюція які-небудь зміни в людині? Якщо так, то які ці зміни? Якщо ні, то чому? Якщо ми відмовимося визнати [як це робить наука], що людина була створена досконалою істотою, а потім вона деградувала, то існує лише інше припущення – припущення еволюції. Якщо людина піднялася від дикуна до цивілізованого стану, то, безсумнівно, це є еволюція. *Ми ще не знаємо, бо таке знання важко придбати, чи піддана людська форма тим же впливам, як і форми нижчих тварин*. Але без сумніву, підйом стану дикуна до цивілізованого життя означає і припускає «еволюцію», і еволюцію значного часу. Розумова еволюція людини не підлягає сумніву, сфера думки, що постійно розширюється, виникла з малих і грубих починань, подібно самій мові. Але способи життя людини, її сила пристосування до навколишніх умов і незліченні інші обставини, зробили факти й плин її «еволюції» дуже важкими для дослідження».

Самі ці труднощі повинні були би змусити еволюціоністів бути більш обережними у своїх твердженнях. Але чому еволюція неможлива, якщо «людина була створена досконалою істотою й потім деградувала?». У найкращому разі, це можна застосувати лише до *зовнішньої фізичної людини*. Еволюція Дарвіна, як відзначено у *«Викритій Ісіді»,* починається в середній точці замість того, щоб почати від загального, як для людини так і для всього іншого. Метод Арістотеля й Бекона може мати свої переваги, але, безсумнівно, він уже виявив свої слабкі місця. Піфагор і Платон, які виходили від загального до окремого, є тепер, при світлі сучасної науки, більш обізнаними, ніж Арістотель. Бо останній противився й спростовував уявлення про обертання Землі й навіть її кулеподібність, коли він писав:

«Майже всі, хто стверджує, що вони вивчали небо в його одноманітності, заявляють, що Земля перебуває в центрі, але філософи італійських шкіл, інакше названі піфагорійцями, учать зовсім протилежному».

І це тому, що піфагорійці були присвяченими і дотримувалися дедуктивного методу. Тоді як Арістотель, батько індуктивної системи, ремствував на тих, хто вчив, що:

[352] *«Man's Place in Nature»,* стор. 58.

«Центр нашої системи був зайнятий сонцем, і земля була лише зіркою, котра, внаслідок обертового руху навколо цього самого центру, створює ніч і день»[353].

Те ж саме і стосовно людини. Теорія, яка викладається Таємною Доктриною і нині викладена, є єдиною, котра може дати відомість про появу людини на Землі без падіння у безглуздість, у віру в «дивоподібну» людину, створену з пороху землі, або ж у ще більшу оману теорії про людину, котра розвинулася із дрібки вапняної солі, екс-протоплазмічної Монери.

Аналогія є керівний закон у Природі, єдина істинна нитка Аріадни, котра може провести нас через найбільш заплутані стежки її володінь, до її первинних і кінцевих таємниць. Природа, як творча міць, безмежна, і ніяке покоління фізичних учених ніколи не зможе похвалитися, що воно вичерпало її шляхи й методи, якими б не були одноманітними закони, яким вона слідує. Якщо ми можемо уявити собі кулю «Вогняного туману», – що котиться на впродовж еонів часу в міжпланетному просторі – і поступово стає планетою, самосвітною кулею, щоб затвердитися нарешті, як *населений людиною* Світ або Земля; пройшовши, таким чином, через стадію м'якого пластичного тіла до оточеної скелями земної кулі; і, якщо ми бачимо, що все на ній розвивається із драглистої, без ядра, плями, яка стає Саркодою[354] Монери, потім переходить зі свого найпростішого стану[355] у форми тварини, щоб вирости в гігантське чудовисько-плазуна Мезозойського періоду, щоб знову скоротитися в (порівняно) карликового крокодила, який зустрічається тепер лише в тропічних країнах і, нарешті, у звичайну, повсюдно розповсюджену ящірку[356] – якщо ми можемо уявити собі все це, то як може одна лише людина уникнути загального закону? «Гіганти існували в ті часи», говорить Книга *Буття*, повторюючи твердження всіх інших Східних Писань; і легенди про Титанів засновані на антропологічному й фізіологічному факті.

І позаяк твердий, щитовидний плазун був колись драглистою цяткою, «цілком однорідною часткою білковини в сильно клейкому стані», то таким же був зовнішній покрив первинної людини, її ранній «покрив шкіри» *plus* безсмертна Монада і тимчасова психічна форма та тіло усередині цієї оболонки. Сучасна тверда, м'язиста людина, котра протистоїть майже всім осонням, можливо, близько 25 000 000 років тому, була саме тим, чим є Монера Геккеля, точніше кажучи, «організмом без органів», всуціль одноманітною субстанцією, з безформним белковидним тілом усередині і з формою, що лише зовні людська.

Жоден учений у цьому сторіччі не має права вважати цифри брахманів, у зв'язку з питанням хронології, безглуздими; бо їхні власні обчислення часто значно перевершують усі заяви, зроблені Езотеричною Наукою. Це легко може бути доведено.

Гельмгольц обчислив, що охолодження нашої Землі від температури в 2000° до 200° Цельсія мусило було тривати протягом періоду не менш ніж у 350 000 000 років. Західна наука (включаючи геологію), очевидно, припускає існування нашої планети протягом близько 500 000 000 років. Сер Вільям Томсон, однак, обмежує появу самого раннього рослинного життя 100 000 000 років тому – твердження, шанобливо спростовуване Архаїчними Записами. Але теорії в галузі науки змінюються щодня. Поки що деякі геологи вельми протистоять таким обмеженням. Фольгер обчислює:

«Таким чином, час, необхідний для відкладень шарів, відомих нам, повинен був рівнятися, принаймні, 648 мільйонам років».

Як час, так і простір нескінченні й вічні.

«Земля, як матеріальне існування, воістину, нескінченна; лише зміни, яким вона піддавалася, можуть бути визначені, як кінцеві періоди часу...

Тому ми повинні припустити, що зоряне небо не тільки в просторі, у якому жоден астроном не сумнівається, але також і в часі, без початку й кінця; і, що воно ніколи не було створено і тому непорушне»[357].

Цольбе повторює саме те, що говорять окультисти. Але нам можуть сказати, що окультисти, арії, нічого не знали про ці пізніші теорії. Як говорить Кольман:

«Вони навіть не знали про кулясту форму нашої Землі».

На це ми знаходимо відповідь у *Вішну Пурані, що* змусила деяких сходознавців широко розкрити очі:

---

[353] *«De Coelo»,* II,.13.

[354] Або те, що більш відоме, як протоплазма. Ця субстанція отримала назву «Саркод» від проф. Дюжарден Бомец набагато раніше, ніж її теперішнє найменування.

[355] Монери насправді є *Protista*. Вони ні тварини, ні рослини, пише Геккель: «Все тіло Монери являє із себе ні що інше, як одну цілком однорідну частку білковини у сильно клейкому стані» (*«Journal of Microscopical Science»,* Січ. 1869, стор. 28).

[356] Погляньте на ігуанодона Мезозойського Періоду – чудовисько довжиною у 100 футів, – яке нині перетворилося на маленьку ігуану, ящірку в Південній Америці. Народні перекази про «велетів» древніх часів і згадки про них в кожній міфології, включаючи і міфологію *Біблії*, можуть в один прекрасний день виявитися заснованими на фактах. Уже одна логіка аналогії в Природі повинна була би змусити нас прийняти ці *перекази*, як наукові істини.

[357] Такі думки Бурмейстера і Цольбе. Див. *«Сила і Матерія»,* Л. Бюхнера, видання Коллінгвуда, члена Кор. Тов. в Лондоні, стор. 61.

«Сонце нерухоме на весь час, і опівдні, і опівночі у всіх Двіпа (Материках), о Майтрейє! Але позаяк схід і захід *Сонця* завжди *протистоять один одному* – так само як і всі кардинальні точки, і всі пересічні точки, о Майтрейє, то люди говорять про схід сонця там, де вони бачать його; а там, де сонце зникає, там *для них* воно заходить. Для Сонця, що завжди *в тому самому місці*, немає ні заходу, ні сходу, бо те, що називається сходом і заходом є *лише* видимість і невидимість сонця»[358].

На це Фітцедуард Холл зауважує:

«Геліоцентризм, викладений у цьому уривку, чудовий. Однак трохи далі він спростовується»[359].

Протиріччя це *навмисне*, бо це було таємним храмовим вченням. Мартін Гауг відзначив те ж вчення в іншому місці. Марно продовжувати обмовляти аріїв.

Повернемося тепер до хронології геологів і антропологів. Ми побоюємося, що наука не має розумної підстави для заперечення проти поглядів окультистів у цьому напрямку. За винятком того, що «у первинних шарах не було знайдено ні найменшого сліду людини, найвищої органічної істоти Утвору, але лише в самому верхньому, у так званому наносному шарові», це все, що може бути виставлено ними. Та обставина, що людина *не була останнім членом у сімействі ссавців*, але *першим* у *цьому* Колі, є щось, що наука коли-небудь повинна буде визнати. Подібний же погляд був висловлений у Франції одним великим авторитетом.

Твердження, що людина жила в середині Третинного Періоду і в геологічну епоху, *коли ще не існував жоден вид з нині відомих сімейств ссавців*, є твердження, яке наука *не може* заперечувати і, яке було нині доведене Катрефажем[360]. Але навіть якщо припустити, що її існування в Еоценський період ще не доведене, то який період часу минув від початку Крейдової Доби? Ми знаємо той факт, що лише найбільш відважні геологи насмілюються віднести людину ще далі назад, ніж Міоценська Доба. Але, яка тривалість, запитуємо ми, цих століть і періодів від початку Мезозойського часу? На що наука, після значної кількості теорій і обговорень, мовчить; найбільші авторитети в цій області змушені відповісти на це питання: «Ми не знаємо». Це мусило би показати, що в цьому питанні вчені є не більшими авторитетами, ніж профани. Якщо, на думку проф. Гьокслі, «час, що пішов на Вугільну формацію, уже один простягався б на 6 000 000 років»[361], то скільки ще мільйонів треба було б, щоб покрити час від Юрського Періоду або від середини так званої Доби Плазунів – коли з'явилася Третя Раса – до періоду Міоценського, коли більшість Четвертої Раси була потоплена?[362]

Письменниця цієї праці знає, що ті фахівці, які обчислюють, із особливою щедрістю, століття існування нашої Планети і Людини, завжди мали супротивниками – боязку більшість. Але це мало що доводить, бо більшість не часто, якщо й узагалі, опиняється, в результаті, на стороні істини. Гарвей довгі роки був самотнім у своїх твердженнях. Ті, хто відстоював пароплавне поєднання через Атлантичний океан, піддавалися небезпеці закінчити свої дні в божевільному будинку. І донині Месмер значиться – в енциклопедіях – разом з Каліостро і Сен-Жерменом, як шарлатан і самозванець. І тепер, коли Шарко та Ріше підтвердили твердження Месмера, і месмеризм, під його новим ім'ям «гіпнотизм», – фальшивий ніс на дуже старому обличчі – прийнятий наукою, наша повага не зростає до цієї більшості, коли ми бачимо те легкодумство й безцеремонність, з якими члени її ставляться до «гіпнотизму», до «телепатичних передач» і її інших феноменів. Коротше кажучи, вони тлумачать про нього, як ніби вони вірили в нього ще з часів Соломона, а не гудили, усього лише кілька років тому, його прихильників безумцями та ошуканцями![363]

Таке ж перетворення думки неминуче має бути і відносно тривалих періодів часу, на яких наполягає Езотерична філософія для статевого і фізичного людства. Тому, навіть Станца, що говорить:

«Розумом-породжені, безкісткові, дали життя Породженим-Волею з кістьми»; – додаючи, що це відбулося у середині Третьої Раси 18 000 000 років тому, – має надію бути прийнятою майбутніми вченими.

Що ж стосується мислення дев'ятнадцятого сторіччя, то навіть ті особисті друзі, які перейняті анормальною повагою до змінних висновків науки, скажуть нам, що таке твердження безглузде. Наскільки ж неймовірніше здасться наше подальше твердження, а саме, що давність Першої Раси, у свою чергу, простирається за межі цього на мільйони років углиб століть. Адже, хоча точні цифри й не видаються – і немає можливості віднести початкову еволюцію первинних Божественних Рас із *вірогідністю* до раннього Вторинного або ж Первинного Періоду

[358] *Вішну Пурана,* II, VIII; пояснення Фітцедуард Холл'а, в перекл. Вілсона, II, 241.

[359] Там само, стор. 242.

[360] *«Введення до Вивчення Людських Рас».*

[361] *«Сучасна Наука і Сучасна Думка»;* С. Ленг, стор. 32.

[362] *«Езотеричний Буддизм»,* стор. 70.

[363] Подібна ж доля загрожує феноменам спіритизму і всім іншим психологічним проявам внутрішньої людини. З часу днів Юма, дослідження якого кульмінували в нігілістичному ідеалізмі; психологія поступово ухилялася в сторону грубого матеріалізму. Юм вважається психологом і, тим не менш, він заперечував *a priori* можливість феноменів, в які зараз вірять мільйони людей, включаючи багатьох вчених. Гіло-ідеалісти наших днів поставлені на одну дошку з анігілістами. Школи Спенсера і Байн [*Bain*] є одна позитивістською, інша матеріалістичною, але зовсім не метафізичними. Це є *психізм*, а не психологія; це настільки ж мало нагадує Вчення Веданти, як песимізм Шопенгауера і фон Гартманна Езотеричну Філософію, серце і душу *істинного* Буддизму.

геології – ясно одне, що цифри 18 000 000 років, що охоплюють період часу *фізичної* людини, котра має ту або іншу *певну стать*, повинні бути досить сильно збільшені, якщо взяти до уваги весь процес духовного, астрального та фізичного розвитку. Дійсно, багато геологів вважають, що тривалість Четвертинного і Третинного Періоду вимагає таких цифр; і цілком зрозуміло, що ніякі земні умови не можуть зруйнувати гіпотезу про існування людини в Еоценську Добу, навіть якщо доказів для цього ще немає в наявності. Окультисти, які стверджують, що вищенаведені дані відносять нас далеко назад, углиб Вторинного або «Добу Плазунів», можуть звернутися до М. де Катрефажа за підтримкою можливості існування людини в цю віддалену епоху.

Але, що стосується найбільш ранніх Корінних Рас, то, в цьому випадку, справа стоїть зовсім інакше. Якщо щільне скупчення (агломерація) парів, насичених вугільною кислотою, що вирвалися із ґрунту або ж навислих в атмосфері від самого початку утворення відкладень, представляло згубну перешкоду для життя людського організму, яким ми його знаємо зараз, то можуть запитати, як же могла існувати тоді первісна людина? Це міркування насправді не має підстави. Земні умови, що існували тоді, не мали стосунку до плану, на якому відбувалася еволюція *ефіроподібних, астральних* рас. Лише у відносно недавні геологічні періоди, спіральний плин закону циклів втягнув людство у найнижчу фазу фізичної еволюції – план грубої матеріальної причинності. У ті ранні століття лише одна *астральна* еволюція перебувала в процесі прогресу, і обидва плани, астральний і фізичний[364], хоча й розвивалися уздовж паралельних ліній, проте, не мали безпосереднього перетинання між собою. Цілком очевидно, що примарна *ефіроподібна* людина пов'язана, внаслідок своєї організації, – якщо можна її так назвати – лише з тим планом, звідки витягнута субстанція її Упадхі.

Можливо існують речі, які могли бути упущені далекозорими – але не *всевидючими* – очима наших сучасних натуралістів; проте, як раз сама Природа береться надати відсутні ланки. Агностики, мислителі-теоретики повинні обрати між викладом даним Таємним Вченням Сходу і безнадійно матеріалістичними описами Дарвіна, також і біблійними оповіданнями про походження людини; між бездушною і позбавленою духу еволюцією і Окультним Вченням, що однаково відкидає, як «особливий утвір» так і «антропоґенезу» еволюціоністів.

Повернемося знову до питання про «мимовільне зародження»; Життя, – як доводить нам наука, – не завжди царювало на цьому земному плані. Були часи, коли навіть Монера Геккеля – ця проста кулька протоплазми – не з'являлася ще на дні морів. Звідки з'явився *Імпульс*, що змусив молекули Вугілля, Азоту й Кисню і т.д. згрупуватися в Первинний Слиз, за теорією Окена, в органічний «слиз», нині охрещений протоплазмою? Які були прототипи Монери? Вони, в усякому разі, не могли впасти в метеоритах з інших, що вже сформувалися, небесних тіл, незважаючи на дику теорію, висунуту із цього приводу сером Вільямом Томсоном. І навіть, якщо вони так упали, якщо навіть наша Земля одержала свою частку життєзародків з інших Планет, то хто або *що* принесло їх на ті Планети? Тут знову, якщо тільки Окультне Вчення не буде прийнято, ми змушені ще раз зіткнутися з *дивом* – прийняти теорію особистого, антропоморфічного Творця, атрибути й визначення якого в тому вигляді, як вони формулюються монотеїстами, настільки ж розходяться з філософією та логікою, наскільки вони принижують ідеал нескінченного, Всесвітнього Божества, перед незбагненною, страшною величчю якого найбільший людський розум почуває себе незначним пігмеєм. Нехай сучасний філософ, котрий самовільно поміщає себе на вищу, коли-небудь досягнуту, вершину людського Розуміння, не виявить себе таким, що стоїть духовно та інтелектуально нижче навіть уявлень стародавніх греків, які самі щодо цього перебували на набагато більш низькому рівні, ніж філософи східної арійської Давнини. Гілозоїзм, з погляду філософії, є вищий аспект Пантеїзму. Це є єдино можливий вихід для запобігання ідіотичного атеїзму, заснованого на мертвущій матеріальності та ще більш ідіотичних антропоморфічних уявлень монотеїстів, між якими він стоїть на своїй власній, цілком нейтральній основі.

Гілозоїзм *вимагає* абсолютної Божественної Думки, яка би *проникала* в усі незліченні, дієві, творчі Сили або «Творців», *Сутності* яких спонукувані та існують за допомогою, через і в цій Божественній Думці; причому остання має настільки ж мало особистого інтересу до них або ж до *їхніх* утворів, як і Сонце стосовно соняшника і його насіння, або взагалі до рослинності. Існування подібних діяльних «Творців» відоме і в них вірять, бо вони видимі й відчутні Внутрішньою Людиною в окультисті. Таким чином, останній стверджує, що Абсолютне Божество, яке повинне бути безумовним і незв'язаним, не може бути мислиме в той же самий час, як активний, творчий, єдиний живий Бог без того, щоб ідеал цей[365] не був негайно принижений. Божество, яке проявляється у Просторі й Часі – ці два поняття просто форми ТОГО, що є Абсолютне ВСЕ – може бути лише дробовою часткою Цілого. І позаяк це «Все» не може бути розділене у своїй абсолютності, то цей Творець (ми говоримо Творці),

---

[364] Слід зазначити, що хоча астральний і фізичний плани Матерії слідували паралельно один одному, навіть під час найбільш віддалених геологічних періодів, проте вони не були в тих же фазах прояву, в яких вони знаходяться зараз. Земля досягла нинішнього ступеня *щільності* лише 18 000 000 років тому. З тих пір фізичний і астральний план стали набагато щільніше.

[365] Уявлення та визначення Абсолюту кардиналом Куза може задовольнити лише західний розум, який знаходиться у в'язниці і настільки несвідомий для самого себе, що зовсім виродився протягом довгих століть схоластичної і теологічної софістики. Але «недавня філософія Абсолюту», накидана сером Вільямом Гамільтоном для Куза, ніколи не задовольнить більш витончений метафізичний розум індуського ведантиста.

який *відчувається*, у найкращому разі, може бути лише *аспектом* ТОГО. Користуючись тією же метафорою – недостатньою для вираження повної ідеї, але, проте, добре застосовуваної до даного випадку – ці Творці подібні до численних променів сонячної кулі, що залишається поза усвідомленням або поза турботою про цю роботу, тоді як його пособники – агенти, промені, стають посередніми знаряддями щовесни, – під час Манвантарої Зорі на Землі – запліднюючи й будячи сплячу життєздатність, властиву Природі та її диференційованій матерії. Це настільки добре розумілося у давнину, що навіть помірковано релігійний Арістотель зауважив, що подібна праця безпосереднього утвору зовсім не личила би Богові – ἁπρεπές τῷ Θεῷ. Платон та інші філософи вчили тому ж: божество не може прикласти свою руку до утвору – αὐτουργεῖν ἁπαντα. *Cudworth* називає це «Гілозоїзмом». Також і древній Зенон, за словами Лаерта, сказав:

«Природа є звичка, що діє сама по собі на підставі принципів насіння; вона вдосконалює і утримує ті кілька речей, які у визначені періоди часу виходять із неї і діють за законами того, з чого вона була виявлена»[366].

Повернемося до нашої теми і задумаємося над нею. Дійсно, якщо існувало рослинне життя під час цих періодів, котре могло живитися цими смертоносними елементами, і, якщо навіть було тваринне життя, організми якого були пристосовані до води та могли розвиватися незважаючи на передбачувану малу кількість кисню, то чому не могло також існувати людське життя у своїй зародковій фізичній формі, тобто, раса людських істот, пристосованих для цього геологічного періоду і його навколишніх умов? Крім того, наука визнає, що вона нічого не знає про дійсну тривалість геологічних періодів.

Але головне питання для нас – це дізнатися, чи цілком засвідчено, що із часу періоду названого Азойною Добою, взагалі існувала коли-небудь атмосфера, подібна тій, котра передбачається натуралістами? Не всі фізики згодні з цією ідеєю. Якби письменниця цієї праці прагнула підтвердити вчення Таємної Доктрини точною наукою, то легко було б довести, на підставі визнання деяких фізиків, що атмосфера змінилася не вельми сильно, якщо і взагалі, із часу першої конденсації океанів – тобто, із часу Лаврентіївського Періоду, Піроліфічної Доби. Така, в усякому разі, думка Бланшара, С. Меньє і навіть Бішофа, – як показали це дослідження останнього вченого з базальтом. Бо якби ми дотримувалися того, що говориться більшістю вчених про кількість смертоносних газів і елементів, цілком насичених Вугіллям і Азотом, серед яких, як нам говорять, розвивалися й процвітали рослинні та тваринні світи, то ми повинні були б прийти до цікавого висновку, що в ті дні існували океани *рідкої вугільної кислоти* замість води. При наявності такого елемента стає сумнівним, щоб ганоїди або навіть найпримітивніші трилобіти могли існувати в океанах Первинного Періоду, – не говорячи вже про океани Силурійського Періоду, як це показано Бланшаром.

Однак умови, які необхідні були для найбільш ранньої Раси Людства, не вимагали елементів, ні простих, ні складних. Те, що було сказано спочатку, тепер підтверджується. Духовна, ефіроподібна Сутність, що жила в Просторах, невідомих Землі, перш ніж перша небесна «драґлиста цяточка» опинилася в Океані примітивної Космічної Матерії – більйони і трильйони років, перш ніж наша куляста цяточка в Безмежності, названа Землею, виявилася на світло і породила Монери у своїх краплях, названих океанами – ця Сутність не мала потреби в «елементах». «Ману з м'якими кістьми» міг прекрасно обійтися без кальцію фосфату, бо він мав кості лише в символічному сенсі. І в той час, як навіть Монери, незважаючи на всю однорідність своїх організмів, все-таки мали потребу у фізичних умовах життя, які допомагали б їм у подальшій еволюції, – Істота, котра стала Первинною Людиною і «Батьком Людини», після свого розвитку на планах існування, які навіть не снилися науці, могла прекрасно залишатися непроникною для будь-яких станів атмосферичних умов, що оточували її. Первинний предок у *Попол Вух* Брассера де Бурбурга, котрий – за мексиканськими легендами – міг діяти й жити з однаковою легкістю, як під землею і у воді, так і на землі, відповідає лише Другій і початку Третьої Раси в наших писаннях. І, якщо три царства Природи були настільки різні в епохи допотопні, то чому людина не могла бути складена з матеріалів і сполучень атомів, нині зовсім невідомих науці? Рослини і тварини, відомі зараз у майже незліченних різновидах і видах, усі розвинулися, відповідно до наукових гіпотез, із примітивних і набагато більш нечисленних органічних форм. Чому б не могло відбутися те ж саме й у випадку людини, елементів і всього іншого? Як говорить Коментар: *«Всесвітня Ґенеза отримує початок від Єдиного, розбивається на Три, потім на П'ять і, нарешті, завершується Сімома, щоб повернутися в Чотири, Три й Один».*

СТАНЦА VII

ВІД РАС НАПІВ-БОЖЕСТВЕННИХ ДО ПЕРШИХ РАС ЛЮДСЬКИХ

24. У гордості своїй вищі Творці відкидають форми, виявлені «Синами Йоги». 25. Вони не хочуть втілитися в перших породжених з Яйця. 26. Вони обирають пізніших Андрогін. 27. Перша людина, обдарована розумом.

[366] *Cudworth, «Intellectual System»,* I, 328.

24. СИНИ МУДРОСТІ, СИНИ НОЧІ[367], ГОТОВІ ЗНОВУ НАРОДИТИСЯ, СПУСТИЛИСЯ. ВОНИ ПОБАЧИЛИ НИЗЬКІ[368] ФОРМИ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ[369] *(a).* «МИ МОЖЕМО ОБРАТИ», СКАЗАЛИ ВЛАДИКИ (МУДРОСТІ), «МИ МУДРІ». ДЕЯКІ ВВІЙШЛИ В ЧХАЯ, ІНШІ СПРЯМУВАЛИ ІСКРУ. ДЕЯКІ ВТРИМАЛИСЯ ДО ЧЕТВЕРТОЇ[370]. ІЗ ВЛАСНОЇ РУПА НАПОВНИЛИ ВОНИ[371] КАМА[372]. ТІ, ХТО УВІЙШЛИ, ЗРОБИЛИСЯ АРХАТАМИ. ТІ, ХТО ОДЕРЖАВ ЛИШЕ ІСКРУ, ЗАЛИШИЛИСЯ ПОЗБАВЛЕНИМИ ЗНАННЯ[373]; ІСКРА ГОРІЛА СЛАБО *(b).* ТРЕТІ ЗАЛИШИЛИСЯ РОЗУМУ-ПОЗБАВЛЕНИМИ. ДЖИВИ[374] ЇХ НЕ БУЛИ ГОТОВІ. ЦІ БУЛИ ВІДДІЛЕНІ СЕРЕД СЕМИ[375]. ВОНИ СТАЛИ ВУЗЬКОГОЛОВИМИ. ТРЕТІ БУЛИ ГОТОВІ. «В ЦИХ ПЕРЕБУВАТИМЕМО МИ», СКАЗАЛИ ВЛАДИКИ ПЛОМЕНЮ І ТЕМНОЇ (СХОВАНОЇ) МУДРОСТІ *(c).*

Ця Станца містить у собі повний ключ до таємниць зла, так званого Падіння Янголів і до багатьох проблем, які так бентежили мізки філософів із часів зародження пам'яті людини. Вона відкриває таємницю наступної нерівності в розумових здібностях, у народженні або соціальному стані й дає логічне пояснення незрозумілому кармічному плину впродовж наступних еонів. Через труднощі цього питання ми спробуємо тепер дати якомога краще пояснення.

a) До самого Четвертого Кола й навіть до останньої половини Третьої Раси в цьому Колі, *Людина* – якщо тільки можна дати це найменування, яке вводить в оману, вічно-мінливим формам, які одягали Монади, протягом перших трьох Кіл і перших двох з половиною Рас теперішнього Кола – ця людина поки що була лише твариною в сенсі розумності. Лише в нинішньому *серединному* Колі вона розвиває в собі повністю четвертий Принцип, як пристосований носій для П'ятого. Але Манас буде відносно *повно* розвинений лише в наступному Колі, коли він буде мати можливість стати цілком божественним до закінчення всіх Кіл. Як говорить Християн Шöттген у «*Horae Hebraicae*» і т.д., перший земний Адам «мав лише подих життя» – Нефеш, *але не живу Душу*.

b) Тут маються на увазі нижчі Раси, аналогічні представники яких ще існують, як наприклад, австралійці, котрі нині швидко вимирають, і деякі африканські та океанські племена. «Вони не були готові» означає, що кармічний розвиток цих Монад не дозволяв їм ще скористатися формами людей, призначених до втілення у вищих розумних Расах. Але це буде пояснено надалі.

c) Зохар говорить про «Чорний Вогонь», котрий є Абсолютне Світло – Мудрість. Тим, хто, підбурюваний старими теологічними забобонами, може сказати: «але саме Асури є повсталими Девами, супротивниками Богів – отже, вони дияволи і духи зла», – ми відповімо: Езотерична Філософія не визнає ні добра, ні зла *per se*, як незалежно існуючі у Природі. Стосовно Космосу, причина того й іншого лежить у необхідності протилежностей або контрастів, що ж стосується людини, вона полягає в її людській природі, у її неуцтві та пристрастях. Не існує дияволів або ж зовсім розбещених істот, так само як немає і Янголів, абсолютно досконалих, хоча й можуть бути Духи Світла та Пітьми; таким чином, Люцифер – Дух Носій Осяяння та Свободи Думки – метафорично є провідним маяком, що допомагає людині знаходити свій шлях через рифи та мілину Життя, бо Люцифер є Логос у своєму вищому аспекті й «Супротивник» у своєму нижчому – обидва ці аспекти відображені в нашому *Ego*. Лактантій, говорячи про Природу Христа, представляє Логос, Слово, як «*первонародженого брата Сатани і першого серед усіх* тварин»[376].

Вішну Пурана описує цих первісних тварин (Тирьякшрота), зі *скривленими* травними каналами:

«[Вони були] наділені внутрішніми проявами, але перебували в обопільному неуцтві *щодо свого роду і природи*»[377].

Двадцять вісім видів Бадха або «недосконалостей» не стосуються, як це думав Вільсон, тварин, нині відомих, які докладно описані ним, бо вони не існували в ті геологічні періоди. Це цілком очевидно з вищезгаданої праці, в якій першостворені суть «п'ятериковий (нерухомий) світ», мінерали і рослинність; після чого з'явилися ті надзвичайні тварини Тирьякшрота – чудовиська Безодні, винищені «Володарями», як сказано в Станці II і III; потім Урдхвашрота, щасливі, небесні істоти, які харчуються амброзією; і, нарешті, Арвакшрота, людські істоти – так званий сьомий утвір Брахми. Але ці «утвори», включаючи останнє, не відбувалися на цій Сфері, яким би не було місця, де це могло відбутися. Це не Брахма, хто створює речі і людей на цій Землі, але Голова і Володар Праджапаті, Владика Буття й земного Утвору. «Корячись наказу Брахми», Дакша – синтез або ж сукупність

[367] Які вийшли з Тіла Брахми, коли настала Ніч.
[368] Низькі розумом.
[369] Все ще Раса, позбавлена Розуму.
[370] Раса.
[371] Напружили.
[372] Носій Бажання.
[373] Вище знання.
[374] Монади.
[375] Початкові людські види.
[376] *«Inst. Div.»,* II, VIII; наведено в «*Кабалі*» Мейєра, 116.
[377] *Op. cit.,* I, V; переклад Вілсона, пояснення Фітцедуард-Холл'а, I, 72.

Земних Творців і Прабатьків, включаючи Пітрі – створив речі вищі й нижчі (вара і авара), «що стосується до путра», потомства, і «*двоногих* та *чотириногих*, а потім, силою волі своєї [стосується Синів Волі і Йоги] дав життя істотам жіночого початку»[378], тобто, роз'єднав андрогін. Тут, так само як і в Езотеричних Вченнях, ми знову маємо «двоногих» або людей, створених раніше «чотириногих».

Але, позаяк в екзотеричних описах Асури є першими Істотами, створеними з «Тіла Ночі», тоді як Пітрі походять від тіла «Сутінків»; Боги ж розміщуються Парашарою у *Вішну Пурані* між цими двома й показані, як виявлені з «Тіла Дня», то в цьому легко розгледіти певний намір сховати порядок утвору. Людина є Арвакшрота, яка походить з «Тіла Зорі»; а в іншому місці людина знову згадується, коли Творець Світу, Брахма показаний, як такий, хто створює лютих істот, які були названі Бгута і «м'ясоїдними» або, за висловом вжитим у тексті – «ворогами страшними, бо вони були кровожерливі й кольором схожі на мавп»[379]. Тоді як Ракшаса зазвичай розуміються, як «злі Духи» і «вороги Богів», і тим самим вони ототожнюються з Асурами. В *Рамаяні*, коли Хануман відправляється на розшуки ворога, на Ланку, він знаходить там Ракшасів, з яких деякі були жахливі, «тоді як інші прекрасні виглядом», і у *Вішну Пурані* є пряме згадування про їхнє перетворення в Рятівників «Людства» або ж Брахми.

Алегорія ця досить дотепна. Великий інтелект і занадто велике знання є двосічною зброєю в житті та знаряддям як для добра, так і для зла. Коли вони сполучаються із самістю, вони роблять з усього людства підніжжя для звеличення того, хто ними володіє, і засіб для досягнення його цілей; тоді як, будучи застосовані до альтруїстичних, гуманітарних цілей, вони можуть стати засобом для порятунку багатьох. У всякому разі, відсутність самоусвідомлення й розуму робить людину ідіотом, звіром у людській формі. Брахма є Магат, Всесвітній Розум; тому ті з Ракшасів, які були обійняті самістю і користолюбством, виявили бажання захопити його цілком – «пожерти» Магат. Алегорія дуже прозора.

В усякому разі, Езотерична Філософія ототожнює до-Брахманічних Асурів, Рудр[380], Ракшасів і всіх «Супротивників» Богів в алегоріях, з тими *Ego*, які, втілюючись у ще позбавлену розуму людину Третьої Раси, зробили її *свідомо* безсмертною. Таким чином, під час Циклу Втілень, вони є істинним *двояким* Логосом – суперечливим і дволиким Божественним Принципом в Людині. Наступні Коментарі й Станци, без сумніву, можуть пролити більше світла на цю досить важку доктрину, але письменниця не відчуває себе досить компетентною, щоб освітити її цілком. Проте про послідовність Рас Коментарі говорять:

«Спочатку на цій Землі з'являються САМО-СУЩІ. *Вони є «Духовні Життя», спрямовані абсолютною* ВОЛЕЮ *і* ЗАКОНОМ *на Зорі кожного нового Народження Світів. Ці життя є божественні «Шишта» [Ману-насіння або ж Праджапаті й Пітрі].*

Від них походить:

1. Перша Раса – «Само-народжені», котрі [Астральні] Тіні своїх Прабатьків. Тіло було позбавлено всякого розуміння [розуму, глузду і волі]. Внутрішня Істота [Вище Я або Монада], хоча й перебувало усередині земної оболонки, не було пов'язане з нею. Ланка, Манас, ще не існувала.

[378] Там само, II, 10.

[379] Там само, I, 83.

[380] Котрих Ману називає «Прабатьками предків» (III, 284). Рудра являють собою сім проявів Рудри-Шиви, «Бога Руйнівника», *також* і великого Йогина і Аскета.

2. Від першої [Раси] еманувала Друга, названа «Потом-породжена»[381] *і «Безкісткова». Це є Друга Корінна раса, обдарована Охоронцями [Ракшаса]*[382] *і Втіленими Богами [Асурами і Кумарами] першою примітивною і слабкою Іскрою [зародком розуму]…*

І від цих, у свою чергу, відбулися:

3. Третя Корінна Раса, «Двоякі» [Андрогіни]. Перші Раси її суть Оболонки доти, доки остання не стає «населеною» [тобто, одушевленою] Дхіані.

Друга Раса, як сказано вище, будучи також безстатевою, виділила із себе на самому початку Третю, Андрогінну Расу аналогічним, але вже більш складним процесом. Як уже описано в Коментарі, найпершими в цій Расі були:

«Сини Пасивної Йоги»[383]*. Вони походять від Других Манушия [Людська Раса], і стали яйценосними. Еманації, які виходили з їхніх тіл, під час періоду розмноження, були яйцеподібними; мале сфероїдальне ядро, розвиваючись у більшу м'яку яйцеподібну форму, поступово тверділо і після періоду наростання воно розбивалося, й молода людська тварина виходила з нього без усякої допомоги, подібно птахам у нашій Расі».*

Це має здаватися читачеві смішним до безглуздості. Проте, це йде точно по лініях еволюційної аналогії, що наука вбачає у розвитку всіх існуючих тваринних видів. Спочатку розмноження, подібно монерам, за допомогою

---

[381] Говорити про *життя*, як про виникле, і про людську расу, як про таку, що почалася таким *до безглуздя ненауковим* способом, коли ми маємо перед очима сучасне Генеалогічне Дерево Людини, значить засудити себе на негайне знищення. Проте Езотерична Доктрина йде назустріч цій небезпеці й навіть настільки далеко, що просить неупередженого читача порівняти вищенаведену гіпотезу (якщо тільки це гіпотеза) з теорією Геккеля, – яка швидко стає аксіомою в науці – і яку ми наводимо тут дослівно.

«Як виникло життя, живий світ організмів? І по-друге, головне питання: як почалася людська раса? Перше з цих двох питань, що стосується до першої появи живих істот, може бути вирішене лише емпіричним шляхом (!!), приймаючи, як доказ, так званий Архебіозис або *подвійне [equivocal]* зародження, або мимовільне народження організмів найпростішого виду, який тільки можна собі уявити. Такі монери (протоген, протоамеба, протомікса, вампірелла), надзвичайно прості мікроскопічні маси протоплазми, без усякої будови або організації, які вбирають харчування і *розмножуються за допомогою поділу*. Така монера, як той первісний організм, *відкритий* відомим англійським зоологом Гьокслі і названий ним *Bathybius Haeckelii*, являє собою щільну, нерозривну протоплазмічну оболонку, яку знаходять у самій глибині океану, між 3000 і 30 000 футів глибини. *Правда, що перша поява такої монери досі ще не була фактично побачена*, але такого роду еволюція не містить в собі нічого неймовірного».(«*The Pedigree of Man*», переклад Авелінг'а, стор. 33).

Позаяк недавно було встановлено, що протоплазма *Bathybius* зовсім не є органічною субстанцією, то мало що залишається сказати. Також і після прочитання цього не варто втрачати часу на спростування твердження, що «в такому разі і людина також, *поза всяким сумнівом*, [в умах Геккеля і йому подібних] походить, внаслідок прогресивної трансформації, від нижчих ссавців, людиноподібних мавп, ранніх мавпоподібних істот, і ще більш ранніх сумчастих, амфібій, риб»(стор. 36), – які всі були створені«*цілим рядом сил природи, що працювали сліпо без мети і без плану*».

Вищенаведені рядки роблять зайвою всяку критику. Наука змушена стверджувати те, що до сих пір «*ніколи не було фактично встановлено*». Вона змушена заперечувати феномен, який доводить *розумність* природи і життєву силу, незалежну від форми і матерії, і визнати більш науковим вчити чудотворній дії «природних сил, *які працюють сліпо, без мети або плану*». Якщо так, то ми прийдемо до висновку, що фізико-механічні сили мозку деяких відомих вчених направляють їх також сліпо принести в жертву логіку і здоровий ґлузд на вівтар взаємного захоплення. Чому слід вважати припущення про протоплазмічну Монеру, що створює першу живу істоту шляхом *самоділення*, як вельми наукову гіпотезу, тоді як твердження, що ефіроподібна перед-людська раса породжувала первинну людину таким же способом, висміюється як антинаукове марновірство? Або, можливо, матеріалізм отримав виняткову монополію в науці?

[382] Ракшаса, які розглядаються народною індуської теологією як демони, називаються «охоронцями за межами Гімалаїв». Цей двоякий сенс має основу в філософській алегорії, доволі по-різному викладеній у *Пуранах*. Сказано, що коли Брахма створив демонів, Якша (*якш* – пожирати) і Ракшаса, то ці два види демонів, щойно вони народились, захотіли пожерти свого Творця, «ті ж серед них, які вигукнули – Не так! О, нехай буде Він врятований [збережений]! – названі були Ракшаса» (*Вішну Пурана*, I, V, Вільсон, I, 82). *Бгагавата Пурана* (III, 20, 19-21, *ibid., loc. cit*.) передає цю алегорію інакше. «Брахма перетворив себе на ніч [або невігластво], наділену тілом». Якша і Ракшаса оволоділи ним, вигукуючи: «Не жалійте його, зжеріть його». Брахма вигукнув: «Не пожирайте мене, пожалійте мене!». Це, звичайно, має внутрішній сенс. «Тіло Ночі» є пітьма неуцтва і також пітьма мовчання та таємниці. Але Ракшаса, майже в кожному випадку, явлені як Йогини, побожні Садху і Присвячені, досить незвичайне заняття для демонів! Сенс, отже, такий, якщо ми маємо владу розсіяти темряву невігластва – «пожерти її» – ми повинні охороняти священну істину від профанації. «Брахма тільки для брахманів», говорить горда каста. Мораль цієї *байки* очевидна.

[383] Поступова еволюція людини в Таємній Доктрині показує, що всі пізніші (для необізнаних найраніші) Раси відбулися *фізично* від ранньої Четвертої Раси. Але, саме суб-раса, що передувала тій в якій відбулося роз'єднання статей, повинна розглядатися як *духовні* предки нашого теперішнього покоління і особливо східних арійських рас. Ідея Вебера, що індогерманська раса передувала арійській, ведичній расі, для окультиста смішна до краю.

«самоподілу»; потім, після декількох стадій, воно стає яйценосним, як у випадку плазунів, за якими йдуть птахи, і, нарешті, ссавці з їх живородним *(ovoviviparous)* способом розмноження свого потомства.

Якщо термін *«ovoviviparous»* прикладемо до деяких риб і плазунів, які висиджують свої яйця усередині свого тіла, то чому ж він не застосовуваний до самиць ссавців, включаючи й жінку? *Ovule*, в якому після запліднення відбувається розвиток утробного плода, є як раз яйце.

В усякому разі, таке уявлення набагато більш філософічне, ніж уявлення, що Єва, з раптово розвинутою плацентою, дає народження Каїнові, внаслідок інциденту з «яблуком», коли навіть сумчасті, найбільш ранній вид серед ссавців, не мають ще плаценти.

Більше того, прогресивний порядок способів розмноження, як це розкрито наукою, є блискучим підтвердженням Езотеричної Етнології. Варто лише скласти таблиці даних, щоб довести наше твердження цих даних[384].

I. *Розмноження за допомогою поділу.*

a) Як це встановлено, при поділі надвоє однорідної частки протоплазми, відомої за назвою монера або амеба.

b) Як це встановлено при поділі нуклейної клітини, при якому ядро клітини розділяється на два суб-ядра, які або розвиваються усередині основної оболонки клітини або ж проривають її і розмножуються, як незалежні сутності. (Порівн. Першу Корінну Расу).

II. *Брунькування.*

Невелика частка основної тканини набухає на поверхні й, нарешті, відділяється від неї і виростає до розміру основного організму; наприклад, багато рослин, морські анемони і т.д., (Порівн. Другу Корінну Расу)[385].

III. *Спори.*

Єдина клітина, виділена організмом виробника, розвивається в багатоклітинний організм, відтворюючи характерні ознаки останнього: наприклад, бактерії і мох.

IV. *Проміжний Гермафродизм.*

Чоловічі та жіночі органи властиві тому самому індивідові; наприклад, більшість рослин, хробаків і равликів і т.д.; близько брунькуванню. (Порівн. Другу і початок Третьої Корінної Раси).

V. *Теперішнє Статеве Злягання.*

(Порівн. останню половину Корінної Третьої Раси).

Тепер ми підійшли до важливого пункту, що стосується двоякої еволюції людської раси. Сини Мудрості або ж *Духовні* Дхіані, стали «розумними» через свій дотик з Матерією, бо вони вже досягли, впродовж колишніх циклів втілення, того ступеню розумності, що дозволив їм стати незалежними і самосвідомими сутностями *на цьому плані* Матерії. Вони знову народилися лише внаслідок кармічних наслідків. Вони *ввійшли* в тих, які були «готові», і зробилися вищезгаданими Архатами або Мудрецями, про яких було сказано вище. Це вимагає пояснення.

Це не означає, що Монади ввійшли у форми, в яких уже жили інші Монади. Вони були «Сутності», «Розуми» і Свідомі Духи; Істоти, які прагнуть стати ще більш свідомими шляхом сполучення з більш розвинутою Матерією. Єство Їх було занадто чисте, щоб бути відмінним від Всесвітнього Єства; але їхнє «*Ego*» або Манас (бо їх називають Манасапутра, породжені від Магата або Брахмо) повинні були пройти через земні людські випробування, щоб стати *всезнаючими* і могти почати поворотний висхідний цикл. Монади не є *роз'єднаними* принципами, умовними або обмеженими, але вони промені від єдиного *абсолютного* Принципу. Проходження одного сонячного променя слідом за іншим, через той самий отвір у темну кімнату, не буде являти *двох* променів, але лише єдиний, посилений промінь. Дотримуючись плину природного закону, людина не повинна стати *досконалою* Семериковою Істотою раніше Сьомої Раси в Сьомому Колі. Проте, вона має всі ці принципи латентними в ній із самого її народження. Також це не є долею еволюційного закону, щоб П'ятий Принцип (Манас) отримав свій повний розвиток раніше П'ятого Кола. Всі подібні, передчасно розвинені розуми (на *духовному* плані) у нашій Расі є *анормальними;* вони саме ті, кого ми назвали «людьми П'ятого Кола». Навіть у прийдешній Сьомій Расі, при кінці цього Четвертого Кола, тоді як наші чотири нижчі принципи будуть цілком розвинені, принцип Манасу буде розвинений тільки лише пропорційно. Це обмеження, однак, стосується лише до духовного розвитку. Розвиток розуму на фізичному плані був досягнутий під час Четвертої Корінної Раси. Таким чином, ті, хто були «наполовину готові», ті, хто отримали лише «одну іскру», становлять середній рівень людства, і вони повинні придбати свою розумність протягом еволюції цієї Манвантари, після чого, в наступній, вони

[384] Порівн. в особливості Шмідта *«Deszendenzlehre und Darwinismus»,* стор. 34 *et seq.*, і *«A Modern Zoroastrian»,* Ленга, стор 102-111.

[385] Кожен процес заліковування і зарубцювання у вищій тваринній групі – навіть у разі вирощування покалічених кінцівок у амфібій – відбувається через поділ і *гемацію* [розгортання] елементарних морфологічних елементів.

будуть цілком готові сприйняти «Синів Мудрості». Тоді, як ті, які зовсім «не були готові», самі останні Монади, що тільки-но розвинулися зі своїх останніх, перехідних і нижчих тваринних форм при кінці Третього Кола, згадуються в Станці, як ті, що залишилися «вузькоголовими»[*]. Цим пояснюється інакше не з'ясовна різниця в ступені розумності, спостережувана навіть у цей час, серед різних рас людей – дикунів, бушменів і європейців. Ті племена дикунів, розумові здатності яких досить незначно перевищують рівень тварин, не є несправедливо знедоленими або ж менш «облагодіяними», як це може здаватися – нічого подібного. Вони просто ті, *пізніші* серед *прибулих* людських Монад, «які не були готові»; які повинні були розвинутися протягом теперішнього Кола, так само як і на трьох Сферах, що залишаються, – отже, на чотирьох різних планах буття – так, щоб досягти рівня середнього класу при досягненні ними П'ятого Кола. У зв'язку із цим, одне зауваження може бути корисним, як пожива для розуму вивчаючого. Монади нижчих представників людства – «вузькоголові»[386] дикуни Островів Південного Моря, африканці, австралійці – *коли вони вперше народилися, як люди, не мали Карми, що повинна була бути ними зжита, як це було у випадку їх більш обдарованих, у сенсі розумових здібностей, братів*. Перші тчуть Карму тільки тепер; останні обтяжені минулою, нинішньою і майбутньою Кармою. Щодо цього жалюгідний дикун щасливіше, ніж найбільший геній *цивілізованих країн.*

Зупинимося ненадовго, перш ніж видати подальші й такі ж дивні вчення. Спробуємо знайти, наскільки древні Писання й навіть наука допускають можливість або навіть виразно підтверджують такі дикі уявлення, які зустрічаються в нашій Антропоґенезі.

Переглядаючи те, що було сказано, ми побачимо, що Таємна Доктрина стверджує для людини: 1) багатонароджувальний (поліґенетичний) початок; 2) розмаїтість способів розмноження, перш ніж людство впало у звичайний для теперішнього часу спосіб розмноження; 3) що еволюція тварин – у всякому разі, еволюція ссавців, – йде за еволюцією людини, але не передує їй. І це діаметрально протилежно нині широко прийнятим теоріям еволюції і походження людини від тваринного предка.

Віддамо ж кесарю кесарево, розглянемо, насамперед, можливості прийняття вченими поліґенетичної теорії.

Так більшість дарвіністів-еволюціоністів схиляються до поліґенетичного пояснення походження рас. Однак, щодо цього особливого питання, так само як і в багатьох інших випадках, учені перебувають у повній зніяковілості; вони погоджуються лише для того, щоб знову розійтися в думках.

«Чи походить людина від однієї *єдиної пари* або ж від *декількох груп* – моногенізм або полігенізм? Наскільки можна наважитися висловитися із приводу того, що, внаслідок відсутності свідчень [?] ніколи не буде відомо [?], друга гіпотеза є набагато більше ймовірною»[387].

Abel Hovelacque у своїй праці *«Scince of Language»* приходить до того ж висновку, міркуючи на підставі доказів доступних лінгвісту-досліднику.

Проф. *W.H. Flower* у своєму Зверненні, прочитаному в одному Британському Товаристві, зауважив з цього питання:

«Точка зору, котра, очевидно, найкраще узгодиться з тим, що нині відомо про характери і розподіл людських рас … є зміна моноґенетичної гіпотези [!]. Не вдаючись у важке запитання про спосіб першої появи людини в цьому світі, ми повинні надати цьому величезну давність, у всякому разі, якщо будемо вимірювати за будь-яким історичним стандартом. *Якби ми мали доступ до повного палеонтологічного запису, то історія людини могла би бути відновлена, але нічого подібного не передбачається*».

Подібне допущення повинне розглядатися, як фатальне для догматизму фізичних еволюціоністів і, як таке, що відкриває широке поле для окультних теорій. Супротивники теорії Дарвіна були й усе ще залишаються полігеністами. Такі «гіганти інтелекту», як Джон Крауфорд і Джемс Хент обговорювали цю проблему і схилилися на сторону поліґенези. У їхні дні існувала набагато більша схильність на користь цієї теорії, ніж проти неї. Лише в 1864 році дарвіністи почали приєднуватися до теорії єдності, першими корифеями якої зробилися Гьокслі та Леббок.

Що ж стосується іншого питання, про першість людини перед тваринами в порядку еволюції, то відповідь дається з тією ж швидкістю. Якщо людина дійсно мікрокосм Макрокосму, то вчення не містить у собі нічого неможливого і лише логічне. Бо людина стає таким Макрокосмом для трьох нижчих царств, підлеглих їй.

---

[*] «вузькоголовими». (тупими – *замітка О.І. Реріх на полях книги. – Прим. ред.)*

[386] Термін, використаний тут, не означає ні довгоголових, ні широкоголових, так само як і не череп малого обсягу, але просто мізки взагалі позбавлені розуму. Теорія, за якою можна судити про розумові здібності людини на підставі обсягу її черепа, представляється безглуздо нелогічною для того, хто вивчав це питання. Черепа кам'яного періоду, так само як і черепа африканських рас (включаючи бушменів), показують, що перші скоріше перевершують в обсязі, ніж стоять нижче середнього обсягу мозку сучасної людини, а черепа останніх взагалі (так само як і у папуасів та полінезійців) більше на один кубічний дюйм, ніж череп середнього француза. Також обсяг черепа сучасного парижанина має в середньому 1437 кубічних сантиметрів проти 1523 куб. сант. черепа француза з Оверень.

[387] А.А. Лефевр, *«Філософія»,* стор. 498.

Міркуючи з фізичної точки зору, всі нижчі царства, крім мінерального, – яке є саме світло, кристалізоване і імметалізоване – від рослини до тварин, які передували першим ссавцям, всі були ущільнені у своїх фізичних будовах за допомогою «розпиленого пилу» тих мінералів і *покидьків людської матерії, чи то від живих, чи мертвих тіл, якими вони живилися і, які дали їм їхні зовнішні оболонки*. У свою чергу, людина також ставала більш фізичною, знову поглинаючи у свою систему те, що вона видала і, що перетворилося в живих тваринних тиглях, через які це пройшло в силу алхімічної трансмутації Природи. У ті дні існували тварини, які ніколи не снилися нашим сучасним натуралістам; і чим сильніше ставала фізична, матеріальна людина – гіганти тих часів, – тим сильніше були її еманації. Але, щойно Андрогінне Людство розділилося на дві статі, перетворене Природою в дітородні машини, воно припинило розмножуватися за допомогою крапель життєвої енергії, що виділялася з тіла. Але, коли людина ще не знала про свою міць зародження на людському плані – до свого Падіння, як сказав би віруючий в Адама, – вся ця життєва енергія, що розсіювалася з неї далеко й широко, вживалася Природою для виробництва перших ссавців тваринних форм. Еволюція є *вічний цикл виявлення*, так учать нас; і Природа не залишає жодного атома поза вживанням. Більше того, від самого початку Кола, усе в Природі прагне стати людиною. Всі імпульси, двоякої відцентрової і доцентрової сили, спрямовані до однієї точки – *Людини*. Просування в послідовному порядку істот, говорить Агассиз:

«Полягає в зростаючій тотожності в живій фауні, а серед хребетних, особливо, у подібності, що збільшується, з людиною. Людина є те завершення, до якого прагнув весь *тваринний* утвір від своєї першої появи, у вигляді палеозойських риб»[388].

Саме так: але «палеозойські риби» перебувають на нижчій дузі еволюції *форм*, це ж Коло почалося з Астральної Людини, *відображення* Дхіані-Коганів, названих «Будівельниками». Людина є *альфа* і *омега* об'єктивного утвору. Як сказано у «*Викритій Ісіді*»:

«Всі речі отримали початок свій в Дусі – спочатку еволюція почалася зверху в спадному порядку, але не навпаки, як це викладається теорією Дарвіна»[389].

Тому, та тенденція про яку говорить вищезгаданий знаменитий натураліст, є вродженою в кожному атомі. Тільки якщо ми прикладемо її до обох сторін еволюції, то зроблені спостереження будуть значно суперечити сучасній теорії, що у цей час майже зробилася законом (дарвінистичним).

Але, наводячи місце із праці Агассиза, як би погоджуючись із ним, не слід розуміти, що окультисти згодні на яку-небудь *поступку* стосовно теорії, що творить людину від тваринного світу. Та обставина, що в цьому Колі вона передувала ссавцям, анітрохи не опонує міркуванням, що останні йдуть слідами людини.

СТАНЦА VII. – *Продовження***.**

25. ЯК ВЧИНИЛИ МАНАСА, СИНИ МУДРОСТІ? ВОНИ ВІДКИНУЛИ САМОНАРОДЖЕНИХ[390]. ВОНИ НЕ ГОТОВІ. ВОНИ ЗНЕВАЖИЛИ ПОТОМ-ПОРОДЖЕНИМИ[391]. ВОНИ ЩЕ НЕ ЦІЛКОМ ГОТОВІ. ВОНИ НЕ ЗАХОТІЛИ УВІЙТИ В ПЕРШИХ ЯЙЦЕ-ПОРОДЖЕНИХ[392].

Для богослова або християнина цей Вірш підказав би скоріше богословське уявлення: а саме, Падіння Янголів через їхню гордість. У Таємному Вченні, однак, причини відмови втілитися в *наполовину* готові фізичні тіла, є більше пов'язаними з фізіологічними причинами, ніж з метафізичними. Не всі організми були достатньо готові. Сили, Що Втілюються, обрали найбільш спілі плоди й відкинули інші.

За цікавим збігом, обираючи знайоме найменування для материка, на якому роз'єдналися перші Андрогіни, як раз Третя Корінна Раса, письменниця цієї праці зупинилася, з географічних міркувань, на найменуванні «Лемурія», винайденому Р.Л. Склетером. І лише пізніше, по прочитанні «*Pedigree of Man*» Геккеля, було знайдено, що німецький «Анімаліст» обрав те ж саме найменування для свого колишнього материка. Він досить правильно простежив центр людської еволюції до Лемурії, але з деякими науковими змінами. Говорячи про Лемурію, як про «колиску людства», він описує поступове перетворення ссавця антропоїда на первісного дикуна!!! Зі своєї сторони Фогт стверджує, що в Америці людина походить від гілки мавп сімейства *platyrrhine*, незалежно від появи примітивної основної маси африканців і азіатів, походження яких відноситься ним до виду *catarrhinians* старого світу. Антропологи, як звичайно, розходяться в думці з цього питання, так само як і з

---

[388] *«Принципи Зоології»,* стор. 206.

[389] I, 154.

[390] Безкості.

[391] *Перші* Потом-породжені. Це пояснено у Відділі, наступному за цією серією Станц, в алегорії з *Пуран*, що відноситься до Канду, святого Мудреця, і Прамлоча, німфи, котра за переказом загіпнотизувала його. З точки зору науки, ця алегорія доволі показова, бо краплі поту, котрі німфа виділила, є символи спор науки.

[392] Це буде пояснено надалі. Це небажання утворити людей або створити символізовано у *Пуранах* в поведінці Дакши по відношенню до його супротивника Наради, «аскета», зачинателя обміну думками.

багатьох інших. Ми перевіримо це твердження при світлі Езотеричної Філософії в Станці VIII. А поки що приділимо кілька хвилин уваги різним і послідовним способам розмноження, відповідно до законів еволюції.

Почнемо зі способу розмноження пізніших суб-рас Третьої Людської Раси, тих, які були обдаровані «Священним Вогнем» від Іскри вищих і тоді незалежних Істот, які постали психічними і духовними Батьками Людини, подібно тому, як нижчі Пітрі-Девата (Пітрі) були Батьками її фізичного тіла. Ця Третя й Свята Раса складалася з людей, які, при досягненні ними свого Зеніту, були описані, як «найвищі гіганти божественної сили та краси, і охоронці таємниць Неба та Землі». *Чи впали* вони також, якщо тоді втілення було «Падінням»?

Дослідимо це питання. Єдине, що варто зауважити, це, що головні Боги та Герої Четвертої і П'ятої Раси, як належні до пізнішого часу, є *обожненими образами цих Людей Третьої Раси*. Дні їхньої фізіологічної чистоти й дні їх, так званого Падіння, однаково залишилися жити в серцях і пам'яті їхнього потомства. Звідси й подвійність природи цих Богів, описана в біографіях, складених потомством, у яких чеснота та гріх оспівуються до найвищих меж. Вони були Перед-Адамитами і Божественними Расами, якими тепер починає цікавитися навіть і теологія, в очах якої всі вони є «проклятими расами Каїна».

Але ми повинні раніше розглянути діяльність «Духовних прабатьків» цієї Раси. Надзвичайно важкий і відсторонений пункт у Віршах 26 і 27-ому повинен бути пояснений.

СТАНЦА VII. – *Продовження***.**

26. КОЛИ ПОТОМ-ПОРОДЖЕНІ ПОРОДИЛИ ЯЙЦЕ-НАРОДЖЕНИХ, ДВОЄДИНИХ[393], МОГУТНІХ, СИЛЬНИХ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ КІСТЬМИ, ВЛАДИКИ МУДРОСТІ СКАЗАЛИ: «ТЕПЕР БУДЕМО МИ ТВОРИТИ».

Чому «тепер» – а не раніше? Це пояснюється наступним Віршем.

СТАНЦА VII. – *Продовження***.**

27. ТРЕТЯ РАСА СТАЛА НОСІЄМ (ВАХАН'ОМ)[394] ВЛАДИК МУДРОСТІ. ВОНА СТВОРИЛА СИНІВ ВОЛІ ТА ЙОГИ, СИЛОЮ КРІЯШАКТІ СТВОРИЛА ВОНА ЇХ, СВЯТИХ БАТЬКІВ, ПРЕДКІВ АРХАТІВ...

Як «створювали вони», бо «Владики Мудрості» тотожні з Девами індусів, які відмовилися «створювати»? Ясно, що вони є Кумарами індуського Пантеону і *Пуран*, тими Старшими Синами Брахми:

«Санандана та інші сини Ведхас, [котрі] раніше були створені ним … без бажання або пристрасті [залишилися цнотливими], натхненні святою мудрістю … і без бажання мати потомство»[395].

Міць, за допомогою якої вони спочатку створювали, є саме та, котра була причиною їхнього повалення з їхнього високого стану до положення Злих Духів, Сатани і його Воїнства – створених, у свою чергу, нечистою фантазією екзотеричних вірувань. Міць ця була Кріяшакті, та таємнича й божественна міць, латентна у *волі* кожної людини, що, якщо вона не буде викликана до життя, напружена і розвинена через Йогічні вправи, залишається сплячою у 999 999 людей з мільйона і, у такий спосіб стає атрофованою. Ця міць пояснена в «Дванадцяти Знаках Зодіаку»[396] у такий спосіб:

«*Кріяшакті:* – Таємнича *сила думки*, що дає їй можливість відтворювати зовнішні, відчутні феноменальні результати через властиву їй енергію. Древні стверджували, що будь-яка думка виявиться *зовні*, якщо увага [і воля] людини глибоко зосереджені на ній. Точно так само напружене бажання буде супроводжуватися бажаним результатом.

Йогин зазвичай творить свої дива за допомогою Іччхашакті (Сила Волі) і Кріяшакті».

Третя Раса створила, таким чином, так званих «Синів Волі і Йоги» або ж «Предків» – *Духовних* Прабатьків – усіх наступних і нинішніх Архатів або Магатм, воістину, *безвадним* шляхом. Вони, воістину, були *створені*, не *породжені*, як то були їхні брати Четвертої Раси, котрі були зароджені через статеве з'єднання після поділу

---

[393] Андрогінна, Третя Раса. Еволюціоніст проф. Шмідт вказує на «факт статевого роз'єднання, як на натяк про походження цієї раси від виду *колись гермафродитного*, з чим усі [виключаючи, звичайно, тих, хто вірить у Створення] без сумніву, згодні («*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 145) . Такий насправді незаперечний доказ, що виводиться на підставі наявності й досі рудиментарних органів. Крім таких відчутних ознак первинного гермафродизму, можна відзначити той факт, що, як пише Ленг, – «вивчення ембріології ... показує, що в *людських вищих тваринних* видах статева відмінність не розвивається до тих пір, поки не відбулося значного розвитку в зростанні ембріону». («*A Modern Zoroastrian*», стор. 106). Закон Уповільнення, – який однаково діє в разі людських рас, видів тварин і т.д., після того, як вищий тип отримав розвиток, зберігає ще гермафродизм, як спосіб розмноження серед більшої частини рослин і безлічі нижчих тварин.

[394] Носій (Провідник).

[395] *Вішну Пурана*, I, VII; Вільсон, I, 100.

[396] Див. «*П'ять Років Теософії*», стор. 111.

статей, «Падіння Людини». Бо Створення є лише результат Волі, що діє на феноменальну Матерію, викликання з неї Споконвічного Божественного Світла і Вічного Життя. Вони були «Таємне Насіння» майбутніх Рятівників Людства.

Тут ми знову повинні зробити відступ, щоб пояснити деякі важкі пункти, яких така безліч. Майже неможливо уникнути таких відступів[397].

Порядок еволюції Людських Рас викладається в П'ятій Книзі Коментарів у такий спосіб і вже був даний.

Перші люди були Чхая (1); Другі, «Потом-породжені» (2); Треті, «Яйце-народжені», і святі Батьки, породжені міццю Кріяшакті (3); Четверті були дітьми Падмапані [Ченрезі] (4).

Звісно, подібні первісні способи розмноження – шляхом виявлення свого власного відображення; за допомогою крапель поту; після цього шляхом Йоги; а потім, за допомогою того, що буде розглядатися людьми, як магія (Кріяшакті), засуджені заздалегідь на те, щоб бути прийнятими за казки. Проте, починаючи з першого і закінчуючи останнім способом, нічого чудесного в них немає, так само як нічого, що б могло здаватися протиприродним. Це має бути пояснено.

1. Народження шляхом Чхая або ж первісний спосіб безстатевого розмноження – Перша Раса, що *виділилася*, так би мовити, з тіл Пітрі – зустрічається в натяках у космічній алегорії в *Пуранах*[398]. Ця прекрасна алегорія і сказання про Санжна, дочку Вішвакармана – віддану заміж Сонцю, котра «не могла стерпіти запалу свого Володаря», надала йому свою Чхая (тінь, відображення або астральне тіло), тоді як сама вона пішла у джунглі для здійснення релігійних шанувань або Тапас. Сонце, припускаючи, що Чхая його дружина, породило від неї потомство, подібно Адаму з Ліліт – за легендою теж *ефіроподібною тінню*, хоча остання була насправді жінкоподібним чудовиськом, що жило мільйони років тому.

Можливо, цей приклад мало що доводить, крім багатої фантазії авторів *Пуран*. Але ми маємо напоготові ще один доказ. Якби ті форми, що матеріалізуються, які іноді можна спостерігати, як виділені з тіл деяких медіумів, замість того, щоб зникати, могли бути утримані й ущільнені – то «створення» Першої Раси стало б цілком зрозумілим. Цей спосіб розмноження не може не бути переконливим для дослідника. Таємниця й неймовірність такого способу зародження, звичайно, не є великою неможливістю – будучи, у той же час, набагато більш зрозумілою розуму істинного мислителя-метафізика – ніж таємниця зачаття утробного плоду і народження дитини, як це відомо нам зараз.

Перейдемо тепер до цікавого та мало зрозумілого підтвердження у *Пуранах* відносно Потом-породжених.

2. Канду – Мудрець і Йогин, свята мудрість і благочестя якого розбудили, нарешті, ревнощі Богів, представлених в індуських Писаннях, як таких, що перебувають у нескінченній боротьбі з аскетами. Індра, «Цар Богів»[399], посилає, нарешті, одну зі своїх Апсар для спокуси мудреця. Це нічим не гірше вчинку Ієгови, що посилає Сару, дружину Авраама, спокусити Фараона; але, насправді, саме ці Боги (і Бог), які постійно намагаються збентежити аскетів і цим змусити їх загубити плід їх утримань, повинні розглядатися, як «демони-спокусники»; замість того, щоб застосовувати це найменування до Рудрів, Кумарів і Асурів, велика святість і непорочність яких є вічним докором Богам – Дон Жуанам Пантеону. Але у всіх Алегоріях *Пуран* ми зустрічаємо саме зворотне й це не без ґрунтовної езотеричній причини.

Цар Богів або Індра посилає прекрасну Апсару (німфу), на ім'я Прамлоча, спокусити Канду й порушити його покаяння. Вона успішна у своєму святотатському намірі, і «дев'ятсот сім років, шість місяців і три дні»[400], проведені в її товаристві, здаються Мудрецеві, як один день. Коли цей психологічний або гіпнотичний стан приходить до кінця, Муні гірко проклинає істоту, яка спокусила його, порушивши в такий спосіб його благочестя. «Зникни, згинь», вигукує він, «мерзенне скупчення зваб»! І перелякана Прамлоча летить і, пролітаючи повітрям, вона *витирає піт, що виділився з її тіла,* деревним листям.

«Німфа полетіла від дерева до дерева й, поки вона висушувала кінцівки тіла свого об гілки, що вінчали їхні вершини, дитина, яку вона зачала від Ріши, виділився зі шпар її шкіри, у вигляді крапель поту. Дерева прийняли живу росу, і вітри зібрали їх в одну масу. «Це», сказав Сома [Місяць], «я зростив моїми променями»; і вона стала поступово збільшуватися в розмірі, поки виділення, що залишилося на вершинах дерев, не стало прекрасною дівчиною на ім'я Маріша»[401].

---

[397] Для пояснення і філософського опису природи цих Істот, Творців, за допомогою Кріяшакті, котрі нині розглядаються як «злі та повсталі Духи», читача просять подивитись розділ «Міф про Занепалих Янголів і його Різноманітні Аспекти» у другій частині цього тому.

[398] *Вішну Пурана,* III, 2.

[399] В найдревніших Манускриптах *Вішну Пурани*, котрі знаходяться у володінні одного посвяченого в Південній Індії, Бог цей не є Індра, але Кама – Бог любові та бажання.

[400] Екзотеричні числа навмисно дані у зворотному і спотвореному Порядку, бо вони є числами, що визначають протяжність циклу між Першою і Другою людською Расою. І всупереч усім сходознавцям ми стверджуємо, що немає жодного слова в *Пуранах*, котре не мало б особливого езотеричного значення.

[401] *Вішну Пурана*, I, XV, Вільсон, II, 5. Порівняйте також спокусу Мерліна (Теннісона), та ж легенда в ірландських переказах.

Отже, Канду представляє Першу Расу. Він син Пітрі, отже, він «позбавлений розуму», на що вказує його нездатність розпізнати період майже в тисячу днів від одного дня; тому він представлений таким якому легко піддатися звабі та осліпленню. Це є варіант алегорії про Адама в Книзі *Буття*, породженого з глини, і в кого «Господь Бог» вдихнув «Подих Життя», але не розум і розпізнання, які розвиваються в ньому тільки після куштування ним плоду Дерева Знання; інакше кажучи, коли він придбав перший розвиток Розуму, коли в нього був закладений Манас, земний аспект якого є порох від землі, тоді як його вищі здатності зв'язують його з Духом і Божественною Душею. Прамлоча є індуською Ліліт арійського Адама; а Маріша, дочка її, породжена потом, виділеним з її шпар, є «Потом-породжена» і є символом Другої Раси людства.

У *Пуранах*, у цьому випадку, не Індра є діючою особою, але Камадева, Бог любові та бажання, що посилає Прамлочу на Землю. Логіка, так само як і Езотерична Доктрина, доводить, що так воно і має бути. Бо Кама є цар і володар Апсар, до яких належить і Прамлоча; і тому, коли Канду, проклинаючи її, вигукує: «Ти виконала завдання, призначене Володарем богів, іди!» – він, мабуть, мав на увазі під цим Володарем Каму, а не Індру, якому Апсари не були підлеглі. Бо в *Ріг-Веді*[402] Кама також є уособленням того почуття, що веде й спрямовує до творчості. Він був *Першим Рухом*, що спрямував ЄДИНОГО, після його прояву із чисто Абстрактного Принципу, до утвору.

«Бажання першим виникло в ТОМУ, що було первинним Зародком Розуму; вивчаючи яке, Мудреці, за допомогою свого розуму, відкрили, що воно було зв'язком, котрий з'єднує Сутність із Не-Сутністю».

Один із гімнів в *Атхарва Веді* звеличує Каму, як Вищого Бога та Творця, і говорить:

«Кама був породжений першим. Ні Боги, ні Батьки [Пітрі], ні люди не уподібнилися Йому».

Атхарва Веда ототожнює його з Агні, але робить його вище цього Бога. *Таїттірія Брахмана* алегорично робить його сином Дхарми (моральний релігійний обов'язок, благочестя і справедливість) і Шраддха (Віра). В іншому місці Кама народжується із серця Брахми; тому він є Атмабгу – «Самосущий» і Аджа – «Ненароджений». Послання ним Прамлочі має дуже глибокий філософський сенс; послання її Індрою – позбавило би розповідь усякого сенсу. Як Ерос, у ранній грецькій міфології, був пов'язаний з утвором світу й тільки потім зробився Купідоном, так само й Кама у своєму первісному ведичному аспекті; і *Харівамша* зображує його сином Лакшмі, котра є Венера. Алегорія, таким чином, показує, що психічний елемент розвиває фізіологічний до народження Дакша *предка теперішньої фізичної людини* – представленого, як породженого від Маріши; і до появи якого живі істоти й люди розмножувалися, як це буде показано, «за допомогою волі, зору, дотику і йоги».

Така алегорія про спосіб розмноження Другої Раси або Раси «Потом-породженої». Це ж стосується і Третьої Раси в її кінцевому розвитку.

Маріша, завдяки старанням Соми, Місяця, прийнята як дружина Прачетас'ами, також породженнями «Розумом-породжених» синів Брахми[403]; від неї вони породили Патріарха Дакшу – який був також сином Брахми в попередній Кальпі або Житті, як це пояснюють і додають *Пурани* для того, щоб увести в оману, проте говорячи істину.

3. Таким чином, Рання Третя Раса утворилася із крапель «Поту», які після численних перетворень розвиваються в людські тіла. Це не важче уявити собі або ж зрозуміти, ніж зростання утробного плоду з невловимого зародку і його наступний розвиток у дитину, а потім у сильну і важку людину. Але відповідно до Коментарів, Третя Раса знову змінює свій спосіб розмноження. Говориться, що вона еманувала *vis formativa*, що перетворила краплі поту в більші краплі, які росли, розширювалися і ставали кулястими тілами – величезними яйцями. В цих яйцях людський утробний плід наростав протягом декількох років. У *Пуранах* Маріша, дочка Канду, мудреця, стає дружиною Прачетас'ів та матір'ю Дакши. Отже, Дакша є батько перших *людиноподібних* Прабатьків, будучи породженим цим способом. Він згадується надалі. Еволюція людини-мікрокосму аналогічна еволюції всесвіту. Макрокосму. Її еволюція стоїть між еволюцією останньої і еволюцією тварини, для якої людина, у свою чергу, є макрокосмом.

Потім Третя Раса стає:

---

[402] X, 129.

[403] Сказано: «Від Брахми, який продовжував розмірковувати, народилося розумом зачате потомство, з формами і здібностями, запозиченими від його тілесної природи, *втілені духи*, які походять з кінцівок (Гатра) Дхімата (всемудрого Божества)». Всі ці Істоти були житлом трьох якостей Дева-сарги або божественного творіння, яке, як п'ятерикове творіння *позбавлене ясності розпізнавання, без міркування* і тупе за природою. «Але, позаяк вони *не розмножувалися самі*, то Брахма створив інших розумом-породжених синів за своєю подобою», а саме, Брахмарши або Праджапаті, числом десять і сім. «Санандана й інші сини Ведхас (Брахма) були спочатку створені», але, як сказано в іншому місці, вони були «*без бажання й пристрасті*, натхненні святою мудрістю, відчужені від світу і не бажали мати потомства». (*Вішну Пурана*, X, VII, переклад Вілсона, I, 100, 101). Таким чином, Санандана та інші Кумари є тими Богами, які після того, як вони відмовилися «створювати потомство», змушені були втілитися в людей позбавлених розуму. Читач повинен вибачити неминучі повторення зважаючи на величезну кількість наведених фактів.

4. Андрогінною або Гермафродитами. Цей процес людського розвитку пояснює, можливо, чому в «*Бенкеті*» Платона Аристофан описує природу старої раси, як «андрогінну» і, що форма кожної індивідуальної істоти була округленою, «причому спина й боки були розташовані, *як у колі*», «спосіб пересування» якого «був колоподібним … жахливі силою та міццю при кошмарному честолюбстві». Тому, щоб послабити їх, «Зевс розділив їх [у Третій Корінній Расі] надвоє, і Аполлон [Сонце], слідуючи його вказівці, з'єднав шкіру».

Мешканці Мадагаскару – острів цей належав Лемурії – зберегли легенду про першу людину. Спочатку вона жила не споживаючи їжі, але потім звикла до неї, на нозі її з'явився набряк; коли він прорвався, з нього вийшла жінка, котра стала матір'ю їхньої раси. Правда, «ми маємо наші науки про гетероґенезу і парфеноґенезу, котрі показують, що область припущень ще відкрита … поліпи … проявляють із себе своє потомство, подібно брунькуванню і розгалуженню дерева…». Чому ж не уявити собі первинного *людського* поліпу? Досить цікавий поліп *Stauridium* поперемінно переходить від брунькування до статевого способу розмноження. Цікаво також, що хоча він росте, як поліп на стеблі, він створює бруньки, які зрештою розвиваються в морську кропиву або Медузу. Медуза зовсім не схожа на свій основний організм поліпа *Stauridium*. Вона також розмножується різним способом, способом статевим і з отриманих у такий спосіб яєць знову виходять *Stauridia*. Цей вражаючий факт може багатьом допомогти зрозуміти, що форма може бути розвинута – як це спостерігалося у лемурійців, котрі володіли певною статтю і відбулися від батьків *гермафродитів* – цілком відмінно від їх безпосередніх батьків. Крім того, без сумніву, що у випадку *людських* втілень, закон Карми, расової або індивідуальної, панує над схильностями, що залежать від спадковості, котра йому підлегла.

Сенс останньої фрази у вищенаведеному Коментарі на Вірш 27, як раз, що Четверта Раса була дітьми Падмапані, може знайти собі пояснення у відомому листі від Натхненника «*Езотеричного Буддизму*»:

«Більшість Людства належить до сьомої суб-раси Четвертої Корінної Раси – вищезгадані китайці і їхні нащадки та відгалуження (малайці, монголи, тибетці, угорці, фіни й навіть ескімоси – всі вони залишки цього останнього відгалуження)».

Падмапані або Авалокітешвара на санскриті, є Ченрезі на тибетській. Авалокітешвара є великий Логос у своєму вищому аспекті й у божественних Сферах. Але на виявленому плані він, подібно Дакші, є Прабатько (у духовному сенсі) людей. Падмапані-Авалокітешвара *езотерично* йменується Бодхісаттва (або Дхіан-Коган) Ченрезі Ванчуг «потужний і всевидючий». У цей час він шанується як найбільший Заступник Азії взагалі й Тибету зокрема. Для того, щоб направити тибетців і лам на шлях святості й зберегти у світі Архатів, ця Небесна Істота, проявляється зі століття у століття в людській формі. Народна легенда говорить, що, коли віра починає вимирати у світі, Падмапані Ченрезі, «Носій Лотосу», випромінює яскравий промінь світла й потім втілюється сам в одному із двох великих лам – Далай-Ламі або Таши-Ламі; нарешті, існує переказ, що він втілиться, як «найбільш досконалий Будда» у Тибеті замість Індії, де його попередники великі Ріши й Ману з'явилися при початку нашої Раси, але тепер більше не з'являються. Навіть екзотеричний аспект Дхіані Ченрезі вказує на Езотеричне Вчення. Очевидно, подібно Дакші, він є синтезом усіх попередніх Рас і прабатьком усіх людських Рас після Третьої – першої завершеної – і, таким чином, він представлений, як *кульмінація* всіх *чотирьох* Первісних Рас у своїй *одинадцятиликій* формі. Форма ця представляє із себе колону, побудовану із чотирьох рядів, кожний ряд має три обличчя або голови різного кольору; три обличчя для кожної Раси, як типові характеристики її трьох основних фізіологічних перетворень. Перший ряд – білий (місячного кольору); другий – жовтий; третій – червоно-коричневий; четвертий, у якому лише два обличчя – третє обличчя не виявлене, це натяк на передчасний кінець Атлантів – коричнево-чорний. Падмапані (Дакша) сидить на колоні й являє собою вершину. У зв'язку із цим порівняйте Вірш 39. Дхіан-Коган зображується із чотирма руками, ще один натяк на чотири Раси. Бо, тоді як дві руки складені, третя тримає лотос – Падмапані, «Носій Лотосу»; квітка означає зародження – четверта рука тримає змію, емблему Мудрості в його силі. На шиї в нього чотки, а на голові знак Води ♒ – матерія, потоп – тоді як на чолі розташоване третє око, око Шиви, знак духовного прозріння. Ім'я його «Заступник» (Тибету), «Рятівник Людства». На інших зображеннях, де він має лише дві руки, він є Ченрезі, Дхіані та Бодхісаттва, Чаг-на-Пема-Кар-по, «Власник білого лотосу». Інше його ім'я Чантонг, «Тисячоокий», коли він наділений тисячею рук, причому на кожній долоні зображене око Мудрості, ці руки випромінюються з його тіла, подібно лісу променів. Ще одне з його імен, санскритською мовою, Локапаті або Локанатха, «Володар Світу» і тибетською «Джигтен-Гонпо», Заступник Світу від усякого зла[404].

Падмапані, однак, символічно є «Носій Лотосу» лише для непосвячених; езотерично це означає – тримач Кальп, остання з яких іменується Падма і представляє одну половину життя Брахми. Хоча, насправді, вона є менша Кальпа, але називається Мага, «велика», бо вона включає вік у який Брахма вийшов із Лотосу. Теоретично Кальпи нескінченні, але практично вони розділені й підрозділені у Просторі й Часі, причому кожний поділ – до найменшого – має свого власного Дхіані, як Заступника або Правителя. Падмапані (Авалокітешвара) в Китаї стає у своєму жіночному вигляді Гуань-Інь, «приймаюча будь-яку форму за бажанням на порятунок людства». Знання

[404] Порівняй *«Буддизм в Тибеті»,* Шлагинтвейта, стор. 88-90.

астрологічного аспекту сузір'їв у відповідні «дні народження» цих Дхіані – включаючи й Амітабга (А – мі – то Фо Китаю); наприклад, на 19-й день другого місяця, на 17-й день одинадцятого місяця і на 7-й день третього місяця[405] і т.д., дає окультистам найбільші можливості зробити те, що називається людьми «магічними» дивами. Майбутнє будь-якого індивідуума може бути очевидним з усіма його прийдешніми подіями, що проходять у суворому порядку в *магічному* дзеркалі, поміщеному під променем відомих сузір'їв. Але остерігайтеся зворотної сторони медалі – ЧАКЛУНСТВА.

СТАНЦА VIII

ЕВОЛЮЦІЯ ССАВЦІВ; ПЕРШЕ ПАДІННЯ

28. Як виникли перші ссавці? 29. Квазі-дарвінівська Еволюція. 30. Тварини отримують щільні тіла. 31. Їхнє статеве роз'єднання. 32. Перший гріх людей, котрі не володіли розумом.

28. ІЗ КРАПЕЛЬ ПОТУ, З ВІДКЛАДЕНЬ СУБСТАНЦІЇ, ІЗ МАТЕРІЇ МЕРТВИХ ТІЛ ЛЮДЕЙ І ТВАРИН ПОПЕРЕДНЬОГО КОЛЕСА[406], ТА З ПОКИДЬКІВ ПОРОХУ ВІДБУЛИСЯ ПЕРШІ ТВАРИНИ[407].

Окультна Доктрина стверджує, що в цьому Колі ссавці були виявлені еволюцією після людини. Еволюція протікає Циклами. Великий Манвантарний Цикл Семи Кіл, почавши в Першому Колі з мінералів, рослин і тварин, доводить свою еволюційну працю по спадній дузі до мертвої точки в середині Четвертої Раси, при завершенні першої половини Четвертого Кола. Саме на нашій Землі – Четвертій Сфері й нижчій – і в нинішнім Колі була досягнута ця серединна точка. І позаяк Монада, після своєї першої «імметалізації» на Сфері А, пройшла через мінеральний, рослинний і тваринний світи, через усі ступені цих трьох станів матерії, за винятком останнього ступеня третього або щільного стану, якого вона досягла лише «у серединній поворотній точці еволюції», то лише логічно і природно, що при початку Четвертого Кола на Сфері D людина з'явилася б першою; а також щоб складення її тіла було з найбільш тонкої матерії, яка тільки доступна об'єктивності. Для більшої ясності скажемо: якщо Монада починає свій цикл втілень через три об'єктивні царства по спадній дузі, то в силу необхідності вона повинна вступити на висхідну дугу сфери як людина. На спадній дузі, як раз духовне поступово перетворюється на матеріальне. На серединній лінії основи Дух і Матерія врівноважуються в людині. На висхідній дузі Дух знову починає повільно затверджуватися за рахунок фізичного або Матерії, так, що при кінці Сьомої Раси Сьомого Кола, Монада побачить себе такою ж вільною від матерії і всіх її властивостей, як це було при початку, але отримавши на додачу досвід і мудрість, плід усіх її особистих життів, без їхнього зла та спокус.

Цей порядок еволюції зустрічається і в першому, і в другому розділі Книги *Буття*, якщо прочитати їх у їх істинному езотеричному сенсі; бо розділ перший містить історію перших Трьох Кіл, так само як і перших Трьох Рас Четвертого кола до моменту, коли людина покликана до свідомого життя Елохім'ами Мудрості. У першому розділі тварини, кити та птахи піднебесні створені були раніше андрогінного Адама[408]. У другому розділі Адам (безстатевий) з'являється першим, тварини вже після нього. Навіть стан розумового заціпеніння і несвідомості перших двох Рас та першої половини Третьої Раси символізується в другому розділі Книги *Буття глибоким сном Адама*. Саме під цим «сном» без сновидінь або розумової бездіяльності, мається на увазі сплячка Душі й Розуму, а зовсім не фізіологічний процес диференціації статей, як це уявляє собі вчений-теоретик, француз Ноден.

Пурани, халдейські і єгипетські фрагменти, також і китайські легенди, всі вони виявляють тотожність із Таємним Вченням, що стосується процесу та порядку еволюції. Ми знаходимо в них підтвердження майже всім нашим вченням: наприклад, твердження, що стосується до яйцеродного способу розмноження в Третій Расі й навіть натяк на менш безневинний спосіб розмноження перших форм ссавців. *«Гіганти, прозорі, німі й дивовижні були вони»,* говорять Коментарі. Досліджуйте у зв'язку із цим сказання про декілька Ріши і їх різноманітне потомство. Пуластья представлений батьком усіх Змій і Нагів – яйцеродного породження; Кашьяпа, через свою дружину, Тамра, є предком птахів і Гаруди, царя пернатого племені; тоді як через свою іншу дружину, Сурабхі, він був першим батьком корів, буйволів і т.д.

---

[405] Див. *«Chinese Buddhism»,* Едкінса, стор. 208.

[406] Попереднього Третього Кола.

[407] Цього Кола.

[408] Алегоричний натяк на «Священних Тварин» Зодіаку та інші небесні тіла. Деякі кабалісти бачать в них прототипи тварин.

У Таємній Доктрині перші Наги – Істоти більш мудрі, ніж Змії – є Синами «Волі і Йоги», породженими до повного поділу статей, «розвиненими в яйцях[409], що містили в собі людські зародки, створені силою (Кріяшакті) Святих Мудреців», котрі належали до ранньої Третьої Раси[410].

«В них втілилися Володарі трьох [верхніх] світів – різні класи Рудра, які були Тушита; які були Джайя і які суть Адітья»; бо, як це пояснює Парашара: «Є сотні найменувань для позначення цих безмірно могутніх Рудра. Деякі нащадки первісних Нагів, Зміїв Мудрості, населили Америку, коли в часи славних днів великої Атлантиди піднявся її материк. Америка є Патала або антипод Джамбу-Двіпи, але не Бгарата-Варши. Інакше, звідки традиції та легенди – причому останні *завжди більш достовірні, ніж історія*, як говорить Августин Тьєррі – і навіть тотожність у найменуваннях деяких «лікарів» і священнослужителів, що донині існують у Мексиці? Ми повинні будемо сказати кілька слів про Наргалів і Нагалів, і також про Нагалізм, названий місіонерами «диявольським культом».

Майже в усіх Пуранах наведено сказання про «Жертву Дакши», найбільш древній виклад якого можна знайти у *Вайю Пурані*. Хоча воно алегорично, але для натураліста в ньому більше сенсу і біологічних одкровень, ніж у всіх псевдонаукових фантазіях, розглянутих, як наукові теорії та гіпотези.

Дакша, котрий вважається Головним Прабатьком, крім того, розглядається ще як творець *фізичної людини* в «легенді», в якій, під час загальної битви між Богами і плем'ям Раума, голова його була відділена від тулуба. Згідно Каши Кханда, у *Сканда Пурані*, голова ця, будучи спаленою у вогні, була замінена *головою Овна*. Але голова Овна і роги завжди виявляють собою символ сили зародження і розмноження, й тому вони фалічні. Як ми вже показали, саме Дакша встановлює епоху зародження людини через статеве злягання. Цей спосіб розмноження не відбувся, однак, раптово, як можна було би припустити, але зажадав довгих століть, поки він не став єдиним «природним» способом. Тому жертва Дакши Богам показана перерваною Шивою – Божеством *Руйнування,котрий уособлює Еволюцію* і *Прогрес*, але, який у той же час є *Відновлювачем;* він руйнує речі в одній формі, щоб знову викликати їх до життя в іншій, більш досконалого типу. Шива-Рудра створює своїм подихом страшного Вірабгадру, «тисячоголове, тисячоруке» чудовисько, і доручає йому знищити жертву, приготовлену Дакшею. Тоді Вірабгадра, «котрий перебуває в області примар (ефіроподібних людей) … створив зі *шпар своєї шкіри* (Рома-купа) потужних Раума»[411]. Тепер, якою б не була міфічною алегорія, *Магабгарата*[412], – яка настільки ж історична, як і *Іліада* – вона стверджує, що Раума та інші раси виникають тим же способом з Рома-купа, волосся або шпар шкіри. Це алегоричний опис «Жертви Дакши» сповнений значення для вивчаючого Таємну Доктрину і котрі знають про «Потом-породжених».

Крім того, у *Вайю Пурані*, при описі жертви, сказано, що жертва ця відбулася в присутності істот породжених з яйця, з пари, рослин, шпар шкіри й лише в самому кінці з утроби[413].

Дакша уособлює ранню Третю Расу, святу й чисту, ще позбавлену Індивідуального *Ego* і, яка володіла лише пасивними здібностями. Тому Брахма наказує йому створювати (в екзотеричних викладах); коли, корячись наказу, він створив – «вище й нижче» (Авара і Вара) потомство (Путра), *двоногих* і *чотириногих*; і за допомогою своєї *волі* дав народження істотам жіночого початку, Богам, Дайтьям (Гігантам Четвертої Раси) і богам-зміям, тваринам, худобі та Данавам (Титанам і Демонам-Магам), й іншим істотам.

«Починаючи з цього періоду *живі тварини стали зароджуватися через статеве злягання. До часу Дакши вони розмножувалися по-різному* – за допомогою волі, погляду, дотику та завдяки впливу релігійних утримань, проведених у житті благочестивими мудрецями й іншими святими людьми[414].

І тепер ми підійшли до чисто зоологічного вчення.

———

[409] За *Гесіодом*, Зевс створює свою Третю Расу людей із дерев породи ясеня. В *Попол Вух* Третя людська Раса створена із дерева Тзіта і з мозку очерету, названого Сібак. Але Сібак означає «яйце» на таємній мові Артуфа або печер Посвячення. У звіті, посланому в 1812 році доном Баптіста Піно Кортез'у, сказано: «Все Пуебло мають свою Артуфа – так називають тубільці підземні приміщення з одними лише дверима, де вони [таємно] збираються ... це і є недоступні храми ... і двері ці завжди закриті для іспанців... Вони поклоняються Сонцю й Місяцю ... вогню і великому Змію [творчій силі], яйця якого називаються Сібак».

[410] *Езотерично* існує помітна різниця між словами Сарпа і Нага, хоча обидва вони використовуються без розбору. Сарпа – змій походить від кореня *srip* – повзти, порівняйте з латинським *serp-o;* і вони називаються *Ahi* від *hâ* – покидати. Сарпа походять з волосся Брахми, котре, внаслідок його переляку від вигляду Якши, створених ним жахливими виглядом, упали з його голови і кожне волосся перетворилося на змія. Їх називають «Сарпа, бо вони повзають, і Ахті, бо вони покинули голову». (Вільсон, I, 83). Але Нага в алегоріях, не дивлячись на їхній зміїний хвіст не повзають, але мають можливість ходити, бігати й битися.

[411] Вільсон перекладає слово це, як «напів-боги» (*Вішну Пурана*, I, 130). Але Раума були просто расою або племенем.

[412] XII, 10, 308.

[413] Вільсон, там само, стор. 123.

[414] Там само, II, 10.

СТАНЦА VIII. – *Продовження***.**

29. ТВАРИНИ З КОСТЯМИ, ДРАКОНИ ГЛИБИН І ЛІТАЮЧІ САРПА[415] ДОДАНІ БУЛИ ДО ПЛАЗУНІВ. ТІ, ЯКІ ПЛАЗУВАЛИ НА ЗЕМЛІ, ОДЕРЖАЛИ КРИЛА. ТІ, З ДОВГОЮ ШИЄЮ, КОТРІ ЖИЛИ У ВОДАХ, СТАЛИ ПРАБАТЬКАМИ ПТАХІВ ПІДНЕБЕСНИХ.

Це пункт, на якому вчення і сучасні біологічні теорії цілком сходяться. Відсутні ланки, що представляють цей перехідний процес між плазунами і птахами, очевидні для найбільшого ханжі, особливо ж в *Ornithoscelidae, Hesperornis* і *Archaeopteryx* Фогта.

_____

СТАНЦА VIII. – *Продовження***.**

30. ПІД ЧАС ТРЕТЬОЇ[416], ТВАРИНИ, ПОЗБАВЛЕНІ КІСТОК, РОСЛИ І ЗМІНЮВАЛИСЯ; ВОНИ СТАЛИ ТВАРИНАМИ З КОСТЯМИ, ЇХ ЧХАЯ СТАЛИ ЩІЛЬНИМИ[417].

Спочатку хребетні й після них ссавці. До цього тварини теж були ефіроподібними прото-організмами, так само як і людина.

_____

СТАНЦА VIII. – *Продовження***.**

31. ТВАРИНИ РОЗ'ЄДНАЛИСЯ ПЕРШИМИ[418]. ВОНИ ПОЧАЛИ ПОРОДЖУВАТИ. ДВОЄДИНА ЛЮДИНА[419] ТЕЖ РОЗ'ЄДНАЛАСЯ. ВОНА СКАЗАЛА[420]: «БУДЕМО, ЯК ВОНИ; БУДЕМО ЄДНАТИСЯ І СТВОРЮВАТИ ТВАРИН». ВОНИ ЗРОБИЛИ ТАК...

32. І ТІ, ХТО НЕ МАВ ІСКРИ[421], ЄДНАЛИСЯ З ВЕЛИЧЕЗНИМИ САМИЦЯМИ ТВАРИН. ВОНИ ПОРОДИЛИ ВІД НИХ НІМІ РАСИ. НІМІ[422] БУЛИ Й САМІ ВОНИ. АЛЕ ЯЗИК ЇХ РОЗВ'ЯЗАВСЯ[423]. ЯЗИК ЇХНЬОГО ПОТОМСТВА ЗАЛИШИВСЯ НЕРУХЛИВИЙ. ВОНИ ПОРОДИЛИ ЧУДОВИСЬК. РАСУ ЗІГНУТИХ ЧУДОВИСЬК, ПОКРИТИХ РУДИМ ВОЛОССЯМ, ЯКІ ХОДИЛИ НА ЧОТИРЬОХ[424]. НІМУ РАСУ, ЩОБ НЕ ВИДАЛА СОРОМУ[425].

Факт первісного гермафродизму ссавців і наступного поділу статей, зараз, став безперечним навіть із погляду біології. Як доводить це проф. Оскар Шмідт, переконаний дарвініст:

«Користування або не користування органами, з'єднане з підбором пояснює [?] *розділення статей* та існування, інакше зовсім незрозуміле, рудиментарних статевих органів. *Кожна стать, особливо серед хребетних, має певні ознаки апарата розмноження характерного для іншої статі*, й навіть древність визнавала гермафродизм, як природний первинний стан людства… Завзятість, з якою ці рудиментарні статеві органи передаються спадковістю, чудова. Серед видів ссавців справжній гермафродизм не зустрічається, хоча протягом усього періоду їхнього розвитку, вони носять на собі всі ці пережитки, зароджені їхніми невідомими предками в часи, давнина яких не піддається визначенню»[426].

«Тварини роз'єдналися першими», говорить Вірш 31. Візьміть до уваги, що в цей період люди навіть фізіологічно були іншими в порівнянні з тим, що представляють вони зараз, бо серединна точка П'ятої Раси вже минула. Нам не говорять, якими були величезними «самиці-тварин»; але без сумніву вони настільки ж відрізнялися від тих, які відомі нам зараз, наскільки ті «люди» відрізнялися від людей наших днів.

Це було перше фізичне «падіння в матерію» деяких з тоді існуючих нижчих рас. Пригадайте Вірш 24. «Сини Мудрості» зневажили *ранньою* Третьою Расою; тобто нерозвиненими, і вони показані, як ті, які втілилися в *пізній* Третій Расі й тим обдарували її розумом. Таким чином, гріх безмозких або «які не володіли розумом» Рас, котрі не мали «іскри» й тому були безвідповідальними, впав на тих, котрі відмовилися виконати по відношенню до них свій кармічний обов'язок.

---

[415] Змії.

[416] Раса.

[417] Також.

[418] На самця і самицю.

[419] Тоді ж.

[420] Людина.

[421] «Вузькоголові», порівняй Вірш 24.

[422] «Вузькоголові».

[423] Див. Коментарі, Вірш 36.

[424] Ці «тварини» або чудовиська не є антропоїдні або якісь інші мавпи, але, воістину, є тим, що антропологи могли б назвати «відсутня ланка», примітивним нижчим типом людини.

[425] Сором їх тваринного походження, котрий наші вчені хотіли би підкреслити, якби вони це могли.

[426] *«Deszendenzlehre und Darwinismus»,* стор. 171, 172. «Невідомі предки», на котрих натякають тут, є *початковими* астральними прототипами.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ЗРОБЛЕНІ ЩОДО ПОПЕРЕДНЬОГО

Таким чином, окультизм не тільки відкидає думку, що Природа розвинула людину з мавпи або ж від предка загального обом; але, навпаки, відносить походження деяких із найбільш антропоїдних видів до людей Третьої Раси, раннього Періоду Атлантиди. Позаяк ця пропозиція буде підтверджена і пояснена надалі, то зараз цілком досить лише кількох слів. Однак, для більшої ясності ми коротко повторимо те, що було сказано в першому томі, у Станці VI.

Наші Вчення стверджують, що, якщо цілком правильно сказати, що Природа колись побудувала навколо людської астральної форми *зовнішню мавпоподібну форму*, то так само вірно, що ця форма настільки ж була далека від форми «відсутньої ланки», як і всі інші різноманітні оболонки цієї астральної форми протягом її природної еволюції через усі царства Природи. Також, що така еволюція, як уже було доведено, не мала місця на цій планеті в її Четвертому Колі, але лише протягом Першого, Другого та Третього Кола, коли людина, по черзі, була «каменем, рослиною і твариною», поки вона не стала тим, чим вона була у Першій Корінній Расі теперішнього Людства. Істинна лінія еволюції відрізняється від лінії Дарвіна, і обидві системи непримиренні, якщо тільки остання не відмовиться від «природного відбору» та подібних догм. Дійсно, між Монерою Геккеля і Сарішріпою Ману лежить непрохідна прірва в образі Дживи: бо «людська» Монада, чи буде вона «імметалізована» в атомі каменю, або «інвегеталізована» в рослині, або ж «інанімалізована» в тварині, завжди буде божественною, отже також *людською Монадою*. Вона перестає бути людською, лише коли вона стає *абсолютно божественною*. Терміни «мінеральна», «рослинна» і «тваринна» Монада вживаються з метою створення поверхневої відмінності; немає іншої Монади (Джива), інакше як божественної, і отже, колись вона вже була або ж у майбутньому повинна стати людською. Останній термін залишиться позбавленим сенсу, якщо тільки це розходження не буде добре зрозумілим. Монада є крапля з позамежного Безбережного Океану або ж, висловлюючись точніше, *усередині* плану первинної диференціації. Вона *божественна* у своєму вищому аспекті й *людська* у своєму нижчому стані – означальні «вищий» і «нижчий» вживаються тут через брак кращих слів, – але вона завжди залишається Монадою при всіх умовах або ж у будь-яких зовнішніх формах, крім тільки станів у Нірвані. Подібно тому, як Логос відображає Всесвіт у Божественному Розумі, а виявлений Всесвіт відображається в кожній зі своїх Монад, як говорить Лейбніц, повторюючи лише Східне Вчення, так і Монада повинна протягом циклу своїх втілень відобразити в собі всі *основні форми* кожного царства. Тому, правильно говорять кабалісти, що «людина стає каменем, рослиною, твариною, людиною, духом і, нарешті, Богом», завершуючи, таким чином, свій цикл або кругообертання й вертаючись до точки, від якої вона почала, як *Небесна Людина*. Але під «Людиною» мається на увазі Божественна Монада, а не Мисляча Істота, ще менше її фізичне тіло. Вчені, відкидаючи існування безсмертної Душі, проте намагаються зараз простежити її через ряд тваринних форм, від нижчої до найвищої; тоді як, у дійсності, вся нинішня фауна є потомством тих первісних чудовиськ, про які говорять Станци. Тварини – плазуни й ті, що перебувають у водах, котрі передували людині в цьому Четвертому Колі, так само як і ті, сучасні Третій Расі, і навіть ссавці, що з'явилися після Третьої та Четвертої раси, – всі вони прямо або побічно *фізично* є взаємними і сукупними добутками Людини. Правильно сказати, що людина цієї Манвантари, тобто трьох попередніх Кіл, пройшла через усі Царства Природи. Що вона була «каменем, рослиною, твариною». Але *(a)* ці камені, рослини і тварини були прообразами, туманними натяками каменів, рослин і тварин Четвертого Кола; і *(b)* навіть останні, при початку Четвертого Кола, були астральними тінями, як висловлюються окультисти, нинішніх каменів, рослин і тварин. І, крім того, ні форми, ні види людини, тварини або рослини не були тим, чим вони стали згодом. Таким чином, як це сказано в *«Езотеричному Буддизмі»,* астральні прототипи нижчих істот тваринного світу Четвертого Кола, які *передували* Чхаям людей, були ущільненими, хоча усе ще доволі ефіроподібними *оболонками* ще більше ефіроподібних форм або образів, створених при завершені Третього Кола на сфері *D;* створених з останків речовини; з матерії від мертвих тіл людей та (інших *вимерлих*) тварин, попереднього «Колеса» або попереднього *Третього* Кола, – як говорить вірш 28. Отже, тоді як невимовні «тварини», що передували Астральній Людині при початку цього Циклу-Життя на нашій Землі, були усе ще, так би мовити, породженням людини Третього Кола, ссавці цього Кола зобов'язані своїм існуванням у великій мірі знов-таки Людині. Крім того, «предок» теперішньої антропоїдної тварини, мавпи, є пряме породження людини, яка ще не володіла розумом, яка опоганила свою людську гідність, опустившись фізично до рівня тварини.

Вищесказане пояснює деякі, так би мовити, фізіологічні докази, висунуті, як свідчення походження людини від тварини.

Пункт, на якому найбільше наполягають еволюціоністи, той, що «історія ембріона є, коротенько, історією раси». Що:

«Кожний організм у своєму розвитку, починаючи від яйця, проходить через ряд форм, через які в подібній же послідовності пройшли його предки на всьому протязі історії Землі[427]. Історія ембріону … є картиною в мініатюрі й накресленням розвитку всієї раси. *Це уявлення становить основу для нашого біогенетичного закону, котрий ми повинні помістити на чолі вивчення основного закону органічного розвитку*[428].

Ця сучасна теорія була відома, як факт, Мудрецям і Окультистам найвіддаленіших століть, і була висловлена ними набагато більш філософічно. Щоб дати кілька пунктів для порівняння, можна навести сторінку з «*Викритої Ісіди*». Було запитання – чому фізіологи, при всій своїй учености, не могли пояснити тератологічних феноменів?

«Кожний анатом, котрий зробив «предметом особливого вивчення» розвиток і зростання ембріону ... може підтвердити без особливого мозкового зусилля, що щоденне спостереження й свідчення його власних очей показали йому, як раз, що людський ембріон до відомого періоду виявляє подобу амфібії, на її першому щаблі перетворення з ікряної кулі – а саме, пуголовка. Але жоден фізіолог або анатом, очевидно, не подумав застосувати до розвитку людської істоти, – з першого моменту її фізичної появи у вигляді зародку і до його кінцевого утворення та народження, – Езотеричну Доктрину метампсихозису Піфагора, так помилково витлумачену критиками. Значення кабалістичної аксіоми: «камінь стає рослиною, рослина твариною, тварина людиною і т.д.», було згадано вже в іншому місці у зв'язку з духовною та фізичною еволюцією людини на цій Землі. Тепер ми додамо кілька слів, щоб ще пояснити це питання.

Яка первісна форма майбутньої людини? Крупинка, клітинка, говорять деякі фізіологи; молекула, овум овума, говорять інші. Якби це могло бути аналізовано – під мікроскопом або іншим способом – то з чого можна було б очікувати, що воно складається? За аналогією ми повинні були б сказати, з ядерця неорганічної матерії, відкладеної із кровообігу при зародженні й з'єднаного з відкладенням органічної матерії. Інакше кажучи, це найменше ядерце майбутньої людини складено з тих же елементів, що й камінь – з тих же елементів, що і Земля, яку людина покликана населити. Кабалісти, приймаючи авторитет Мойсея, базуються на його зауваженні, що для створення живої істоти потрібна земля й вода, і тому можна сказати, що людина з'являється спочатку як камінь.

До кінця трьох або чотирьох тижнів овум приймає вигляд рослини, один кінець стає сфероїдальним, а інший загостреним на зразок моркви. При розрізанні ми бачимо, що він складається, подібно цибулині, з дуже тонких шарів або оболонок і утримуваної усередині рідини. Шари ці торкаються друг до друга на нижньому кінці, і ембріон висить, від основи пуповини майже, як фрукт на гілці. Камінь тепер змінився «шляхом метампсихозису» на рослину. Потім, ембріональна істота починає випинати зсередини назовні свої кінцівки й розвивати свої риси. Очі з'являються у вигляді двох чорних цяток; вуха, ніс і рот утворять западини, на зразок цяток ананасу, перш ніж почати випинатися. Ембріон починає розвиватися у твариноподібний утробний плід – форму пуголовка – і, подібно амфібному плазунові, живе у воді й розвивається з неї. Його монада не стала ще ні людською, ні безсмертною, бо кабалісти говорять нам, що це відбувається лише в «четверту годину». У послідовному розвитку утробний плід приймає характерні ознаки людської істоти, перший трепет безсмертного подиху проходить через його істоту; він рухається ... і божественне єство встановлюється в дитячій формі, у якій воно буде жити до моменту фізичної смерті, коли людина стає духом.

Таємничий процес дев'ятимісячного утворення кабалісти називають завершенням «індивідуального циклу еволюції». Як утробний плід розвивається в *liquor amnii* в утробі, так і Земля наростає у всесвітньому Ефірі або Астральному Флюїді, в Утробі Всесвіту. Ці космічні діти, подібно їхнім мешканцям пігмеям, спочатку представляють із себе ядра, потім овули, потім вони поступово ростуть і, у свою чергу, стаючи матерями, розвивають мінеральні, рослинні й людські форми. Від центру до окружності, від невловимого пухирця до найдальших меж Космосу, ці блискучі мислителі, яких називають Окультистами, знаходять сліди циклу, який входить у цикл, що вміщає й уміщається в нескінченній серії. Ембріон розвивається у своїй сфері перед-народжуваності, індивідуум у своїй родині, родина в державі, держава в людстві, Земля в нашій системі, ця система у своєму центральному Всесвіті, Всесвіт у Космосі й Космос у ЄДИНІЙ ПРИЧИНІ – Безмежній і нескінченній»[429].

Така *їхня* філософія еволюції, що, як ми бачимо, відрізняється від філософії Геккеля.

Усе є лише частини Величного Цілого
Чиє тіло Природа, і (Парабрахмо) Душа.

---

[427] «Потужне твердження на користь змін дає нам наука ембріологія. Хіба людина в утробі, не є простою клітиною, рослиною, з трьома або чотирма листочками, пуголовком із зябрами, ссавцем із хвостом і, нарешті, приматом [?] і двоногим? Чи можливо не визнати в еволюції ембріона швидкий начерк точного переліку всієї органічної серії». (Лефевр, «*Філософія*», стор. 484). Перелік, на який натяк, є, однак, лише *групою типів*, зібраних в людині, мікрокосм. Це просте пояснення зустрічає все ж заперечення, як, наприклад, наявність рудиментарного хвоста в утробному плоді – факт, який був урочисто виставлений Геккелем і Дарвіном, як вирішальний на користь теорії Мавпячого Предка. Але можна також вказати, що *наявність овочу з листочками* в одній зі стадій ембріону *не пояснити* звичайними еволюційними підставами. Дарвіністи не простежили людину через рослинне царство, але окультисти зробили це. *Чому ж тоді наявність цієї ознаки в ембріоні* і, як дарвіністи пояснюють її?

[428] *«Доказ Еволюції»,* лекція Геккеля.

[429] Том I, стор. 388-390.

Такі докази Окультизму, і вони відкинуті наукою. Але в такому випадку, як може бути пояснена прірва між розумом людини і тварини? Яким чином, якщо антропоїд і примітивна людина мали *argumenti gratia* загального предка, – як встановлює це сучасна теорія, – яким чином, обидві ці групи настільки широко відрізняються одна від іншої у своєму розумовому розвитку? Правда, окультисту можуть сказати, що Окультизм у всіх випадках стверджує, що повторює наука; він дає *загального* предка антропоїдній мавпі та людині, бо він встановлює походження першої від Первісної людини. Так, але ця «Первісна Людина» була *людиною* лише за своєю зовнішньою формою. Вона не мала *ні розуму, ні душі,* у той час коли вона із самицею тварини-чудовиська породила предка цілого ряду мавп. Ця теорія – якщо це теорія – принаймні, логічна й заповнює прірву між розумом людини і тварини. Таким чином, це пояснює все дотепер незбагненне та непояснене. Той факт, – у якому наука майже переконана, – що в нинішній стадії еволюції, ніякого нащадка не може піти від злягання людини з твариною, розглянутий і пояснений в іншому місці.

Тепер, яка фундаментальна різниця між прийнятими (або приблизно так) висновками, – як це оголошено в *«Pedigree of Man»,* – що людина й людиноподібна мавпа мають загального предка, і вченнями Окультизму, які заперечують цей висновок і приймають факт, що всі речі та всі живі істоти відбулися з одного спільного джерела? Матеріалістична наука змушує людину поступово розвинутися в те, чим *вона зараз є*. Почавши від першої протоплазмічної частки названої Монерою, – яка, як говорять нам, подібно всьому іншому «зародилася протягом невимірних віків від декількох або від однієї простої, *мимовільно виниклої*, початкової форми, що слідувала єдиному закону еволюції» – вона проходить через «невідомі й непізнавані» види аж до мавпи й звідси до людської істоти. Де ці перехідні форми заходять, нам цього не говорять по тій простій причині, що ніколи ще не було знайдено, ніяких «відсутніх ланок» між людиною і мавпами, хоча факт цей у жодному разі не перешкоджає людям, подібним Геккелю, вигадувати їх *ad libitum*.

Але вони ніколи й не будуть знайдені; просто тому, що та ланка, яка з'єднує людину з її істинними предками, розшукується на об'єктивному плані та у матеріальному світі форм, тоді як вона надійно прихована від мікроскопу і ланцету *усередині* тваринного святилища самої людини. Ми повторюємо те, що ми сказали у «*Викритій Ісіді*»:

«Всі речі мали свій початок в Духові – еволюція спочатку почалася зверху і слідувала по спадній дузі, а не навпаки, як це викладається теорією Дарвіна. Інакше кажучи, відбувалася поступова матеріалізація форм доти, доки, нарешті, кінцеве зниження було досягнуто. Це і є точка, від якої доктрина сучасної еволюції вступає в область спекулятивних гіпотез. Дійшовши до цього періоду, нам буде легше зрозуміти *Антропоґенезу* Геккеля, котрий прослідкував походження людини «від її протоплазмічного кореня, посадженого у мулі морів, що існували задовго до часу утворення відкладень найдавніших викопних скель», відповідно до пояснення Гьокслі. Однак, нам буде легше зрозуміти, що людина (Третьої Раси) розвинулася «шляхом поступової зміни [астрального] ссавця мавпоподібного організму», якщо ми згадаємо, що та ж теорія, хоча й у трохи зміненому вигляді й у більш стислій та менш вишуканій формі, але в однаково зрозумілих висловах, викладалася, за словами Береза, багато тисячоріч тому до його часу, людиною-рибою Оанн'ом, або Дагон'ом, вавилонським напів-демоном[430].

Що ж перебуває за дарвінівською лінією походження видів? Що стосується Дарвіна, то нічого, крім «гіпотез, що не піддаються перевірці». Бо, за його висловом, він розглядає всі суті, «як прямолінійних нащадків деяких істот, які жили задовго до часу відкладення перших нашарувань Силурійської системи[431]. Він не намагається показати нам які були ці «деякі істоти». Але це однаково добре відповідає нашій меті, бо вже одне припущення факту існування їх і звертання до древніх за підтвердженням і обробкою цього уявлення, отримує вже печатку наукового схвалення»[432].

Дійсно, як ми стверджували це в нашій праці, якщо ми приймемо теорію Дарвіна про розвиток видів, ми знайдемо, що його початкова точка лежить біля порогу відкритих дверей. Ми вільні залишатися з ним усередині або ж переступити поріг, за яким лежить безмежне і неосяжне або, вірніше, Невимовне. Якщо наша мова смертних недостатня для вислову того, що наш дух – перебуваючи на цій Землі – смутно прозріває у великій «Позамежності», він *повинен* буде осягти це в якій-небудь точці передчасної Вічності. Але, що лежить «за межею» теорії Геккеля? Лише *Bathybius Haeckelii* і тільки.

СТАНЦА IX

КІНЦЕВА ЕВОЛЮЦІЯ ЛЮДИНИ

33. Творці каються. 34. Вони спокутують своє нехтування. 35. Людина стає обдарованою розумом. 36. Четверта Раса розвиває досконалу мову. 37. Кожна андрогіна роз'єдналася й стала двостатевою.

---

[430] Див. Корі, *«Древні Фрагменти»,* стор. 21 *et seq.*

[431] *«Походження Видів»,* стор. 448, 449, перше видання.

[432] Том I, стор. 154.

33. ПОБАЧИВШИ ЦЕ[433], ЛХА[434], ЯКІ НЕ СТВОРЮВАЛИ ЛЮДЕЙ[435], ПРОЛИЛИ СЛЬОЗИ, ГОВОРЯЧИ:

34. «АМАНАСА[436] ОПОГАНИЛИ НАШІ МАЙБУТНІ ЖИТЛА. ЦЕ КАРМА. ЗАТВЕРДИМО ЖИТЛА НАШІ В ІНШИХ. КРАЩЕ НАСТАВИМО ЇХ, ЩОБ НЕ ТРАПИЛОСЯ ГІРШОГО». ВОНИ ВИКОНАЛИ ЦЕ...

35. ТОДІ ВСІ ЛЮДИ БУЛИ ОБДАРОВАНІ МАНАСОМ[437]. ВОНИ ПОБАЧИЛИ ГРІХ, ЗРОБЛЕНИЙ РОЗУМУ-ПОЗБАВЛЕНИМИ.

Але вони вже *роз'єдналися*, перш ніж промінь божественного розуму освітив область їх дотепер сплячого розуму, і *згрішили*. Тобто, вони зробили зло несвідомо, породивши наслідок, що був протиприродний. Проте, подібно іншим шести первинним сестрам расам, і ця сьома, відтепер раса, яка вироджується внаслідок зробленого *гріха*, повинна буде дочекатися свого часу для свого остаточного розвитку – навіть ця раса виявиться в *останній день* на одній із Семи Стежин. Бо:

«Мудрі[438] зберігають порядок Природи, вони таємно одягаються у прекрасні форми»[439].

Але ми повинні переконатися, чи були «тварини», з якими відбулося злягання, того ж виду, що й ті, відомі зараз зоології?

«Падіння» відбулося, згідно свідчення древньої Мудрості й старих записів, негайно ж після того, як Дакша – втілений Творець людей і речей у ранній Третій Расі – зник, щоб поступитися місцем для тієї частини людства, що роз'єдналася. Одні з Коментарів у наступних словах викладають подробиці, що передували «Падінню».

«У початковий період Четвертої Еволюції людини, людське царство дало відгалуження в декількох і різних напрямках. Зовнішня будова його перших представників не була одноманітною, бо носії [яйце-подібні, зовнішні оболонки, в яких майбутня цілком фізична людина наростала], перш ніж вони встигали затвердіти, часто ґвалтувались величезними тваринами, невідомих нині видів і, які належали до спроб і зусиль Природи. Результатом цього була проміжна раса чудовиськ, напів-тварин і напів-людей. Але, позаяк вони були невдалими, то їм не було дозволено довго дихати й жити; і хоча міць психічної природи в єстві своєму вище природи фізичної, але вона була ще дуже слабкою і ледве сталою, й тому Сини, «Породжені з Яйця», злягалися з декількома такими самицями й породили інші людські чудовиська. Пізніше, коли види тварин і людські раси поступово стали більш врівноваженими, вони відокремилися і вже більше не злягалися. Людина більше не створювала – вона породжувала. Але колись вона так само породжувала тварин, як і людей. Тому, Мудреці [або мудрі люди], які говорять про самців, що не мали більше волею-породжених нащадків, але, що породжували, так само як і Данави [Гіганти], різних тварин із самицями, які належать до інших видів – тварин, які були [до певної міри] ніби їхніми синами; і, що вони [людські самці] не бажали, щоб їх вважали [передбачуваними] батьками німих тварин – ці Мудреці стверджували справедливо й мудро. Бачачи це [подібне положення речей], Царі та Володарі останніх Рас [Третьої та Четвертої] наклали печатку заборони на гріховне злягання. Це порушило Карму й розвинуло нову [Карму][440]. Вони [Божественні Царі] вразили грішних безплідністю. Вони знищили Червону й Синю Расу»[441].

В іншому місці ми знаходимо:

«Сині й червоноликі звіро-люди існували навіть у більш пізні часи; не від справжнього злягання [між людськими і тваринними видами], але за спорідненням».

І ще в іншому місці згадуються:

«Люди, темні обличчям і з червоним волоссям, що ходили на чотирьох; які згиналися і розгиналися [витягалися на весь зріст і знову опускалися на свої руки], які говорили, як їхні предки й бігали на чотирьох, як їхні гігантські прабабусі».

---

[433] Гріх, вчинений з тваринами.

[434] Духи, «Сини Мудрості».

[435] Ті, котрі відмовилися «створювати».

[436] Позбавлені Розуму.

[437] Розум.

[438] Вірш у *Ріг-Веді* (X, 5, 6): «Сім Мудрих [Промені Мудрості, Дхіані] утворюють Сім Шляхів [або Ліній і в іншому сенсі також Раси]. Хай прийдуть до одного з них нещасні смертні» – вірш цей, витлумачений лише у його астрономічному та космічному аспекті, є одним із найбільш насичених окультним значенням. «Шляхи» можуть означати Лінії (*Maryâdâh*), але вони, перш за все, Промені Світла, які осяюють Шляхи, що ведуть до Мудрості. (Див. *Ріг-Веду*, IV, 5-13). Це означає «Шляхи або Стежини». Вони, коротше кажучи, суть Сім Променів, котрі вільно виходять із Макрокосмічного Центру, сім Принципів у метафізичному сенсі, сім Рас у фізичному. Все залежить від того, який ключ буде використано.

[439] *Ріг-Веда*, X, 10, 5, 2.

[440] Майже неможливо перекласти дослівно деякі з цих древніх коментарів. Часто доводиться давати лише сенс їхній і, таким чином перекладати заново дослівні переклади.

[441] Рудра, у своїй якості Кумара, є Нілалохіта – червоний і синій.

Можливо, що послідовники Геккеля упізнають в цих представниках не *«Homo Primigenius»,* але деяких із нижчих племен, подібних до деяких племен австралійських дикунів. Проте, навіть ці дикуни не є нащадками антропоїдних мавп, але походять від людських батьків і напів-людських матерів або, щоб точніше сказати, від людських чудовиськ – тих невдач, які згадуються у першому Коментарі. Теперішні антропоїди, *Catarrhini* і *Platyrrhini* Геккеля, з'явилися набагато пізніше, в останні часи Атлантиди. Орангутанг, горила, шимпанзе та кіноцефали є пізнішими й чисто фізичними еволюціями від нижчих антропоїдних ссавців. Вони мають у собі іскру чисто людського єства; з іншого боку, людина не має жодної краплі крові піфекоїда[442] у своїх жилах. Так говорить древня Мудрість і всесвітня традиція.

Запитується – яким чином відбувся поділ статей? Чи повинні ми повірити єврейському сказанню про ребро Адама, що послужило створенню Єви? Навіть таке вірування більш логічне і розумне, ніж походження людини від чотирирукого, прийняте без усякого обмеження; бо перше приховує Езотеричну Істину під фантастичністю викладу, тоді як останнє приховує лише факт наявності бажання змусити людство прийняти матеріалістичну вигадку. Ребро є кістка й коли ми читаємо в Книзі *Буття*, що Єва була створена з ребра, це лише означає, що Раса «з костями» походить від колишньої Раси і Рас, які були «без кісток». Це є Езотерична Догма, розповсюджена широко й далеко. Вона майже універсальна у своїх різноманітних формах. Традиції таїтян стверджують, що людина була створена з Ареа, «червоної землі». Таароа, Творча Міць, головний Бог, «занурив людину в сон на довгі роки, на кілька життів». Це означає расові періоди і є натяком на її *розумовий сон*, як це було показано в іншому місці. Протягом цього часу божество витягло Іві (кістка) з людини і вона стала жінкою[443].

Однак, що б не означала ця алегорія, але навіть її екзотеричний сенс має потребу в *божественному* Будівельнику людини – «Прабатьку». Чи віримо ми тоді в подібних «надприродних» Істот? Ми говоримо: Ні. Окультизм ніколи не вірив у не-одушевлене або неживе *поза* Природою. Також ми не космолатри або ж політеїсти тільки тому, що ми віримо в «Небесну Людину» і «Божественних Людей», бо, щоб підтримати нас у цьому, ми маємо накопичені вікові свідчення, з їхнім непорушним доказом кожного істотного питання; а саме, мудрість древніх і *всесвітні* традиції. Однак, ми відкидаємо такі безпідставні й необґрунтовані традиції, які переросли міри точної алегорії і символізму, хоча вони й були прийняті в екзотеричних віруваннях. Але лише добровільний сліпий може відкидати те, що зберігається в *загальній* традиції. Тому ми віримо в раси Істот, відмінні від нашої, що належали до найвіддаленіших геологічних періодів; у раси ефіроподібні, які слідували за *безтілесними* (Арупа) людьми, ці раси мали форму, але не зі щільної субстанції, і були гігантами, які передували нам, пігмеям; ми віримо в Династії Божественних Істот, тих Царів і Наставників Третьої Раси в мистецтвах і науках, у порівнянні з якими наша маленька, сучасна наука стоїть нижче, ніж елементарна арифметика стосовно геометрії.

Ні, звичайно, ні. Ми не віримо в *надприродність*, але лише у *надлюдські* або, скоріше, *міжлюдські (interhuman) Розуми*. Легко можна зрозуміти почуття обурення, яке відчувала би освічена людина при одній думці, що вона може бути поставлена в один ряд з марновірами та невігласами; і можна зрозуміти велику істину, висловлену Ренаном у наступних словах:

---

[442] Всупереч сучасній матеріалістичній еволюції, яка розмірковує так: «Первісна людська форма, від якої, як ми вважаємо, відбулися всі людські роди, загинула давно. [Ми заперечуємо це: вона лише зменшилася в розмірах і змінила тканини]. Але багато фактів приводять до висновку, що вона була покрита волоссям і була довгоголовою. [Африканські раси навіть *досі* в значній мірі доліхоцефали, але палеолітичний неандертальський череп, найдавніший з усіх відомих нам, має великі розміри і анітрохи не ближче до обсягу черепа горили, ніж будь-який череп, який належить до нині живучої людини]. Назвемо, поки що, цей гіпотетичний вид *homo primigemus* ... цей перший вид, або людина-мавпа, предок усіх інших, *ймовірно*, з'явився в *тропічних областях* Старого Світу від *антропоїдних мавп*». Якщо запитати докази цього, то еволюціоніст, анітрохи не бентежачись, відповість: «Від цих видів *ніякі рештки нам ще невідомі, але цілком імовірно, вони були схожі на горилу і орангутанга наших днів*». І потім назве папуаського негра, як імовірного нащадка по прямій лінії. («*Pedigree of Man*», стор. 80).

Геккель теж дотримується Лемурії, яку він, разом зі Східною Африкою і Південною Азією, згадує як можливу колиску первісної людини-мавпи. Тієї ж думки дотримується багато геологів. А.Р. Уоллас визнає її реальність, але хоча і в дещо зміненому значенні в своїй праці «*Географічний Розподіл Тварин*». Але нехай еволюціоністи не говорять так легковажно про порівняльні розміри мозку людини і мавпи, бо це дуже *ненауково*, особливо ж, коли вони стверджують, що вони не бачать різниці між цими двома або ж, у всякому разі, дуже малу. Бо сам Фогт довів, що тоді як вищий тип серед людиноподібних мавп – горила володіє мозком розміром від 30 до 51 кубічних дюймів, мозок найнижчого з австралійських аборигенів доходить до 99,35 куб. дюймів. Таким чином, говорить Пфафф, мозок горили не досягає і «половини обсягу мозку новонародженого немовляти».

[443] *«Polynesian Researches»* Елліса, том II, стор. 38. Мабуть, місіонери скористалися цим ім'ям *Ivi* і зробили з нього *Eve*, але, як доводить проф. Макс Мюллер, Єва не є єврейським ім'ям, але лише європейське перетворення הוח, Хава, що означає життя або Матір усього живого; «тоді як слово таїтян *ivi* і слово маорійців *wheva* означає кістка і ніщо інше». (*«Introduction of the Religion»,* стор. 304).

«Надприродне стало, подібно первородному гріху, незмивною плямою, якої соромляться, очевидно, всі, навіть ті з найбільш релігійних людей, які в наші дні відмовляються прийняти хоча б малу частину див *Біблії* у всій їхній безпосередній примітивності й, намагаючись зменшити їх до мінімуму, ховають їх у найвіддаленіші закутки минулого»[444].

Але «надприродність» Ренана належить до догми і її мертвої букви. Вона не має нічого спільного ні з її духом, ні з фактами у Природі. Якщо богослов'я вимагає, щоб ми вірили, що лише чотири або п'ять тисяч років тому люди жили 900 років і більше, що частина людства, яка складалася винятково з ворогів народу ізраїльського, складалася з гігантів і чудовиськ, то ми відмовляємося вірити, що щось подібне існувало лише п'ять *тисяч* років тому. Бо Природа ніколи не посувається стрибками, і логіка та здоровий глузд, так само як і геологія, антропологія і етнологія, справедливо повстали проти подібних тверджень. Але, якщо це саме богослов'я, відкинувши свою фантастичну хронологію, заявило б, що люди жили 969 років – вік Мафусаїла – п'ять *мільйонів* років тому, то ми нічого не сказали би проти такого твердження. Бо в ті дні фізична будова людей, у порівнянні з теперішнім людським тілом, була, як тіло мегалозавра стосовно звичайної ящірки.

Натураліст передбачає інші труднощі. Людський рід є єдиний, котрий, якими б не були різними його раси, проте, може породжувати, єднаючись між собою. «Немає питання підбору серед *людських* рас», говорять анти-дарвіністи, і жоден еволюціоніст не може заперечувати цього доводу – доводу, що досить переможно доводить *специфічну єдність*. Як же може Окультизм наполягати тоді, що частина людства Четвертої Раси породила потомство від самиць іншої лише напів-людської, якщо й не цілком тваринної, раси; гібриди, що з'явилися результатом такого злягання, не тільки вільно розвивалися, але навіть породили предків сучасних антропоїдних мавп? На це Езотерична Наука відповідає, що це відбулося на самому початку появи фізичної людини. З тих пір Природа змінила свої методи й лише безплідність є результатом людського скотолозтва. Але ми й донині маємо доказ цьому. Таємна Доктрина учить, що *специфічна єдність* людства, навіть і тепер, не є без виключень. Бо існують або, вірніше, ще існували кілька років тому нащадки цих напівтваринних племен або рас, лемуро-атлантського походження, так само як і приналежних до віддаленої Лемурії, світ знає їх, як жителів Тасманії (тепер уже вимерлих), австралійців, жителів Андаманових Островів і т.д. Походження тасманійців може бути майже доведено одним фактом, що досить уразив Дарвіна, причому він не міг знайти йому пояснення. Цей факт заслуговує бути відзначеним.

Де Катрефаж та інші натуралісти, які намагаються довести моноґенезу за допомогою того факту, що кожна людська раса здатна злягатися з будь-якою іншою, упустили зі своїх міркувань *виключення*, які, у цьому випадку, не підтверджують правила. Людське злягання могло бути загальним правилом із часу статевого поділу, але це не заважало встановленню іншого закону, наприклад, закону безплідності між двома людськими расами, так само як між двома представниками тварин різного сімейства, у тих не частих випадках, коли європеєць зволіє і побажає мати подругою жінку дикого племені обере її серед таких змішаних племен[445]. Дарвін відзначає подібний випадок серед племені тасманійців, жінки якого були раптово вражені *масовою* безплідністю, через якийсь час після прибуття до них європейських колоністів. Великий натураліст намагався пояснити цей факт переміною в дієті, умовами харчування й т.д.; але, нарешті, відмовився знайти рішення цієї загадки. Для окультиста ж це самоочевидно. «Схрещування», як це називається, європейців з жінками Тасманії – тобто, із представницями раси, прабатьками якої були «позбавлені душі»[446] й розуму чудовиська з теперішньою людиною, хоча, яка теж ще не володіла розумом, – виразилося в безплідності; і це не тільки, як наслідок фізіологічного закону, але також внаслідок закону кармічної еволюції в питанні про подальшу життєздатність ненормальної раси. Наука не готова *ще* визнати жоден з вищенаведених пунктів – але надалі їй доведеться прийняти їх. Запам'ятаємо, що Езотерична Філософія заповнює прогалини, залишені Наукою і спрямовує її помилкові передумови.

---

[444] *«Chaire d'Hébreu au Collège de France»,* стор. 20.

[445] Єдиними пережитками подібних напівтваринних істот, відомих етнології, були тасманійки, *частина* австралійців та гірське плем'я у Китаї, чоловіки та жінки, які всуціль покриті волоссям. Вони були останніми потомками, по *прямій* лінії, пізніших лемурійців, напівтваринних лемурійців, про яких вже говорили. Існує, однак, значне число представників змішаних народів лемуро-атлантів, породжених різними схрещуваннями з подібними напів-людськими спільнотами − так, наприклад, дикуни з острова Борнео, ведха з Цейлону, поставлених проф. Флоуер'ом серед аріїв (!), більшість із залишків туземців Австралії, бушмени, негритоси, жителі Андаманських островів тощо.

Австралійці, які мешкають коло затоки Св. Вінсента і в околицях Аделаїди, всі *дуже волохаті*, і коричневий пушок, що покриває шкіру маленьких хлопчиків від п'яти до шести років, *схожий на хутро*. Тим не менше, вони лише деградовані *люди*: і не мають ніякого відношення до «людино-мавпи», не дивлячись широко розповсюджене, але необережне твердження Геккеля. Лише невелика частина цих людей представляє собою залишок лемурійців. («*Езотеричний буддизм*», стор. 64 *et seq*.).

[446] Називаючи тварин «позбавленими душі», ми не позбавляємо звіра, від найнижчого до найвищого виду, Душі, а лише володінням свідомо-переживаючої *Его*-Душі, тобто, того принципу, який переживає людину і знову втілюється в таку ж людину. Тварина має астральне тіло, яке переживає на короткий термін фізичну форму; тим не менше, її (тваринна) Монада не втілюється в тій же породі, але в більш високій і, звичайно ж, не має стану «Девачана». Вона має в собі *зерна* всіх людських принципів, але вони знаходяться в *латентному* стані.

Проте, у цьому особливому випадку, геологія й навіть ботаніка, та зоологія підтримують Езотеричне Вчення. Геологи висловилися, що тубільці австралійці – співіснуючі з *архаїчною фауною* і *флорою* – повинні бути віднесені до величезної давнини. Все оточення цієї таємничої раси, про походження якої етнологія зберігає мовчання, свідчить істину Езотеричної точки зору. Як говорить *Jukes:*

«Досить цікавий факт, що не тільки ці сумчасті тварини [ссавці, знайдені в Оксфордшайрі серед плит кам'яних полів], але також багато мушель, як наприклад, тригонії і навіть деякі рослини, знайдені скам'янілими в Оолітних скелях, набагато більше наближаються до тих, що нині живуть в Австралії, ніж до існуючих форм у будь-якій іншій частині планети. Це може бути пояснено припущенням, що з часу Оолітного [Юрського] періоду *в Австралії відбулося менше змін, ніж в інших місцях* і, що з цієї причини фауна і флора Австралії зберігають щось від цього Оолітного типу, *тоді як він був цілком витиснутий і замінений в інших частинах Глобусу* [!!!]»[447].

Тепер, чому ж в Австралії змін було менше, ніж в інших місцях? Де підстава або *причина* такому «осуду на вповільнення»? Просто тому, що Природа навколишніх умов розвивається *pari passu* з відповідною расою. Відповідності царюють усюди. Пережитки тих пізніших лемурійців, які уникли загибелі, що поглинула їхню расу, коли головний Материк був затоплений, стали предками частини нинішніх тубільних племен. Будучи досить низкою суб-расою, породженою спочатку від тварин, від чудовиськ, скам'янілі останки яких спочивають нині на милі й милі під гирлами морів, потомство їх із цього часу існувало в умовах, що підлягають яскраво вираженому *закону вповільнення*. Австралія є зараз однією з найдавніших країн над водами і перебуває у стані старечої давності, незважаючи на її *«незайманий ґрунт».* Вона не може робити нових форм, якщо їй не буде надана допомога новими й молодими расами і штучним методом розведення та оброблення.

Але повернемося ще раз до історії Третьої Раси, «Потом-породженої», «Породженої з Яйця» і «Андрогінам». Майже безстатева при своїй першій появі, вона стала двостатевою або андрогінною, звичайно, доволі поступово. Перехід від першого перетворення до останнього зажадав незліченних поколінь, протягом яких проста клітина, що вийшла від найбільш раннього предка-батька (двоє в одному), спочатку розвинулася у двостатеву істоту; потім ця клітина, розвинувшись у справжнє яйце, виявила одностатеву істоту. Третя Раса людства є найбільш таємничою з усіх, дотепер розвинених, п'яти Рас. Таємниця «як саме» відбулося зародження тієї або іншої статі, не може бути повністю пояснено тут, бо ця справа ембріолога і фахівця; ця ж праця дає лише слабкі накреслення цього процесу. Але ясно, що окремі одиниці Третьої Раси почали роз'єднуватися у своїх оболонках або яйцях[448] ще до народження, і виходили з них дітьми певної чоловічої або жіночої статі, століття після появи своїх перших прабатьків. І в міру змін геологічних періодів, знову народжені суб-раси почали втрачати свої вроджені здібності. До кінця четвертої суб-раси Третьої раси, діти втратили здатність ходити, як тільки вони звільнялися зі своєї оболонки, і до кінця п'ятої, людство вже народжувалося в тих же умовах і за допомогою тотожного процесу, як і наші історичні покоління. На це треба було, звичайно, мільйони років. Читач уже ознайомився із приблизними цифрами, принаймні, що стосується екзотеричних обчислень»[449].

Ми наближаємося до поворотної точки в еволюції Рас. Подивимося, що говорить Окультна Філософія про походження мови.

СТАНЦА IX. – *Продовження***.**

36. ЧЕТВЕРТА РАСА РОЗВИНУЛА МОВУ.

Коментарі пояснюють, що Перша Раса – ефіроподібні або астральні Сини Йоги, також названі «Само-народжені» – у нашому сенсі була німою, бо вона була позбавлена розуму на нашому плані. Друга Раса мала вже «мову звуків», наприклад, співучі звуки, складені лише з голосних. Третя Раса розвинула спочатку щось подібне до мови, яка була лише легке поліпшення різноманітних звуків у Природі, лементів гігантських комах і перших тварин, які ледве почали народжуватися в дні «Потом-породжених» або ж *ранньої* Третьої Раси. У її другій половині, коли «Потом-породжені» зародили «Яйце-народжених», *серединну* Третю Расу; і коли ці замість того, щоб вилуплюватися – нехай читач вибачить цей досить безглуздий вислів застосований у наше століття до людських істот – вони, як андрогінні істоти, почали розвиватися в окремих особин чоловічого і жіночого початку; і коли той же закон еволюції привів їх до відтворення собі подібних через статеве злягання – дія, котра змусила Творчих Богів, спонукуваних Кармічним Законом, втілитися серед людей, які *не володіли розумом,* тоді тільки мова розвинулася. Але навіть тоді вона була лише спробою. Все людство в той час мало «одну-єдину мову». Це не

[447] *«Manual of Geology»,* стор. 302.

[448] «Байки» та «Міфи» про Леду і Юпітера, й тому подібні легенди, ніколи не могли б виникнути в народній уяві, якби ця алегорія не спиралася на факт у Природі. Еволюція, поступово перетворюючи людину на ссавця, в даному випадку зробила для неї те саме, що вона зробила і для інших тварин. Але це аж ніяк не суперечить тому що людина завжди стояла на чолі тваринного світу та інших органічних порід і тому що вона передувала світу тваринному.

[449] Див. Відділ *«Хронологія Брахманів»,* стор. 69.

перешкодило останнім двом суб-расам Третьої Раси[450] будувати міста й поширити, розлого й далеко, перші насіння цивілізації під проводом їхніх Божественних Наставників[451] і свого власного, уже пробудженого, розуму. Нехай читач також візьме до уваги, що, якщо кожна із семи Рас розділена на Чотири Доби – Золоту, Срібну, Бронзову й Залізну, – то такі ж точно підрозділи існують і серед найменшого відгалуження подібних Рас. Таким чином, за Окультним Вченням, Мова розвинулася в наступному порядку:

I. *Односкладова мова:* що належала першим, майже цілком розвиненим істотам наприкінці Третьої Корінної Раси, раси «золотого кольору», жовтолиців людей, після розділу статей і повного пробудження їхнього розуму. До цього вони спілкувалися за допомогою того, що тепер називалося б «передачею думки», хоча, за винятком Раси названої «Синами Волі та Йоги», – першої, у яку втілилися «Сини Мудрості» – думка, як така, була дуже слабо розвинена в початковій фізичній людині й ніколи не піднімалася вище низького земного рівня. Їхні фізичні тіла належали Землі, але їхні Монади перебували ще цілком на вищому плані. Мова не могла досить розвинутися до повного придбання ними й розвитку їхніх пізнавальних здатностей. Ця односкладова мова була, так би мовити, батьком односкладових мов, змішаних з різкими приголосними, усе ще у вживанні серед жовтих рас, відомих антропологам»[452].

II. *Аглютинативна мова:* ці лінгвістичні характерні риси розвинулися в аглютинативні мови. На останніх говорили деякі раси атлантів, тоді як інші родинні групи Четвертої Раси зберігали основну мову. І, позаяк мови мають свою циклічну еволюцію, своє дитинство, чистоту, зростання, *падіння в матерію*, домішку інших мов, зрілість, старість і, нарешті, смерть[453], то й примітивна мова найбільш цивілізованих рас атлантів – та мова, що згадується, як Ракшасі-Бгаша в старих санскритських працях, виродилася і майже вимерла. Тоді як «вершки» Четвертої Раси, спрямовуючись усе більше й більше до вершини фізичної і розумної еволюції, залишили, таким чином, у спадщину прийдешній П'ятій (арійській) Расі інфлекційні, високо розвинені мови, аглютинативна мова виродилася і залишилася, як уривчасте, скам'яніле наріччя, нині розсіяне і майже обмежене тубільними племенами Америки.

III. *Інфлекційна мова:* корінь санскриту, вельми помилково названа «старшою сестрою» грецької мови, замість його матері, – була першою мовою, тепер же вона таємна мова Присвячених П'ятої Раси. «Семітські» мови є незаконнонародженими нащадками перших фонетичних перекручувань старших нащадків раннього санскриту. Окультна Доктрина не визнає такого розподілу, як арії та семіти, і навіть туранців приймає з найбільшою стриманістю. Семіти, особливо араби, суть пізніші арії, які виродилися духовно й удосконалилися в матеріальності. До цих належать усі євреї і араби. Перші є плем'ям, що походять від Чандала Індії, від знедолених, причому багато хто серед них були брахманами, які шукали притулку в Халдеї, в Синді та Арії (Ірані) і, насправді, були породжені від свого батька А-Брам (Брахман), близько 8000 років до Р. Хр. Останні ж, араби, є нащадками тих аріїв, які не побажали йти в Індію під час розсіювання народностей, деякі з них залишилися у

[450] Щоб уникнути плутанини, читачеві слід пам'ятати, що термін «Корінна Раса» застосовується до однієї з семи великих Рас, термін «суб-раса» до однієї з її великих Гілок і термін «расове сімейство» – до одного з підрозділів, що включають народності і численні племена.

[451] У Відділі «П'ята Раса і її Божественні Наставники», в Коментарях на Станцу XII сутність цих «Наставників» пояснена.

[452] Жовті Раси теперішнього часу є, однак, нащадками ранніх гілок Четвертої Раси. Що стосується Третьої, то її єдині *чисті* і *прямі* нащадки представлені частково, як ми вже вказували, деякою частиною вироджених австралійців, віддалені предки яких належали до одного з підрозділів сьомої суб-раси Третьої Раси, тоді як інші мають змішане походження від лемурів-атлантів. З тих пір вони абсолютно змінилися як щодо росту, так і розумових здібностей.

[453] *Мова* є, звичайно, сучасником розуму і ніколи не могла би розвинутися, перш ніж людина не об'єдналася з принципами, що одушевляли її – тими, які запліднюють і пробуджують до життя манасичний елемент, сплячий в примітивній людині. Бо, як каже нам проф. Макс Мюллер у своїй праці «*Наука Думки*», «думка і мова тотожні». Що ж стосується додавання до цього, що *ті думки, які занадто глибокі, щоб бути виражені словами, насправді не існують*, то це досить ризиковано, бо думка, відображена на астральних таблицях, існує у вічності, чи буде вона виражена чи ні. Логос є, одночасно, Розум і Мова. Але мова, що йде циклами, не завжди в змозі висловити *духовні* думки. Крім того, в одному сенсі грецький *Логос* є еквівалентом санскритського поняття Вак «безсмертного (розумного) променя духу». І той факт, що Вак (як Девасена є *аспект* Сарасваті, Богині Прихованої Мудрості) є дружиною вічно незайманого Кумара, відкриває дуже показовий, хоча й прихований натяк на Кумар, тих, «які відмовилися створювати», але, які були змушені пізніше завершити *божественну* Людину, втілившись у неї. Все це буде пояснено повністю в наступному Відділі.

прикордонних з нею землях, в Афганістані, у Кабулі[454] й уздовж ріки Амудар'ї, тоді як інші проникнули і захопили Аравію. Але це було, коли Африка вже піднялася, як Материк.

Поки що ми повинні простежити, якнайближче, наскільки дозволяє обмежений простір, поступову еволюцію видів, що стали тепер дійсно людськими.

Ми повинні шукати причину походження антропоїдів у раптовому припиненні в еволюції деяких суб-рас, у їх насильницькому і грубому відхиленні по чисто тваринній лінії, внаслідок штучного схрещування, зовсім аналогічного щепленню, що ми зараз навчилися застосовувати до рослинного і тваринного світу.

Як ми бачимо, «Владики Мудрості» не втілилися в цих рудоволосих і волосатих чудовиськ, породжень протиприродного злягання між людьми й тваринами. Таким чином, через довгий ряд перетворень, внаслідок протиприродного схрещування – «протиприродного відбору» – із часом народилися нижчі представники людства; тоді як подальша тваринність і плоди їх перших тваринних спроб до розмноження породили види, що розвинулися, в пізніші століття[455], в ссавців, людиноподібних мавп.

Що ж стосується до розділу статей, то він не відбувся раптово, як це можна думати. Природа не поспішає у всіх працях своїх.

СТАНЦА IX. – *Продовження*.

37. ОДИН[456] СТАВ ДВОМА; ТАК САМО ЯК І ВСІ ЖИВІ Й ПЛАЗУНИ, ЯКІ БУЛИ ЩЕ ЄДИНІ, ГІГАНТСЬКІ РИБО-ПТАХИ ТА ЗМІЇ З ПАНЦИРНИМИ ГОЛОВАМИ.

Очевидно це стосується до так званого століття амфібійних плазунів, під час якого наука не допускає існування людини! Але, що могли знати древні про допотопних, доісторичних тварин і чудовиськ? Проте, у Шостій Книзі Коментарів ми знаходимо місце, що, якщо його вільно перекласти, говорить:

«Коли Третя Раса роз'єдналася і впала у гріх, породжуючи людей-тварин, ці [тварини] зробилися лютими; і люди й вони почали знищувати один одного. До цього часу не було гріха, не було відбирання життя. Після [роз'єднання] Сатья [Юга] дійшла кінця. Вічна весна стала постійно мінятися й пори року почалися. Холод примусив людей будувати укриття й винайти одяг. Тоді люди заблагали до Вищих Батьків [Вищих Богів або Янголів]. Нірманакая з Нагів, мудрі Змії і Дракони Світла прийшли, також і Предтечі Осяяних [Будд]. Божественні Царі спустилися і настановили людей у науках і мистецтвах, бо люди не могли довше жити в першій землі [Аді-Варша, Едем перших Рас], що перетворилася на білий замерзлий труп».

Вищесказане досить показове. Побачимо, що може бути виведено з цього короткого твердження. Деякі будуть схильні думати, що в цьому викладі лежить більше, ніж здається на перший погляд.

ЕДЕМИ, ЗМІЇ І ДРАКОНИ

Звідки ідея й істинне значення терміна «Едем»? Християни будуть стверджувати, що Сад Едему є Священний Рай, місце, *опоганене гріхопадінням* Адама і Єви. Окультист буде заперечувати це тлумачення мертвої букви і доведе зворотне. Не потрібно вірити в Біблію й бачити в ній Божественне Одкровення, щоб сказати, що ця древня книга, якщо прочитати її Езотерично, заснована на тих же самих традиціях, що й інші древні Писання. Чим був Едем, частково викладений у *«Викритій Ісіді»,* де говориться, що

---

[454] Птоломей, кажучи у своїй дев'ятій таблиці про Каболіт'ів або племена Кабула, називає їх Ἀριστόφυλοι, *Aristophyli*, аристократичними або шляхетними племенами. Афганці називають себе Бен-Ізраїль, дітьми Іс(са)раїль від Ісса «жінки і також землі», синами Матері Землі. Але, якщо ви назвете афганця Яхуді (єврей), він уб'є вас. Імена передбачуваних дванадцяти племен євреїв та імена справжніх дванадцяти племен афганців тотожні. Але, позаяк афганці древніше (у всякому разі, їх арабська група), ніж ізраїльтяни, то ніхто не повинен дивуватися зустрічаючи такі племінні імена між ними, як Юссуфцік, сини Йосипа в Пунджорі й Бунері. Заблістані (Зебулон); Бен-Манассе, сини Йосипа серед Кхожар-Тартар; Ісагурі – або Іссашар, нині Ашнагор в Афганістані та ін. Всі дванадцять імен, так званих дванадцяти племен, суть імена знаків Зодіаку, як це цілком доведено тепер. У всякому разі, імена найдавніших арабських племен, будучи знову перекладеними, дають імена знаків Зодіаку, так само й імена міфічних синів Якова. Де сліди дванадцяти племен єврейських? Ніде. Але є слід, і дуже глибокий, що євреї намагалися обдурити народи за допомогою цих імен. Бо подивимося, що сталося після того, як *десять племен* зовсім зникли з Вавилона. Птоломей Філадельфії, бажаючи мати переклад єврейського Закону на грецькій мові (знаменитий Септуагінт), написав первосвященику єврейського Елеазару, щоб той надіслав йому *по шість чоловік з кожного із дванадцяти племен; і сімдесят два представника* (з яких шістдесят були мабуть примарами) прибули до царя Єгипту і переклали Закон серед чудасій і чудес. Див. «*Horae Biblicae*» Бутлера, – Йосип Флавій і Філон Юдей.

[455] Коментарі пояснюють, що антропоїдні мавпи є єдиним видом серед тварин, який поступово і з кожним поколінням і різновидом все більше й більше схилявся повернутися до первісного типу свого чоловічого предка – темного гігантського лемурійця і атланта.

[456] Андрогіна.

«Сад Едему, як місцевість, зовсім не міф; він належить до тих віх історії, які іноді відкривають вивчаючому, що не все в *Біблії* є алегорією. «Едем», або ж єврейське ורעינג, Ган-Едем, означаючи Парк або Сад Едему, і є архаїчна назва країни, зрошуваної Євфратом і його багатьма відгалуженнями від Азії і Вірменії до Еритрейського моря»[457]. В халдейській *Книзі Чисел* місцезнаходження його визначено в числах, а в таємному листі Манускрипту розенкрейцерів, залишеного графом Сен-Жерменом, країна ця описана повністю. На ассирійських *табличках* вона називається *Gan-duniyas*. «Побач», говорить מיהלא, Елохім у Книзі *Буття*, «Людина стала однією з нас». «Елохім» може бути зрозумілий, в одному сенсі, як боги або сили, в іншому, як Алейм або священнослужителі – Ієрофанти, присвячені в добро і зло цього світу; бо існувала школа жерців названих Алейм, тоді як голова їхньої касти або ж голова Ієрофантів був відомий під ім'ям Ява-Алейм. Замість того, щоб стати неофітом, поступово здобуваючи своє Езотеричне знання через звичайну присвяту, Адам або Людина скористалася своїми інтуїтивними здібностями і спонукувана Змієм – *Жінкою* і Матерією – незаконно куштує від Дерева Знання, Езотеричне або Таємне Вчення. «Жерці Геркулеса або Мел-Карт, «Володарі» Едему, всі носили «покриття шкіряне». Текст говорить: «і Ява-Алейм зробив для Адама і його дружини רועתונתב, *Chitonuth-our*». Перше, єврейське слово Хітон є грецьке Χιτών (*Chitôn*). Воно стало слов'янським словом, будучи запозиченим із *Біблії* і означає верхній *одяг*.

Єврейські писання носять на собі знаки двоякого походження, хоча й містять той же субстрат Езотеричної істини, як і кожна древня Космогонія. Книга *Буття* є просто спогад про Вавилонський полон. Назви місць, людей і навіть предметів, що зустрічаються в оригінальному тексті, можуть бути знайдені і в писаннях халдеїв і аккадійців, предків і арійських наставників перших. Досить сильні заперечення проти того, що племена аккадів у Халдеї, Вавилоні та Ассирії могли мати який-небудь родинний зв'язок із брахманами Індустану, але докази на користь цієї думки більш численні, ніж зворотні. Семіти або ассирійці, можливо, повинні були б називатися туранцями; монголи ж були віднесені до скіфів. Але якщо аккадійці колись дійсно існували, а не тільки в уяві деяких філологів та етнологів, то, без сумніву, вони ніколи не були плем'ям туранським, як намагалися запевнити нас деякі ассиріологи. Це були просто переселенці з Індії, колиски людства, на своєму шляху в Малу Азію, де їхні священнослужителі, адепти, зупинилися, щоб цивілізувати й освітити народ варварів. Галеві довів помилковість туранійської манії, що стосується аккадійців, інші ж учені встановили, що вавилонська цивілізація не виникла й не розвинулася в тій країні. Вона була занесена з Індії і насадниками її були індуси, брахмани»[458].

І тепер, через десять років після написання цього, ми бачимо підтвердження цьому в словах проф. Сайс'а в його першій *«Hibbert Lecture»,* в якій він говорить, що культура вавилонського міста Еріду була «чужоземного походження». Вона прийшла з Індії.

«Більша частина теології була запозичена семітами від не-семітів, від аккадійців або ж прото-халдеїв, витиснутих ними, але місцеві культи яких вони не захотіли, та й не могли викорінити. Дійсно, протягом довгого періоду століть обидві раси, семіти й аккадійці, жили пліч-о-пліч, і їхні поняття й шанування богів непомітно злилися».

Тут аккадійці називаються «не-семітами», як ми вже стверджували це у *«Викритій Ісіді»,* що є ще одним підтвердженням. Також ми не менш праві, постійно стверджуючи, що єврейська біблійна історія була компіляцією *історичних* фактів з історії інших народів, але лише в єврейському одязі – крім Книг *Буття*, що є чистий і простий Езотеризм. Але саме від Евксину до Кашміру й за межами їх повинна наука шукати колиску – або, вірніше, одну з головних колисок – людства й синів *Ad-ah;* особливо в наступні часи, коли Сад Ед-ем'а на Євфраті перетворився на Школу Астрологів і Магів, Алейм'ів.

Але ця Школа й цей Едем належать П'ятій Расі і є слабкими нагадуваннями про Аді-Варша, країни первісної Третьої Раси. Який етимологічний сенс слова Едем? Грецькою воно є ἡδονή, означаючи «насолоду». У цьому аспекті воно не краще, ніж Олімп греків, Небеса Індри, Сварга на Горі Меру й навіть Рай, повний Гурій, обіцяний Магометом вірним синам Ісламу. Сад Едему ніколи не був надбанням євреїв, бо Китай, що навряд чи може бути запідозрений у знанні чого-небудь, що стосується євреїв за 2000 років до Р. Хр., мав подібний же примітивний Сад у Центральній Азії, населений «Драконами Мудрості», Присвяченими. І згідно Клапроту, ієрогліфічна карта, скопійована з японською Енциклопедією у книзі *Фо-го-цзи*[459] поміщає цей «Сад Мудрості» на плоскогір'ї Паміру, між найвищими Вершинами Гімалайської Гряди; і описуючи його, як кульмінаційну точку Центральної Азії, називає чотири ріки – Окс (Аму-Дар'я), Інд, Ганг та Сіло, – що витікають із спільного джерела «Озера Драконів».

Але це не є генетичний Едем; також і не кабалістичний Сад Едему. Бо перший – Едем-Ілла-а – означає в одному сенсі Мудрість, стан начебто Нірвани, Рай Блаженства; тоді як в іншому, це стосується розумної людини як такої, яка вміщає Едем у якому росте Дерево Пізнання Добра і Зла; причому людина є Пізнавцем його.

Ренан і Варфоломій Сент-Ілер, базуючись на «беззаперечних висновках», вважають, що далі неможливо сумніватися, і обоє розташовують колиску людства «в область Тимауса». Нарешті, «*Journal Asiatique*»[460] робить висновок, що:

---

[457] Д-р Вільдер, котрий говорить, що *Gan-duniyas* є назва Вавилона.

[458] Том I. стор. 575-576.

[459] *«Фо-го-цзи»;* або *«Relations des Royaumes Bouddhiques»;* створ. Фа-сянь, переклад *Abel Remusat.*

[460] Рік сьомий, 1855.

«Всі традиції людської раси, збираючи її примітивні сімейства в області їхніх місць народження, вказують на те, що вони групувалися навколо країн, де єврейська традиція розташовує Сад Едему; де арії [послідовники Зороастра] встановили свою Айрьяна-Ваеджо або ж Меру [?]. З Півночі вони межують з країнами, які підходять до Аральського Озера, а на Півдні з Балтистаном або Малим Тибетом. Усе сходиться до того, щоб довести, що саме там була оселя того примітивного людства, від якого походимо й ми».

Це «примітивне людство» перебувало у своїй П'ятій Расі, коли «Дракон з Чотирма пащами», озеро, від якого зараз залишилися доволі слабкі сліди, було житлом «Синів Мудрості», перших Розумом-Породжених Синів Третьої Раси. Проте, це не було ні єдиною і не первісною колискою людства, хоча вона й була, воістину, копією колиски першої мислячої *божественної* Людини. Це була Парадеза, плоскогір'я першого народу, що говорив санскритською мовою, Гедон, країна замилувань у греків, але вона не була «Оселею Насолод» халдеїв, бо остання була лише спогадом її; так само як і не тут відбулося «Падіння Людини» після «роз'єднання». Едем євреїв був *узятий* з халдейської *копії*.

Той факт, що Падіння Людини в зародження трапилося протягом першої частини часу названого наукою Мезозойським періодом або ж добою плазунів, встановлюється біблійною алегорією про змія, природа якого пояснена в *Зохарі*. Питання не в тім, чи алегоричний інцидент Єви зі Змієм Спокусником або ж текстуальний, бо ніхто не може сумніватися, що він алегоричний, але щоб довести стародавність його символізму і, що це не було єврейським поданням, але як раз універсальним.

Так ми знаходимо в *Зохарі* досить дивне твердження, що розраховане на те, щоб викликати веселий сміх читача внаслідок його очевидної безглуздості. Воно повідомляє нам, що змій, яким скористався Самаель, передбачуваний Сатана, для зваби Єви, був щось на кшталт «Літаючого Верблюда», χαμηλόμορφον.[461]

«Літаючий Верблюд», дійсно, це вже занадто навіть для найбільш вільнодумного члена Корол. Товариства. Проте *Зохар*, від якого навряд чи можна чекати тих же словесних висловів, що й від Кювьє, був правий у своєму описі; бо ми знаходимо в древніх Манускриптах зороастріян, що він називався Ашмог, що в *Авесті* представлений, як такий, що втратив після Падіння свою *природу* та *ім'я*, і описаний, як величезна змія із шиєю верблюда.

Сальверт стверджує, що:

«Немає ні крилатих змій, ні справжніх драконів... Коники дотепер у греків називаються *крилатими зміями* і ця метафора могла створити багато розповідей про існування крилатих змій»[462].

Їх немає *зараз*; але немає причини, чому б вони не могли існувати під час Мезозойського періоду; і Кювьє, котрий відновив їхні кістяки, є свідком «літаючих верблюдів». Уже після знаходження простих скам'янілостей деяких завр, знаменитий натураліст записав, що:

«Якщо щось може виправдати існування гідр та інших чудовиськ, обриси яких так часто повторювалися середньовічними істориками, то це, без сумніву, плезіозавр»[463].

Ми не знаємо, чи додав щось Кювьє на шляху до подальшої своєї *mea culpa,* але ми легко можемо уявити його зніяковілість перед усім його наклепом на архаїчну вірогідність, коли він опинився у присутності *літаючого* завра, птеродактиля, знайденого в Німеччині, сімдесяти восьми футів довжиною і оснащеного сильними крильми, прикріпленими до його тіла плазуна. Ця скам'янілість описана, як плазун, *мізинці рук* якого подовжені настільки, щоб підтримувати довге мембранне крило. Отже, «Літаючий Верблюд» *Зохара* одержав виправдання. Бо, безсумнівно, між довгою шиєю плезіозавра і мембранним крилом птеродактиля, або ще краще мозазавра, досить наукової ймовірності, щоб побудувати «літаючого верблюда» або ж довгошийого дракона. Проф. Коп із Філадельфії довів, що мозазавр, який скам'янів у крейдових шарах, був крилатим змієм цього виду. Є ознаки в його хребцях, які вказують, скоріше, на його зв'язок зі змієподібними, ніж з ящірними.

Повернемося тепер до головного питання. Добре відомо, що Древність ніколи не претендувала на те, що палеонтографія та палеонтологія становили частину її мистецтв і наук, і вона ніколи не мала своїх Кювьє. Проте, на вавилонських табличках, і, особливо, на древніх китайських і японських малюнках у найдавніших пагодах і пам'ятниках, і в Імператорській Бібліотеці у Пекіні, багато мандрівників бачили й упізнали в різноманітних

[461] Де Мирвілль, *«Про Духів»,* II, 423. Див. також *«More Nevochim»,* Мойсея Маймоніда.
[462] *«Окультні Науки»,* стор. 464.
[463] *«Révolution du Globe»,* том V. стор. 247.

китайських драконах[464] точні відтворення плезіозаврів та птеродактилів. Більше того, в Біблії пророки говорять про літаючих вогняних драконів[465], і Іов згадує левіафана[466]. Тепер наступні питання поставлені досить прямо:

І. Як могли древні народи знати що-небудь про вимерлих чудовиськ Вугільного і Мезозойського часу та навіть описувати їх усно і відтворювати зображення їх, *якщо тільки самі вони не бачили цих чудовиськ або ж не мали опису їх у своїх переказах;* опису, який вимагав *живих і розумних очевидців?*

ІІ. І, якщо тільки існування подібних очевидців визнано, то яким чином, (якщо тільки не допустити ретроспективного ясновидіння), стверджується, що людство й перші люди Палеоліту могли з'явитися не раніше, ніж близько середини Третинного періоду? Ми повинні мати на увазі, що більшість учених не допускає появи людини раніше Четвертинного Періоду, цілком виключаючи її, таким чином, з Кайнозойських часів. Тут ми розраховуємо на тварин, що зникли з поверхні землі мільйони років тому, описані й відомі народам, цивілізація яких, як говорять, могла початися лише кілька тисяч років тому. Чи можливо це? Очевидно потрібно допустити, що Мезозойський період зайшов на період Четвертинний або ж, що людина повинна бути визнана сучасником птеродактиля і плезіозавра.

І тому лише, що окультисти вірять і відстоюють Древню Мудрість і Науку, незважаючи навіть на те, що в перекладі *Зохара* крилаті заври називаються «літаючими верблюдами», із цього ще не виходить, що ми охоче віримо в усі вигадки, виявлені нам середньовіччям про подібних драконів. Птеродактилі та плезіозаври перестали існувати разом з більшістю людства Третьої Раси. Тому, коли католицькі письменники серйозно переконують нас повірити в казки Христофора Шерера та Кірхера, котрі навіч бачили живих, вогняних і літаючих драконів у 1619 і 1669 роках, можливо, нам буде дозволено розглядати їхні твердження, як сновидіння або ж вигадки[467]. Також ми не можемо прийняти інакше, як «поетичну вільність», легенду про Петрарку, котрий, супроводжуючи, одного разу, в лісі свою Лауру і проходячи повз печеру, побачив у ній дракона, він відразу встромив у нього кинджал і вбив, перешкодивши, таким чином, чудовиську пожерти його даму серця[468]. Ми охоче повірили б цій розповіді, якби Петрарка жив у дні Атлантиди, коли подібні допотопні чудовиська ще могли існувати. Ми заперечуємо існування їх у нашу нинішню епоху. Морський-змій одне, дракон же зовсім інше. Перший заперечується більшістю, бо він живе в самій глибині океану, дуже полохливий і піднімається на поверхню тільки коли він змушений до того, можливо, голодом. Таким чином, тримаючись поза видимістю, він може існувати і, однак, бути запереченим. Але, якби існував вищеописаний дракон, то як міг би він уникнути бути поміченим? Ця тварина, сучасна самому початку П'ятої Раси, більше не існує.

---

[464] Ми читаємо в «*Mémoire à l'Académie*» (II, 431) де Мирвілля про наївне здивування Жоффруа Сент-Ілера, коли М. де Паравей показали йому в якихось древніх китайських працях і на вавилонських табличках драконів ... виду *ornithorhynchus* і заврів (водяних тварин, яких *знаходять тільки в Австралії*) і т.д., вимерлих тварин, які, як він думав, були невідомі на Землі ... до його часу».

[465] Див. *Ісайя*, XXX, 6 – «Єхидна і летючий змій» та вогняні змії, переможені мідним змієм Мойсея.

[466] Викопні, відновлені наукою, які повинні служити достатнім доказом можливості існування навіть левіафана, не кажучи вже про літаючих зміїв Ісаії або Сарафе Ме'офеп, слова, перекладені в усіх єврейських словниках, як «Сараф», запалена або вогняна отрута, і «Ме'офеп», як летючий. Хоча християнське богослов'я завжди пов'язувало, як левіафана, так і Сарафа Ме'офеп з дияволом, але вислови ці метафоричні й не мають нічого спільного зі «Злим Духом». Проте, слово «Дракон» стало нині синонімом останнього. У Бретані, слово Друк означає тепер «Диявол» і звідси, як каже Кембрі («*Кельтські Монументи*», стор. 299), походить Диявольська Гробниця в Англії, *Droghedanum Sepulcrum*. У Лангедоці метеорні вогні й блукаючі вогники називаються Драк, а в Бретані *Dreag* і *Wraie* або *wraith* Замок Дрогхеда в Ірландії означає Замок Диявола. (Де Мирвілль, *там само*, II, 423).

[467] Письменники, прихильники римо-католицького вчення, приймають усю серію розповідей про драконів, наведених о. Кірхером в його «*Œdipus Ægyptiacus*», «*De Genesi Draconum*», цілком серйозно. Згідно з цим єзуїтом, сам він бачив дракона, який був убитий у 1669 р селянином в околицях Риму, так як директор Музею Барберіні надіслав йому дракона, щоб замалювати звіра, що о. Кірхнер і зробив, і опублікував його в одному зі своїх *in-folios*. Після чого він отримав лист від Христофора Шерера, префекта Кантона Солер у Швейцарії, в якому цей чиновник засвідчує, що сам він бачив на *власні очі* одного разу живого дракона в літню ніч 1619 р. «Залишившись на балконі, щоб милуватися абсолютною ясністю небосхилу», – пише він, – «я побачив вогняного, блискучого дракона, який здіймався з одної з печер на горі Пілатус, і швидко вирушив до Флуелен на іншому кінці озера. Його розміри були величезні, але хвіст його був ще довший, і шия його була витягнута. Голова його і щелепи нагадували голову змія. У своєму польоті він вивергав незліченні іскри (?!)... Спочатку я подумав, що бачу метеор, але скоро, придивившись уважніше, я переконався за його польотом і контуром його тіла, що я бачу *справжнього дракона*. Таким чином, я щасливий повідомити вашу велебність про *дійсне існування* цих тварин» – *у снах*, мав би додати письменник, про давно минулі століття. (Там само, стор. 424).

[468] Як переконливий доказ реальності цього факту, один католик відсилає читача до картини, що зображає цю сцену і написану Симоном Сієнським, другом поета, на порталі церкви *Notre Dame Du Don* в Авіньйоні, незважаючи на заборону високого Понтіфа, який «не дозволив запровадження цього тріумфу любові в святому місці», католик цей додає: «Час зіпсував твір мистецтва, але не послабив його переказу», (там само, стор. 425). «Дракони-Дияволи» нашої ери, про котрих говорить де Мирвілль, мабуть, не мають успіху, бо вони зникають досить таємниче з Музеїв, де, кажуть, вони перебували. Таким чином, Дракон, набальзамований Уліссом Альдоврандус і принесений в дар Музею Сенату в Неаполі або в Болоньї, «ще перебував там у 1700 році», але зараз його там немає. (Там само, стор. 427).

Читач може запитати – чому ми взагалі говоримо про драконів? Ми відповідаємо, по-перше, тому, що знання про існування подібних тварин є доказом величезної давності людської раси; і по-друге, щоб показати різницю між дійсним зоологічним сенсом слів «Дракон», «Нага» і «Змій» та значенням метафори при їхньому символічному користуванні. Непосвячений читач, який нічого не знає про таємну мову, знайшовши одне із цих згаданих слів, досить імовірно, прийме його дослівно. Звідси *quidproquos* і несправедливі обвинувачення. Два приклади достатні. *«Sed et Serpens?»* Так, але яка була природа змія? Містики інтуїтивно бачать у Змії Книги *Буття* тваринну емблему й високу духовну сутність; космічну силу, надрозумну, «Велике Впале Світло», дух надзоряний і повітряний і телуричний одночасно, «вплив якого огортає нашу земну кулю» *(qui circumambulat terram)*, як викладає це де Мирвілль[469], християнин, фанатик мертвої букви, і «який виявив себе лише у фізичній емблемі, що найкраще відповідає його моральному і розумовому *звоям*» – тобто, у змієподібному вигляді.

Але, що ж зроблять християни з Мідного Змія, «Божественного Цілителя», якщо ми будемо розглядати змія як емблему хитрості, лукавства і зла; як самого Сатану? Чи можливо буде коли-небудь встановити лінію розмежування, коли вона довільно проведена в сектантському теологічному дусі? Бо, якщо послідовникам римо-католицької церкви викладається, що Меркурій і Ескулап або Асклепій, які насправді являють собою одну особу, є «дияволами й синами диявола», і жезл та змій останніх є «Жезл Диявола», то як бути з Мідним Змієм Мойсея? Кожний вчений знає, що, як язическький «жезл», так і єврейський «змій» є те саме, як раз Кадуцей Меркурія, сина Аполлона Піфона. Легко зрозуміти, чому євреї прийняли змієподібний образ для їхнього «звабника». У них він був чисто *фізіологічним* і *фалічним,* і ніяка кількість казуїстичних міркувань з боку римо-католицької церкви не зможе додати цьому іншого змісту, коли таємна мова буде добре вивчена і єврейські сувої прочитані в їхньому числовому значенні. Окультисти знають, що Змій, Нага і Дракон, кожний має семерикове значення; що Сонце, наприклад, було астрономічною і космічною емблемою двох протилежних Світочів і двох Змій гностиків, доброго і злого. Вони також знають, що при *узагальненні* висновку науки, так само як і теології, представляють найбільш безглузді крайності. Бо, коли перша говорить нам, що досить простежити легенди про зміїв до їхнього первісного джерела астрономічної легенди і серйозно задуматися над Сонцем, переможцем Піфона, та над Небесною Дівою в Зодіаку, що відкидає назад пожираючого дракона, – щоб мати ключ до всіх наступних релігійних догм, – легко побачити, що, замість узагальнення, автор просто прислухається до християнської релігії і *Одкровення*. Ми називаємо це однією крайністю. Ми бачимо іншу, коли теологія, повторюючи знамените рішення Трентського Собору, намагається переконати народні маси, що

«Від Гріхопадіння людини до години її хрещення, Диявол має повну владу над нею і володіє нею *по праву – diabolum dominium et potestatem super homines habere et jure eos possidere*»[470].

На це Окультна Філософія відповідає: доведіть спочатку існування Диявола, як *особини* і потім ми зможемо повірити в подібну природжену біснуватість. Вельми мала ступінь спостережливості та знання людської природи будуть достатні, щоб довести помилковість цієї теологічної догми. Якби Сатана мав реальність в об'єктивному або навіть суб'єктивному світі (у церковному сенсі), то саме жалюгідний диявол побачив би себе хронічно біснуватим і навіть охопленим злісними – отже більшістю людства. Як раз саме людство й, особливо, священство, очолюване гордовитою, безпринципною і нетерпимою римо-католицькою церквою, зачало, народило і любовно виховало Духа Зла. Але це вже відступ.

«Церква кидає обвинувачення усьому мислячому світу за його поклоніння Змієві. Все людство курило пахощі йому або ж побивало його каменями. У книгах *Зенд* згадується про нього так само як і в *Цзин* і *Ведах*, як в *Едді* … і в *Біблії*… Скрізь священний змій [Нага] має своє святилище і свого священнослужителя. У Римі весталка, котра … готує йому їжу з тією ж дбайливістю, яку вона виявляє і священному вогню. В Греції Ескулап не може зцілити без його допомоги і присвячує йому свої сили. Кожний чув про знамените римське посольство послане Сенатом до бога зцілення, і про повернення їх з не менш знаменитим змієм, що пішов за ними за власним бажанням, і один, без супровідників, до свого головного храму на одному з островів Тибру. Не було жодної вакханки, котра не обвивала б його [змія] навколо свого волосся, жодного авгура, котрий не запитував би його старанно, жодного некроманта, могили якого були би позбавлені його присутності. Каїніти та офіти називають його Творцем, визнаючи в той же час, як це робив і Шеллінг, що змій «злісний у єстві й образі своєму»[471].

---

[469] *Op cit.,* II, 422.

[470] Там само, стор. 433.

[471] Там само, стор. 432, 433. Це майже настільки ж справедливо, як якщо б, після закінчення декількох тисячоліть від цього дня, фанатик будь-якої майбутньої нової віри і, який був би спрямований до звеличення *своєї* релігії за рахунок *стародавнього* християнства, сказав би: «всюди існувало поклоніння чотириногому ягняті. Монахиня, називаючи його Агнцем, поміщала його на грудях; священнослужителі поміщали його на вівтарі. Він фігурував на кожній пасхальній трапезі й гучно Його славили в усіх храмах. І тим не менше християни боялися його і ненавиділи його, бо вони вбивали і поїдали його». Принаймні, язичники не їдять своїх священних символів. Ми не знаємо жодного пожирателя змій або плазунів, за винятком християнських цивілізованих країн, де вони починають із жаб та вужів, і повинні закінчити справжніми зміями, як вони почали з ягняти і закінчили кінським м'ясом.

Так, автор правий, і якби хто захотів мати повне уявлення того престижу, яким користується змій аж до наших днів, він повинен був би вивчити це питання в Індії і довідатися все, у що ще вірять у зв'язку з Нагами (кобри) і, що приписується їм у цій країні. Також варто було б відвідати африканців племені *Whydah* і *Voodoo* із Порт-о-Пренс і Ямайки, нагалів у Мексиці, і па або людей-змій Китаю і т.д. Але чому дивуватися, що змієві «поклоняються» і, в той же час, проклинають його, раз ми знаємо, що із самого початку він був лише символом? У кожній древній мові, слово *дракон* означало те, що воно означає й зараз китайською мовою, а саме, *довгий* або ж «істота, яка відрізняється розумом», а на грецькій δράχων, або «той, хто бачить і стереже»[472]. Невже ж подібні епітети могли стосуватися тварини, яка носить це найменування? Невже не очевидно, що куди б марновірство і забуття первісного змісту не привело нині дикунів, але вищевказані означальні призначалися для людських прообразів, символами яких були Змії і Дракони. Ці прототипи – донині іменовані в Китаї «Драконами Мудрості» – були першими учнями Дхіані, які були їхніми Наставниками; коротше кажучи, вони були першими Адептами Третьої Раси й потім Четвертої та П'ятої Раси. Ім'я це стало універсальним, і жодна розсудлива людина до початку християнської ери ніколи не змішала б людину із символом.

«Символ Кнуфа або Світової Душі», пише Шампольйон –

«серед інших символів зображується, як величезний Змій, який стоїть на людських ногах; цей плазун, емблема Доброго Генія, є справжній Агафодемон. Він часто зображується з бородою… Це священна тварина, тотожна зі Змієм офітів, зустрічається на численних гностичних і візантійських каменях… Змій має різні голови, але завжди один напис, що складається з наступних букв „ΧΝΟΥΒΙΣ"[473].

Агафодемон був обдарований «пізнанням добра і зла», тобто Божественною Мудрістю, бо без останнього і перше неможливе[474]. Наводячи слова Ямвліха, Шампольйон доводить, що він був:

«Божеством, названим Εἱχτῶν, [або ж Вогнем Небесних Богів – Великим Тот-Гермесом][475], якому Гермес Трисмегіст приписує винахід Магії»[476].

Винахід «Магії»! Дивний вислів, немов розкриття вічних та існуючих таємниць Природи могло бути *винайдене!* Однаково що після закінчення тисячоріч, у майбутньому, приписати Круксу *винахід* променистої матерії замість відкриття її. Гермес не був винахідником або навіть відкривачем, бо, як сказано в останній підрядковій примітці, ім'я Тот-Гермес є ім'ям названим, так само як і Енох-Еноїхіон, «внутрішнє духовне око» – Небо, пророк і ясновидець, і т.д. Воно не є особисте ім'я якої-небудь живої людини, але загальний титул багатьох Адептів. Зв'язок їх зі змієм у символічних алегоріях відбувся завдяки їхній освіті та осяянню Сонячними і Планетарними Богами під час найбільш ранньої, розумної Раси, а саме, Третьої. Всі вони є представниками і заступниками Таємної Мудрості. Асклепій – син Сонячного Бога Аполлона і він же Меркурій. Небо – син Бел-Меродах'а; Вайвасвата Ману, великий Ріши, є син Вівасвата – Сонця або Сурья і т.д. І тоді як астрономічно Наги разом з Ріши, Гандхарвами, Апсарами, Грамані (або Якша, менші Боги), Ятудхана й Девами представлені, як наближені Сонця протягом дванадцяти сонячних місяців; у теогонії, так само як і в антропологічній еволюції, вони – Боги й Люди, коли вони втілюються у *Нижчому* Світі. У зв'язку із цим нехай читач згадає той факт, що Аполлоній зустрів у Кашмірі Нагів буддистів. Звичайно, вони не були зміями зоологічно, ні Нагами етнологічно, але просто «мудрими людьми».

Біблія, починаючи із Книги *Буття* й до *Одкровення*, є лише ряд історичних записів великої боротьби між Білою і Чорною Магією, між Адептами Правої Стежки, Пророками, і адептами Стежки Лівої – левітами, священством грубих юрб. Навіть вивчаючий Окультизм, незважаючи на те, що деякі з них мають велику кількість архаїчних Манускриптів і безпосереднє навчання, на чому вони можуть ґрунтуватися, однак, часто вагаються провести лінію розмежування між Послідовниками Правої і Лівої Стежки. Великий розкол, що почався між синами Четвертої Раси, як тільки перші Храми та Святилища Присвяти були споруджені під керівництвом «Синів Божих», переданий в алегорії про Синів Якова. Доказ того, що існували дві Школи Магії і, що ортодоксальні

[472] Там само, стор. 423.

[473] *«Пантеон»,* 3.

[474] Сонячний Кнуф або Агафодемон, є Христос гностиків, як це відомо кожному вченому. Він тісно пов'язаний із Сімома Синами Софії (мудрості), Сімома Синами Аділі-Всесвітньої Мудрості, восьмий син якої Мартанда – Сонце, тоді як Сім інших є Сімома планетарними Правителями або Геніями. Тому Кнуф був Духовним Сонцем Осяяння, Мудрості та Покровителем усіх єгипетських Посвячених, так само як став ним, у пізніші часи, Бел-Меродах або Бел-Белітанус, у халдеїв.

[475] Гермес або, точніше, Тот, було ім'ям збірним, Абул Феда наводить у своїй *«Historia Anti-Islamica»* п'ять Гермесів, їхні імена; Гермес, Небо, Тот, давалися відповідно в різних країнах великим Посвяченим. Таким чином, Небо син Меродах'а і Зарпаніту, котрого Геродот називає Зевс-Белос, дав своє ім'я всім великим Пророкам, Ясновидцям та Посвяченим. Всі вони були «Зміями Мудрості», як пов'язані з Сонцем астрономічно і з Мудрістю духовно.

[476] *«Пантеон»,* текст 15.

левіти не належали до таємного з них, видно зі слів вимовлених умираючим Яковом. Тут буде доречно привести кілька виписок з *«Викритої Ісіди»*[477].

«Вмираючий Яків так описав своїх синів: «Дан», говорить він, «буде *змієм* на дорозі, *аспидом* на шляху, який вражає п'яту коня так, що вершник його впаде назад, [тобто він буде вчити *Чорної* Магії]. На допомогу твою сподіваюся, Господи!». Про Симона і Левія патріарх зауважує, що вони «брати; знаряддя *жорстокості* мечі їх. В пораду їхню хай не *ввійде* душа моя і до *зборів* їх хай не прилучиться слава моя»[478]. В оригіналі слова «порада їхня» читаються – «їх Сод»[479]. А Сод було найменуванням великих Містерій Ваала, Адоніса і Вакха, які всі були Сонячними Богами й мали своїм символом Зміїв. Кабалісти пояснюють алегорію вогняних зміїв, говорячи, що ім'я це було дано племені Левія, коротше кажучи, всім левітам, і що Мойсей був Головою Содалів»[480].

Отже, первісне значення «Переможець Змія» повинне бути віднесене до Містерій. Питання це цілком висвітлене надалі.

Поки що з усього цього випливає, що, якщо Мойсей стояв на чолі Містерій, то він був Ієрофантом; крім того, якщо ми бачимо, що в той же час пророки громили «мерзенності» народу ізраїльського, то значить існували дві Школи. «Вогняні Змії», таким чином, були епітетом даним левітам священицької касти після того як вони відійшли від Доброго Закону, традиційного Вчення Мойсея, і всім тим, хто віддавалися Чорній Магії. Ісая, вказуючи на «повсталих дітей», які повинні будуть нести багатства свої в землі, звідки … виходять «гаспиди й *вогняні* летючі *змії*»[481], або в Халдею і Єгипет, Присвячені, які вже сильно виродилися в його час (700 років до Р. Хр.), мав на увазі чаклунів цих країн[482]. Але більша обережність повинна бути виявлена, щоб не змішати їх з «Вогняними Драконами Мудрості» і «Синами Вогняного Туману».

У *Великій Книзі Містерій* нам говорять, що

«Сім Володарів створили семеро Людей: Троє Володарів (Дхіані-Когани або Пітрі) були святими й благими, четверо інших менш божественними і повні пристрастей... Чхая (відображення) Батьків були їм подібні».

Це пояснює розходження зауважені в людській природі, що підрозділяється на сім ступенів добра і зла. Сім вмістищ були готові для перебування в них Монад при семи різних кармічних умовах. На цій підставі Коментарі пояснюють легке поширення зла, як тільки людські форми зробилися справжніми людьми. Однак, деякі древні філософи у своїх генетичних писаннях не визнавали цих сім і писали лише про чотири. Таким чином, місцева мексиканська *Генеза* має *«чотирьох добрих людей»,* описаних, як чотири справжніх предки людської раси, «які не були породжені ні Богами, ні зачаті жінкою»; але створення їх було дивом зробленим Творчими Силами і, які були зроблені лише після того як *«три спроби створити людей не увінчалися успіхом».* Також єгиптяни у своїй теології мали лише – «Чотирьох Синів Бога» – тоді як у *Пемандрі* дано *сім* – уникаючи, таким чином, усякого згадування про погану природу людини. Однак, коли Сет з Бога опустився до Сет-Тифона, він став іменуватися «сьомим сином»; звідки, цілком імовірно, виник переказ, що «сьомий син сьомого сина» завжди буде природженим магом – хоча спочатку передбачався лише *чаклун*. Апап-змій, який символізує Зло, убитий Акер'ом, змієм Сета[483]; тому Сет-Тифон не міг бути цим злом. У *Книзі Мертвих* зазначено, що розділ CLXIII повинен читатися «у присутності змія на двох ногах», що означає високого Присвяченого, Ієрофанта, бо диск і роги Овна[484], що прикрашали його «змііну» голову, означають саме це в ієрогліфах назви зазначеного розділу. Над «змієм» зображені два містичних ока Амона[485], прихованого «Таємного Бога». Вищевказані місця підтверджують наше твердження про значення в давнину слова «змій».

---

[477] I, 555.

[478] Книга *Буття* XLIX. 17, 18 і 5, 6.

[479] *Dunlap* у своєму вступі до *«Sod, the Mysteries of Adoni»* (XI) пояснює слово «Сод» як *arcanum*, релігійна Містерія, на основі авторитетності праці Шиндлера «*Pentiglott*» – 1201. «Таємниця Господа належить тим, хто боїться його», говорить *Псалом* XXV, 14. Це є спотворений переклад християн, бо слід читати так: «*Sod Ihoh*» (Містерії *Ihoh*) для тих, хто боїться його». «Ал [Ел] жахливий у великому Сод Кедешим'ів (Священнослужителі, Святі, Посвячені)» – *Псалом* LXXXIX, 7 (там само). Кедешими були дуже далекі від святості. Див. Відділ «Святая Святих» у другій частині цього тому.

[480] «Члени Школи Священнослужителів називалися Содал'ами», говорить «*Latin Lexicon*» (IV, 448) *Freund'a* «Содали призначалися в Містеріях Ідаен Потужної Матері», пише Цицерон у «*De Senectute*» (*Dunlap, ibid.,* стор. XII.).

[481] XXX, 6.

[482] Жерці Ваала, котрі стрибали через вогонь. Але це був єврейський термін, до того ж місцевий. Сараф означає «вогняна або полум'яна отрута».

[483] *Книга Мертвих*, розд. XXXIX.

[484] Ті ж роги Овна зустрічаються на голові Мойсея, які письменниця бачила на деяких недавніх медалях у Палестині, одна з яких ще знаходиться у неї. Роги, що становлять частину ореолу сяйва на статуї Мойсея в Римі, виліпив Мікеланджело, вертикальні, замість того щоб бути загнутими до вух, але емблема одна і та ж, звідси й Мідний Змій.

[485] Але див. *«Магічний Папірус»,* Гарріса, номер V, і зображення Амона з головою Овна, зайнятого оформленням людей на колесі гончара.

Що ж стосується Нагал'ів і Наргал'ів, то звідки походить тотожність імен індуських Нагів і американських Нагал'ів?

«Наргал був очільником халдейських і ассирійських Магів (Раб-Маг), а Нагал був головним чаклуном мексиканських індіанців. Обоє ці найменування походять від Нергал-Серезер ассирійського бога та індуських Нагів. Як той, так і інші володіють тією ж міццю мати при собі наближеного підручного Демона, з яким вони цілком ототожнюють себе. Халдейський і ассирійський Наргал зберігав свого Демона усередині храму в образі якої-небудь тварини, вшанованої священною. Нагал індіанців зберігає свого, де йому зручніше, – у сусіднім озері або лісі, або ж в образі якої-небудь свійської тварини»[486].

Така подібність не може бути приписана *збігу*. Новий світ відкритий і ми бачимо, що для наших предків Четвертої Раси він уже був старим; бо Арджуна, супутник і учень Крішни, за переказом, спускався у Патал'у – «Антипод» і там одружився на Улупі[487], Нага або, вірніше, Нагі, дочки царя Нагів Кауравія»[488].

Отже, можна сподіватися, що повне значення емблеми Змія доведено. Як раз, це не емблема зла і, найменше символ диявола; але, насправді, це є ΣΕΜΕΣ ΕΙΛΑΜ ΑΒΡΑΣΑΞ, «Вічне Сонце Абрасакс», Центральне Духовне Сонце всіх кабалістів, зображене на деяких діаграмах навкруги Тиферет.

Тут ми знову можемо навести виписки з наших ранніх праць і взятися до подальших пояснень.

«Із цієї області бездонної Глибини (Біфос, Аділі, Шекіна, Покрив Непізнаваного) виходить Коло складене зі спіралей. Це і є Тиферет, що мовою символізму означає велике Коло, яке складається з менших кіл. Згорнутий усередині так, щоб слідувати по спіралях, лежить Змій – емблема Мудрості й Вічності – Двонароджувальна Андрогіна; Коло зображує Еннойя або ж Божественний Розум (Міць, що не створює, але, яка повинна сприймати), а Змій є Агафодемон, Офіс, *Тінь* Світла (не вічне, але, проте, найбільше Світло на нашому плані). Як той, так і інший були Логосами у офітів; або ж Єдністю, бо Логос проявляє себе, як двонароджувальний Принцип Добра і Зла»[489].

Якби це було тільки Світлом, бездіяльний і абсолютним, людський розум не міг би не тільки оцінити його, але навіть зрозуміти його. Саме тінь дає можливість світла виявити себе й дає йому об'єктивну реальність. Тому, Тінь не є Зло, але є потрібним і необхідним співвідношенням, що доповнює Світло або Добро; Тінь є *творцем* його на Землі.

На думку гностиків ці два принципи є непорушними Світлом і Тінню; Добро і Зло в сутності єдині й існували протягом усієї Вічності, і будуть існувати доти, доки існують виявлені світи.

«Цей символ пояснює шанування цією сектою Змія, як Рятівника, байдуже, чи буде він згорнутий навколо жертовного хліба або ж навколо Тау (фалічна емблема). У своїй єдності Еннойя і Офіс представляють Логос. Коли ж вони роз'єднані, один зображує Дерево Духовного Життя, інший Дерево Пізнання Добра і Зла, тому ми бачимо, що Офіс спрямовує першу людську пару, – яка є матеріальним добутком Ільда-Баофа, але сповнену духовним принципом від Софії-Ахамот – скуштувати заборонений плід, незважаючи на те, що Офіс представляє собою Божественну Мудрість.

Змій, древо Пізнання Добра і Зла, й Дерево Життя, всі вони символи пересаджені з ґрунту Індії. Араса-марам [?] баньянове дерево, таке священне серед індусів, – бо Вішну в одному зі своїх втілень відпочивав під могутнім покривом його й учив під ним людській філософії та наукам – називається Деревом Пізнання й Деревом Життя. Під охороною листя цього царя лісів, Гуру викладають своїм учням перші уроки про безсмертя і присвячують їх у таємниці життя та смерті. Ява-Алейм Священицької Школи, за халдейськими традиціями, учили синів людських стати подібними їм. Дотепер Фо-чжу[490], що перебуває у своєму Фо-Мяо або ж у храмі Будди на вершині Гуїнь-Лун-Сан[491], великої гори, творить свої найбільші релігійні дива під деревом названим китайською Сун-Мін-Шу або ж Деревом Пізнання й Деревом Життя, бо неуцтво є смерть і лише знання дає безсмертя. Це чудове виявлення відбувається кожні три роки, коли величезні збори китайських буддійських пілігримів стікаються до цього священного місця»[492].

Тепер стає зрозумілим, чому найперші Присвячені та Адепти, або «Мудрі Люди», які, як стверджується, були присвячені в Таємниці Природи самим Всесвітнім Розумом, який представляють найвищі Янголи, називалися «Зміями Мудрості» та «Драконами», й також чому перші, фізіологічно завершені пари (чоловіки і жінки) – після того як вони були присвячені Офісом, Проявленим і Андрогінним Логосом у Таємницю Людського Створення

---

[486] Стор. 135 і 574 *Брассер де Бурбург*, *«Мексика».*

[487] Улупі (Улупл) слово має цілком атлантичний характер. Так само як і Атлантида воно не є ні грецьким, ні санскритським іменем, але нагадує мексиканські імена.

[488] *Магабгарата*, Аді Парва, вірш 7788, 7789. В *Бгагавата Пурані* (IX, XX, 31), як це пояснено Шрідхара, коментатором, Улупі показана як дочка царя Маніпура (див. *Вішну Пурана*, перекл. Вілсона, IV, 160). Але покійний Пандит Дайананд Сарасваті, без сумніву найбільший авторитет із санскриту і Пуран в Індії та з цих питань, особисто підтвердив, що Улупі була дочкою Царя Нагів у Паталі або Америці 5000 років тому й, що Нага були Присвяченими.

[489] *«Викрита Ісіда»,* II, 293.

[490] Фо-чжу китайською означає, буквально, Володар Будда або Вчитель Доктрини Будди – Фо.

[491] Ця гора знаходиться на південний-захід від Китаю, майже між Китаєм і Тибетом.

[492] Там само, стор. 293, 294.

через куштування плоду Пізнання – поступово почали обвинувачуватися матеріалістичним духом потомства *у вчиненні гріха* й непослуху «Господу Богу» за намовлянням Змія.

Перші християни, – які захопили у євреїв їхню *Біблію* – настільки мало зрозуміли Езотеричний сенс перших чотирьох розділів Книги *Буття*, що вони не змогли побачити, що непослух не тільки не містив у собі гріха, але, що «Змій» був, насправді, Сам «Господь Бог», котрий так само як Офіс, Логос або носій божественної, творчої мудрості, учив людство, у свою чергу, стати творцями[493]. Вони ніколи не були свідомі того, що Хрест був еволюцією Дерева та Змія і, таким чином, став *порятунком людства*. Внаслідок цього він уже ставав найпершим і основним символом Творчої Причини, застосовним до геометрії, до чисел, до астрономії, до вимірів і до тваринного відтворення. Згідно *Кабали, прокляття осягнуло людину зі створенням жінки*[494]. Коло було відділено від своєї лінії діаметру.

«Виходячи з двонароджувального принципу в єдиному, тобто з андрогінного стану, роз'єднання двонароджувального принципу виявило дві протилежності, призначенням яких після цього стало назавжди полягати у пошуках возз'єднання в первісний стан *єдності*. Прокляття полягало у наступному, – саме Природа, штовхаючи до пошуків, у той же час ухилялася від бажаного наслідку створенням нової істоти, що не відповідає цьому возз'єднанню або бажаному єднанню, завдяки чому природне бажання повернути загублений стан постійно піддавалося і піддається зараз розчаруванню. Саме завдяки цьому болісному процесу постійного прокльону й живе Природа»[495].

Алегорія Адама, вигнаного від Дерева Життя, Езотерично означає, що знову роз'єднана Раса зловжила і принизила Таємницю Життя до меж тваринності та звіроподібності. Бо, як указує *Зохар*, Матронета-Шекіна, символічно дружина Метатрона, – є шлях до великого Дерева Життя, «Потужного Дерева», і Шекіна є Божественна Благодать. Як пояснено, Дерево це досягає небесної долини і приховано між трьома вершинами (верхня Тріада Принципів в людині). Від цих вершин Дерево піднімається вгору (знання Адепта спрямовано вгору) і потім спускається долі (в Адепта на Землі). Це дерево відкривається вдень і приховано під час ночі, тобто, воно відкрите освіченому розуму й приховано від неуцтва, що є ніч[496]. Як говорять Коментарі:

«Дерево Пізнання Добра і Зла росте від коренів Дерева Життя».

Але так само, як пише автор *«The source of Measures»:*

«В *Кабалі* можна ясно бачити, що «Дерево Життя» було єгипетським хрестом у його фалічному аспекті й, що «Дерево Знання» означало роз'єднання і нове возз'єднання для виконання фатальної умови. Зображуючи це в числах, значення букв, що становлять слово *etz* (צע) Дерево, будуть 7 і 9; *сім* є священне жіночне число, а *дев'ять* число фалічної або ж чоловічої енергії. Цей єгипетський хрест виявляє собою символ єгипетського *чоловічо-жіночного* (Ісіда-Осіріс) зародкового принципу в усіх формах, заснованого на первісному прояві, застосовному в усіх напрямках і у всіх сенсах».

Така кабалістична точка зору західних окультистів, і вона відрізняється від більш філософських східних або ж арійських поглядів з цього питання[497]. Роз'єднання статей входило в програму Природи і природної еволюції; і творча здатність в чоловікові й жінці була даром Божественної Мудрості. В істину подібних переказів вірили всі народи давнини, від філософа-патриція до найскромнішого, але духовно спрямованого плебея. І в міру того, як ми продовжимо наші пояснення, ми зможемо довести, що *відносна* істина подібних легенд, якщо й не їхня абсолютна точність, – яка має поруку таких гігантів інтелекту, якими були Солон, Піфагор, Платон та інші, – починає мерехтіти в розумі більше ніж одного сучасного вченого. Він дивується; він стоїть вражений і збентежений перед доказами, які щодня накопичуються перед ним; він відчуває, що не має можливості вирішити багато історичних проблем, які встають перед ним, якщо тільки він не прийме древніх переказів. Тому, говорячи, що ми абсолютно довіряємо древнім записам і *універсальним* легендам, навряд чи ми можемо визнати себе винними перед безстороннім спостерігачем, бо набагато більш освічені письменники й навіть ті, хто належить до сучасних шкіл

---

[493] Читач не повинен забувати, що в *Зохарі*, так само як і в усіх кабалістичних працях, стверджується, що «Метатрон возз'єднався з Шекіна». Тепер Шекіна, як покрив (Благодать) Ейн-Софа, що представляє Логос, і є це саме Дерево Знання, тоді як Самаель – темний *аспект* Логосу – займає лише кору цього дерева і володіє лише знанням *зла*. Як говорить Лакур, який вбачав у Падінні (Книга *Буття*, III) подію, яка теж відноситься до єгипетського посвячення: «Дерево Віщування або ж Знання Добра і Зла ... є наука Тзифона, Генія Сумніву, *тзи* – вчити і *фон* – сумніви. Тзифон – один з Алейм'ів; ми побачимо його скоро, як носія імені Нах, спокусник («*Елохіми*», том II, стор. 218). Тепер же він відомий символістам під ім'ям Ієгови.

[494] Ця точка зору визнана і прийнята всіма отцями церкви, але не таким є істинне Езотеричне Вчення. *Прокляття* почалося не з часу утворення чоловіка або жінки, бо їх роз'єднання було природною послідовністю в еволюції, але *з початком порушення закону*.

[495] Завдяки котрому *людська* природа живе; навіть не тваринна, але облудно направлена, чуттєва і порочна природа, створена *людьми*, а не Природою. Див. Відділ «Хрест і Коло».

[496] Див. *Зохар*, I, 172. *a* і *b.*

[497] Порівняй Відділ «Містерії Гебдомад'и» (семи днів) у другій частині цього тому.

науки, мабуть, вірять у багато речей, у які вірять і окультисти – в «драконів», наприклад, і не тільки символічно, але також і в їх колись реальне існування.

«Дійсно, тридцять років тому було б великою сміливістю запропонувати суспільній думці ряд оповідань, що зазвичай вважалися надзвичайними, і зажадати до них уваги, що приділяється теперішнім реальностям або ж представити, як реальні факти, сказання, з незапам'ятних часів розглянуті як вигадки; так само як і казки няньки, що є в багатьох випадках більш-менш перекрученими легендами, які описують реальних особистостей і події. У цей час подібний вчинок уже менш небезпечний»[498].

Так починається введення до досить цікавої праці Чарльза Гульда, що недавно вийшла (1886) і озаглавлена *«Міфічні Чудовиська».* Він сміливо стверджує свою віру в існування більшості цих чудовиськ. Він висловлює думку, що

«Багато з так званих міфічних тварин, які протягом довгих століть і серед усіх народів служили багатими темами для казок і байок, законно входять в область простої і позитивної природної історії і можуть розглядатися не як створення плідної фантазії, але, як тварини дійсно колись існуючі й про яких, на нещастя, дійшли до нас лише неповні й неточні описи, імовірно, досить переломлені в тумані століть; … перекази про тварин, *які колись існували поруч з людиною, причому деякі серед них були настільки дивовижні й жахливі, що на перший погляд вони здаються неможливістю…*

Особисто для мене більшість цих тварин не химери, але об'єкти для розумного вивчення. Дракон, замість того, щоб бути твариною, породженою фантазією арія, як наслідок споглядання блискавок, що освітлювали печеру, у якій він жив, як це думають деякі міфологи, є тварина, що колись жила й тягнула свої важкі кільця-звої, і, можливо, навіть літала...

Для мене існування єдинорога не здається чимось неймовірним і, насправді, навіть більш імовірним, ніж та теорія, що приписує походження його місячному міфу…[499]

Зі своєї сторони, я сумніваюся у звичайному походженні міфів «від споглядання видимих процесів зовнішньої Природи». Мені здається, що легше припустити, що час згладив виклад цих часто повторюваних казок до повної невпізнанності їхньої первісної форми, ніж, допустити, що *некультурні дикуни могли володіти силою уяви та поетичною вигадкою, які далеко переважали ті, котрими обдаровані найбільш освічені народи сучасності*. Набагато легше повірити, що ці чудесні розповіді про богів і напівбогів, про велетнів і карликів, про драконів і чудовиськ усіляких описів, є *перетвореннями*, ніж повірити, що вони лише *вигадки*»[500].

Той же самий геолог говорить:

«Палеонтологи успішно простежили існування людини назад углиб століть до періодів, обчислювальних з великими відхиленнями, від *тридцяти тисяч до мільйона* років – періодів, коли вона співіснувала з тваринами, з тих пір давно вимерлими»[501].

Ці тварини були «фантастичні й жахливі», наприклад:

1) Вид *Cidastes*, величезні кістки й хребти яких показують, що вони досягали майже двохсот футів довжини. Останки подібних чудовиськ, числом не менше десяти, знайдені були проф. Марш, розкиданими в долинах, у ненаселених землях Колорадо.

2) Титанозавр Монтанус, що досягає п'ятдесяти або шістдесяти футів довжини.

3) Динозаври в Юраських річищах Скелястих Гір, ще більш гігантських розмірів.

4) Атлантозавр Імманіс, одна стегнова кістка якого понад шість футів довжини й, таким чином, сам він був би більше ста футів довжини. Але, проте, межа ще не досягнута, і ми чули про відкриття останків таких титанічних пропорцій, де гомілкова кістка була більше дванадцяти футів довжини![502] Так ми читаємо про кошмарного сиватеріума в Гімалаях, оленя з чотирма рогами, розмірами зі слона, але, який перевищував його зростом; про гігантського мегатеріума; про колосальних літаючих ящірок, птеродактилів із крокодилячими щелепами при качиній голові й т.д. *Всі вони співіснували з людиною й, досить імовірно, нападали на неї, так само як і людина нападала на них.* І нас намагаються переконати, що та людина розмірами своїми не перевершувала сучасну людину! Чи можливо уявити собі, щоб людина, будучи оточеною в Природі такими кошмарними тваринами, могла вижити, тоді як усі її вороги загинули, якщо тільки сама вона не була колосальним гігантом? Невже ж вона могла долати своєю кам'яною сокиркою сиватеріума або ж гігантського літаючого завра? Завжди будемо пам'ятати, що, принаймні, один учений, Катрефаж, не бачить достатньо наукових підстав, чому людина не могла бути «сучасником найбільш ранніх ссавців і не можна було би простежити її *назад до самого Вторинного Періоду*»[503].

Досить консервативний *prof. Jukes* пише:

---

[498] *«Міфічні Чудовиська»* Гульда, стор. 1.

[499] *«Єдиноріг: Міфологічне Дослідження»* Роберта Брауна, Лондон 1881.

[500] *«Міфічні Чудовиська»,* стор. 2-4.

[501] Там само, стор. 20.

[502] Там само, стор. 36, 37.

[503] *«The Human Species»,* стор. 52.

«Очевидно, казкові літаючі дракони, дійсно існували у віддалені століття нашого світу»[504].

Автор продовжує питати:

«Чи охоплює записана історія людини, що вміщає лише кілька тисяч років, весь хід розвитку її розумного існування? Або ж ми маємо протягом довгих міфічних епох, що тривали більше сотні тисяч років і відбитих у хронологіях Халдеї та Китаю, лише примарні нагадування про доісторичну людину, передані нам традиціями й, можливо, навіть привезені в існуючі тоді країни деякими з очевидців, які вижили, з інших земель, які, подібно надзвичайній Атлантиді Платона, могли бути потоплені або ж стати жертвами якої-небудь іншої великої катастрофи, що зруйнувала їх з усією їхньою цивілізацією?»[505].

Деякі залишки гігантських тварин, такі як слони – самі вже набагато менше своїх предків мастодонтів – і гіпопотами, є єдиними пережитками, і з кожним днем вони усе більше й більше зменшуються в числі. Але навіть вони мали вже декількох піонерів свого майбутнього виду, і зменшилися у своєму розмірі в тих же пропорціях, як і людина. Адже останки слона пігмея Є. Фальконері були знайдені у відкладеннях однієї печери на Мальті; і той же автор стверджує, що вони були знайдені разом з останками пігмея гіпопотама, причому перший був лише два фути шість дюймів висоти. Також ще існує гіпопотам *(Chœropsis) Liberiensis* який, за описом М. Мілне-Едвардса, ростом не перевищує двох футів»[506].

Скептики можуть сміятися і оголосити нашу працю сповненою нісенітниць або чарівних казок. Але, чинячи так, вони лише виправдують мудрість китайського філософа Чунга, який сказав, що:

«Речі, які люди знають, жодним чином не можуть бути порівняні, говорячи кількісно, з речами, які їм невідомі»[507].

Таким чином, вони сміються лише над власним неуцтвом.

———

«СИНИ БОГА» І «СВЯЩЕННИЙ ОСТРІВ»

«Легенда», наведена у «*Викритій Ісіді*»[508] і, яка стосується тієї частини нашої планети, що наука згодна тепер визнати колискою людства, – хоча в дійсності вона була лише однією з *семи* колисок, – говорить наступне:

«Перекази говорять і записи *Великої Книги (Книги Дзіан)* пояснюють, що задовго до днів *Ad-am'a* і його допитливої дружини *He-va*, там де зараз зустрічаються солоні озера та безлюдні й безплідні пустелі, було велике внутрішнє море, що простягалося через Середню Азію до півночі, від гордовитої Гімалайської гряди і її західних відрогів. І на ньому острів, що у своїй незрівнянній красі не мав суперника в усьому світі й був населений останніми залишками Раси, що передувала нашій».

«Останні залишки» означають «Сини Волі та Йоги», які з декількома племенами пережили великий катаклізм. Бо це була Третя Раса, що жила на великому Материку і, яка передувала теперішнім і закінченим людським Расам – Четвертій і П'ятій. Тому, у «*Викритій Ісіді*» було сказано, що

«Ця раса могла однаково легко жити у воді, у повітрі або у вогні, бо вона мала необмежений контроль над елементами. Вони були «Синами Бога»; не тими, які побачили дочок людини, але істинними Елохімами, хоча в східній *Кабалі* вони носять інше найменування. Це були вони, хто передав людям найбільш дивовижні таємниці Природи та відкрив їм невиречене й нині *загублене* «слово».

«Острів» цей, за переказом, існує і зараз, як оаза оточена страшним безлюддям пустелі Гобі – піски якої «не були потоптані ногою людини на пам'яті людей».

«Це слово, що не є словом, колись було поширене по всій земній кулі й воно усе ще зберігається, як віддалена завмираюча луна у серцях деяких привілейованих людей. Ієрофанти всіх грецьких Шкіл знали про існування цього острова; але «слово» була відоме лише Ява-Алейм (на іншій мові Мага-Коган) або ж Верховному Голові кожної Школи і передавалося ним спадкоємцеві лише напередодні смерті. Багато було подібних Шкіл, і старі класичні автори згадують їх.

Не існувало сполучення морем із прекрасним островом, але підземні проходи, відомі лише Очільникам, сполучалися з ним в усіх напрямках»[509].

---

[504] *«Manual of Geology»,* стор. 301.

[505] *Ibid.,* стор. 17.

[506] *«Міфічні Чудовиська»* Гульда, стор. 16. Див. також *«Recherches, etc., des Mammiferes»,* таблиця I, Париж, 1868-1874.

[507] Передмова до *«Шань-Хай Цзинь»* або «Дива Суші та Моря».

[508] Том I, стор. 589 *et seq.*

[509] Існують археологи, які подібно Джеймсу Фергюсону відмовляються визнати значну древність навіть за будь-яким одним пам'ятником Індії. У своїй праці «*Illustrations of the Rock-Cut Temples of India*» він наважується висловити надзвичайно дивну думку, що «Єгипет припинив існувати, як нація, перш ніж найраніший з печерних храмів Індії був розкопаний». Коротше кажучи, він не допускає існування печерних храмів раніше царства Ашоки, і прагне довести, що більшість цих вирубаних у скелях храмів були споруджені протягом періоду, починаючи від часу побожного буддійського царя до руйнування Андрха, династії з Магади на початку п'ятого століття. Ми вважаємо такий висновок цілком довільним.

Традиції стверджують і археологія приймає істину легенди, що чимала кількість із нині квітучих міст Індії побудована на декількох інших містах, утворюючи, таким чином, підземне місто в шість або сім поверхів заввишки. Таким є Делі, а Аллахабад іншим; такі приклади зустрічаються навіть у Європі, так, наприклад, Флоренція, що побудована на декількох загиблих містах Етрурії та інших. Чому ж тоді печери Еллори, Елефанти, Карли і Аджанти не могли бути побудовані над підземними проходами й лабіринтами, як це стверджується?

Звичайно, ми натякаємо не на печери відомі кожному європейцеві, чи то наочно, чи ж зі слів, незважаючи на їхню величезну давність; хоча навіть це заперечується сучасною археологією; але на факт відомий всім присвяченим брахманам Індії і особливо Йогинам, а саме, що немає жодного печерного храму в цій країні, який не мав би своїх підземних проходів, що розходяться в усіх напрямках і, що ці підземні печери й нескінченні коридори, в свою чергу, мають свої печери й коридори.

«Хто може сказати, що загибла Атлантида, – яка теж згадана в *Таємній Книзі*, але знов-таки, під іншим найменуванням, властивим священній мові – не існувала ще в ті дні?» –

Так запитували ми. Без сумніву вона *існувала*, бо вона наближалася до днів своєї найбільшої слави і цивілізації, коли останній з материків Лемурії пішов на дно.

«Великий загиблий Материк, можливо, був розташований на півдні Азії, простягаючись від Індії до Тасманії[510]. Якщо гіпотеза, – яка нині викликає такі сумніву та рішуче відкидається деякими вченими авторами, котрі розглядають це, як жарт Платона – буде коли-небудь засвідчена, тоді, мабуть, учені повірять, що опис материка населеного Богами не був цілком байкою[511]. І тоді вони зрозуміють, що обережні натяки Платона й та обставина, що він приписував розповідь цю Салону і єгипетським жерцям, були лише безпечним способом передати цей факт світу, і в той же час, мистецьки переплітаючи істину з вигадкою, він не зв'язав сказання з собою, видача якого заборонялася йому обітницями прийнятими при Присвяті.

Продовжуючи традиції, ми повинні додати, що клас Ієрофантів розділився на дві категорії[512]: на тих, які одержували вчення від «Синів Бога» з острова і, які були присвячені в божественну доктрину чистих одкровень, та на інших, котрі населяли загиблу Атлантиду, – якщо таким повинне бути ім'я її – і які, будучи іншою расою (породжені *статевим союзом*, але від *божественних* батьків), народжувалися зі здатністю ясновидіння, що охоплювало всі сховані речі й для якого не існувало ні відстані, ні матеріальних перешкод. Коротше кажучи, вони були людьми Четвертої Раси, згаданої в *Попол Вух;* зір їх був не обмежений, і вони пізнавали речі миттєво».

Інакше кажучи, вони були лемуро-атлантами, першими, які мали Династію Духовних Царів, не з Манасів або ж «Примар», як думають деякі[513], але династію справжніх живих Дев або Напів-Богів, чи Янголів, котрі втілилися щоб правити цією Расою і, які, у свою чергу, наставляли її у мистецтвах та науках. Але, позаяк ці Дхіані були Рупа або Матеріальними Духами, то вони не завжди були хорошими. Їхній Цар Тхеветат був саме з останніх, і під поганим впливом цього Царя-Демона Раса Атлантів стала народом злісних «чаклунів».

«Наслідком цього була війна, історію якої було б занадто довго викладати. Сенс її може бути знайдений у перекручених алегоріях раси Каїна, велетнів, і в легенді про Ноя та його праведне сімейство. Зіткнення це закінчилося затопленням Атлантиди, що знайшло собі наслідування в сказаннях про вавилонський потоп і потоп у книгах Мойсея. Велетні й чаклуни «і вся плоть загинула … й усі люди». Всі, крім Ксисуфра і Ноя, по суті цілком тотожних Великому Батькові Тхлінкітхіанів (*Thlinkithians*)[514], що, як говорять, теж урятувався у великому човні, подібно індуському Ною-Вайвасваті.

Якщо тільки взагалі вірити в перекази, ми повинні повірити й подальшому сказанню, що від шлюбного злягання потомства Ієрофантів Острова з нащадками Атланта Ноя, відбулася змішана раса, гарних і поганих. З одного боку, світ мав своїх Енохів, Мойсеїв, різних Будд, своїх численних «Рятівників» і великих Ієрофантів; з іншого боку – «*природжених* чаклунів», які через недолік у силі стримання справжнього духовного просвітління … опоганили свій дар, застосувавши його на погані цілі».

Ми можемо додати до цього свідчення деяких записів і традицій. В *«L'Histoire des Vierges: les Peuples et les Continents Disparus» Louis Jacolliot* говорить:

«Одна з найдавніших легенд Індії, що зберігається в храмах в усному і письмовому переказі, розповідає, що кілька сотень років тому, у Тихому Океані існував величезний материк, який був зруйнований геологічними переворотами, і залишки якого варто шукати в Мадагаскарі, Цейлоні, Суматрі, Яві, Борнео і в найголовніших островах Полінезії.

Подальші відкриття покажуть, що це є хибним і ні на чому не ґрунтується.

[510] Америка в часи свого відкриття називалася деякими з туземних племен *Атланта*.

[511] З тих пір з'явився твір Доннелі *«Atlantis»,* і невдовзі дійсне існування Атлантиди стане науковим фактом.

[512] Вони так розділені й досі, і теософи та окультисти, котрі пізнали на особистому досвіді дещо стосовно окультної і беззаперечної сили дугпа, знають це дуже добре.

[513] Див. де Мирвілль, *«Des Esprits»,* III, 57, *et seq.*

[514] Див. Макс Мюллер, *«Chips»,* I, 339; *Попол Вух*. Порівн. також Холмберга, *«Ethnographische Skizzen über die Völker des Russischen Amerika»,* Гельсінгфорс,1855.

Плоскогір'я Індустану та Азії, за цією гіпотезою, представляли собою в ті віддалені епохи лише великі острови, що примикали до центрального материка… Згідно з брахманами, країна ця досягла високої цивілізації; і півострів Індустану, збільшений переміщенням вод під час великого катаклізму, лише продовжив ланцюг примітивних переказів, що виникли на цьому місці. Ці перекази дають ім'я Рута народам, що населяли цей величезний екваторіальний материк і від наріччя їхнього *походить санскрит*. Індо-елліністичний переказ, збережений найбільш освіченим населенням, що емігрувало з рівнин Індії, також повідомляє про існування материка й народу, якому воно дає ім'я Атлантида і Атлантиди, й розташовує в Атлантичному океані, в північній частині тропіків.

Крім цього факту, припущення про існування древнього материка в цих широтах, сліди якого можуть бути знайдені серед вулканічних островів і в гористій поверхні островів Азорських, Канарських і мису де Верде, не позбавлено географічної імовірності. Крім того, греки, які ніколи не наважувалися проникнути за межі Геркулесових Стовпів, внаслідок їхнього страху перед таємничим океаном, з'явилися в давнину занадто пізно, коли сказання, збережені Платоном, були вже ні чим іншим, як лише відзвуком індуської легенди. Більше того, коли ми глянемо на планісферу, то побачивши острови й острівці, розкидані від Малайського Архіпелагу до Полінезії, від Зундської Протоки до Острова Пасхі, й, маючи перед собою гіпотезу про материки, що передували материкам населеним нами, неможливо не помістити серед них найбільш значний з усіх.

Релігійне повір'я, спільне для малайців і полінезійців, тобто двом протилежностям Океанського Світу, стверджує, що «всі ці острови входили до складу двох величезних країн, населених жовтими й чорними людьми, які перебували у вічній війні між собою, і, що боги, знудившись їхніми сварками, доручили Океану вмиротворити їх, і останній поглинув обидва материки, і з тих пір неможливо було примусити його видати своїх бранців. Лише вершини гір і плоскогір'я уникли повені, завдяки силі богів, які занадто пізно побачили вчинену ними помилку».

Що б не лежало в цих переказах і, яке б не було місце, де розвивалася цивілізація, більш древня, ніж цивілізація Риму, Греції, Єгипту й Індії, але безсумнівно, що ця цивілізація існувала, і надзвичайно важливо для науки знайти її сліди, якими б не були вони незначними й примарними»[515].

Цей океанський переказ підтверджує легенду наведену із «Записів Таємного Вчення». Згадана війна між жовтими й чорними народами стосується боротьби «Синів Богів» з «Синами Велетнів» або ж з жителями і чаклунами Атлантиди.

Заключний висновок автора, що особисто відвідав усі острови Полінезії і присвятив роки вивченню релігії, мови й переказів майже всіх народів, такий:

«Що стосується Полінезійського материка, який зник під час останніх геологічних катаклізмів, то існування його опирається на такі докази, що ми не можемо більше сумніватися, якщо бажаємо бути логічними.

Три вершини цього материка – Сандвічеві острови, Нова Зеландія, острів Пасхі – далеко відстоять друг від друга, від п'ятнадцяти до вісімнадцяти сотень географічних ліг, і групи проміжних островів: Віті (Фіджі), Самоа, Тонга, Футуна *(? Foutouha),* Увеа *(? Oueeha),* Маркізьких, Таїті, Пумуту *(? Pomatou),* Гамбієри, також відділені від цих крайніх точок відстанню від семи або восьми сотень до тисячі географічних ліг.

Всі мореплавці погоджуються, говорячи, що крайня і центральна група ніколи не могли сполучатися між собою, через їх нинішнє географічне положення, і беручи до уваги ті незначні засоби, які були у них під рукою. Фізично неможливо пропливти таку відстань на пирозі ... без компасу і подорожувати протягом місяців без провізії.

З іншого боку, тубільці Сандвічевих островів, Віті й Нової Зеландії та центральної групи, Самоа, Таїті й ін., *ніколи не знали один одного, ніколи не чули друг про друга до приїзду європейців. І проте, кожне з цих племен стверджувало, що їхній острів колись становив частину суші величезного протягу, що простиралася до заходу з боку Азії.* І коли вони були поставлені віч-на-віч, то виявилося, що вони говорили на одній мові, мали ті ж звичаї, ті ж вдачі й ті ж релігійні вірування. І на питання – «де колиска вашої Раси?» – у відповідь, всі вони лише *простягали руку в напрямку до призахідного сонця*»[516].

Географічно, опис цей трохи розходиться з фактами в Таємних Записах, але показує на існування таких переказів, і це все, що нам потрібно. Адже, як немає диму без вогню, так і переказ повинен мати основу в якій-небудь найближчій істині.

У належному місці буде показано, що сучасна наука цілком підтверджує вищесказане, також і інші перекази Таємного Вчення у зв'язку із двома загиблими Материками. Останки на острові Пасхі, наприклад, є найбільш разючими і красномовними пам'ятками первісних велетнів. Вони такі ж великі, як і таємничі, й досить обстежити голови цих колосальних статуй, що залишилися цілими, щоб при першому ж погляді визнати риси типу й характеру, приписуваного велетням Четвертої Раси. Вони здаються ніби вилитими з однієї форми, хоча й відрізняються рисами – вони мають певний почуттєвий тип, типу приписуваного атлантам (Дайтьям і «Атлант'ам») в езотеричних книгах індусів. Порівняйте їх з обличчями деяких інших колосальних фігур у Центральній Азії – наприклад, з тими біля Бамьяна – з портретними зображеннями, як говорять перекази, Будд, які належали до *колишніх Манвантар;* тих Будд і героїв, які згадані в буддійських та індуських працях, як люди

[515] *Op. cit.,* стор. 13-15.

[516] Там само, стор. 308.

надзвичайних розмірів[517], добрі й святі брати своїх злих єдиноутробних братів; точно так само, як Равана, цар велетень – цар Ланки, був братом Кумбгакарни; всі вони були нащадками Богів через Ріши й, таким чином, подібно «Титанові та його величезному потомству», були «Первістками Неба». Ці «Будди», хоча часто спотворені символічним зображенням довгих, висячих вух, виявляють очевидну різницю, що звертає на себе увагу при першому ж погляді, як раз у самому виразі обличчя, від типу статуй на Острові Пасхі. Вони можуть бути однієї Раси, але перші – «Сини Богів», останні – породження потужних чаклунів. Проте, всі вони суть втілення й, крім неминучих перебільшень народної фантазії і в переказах, всі вони *історичні особистості*[518]. Коли жили вони? Як давно жили ці дві Раси, Третя й Четверта, і, як давно після того, різні племена П'ятої Раси почали свою боротьбу, війну між Добром і Злом? Сходознавці запевняють нас, що хронологія безнадійно заплутана і до безглуздя перебільшена у *Пуранах* та інших індуських Писаннях. Ми цілком готові погодитися з обвинуваченням. Але, якщо арійські письменники зрідка допускали, щоб їхній хронологічний маятник гойднувся занадто далеко в одну сторону, за межі законної границі факту, однак, якщо порівняти розмах цього ухилу з розмахом, що допускається сходознавцями в протилежному напрямку, то помірність буде на боці брахманів. Згодом, саме свідчення Пандитів виявляться більш достовірними і ближчими до дійсності, ніж твердження санскритологів. Урізування санскритологами – навіть якщо воно буде показано, як наслідок задоволення особистої слабкості – розглядається західною думкою, як «*обережне* допущення фактів», тоді як пандит грубо названий у пресі «*брехуном*». Але, звичайно, це не причина, що кожний повинен був бачити речі в тому ж самому світлі! Безсторонній спостерігач може судити інакше. Він може або проголосити, як того, так і іншого несумлінними істориками або ж виправдати обох, кожного на відповідній йому підставі, та сказати – індуси-арії писали це для своїх Присвячених, котрі читали істину між рядками, але не для мас. Якщо вони *навмисно* змішали події і поплутали століття, то це не було з метою обману, але щоб оберегти своє знання від хижого ока чужоземця. Але для того, хто може обчислювати *покоління* від Ману й *ряд втілень* виразно позначених у *Пуранах* у випадку деяких героїв[519], зміст і хронологічний порядок цілком зрозумілі. Що ж стосується західного сходознавця, то йому потрібно вибачити, через його безсумнівне незнання методів, що вживалися архаїчним Езотеризмом.

Але подібні забобони повинні будуть відступити й зникнути вельми скоро перед світлом нових відкриттів. Уже улюблені теорії д-ра Вебера і проф. Макса Мюллера – а саме, що писемність не була відома в Індії навіть у дні Паніні(!) і, що індуси запозичили від македонських греків усі свої мистецтва та науки, включаючи навіть Зодіак і свою архітектуру (за Фергюсоном); цим та іншим подібним безглуздим гіпотезам загрожує загибель. Як раз примара древньої Халдеї з'являється на допомогу Істині. У своїй третій *«Hibbert Lecture»* (1887), проф. Сайс з Оксфордського університету, говорячи про знову відкриті ассирійські й вавилонські циліндри, докладно говорить про Еа, Бога Мудрості, нині ототожненого з Оанн'ом Береза, напівлюдиною, напів-рибою, котрий дав мешканцям Вавилона культуру і *мистецтво письма*. Про цього Еа, якому, завдяки Біблійному Потопу дотепер приписувалася давність ледве у 1500 років до Р. Хр., цей же професор говорить тепер у наступних термінах:

«Місто, присвячене Еа, було Еріду, що стояло 6000 років тому на берегах Перської затоки. Ім'я це означає «місто добре», особливо священне місце, бо воно було центром звідки рання халдейська цивілізація проклала собі шлях на північ. Позаяк бог культури був представлений, як такий, що прийшов через море, то можливо, що культура, центром якої було місто Еріду, було чужоземного походження. Ми тепер знаємо, що сполучення між Халдеєю і Синайським півостровом, так само як і з Індією, існували в доволі ранній період. Статуї, відкриті французами в Тех-Лох (відносяться до 4000 р. до Р. Хр., як найпізніше), були висічені з надзвичайно твердого каменю відомого за назвою діориту, і написи на них вказували, що діорит цей був привезений з Магана – тобто, з Синайського півострова, керованого тоді фараонами. Слід зазначити, що загальний стиль цих статуй нагадує стиль діоритової статуї Кефрена, будівельника другої Піраміди; так на думку Петрі, одиниця виміру, позначена на плані міста, що одна зі статуй Тел-Лох тримає на колінах, є та сама, котра використовувалася будівельниками Пірамід. Вироби з дерева тик були знайдені в Мугхирі або Урі халдейському, хоча дерево це індуського походження; додайте до цього, що древній вавилонський список тканин згадує *синдху* або «серпанок», пояснений, як «матерія рослинна»[520].

---

[517] Деяку приблизну подібність зі статуями в Бамьяні має також статуя Будди висотою 200 ф. – знайдена біля поселення секти Джайн в Південній Індії і, мабуть, зараз єдина, яка залишилася.

[518] Навіть Вільсон визнає, що Рама і Равана були особами, життя яких засноване на «історичних фактах». Перекази Південної Індії однаково приписують цивілізацію ... і заселення її цивілізованими індусами [П'ятої Раси] саме завоюванню Ланки Рамою (*Вішну Пурана*, III. 318) – перемозі «Синів Богів» над чаклунами Атлантиди, говорить *істинний* переказ.

[519] Таким чином нам показують, як приклад, героя, спочатку народженого, як «несправедливий, але хоробрий монарх» (Пуруша) Дайтьїв, на ім'я Хіраньякашипу, який був убитий Аватаром Нара-сінха (Людина-лев). Потім він був народжений, як велетень Равана, цар Ланки, і був убитий Рамою, після чого він знову народився, як Шишупала, син Раджарши (царя Ріши) Дамагоши, і знову був убитий Крішною, останнім втіленням Вішну. Ця паралельна еволюція Вішну (Духа), в образі людини, з представником Дайтьїв може здатися безглуздою, проте, вона дає ключ не тільки до часу відповідних епох, коли жили Рама й Крішна, але навіть до деякої психологічної таємниці.

[520] Порівняй *Sayce, «Hibbert Lectures»,* 1877. стор. 134-138.

Серпанок, нині більш відомий, як серпанок Дакка, був відомий у Халдеї, як індуський (синдху), і дерево тик було у вживанні 4000 років до Р. Хр.; і незважаючи на це, індуси, яким Халдея зобов'язана своєю цивілізацією, як це було доведено полковником Ванс Кеннеді, ці індуси нібито *не знали мистецтва письма*, поки греки не навчили їх абетці, – якщо тільки вірити сходознавцям!

СТАНЦА X

ІСТОРІЯ ЧЕТВЕРТОЇ РАСИ

38. Народження Четвертої Раси (Атлантів). 39. Суб-раси Четвертої Людини починають роз'єднуватися і змішуватися між собою; вони утворять перші змішані раси різного кольору. 40. Перевага Атлантів над іншими Расами. 41. Вони впадають у гріх і породжують потомство та чудовиськ. 42. Перші зачатки антропоморфізму і сексуальної релігії. Вони втрачають своє «третє око».

38. ОТЖЕ, ДВОЄ, ПО ДВА, НА СЕМИ ЗОНАХ, ТРЕТЯ РАСА ЗАРОДИЛА ЧЕТВЕРТУ РАСУ; СУРА СТАЛИ А-СУРА[521].

39. ПЕРША[522], НА КОЖНІЙ ЗОНІ, БУЛА МІСЯЧНОГО КОЛЬОРУ[523]; ДРУГА – ЖОВТА, ЗОЛОТУ ПОДІБНА; ТРЕТЯ – ЧЕРВОНА; ЧЕТВЕРТА – КОРИЧНЕВА, ЩО СТАЛА ЧОРНОЮ ВІД ГРІХА[524]. ПЕРШІ СІМ ЛЮДСЬКИХ НАЩАДКІВ УСІ БУЛИ ОДНОГО КОЛЬОРУ ШКІРИ[525]. НАСТУПНІ СІМ[526] ПОЧАЛИ ЗМІШУВАТИСЯ[527].

Щоб зрозуміти Вірш 38, він повинен бути прочитаний разом з Віршами Станці 9-ої. До цієї точки еволюції людина належала більше до метафізичної, ніж фізичної Природи. Лише після так званого «Падіння», раси почали швидко розвиватися в чисто людський образ. Щоб вивчаючий міг правильно зрозуміти повне значення Падіння, – настільки містичного й трансцендентального в його справжньому значенні, – варто негайно ж повідомити йому подробиці, що передували цьому, через те, що сучасна теологія зробила із цієї події вісь, навколо якої обертаються найбільш згубні та безглузді догми й вірування.

Архаїчні Коментарі, як може пригадати читач, пояснюють, що з Воїнства Дхіані, для яких наступила черга втілитися, як *Ego* безсмертних, але позбавлених розуму *на цьому плані* Монад – деякі «підкорилися» (Закону Еволюції), щойно люди Третьої Раси стали фізіологічно й фізично готовими, тобто, коли відбулося розділення статей. Вони були тими першими свідомими істотами, які, додавши тепер свідоме знання й волю до властивої їм божественної чистоти, «створили», за допомогою Кріяшакті, напів-божественну людину, котра стала на Землі насінням майбутніх Адептів. З іншого ж боку, ті хто ревниво оберігав свою розумову волю – не будучи скуваними ще тоді ніякими оковами матерії – сказали: «Ми можемо вибирати … ми маємо мудрість»[528] і, таким чином, втілилися набагато пізніше – цим вони підготували собі своє перше кармічне покарання. Вони отримали тіла набагато нижче (фізіологічно) своїх астральних образів, бо їхні Відображення (Чхая) належали до Предків нижчого ступеня із Семи Класів. Що ж стосується тих «Синів Мудрості», які «відклали» своє втілення до Четвертої Раси, уже заплямованої (фізіологічно) гріхом і розпустою, ці породили страшну причину, кармічний наслідок якої до цього дня тяжіє над ними. Це відбулося з ними самими, і вони стали носіями цього насіння беззаконня протягом прийдешніх еонів, бо тіла, які вони повинні були одушевляти, стали опоганеними через їхнє власне зволікання[529].

Це й було «Падінням Янголів», як наслідок їхнього повстання проти Кармічного Закону. «Падіння *людини*» зовсім не було падінням, *бо вона була безвідповідальною*. Але, позаяк було винайдено «створення» на основі дуалістичної системи, як «прерогатив тільки одного Бога», – законний *атрибут*, патентований теологією в ім'я

[521] Боги стають Не-Богами.

[522] Раса.

[523] Жовто-біла.

[524] Точно кажучи, лише з часу атлантів, коричневої і жовтої раси гігантів, можна говорити про *людину*, бо лише Четверта Раса була першою і дала цілком людських представників, хоча й набагато більшого росту в порівнянні з нашою расою. У книзі «*Людина, Фрагменти Забутої Історії*» (написаній двома учнями), все, що сказано про Атлантиду, цілком правильно. Саме ця раса, що стала «чорною від гріха», принизивши божественні імена Асурів, Ракшасів і Дайтьїв, передала їх потомству, як імена ворожі. Бо, як сказано, коли Сура, Боги або Дева втілилися в мудрих людей Атлантиди, то імена Асурів і Ракшасів були дані звичайним атлантам. Внаслідок безперервних зіткнень останніх з рештою представників Третьої Раси і «синами Волі та Йоги», імена їхні породили пізніші алегорії про них у *Пуранах*. «Асури було ім'я збірне для всіх атлантів, котрі були ворогами духовних героїв аріїв (Богів)» («*Мап*», стор. 77).

[525] На початку.

[526] Суб-раси.

[527] Свій колір шкіри.

[528] Станца VII, Вірш 24.

[529] Див. Вірш 32-34.

нескінченного Божества їхнього власного створення, – то міць Кріяшакті повинна була розглядатися, як «Сатанинська» і, як присвоєння божественних прав. Таким чином, при світлі таких вузьких понять, попереднє природно повинне розглядатися, як страшний наклеп на людину «створену за образом Божим» і, як ще більше блюзнірство, з погляду мертвої букви догми. «Ваша доктрина», як уже часто говорилося окультистам, «робить із людини, створеної з пороху за образом Божим, із самого початку носія Диявола». «Чому ж тоді робите ви з вашого Бога – Диявола – і крім того обох, створеними за *вашим власним* образом?», – така наша відповідь. Езотеричне тлумачення *Біблії*, однак, доволі відкидає це наклепницьке вигадництво теології. Таємна Доктрина коли-небудь стане справедливою Кармою церков – більше антихристиянських, ніж збори представників найбільш переконаних матеріалістів і атеїстів.

Істинне значення древньої доктрини «Падіння Янголів», у її антропологічному та еволюційному сенсі, міститься у *Кабалі* й вона пояснює *Біблію*. Її насамперед можна знайти у Книзі *Буття*, якщо останню прочитати духом, спрямованим до знаходження істини, не беручи до уваги догм і не маючи упереджених думок. Це легко можна довести. У Книзі *Буття* (VI розд.) і за Енохом, «Сини Бога» – Б'не Алейм – переймаються любов'ю до дочок людей, злягаються з ними й відкривають своїм дружинам таємниці, незаконно пізнані ними в Небесах; і це є «Падіння Янголів»[530]. Але, чим насправді є сама *Книга Еноха*, з якої автор *Одкровення* й навіть св. Іоанн, автор Четвертого Євангелія[531], так щедро наводили виписки у своїх писаннях? Просто *Книгою Присвяти*, що видає в алегоріях і в обережних висловах програму деяких Архаїчних Містерій, що відбувалися у *внутрішніх* храмах. Автор *«Sacred Mysteries among the Mayas and Quiches»*, доволі справедливо подає, що так звані «Видіння» Еноха стосуються його (Еноха) переживань при присвяті й до пізнаного ним у Містеріях; але в той же час він висловлює помилкову думку, що Енох знав їх до свого навернення у християнство (!!). Крім того, він думає, що книга ця була написана «на початку християнської ери, коли … звичаї і релігія єгиптян перебували вже у занепаді»! Це навряд чи можливо, бо Іуда у своєму Посланні[532] наводить місця із *Книги Еноха;* і тому, як зауважує це архієпископ Лаврентій, перекладач *Книги Еноха* з ефіопського викладу, книга ця … «не могла бути добутком письменника, що жив після … або навіть був сучасником» письменників *Нового Завіту*, якщо тільки, дійсно, Посл. Іуди і Євангелія та усе, що йде за ними, не були також добутками вже встановленої Церкви, – що, як говорять деякі критики, не є неможливістю. Але зараз нас більше цікавить «Падіння Янголів» Еноха, ніж сам Енох.

В індуському екзотеризмі ці Янголи (Асури) також оголошені, як «Супротивники Бога»; як ті, які відмовляються від жертвоприносин і шанування на честь Девів. У християнській теології їх узагалі йменують «Занепалими Духами» і героями різних суперечливих легенд, почерпнутих з поганських джерел. *Coluber tortuosus*, «Змій звивистий», найменування це, як говорять, одержало свій початок у євреїв – мало зовсім інший зміст до перекручування його римською церквою; серед інших, *чисто астрономічне* значення.

«Змієві, скинутому з небес *(de orsum fluens),* приписувалося володіння ключами Царства мертвих (τοῦ θανάτου ἀρχή) до дня, коли Ісус побачив його падаючим, «мов блискавка … з небес»[533], всупереч тлумаченню католиками слів *«cadebat ut fulgur».* Насправді це означає, що навіть «дияволи підлеглі Логосу», – який є Мудрість, але в той

---

[530] Взагалі, так звані ортодоксальні християнські уявлення про «занепалих» Янголів або Сатану настільки ж чудові, як і безглузді. Близько дюжини їх можна було би навести, і найрізноманітнішого характеру, що стосується подробиць, і всі вони вийшли з-під пера освічених, світських авторів, «які закінчили університет» в останній чверті нашого століття (IX). Так автор «*Earth's Earliest Ages*», G.H Pember, M.A., присвячує розлогий том тому, щоб довести, що теософи, спіритуалісти, агностики, містики, метафізики, поети і всі сучасні автори зі східних теорій, є відданими слугами «Князя Повітря» і тому, вони безповоротно засуджені. Він описує Сатану і його Антихриста наступним чином:

«Сатана є «Херувим Помазаник» давніх часів... Бог створив Сатану, найпрекраснішого і наймудрішого з усіх своїх створінь у цій частині свого Всесвіту, і зробив його Князем Світу та Потуги Повітря... Він був поміщений в Едемі, набагато більш древньому, ніж Едем Книги *Буття* ... і зовсім іншого та більш субстанціального характеру, схожий на Новий Єрусалим. Таким чином, Сатана досконалий в Мудрості та красі, і його велике царство є наша Земля, якщо і не вся сонячна система... Безсумнівно, ніяка інша янгольська міць, більшої міри або навіть однакової гідності, не була нам явлена. Навіть сам Архангел Михайло явлений Юдою, як такий хто зберігає *повагу по відношенню* до Князя Темряви, як до вищого, незважаючи на всю його злостивість, до тих пір, поки Бог не накаже його скинути». Далі нам повідомляють, що «Сатана, з моменту його створення, був уже оточений *царськими знаками*» (!!), що він прокинувся до свідомості, щоб почути, що повітря було наповнене радісною музикою тих, кого Бог для цього призначив». Потім Диявол «переходить від царської гідності до *гідності священнослужителя*» (!!). «Сатана також був *священнослужитель Превишнього*» і. т.д., і т.д. І тепер «Антихрист буде втіленим Сатаною» (Розділ 3, стор. 56-59). Попередники Пришестя Аполліона вже з'явилися − вони суть теософи, окультисти, автори «*Perfect Way*», «*Викритої Ісіди*», «*Таємниці Століть*» і навіть «*Світла Азії*»! Автор зазначає «визнане походження» Теософії від «скинутих янголів» від «Нефілім'ів» або Янголів з Книги *Буття* (VI) і Велетнів. Йому слід було б також відзначити і своє власне походження від них, як намагається довести це наша *Таємна Доктрина,* − якщо тільки він не відмовляється належати до цього людства.

[531] Порівняй X, 8, де говориться про всіх, хто прийшов до Ісуса, як про «злодіїв та грабіжників».

[532] Вірш. 14.

[533] *Євангеліє від Луки*, X, ст. 18.

же час, як супротивник неуцтва, Сатана або Люцифер. Це зауваження стосується Божественної Мудрості, що падає подібно блискавці, і тим викликаючи до діяльності розум тих, хто бореться з дияволами неуцтва і марновірства. До того часу, коли Мудрість, в образі втілених Духів, Магат'а, спустилася з небес, щоб оживити і розбудити Третю Расу до справді свідомого життя – людство, якщо тільки воно могло бути назване так у його тваринному, позбавленому розуму стані, звичайно, було засуджено *на* моральну, так само як і на фізичну смерть. Говорячи про Янголів, що *впали у зародження*, їх називають метафорично Зміями й Драконами Мудрості. З іншого боку, якщо розглядати християнського Спасителя у світлі Логосу, то можна сказати, що він, подібно Крішні, як людина або ж, як Логос, урятував тих, котрі вірили в Таємні Вчення, від «вічної смерті» і переміг Царство Тьми або Пекла, як робить це кожний Присвячений. Це є людська, земна форма Присвячених і також – позаяк Логос є Христос – той «принцип» нашої внутрішньої природи, що розвивається в нас у Духовне *Ego* – Вище Я, – яке утворюється з нерозривного злиття Буддхі, шостого принципу, з п'ятим[534], духовним розквітом Манасу. «Логос є пасивною Мудрістю в Небесах і свідомою, самодіяльною Мудрістю на Землі» – так учать нас. Це є одруження «Небесної Людини» з «Дівою Світу» або природою, як це описано в *Пемандрі*; результатом якого є потомство їх – безсмертна людина. Саме це називається в *Одкровенні* Св. Іоанна[535] одруженням Агнця з його Нареченою. Це «дружина», нині ототожнена з католицькою церквою, завдяки довільним тлумаченням її прихильників. Але вони, очевидно, забули, що її «одяг» може бути «чистий і білий» *зовні*, подібно «вибіленим трунам», але гниття, яким вона сповнена усередині, не є «праведність святих»,[536] але скоріше кров тих святих, котрих вона «віддала смерті на Землі»[537]. Таким чином, зауваження зроблене великим Присвяченим у *Євангелії від Луки*, – що вказує алегорично на промінь осяяння й розуму, *подібно блискавці, що падає* з небес у серця й розуми звернених до древньої Релігії Мудрості, представленої тоді в новому аспекті мудрим галілейським Адептом[538], було перекручено до невпізнанності, так само як і Його особистість, та перетворено на одну із самих жорстоких і згубних теологічних догм.

Але, якщо лише західна теологія має патент і права автора на все дотичне до Сатани, – у всьому догматичному жаху цієї вигадки, – інші народи та релігії зробили однакові помилки у своєму помилковому тлумаченні положення, що є одним із найбільш глибоко-філософських та ідеальних понять древньої думки. Вони спотворили й, у той же час, дали натяк на правильне значення його у своїх численних алегоріях на цю тему. Також і напівезотеричні догми древнього індуїзму не минули розвинути досить образотворчі символи й алегорії стосовно повсталих і занепалих Богів. *Пурани* наповнені ними; і ми знаходимо прямий натяк на істину у *Вішну Пурані,* в частих натяках Парашари на всіх цих Рудр, Ріши, Асурів, Кумар і Муні, які *повинні народжуватися в кожному столітті* – втілюватися в кожній Манвантарі. Езотерично це рівнозначно тому, як сказати, що «Пломені», породжені від Всесвітнього Розуму або Магата, внаслідок таємничої роботи Кармічної Волі та імпульсу закону Еволюції, спустилися – без усякого поступового переходу – на цю Землю після того, як вони пробилися, як це сказано в *Пемандрі, через* «Сім Кіл Вогню» або, інакше кажучи, через сім проміжних Світів.

Існує Вічний Закон Циклів перевтілень і на чолі цих серій, на початку кожної нової Зорі Манвантари, стоять ті, які відпочивали від втілень у попередніх Кальпах протягом незлічимих Еонів – тобто, вищі й найбільш ранні Нірвані. Саме, це й була черга цих «Богів» втілитися в теперішній Манвантарі; тому й присутність їх на Землі і алегорії, що походять звідси; звідси також і перекручування первісного сенсу[539]. Боги, «*які впали* у зародження», місія яких була завершити *Божественну* Людину, пізніше зустрічаються представленими у вигляді демонів, злих

---

[534] Неправильно говорити про Христа, − як це роблять деякі теософи, − як про Буддхі, шостий принцип в людині. Останній *сам* по *собі* є пасивним і латентним принципом, духовним Носієм Атма, невіддільним від виявленої Всесвітньої Душі. Тільки в об'єднанні і в поєднанні з *Самосвідомістю* стає Буддхі Вищим Я і Божественною та здатною розпізнавати Душею. Христос є сьомий принцип.

[535] XIX, 7.

[536] Там само, вірш 8.

[537] XVIII, 24.

[538] Для більшої ясності скажемо, що той, хто прочитає це місце в *Євангелії від Луки*, побачить, що примітка слідує за доповіддю *сімдесяти* учнів, які радіють, що «навіть біси [дух полеміки і міркувань або ж ворожа міць, бо Сатана означає просто «супротивник» або «протидійний»], коряться нам в ім'я Твоє». (*Від Луки*, X, 17). Тепер «Іменем Твоїм» означає, що ім'я Христос або Логос, або ж Дух істинної Божественної Мудрості, як відмінний від духу інтелекту або чисто матеріального міркування − коротше кажучи, є Вище Я. І коли Ісус відповів і зауважує, що він побачив Сатану, як «Блискавку, що падає з неба», це є лише твердження його ясновидіння, щоб указати їм, що він уже знав про це, а також і натяк на втілення Божественного Променя − Богів або Янголів − *який падає в зародження*. Бо, ні в якому разі, не всі люди отримують користь від цього втілення і у деяких міць ця залишається в латентному стані, ніби мертвою, протягом цілого життя. Істинно, і «хто є Син, не знає ніхто, крім Батька, і хто Батько, не знає ніхто, окрім Сина», як це було не раз сказано Ісусом (вірш 22) − «і церква Христа» менше, ніж хто інший. Лише Присвячені розуміли таємний сенс термінів «Батька» і «Сина» і знали, що це відноситься до Духу і Душі на Землі. Бо Вчення Христа було вчення окультне, яке могло бути пояснено лише при Присвяті. Воно ніколи не призначалося для натовпів, бо Ісус заборонив дванадцятьом Своїм учням ходити до поган і самаритянам (*Від Матв.*, X, 5.) і повторював їм: «Вам дано пізнати таємниці Царства Божого, а тим зовнішнім все буває у притчах». (*Від Марка*, IV, 11.).

духів і ворогів, у боротьбі й війні з Богами або безвідповідальними виконавцями єдиного Вічного Закону. Але жодна з тисячі й однієї алегорії[540] арійського світу не створила поняття таких сутностей, як дияволи й Сатана християнської, єврейської та магометанської релігій.

Істинний Езотеричний погляд на «Сатану» і думка, котрої дотримувалася з цього питання вся древня філософія, чудово викладена в *Appendix'i,* озаглавленому «Таємниця Сатани» до другого видання *«Perfect Way»* д-ра Ани Кінгсфорд[541]. Не можна було дати інтелігентному читачеві кращої та більш чіткої вказівки на істину, тому ми й наводимо кілька виписок:

«1. І на сьомий день [сьомий утвір індусів][542] *могутній Янгол* кинувся геть від Лику Бога, сповнений гніву, люті та нищення, і Бог дав йому владу над зовнішньою сферою[543].

2. Вічність виявила Час: Безмежність дала народження Граничності. Буття зійшло в зародження[544].

3. *Серед Богів не було подібного йому*, у владу якого віддані царства, міць і слава світів.

5. Престоли і царства, династії царів[545], падіння народів, народження церков, тріумф Часу».

Бо, як сказано в Гермесі:

«20. Сатана є Охоронець Воріт у *Храмі Царя:* він стояв перед дверима Соломона. Він тримав *Ключі Святилища;*

21. Щоб жодна людина не могла ввійти туди, крім помазаного, котрий володіє Таємним Вченням Гермеса».

Ці образотворчі й величні вислови відносилися древніми єгиптянами та іншими цивілізованими народами стародавності до *творчого* і *зароджувального Світла Логоса* – Гора, Брахми, Ахура Мазди тощо, як до первинних проявів Вічно-Невиявленого Принципу, чи назвемо ми його Ейн-Соф, Парабрахмо або Зервана Акерне, або ж Безмежний Час, Кала, – але значення його в *Кабалі* нині зменшено. «Помазаник» – котрий володів таємницями та містеріями Гермеса або Будха, Мудрості, і, якому одному лише довіряються «Ключі від Святилища», Утроби Матері, для того, щоб запліднити її і викликати весь Космос до життя та буття, ставши у євреїв Ієговою, «Богом Зародження» на місячній горі – Синай, горі Місяця (Син). «Святилище» стало «Святая Святих», і таємна таємниця була олюднена і принижена до «фалізму», скинута в матерію, воістину. Звідси виникла необхідність зробити з «Дракона Мудрості» «Змія» Книги *Буття;* зі свідомого Бога, який потребує тіла для прикриття своєї занадто суб'єктивної Божественності, створити Сатану. Але «незліченні втілення Духу» і «безперервний пульс і струм Бажання»[546] стосуються – перший до нашої доктрини Кармічних і Циклових Втілень, другий – до Еросу, не до пізнішого Бога матеріальної фізіологічної любові, але до Божественного Бажання у Богів, так само як у всій

---

[539] Так, наприклад, у *Пуранах* один із Праджапаті, на ім'я Пуластья, син Брахми − прабатько Ракшаса і прадід Равани, великого царя Ланки в *Рамаяні* − мав у *попередньому втіленні* сина на ім'я Даттолі, який нині відомий, як мудрець Агастья», говорить *Вішну Пурана* (переклад Вілсона, I, 154). Одне це ім'я, Даттолі, має шість варіантів або сім значень. Він відповідно іменується Даттолі, Датталі, Даттотті, Даттотрі, Даттобгрі, Дамбгомбгі та Дамбголі. Кожен із семи варіантів має таємний сенс і в Езотеричних Коментарях, і відноситься до різних етнологічних класифікацій, так само, як і до фізіологічних і антропологічних таємниць первісних рас. Бо, безсумнівно, Ракшаси не є демонами, але просто первісними, лютими велетнями, атлантами, які були розсіяні по поверхні Землі, так само як зараз наша П'ята Раса. Васіштха є запорукою цього, якщо тільки слова його, звернені до Парашари, який намагається трохи чаклувати, і щоб знищити Ракшаса, називаючи це «жертвопринесенням», що-небудь означають. Бо він каже: «Нехай жоден з цих «*нешкідливих*» духів темряви не буде знищений». (Див. подробиці в *Магабгараті*, Аді Парван, s. 176; також у *Лінга Пурані*, Пурвардха, s. 64., перекл. Вілсона, там само, I, 8, 9.).

[540] В одному з листів Магатми ми маємо місце, що має пряме відношення до цих втілюваних Янголів. Лист говорить: «Отже, є і повинні бути невдачі серед Ефіроподібних Рас у багатьох категоріях Дхіані-Коганів або Девів [*розвинених істот, які належали до попереднього* планетного Періоду], так само як і серед людей. Але, позаяк ці *невдахи* занадто просунулися в своєму духовному розвитку, щоб бути насильно відкинутими назад з їх положення Дхіані-Коганів у вир нової первинної еволюції через більш низькі царства, то з ними відбувається наступне: там, де повинна розвинутися нова Сонячна Система, ці Дхіані-Когани притягуються туди плином «раніше» всіх елементалів (сутностей ... які в *майбутньому* розвинуться в людство) і перебувають, як латентна або недієва духовна сила в Аурі Світу, що народжується ... до тих пір, поки не буде досягнута фаза людської еволюції... Тоді вони стають *дієвою* силою і з'єднуються або поєднуються з елементами, щоб *розвинути поступово завершений тип людства*». Тобто розвинути людину і обдарувати її Самосвідомістю, Розумом або Манасом.

[541] *Appendix* XV, стор. 369 *et seq.*

[542] Коли наша Земля повинна була з'явитися з її Планетним Ланцюгом і Людиною.

[543] Наша Земля і фізичний план свідомості.

[544] Коли чисті, небесні Істоти або Дхіані-Когани і великі Пітрі різних категорій, отримали доручення – одні виявити свої Образи або Чхая і зробити з них фізичну людину, інші одушевити і, таким чином, обдарувати її божественним розумом і розумінням Таємниць Творіння.

[545] «Династії Царів», котрі всі вважають себе «помазаниками», що царюють через «Милість Бога», тоді як насправді вони царюють милістю Матерії, Великої Ілюзії, Звабника.

[546] *Ibid., loc. cit.,* вірш 10.

Природі творити і давати життя Істотам. І це могли зробити Промені «Темного Полум'я» (бо воно невидиме і незбагненне), лише самі спустившись у Матерію. Тому, як говорить *Appendix:*

«12. Безліч імен дав Господь йому [Сатані], імена заповітні, таємні та жахливі.
13. … Супротивник, бо Матерія повстала проти Духу, і Час засудив навіть святих Господа.
28. Перебувай у страху перед ним і не гріши: вимовляй ім'я його в трепеті...
29. Бо Сатана є Суддя Справедливості Бога [Карми]; він тримає ваги і меч.
31. Бо йому довірені *Вага й Міра, та Число*».

Якщо ми порівняємо останню фразу з тим, що в Книзі *Ал-Казарі* рабин говорить Принцу, пояснюючи йому *Кабалу*, то знайдемо, що Вага й Міра, та Число в *Сефер Ієцирі* є атрибутами Сефіротів (Три Сефрім або числа, цифри), що покривають все колективне число 10; і, що Сефіроти представляють собою колективного Адама Кадмона, «Небесну Людину», або ж Логос. Таким чином, Сатана і Помазаник були ототожнені древньою думкою. Тому:

«33. Сатана є священнослужитель Бога, Володар семи осель Гадеса, Янгол виявлених світів».

У індусів ці оселі представлені, як сім Лока або Сапталока Землі; бо Гадес або ж Лімбо (Чистилище) Ілюзії, з якого теологія робить область, що межує із Пеклом, *є просто наша сфера*, Земля й, таким чином, Сатана іменується «Янголом *виявлених* Світів».

Саме «Сатана є Богом нашої планети і *єдиним* Богом», і це без усякого алегоричного натяку на його злостивість і розбещеність. Бо він єдиний із Логосом.

«Перший і «старший з богів» у порядку мікрокосмічної [божественної] еволюції, Сатурн (Сатана) [астрономічно] є *сьомий і останній* у послідовності макрокосмічної еманації, будучи окружністю Царства, центром якого є Феб [Світло Мудрості, або Сонце]».

Гностики були праві, називаючи єврейського Бога «Янголом Матерії» або тим, хто вдихнув (свідоме) життя в Адама, і планета якого – Сатурн.

«34. І Бог оперезав стегна його [кільця Сатурна], і ім'я поясу – Смерть».

В антропології цей «пояс» означає людське тіло з його двома нижчими принципами. Ці троє вмирають, тоді як внутрішня Людина безсмертна. Тепер ми наближаємося до *таємниці* Сатани.

«37. … Тільки на Сатані *лежить ганьба зародження*.

38. Він втратив свій незайманий стан [так само як і Кумари через втілення], *розкривши таємниці небесні*, він скував себе.

39. Він оточує оковами і границями все суще...
42. Армії Бога, близнюки (числом дві): в небесах воїнства Михайла; у безодні [виявленому світі] легіони Сатани.
43. Це є Невиявлене й Виявлене; вільне і сковане (в Матерії); цнотливе і занепале.
44. І обоє вони, виконуючи Божественне Слово, Служителі Батька.

Тому:

«55. Святий і шанований Саббат Бога; *благословенне і священне ім'я Янгола Гадеса* [Сатани]».

Бо:

«41. Слава Сатани є тінь Господа [Бога у виявленому Світі]; престол Сатани є підніжжя Адоная [усього Космосу]».

Тому, коли Церква проклинає Сатану, вона проклинає космічне відбиття Бога; вона піддає анафемі Бога, виявленого в Матерії або в об'єктивності; вона проклинає Бога або ж вічно – незбагненну Мудрість, що відкривається як Світло і Тінь, Добро та Зло у Природі, єдиним способом, доступним обмеженому розуму людини.

Це є, воістину, філософське і метафізичне тлумачення або пояснення Самаеля або Сатани, Супротивника в *Кабалі*; ті ж положення й той же сенс зустрічаються в алегоричних тлумаченнях усіх інших древніх релігій. Проте, цей філософський погляд не суперечить пов'язаним із цим історичним записам. Ми говоримо «історичним», бо алегорія та міфічні прикраси навколо ядра переказу, у жодному разі, не перешкоджає цьому ядру бути записом дійсних подій. Таким чином, *Кабала*, повторюючи одкровення незапам'ятних часів колись універсальної історії нашої планети та еволюції її Рас, представила її у легендарній формі різних записів, що ввійшли у зміст *Біблії*. Її історична основа, хоча й у недосконалій формі, пропонується тепер на цих сторінках Таємного Вчення Сходу; і таким чином, алегоричний і символічний сенс Змія Книги *Буття* пояснений, як «Сини Мудрості» – або Янголи з Вищих Сфер, хоча всі вони й кожний із них належить Царству Сатани або Матерії, – які розкрили людям таємниці Небес. Звідси також і всі так звані міфи, індуських, грецьких, халдейських і єврейських

Пантеонів виявляються побудованими на факті й істині. Велетні в Книзі *Буття* виявляються історичними атлантами з острова Ланка та грецькими титанами.

Хто може забути той факт, що колись Троя була оголошена міфом, Гомер, як той, котрий ніколи не існував, особистістю; а існування таких міст, як Геркуланум і Помпея, заперечувалося і приписувалося просто байкам-легендам? Однак Шліманн довів, що Троя дійсно існувала, і два останніх міста, хоча й поховані довгі століття під лавою Везувію, були відроджені й знову живуть на поверхні Землі. Скільки ж іще міст та місцевостей, названих «байками», стоять у списку майбутніх відкриттів, скільки ще особистостей, розглянутих як міфічні[547], стануть, одного чудового дня, історичними, це може сказати лише той, хто читає укази Долі в Астральному Світлі.

Але, позаяк положення Таємного Вчення завжди зберігалися в таємниці й читач навряд чи може сподіватися, що йому будуть показані оригінальні тексти, якщо тільки він не буде прийнятий в учні, то нехай грецькі та латинські вчені звернуться до оригінальних текстів Герметичної літератури. Нехай вони ретельно прочитають, наприклад, перші сторінки *Пемандра* Гермеса Трисмегіста, і, незважаючи на завуальованість викладу, вони побачать там підтвердження нашої доктрини. Там же вони знайдуть еволюцію Всесвіту, нашої Землі, названою «Природою» у *Пемандрі*, і всього іншого, від «Вологого Принципу» або Великої Глибини, Батька-Матері – першої диференціації у виявленому Космосі. Спочатку «Всесвітній Розум», що рука християнського перекладача в первісній передачі перетворила на Бога-Батька; потім «Небесна Людина»[548], велика Сукупність того Сонму Янголів, котрий був занадто чистий для створення нижчих Світів або ж Людей нашої Планети, але, проте, які все ж *упали* у Матерію внаслідок тієї ж самої еволюції, як Другий Логос «Батька»[549].

Синтетично кожний Творчий Логос, або «Син, котрий єдиний із Батьком», представляє собою «Воїнство Правителів Світу». Навіть християнське богослов'я зображує сім «Янголів Присутності», як Сили або ж уособлені атрибути Бога, які, будучи створені Ним, так само як і Ману Брахмою, стали Архангелами. Саме римо-католицьке розуміння Божественного Правосуддя, визнаючи у своєму творчому *Verbum Princeps* Очільника цих Янголів *(caput Angelorum)* і Янгола великої Ради *(magni consilii Angelus),* тим самим визнає тотожність Христа з ними.

«Сура стали А-Сурами» – Боги стали Не-Богами – говорить текст; тобто Боги сталі Ворогами – Сатаною при буквальному читанні. Але тепер Сатана буде виявлений у Таємному Вченні, як алегорія Добра і Жертви, як Бог Мудрості під різними іменами.

Кабала вчить, що Гордість і Зарозумілість – два головних порадники Своєкорисливості та Еготизму – є причинами того, що Небеса втратили *третину* своїх божественних мешканців, містично, і *одну третину* зірок, астрономічно; інакше кажучи, перше твердження є алегорія, а друге – факт. Перше, проте, як це показано, тісно пов'язане з людством.

У свою чергу, розенкрейцери, яким таємний сенс переказу був добре відомий, зберегли його для себе, учачи лише, що весь «утвір» відбувся і був наслідком легендарної «Війни на Небесах», викликаної повстанням Янголів»[550] проти Творчого Закону, або ж Деміурга. Це твердження правильне, але *внутрішнє* значення його й зараз є таємницею. Намагатися уникнути подальших пояснень цих труднощів, вдаючись до покриву божественної таємниці або ж оголошуючи гріхом спроби проникнути шляхи її – значить нічого не сказати. Може цього досить для віруючих у непогрішність Папи, але навряд чи це задовольнить філософський розум. Однак, істина, хоча й відома більшості вчених кабалістів, ніколи не була видана жодним із них. Всі вони, як кабалісти, так і символісти, виявили надзвичайне небажання видати первісний сенс Падіння Янголів. У християнині подібне мовчання є

---

[547] Див. «Первісні Ману Людства».

[548] «Небесна Людина», знову прошу зауважити це слово, є «Логос» або езотерично «Син». Тому, позаяк цей титул був даний Христу, який був оголошений Богом, саме, самим Богом, то християнській теології не залишалося вибору. Щоб підтримати свою догму про особисту Трійцю, вона змушена була оголосити, що вона робить і досі, що Логос християнства є єдиним істинним, а всі Логоси інших релігій хибні і представляють собою лише замаскований Принцип Зла, Сатану. Зверніть увагу, куди це призвело західну теологію!

[549] «Бо Розум – божество, котре перебуває в обох статях, будучи Світлом і Життям, виявило своїм Словом інший Розум або Працівника, який, будучи Богом Вогню і Духу, оформив і створив сім інших Правителів, котрі місять у своїх Колах Феноменальний Світ, і постанова яких називається долею або Роком» (Відд. IX, розд 1, вид. 1579 р.). Тут ясно, що Розум, Первісна Всесвітня Божественна думка, не є Невідомим Невиявленим, якщо він є двостатевим – чоловічо-жіночним – але також він не є «Батько» християнства, бо останній чоловічого початку, не андрогін. Насправді «Батько» і «Син», та «Людина» безнадійно сплутані в перекладах *Пемандра*.

[550] Алегорія про Вогонь Прометея є ще одна версія повстання гордого Люцифера, який був скинутий «у безодню» або просто на нашу Землю, щоб жити як людина. Люцифер індусів, Магасура, як кажуть, також почав заздрити Блискучому Світлу Творця і на чолі нижчих Асура (не Богів, але Духів) повстав проти Брахми, за що Шива скинув його в Патала. Але, позаяк в індуських міфах філософія йде рука в руку з алегоричною вигадкою, то «диявол» у них показаний розкаяним, і йому дана можливість удосконалюватися; *езотерично* він грішна людина і може, завдяки Йозі, благочестю та адептству ще раз досягти свого колишнього стану «єднання з божеством». Геркулес, Сонячний Бог, спускається в Гадес (Печеру Посвяти), щоб звільнити жертви від їхніх мук і т.д. Лише християнська церква створює *вічні* муки для диявола і засуджених, яких вона винайшла.

тільки природним. Жоден алхімік, жоден філософ, у часи середньовіччя, не міг вимовити те,[551] що в очах ортодоксальної теології з'явилося би страшним святотатством, бо це негайно привело б їх через «святий» Інквізиційний Суд до катувань і багаття. Але у відношенні до сучасних нам кабалістів і вільнодумних, інша справа. Ми побоюємося, що в останніх це лише людська пиха, марнославство, засновані на гучно відкинутому, але незгладимому марновірстві. З тих пір як церква, у своїй боротьбі з маніхейством, винайшла диявола і помістила теологічного гасильника на божественну блискучу Зірку-Люцифера, «Сина Ранку», створивши, таким чином, найбільш гігантський з усіх її парадоксів, *чорне* і *похмуре* Світло, міф цей пустив своє коріння занадто глибоко в ґрунт сліпої віри, щоб дозволити в наше століття навіть тим, хто не згоден з її догмами і сміється над її наділеним рогами та копитами Сатаною, виступити сміливо й визнати давність найбільш старого з усіх переказів. У коротких словах переказ цей такий. Напів-езотерично «Первонародженим» від Всемогутнього – *Fiat Lux* – або ж Янголам Первинного Світла, було наказано «творити»; одна третина з них повстала і «відмовилася»; тоді як ті, які «підкорилися», як це зробив Фетахіл – виявилися *неуспішними*, що доволі знаменно.

Щоб зрозуміти відмову і неуспішність у їх точному фізичному сенсі, варто вивчити й зрозуміти Східну Філософію; варто ознайомитися з основними містичними положеннями ведантистів, щодо глибокої омани приписувати функціональну діяльність Безмежному і Абсолютному Божеству. Езотерична Філософія стверджує, що під час Сандхья «Центральне Сонце» випромінює *Творче Світло* – так би мовити, пасивно. Причинність латентна. І лише під час активних періодів Буття, воно викликає потік безперервної Енергії, вібруючі струми якої отримують більше діяльності й сили із кожним щаблем семерикових сходів Буття, по яким вони піднімаються. Отже, стає зрозумілим, яким чином процес «творення» або, вірніше, утворення органічного Всесвіту, з усіма його одиницями семи царств, мав потребу в розумних Істотах, – які колективно перетворилися на єдину Істоту або ж Творчого Бога, уже диференційованого із Єдиної Абсолютної Єдності, що не має ніякого стосунку до умовного «утвору[552]».

Тепер ватиканський манускрипт *Кабали* – єдина копія якого (у Європі), як говорять, належала графові Сен-Жермену – містить найповніший виклад Доктрини, включаючи своєрідний виклад, прийнятий люциферіанами[553] та іншими гностиками. І в цьому пергаменті «Сім Сонць Життя» показані в тому ж порядку, в якому ми знаходимо їх у Саптасурья. Однак, тільки чотири з цих згадані в тих виданнях *Кабали*, які можна дістати в громадських бібліотеках, і то навіть у більш-менш затемнених висловах. Проте, навіть це скорочене число цілком

---

[551] Наприклад, чому Еліфас Леві, найбільш безстрашний і відвертий кабаліст, коливався розкрити таємницю так званих Занепалих Янголів? Він був обізнаний про цей факт і знав істинне значення алегорії в її релігійному та містичному, так само як і в фізіологічному сенсі, бо це доведено його об'ємними працями і частими натяками на це. І, тим не менше, після, принаймні, сотні натяків на це у своїх колишніх працях, Еліфас у пізнішій своїй праці «*Історія магії*» (стор. 220, 221) каже: «Ми протестуємо всіма силами проти самодержавства і всюдисущності Сатани. Ми *не збираємося стверджувати або заперечувати тут переказ про Падіння Янголів*... Але, якщо так, ... то князь повсталих янголів, у кращому випадку, може бути останнім і найбільш безсилим серед засуджених – тепер, коли він роз'єднаний з божеством, яке є головним принципом усякої могутності». Це туманно і доволі ухильно, але подивимося, що пише Харгрев Дженнінгс із властивим йому дивним і переривчастим стилем:

«Св. Михайло і Св. Георгій, обидва вони, є прообразами. Вони або особистості зведені в святість, або проставлені герої, або представляють собою апофеоз великих сил. Кожен із них зображується зі своїми силами й здібностями, атрибутами. Причому останні відтворені і стоять помноженими – відмічені різними іменами в усіх міфологіях (включаючи і християнську). Але ідея, що відноситься до кожного з них, є спільною. Ідея та уявлення її полягає в понятті всемогутнього Витязя – немовляті подібного в «його незайманій чистоті» – і настільки могутнього, що ця сповнена божественності невинність (Серафим «більше знає» і Херувим «більше любить») може вразити світ (виражений, так би мовити, в магії Люцифера, але засуджений) і протистояти майстерним побудовам, завойованим зі зволення превишнього – майстерною побудовою («цієї сторони життя») – чудового відступника, могутнього повстанця, який, не дивлячись на це, все ж є «Носієм Світла», «Люцифером» – «Зіркою Ранку», «Сином Ранку», що є вищим титулом «поза Небесами», бо на небесах він не може бути, але поза Небес він є все. В одному зі своїх аспектів, мабуть, неймовірному, бо читач повинен взяти до уваги, що якості не мають статі – цей Архангел Михайло є «небесна енергія», непереможна і безстатева – або щоб вшанувати його великими характеристиками – він непереможний, «Воїн-Цнотливий», одягнений ... і, в той же час, озброєний в кольчугу заперечення гностиків, «відмовою створювати». Це є ще одним міфом, «міфом всередині міфів», вражаюча «таємниця з таємниць», бо вона така неймовірна і суперечлива. Незрозуміла так само, як і Апокаліпсис. Незбагненна так само, як саме «Одкровення» («*Phallicism*», стор. 212, 213).

Проте ця «*незрозуміла і незбагненна*» таємниця буде тепер пояснена і відкрита у Вченнях Сходу. Хоча, кажучи словами вельми обізнаного, але ще більш незрозумілого автора «*Phallicism'a*», жоден смертний, не будучи посвяченим, ніколи не зрозуміє її істинного значення.

[552] «Утвір», звичайно, з попередньої вічної Субстанції або Матерії. Субстанція ця, згідно з нашим Вченням, є Безмежна, Вічно-існуючий простір.

[553] Люциферіани були сектою у четвертому столітті, їм приписувалося вчення, що душа була *чуттєвим* тілом, переданим дитині її батьком, люциани ж склали іншу і більш ранню секту в третьому столітті по Р. Хр., вони вчили тому ж самому і, крім того, що *тваринна* душа не була безсмертна, і засновували свої міркування на істинних кабалістичних і окультних вченнях.

достатнє для свідчення про тотожність походження, бо воно стосується четверикової групи Дхіані-Коганів і доводить, що теорія ця походить з Таємних Вчень аріїв. Як це добре відомо, *Кабала* не виникла серед євреїв, бо останні отримали свої уявлення від халдеїв і єгиптян.

Таким чином, навіть екзотеричні вчення *Кабали* говорять про «Центральне Сонце» і про три другорядні Сонця в кожній Сонячній Системі – включаючи і нашу. Як це показано в митецькій, хоча й занадто матеріалістичній, праці *«Нові Аспекти Життя та Релігії»,* котра є синопсисом поглядів кабалістів у глибоко продуманому і засвоєному аспекті.

«Центральне сонце … було для них [так само як і для аріїв] центром Спокою; центр, до якого, в кінцевому результаті, повинен був бути зведеним весь рух. Навколо цього центрального сонця … «перше із трьох системних сонць … оберталося на полярному плані» … друге, на екваторіальному плані» … і лише третє було нашим видимим сонцем. Ці чотири сонячних тіла були *органами, від діяльності яких залежить те, що людина називає утвором, еволюцією життя на планеті Земля*. Кабалісти думали, що канали або шляхи по яким передавався Землі вплив цих тіл, був електричним… Промениста енергія, що виходить із центрального сонця[554], викликала до життя Землю у вигляді водянистого глобусу … [потяг якого] як нуклея планетного тіла був спрямований до [центрального] сонця ... у сфері притягання якого воно було зароджене... Але промениста енергія, однаково електризуючи обох, утримувала їх одне від іншого, і, таким чином, вона змінила рух устремління до центру притягання в рух навколо цього центру, котрого обертова планета [Земля] намагалася досягти.

В органічній клітинці *видиме сонце* знайшло свою природну утробу і створило за допомогою неї царство тваринне [розвинувши спочатку рослинне], помістивши, нарешті, на чолі його людину, в якій, завдяки животворній дії цього царства, вона зародила психічну клітинку. Але людина, поміщена таким чином на чолі тваринного світу, на чолі утвору, була людиною-твариною, *позбавленою душі, і людиною, яка руйнується*… Отже, людина, хоча, очевидно, і є вінцем утвору, відзначила би своїм пришестям кінець утвору; бо утвір, кульмінований в ній, прийшов би до занепад у випадку її смерті»[555].

Цей кабалістичний світогляд наведений тут, щоб показати цілковиту тотожність його в дусі зі Східною Доктриною. Поясніть чи доповніть вчення про Сім Сонць сімома системами Планів Буття, центральними тілами яких є «Сонця», і ви маєте сім Янгольських Планів, «Воїнство» яких колективно є їхніми Богами[556]. Вони є Головною Групою, розділеною на чотири Класи, починаючи від Безтілесних у спадному порядку до Напівщільних. Ці Класи безпосередньо зв'язані – хоча й доволі різними способами, стосовно довільних зносин і функцій – з нашим людством. У щойно наведеній кабалістичній доктрині вони числом три, синтезовані четвертим, першим і вищим, котре називається «Центральним Сонцем». У цьому полягає велике розходження між семітською та арійською космогонією – одна матеріалізує, олюднює таємниці Природи; інша одухотворяє Матерію, і фізіологія її завжди підлегла метафізиці. Таким чином, хоча сьомий «принцип» досягає людини через усі фази Буття в чистоті й неподільності елементу та безособової єдності, але проходить через – *Кабала* вчить, виходить *із* – Центральне Духовне Сонце й Групу Другого, Полярного Сонця, і обоє вони випромінюють у людину її Атму. Третя Група, Екваторіальне Сонце, цементує Буддхі з Атманом і з вищими властивостями Манасу; тоді як Четверта Група, Дух нашого Видимого Сонця, обдаровує його Манасом і його носієм Кама Рупою або ж тілом пристрастей і бажань – двома елементами Ахамкара, які розвивають *індивідуалізовану* свідомість, особисте *Ego*. Нарешті, Дух Землі в його троїстій єдності, складає фізичне тіло, залучаючи до нього Духів Життя й формуючи його Лінга Шаріра.

Але все слідує закону Циклів, еволюція людини так само як і все інше, і порядок, у якому вона зароджується, описаний повністю у Східних Вченнях, тоді як у *Кабалі* ми знаходимо лише натяки. *Книга Дзіан*, що стосується Первинної Людини, коли вона була вперше створена «Без Кісток», Безтілесним Творцем, говорить:

«Спочатку Подих, потім Буддхі й Син-Відображення [Тіло] «створені» були. Але де була Вісь [Серединний Принцип, Манас]? Людина засуджена. Коли один тільки Нероздільний [Недиференційований Елемент] і Вахан [Буддхі] – Причина Безпричинності – відриваються від виявленого життя».

«Якщо тільки», пояснюють Коментарі:

---

[554] Це «Центральне Сонце» окультистів навіть наука змушена прийняти астрономічно, бо вона не може заперечувати присутності в зоряному просторі центрального тіла в Чумацькому Шляху, точки невидимої і таємничої, вічно прихованого центру тяжіння нашого Сонця і Системи. Але це «Сонце» зовсім інакше розглядається окультистами Сходу. Тоді як західні та єврейські кабалісти, – навіть деякі благочестиві сучасні астрономи, – стверджують, що в цьому Сонці знаходиться особливе перебування Божественності і відносять до нього всі вольові дії Бога – Східні Присвячені стверджують, що, позаяк Над-Божественна Сутність непізнаваного Абсолюту однаково знаходиться в усіх областях і місцях, то «Центральне Сонце» є просто місце Всесвітньої Життєвої Електрики; резервуар, всередині якого зібрана ця Божественна Променистість, вже диференційована при початку кожного Творіння». І незважаючи на те, що воно знаходиться ще в Лайя або в нейтральному стані, воно, тим не менше, є єдиним притягальним, так само як і вічно виливаючим Центром Життя.

[555] Див. *Op. cit.,* стор. 287, 289.

[556] Див. Коментарі до Станц VII. Том I.

«Якщо тільки вони не скріплені й не з'єднані за допомогою Серединного Принципу, Носія особистої свідомості Дживи».

Іншими словами два вищих «принципи» *не можуть мати індивідуальності на Землі*, не можуть бути людиною, якщо немає *(a)* Розуму, Манас-*Ego*, щоб усвідомити себе, і *(b)* земної, помилкової Особистості або Тіла, егоїстичних бажань і особистої Волі, щоб скріпити всю сукупність ніби навколо Вісі, – чим насправді воно і є, – у фізичній формі людини. Саме *п'ятий* та *четвертий* «принципи»[557] – Манас і Кама Рупа – становлять двоїсту Особистість; істинне безсмертне *Ego*, якщо воно асимілювалося із двома вищими принципами, і помилкова минуща Особистість, так зване майявічне або астральне тіло, або тваринно-людська Душа, – обидва ці принципи повинні бути тісно злиті для *повного* земного існування. Втільте Духовну Монаду Ньютона, прищепивши її до найбільш досконалого святого на Землі, у найдосконалішому, яке тільки доступне вашій уяві, фізичному тілі – тобто, у тілі, складеному із двох і навіть трьох принципів, зі Стхула Шаріра, Прани (життєвого принципу) і Лінга Шаріра, – але, якщо в ньому будуть відсутні його серединні й п'ятий «принципи», ви створите лише *idiota* – у найкращому разі прекрасну тварину позбавлену душі, порожню, несвідому видимість, – *«Cogito – ergo sum»* не може виникнути в мозку подібної сутності, в усякому разі, на нашому плані.

Однак, є учні, які давно зрозуміли філософський сенс, що лежить в основі алегорії «Про Занепалих Янголів», настільки спотворену й перекручену римо-католицькою церквою.

«Царство духів і духовного дійства, що виходить і є продуктом волі духу, перебуває поза межами царства душ [божественних] і божественного дійства, стосовно якого воно перебуває в протилежності та протиріччі»[558].

Як сказано в тексті Коментаря XIV:

«Спочатку Буття подібне народжує подібне й нічого іншого, і еволюція, з її обмеженими та умовними законами, настає пізніше. Самосущі[559] *іменуються «Твореннями», бо вони з'являються в Промені Духа, виявленому через міць, властиву його ненародженій Природі, котра поза Часом і [обмеженого або умовного] Простору. Витвори земні, одушевлені й неживі, включаючи і людство, помилково названі утвором і тваринами; вони суть розвиток [еволюція] Роз'єднаних Елементів».*

Далі:

«Небесний Рупа [Дхіан-Коган] створює [людину] за подобою своєю: це є духовна ідеація, наслідок першої диференціації та пробудження світової [виявленої] Субстанції; ця форма є ідеальне Само-Відображення; і це є Людина Першої Раси».

Щоб висловити це ще ясніше, обмежуючи пояснення лише нашою Землею, обов'язком перших «диференційованих» *Ego,* – церква називає їх Архангелами, – було надати Первинній Матерії еволюційний імпульс і спрямувати її творчі сили до утворення її витворів. На це як раз і натякають вислови, як східної, так і західної традиції – «Янголам *було наказано творити*». Після того, як Земля була підготовлена більш *низькими* і матеріальними Силами, і її три царства були досить просунуті по шляху «родючості й розмноження», вищі Сили, Архангели або Дхіані змушені були законом еволюції спуститися на Землю, щоб побудувати вінець її еволюції – Людину. Таким чином, «Самонароджені» й «Самосущі» виявили свої бліді Відображення; але третя Група, «Вогняні Янголи», *повстала* та *відмовилася* приєднатися до своїх товаришів Девів.

Екзотеризм індусів зображує всіх їх у вигляді Йогинів, благочестя яких вселило їм відмовитися від «утвору», бо вони хотіли вічно залишатися Кумарами, «Цнотливими Юнаками», щоб, якщо можливо, випередити своїх товаришів у своєму просуванні до Нірвани – остаточного звільнення. Але, за Езотеричним тлумаченням, це було самопожертвою на благо людства. «Повсталі» не захотіли створювати безвільних, безвідповідальних людей, як зробили це «слухняні» Янголи; також не могли вони обдарувати людські сутності, навіть хоча б тимчасовими відображеннями своїх особистих властивостей, бо останні, належачи до іншого і набагато більш високого плану свідомості, залишили б людину, все-таки, безвідповідальною, отже, це перешкодило б усякій можливості вищого просування. Ніяка духовна і психічна еволюція неможлива на Землі – на найнижчому і матеріальному плані – для того, хто, в усякому разі, на цьому плані, у сутності своїй *досконалий* і не може нагромаджувати ні заслуг, ні пороків. Якби людина залишалася блідим відображенням інертної, незмінної s нерухомої Досконалості, єдиним негативним і пасивним атрибутом істинного *Я єсмь те, що Я єсмь*, вона була б засуджена пройти життя на Землі, ніби занурена у важкий, позбавлений сновидінь, сон; отже, це було б невдалою спробою на цьому плані. Істоти або Істота, колективно названа Елохімом, хто перший вимовив жорстокі слова (якщо тільки вони були дійсно вимовлені): «Побач, людина стала, *як одна з нас*, щоб пізнати добро і зло: й тепер з побоювання, щоб вона також

---

[557] *Четвертий* і *п'ятий* знизу, починаючи від фізичного тіла: *третій* і *четвертий*, якщо рахувати від Атми.

[558] *«New Aspects of Life».*

[559] Янгольські, Духовні сутності, безсмертні в своїй суті, бо вони не обмежені у Вічності; але періодичні й обмежені у своїх Манвантарних проявах.

не опанувала деревом життя і не скуштувала та не стала б жити вічно…», – дійсно, повинен був бути Ільда-Баоф, Деміург назареян, сповнений люті й заздрості проти свого власного творіння, відображення якого створило Офіоморфоса. У такому випадку, просто природно, – навіть із погляду мертвої букви, – розглядати Сатану, Змія в Книзі *Буття*, як істинного творця й благодійника, Батька Духовного Людства. Бо це Він, хто був «Предтечею Світла», блискучим променистим Люцифером, котрий відкрив очі автомату, «створеному» Ієговою, як це стверджується. І це він, хто перший шепнув – «у той день, коли ви скуштуєте їх, ви будете подібно Елохіму, пізнавцями добра і зла», може розглядатися лише у світлі Спасителя. «Супротивник» Ієгови, *«Дух Уособлювач»,* він усе ще залишається в Езотеричній Істині вічно-люблячим «Вісником», Янголом, Серафимом і Херувимом, котрий одночасно «знав» багато і «любив» ще більше, й хто обдарував нас Духовним Безсмертям, замість Фізичного – останнє щось на кшталт нерухливого безсмертя, перетворило би людину на безсмертного «Мандрівного Жида».

Як це викладено в науковій праці Кінга *«Gnostics and their Remains»* про Ільда-Баофа, якого деякі секти вважали Богом Мойсея:

«Ільда-Баоф був далекий від того, щоб бути чистим духом: честолюбство й гордість переважали в його природі. Тому він вирішив порвати всякий зв'язок зі своєю матір'ю Ахамот і створити світ цілком для себе. За допомогою своїх Шести Духів, він створив людину, маючи намір зробити її подобою своєї сили; але це йому зовсім не вдалася, його людина виявилася величезним, бездушним чудовиськом, яка плазує по Землі. Шість Духів змушені були знову представити свою роботу Батькові своєму, щоб він оживив їх. Він зробив це, передавши Промінь Божественного Світла, успадкований ним від Ахамот, яка цією втратою покарала його за гордість і самовдоволення. Людина, будучи так облагодіяна Ахамот за рахунок її власного сина, слідувала імпульсу Божественного Світла, котрий вона передала йому, зібрала подальший запас із утвору, з яким вона була переплетена, і почала виявляти не образ свого творця Ільда-Баофа, але скоріше образ Найвищої Істоти, «Передвічної Людини». Бачачи, що він створив істоту, яка перевершує його самого, Деміург сповнився люті й заздрості. Його образ, насичений пристрастями, відбився в Безодні, як у дзеркалі; відображення оживилося, і з нього повстав «Сатана у вигляді Змія», *Офіоморфоса*, втілення заздрості й лукавства»[560].

Такий екзотеричний виклад гностиків, і алегорія ця, хоча й будучи сектантською передачею, проте, показова і здається життєво правдивою. Це є природний висновок з тексту розділу III у Книзі *Буття*, якщо розуміти його буквально.

Звідси алегорія про Прометея, який викрав Божественний Вогонь, щоб дати людям можливість свідомо слідувати шляхом Духовної Еволюції, перетворивши в такий спосіб найбільш досконалих *тварин* на Землі в потенційного Бога, давши йому волю «силою захопити царство Небесне». Звідси ж і *прокляття* Прометея Зевсом, так само як і прокляття Ієговою-Ільда-Баофом свого «повсталого сина», Сатани. Холодні, чисті сніги Кавказьких гір і невичерпний, обпалюючий вогонь і полум'я невситимого Пекла виявляють два полюси, проте одну думку, двоякий аспект витонченого катування; «Батько Вогню» – уособлена емблема Φωσφόρος (Фосфору), Астрального Світла й Світла в *Anima Mundi* (елемент, про який німецький філософ матеріаліст Молешотт сказав: «Без *Фосфору* немає Думки») – палаючий у лютому Полум'ї своїх земних Пристрастей; у пожежі, запаленій його Думкою, який розпізнає тепер добро і зло й, проте, будучи рабом свого земного Адама, відчуваючи шуліку сумніву й повної свідомості, що гризе його серце – воістину, Прометей, бо він *свідома* й, отже, *відповідальна* істота[561]. Прокляття життя велике, однак, за винятком декількох містиків індусів і суфіїв, які ж нечисленні ті, хто обміняв би всі муки свідомого життя, всі лиха відповідального існування на несвідому досконалість пасивного (об'єктивного) *безтілесного* Буття або навіть на всесвітню нерухому Інерцію, уособлену в Брахмі, під час його «Спокою». Бо, наводячи виписку з талановитої статті того[562], хто, змішавши плани існування та свідомості, впав жертвою цього:

«Сатана [або Люцифер] представляє собою *Активний* початок або, як [М. Жюль] Байссак називає це, «Відцентрову» Енергію Всесвіту [в космічному сенсі]. Він є Вогонь, Світло, Життя, Боротьба, Зусилля, Думка, Свідомість, Прогрес, Цивілізація, Воля, Незалежність. У той же час він – *Біль*, що є реакцією Радості Дії, і *Смерть* – що є Революція *Життя* – Сатана, який горить у своєму власному Пеклі, створеному люттю його власного *momentum* – розповсюджена дезінтеграція Туманності, що повинна сконденсуватися в Нові Світи. І знову й знову терпить він, відповідно, поразку від Вічної Інерції, *Пасивної* Енергії Космосу – невблаганного «*Я єсмь*» – Кремінь, з якого висікаються іскри. І відповідно … він і його прихильники … віддані «Морю

[560] *Op. cit.,* стор. 97-98. Друге видання 1887.

[561] Історії Прометея, Карми та людської свідомості викладені у другій частині, у відділі V.

[562] Стаття одного англійця, блукаючий розум якого знищив його. Син протестантського священика, він став магометанином, потім лютим атеїстом, зустрівши Вчителя, Гуру, він став містиком; опісля теософом, який сумнівається і впадає у відчай – відкинув *білу* магію заради *чорної*, впав у безумство і, нарешті, вступив у римо-католицьку церкву. Потім знову повернув назад і піддав її анафемі, знову став атеїстом і помер, проклинаючи людство, знання і Бога, в якого він перестав вірити. Маючи в своєму розпорядженні всі езотеричні дані для написання «Війни на небі», він зробив з цього напівполітичну статтю, змішавши Малтуса з Сатаною, а Дарвіна з Астральним Світлом. Мир його – *Оболонці*! Він являє собою приклад попередження для учнів, які відпадають. Його забуту могилу можна тепер бачити на мусульманському кладовищі в Джунагурі, Катхіявар в Індії.

Вогню», – бо *саме* Сонце [лише в одному сенсі космічної алегорії] є Джерело Життя в *нашій* системі, де вони очищаються, [що означає, що вони розкладаються на складові частини] і знову піддаються збиванню, щоб перебудувати їх для наступного життя (Відродження) – те *Сонце*, котре, як Початок Активного Принципу нашої Землі, одночасно є *Будинком* і *Джерелом* Світового Сатани…

Більше того, як би для доказу точності загальної теорії Байссака [у його творі *«Диявол і Сатана»*], холод, як відомо, володіє «доцентровою» дією. Під впливом Холоду все скорочується… Під ним Життя *замерзає* або ж вимирає, Думка застигає, і Вогонь затухає. Сатана безсмертний у своєму власному Морі-Вогню – і лише в «Ніфль-Хейм» [холодному Пеклі Скандинавських *Едд*] «*Я єсмь*» може він існувати. Але, незважаючи на це, у Ніфль-Хеймі *є* свого роду *Безсмертне* Існування, і це Існування повинне бути *Безжурне* й *Мирне*, бо воно *Несвідоме* й *Бездіяльне*. У Царстві *Ієгови* [якщо цей Бог представляє все те, що євреї та християни приписують йому] немає ні горя, ні воєн, ні шлюбів, ні видачі заміж, немає змін, *ні Індивідуальної Свідомості*[563]. Усе поглинуто духом Всемогутнього. Це *як раз є Царство Миру і лояльного Підпорядкування, так само як Царство «Повсталого Архангела» є царство Війни й Революцій*… Воно [перше], у дійсності, є те, що Теософія називає Нірваною. Але Теософія вчить, що, *позаяк* Відділення від Первинного Джерела *відбулося*, то Возз'єднання може відбутися лише *через Вольове Зусилля,* – що є виразно Сатанинським за змістом цього нарису»[564].

Саме воно «Сатаничне», з погляду правовірних католиків, бо завдяки прототипу того, що із часом стало християнським дияволом – завдяки Променистим Архангелам, Дхіані-Коганам, які відмовилися створювати, бо вони хотіли, щоб людина *стала своїм власним творцем* і безсмертним Богом, – люди можуть досягати Нірвани й Пристані небесного Божественного Спокою.

Щоб завершити це досить велике пояснення, Таємне Вчення говорить, що Деви-Вогню, Рудри і Кумари, Цнотливі Янголи (до яких належать Архангел Михайло і Гаврило), Божественні «Повстанці» – іменовані всіма євреями матеріалістами і позитивістами, як «Нахаш», або «Позбавлені» – віддали перевагу *прокльону втілення* й довгі цикли земного існування та перевтілення, ніж бачити нещастя, хоча б навіть *несвідоме*, істот, які були проявлені, як відображення зі своїх Братів за допомогою напів-пасивної енергії своїх *занадто духовних* Творців. Якщо «людина повинна скористатися своїм життям так, щоб не вподібнитися тварині, не одухотворити, але *олюднити* своє Я»[565], то для цього вона повинна народитися *людиною*, а не янголом. Тому, переказ вказує, що небесні Йогини добровільно пожертвували собою, щоб спокутувати Людство, що було створено спочатку за подобою Божою і досконалим, обдарувавши його людськими прихильностями і прагненнями. Щоб виконати це, вони повинні були відмовитися від властивого їм стану і спуститися на нашу Сферу, та затвердити на ній своє перебування на весь цикл Мага-Юґи, перемінивши таким чином, свої безособові Індивідуальності на індивідуальних Особистостей – блаженство надзоряного існування на прокляття земного життя. Ця добровільна жертва Вогняних Янголів, єство яких було *Знання* та *Любов*, була перекручена екзотеричними теологіями на твердження, яке показує, що «Повсталі Янголи» були скинуті у «Пітьму Пекла» – нашу Землю. Індуська філософія натякає на Істину, учачи, що Асури, скинуті Шивою, перебувають лише в *проміжному стані*, в якому вони підготовлюються до вищих ступенів очищення та спокути з їхнього злощасного положення; але християнська теологія, – яка стверджує свою основу на шкалі божественної любові, милосерді та справедливості того, до кого вона волає, як до свого Спасителя – бажаючи парадоксально додати силу цьому твердженню, винайшла похмуру догму про Пекло, цей Архімедовий важіль римо-католицької філософії.

Тоді як мудрість рабинів – найбільш позитивна, матеріалістична або ж грубо земна, бо вона все зводить до фізіологічних таємниць, – називає ці Суті «Злими Духами»; а кабалісти – Нахаш, «Позбавленими», як щойно було сказано, і Душами, які, *після того, як вони були відчужені на небесах від Пресвятого* – впали у Безодню на самій зорі свого існування й випередили час, коли вони повинні були спуститися на Землю[566].

Прошу дозволу пояснити відразу, що наші розбіжності не стосуються *Зохара* або якої-небудь іншої книги *Кабали* в її правильному тлумаченні, – бо тлумачення це відповідає нашому, – але лише грубих псевдо-езотеричних пояснень останньої, особливо ж тлумачень християнських кабалістів.

Коментарі говорять:

---

[563] Автор говорить про Ієгову, *діяльного, який бореться* і проклинає, як наче він був синонімом Парабрахмо! Ми навели одне місце з цієї статті, щоб показати, де вона розходиться з теософічними вченнями, бо інакше, з часом, хтось може скористатися цим як зброєю проти нас, як це зазвичай робиться з усім, що друкується в «*Theosophist'i*».

[564] *«Theosophist»,* том III, стор. 68.

[565] Пояснюючи *Кабалу*, д-р Генрі Пратт каже: «Дух був для людини [вірніше, для єврейського рабина] безтілесною, розвтіленою і приниженою істотою, і тому, він був позначений ідеографом Нахаш, «Позбавлений», і представлений, як такий що з'являється і приваблює людську расу – чоловіка через жінку ... у зображенні цього Нахаш, дух був представлений у вигляді змії, бо внаслідок того, що тіло змії *позбавлене кінцівок*, вона розглядалася як знедолена, розбещена та принижена твар». («*New Aspects of Life*», стор. 235). Символ за символ, є люди, які вважали за краще б символ змії – символ мудрості й вічності, хоча й позбавлений кінцівок, символу *Jod* (י) – поетичному ідеографу Ієгови в *Кабалі* – Богу чоловічого символу зародження.

[566] *Зохар*, III, 61 с.

«Наша Земля й людина [суть] породження трьох Вогнів».

Назви цих трьох Вогнів відповідають у санскриті «Електричному Вогню», «Сонячному Вогню» і «Вогню, що виникає від Тертя». Переведені на космічний і людський план, ці три Вогні виявляють собою Дух, Душу й Тіло, Три великі Основні Групи з їх чотирма додатковими підрозділами. Вони змінюються відповідно до Шкіл і – відповідно до своїх застосувань – стають Упадхі й Носіями, або їх Нуменами. В екзотеричних даних вони є уособленнями «трьох синів надзвичайного блиску й пишноти», Агні Абгіманіна, старшого сина Брахми, Космічного Логосу від Сваха, однієї з дочок Дакши[567]. У метафізичному сенсі «Вогонь через Тертя» означає союз шостого принципу Буддхі з п'ятим принципом, Манас, які, таким чином, поєднуються або ж зливаються, п'ятий частково поглинається і стає частиною Монади; у фізичному сенсі він стосується «творчої іскри» або зародку, що запліднює і зароджує людську істоту. Три Вогні, назви яких: Павака, Павамана й Шучи, – засуджені були, внаслідок прокльону Васіштхи, великого Мудреця, «на безмежні перевтілення»[568]. Це доволі зрозуміло.

Тому, Пломені, функції яких поплутані в екзотеричних книгах і, які йменуються, байдуже, чи як Праджапаті, Пітрі, Ману, Асури, Ріши, Кумари[569] і т.д., представлені такими що особисто втілюються в Третій Корінній Расі й, таким чином, вони «постійно втілюються». В Езотеричній Доктрині вони зазвичай називаються Асурами або Асура-Девата або Пітар Девата (Богами), бо, як сказано, спочатку вони були Богами – і найвищими – перш ніж вони стали «*Не*-Богами» і з Духів Неба впали у Духів Землі[570] – *екзотерично*, за ортодоксальною догмою, зауважте це добре.

Жоден теолог або сходознавець ніколи не зрозуміє генеалогії Праджапаті, Ману та Ріши або їхній безпосередній зв'язок – вірніше їхнє співвідношення – з Богами, якщо тільки він не буде мати ключа до древньої Первісної Космогонії і Теогонії, які спочатку були спільними для всіх народів. Всі ці Боги та Напівбоги народжуються на Землі в різних Кальпах і в різних Особистостях; крім того, всі вони *мають свою Карму, чітко написану, причому кожен наслідок відповідає своїй причині.*

Перш ніж інші Станци можуть бути пояснені, цілком необхідно, як це зараз видно, довести, що «Сини Темної Мудрості», хоча й будучи тотожними з Архангелами, яких теологія вирішила називати «Занепалими», були настільки ж божественними й чистими, якщо не більш чистими, ніж усі Михайли та Гавриїли, які так прославляються у церквах. «Древня Книга» також обговорює різні деталі Астрального Життя, які тепер були б абсолютно не зрозумілі читачеві. Тому, вони повинні бути відставлені для пізніших пояснень, а Перша й Друга Раса тепер будуть просто лише згадані. Але ми будемо говорити про Третю Расу – Корінну Расу, що роз'єдналася на дві статі й була перша обдарована розумом; люди розвивалися *pari passu* з Планетою, і остання покрилася «корою» більше, ніж на сто мільйонів років раніше, ніж перша людська під-раса почала, так би мовити, матеріалізуватися або ущільнюватися. Але як говорить Станца:

«Внутрішня людина [Свідома Сутність] була відсутня».

Ця «Свідома Сутність», говорить Окультизм, виходить, ні, у багатьох випадках *є,* самим єством і *esse* високих Розумів, засуджених незмінним законом Кармічної еволюції на втілення в цій Манвантарі.

b) Вірш 39 стосується винятково расових підрозділів. Точно кажучи, Езотерична Філософія учить модифікованій поліґенезі. Адже, встановлюючи людську єдність походження в тому розумінні, що його Прабатьки або «Творці» всі були Божественними Істотами – хоча й різних класів або ступенів досконалості у своїй Ієрархії, – вона, в той же час, учить, що в той період люди були породжені в семи різних центрах Материка. Хоча всі були одного спільного походження, проте, внаслідок цих причин, їхня потенційність і розумові здібності, зовнішні або фізичні форми й майбутні особливості, були доволі різні[571]. Що ж стосується їхнього кольору шкіри, то в *Лінга Пурані* є доволі образотворча алегорія. Кумари – так звані Боги-Рудра – описуються, як втілення Шиви,

---

[567] Дакша «розумний, обізнаний». «Це ім'я зазвичай викликає уявлення про *творчу потужність*». Він син Брахми і Адіті, за іншими версіями він є самонароджувальна міць, яка, подібно до Мінерві, виникла з тіла свого батька. Він Голова Праджапаті, Володарів або Творців Буття. У *Вішну Пурані* Парашара говорить про нього: «В кожній Кальпі [або Манвантарі] Дакша й інші народжуються і знову знищуються». І *Ріг-Веда* стверджує, що «Дакша виник від Адіті, й Адіті від Дакши». Натяк на вічне циклічне відродження тієї ж самої божественної Сутності.

[568] *Бгагавата Пурана*, IV, 24, 4.

[569] Жодна з цих категорій не відрізняється від Пітрі або Прабатьків. Як говорить Ману (III, 284): «Мудрі називають наших батьків Васу; наших дідів з боку батька – Рудра; наших прадідів з боку батька – Адітья, згідно одного з текстів Вед». «Такий вічний сенс Вед», за іншими перекладом.

[570] Те ж саме бачимо ми і в халдейській теогонії, як це і було відкрито в наші дні покійним Г. Смітом у вавилонських переказах написаних на циліндрах. Іштар «Найстаріший на Небі і на Землі. Нижче нього *Igigi* або Янголи Небесні, і Анунакі або Янголи Землі. Ще нижче цих різні класи Духів і «Геніїв», звані Саду, Вадукку, Екіму, Галлу, з яких одні були добрі, інші злі». (Див. «*Міфологію Вавилона*» Сміта, також *Sayce*, «*Hibbert Lectures*». стор. 141).

[571] Деякі з них вище, інші нижче *відповідно до Карми* різних перевтілених Монад, з яких не всі могли бути однакової міри чистоти у своїх останніх втіленнях в інших Світах. Це пояснює різницю в расах, низький розвиток дикуна й інші людські відмінності.

Руйнівника (*зовнішніх форм*), названого також Вамадева. Останній, як один із Кумар, «Вічний Безшлюбний», чистий Дівич-Юнак народжується від Брахми в кожній великій Манвантарі та «знову стає чотирма»; натяк на чотири більші підрозділи людських Рас, що стосується кольору шкіри й типу – і на їх три головні розходження. Таким чином, у двадцять дев'ятій Кальпі – в цьому випадку це натяк на перетворення та еволюцію людської форми, котру Шива постійно руйнує і періодично знову перетворює до самого поворотного пункту великої Манвантари, приблизно до середини Четвертої (Атлантичної) Раси – у двадцять дев'ятій Кальпі, Шива, як Шветалохіта, Корінний Кумара, замість місячного кольору, стає *білим;* у своєму наступному втіленні він *червоний* (в цьому екзотеричний виклад відрізняється від Езотеричного Вчення); у третьому – *жовтий;* у четвертому – *чорний*.

Так Езотеризм розташовує ці сім розходжень із їх чотирма великими підрозділами лише по трьох певних первісних Расах – бо Перша Раса не приймається ним до міркувань, як така, що не мала ні типу, ні кольору, і форма якої, хоча й була колосальною, але майже не мала об'єктивності. Еволюція цих Рас, їхнє формування та розвиток, протікали по паралельних лініях з еволюцією, формуванням і розвитком трьох геологічних страт (*від лат. stratum - пласт, прошарок*), від яких залежав колір людської шкіри, оскільки він визначався кліматом цих зон. Езотеричне Вчення називає три великих підрозділи, а саме – *червоно-жовтий, чорний і коричнево-білий*[572]. Наприклад, арійські раси варіюються зараз від темно-коричневої, майже чорної, червоно-коричнево-жовтої до самого біло-жовтого кольору і, проте, всі вони належать до однієї і тієї ж групі П'ятої Корінної Раси та походять від одного Предка, названого в індуському *екзотеризмі* збірним ім'ям Вайвасвата Ману; останній, пригадайте, є тією Колективною Особистістю, Мудрецем, котрий, як сказано, жив більше 18 000 000 років тому, також і 850 000 років тому – під час занурення останнього з останків Великого Материка Атлантиди[573], і який, як стверджується, живе й *зараз* у своєму людстві[574]. Блідо-жовтий колір є колір першої *щільної Раси*, котра з'явилася у другій половині Третьої Корінної Раси – після падіння її в зародження, як було вже пояснено – приносячи з собою остаточні зміни. Бо лише в цей період відбулося останнє перетворення, що дало народження людині такій, якою вона є зараз, лише у збільшеному розмірі. Ця Раса дала народження Четвертій Расі; «Шива» поступово перетворив ту частину Людства, що стала «чорною від гріха», на «червоно-жовту», нащадками якої є зараз червоношкірі індіанці та монголи, й, нарешті, у коричнево-білі раси, які складають зараз разом із жовтими расами головну масу людства. Алегорія в *Лінга Пурані* цікава, виявляючи велике знання етнології серед древніх.

Читаючи про «останнє перетворення», котре, як сказано, відбулося 18 000 000 років тому, нехай читач зметикує тепер, наскільки більше мільйонів треба було, щоб досягти цієї останньої стадії. І, якщо Людина у своєму поступовому ущільненні розвивалася *pari passu* разом із Землею, то скільки ж мільйонів років протекло впродовж часу Першої, Другої та першої половини Третьої Раси? Адже Земля перебувала в порівняно ефіроподібному стані, перш ніж вона досягла свого останнього щільного стану. Крім того, Архаїчні Вчення говорять нам, що в серединному періоді Лемуро-Атлантичної Раси, саме коли протікали три з половиною Раси після народження Людини, Земля, Людина й усе інше на Планеті були ще більш грубої та більш матеріальної природи, тоді як такі речі, як корали й деякі мушлі були ще у напів-драглистому, астральному стані. Цикли, що вже минули з тих пір, просунули нас далі на протилежній висхідній дузі, уже кілька кроків у напрямку до нашої «дематеріалізації», як висловилися би спіритуалісти. Земля, самі ми й усі інші речі розм'якшилися з тих пір – та, навіть наші мізки. Але деякі теософи заперечують, що ефіроподібний стан Землі, навіть близько 15 або 20 000 000 років тому, «не узгоджується з геологією», котра учить нас, що вітри лютували, дощі падали, хвилі розбивалися об береги, піски переміщалися і збиралися й т.д.; інакше кажучи, всі природні причини, що нині діють, були тоді «у найбільш ранні століття геологічного періоду, у часи найдавніших палеозойських скель», у повній силі. На це дано наступні відповіді. По-перше, який строк приписується геологією цим «найдавнішим палеозойським скелям»? І по-друге, чому вітри не могли дути, дощі падати й хвилі, – очевидно, «вугільної кислоти», як думає це наука, – не могли розбиватися об береги напів-астральної Землі, тобто, що перебуває у стані *в'язкості*? Слово «астральний» в окультній фразеології не означає неодмінно щось тонке, як дим, але, вірніше, «зоряне», блискуче або прозоре у своїх різних і численних ступенях від зовсім флюїдичного до стану *в'язкості*, як було щойно зазначено. Але йдуть подальші заперечення: «Як могла впливати Астральна Земля на інші планети в цій Системі? Чи не відбулася б дезорганізація всього процесу, якби тяжіння однієї планети було раптово усунуте»?

---

[572] Топінар в англ. виданні його «Антропології», з передмовою проф. Брока, каже: «Є *три* основні елементи кольору в людському організмі – а саме, *червоний, жовтий* і *чорний*, будучи змішані в різних кількостях з білим кольором тканин, вони дають ті численні відтінки, які ми спостерігаємо в людській сім'ї». Тут наука, без усякого на те наміру, знову підтримує Окультизм.

[573] Слід запам'ятати, що «останні останки», про які тут ідеться, належать до тих частин «Великого Материка», які ще залишалися, але до жодного з численних островів, що існували одночасно з Материком. Наприклад, «острів» згадуваний Платоном, був одним із таких останків; інші занурилися раніше і в різні періоди. Окультний «переказ» учить, що подібні занурення завжди трапляються, коли відбувається затемнення «Духовного Сонця».

[574] Див. нижче зауваження про Корінних і Сім'яних Ману та відділ про «Первісних Ману Людства», у кінці Коментарів на цю Станцу.

Заперечення явно безпідставне, бо наша Система складена з більш старих і більш молодих планет, з яких деякі мертві – подібно Місяцю, – інші ж перебувають у стані утворення, всупереч твердженню астрономії у протилежному. Також, наскільки ми знаємо, остання ніколи не стверджувала, що всі тіла нашої Системи виникли й розвилися одночасно. Перед-Гімалайські Таємні Вчення відрізняються щодо цього від вчень Індії. Індуський Окультизм учить, що Людство Вайвасвата Ману почалося 18 000 000 років тому. Ми ж говоримо – так, але тільки оскільки це стосується *фізичної* або приблизно фізичної Людини, стосовно кінця Третьої Раси. За межами цього періоду *Людина* або її примарний вигляд могла існувати протягом 300 000 000 років, наскільки ми можемо це знати; *бо нам не видані цифри*, які залишаються таємницею, що належить Великим Учителям Окультної Науки, як це справедливо зазначено в *«Езотеричному Буддизмі».* Більше того, тоді як *Пурани* Індії говорять про одного Вайвасвата Ману, ми ж стверджуємо, що їх було декілька, бо ім'я це збірне.

Тепер ми повинні сказати кілька слів про фізичну еволюцію людини.

———

АРХАЇЧНІ ВЧЕННЯ У «ПУРАНАХ» ТА В «ҐЕНЕЗІ». ФІЗИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ

Скільки б авторка не наводила доказів тому, що система Космогонії та вищеописаної Антропогонії дійсно існує, що записи її *зберігаються* й, що можна знайти її відбитою навіть у сучасних викладах древніх Писань, всі вони будуть не зайвими.

З одного боку – *Пурани* і єврейські Писання з іншого, всі вони засновані на тій же схемі еволюції і, якщо прочитати їх езотерично й передати сучасною мовою, то вони виявляться настільки ж цілком науковими, як і більша частина того, що розглядається зараз, як останнє слово недавніх відкриттів. Єдина різниця між цими двома схемами в тім, що *Пурани*, даючи не менше, але, можливо, приділяючи більше уваги причинам, ніж наслідкам, натякають скоріше на перед-космічні й передґенетичні періоди, ніж на епоху так званого «утвору», тоді як *Біблія*, сказавши лише кілька слів про попередній період, поринає негайно ж у матеріальне зародження, ледве торкаючись передадамічних рас, і береться до викладу алегорій, які стосуються П'ятої Раси.

Які б не були нападки на «порядок утвору» у Книзі *Буття*, – і без сумніву, виклад цей, будучи взятий дослівно, цілком відкритий критиці[575], але індуські *Пурани*, незважаючи на їхні алегоричні перебільшення, при розгляді їх виявляться в повній згоді з фізичними науками.

Навіть те, що на перший погляд здається зовсім безглуздою алегорією, саме прийняття Брахмою образу Вепра, щоб підняти Землю із глибин вод, знаходить собі цілком наукове пояснення в Таємних Коментарях і стосується численних підйомів і занурень, постійної зміни води й суші від найбільш ранніх до пізніших геологічних періодів на нашій планеті; бо наука вчить нас зараз, що дев'ять десятих нашарованих формацій земної кори складалися поступово під водою, на дні морів. Стверджується, нібито древні арії нічого не знали, що стосується природної історії, геології та ін. З іншого ж боку, єврейській расі, навіть її найсуворішим критиком і невблаганним супротивником *Біблії*, ставиться у заслугу зародження поняття монотеїзму «раніше всіх інших, *менш філософських і більш антиморальних релігій* (!!) древнього світу, а також, що вони зуміли утримати це поняття»[576]. Але, в той час, як у біблійному Езотеризмі ми знаходимо символізованими фізіологічні сексуальні містерії та дуже *мало того*, що вимагає *справжня філософія,* – у *Пуранах* можна знайти найбільш наукову та філософську «зорю утвору», що, будучи неупереджено аналізована й передана простими словами замість казкової мови алегорій, виявить, що сучасна зоологія, геологія, астрономія і майже всі галузі сучасного знання були випереджені в древній науці й були відомі філософам давнини у своїх загальних рисах, якщо й не в таких подробицях, як зараз.

Астрономія *Пуран*, з усім її навмисним приховуванням і змішанням з метою збити з пантелику непосвяченого, була визнана навіть Бентлеєм, як істинна наука, й ті, хто ознайомлений з таємницями індуських астрономічних трактатів, доведуть, що сучасні теорії про прогресивну конденсацію туманностей, туманних зірок та сонць, із найдрібнішими подробицями циклічного розвитку сузір'їв для хронологічних та інших цілей – набагато більш

---

[575] Невдала спроба Гладстона примирити зміст Книги *Буття* з наукою (див. його «Зоря творіння» і «Проема до Книги Буття» в «*The Nineteenth Century*» 1886) обрушила на нього Олімпійські блискавки, скинуті Гьокслі. Текст у своїй мертвій букві не виправдовував подібну спробу; і його четвериковий порядок або підрозділ одухотвореного утвору, перетворився на камінь, який, замість того, щоб вбити муху на лобі сплячого друга, вбив саму людину. Гладстон назавжди вбив Книгу *Буття*. Але це не є доказом, що в цій книзі немає Езотеризму. Той факт, що євреї і всі християни, як сучасних, так і ранніх сект, брали все викладене в ній *дослівно* протягом двох тисячоліть, доводить лише їх неуцтво і виявляє велику винахідливість і творчу здатність присвячених рабинів, які склали обидва виклади – Елохічне та Ієговістичне – езотерично і, навмисно, заплутавши сенс початкового тексту гліфами або словами позбавленими голосних. Шість днів (*Yom*) творіння означають шість періодів еволюції, а сьомий день є день кульмінації або досконалості, – але не спокою. Все це відноситься до семи кіл і до семи рас з «особливим творінням» в кожному; хоча вживання слів *Boker*, «зоря» або «ранок» і *Ereb*, «вечірні сутінки» – езотерично мають ті ж значення, що і Сандхья «сутінки» на санскриті – привели до звинувачення в найбільш грубому невігластві щодо порядку еволюції.

[576] *«Modern Science and Modern Thought»,* стор. 337.

точні, ніж ті, які є зараз у розпорядженні європейців, – були відомі Індії досконало. Якщо ми звернемося до геології і зоології, ми побачимо те саме. Що означають міфи й нескінченні генеалогії семи Праджапаті, їхніх синів, семи Ріши або Ману та їхніх дружин, синів і потомства, як не великий звіт прогресивного розвитку й еволюції тваринного утвору, одного виду за іншим? Чи були арії, ці представники високого філософського й метафізичного розуму – автори найбільш досконалих філософських систем, трансцендентальної Психології, різних кодексів Етики, такої граматики, як граматика Паніні, систем філософії Санкхья і Веданти, кодексу моралі (Буддизм), проголошеного проф. Максом Мюллером найбільш досконалим на Землі, – чи були ці арії такими дурнями або дітьми, щоб витрачати час на записування «казок», якими, очевидно, є зараз *Пурани* в очах тих, котрі не мають найвіддаленішого уявлення про їхній таємний сенс? Що означає «байка», генеалогія і походження Кашьяпи з його дванадцятьма дружинами, від яких він мав численне й різноманітне потомство змиїв (Нага), плазунів, птахів і всякого роду живих тварин, котрий, таким чином, є «батьком» усякого роду тварин, як не затуманений запис послідовного порядку еволюції в *цьому* Колі? Поки що ми не бачимо, щоб хто-небудь зі сходознавців виявив хоча б найвіддаленіше уявлення про істини, приховані під алегоріями й уособленнями. *Шатапатха Брахмана*, говорить один із них, дає *«вельми мало зрозумілий виклад»* про походження Кашьяпи.

Згідно з *Магабгаратою, Рамаяною* і *Пуранами* він був сином Марічи, сином Брахми, батьком Вайвасвата, батьком Ману, прабатька людства.

Згідно *Шатапатха Брахмані:* Праджапаті, прийнявши форму черепахи, створив потомство. Те, що він створив, він зробив *(akarot);* звідси слово *kurma (черепаха).* Кашьяпа означає черепаха; тому люди говорять: «Усі тварини є потомство Кашьяпи»[577].

Він був усім цим; він також був батьком птаха Гаруда, «царя пернатого племені», який *походить від плазунів* Нагів і належить до них, але *згодом* стає їхнім смертельним ворогом, – бо він уособлює собою також *цикл*, період часу, коли птахи, котрі розвинулися з плином еволюції із плазунів, у своїй «боротьбі за існування» і «виживання найбільш пристосованого» тощо, повернулися переважно проти тих, від кого вони походять, щоб пожерти їх, спонукувані, можливо, природним законом для надання місця іншим і більш досконалим видам.

У чудовій праці, озаглавленій *«Сучасна Наука й Сучасна Думка»,* Гладстону пропонується урок по природній історії, що показує повну розбіжність *Біблії* з нею. Автор зауважує, що геологія натрапила на «зорю утвору», слідуючи по лінії наукових пошуків:

«Починаючи з найбільш раннього відомого нам викопного *Eozoon Canadense* з Лаврентіївських шарів і продовжуючи слідувати за безперервним ланцюгом, кожна ланка якого міцно зв'язана через періоди: Силурійський з його достатком молюсків, ракоподібних і життя червоподібних до першого натяку на риб; Девонський з його перевагою риб і першою появою плазунів; Мезозойський з його батрахітами; Вторинний період з його утвореннями в яких переважали плазуни морів, суші й повітря, а також почали з'являтися перші слабкі спроби земноводних хребетних; і, нарешті, Третинний Період, у якому життя ссавців розмножилося й тип слідував за типом, і види за видами, поступово диференціюючись і відособлюючись протягом періодів Еоценського, Міоценського та Пліоценського доти, доки ми не доходимо до періодів Льодовикового та доісторичного, і до позитивних доказів існування людини»[578].

Той же порядок з *додаванням* описів тварин, невідомих сучасній науці, зустрічається, загалом, у Коментарях на *Пурани* й, особливо, у *Книзі Дзіан*. Єдина різниця – безсумнівно значна, бо вона подає духовну й божественну природу людини, незалежну від її фізичного тіла в цьому ілюзорному світі, у якому лише *помилкова особистість* і її мозкова основа відомі ортодоксальній психології, – ця різниця наступна. Пройшовши всі, так звані, сім «створінь», що алегорично зображують сім еволюційних змін або, як ми можемо назвати їх, сім під-рас першої Корінної Раси Людства – людина у цьому Колі з'явилася на Землі з самого початку. Пройшовши через усі царства Природи в попередніх *трьох* Колах[579], її *фізична* форма – пристосована до атмосферичних умов цих ранніх періодів – була готова отримати Божественного Мандрівника при першій зорі людського життя, тобто, 18 000 000 років тому. І лише в серединній точці Третьої Корінної Раси Людина була обдарована Манасом. Будучи з'єднані, Два, а потім Три, стали Одним, бо хоча нижчі тварини, від амеби до людини, одержали *свої* Монади, в яких усі вищі якості потенційні, однак, ці властивості повинні були залишатися сплячими доти, доки тварина не досягне своєї людської форми, до цієї стадії Манас (розум) не міг отримати розвитку в них. У тварин кожний принцип паралізований і перебуває, наче у стані утробного плоду, за винятком другого принципу, принципу

[577] *«Hindu Classical Dictionary», Dowson, sub voce.*

[578] *Op. cit.,* стор. 335.

[579] «Дотримуйтесь закону аналогії», – каже Магатма. Атма-Буддхі двоїстий, а Манас троїстий, оскільки перший має два аспекти, а останній три, тобто, як «принцип» *per se*, який тяжіє в своєму вищому аспекті до Атма-Буддхі, у своїй нижчій природі слідує Кама, центру земних і тваринних бажань та пристрастей. Тепер порівняйте еволюцію Рас; Перша й Друга з них належать до природи Атма-Буддхі та є її пасивним Духовним породженням, тоді як Третя Корінна Раса виявляє три різних поділи або аспекти, фізіологічно й фізично – найперші – безгрішні, середня частина її пробуджується до розумності, а третя і остання частина виразно *тваринна*, тобто Манас підпадає спокусам Кама.

Життєздатності, й третього – Астрального, і зачатків четвертого – Кама, що є бажання, інстинкт, – напруга й розвиток якого відрізняється та змінюється згідно видів. Для матеріаліста, перейнятого дарвінівською теорією, це буде казкою, вигадкою; для віруючої у внутрішню, духовну людину, це твердження не буде містити в собі нічого надприродного.

Як говорить Коментар IX:

«Людина була закінчена лише під час свого Третього Циклу Раси, просуваючись до Четвертого. Люди стали «Богами» в добрі та злі, й відповідальними тільки, коли дві дуги зустрілися [після закінчення трьох з половиною Кіл, наближаючись до П'ятої Раси]. Вони були зроблені такими, завдяки Нірманакаям [Духовним або Астральним останкам] Рудра-Кумарів, засуджених знову народитися на Землі» [що означає, що внаслідок природної черги, яка наступила для них, вони були засуджені втілитися на вищій, висхідній дузі Земного Циклу].

Авторка упевнена, що їй доведеться зустрітися із запереченнями, які будуть розглядатися, як непереборні. Нам скажуть, що якщо простежити лінію ембріології, поступовий розвиток кожного індивідуального життя і прогрес того, що, як відомо, відбувається в порядку стадій прогресу до відокремлення, – то все це буде суперечити уявленню, що людина передувала ссавцям. Людина починає, як найбільш скромна й найбільш примітивна червоподібна тварина:

«Від примітивного зачатку протоплазми і з клітини ядра, у якій усе життя зароджується … і «розвивається, проходячи через фази, що не відрізняються від фаз риб, плазунів і ссавців, поки клітина не досягає, нарешті, вищого відособленого розвитку *quadrumanous'a* (чотирирукого) і, зрештою, людського типу»[580].

Це цілком науково й ми нічого не маємо заперечити проти *цього*, бо все це стосується *оболонки* людини, – її тіла, яке у зростанні своєму, звичайно, подібно кожній одиниці, названій колись морфологічною, підлягає таким перетворенням. Не ті, хто учить трансформації мінерального атому шляхом кристалізації, – що є такою ж функцією і має той же стосунок до свого, так званого, *неорганічного* Упадхі або основи, як і утворення *клітин* до їхніх органічних ядер, через рослину, комаху і тварину до людини, – не вони відкинуть цю теорію, бо вона, зрештою, приведе до визнання Універсального Божества в Природі, вічно сущого й вічно невидимого та неосяжного, так само як і до визнання інтра-космічних Богів, які всі були колись людьми[581].

Але ми запитаємо, що може наука і її точні відкриття й нині аксіомні теорії заперечити і протиставити *нашій* Окультній Теорії? Ті, хто вірить у закон еволюції та поступового розвитку від клітини, – яка з життєвої клітини стала морфологічною клітиною, поки, нарешті, вона не пробудилася, як чиста й проста протоплазма, – безсумнівно, ніколи не зможуть обмежити своє переконання однією лінією еволюції! Типи життя незліченні; й крім того, еволюційний процес не протікає з однаковою швидкістю в кожному виді. Природа первинної Матерії в Силурійський Період – ми маємо на увазі «первинну» *матерію* науки – була в усіх основних випадках точно такою ж як і первинна *жива* матерія наших днів, крім ступенів її справжньої грубості. Також ми не знаходимо того, що повинне було би бути знайдено, якби нинішня ортодоксальна теорія еволюції була *цілком* правильна, а саме, постійного прогресу, що не припиняється в усіх видах буття. Замість цього, що ми бачимо? Тоді як проміжні групи тваринних істот, усі прагнуть до більш високого типу й тоді як особливості то одного, то іншого типу розвиваються протягом геологічних століть, змінюють свої форми, приймають нові обриси, з'являючись і зникаючи з калейдоскопічною швидкістю, переходячи з одного періоду в інший, за описом палеонтологів, лише два виключення із загального правила стоять на двох протилежних полюсах життя й типу, а саме, – людина й *нижчі види* істот!

«Деякі добре сформовані форми живих сутностей існували протягом епох величезної тривалості, переживаючи не тільки зміни у фізичних умовах, *але зберігаючи свої форми порівняно без зміни,* тоді як інші форми життя з'являлися і зникали. Такі форми можуть бути визначені, як «стійкі типи» життя й приклади їх досить численні, як у тваринному, так і в рослинному царстві»[582].

Однак, нам не наводять ніяких ґрунтовних причин, чому Дарвін розглядає плазунів, птахів, амфібій, риб, молюсків і т.д., як нащадків від єдиного предка – монери. Також нам не говорять, чи є, наприклад, плазуни прямим потомством амфібій, останні ж потомством риб, а риби інших нижчих форм, – що є безсумнівний факт. Адже Монади пройшли через усі ці форми існування аж до людини на кожному Глобусі-сфері протягом *трьох попередніх* Кіл; кожне Коло, так само як і кожна наступна Сфера від *A* до *G*, були і ще будуть ареною такої ж еволюції, тільки щораз вона повторюється на більш щільній матеріальній основі, ніж попередня. Тому, на питання – «Яке співвідношення існує між астральними прообразами Третього Кола і звичайним фізичним розвитком

[580] Ленг, *op. cit., ibid.*

[581] Всі утруднення в наступному: ні фізіологи, ні патологи ніколи не визнають, що зароджена субстанція клітин, *Cytoblastema* і лужне ложе, з якого народжуються кристали, є одна й та ж субстанція, виключаючи і диференціації для певних цілей.

[582] *Huxley, «Proceedings of the Royal Institution»,* III, 151.

впродовж зародження органічних видів, що передують ссавцям?» – легко відповісти. Одне є туманним прообразом іншого, попереднім, тільки-но накресленим, скороминущим нарисом на полотні предметів, яким призначено одержати свою кінцеву і яскраву форму під пензлем художника. Риба розвинулася в амфібію – жабу – у *тіні* ставків, а людина пройшла через усі свої метаморфози на цій Сфері в Третім Колі, як вона зробила це й у цьому, у своєму Четвертому Циклі. Типи Третього Кола сприяли утворенню типів у нинішньому Колі. На основі найточнішої аналогії, цикл із Семи Кіл і їхня робота над поступовим утворенням людини через усі царства Природи повторюється в мікроскопічній шкалі в перших семи місяцях наростання майбутньої людської істоти. Нехай вивчаючий задумається над цим і зрозуміє аналогію. Як семимісячна, не народжена дитина, хоча вже цілком завершена, однак, потребує ще двох місяців, щоб придбати силу й ущільнитися; так і людина, удосконаливши свою еволюцію протягом Семи Кіл, залишається ще два періоди в утробі Матері-Природи, перш ніж вона народиться або ж, вірніше, відродиться, як Дхіані, ще більш досконала, ніж вона була до того, як вона прагнула, як Монада, на новий складений Ланцюг Світів. Нехай вивчаючий задумається над цією таємницею й тоді він легко переконає себе, що так само як існують фізичні ланки між багатьма класами, так само є певні області, де астральна еволюція зливається з фізичною еволюцією. Про це наука не згадала жодним словом. Людина розвинулася з мавпами й від них і походить, говорить наука? Але тепер розглянемо це протиріччя.

Гьокслі демонструє нам рослини, папороті, мохи-плавуни, які зустрічалися й у Вугільний Період, причому деякі з них тотожні, в родовому відношенні, з нині існуючими, бо:

«Шишка оолітної Араукарії ледве відрізняється від видів, що існують у цей час… Під-царства тварин виявляють подібні ж приклади. *Globigerina* глибин Атлантичного океану тотожна із крейдовими видами тієї ж породи … шари коралів Силурійського періоду дивним чином схожі на корали *millepores* наших морів… Ракоподібні, серед яких вища група скорпіони, представлені в шарах вугілля видом, котрий відрізняється від нині існуючої однорідної тварини лише ... очима [і так далі]».

Все це може бути вкладено авторитетним твердженням д-ра Карпентера відносно ніздрюватих (багатоотвірних) видів.

«Немає доказів якої-небудь основної зміни або прогресу серед багатоотвірних видів, починаючи від палеозойського періоду дотепер… Ніздрювата фауна наших нинішніх родів, імовірно, представляє більш широку шкалу різновидів, ніж у який-небудь із попередніх періодів; *але ніщо не вказує на яку-небудь схильність до розвитку в більш високий тип*»[583].

Так само як ніздрюваті, протозойні найнижчого виду життя, безроті й безокі, не виявляють ознак зміни, крім зростаючого тепер числа їхніх різновидів – так і людина, котра перебуває на самому верхньому щаблі сходів буття, подає ще менше ознак зміни, як ми вже бачили; бо стверджують, що кістяк її палеолітичного предка, в деякому відношенні, навіть перевершує його теперішню будову. Де ж буде та одноманітність закону, на якому наполягають, – те *абсолютне правило*, за яким один вид переходить в інший і, таким чином, невідчутними градаціями, досягаючи вищих типів? Ми бачимо, що сер Вільям Томсон допускає, що минуло 400 000 000 років відтоді, коли поверхня нашої земної кулі стала досить холодною, щоб дозволити присутність на ній живих сутностей[584]; і протягом величезного проміжку часу одного лише Оолітного часу, так званої «Доби Плазунів», ми знаходимо цілком незвичайний різновид і достаток ящурних форм, причому тип амфібії досягає *свого вищого розвитку*. Ми дізнаємося про іхтіозаврів і плезіозаврів в озерах і ріках, і про крилатих крокодилів або літаючих ящірок, після яких у Третинному Періоді:

«Ми зустрічаємо тип ссавців, що виявляють чудові відхилення від раніше існуючих форм ... мастодонти, мегатеріуми та інші великовагові мешканці древніх лісів та рівнин».

Далі нас повідомляють про:

«Поступову зміну одного з відгалужень із розряду чотирируких у ті суті, від яких найбільш первісна людина могла би затверджувати своє походження»[585].

Він може; але ніхто крім матеріаліста не міг би сказати чому, бо немає ні найменшої необхідності для цього, і факти не встановлюють подібну еволюцію, бо ті, хто найбільш зацікавлений у доказах цього, зізнаються у своїй повній безуспішності знайти хоча б єдиний факт для підтвердження своєї теорії. Немає необхідності, щоб незліченні типи життя представляли собою членів одного прогресуючого виду. Вони є «результат або продукт різноманітних і різних еволюційних відхилень, що трапляються то в одному, то в іншому напрямку». Тому, набагато справедливіше сказати, що мавпа розвинулася в чотирирукий вид, ніж, що первісна людина, – яка *залишалася незмінною* у своїй людській відособленості із часу відкриття в найдавнішому шарі першого кістяка

[583] *«Introduction to the Study of the Foraminifera»,* стор. XI.

[584] *«Transactions of the Geological Society of Glasgow»,* том III. Але, як не дивно, нещодавно він знову змінив свою думку. Сонце, говорить він, існує 15 000 000 років.

[585] *Bastian, «Beginnings of Life»,* II, 622.

серед копалин, і різновид якої, крім кольору й типу обличчя, ніде не був знайдений, – походить і розвинулася від одного предка, спільного їй з мавпою.

Що людина, так само як і інші тварини, зароджується в клітині та розвивається «через фази не відмінні від стадій риби, плазуна та ссавця доти, доки клітина не досягне високого відособленого розвитку виду чотирирукого й, нарешті, *людського типу*», є окультною аксіомою, що має за собою давнину тисячоріч. Кабалістична аксіома: «Камінь стає рослиною; рослина твариною; тварина людиною; людина Богом», тримається непохитно протягом століть. Геккель у своїй праці *«Schöpfungsgeschichte»* наводить паралельний малюнок, що представляє два ембріони – ембріон шеститижневого щеня та ембріон восьми-тижневої людини. Обоє вони, крім невеликої різниці в будові голови, яка у людини ширше й більша навколо мозку, не відмінні.

«Дійсно, ми можемо сказати, що кожна людська істота проходить через стадію риби і плазуна, перш ніж вона досягне стадії ссавця й, нарешті, людини.

Якщо ми будемо розглядати її в більш розвинутій стадії, коли ембріон уже пройшов через форму плазуна, то ми побачимо, що на тривалий час лінія розвитку залишається такою ж, як і у інших ссавців. Рудиментарні кінцівки цілком однакові, п'ять пальців на руках і ногах розвиваються точно так само, і подібність *між ембріонами людини та собаки, після чотиритижневого росту, така, що майже неможливо розрізнити їх*. Навіть у восьми-тижневому віці, ембріон людини являє тварину з хвостом, ледве відмінну від ембріону щеняти»[586].

Чому ж тоді не вести людину й собаку від одного спільного предка або ж від плазуна – нага, замість того, щоб сполучити людину з чотирируким? Це було б настільки ж логічно, якщо не більше? Форма й стадії людського ембріона не змінилися з часів історичних, і ці метаморфози були відомі Ескулапові й Гіппократові, так само як і Гьокслі. Тому, позаяк кабалісти відзначили це ще від часів доісторичних, відкриття це не нове[587].

Адже ембріон людини не більше запозичив від мавпи, ніж від якої-небудь іншої тварини, але містить у собі *сукупність царств природи*, і позаяк він, очевидно, представляє набагато більш «стійкий тип» життя, ніж навіть ніздрюваті, то так само нелогічно буде стверджувати її походження від мавпи, як і простежити її зародження від жаби або собаки. Як Окультна, так і Східна Філософія вірять в еволюцію, котру Ману та Капіла[588] викладають із набагато більшою ясністю, ніж будь-який вчений сьогодення. Немає потреби повторювати те, що було вже вичерпно обговорено у *«Викритій Ісіді»,* бо читач може знайти в наших ранніх томах[589] всі ці доводи й опис основи, на якій лежать усі східні доктрини Еволюції. Але жоден окультист не може прийняти безрозсудних припущень, що всі, нині існуючі форми, починаючи від «амеби без будови до людини», є прямолінійним потомством організмів, які жили мільйони й мільйони років тому, до народження людини в до-Силурійські періоди, у морях або ж у земному мулі. Окультисти вірять у *Вроджений Закон Прогресивного Розвитку*[590]. Дарвін ніколи не вірив у нього й сам висловлює це, бо ми знаходимо його твердження, що, позаяк *не може бути переваги* «для мікроскопічних інфузорій або ж для глиста … стати високоорганізованим», то «природний добір», що *не включає неодмінно прогресивний розвиток*, – дає спокій мікроскопічній тварині та хробаку, й глисту, в їхній якості «стійких видів»[591].

Не помітно дії *одноманітного* закону в подібному поводженні Природи, і вона скоріше походить на розпізнавальне дійство якогось *понад*-фізичного відбору; можливо, той аспект Карми, що східні окультисти назвали б «Законом Уповільнення», має якесь до цього відношення.

Але, є багато причин сумніватися, чи надавав сам Дарвін коли-небудь того значення своєму закону, яке приписується зараз йому його атеїстичними послідовниками. Знання про різноманітні форми життя, що існували в минулі геологічні періоди, досить мізерне. Причини цьому, що наводяться д-ром Бастіеном, дуже показові:

«По-перше, внаслідок недосконалого виду, у якому деякі форми можуть бути представлені в шарах, що належали даному періоду; по-друге, в силу надзвичайно обмеженого характеру досліджень, зроблених у цих досить слабо представлених шарах; і по-третє, позаяк стільки частин цих записів зовсім недосяжні для нас – майже всі, що перебувають під шарами Силурійської Системи, були знищені часом, тоді як ті дві третини земної поверхні, в яких перебувають шари, що залишаються, нині покриті морями. Тому Дарвін говорить: «З моєї сторони, приймаючи метафору Лайелля, я розглядаю геологічний запис, як історію світу, недостатньо збережену й написану на мінливих наріччях; *з цієї історії ми маємо лише останній том*, що стосується

[586] Ленг, *«Сучасна Наука й Сучасна Думка»,* стор. 171.

[587] Це зауважено та наполовину пояснено у *«Викритій Ісіді»,* том I, стор. 389.

[588] Звідси й філософія в алегорії 7, 10 і, нарешті, 21 Праджапаті, Ріши, Муні тощо, які всі представлені, як «Батьки» різних істот і речей. Порядок семи класів або видів рослин, тварин і навіть неживих предметів, наведених випадково у *Пуранах*, зустрічається в декількох коментарях у правильній повторюваності. Таким чином, Прітху є батько Землі. Він «доїть» її і змушує її приносити всілякі злаки та рослини, й усі вони детально перераховані й описані. Кашьяпа є «батьком» усіх плазунів, змій, демонів тощо.

[589] Див. том I, стор. 151 *et seq.,* «Дерево Еволюції» – «Світове Дерево».

[590] Але контрольований і змінюваний, однак, законом Уповільнення, який при появі більш високого типу, накладає обмеження на прогрес усіх видів.

[591] Див. *«Походження Видів»,* стор. 145.

тільки двох або трьох країн. Із цього тому *лише тут і там зберігся короткий розділ*, і на кожній сторінці *лише тут і там кілька рядків*»[592].

Звичайно, не на підставі таких незначних даних може наука сказати своє останнє слово. Також не внаслідок гордості людської або ж нерозумного переконання, що людина представляє, навіть тут на Землі, – можливо в *наш* час, – вищий тип життя, не з цієї причини Окультизм заперечує, що всі попередні форми людського життя належали до типів нижчих, ніж наші власні, бо це не так. Але просто тому, що «відсутня ланка», яка незаперечно довела б існуючу теорію, ніколи не буде знайдена палеонтологами. Вірячи, як робимо це ми, що людина протягом попередніх Кіл розвинулася і пройшла через найнижчі форми кожного життя, рослинного та тваринного на Землі, немає нічого принизливого в уявленні орангутанга, як предка нашої фізичної форми. Цілковито навпаки, бо це незаперечно підтвердило б Окультну Доктрину, що стосується кінцевої еволюції в людину всього, що знаходиться в земній природі. Можна навіть запросити, яким чином біологи й антропологи, прийнявши твердо теорію про походження людини від мавпи, – залишили дотепер незачепленим питання про майбутню еволюцію нині існуючих мавп у людину? Це лише логічний наслідок першої теорії, – якщо тільки наука не захоче зробити з людини привілейовану істоту, а з її еволюції щось, що *не має собі прикладу* в Природі, цілком *особливий* і єдиний випадок. Отже, це все до чого приводить нас фізична наука. Однак причина, чому окультисти відкидають гіпотези Дарвіна й особливо Гьокслі, полягає в тім, що не людина, але саме мавпа, чітко кажучи, є особливим і єдиним прикладом. Людиноподібна мавпа є *випадковий утвір*, насильницьке зростання, результат неприродного процесу.

Окультна Доктрина представляється нам більш логічною. Вона учить вічно незмінному Закону Циклів у Природі, причому останній, не маючи особистого «особливого накреслення», діє за одноманітним планом, що переважає протягом усього Манвантарного періоду, і стосується земляного хробака, так само як і людини. Ні той, ні інша не шукали життя, тому обоє вони перебувають під тим же Еволюційним Законом і обоє повинні просуватися згідно Кармічного Закону. Обоє почали від того самого Нейтрального Центру Життя, й обоє повинні знову поринути в нього при завершенні Циклу.

Не заперечується, що в Попереднім Колі людина *була* гігантською мавпоподібною твариною; і коли ми говоримо «людина», можливо, ми повинні були би сказати груба форма, що розвивалася для користування нею людиною лише в цьому Колі – середини або ж перехідної точку якої ми ледве досягли. Також, впродовж перших двох з половиною Корінних Рас, людина не була тим, чим вона є зараз. Цієї точки вона досягла, як уже було сказано, лише 18 000 000 років тому, під час Вторинного Періоду, як ми це стверджуємо.

До цього часу вона була, за переказами і Окультним Вченням, «Богом на Землі, котрий впав у Матерію» або зародження. Це може бути прийнято або відкинуто, бо Таємна Доктрина не нав'язує себе, як непогрішну догму, і прийняття або заперечення її історичних записів не має ніякого стосунку до питання про *дійсну* Людину і її Внутрішню Природу; бо вищезгадане Падіння не залишило «первородного гріха» на Людстві. Але все це вже достатньо було обговорено.

Далі, нас учать, що перетворення, через які пройшла людина по спадній дузі, – яка відцентрова для Духу й доцентрова для Матерії, – і ті, через які вона підготовляється пройти у майбутньому, на своєму висхідному шляху, що повернуть назад напрямок цих двох сил, – а саме, Матерія стане відцентровою, а Дух доцентровим, – всі подібні перетворення *випадають також і антропоїдній мавпі;* в усякому разі, для всіх тих, які досягнуть найближчого щабля до людини в цьому Колі, – бо вони всі будуть людьми у П'ятому Колі, точно так само як нинішні люди мали мавпоподібні форми у попереднім Третім Колі.

Тому побачте в сучасних мешканцях лісових заростей Суматри принижені й перекручені зразки – «розмазані копії», як називає їх Гьокслі – нас самих, якими (більшість людства) ми були в ранніх суб-расах Четвертої Корінної Раси під час того періоду, що називається «Падінням у Зародження». Людиноподібна мавпа, відома нам, не є продукт природного розвитку, але *випадковість*, породження від схрещування тваринної тварини або форми, з людиною. Як було показано в цьому томі, саме безсловесна тварина першою дала початок статевому зляганню, бо вона перша роз'єдналася на самців і самиць. Також Природою не було призначено, щоб людина слідувала цьому тваринному прикладу, – як це показано нині в порівняно безболісному розмноженні тваринами їхніх видів і в страшних стражданнях та небезпеці того ж процесу в жінці. Людиноподібна Мавпа є насправді, як це відзначено у *«Викритій Ісіді»:*

«Перетворенням виду, вельми безпосередньо пов'язаного з людським сімейством – *незаконнонародженою гілкою, щепленою на їхньому власному стовбурі (роді) до кінцевого вдосконалення останнього*»[593].

Людиноподібні мавпи з'явилися на мільйон років пізніше, ніж словомовна людська істота, і є пізнішими сучасниками нашої П'ятої Раси. Таким чином, надзвичайно важливо запам'ятати, що «*Ego*» людиноподібних мавп є сутностями, примушеними своєю Кармою втілюватися у тваринні форми, що з'явилися наслідком звіроподібності *останніх* людей Третьої Раси й перших Четвертої. Вони ті сутності, які вже досягли «людської

[592] *Bastian, «Beginnings of Life»,* II, стор. 622-623.
[593] Том II, стор. 278.

стадії» до цього Кола. Отже, вони є винятком у загальному правилі. Незліченні перекази про сатирів не байки, але зображують зниклу расу тварин. Тварини «Єви» були прабабами, а людські «Адами» їхніми прадідами, звідси кабалістична алегорія про Ліліт або Лілату, *першу* дружину Адама, котру Талмуд описує, як «чарівну» жінку з «довгим хвилястим волоссям», тобто, самицю волохатого тваринного виду, нам зараз невідомого, але, проте, тваринну самицю, котра у кабалістичних і талмудичних алегоріях називається жіночим відображенням Самаеля, Самаель-Ліліт або людино-тварина, істота, названа в *Зохар'і*, Хайо Бішат, Звіром або Злим Звіром. Від цього протиприродного злягання відбулися нині існуючі людиноподібні мавпи. Останні, дійсно «німі люди» і стануть мовними тваринами або ж людьми нижчого порядку у П'ятому Колі, тоді як Адепти однієї школи сподіваються, що деякі з «*Ego*» людиноподібних мавп більш високого розуміння, з'являться наприкінці Шостої Корінної Раси. Яка буде їхня форма, є питанням другорядного значення. Форма не має ніякого значення. Види й сімейства флори, фауни та вищих тварин, і, як вінець – людина, змінюються і розрізняються відповідно до навколишніх умов і кліматичних змін, не тільки з кожним Колом, але й з кожною Корінною Расою, так само як після кожного геологічного катаклізму, що закінчує або створює поворотний пункт в останній. У Шостій Корінній Расі викопні останки орангутанга, горили та шимпанзе будуть належати до вимерлих чотирируких ссавців; і нові форми – хоча й більш нечисленні й усе більш відособлені, в міру просування століть і наближення кінця Манвантари – розв'ються зі «скинутих» типів людських рас, коли самі вони знову повернуться до астрального образу з драговини фізичного життя. Не існувало людиноподібних мавп до людини й вони вимруть, перш ніж розв'ється Сьома Раса. Карма направить Монади людей, які не просунулися, нашої Раси і вселить їх у знову розвинені людські форми в такий спосіб фізіологічно відродженого Бабуна.

Це відбудеться, звичайно, через мільйони років. Але картина цієї послідовності циклів для всього, що живе й дихає зараз на Землі, для кожного виду, по черзі, є точною, і немає потреби в «особливому утворі» або чудесному утворенні людини, звіра й рослини *ex nihilo*.

Так пояснює Окультна Наука відсутність якої-небудь ланки між людиноподібною мавпою та людиною, і доводить, що мавпа походить від людини.

ПАНОРАМНИЙ ОГЛЯД РАННІХ РАС

Період у кілька мільйонів років минув із часу першої раси, яка «не мала розуму», до появи високо розумної та інтелектуальної раси пізніших лемурійців; так само як і інший період між найранішою цивілізацією атлантів та історичним періодом.

Єдиними залишеними свідками існування лемурійців є кілька мовчазних записів, у вигляді півдюжини розбитих, кам'яних колосів і древніх циклопічних руїн. Свідчення ці не приймаються до уваги, бо, як запевняють одні, вони є «результат сліпих сил»; або ж є «цілком сучасними», як стверджують інші. Скептики й матеріалісти з презирством відкидають переказ, але в руках надмірно старанного церковника, воно, у кожному випадку, служить на користь *Біблії*. Однак, як тільки яка-небудь легенда не узгоджується з теорією Ноєвого Потопу, вона оголошується християнським духівництвом «божевільним маренням старого марновірства». Атлантида заперечується, коли вона не змішується з Лемурією та іншими зниклими материками, можливо тому, що Лемурія є наполовину створенням сучасної науки й тому в неї можна вірити; тоді як Атлантида Платона розглядається більшістю вчених, як сон.

Ті, хто вірить Платонові, часто описують Атлантиду, як продовження Африки. Також підозрюється колишнє існування старого материка біля східного прибережжя. Але Африка, як Материк, ніколи не була частиною Лемурії або ж Атлантиди, як ми погодилися називати Третій і Четвертий Материки. Їхні архаїчні найменування ніколи не згадуються ні в *Пуранах*, ні в інших працях. Але, маючи в руках хоча б один з езотеричних ключів, стає легким завданням ототожнити ці зниклі землі з незліченними «Землями Богів», Девів і Муні, описаних у *Пуранах*, у їх Варшах, Двіпах і Зонах. Їх Швета-Двіпа, під час перших днів Лемурії, піднімалася як гігантська вершина з глибини моря; простір між Атласом і Мадагаскаром був зайнятий водами до найбільш раннього періоду Атлантиди, після зникнення Лемурії, коли Африка піднялася з дна океану, і Атлас наполовину опустився.

Звичайно, неможливо намагатися в межах навіть декількох томів дати послідовний і докладний виклад еволюції та прогресу перших трьох Рас – крім загального огляду, що й буде зроблено тепер. Перша Раса не мала своєї історії. Те ж може бути сказано й про Другу Расу. Тому ми повинні уважно вивчити лише все стосовно лемурійців та атлантів, перш ніж ми зможемо взятися до історії нашої власної П'ятої Раси.

Що саме відомо про інші Материки, крім нашого власного, і, що знає або допускає історія про ранні Раси? Усе, що перебуває поза відразливими теоріями матеріалістичної науки, затавровано презирливим терміном «марновірства». Сучасні мудреці ні в що не бажають вірити. «Крилаті» раси й раси «гермафродитів» Платона і його «Золота Доба», під керуванням Сатурна й Богів, спокійно відновлені Геккелем на свої *нові* місця в Природі; наші Божественні Раси виявлені, як потомство катарринських людиноподібних мавп, а наш предок, – як часточка «морського слизу»!

Проте, як висловлюється Фабер:

«Буде встановлено, що вигадки древньої поезії … містять у собі частину історичної істини».

Якими б не були однобічними зусилля вченого автора *«A Dissertation on the Mysteries of the Cabiri»* – зусилля, спрямовані протягом його двох томів на те, щоб змусити класичні міфи й символи древнього язичества «свідчити істину, вкладену у Св. Писаннях», – але час і подальші дослідження помстилися, принаймні частково, цій «істині», знявши з неї покрив. Таким чином, відбулося зворотне явище, а саме, ці митецькі пристосування Писань стали свідками великої мудрості архаїчного поганства. І це, незважаючи на всю ту заплутаність навколо істини про Кабірів, – найбільш таємничих Богів стародавності, – яка була створена дикими й суперечливими теоріями єпископа Кумберлендського, д-ра Шукфорда, Кудуорта, Валланси й т.д., і, нарешті, Фабера. Проте, всі ці вчені, від першого до останнього, повинні були прийти до певного висновку, висловленого Фабером у наступних словах:

«Ми не маємо ніякої підстави думати, що ідолопоклонство язического світу було лише самовільним вигадництвом; навпаки, воно було, очевидно, засновано майже всесвітньо *на традиційному спогаді про деякі справжні події. Я думаю, що цими подіями було як раз знищення* першої [Четвертої за Езотеричним Вченням] *раси людства водами Потопу*»[594].

До цього Фабер додає:

«Я переконаний, що переказ про занурення острова Флегії є тотожним переказу про занурення острова Атлантиди. Мені здається, що обидва вони натякають на одну велику подію, на занурення цілого світу під водами Потопу або, якщо ми припустимо, що поверхня землі зберегла своє первісне положення, на підйом центральних вод над рівнем її. Правда, Байї у своїй праці про Атлантиду Платона, очевидно, маючи на меті применшити авторитет хронології Писань, намагається довести, що атланти були досить древнім північним народом, задовго до індусів, фінікійців та єгиптян»[595].

У цьому Фабер згодний з Байї, котрий виявляє себе більш освіченим та інтуїтивним, ніж ті, хто приймає біблійну хронологію. Також останній не помиляється, говорячи, що атланти були тими самими титанами й велетнями[596]. Фабер тим охочіше приймає думку свого французького колеги, бо Байї згадує Козьму Індикопловта, який зберіг древній переказ про Ноя, – що той «спочатку заселяв *острів* Атлантиди». Не має великого значення, чи був цей острів «Посейдонісом», згаданим в *«Езотеричному Буддизмі»,* або Материком Атлантиди. Але такий переказ, записаний християнином.

Жоден окультист не подумає позбавити Ноя його прерогативи, якщо він буде представлений, як атлант; бо це лише покаже, що ізраїльтяни повторювали переказ про Вайвасвата Ману, Ксисуфра й багатьох інших і, що вони лише замінили ім'я, на що вони мали таке ж право, як і кожна інша народність або плем'я. Але, якщо ми заперечуємо, то це проти дослівного прийняття біблійної хронології, бо вона безглузда й не узгоджується ні з геологічними даними, ні з розумом. Більше того, якщо Ной був атлантом, то він був титаном, велетнем, як доводить це Фабер; а, якщо він був велетнем, то чому він не виявлений таким у Книзі *Буття*?[597]

Помилка Байї була в тому, що він заперечував затоплення Атлантиди й називав атлантів просто північним і *після-потопним* народом, котрий, однак, говорить він, безсумнівно процвітав до заснування індуської, єгипетської і фінікійської імперій. У цьому, якби тільки він знав про існування того, що ми погодилися називати Лемурією, він, знов-таки, був би правий. Бо атланти повинні розглядатися як після-потопні стосовно лемурійців, і Лемурія не була потоплена, як Атлантида, але *поринула* у хвилі внаслідок землетрусів і підземних вогнів, як це відбудеться колись із Великобританією та Європою. Як раз неуцтво наших учених, які не хочуть визнати ні перекази про те, що вже кілька Материків потонуло, ні періодичного закону, що діє протягом усього Манвантарного Циклу, – і є головною причиною всієї плутанини. Також Байї, знов-таки правий, стверджуючи, що індуси, єгиптяни та фінікійці з'явилися після атлантів, бо останні належали до Четвертої Раси, тоді як арії і їх семітська гілка до П'ятого. Платон, повторюючи розповідь передану Солону жерцями Єгипту, навмисно змішує, – як учинив би кожен присвячений, – два Материки й приписує невеликому острову, що поринув останнім, всі події, які стосуються двох величезних передісторичних і традиційних Материків. Тому, він описує *першу пару* людей, від якої відбулося все населення острова, як створену з Землі. Говорячи це, він не має на увазі ні Адама, ні Єву, так само як і не своїх предків еллінів. Його виклад просто алегоричний і, говорячи про «Землю», він має на увазі

---

[594] *Op. cit.,* I, 9.

[595] Там само, II, 283, 284.

[596] Див. його *«Листи про Атлантиду».*

[597] Це показано Фабером, теж благочестивим християнином, який стверджує, що: «Сімейство Ноя також ... носило і найменування атлантів і титанів; і сам великий Патріарх іменувався, на знак вшанування, Атласом або Титаном». (Там само, II, 285). І, якщо це так, то Ной за *Біблією* повинен був бути нащадком синів Бога, Занепалих Янголів і, згідно з тим же авторитетом, «дочок людей, які були прекрасні». (Див. Книгу *Буття*, VI). І чому б ні, коли його батько Ламех убив людину і був з усіма своїми синами та дочками, загиблими під час Потопу, таким же негідним, як і вся решта людства?

Матерію, бо атланти були дійсно першою чисто *людською* і *земною* Расою, – бо ті, які передували їм, були більш божественні й ефіроподібні, ніж людиноподібні й щільні.

Проте, Платон повинен знати, як і кожний присвячений Адепт, історію Третьої Раси після її Падіння, хоча, як той, хто вимовив обітницю мовчання й таємниці, він ніколи не видавав свого знання в багатослівності. Все ж, тепер, після ознайомлення, хоча б навіть з приблизною хронологією східних народів – цілком заснованої і під керівництвом ранніх обчислень аріїв – можливо легше буде зрозуміти ті величезні періоди часу, які повинні були минути з часу розділу статей, не говорячи вже про Першу або навіть Другу Расу. Позаяк те, що стосується цих Рас, мусить залишитися за межами розуміння розумів вихованих на методах західного мислення, то ми вважаємо цілком марним говорити докладно про Першу, Другу й навіть про Третю Расу в її ранній стадії[598]. І лише починаючи від часу, коли остання досягла свого повного людського періоду, можна взятися до викладу її історії, не побоюючись того, що непосвячений читач опиниться в безнадійному здивуванні.

Третя Раса *впала* – і більше не творила; вона стала *народжувати* своє потомство. Будучи усе ще позбавленою розуму в епоху роз'єднання, вона породжувала, крім того, й анормальних нащадків доти, доки фізіологічна природа її не пристосувала свої інстинкти в правильному напрямку. Подібно «Господу Богу» *Біблії*, «Сини Мудрості», Дхіані-Когани попередили її не торкатися плоду забороненого Природою; але попередження не було прийняте. Люди усвідомили непристойність, – ми не повинні говорити гріх, – вчинену ними, лише коли було вже пізно; після того як Янгольські Монади з вищих Сфер втілилися в них і обдарували їх розумінням. До цього часу, вони були просто фізичними, подібно тваринам, породженим ними. Бо в чому ж розходження? Таємне Вчення говорить, що єдиним розходження між одушевленими і неживими предметами на Землі, між тваринним та людським організмом, полягає в тому, що в деяких з них різні «Вогні» перебувають у латентному стані, в інших же вони діють. *Життєві* Вогні вкладені у всьому сущому, і жоден атом не позбавлений їх. Але жодна тварина не має в собі пробудженими три вищих «принципи»; вони тільки потенційні та латентні й, отже, *не існують*. І такими залишалися би тваринні форми людей до наших днів, якби вони були надані самим собі, таким як вони вийшли з тіл прабатьків, і відображеннями яких вони були, щоб зростати, розвиваючись лише через міць і силу, властиву Матерії. Але, як сказано в *Пемандрі:*

«Це є Таємниця, що донині була запечатана й схована. Природа[599], поєднавшись з Людиною[600], виявила чудове диво; погоджене сполучення *єства Семи* [Пітрі або Правителів] з її власним; *Вогонь* і *Дух,* і *Природа* [Нумен Матерії]; які [сполучившись] зробили сім людей протилежних статей [негативних і позитивних], відповідно до єства Семи Правителів»[601].

Так сказав Гермес, Тричі Великий Присвячений[602], «Міць Божественної Думки». Св. Павло, також Присвячений, назвав наш Світ «загадковим дзеркалом чистої істини», а Св. Григорій Назіанський підтвердив сказане Гермесом, заявивши, що:

«Видимі речі є лише тінь і обриси речей, яких ми не можемо бачити».

Це є постійне сполучення, і образи повторюються від вищого щабля сходів Буття до самого нижчого. «Падіння Янголів» і «Війна в Небесах» повторюються на кожному плані, причому нижче «дзеркало» спотворює відображення вищого «дзеркала», і кожний повторює це по-своєму. Отже, християнські догми є лише спогадами парадигм Платона, котрий висловлювався надзвичайно обережно про ці речі, як учинив би кожний Присвячений, але все це виражено в декількох висловленнях *Дезатир'а:*

---

[598] В чудовій праці Доннеллі «*Атлантида, Допотопний Світ*», автор, говорячи про колонії аріїв в Атлантиді й про мистецтво та науки – спадщину нашої Четвертої Раси, – хоробро заявляє, що «коріння установ нашого часу йдуть у глиб Міоценського періоду». Це є величезним припущенням з боку сучасного вченого. Але цивілізація все ж тягнеться ще далі назад, за межі епохи Міоценських атлантів. Людина вторинного періоду буде відкрита, й разом з нею її давно забута цивілізація.

[599] Природа тут є *Єство* Тіла, Тінь прабатьків.

[600] Людина є «Небесна Людина», як уже було сказано.

[601] *«Божественний Пемандр»,* I, 16.

[602] *Пемандр* наших музеїв і бібліотек є скороченням однієї з книг Тота, зробленим одним платоніком з Олександрії. У третьому столітті праця ця була перероблена одним єврейським кабалістом, за старими єврейським та фінікійським Манускриптами, і названа *Ґенеза Еноха*. Але навіть його спотворені фрагменти показують, наскільки близько узгоджується його текст з архаїчною Доктриною, як це показано в Утворі Семи Творців і Семи Первинних Людей. Що ж стосується Еноха, Тота або Гермеса, Орфея і Кадмуса, то всі вони є іменами збірними, гілками та відгалуженнями семи первинних Мудреців – втілених Дхіані-Коганів або Девів в *ілюзорних*, не смертних тілах, – які напутили людство у всьому, що воно знало, і чиї початкові учні взяли імена своїх Вчителів. Цей звичай перейшов з Четвертої Раси в П'яту. Звідси тотожність переказів про Гермеса – яких єгиптяни налічували п'ять – і Еноха, й т д. Всі вони були винахідниками абетки, ніхто з них не вмирає, всі вони продовжують жити і є першими Посвятителями у Містерії і Засновниками їх. Лише набагато пізніше *Ґенеза Еноха* зникла з обігу кабалістів. Вільгельм Постель бачив її. Безсумнівно, вона була великою мірою списана з Книг Гермеса і була набагато старше Книг Мойсея, як стверджує це Еліфас Леві.

«Усе, що існує на Землі, сказав Господь [Ормазд], *є тінь того, що існує на вищих сферах.* Ця світлоносна річ [Світло, Вогонь і т.д.] є тінь іншого ще більш світлоносного, ніж він сам, і так далі доти, доки він не досягне Мене, котрий є Світло Світочів».

В кабалістичних книгах, переважно в *Зохарі*, думка, що кожна річ на Землі або в цьому Всесвіті є «Тінь» *(Dyuknah)* вічного Світла або Божества, виражена дуже сильно.

Третя Раса спочатку була переважно світлою «Тінню» Богів, яких переказ вигнав на Землю після алегоричної Війни в Небесах. Остання стала ще більш алегоричною на Землі, бо це була війна між Духом і Матерією. Ця війна буде тривати, поки Внутрішня й Божественна Людина не зрівноважить свою зовнішню земну самість зі своєю духовною природою. Доти, темні й люті пристрасті цієї самості будуть перебувати у вічній боротьбі зі своїм Володарем, Божественною Людиною. Але колись тварина буде втихомирена, бо природа її буде змінена й ще раз буде царювати гармонія між двома, як це було до «Падіння», коли навіть смертна людина «створювалася» за допомогою стихії і не була народжувана.

Вищесказане ясно викладено в усіх великих Теогоніях, переважно в грецькій, як наприклад, у теогонії Гесіода. Каліцтво Урана сином його, Кроносом, котрий, таким чином, засуджує його на імпотентність, ніколи не було зрозуміле сучасними міфологами. Проте, зміст дуже ясний; і позаяк міф цей був універсальним[603], то, безсумнівно, він повинен був містити в собі абстрактну й філософську думку, загублену зараз для наших сучасних мудреців. В алегорії це покарання відзначає, дійсно, «новий період, другу фазу в розвитку утвору», як справедливо помітив це Дешарм[604], не намагаючись, однак, пояснити це. Уран намагався перешкодити цьому розвитку або природній еволюції, *знищуючи всіх своїх дітей, як тільки вони народжувалися*. Уран, що уособлює всі творчі сили Хаосу і в Хаосі – Просторі або Невиявленому Божестві, – таким чином, несе кару; бо, саме завдяки цим силам, Пітрі можуть виявити первісних «людей» із самих себе – як пізніше ці люди, у свою чергу, виявляють *своє* потомство – без усякого розуміння або бажання розмноження. Робота розмноження, припинена на мить, переходить у руки Кроноса, Часу[605], який єднається з Реєю (Землею – езотерично Матерією, взагалі) і створює, таким чином, небесних і земних Титанів. Весь цей символізм стосується таємниць еволюції.

Ця алегорія є екзотеричним тлумаченням Езотеричної Доктрини, даної в цій частині нашої праці. Бо в Кроносі ми бачимо той же переказ знову повтореним. Як Уран винищив своїх дітей від Реї (тотожної у виявленому світі з Адіті або Великою Космічною Безоднею), вклавши їх у лоно Землі, Тітеї, так Кронос, під час цієї другої стадії утвору, знищив своїх дітей від Реї – пожерши їх. Це є натяк на марні зусилля Землі й Природи створити *самосильно* справжніх *людиноподібних* «людей»[606]. Час поглинає свою марну працю. Тоді з'являється Зевс, Юпітер, що, в свою чергу, скидає свого батька[607]. Юпітер, Титан, в одному сенсі[608] є Прометеєм і відрізняється від Зевса, великого «Батька Богів». У Гесіода він виявлений, як «нешанобливий» син. Гермес у *Пемандрі* називає його «Небесною Людиною»; і навіть у *Біблії* ми знову зустрічаємо його під ім'ям Адама, а пізніше – через перетворення – під ім'ям Хама. Проте, всі вони є уособленнями «Синів Мудрості». Необхідне підтвердження тому, що Юпітер належить до чисто *людського* Атлантичного Циклу – якщо Уран і Кронос, котрі передують йому, виявляються недостатніми, – може бути знайдено у Гесіода, який говорить нам:

---

[603] Уран є зміненим Варуною, він «охоплює весь світ», «всевмісний» і один з найстаріших ведичних Божеств – Простір, творець Неба і Землі, бо як одне, так і інше, проявлене з нього (або Простору) насіння. Лише пізніше Варуна став очільником Адітьїв і щось на кшталт Нептуна, який їде на «Левіафані» – Маккара, тепер найбільш таємничий і священний Знак Зодіаку. Варуна «без якого жодна тварина не може навіть кліпнути» був розжалуваний, подібно Урану і, подібно до нього, *впав у зародження*; функції його – «найбільші космічні функції», як називає їх Мюїр, – були принижені й зведені з Неба на Землю екзотеричним антропоморфізмом. Як каже цей же сходознавець: «Атрибути й функції, що приписуються Варуні (*у Ведах*), надають його характеру моральної висоти й святості, далеко перевершуючи ті, які приписуються будь-якому «Ведичному Божеству». Але, щоб правильно зрозуміти причину його падіння, так само, як і падіння Урану, потрібно вбачати в кожній екзотеричній релігії недосконалу й гріховну роботу людської уяви і також вивчити таємниці, які, як сказано, Варуна передав Васіштсі. «Лише його таємниці, так само як і таємниці Митри, *не можуть бути викриті дурням*».

[604] *«Міфологія Древньої Греції»,* стор. 7.

[605] Кронос означає не лише Χρόνος Час, але, як довів це Бреаль у своїй праці «Геркулес і Какус» (стор. 57), слово це походить також від кореня *«kar»* «робити, створювати». Чи праві Бреаль і Дешарм, який цитує його, стверджуючи, що в *Ведах* Кранан *(sic)* є творчій Бога, в цьому ми сумніваємося. Бреаль, ймовірно, мав на увазі Карму або, точніше, Вишвакармана, Творчого Бога, «всемогутнього» і «великого зодчого всесвіту».

[606] Станци III-X, *et seq.,* також і виклад первинного творення Березом.

[607] Боротьба титанів, принаймні, в теогонії, є битва за першість між дітьми Урана та Геї (або Неба і Землі в їх абстрактному сенсі). Титанів проти дітей Кроноса, головним з яких був Зевс. В одному сенсі, це є вічна боротьба, яка відбувається і по теперішній час між Духовною Внутрішньою Людиною і людиною плоті.

[608] Точно так само, як «Господь Бог» або Ієгова, езотерично, є Каїн і також «змій спокусник»; чоловіча половина андрогінної Єви – до її «падіння», жіночна половина Адама Кадмона – ліва сторона, або Біна, правого боку Хокма, в першій Тріаді Сефіротів.

«Безсмертні створили раси Золотої і Срібної Доби [Перша й Друга Раса]; Юпітер створив покоління Бронзової Доби [домішка *двох* елементів], добу Героїв і добу Залізну»[609] .

Після цього він посилає Епіметею[610] свій фатальний дарунок – Пандору. Гесіод називає цей дарунок *першої жінки* «фатальним дарунком». Це було покарання, пояснює він, послане людині «за викрадення (божественного, творчого) вогню». Поява її на Землі є сигнал початку всякого зла. До її появи людські раси жили щасливо, не знаючи ні хвороб, ні страждань – так само протікало життя цих рас під час царювання Іїми за *Вендідад'ом* маздеїв.

Також можна знайти сліди двох Потопів у всесвітньому переказі, шляхом ретельного порівняння Гесіода, *Ріг-Веди, Зенд Авести* й ін., але в жодній Теогонії ніколи не згадується *перша* людина, крім *Біблії*[611]. Скрізь людина *нашої* Раси з'являється після водного катаклізму, після чого переказ згадує лише кілька материків і островів, які у свій час[612] теж поринули у хвилі океану. Але за Гесіодом Боги й смертні мають одне спільне походження[613]; і Піндар підтверджує це твердження[614]. Девкаліон та Пірра, котрі побудували Ковчег подібно Ною[615] й тим уникли Потопу, просять Юпітера оживити людську расу, яку він винищив Повінню. У міфології слов'ян всі люди були потоплені, залишилися лише двоє старих, чоловік і його дружина. Тоді Прам'зимас, «Володар усього», радить їм сім разів скочити на скелі Землі, наслідком чого народилися сім нових Рас (пари), від яких відбулися дев'ять литовських племен[616]. Як правильно зрозумів автор, *Міфологія Древньої Греції* – Чотири Епохи означають періоди часу, а також є алегоричним натяком на Раси. Так він говорить:

«Наступні раси, винищені й замінені іншими без усякого перехідного періоду, позначаються в Греції назвами металів, щоб виразити їхнє все більш зменшуване значення. Золото, найбільш блискучий і дорогоцінний з металів, символ світла … характеризує першу расу… Люди другої раси, Доби Срібла, уже набагато нижче першої. Інертні й слабкі створіння, і все їхнє життя є тривале й дурне дитинство… Вони зникають… Люди Бронзової Доби сильні й грубі [Третя Раса] … сила їх надзвичайна. «Вони мали зброю, зроблену із бронзи, і житла їх були із бронзи; вони нічого іншого, крім бронзи, не використовували. Залізо, чорний метал, ще не був відомий»[617]. Четверта Раса за Гесіодом є расою героїв, які впали перед фіванцями[618] або під стінами Трої»[619].

Так наші доктрини ще раз підтверджені в класичних працях, бо всі Чотири Раси згадані древніми грецькими поетами, хоча й дуже плутано та анахронічно. Але все це лише «міфологія» і поезія. Що ж може сказати сучасна наука з приводу такої евхемерізації древніх вигадок? Вирок не важко вгадати. Тому, треба в передбаченні зробити спробу відповісти й довести, що деяка область цієї ж самої науки настільки сповнена вигадок та емпіричних спекуляцій, що жоден учений не має ні найменшого права, маючи таку важку колоду у своєму оці, вказувати на травинку в оці окультиста, навіть якщо припустити, що травинка ця не є вигадкою їхньої власної уяви.

СТАНЦА X. – *Продовження*

40. ТОДІ ТРЕТЯ І ЧЕТВЕРТА[620] ЗАГОРДИЛИСЯ. «МИ ЦАРІ[621]; МИ БОГИ» *(a)*.

41. ВОНИ ВЗЯЛИ СОБІ ДРУЖИН, ПРЕКРАСНИХ ВИГЛЯДОМ. ДРУЖИН ВІД РОЗУМУ-ПОЗБАВЛЕНИХ, ВУЗЬКОГОЛОВИХ. ВОНИ ПОРОДИЛИ ЧУДОВИСЬК, ЗЛІСНИХ ДЕМОНІВ, САМЦІВ І САМИЦЬ, ТАКОЖ КХАДО[622] МАЛОГО РОЗУМУ *(b)*.

42. ВОНИ ПОБУДУВАЛИ ХРАМИ ДЛЯ ТІЛА ЛЮДСЬКОГО. ЧОЛОВІКІВ І ДРУЖИН ПОЧАЛИ БОГОТВОРИТИ ВОНИ *(c)*. ТОДІ ТРЕТЄ ОКО ПРИПИНИЛО ДІЯТИ *(d)*.

---

[609] Дешарм, *op. cit.,* стор. 284.

[610] В єгипетській легенді, названій «Двоє Братів», перекладеної М. Масперо (колиш. Директор Музею в Булаці), наведено прообраз Пандори. Нум, прославлений небесний артист, створює дівчину чудової краси, яку він посилає Бату, після чого щастя того руйнується. Бату, звичайно, людина, дівчина ж Єва. (Див. «*Revue Archéologique*», Лютий. 1878 і також Дешарм, там само, стор. 285).

[611] Іїма не є «перша людина» в *Вендідаді*, а лише в теоріях орієнталістів.

[612] Беотія була потоплена, а потім древні Афіни й Елевзина.

[613] *«Opera et Dies»,* v., 108.

[614] *«Nem.»,* VI, 1.

[615] Див. *Apollod*., I, 7, 2; і *«Метаморфози»* Овідія, I, 260 *et seq.*

[616] *«Deutsche Mythol.»*, I, 545, вид. третє, і *«Slawische Myth.»,* стор. 235. Див. Дешарм, *ibid*., стор. 288, він перекладає «дев'ять разів», а не сім.

[617] Гесіод, *«Opera et Dies»,* 143-155.

[618] Див. *«Septem contra Thebas»,* Есхіла.

[619] Дешарм, там само, стор. 289, 290.

[620] Раси.

[621] Було сказано.

[622] На санскриті Дакіні.

а) Такі були перші справжні фізичні люди, і перша характерна властивість яких була – гордість! Саме пам'ять про цю Третю Расу й про гігантів Атлантиди передавалася від раси до раси, від одного покоління до іншого, до самих днів Мойсея, і знайшла об'єктивну форму в тих допотопних гігантах, тих страшних чаклунах і магах, про яких Римська церква зберегла такі яскраві й, у той же час, такі перекручені легенди. Кожний, хто читав і вивчав Коментарі на Архаїчну Доктрину, легко визнає в деяких атлантах прообрази Німродів, будівельників Вавилонської Вежі, хамітів та всіх тих *«tutti quanti»,* «сама пам'ять про яких проклята», як висловлюється теологічна література; одним словом, всіх тих, які забезпечили потомство ортодоксальними типами Сатани. Це, звичайно, цілком природно приводить нас до бажання ознайомитися з релігійною етикою цих ранніх Рас, незважаючи на всю їхню міфічність.

Яка була релігія Третьої і Четвертої Раси? У звичайному сенсі цього слова ні лемурійці, ні їхнє потомство лемуро-атланти не мали релігії; бо вони не знали догм і не мали переконань заснованих *на вірі*. Як тільки ментальне око людини розкрилося для пізнавання, Третя Раса відчула свою єдність із вічно-сущим, але також з вічно-незбагненним і невидимим Усім, Єдиним Всесвітнім Божеством. Кожен, будучи обдарований божественними силами й почуваючи в собі самому свого *внутрішнього* Бога, усвідомлював, що за природою він Боголюдина, хоча й тварина у своїй фізичній самості. Боротьба між цими двома єствами почалася з самого дня куштування ними плоду Дерева Мудрості; боротьба за життя між духовним і психічним, психічним і фізичним. Ті, хто перемогли нижчі «принципи», утихомиривши свою плоть, приєдналися до «Синів Світла»; ті ж хто впав жертвою своєї нижчої природи, стали рабами Матерії. З «Синів Світла й Розуму» вони закінчили тим, що стали «Синами Пітьми». Вони впали в боротьбі смертного життя з Життям Безсмертним, і всі, полеглі так, стали насінням прийдешніх поколінь атлантів[623].

На зорі своєї свідомості людина Третьої Корінної Раси, таким чином, не мала вірувань, які можна було би назвати *релігією*. Тобто, вона не тільки нічого не знала «про пишні релігії, повні блиску й золота», але навіть взагалі про яку-небудь систему віри або зовнішнє поклоніння. Але, якщо взяти цей термін у його значенні, як щось, що поєднує маси в одній формі шанування, що виявляється тим, кого ми почуваємо вище себе, у почутті благоговіння – подібно почуттю, що виражається дитиною стосовно улюбленого батька, – то навіть найраніші лемурійці, з самого початку свого розумного життя, мали релігію й досить прекрасну. Чи ж не мали вони навколо себе своїх світлих Богів Стихій і навіть серед себе самих?[624]. Чи не протікало дитинство їх біля тих, хто дав їм народження й хто оточував їх своїми турботами та викликав їх до свідомого розумного життя? Нам говорять, що так воно було, і ми віримо цьому. Бо еволюція Духу в Матерії ніколи не могла би бути досягнута, так само як вона не одержала би свого першого імпульсу, якби ці світлі духи не пожертвували своїми власними над-ефірними єствами, щоб оживити людину з пороху, обдаруваши кожний з її внутрішніх «принципів» частиною або, вірніше, відображенням цього єства. Дхіані Семи Небес – семи планів Буття – є Нуменами теперішніх і майбутніх Елементів, так само, як Янголи Семи Сил Природи – найгрубіші виявлення яких ми спостерігаємо в тому, що наука бажає називати «способами руху», невагомими силами й т.д., – суть ще більш високі Нумени ще більш високих Ієрархій.

Це була «Золота Доба» тих древніх часів, Доба, коли «Боги ходили по Землі й вільно спілкувалися зі смертними». Коли Доба ця скінчилася, Боги вийшли – тобто, стали невидимими – і пізніші покоління почали поклонятися їхнім царствам – Стихіям.

Саме, то були атланти, перше потомство напів-божественної людини після роз'єднання статей – отже, перші смертні, зачаті й породжені людським способом, – котрі почали приносити перші жертви *Богові Матерії*. Вони височіють у тумані сивої давнини, у століттях більш древніх, ніж доісторичні, як прообраз, на основі якого був створений великий символ Каїна[625], як перші антропоморфісти, які поклонялися Формі та Матерії – шанування, що досить швидко виродилося в *самопоклоніння*, яке привело до фалічного культу, який і досі владно царює в символізмі кожної екзотеричної релігії складеної з ритуалів, догм і форм. Адам і Єва стали *матерією* або надали основу; Каїн і Авель – останній став уособленням ґрунту, що приносить життя, перший – «орачем цього ґрунту або поля».

Таким чином, перші раси атлантів, породжені на материку Лемурії, розділилися, починаючи від своїх найбільш ранніх племен, на праведні й неправедні; на ті, які поклонялися єдиному невидимому Духу Природи, Промінь якого людина відчуває в собі, – або пантеїстів, і на тих, хто чинив фанатичне поклоніння духам Землі, темним,

---

[623] Тут це найменування використано у сенсі і, як синонім «чаклунів». Раси атлантів були численні й еволюція їх продовжувалася мільйони років. Не всі серед них були погані, але вони стали такими до кінця свого циклу, так само як і ми, П'ята Раса, швидко стаємо такими ж.

[624] «Боги Стихій», в жодному разі не є Елементали. Останні, у кращому випадку, використовуються ними, як провідники й матеріали, в які вони одягаються.

[625] Каїн був тим хто «приносить жертву», як це показано спочатку в розд. IV Книги *Буття*, «плоди землі», першим орачем якої він був, тоді як Авель «приніс Господу первонароджених свого стада». Каїн є символ першої людини чоловічого початку, Авель – перша людська істота жіночого початку. Адам і Єва були типами Третьої Раси, «вбивство» є проливання крові, але не позбавлення життя.

космічним, антропоморфованим Силам, з якими вони уклали союз. Такі були в ті дні[626] перші Гібборими, «могутні» люди … великої слави», які стали Кабірім'ами в П'ятій Расі, Кабірами єгиптян і фінікійців, Титанами греків і Ракшаса'ми та Дайтья'ми в індуських расах.

Таким був таємний і заповітний початок усіх наступних і сучасних релігій, і особливо ж культу пізніших євреїв, відданих ними своєму племінному Богові. У той же час ця сексуальна релігія була тісно пов'язана, заснована, і так би мовити, злита з астрономічними феноменами. Лемурійці тяжіли до Північного Полюсу або ж до Небес своїх Прабатьків – Гіперборейського Материка; атланти до Південного Полюсу, до *«Безодні»,* космічно й по земному, – звідки віють жаркі пристрасті, що роздмухуються в урагани космічними елементалами, які перебувають там. Ці два Полюси називалися древніми Драконами й Зміями – звідси добрі й злі Дракони та Змії, а також імена, що даються «Синам Бога» – Синам Духу та Матерії – добрим і злим Богам. Це є походження двоякої і троїстої природи в людині. Легенда про «Занепалих Янголів», у своєму Езотеричному значенні, містить у собі ключ до різноманітних протиріч у людському характері; вона вказує на таємницю людської самосвідомості; це є підвалина, від якої залежить весь її Життєвий Цикл – історія її еволюції та росту.

Від правильного засвоєння цієї доктрини залежить вірне розуміння Езотеричної Антропоґенези. Це дає ключ до бентежливого питання про Походження Зла, і показує, як сама людина розділила Єдине на різні, один одному суперечні, образи.

Відтак, читач не повинен дивуватися, що стільки місця приділяється спробі роз'яснити цю важку й затемнену тему щораз, коли вона встає перед ним. Звичайно, багато чого повинне бути сказано про її символічний аспект; бо чинячи так, ми даємо вдумливому читачеві натяки для його особистих досліджень і, таким чином, більше світла може бути пролито на це питання, ніж це можливо користуючись лише технічними формулами більш формального філософського викладу. Так звані «Занепалі Янголи» є саме *Людство*. Демон гордості, хіті, збурення й ненависті не мав буття *до* появи фізичної, свідомої людини. Саме людина породила і вигодувала ворога, й дозволила йому розвинутися у своєму серці. Саме вона збезчестила, опоганила Бога, котрий перебуває у ній самій, сполучивши чистий Дух з нечистим Демоном Матерії. І, якщо кабалістичний вислів: *«Demon est Deus inversus»,* знаходить собі метафізичне й теоретичне підтвердження у двоїстій виявленій Природі, то практичне застосування його, все ж, зустрічається лише в людстві.

Таким чином, нині стало самоочевидним, що встановлюючи наші положення, а саме *(a),* появу Людини раніше всіх інших ссавців і навіть до епохи величезних плазунів; *(b)* Періодичні Потопи й Льодовикові Періоди, внаслідок Кармічного порушення нахилу Осі; й, головним чином, *(c)* народження людини від Вищої Істоти або, як висловився би представник матеріалізму, «Надприродної Істоти», хоча, насправді, ця Істота була лише «над-*людською*», – досить мало надії на те, щоб наші вчення були неупереджено вислухані. Додайте до цього твердження, що частина людства в Третій Расі – всі ті Монади людей, які досягли вищої точки Заслуги й Карми в попередній Манвантарі, – була зобов'язана своєю психічною та розумною природою божественним Істотам, «іпостасно» перебували в їхньому П'ятому Принципі, і Таємна Доктрина повинна остаточно впасти не тільки в очах матеріалізму, але навіть догматичного християнства. Бо, як тільки останні довідаються, що ці Янголи тотожні з їхніми «Занепалими» Духами, Езотеричне вчення буде оголошено найбільш єретичним і згубним для всіх[627]. *Божественна* людина жила у тваринній людині, тому, коли впродовж природної еволюції відбулося фізичне роз'єднання, – коли і «весь тваринний утвір був роз'єднаний *(розгнузданий)*», і самці почали тягнутися до самиць – *ця раса впала;* не тому, що вони скуштували Плід Дерева Знання й пізнали Добро та Зло, а тому, що вони не знали кращого. Ведені безстатевим творчим інстинктом, ранні суб-раси розвинули проміжну расу, в якій, як це натякається у Станцах, втілилися вищі Дхіані-Когани[628]. «Коли ми дізнаємося довжину Всесвіту (й дізнаємося все, що в ньому міститься), ми розмножимо нашу расу», відповідають Сини Волі та Йоги своїм братам тієї ж раси, котрі пропонували їм вчинити так само, як і вони. Це означає, що великі Адепти й Присвячені Анахорети «розмножаться», тобто, ще раз створять «розумом-породжених», «безвадних синів» – у Сьомій Корінній Расі.

Так стверджується у *Вішну* і *Брахма Пуранах*, у *Магабгараті*[629] та у *Харівамші*. Крім того, в одній частині *Пушкара Магатмья* поділ статей представлений алегорично в легенді про Дакшу, котрий, бачачи, що його волею породжене потомство, «Сини Пасивної Йоги», не хочуть створювати людей, «*перетворює половину самого себе*

---

[626] Книга *Буття*, VI.

[627] Можливо, маючи на увазі це *применшення* вищих і найчистіших Духів, які пробилися через проміжні плани нижчої свідомості, «Сім Кіл Вогню» в *Пемандрі*, Св. Яків говорить: «Ця Мудрість (Софія) спустилася не зверху, але вона земна, чуттєва, *диявольська*»: але ця Софія є Манас, «Людська Душа», бо Духовна Мудрість або Душа, будучи Буддхі, яке настільки близько до Абсолюту, що є *per se* лише *латентною* свідомістю і залежить від Манасу для прояву поза свого власного плану.

[628] Це є «Невмируща Раса», як вона називається в Езотеризмі, і екзотерично безплідне потомство перших нащадків Дакши, який проклинає Нараду, божественного Ріши, за те, що він переконав Харіяшву і Шабалашву (синів Дакши) не розмножувати свій народ, кажучи: «Народжуйся в утробі: хай, не буде для тебе спокійного місця в усіх цих областях». Після чого Нарада, представник цієї раси *безплідних* аскетів, як тільки вмирає в одному тілі, негайно народжується в іншому.

[629] *Аді Парван*, стор. 113.

на жінку, від якої він народжує дочок», майбутніх дружин Третьої Раси, що породили гігантів Атлантиди, так звану Четверту Расу. У *Вішну Пуранах* просто сказано, що Дакша, батько людства, встановив статеве злягання, як спосіб населення світу[630].

На щастя для Людської Раси, «Обрана Раса» уже зробилася носителькою втілень найвищих Дхіані (духовно й розумово), перш ніж людство стало цілком матеріальним. Коли останні під-раси Третьої Раси – за винятком деяких найнижчих, – загинули разом із великим Лемурійським Материком, «Насіння *Трійці Мудрості*» уже прилучилося до таємниці безсмертя на Землі, цього дарунку, що дозволяє одній і тій же Високій Особистості переходити *ad libitum* з одного зжитого тіла в інше.

b) Перша війна, полем дії якої була Земля, перше пролиття людської крові, постала результатом розкриття очей і почуттів людини, що дозволило їй переконатися, що дочки її братів були прекрасніше її дочок – так само як і дружини їх. Викрадення мали місце задовго до загальновідомого викрадення сабінянок, і Менелаї позбавлені своїх Олен, існували до народження П'ятої Раси. Титани або велетні були сильніше; супротивники їхні мудріше. Це відбулося під час Четвертої Раси – раси велетнів.

Бо, дійсно, у древні часи *існували* «велетні»[631]. Цілий ряд еволюції тваринного світу є порукою того, що те ж саме явище мало місце і серед людських рас. На ще більш низькому щаблі в порядку утвору ми зустрічаємо докази про існуючі ті ж відповідності в розмірах флори *pari passu* стосовно фауни. Гарні папороті, що збираються й висушуються нами серед сторінок наших улюблених книг, є потомством гігантських папоротей, що існували в часи Вугільного періоду.

Писання і фрагменти філософських та наукових праць – коротше кажучи, майже кожний запис, що дійшов до нас зі старовини – містять згадування про велетнів. Ніхто не омине визнати атлантів Таємної Доктрини в Ракшасах з острова Ланка – супротивників, переможених Рамою. Невже всі ці легенди лише добуток порожньої уяви? Приділимо цій темі кілька хвилин уваги.

———

ЧИ Є ВЕЛЕТНІ ВИГАДКОЮ?

Тут ми знову вступаємо у конфлікт з наукою, що поки заперечує, що людина була коли-небудь значно вище за середній рівень високих і сильних людей, які зустрічаються й тепер. Д-р Генрі Грегор об'являє перекази про велетнів заснованими на погано засвоєних фактах і на доказ проти подібних переказів наводить приклади помилкових суджень. Так у 1613 році в місцевості, з незапам'ятних часів названій «Полем Велетнів», у Нижньому Дофіне, у Франції, в чотирьох милях від *St. Romans*, були знайдені величезні кістки, глибоко зариті в пісковому ґрунті. Вони були віднесені до людських останків і навіть визнані приналежними Тевтободу, очільнику тевтонів, убитому Марієм. Але пізніші дослідження Кювьє довели, що вони були скам'янілими останками гігантського динотеріума 18-ти футів довжини. Вказують на древні будівлі, як на докази, що наші ранні предки не були настільки вище нас, бо їхні вхідні двері розмірами своїми були не вище теперішніх. Найвища людина стародавності, з відомих нам, був римський імператор Максим, зріст якого був лише сім футів з половиною. Однак, навіть у наші дні ми бачимо щорічно людей вище цього. Угорець, який показувався в Лондонському Павільйоні, був майже дев'яти футів. В Америці показувався велетень ростом у дев'ять футів і шість дюймів. Данило чорногорець був 8-ми футів і сім дюймів. В Росії та Німеччині серед нижчих класів часто зустрічаються люди вище семи футів. Тепер, коли Дарвін заявляє всім послідовникам мавпячої теорії, що види тварин, які походять від схрещування, постійно виявляють *«схильність до повернення до первісного типу»,* то той же самий закон повинен бути застосований до людини. Якби в древні часи велетні не існували, як тип, то їх не було б і зараз.

Все це стосується історичного періоду. І, якщо кістяки доісторичних часів не змогли, на думку науки, постати незаперечним доказом твердження висунутого на цих сторінках, то це лише справа часу. Проте, ми рішуче заперечуємо очевидність цієї невдачі. Більше того, як уже сказано, зріст людський мало змінився з часу останнього Расового Циклу. Велетні старовини всі поховані під океанами, і сотні тисяч років постійного тертя води, звичайно, стерли б на пил навіть бронзовий кістяк, тим більше людський. І звідки ж свідчення, добре відомих класичних письменників, філософів і людей, котрі ніколи не мали репутації брехунів? Також не забудемо, що до 1847 року, коли Буше де Перт змусив науку звернути на це увагу, ледве, якщо взагалі, що було відомо про викопну людину, бо археологія не знала про її існування. І лише *Біблія* оповідала мудрим людям

[630] *Вішну Пурана*, переклад Вілсона, II, 12.

[631] Перекази всіх країн і народів вказують на цей факт. Доннеллі наводить витяг з «*Historia Antigua de la Nueva España*», 1885 р., о. Дюрана, в якій тубілець Голули, столітній старець, розповідає про побудову великої піраміди в Голулі наступне: «Спочатку, до створення світу сонця, ця земля (Голула) перебувала у темряві, але негайно *після того, як піднялося світло сонця на Сході*, на ній з'явилися гігантські люди ... які і побудували зазначену піраміду, після чого будівельники її були розсіяні по всьому Світу». Автор праці «*Атлантида*» (стор. 204) говорить, що багато легенд Центральної Америки оповідають про діяння древньої раси велетнів, названих Куінан.

Заходу про велетнів, котрі існували «у ті часи на Землі». Зодіак був єдиним свідком, покликаним підтвердити це твердження в особах Оріона або Атласу, чиї потужні плечі, за легендою, підтримували світ.

Проте, навіть велетні не залишилися без своїх свідків і тому варто розглянути обидві сторони цього питання. Три науки – геологія і науки Світил та Письмен, остання у своїй універсальності – можуть надати нам необхідні докази. Почнемо з геології: уже було визнано, чим древнішими були викопані кістяки, тим більше й вище та могутніше була їхня будова. Це вже деякий очевидний доказ. Фредерік де Ружемонт, хоча й занадто набожно віруючий у *Біблію* і Ноїв Ковчег, проте є освіченим свідком, він пише так:

«Всі кістки, знайдені в округах Гарда в Австрії, у Льєжі й т.д.; всі ці черепи, що нагадують негритянський тип … і, які внаслідок свого типу, можуть бути прийняті за черепи тварин, всі вони належали людям *високого зросту*»[632].

Те ж саме повторює і Ларте, авторитетна думка якого приписує «високий зріст» тим, хто загинув при Потопі – немає необхідності, щоб це був неодмінно Ноїв Потоп – і менший зріст расам, що жили пізніше.

Що ж стосується свідчень древніх письменників, то немає потреби піклуватися про твердження Тертулліана, котрий запевняє нас, що в його час кілька велетнів були знайдені в Карфагені, – бо, перш ніж його свідчення буде прийнято, його власна особистість[633], якщо й не дійсне існування, повинна бути доведена. Ми можемо, однак, повернутися до газет 1858 року, що говорять про «гробницю велетнів», знайдену цього року в місцевості цього самого міста. Що ж стосується древніх язичеських письменників, то ми маємо свідчення Філострата, який говорить про кістяк велетня в 22 ліктя довжиною, так само як і про інший у 12 ліктів, бачених ним самим на Сігейському Мисі. Можливо, кістяк цей і не належав, як вірив цьому Протезилій, велетневі убитому Аполлоном при облозі Трої, проте, він був кістяком велетня, так само точно як і інший, відкритий Мессекратом зі Стира на Лемносі – «страшного виглядом», за твердженням Філострата[634]. Невже ж забобон виявиться настільки сильним, що змусить науку визнати *всіх* цих людей безумцями або ж брехунами?

Пліній говорить про велетня, в якому він думав визнати Оріона або Отуса, брата Ефіалта[635]. Плутарх заявляє, що Серторій бачив могилу Велетня Антея; а Павзаній клянеться в справжньому існуванні могил Астерія та Геріона або ж Гіллуса, сина Геркулеса, – всі вони були велетнями, титанами й могутніми людьми. Нарешті, абат *Pegues* стверджує у своїй цікавій праці *«Вулкани Греції»,* що:

«По сусідству з вулканами острова Тера, були знайдені велетні з величезними черепами, поховані під колосальними каменями, спорудження яких, у всякому разі, мусило б вимагати титанічних сил і, що перекази в усіх країнах поєднують їх з уявленнями про велетнів, вулкани і магію»[636].

У тій же вищенаведеній праці автор дивується, чому в *Біблії* та переказах Гіббоpими, велетні або «Могутні», Рефаїми, примари або «фантоми», Нефілім або «Полеглі» *(irruentes),* показані як би тотожними, хоча *всі* вони *«люди»,* бо Біблія називає їх первісними й могутніми – наприклад, Німврод. Таємна Доктрина пояснює цю таємницю. Ці імена, що належать по праву тільки чотирьом попереднім Расам і найранішому початку П'ятої, натякають досить чітко на перші дві *«Примарні»* (Астральні) Раси, на «Полеглу» Расу – Третю, і на Расу Велетнів Атлантиди – Четверту, після якої «люди почали зменшуватися в зрості».

Боссюе бачить причину наступного універсального ідолопоклонства в «первородному гріху». «Ви будете, як Боги», – говорить Змій у Книзі *Буття* Єві, передбачаючи, таким чином, перший зародок поклоніння *брехливим божествам*[637]. Звідси, думає він, походить ідолопоклонство або ж культ і шанування *зображень*, олюднених або людських образів. Але, якщо все ідолопоклонство будується тільки на цій підставі, тоді обидві церкви – грецька і латинська особливо – є така ж ідолопоклонницька і поганська, як і будь-яка інша релігія[638]. Лише в Четвертій Расі люди, які втратили всяке право на те, щоб вважатися божественними, вдалися до тілесного поклоніння, іншими словами до фалічного культу. Доти вони дійсно були Богами, такі ж чисті й божественні, як і Прабатьки їхні; і значення алегоричного «Змія», як уже було доволі показано на попередніх сторінках, зовсім не стосується фізіологічного падіння людей, але до придбання ними Знання Добра й Зла; і це знання прийшло до них *до* їхнього

---

[632] *«Історія Землі»,* стор. 154.

[633] Деякі критики, не знаходячи доказів існування Тертулліана, виключаючи згадування у писаннях Євсевія «правдивого», схильні сумніватися в цьому.

[634] *«Heroica»,* стор. 35.

[635] *«Природна Історія»,* VII-XVI.

[636] Див. *«Пневматологія»* де Мирвілля, *«Des Êsprits»,* III, 46-48.

[637] *«Elévations»,* стор. 56.

[638] І це, незважаючи на формальну заборону, винесену на великому Церковному Соборі в Іллірії у 303 р після Р. Хр., коли було оголошено, що «образ Бога, який нематеріальний і невидимий, не повинен бути обмежений формою або образом». У 692 р Константинопольський Собор точно так само заборонив вірним «писати або зображати Ісуса у вигляді *ягняти*», і також «схиляти коліна в молитві, бо це є дія ідолопоклонницька». Але Собор Нікейський (787) повернувся до цього ідолопоклонства, тоді як Собор у Римі (883) відлучив Іоанна, Патріарха Константинопольського, за те, що він виявив себе противником іконошанування.

падіння. Не слід забувати, що тільки після свого насильницького вигнання з Едему «Адам пізнав свою дружину Єву». Ми, однак, не будемо порівнювати положення Таємної Доктрини з мертвою буквою єврейської *Біблії*, але краще вкажемо на їхню велику подібність у їх Езотеричному сенсі.

І тільки після свого відступництва від неоплатоніків, Климент Олександрійський почав перекладати *gigantes* як *serpentes*, пояснюючи, що «змії і велетні означають *демонів*»[639].

Нам можуть сказати, що перш ніж проводити паралелі між нашими положеннями й догмами *Біблії*, ми повинні представити кращий доказ про існування гігантів Четвертої Раси, ніж згадування про них, що зустрічаються в Книзі *Буття*. Ми відповімо, що докази дані нами, набагато більш задовільні й, у всякому разі, вони підтверджуються великою кількістю наукових і літературних свідчень, ніж ті, які можуть бути коли-небудь наведені на користь Ноєвого Потопу. Навіть історичні твори Китаю сповнені такими спогадами про Четверту Расу. У французькому перекладі *Шу-Цзин*[640] ми читаємо:

«Коли Мяо-Цзи (та допотопна і спокушена раса [пояснює тлумач], що пішла у древні часи в скелясті печери і потомство якої, як говорять, дотепер ще зустрічається на околицях Кантона)[641], *за нашими древніми документами*, обурили всю землю внаслідок зваб *Tchy-Yeoo*, і вона наповнилася лиходіями… Владика (*Chang-ty*, [Цар *Божественної* Династії]) спрямував погляди свої на народ і не побачив серед них і сліду чесноти. Тоді він наказав *Tchong* і *Ly* [Двом Дхіані-Коганам нижчого ступеня] припинити всяке спілкування між небом і землею. З тих пір не було більше *сходження та зішестя*»[642].

«Сходження та зішестя» означає безперешкодне спілкування між двома Світами.

Позаяк ми не можемо видати повну і докладну історію Третьої та Четвертої Раси, то ми повинні, наскільки це дозволено, зібрати якнайбільше окремих фактів, що стосуються їх, і особливо ті, які підтверджуються безпосередніми доказами, так само як і виведені на підставі даних, що знаходяться в древній літературі та історії. Позаяк «шкірні покриви» людей ущільнилися і вони все більше й більше впадали у фізичний гріх, то спілкування між фізичною та ефіроподібною *Божественною* Людиною припинилося. Покрив Матерії між двома планами зробився занадто щільним, щоб навіть Внутрішня людина могла проникнути крізь нього. Таємниці Небес і Землі, відкриті Третій Расі їхніми Небесними Вчителями в дні їхньої чистоти, стали великим центром світла, бо вони розсіялися й упали на невластивий їм ґрунт, бо вона була занадто матеріальна. Серед народних мас Таємниці або Містерії ці виродилися в чаклунство, і згодом вилилися в екзотеричні релігії, ідолопоклонство, сповнене марновірств, і в культ людини або героя. Лише жменька перших людей – в яких іскра Божественної Мудрості горіла яскраво й лише зміцнювала у своїй напрузі, у міру того, як подібна ж іскра з кожним століттям ставала усе тьмяніше і тьмяніше в тих, хто повернув її на злісні цілі, – лише вона залишилася обраним стражем Таємниць, відкритих людині Божественними Вчителями. Серед них були ті, які перебували у своєму стані Кумар із самого початку; і перекази шепочуть те, що Таємні Вчення стверджують, а саме, що ці Обранці були зародком Ієрархії, що з тих пір не переставала існувати. Як говорить *Катехізис* Езотеричних Шкіл:

---

[639] Книга Буття, V. Чарльз Гульд, обговорюючи у своїй Праці «*Міфічні Чудовиська*» (стор. 212) Китайського Дракона, пише: «Міфології, історії, народні легенди і прислів'я, всі сповнені натяків на таємничу істоту, *що має фізичну природу і духовні атрибути*. Обдароване прийнятою формою, яку воно може скидати для прийняття іншої, завдяки своїй надприродній силі, воно також має силу впливу на погоду, створюючи за бажанням посуху або плодоносні дощі, або викликаючи бурі чи приборкуючи їх. Тома можна було би зібрати з розкиданих легенд, які всюди рясніють даними, що відносяться до цієї теми».

Ця «таємнича істота» є *міфічний* Дракон, тобто символ *історичного* і сучасного Адепта, Майстра і Вчителя Окультних Наук давнини. Раніше вже було сказано, що великі «Маги» Четвертої і П'ятої Раси зазвичай називалися «зміями» і «Драконами» за своїми прабатьками. Всі вони належали до Ієрархії, так званих, «Вогняних Драконів Мудрості», Дхіані-Коганів, відповідаючи Агнішваттам, Пітрі, Марутам і Рудрам взагалі, будучи потомством Рудри, їх батька, ототожненого з Богом Вогню. Більше сказано в тексті. Так, Климент, присвячений неоплатонік, звичайно, знав походження слова «Дракон», і також, чому священні Адепти іменувалися так, бо він знав таємницю Агафодемона, Христа, семиголосного Змія гностиків. Він знав, що догма його нової віри вимагала перетворення всіх *суперників* Ієгови – Янголів, які, за припущенням, повстали проти цього «Елохім'а», подібно до того, як Титан Прометей повстав проти Зевса, узурпатора царства свого батька і, що «Дракон» був містичним найменуванням «синів Мудрості»; від цього знання народилося його рішення настільки ж жорстоке, як і довільне: «Змії і велетні означають *демонів*», тобто, не «Духів», але дияволів, церковною мовою.

[640] Частина IV, розд. XXVII, стор. 291.

[641] «Що сказали б ви на наше твердження, що китайці – я тепер кажу про континентальних, істинних китайців, не про мішанку між Четвертою і П'ятою расою, котрі займають зараз престол – тубільці, які належать до своєї чистої національності до вищої і останньої гілки Четвертої Раси, які досягли своєї високої цивілізації, коли П'ята заледве з'явилася в Азії» («*Езотеричний Буддизм*», стор. 67). І ця жменька континентальних китайців відрізняється досить високим зростом. Якби можна було отримати найдавніші Манускрипти на мові Лоло (туземна мова Китаю) і перекласти їх точно, то було б знайдено багато цінних доказів. Але вони настільки ж рідкісні, як і мова їх малозрозуміла. Поки що, лише один або два європейських археолога були у змозі дістати такі безцінні праці.

[642] Наведено в творі де Мирвілля, *op. cit.*, III, 53. Пригадайте це ж саме твердження в *Книзі Еноха*, так само, як і сходи, бачені Яковом уві сні. «Ці два Світи» означають, звичайно, два *плани* Свідомості та Буття. Ясновидець може спілкуватися з істотами вищого плану, не покидаючи свого крісла.

*«Внутрішня Людина першої *** лише міняє своє тіло від часу до часу; вона завжди та ж сама, не знаючи ні відпочинку, ні Нірвани, зневажаючи Девачаном і залишаючись постійно на Землі, заради порятунку людства… Із семи Дівичів [Кумар]*[643] *четверо пожертвували собою за гріхи світу і на навчання невігласів, та будуть до кінця теперішньої Манвантари. Хоча й незримі, вони завжди перебувають. Коли люди говорять про одного з них – «Він Умер»; узрій, він живий, але лише в іншій формі. Це суть Голова, Серце, Душа й Насіння безсмертного Знання [Джнана]. Ти ніколи не будеш говорити, о Лану, про цих великих [Мага…] перед багатьма, називаючи Їх за іменами. Лише мудрий зрозуміє»*[644].

Саме ці священні «Четверо», представлені в алегорії і в символах у *Лінга Пурані*, яка стверджує, що Вамадева (Шива), як Кумара, народжується в кожній Кальпі (у цьому випадку в Расі), у вигляді чотирьох юнаків – чотирьох білих; чотирьох червоних; чотирьох жовтих і чотирьох темних або коричневих. Згадаємо, що Шива, насамперед і головним чином, є аскетом, заступником всіх Йогинів та Адептів, і алегорія стане цілком зрозумілою. Саме дух Божественної Мудрості й безвадного Аскетизму втілюється в цих Обраних. І Рудра лише після того, як він *одружився*, будучи відірваний Богами від свого жахливого аскетичного життя, стає Шивою, Богом індуського Пантеону – і не занадто доброчесного або милосердного типу. Вище, ніж ці «Чотири», лише ОДИН, як на Землі, так і на Небі – ще більш таємнича і самотня Істота, описана в першому томі.

Тепер ми повинні розглянути природу «Синів Полум'я» і «Темної Мудрості», так само як і всі *за* й *проти* Сатанинської теорії.

Ті уривки фраз, які можна було зібрати з уламків табличок і, які Георг Сміт відносить до опису – «Прокльону після Падіння»[645], звичайно алегоричні; однак вони підтверджують те, що викладається про істинну природу Падіння Янголів у наших Книгах. Так сказано, що «Владика Землі кликав його на ім'я, Батько Елу (Елохім), і вимовив своє «прокляття», котре «почув Бог Хеа, і печінка його розгнівалася, бо *його* людина [Людина-Янгол] розбестила свою чистоту», тому Хеа висловлює бажання, щоб «*мудрість* і *знання* стали би ворожі їй та шкодили їй [людині]»[646].

Остання фраза вказує на прямий зв'язок між халдейським і біблійним викладами. У той час, як Хеа (Еа) намагається привести до нуля мудрість і знання, завойовані людиною за допомогою її знову придбаної розумової і свідомої здатності створювати у свою чергу, – взявши, таким чином, монополію творчості з рук Бога (Богів), – Елохім'и чинять точно так само в третьому розділі Книги *Буття*. Тому Елохім вигнав його з Едему.

Але це було ні до чого. Бо Дух Божественної Мудрості, будучи над і *всередині* людини, – воістину, Змій Вічності й усього Знання, той Манасичний Дух, що дав можливість людині пізнати таємницю «утвору» на плані Кріяшакті й таємницю розмноження на плані Земному, – привів її природним способом до відкриття шляху, що веде до безсмертя, незважаючи на ревнощі всіх Богів.

Найперші атланто-лемурійці обвинувачуються в тому, що вони (божественні втілення) взяли собі дружин з більш низької раси, з раси людей, котрі доти не мали розуму. Кожне древнє Писання містить ту ж більш-менш перекручену легенду. Насамперед, «Падіння Янголів», що перетворило «Первонароджених» від Бога на Асурів або на Арімана, або Тифона «язичників» – тобто, якщо перекази наведені в *Книзі Еноха*[647] і в *Гермесі*, у *Пуранах* і *Біблії* прийняті буквально, – буде мати наступне просте значення, якщо прочитати його езотерично:

Такі фрази як: «У своєму [Сатани] честолюбстві він підняв руку проти Святилища Бога в Небесах» і т.д., повинні читатися так: Спрямований Законом Вічної Еволюції і Карми, Янгол втілився на Землі в людину; і позаяк його Мудрість і Знання все ж були божественні, хоча тіло його від Землі, він (алегорично) обвинувачений у розкритті й видачі Таємниць Неба. Він сполучає і користується обома для цілей людського розмноження, замість надлюдського. Відтепер – «людина буде *народжуватися, не створювати*»[648]. Але позаяк чинячи таким способом, вона повинна користуватися своїм слабким тілом, як способом для розмноження, то це тіло мусить зазнати кари

---

[643] Див. Коментарі на Чотири Раси – і на «Синів Волі та Йоги», безвадне потомство Андрогінної Третьої Раси.

[644] В *Кабалі* вимовляння чотирибуквеного *невимовленого* Імені є «найбільш заповітна таємниця» – «таємниця таємниць».

[645] *«The Chaldean Account of Genesis»,* стор. 81.

[646] Там само, стор. 84, рядки 12, 14, 15.

[647] Повертаючись ще раз до цього вельми значного питання в архаїчній космогонії, навіть у північних легендах, у священних сувоях Богині Сага, ми зустрічаємо Локі, кровного брата Одіна – подібно до того, як Тифон, Аріман та інші є відповідно братами Осіріса та Ормазда, – який стає злим лише пізніше, після того, як він занадто довго спілкувався з людством. Подібно до всіх інших Богів Вогню й Світла – Вогню, який спалює і знищує, так само, як і зігріває та дає життя – він скінчив тим, що його почали розглядати в сенсі «Вогню»-нищителю. Ім'я Локі, як ми дізнаємося це з «*Азгард і Боги*» (стор. 250), є похідне від древнього слова *liuhan*, просвіщати. Тому, воно має той же початок, як і латинське *lux*, Світло. Отже, Локі тотожний Люциферу або Світлоносієві. Цей титул, будучи даним Князю Темряви, вельми показовий і є сам по собі виправданням проти теологічного наклепу. Але Локі ще тісніше пов'язаний з Прометеєм, бо він зображується прикутим до гострої скелі, тоді як Люцифер, також ототожнений із Сатаною, був прикутий внизу у Пеклі; обставина, яка, однак, аж ніяк не завадила жодному з них діяти в повній свободі на Землі, якщо ми приймемо теологічний парадокс у всій його повноті. У ранній скандинавської теогонії, від початку часів Локі є милостивим, милосердним і могутнім богом і принципом Добра, але не Зла.

за цю Мудрість, зішестя з Неба на Землю; отже, порушення й розтління фізичної чистоти стає тимчасовим прокльоном.

Кабалісти середньовіччя знали це добре, бо один з них не побоявся писати:

«*Кабала* спочатку була викладена самим Богом гурту обраних Янголів, які утворили богословську школу у Раю. Після Падіння, Янголи доволі *милостиво передали цю небесну доктрину непокірливому дитяті Землі,* щоб постачити протопластів засобами повернутися до їхньої первісної шляхетності та блаженства»[649].

Це показує, як був витлумачений християнськими кабалістами випадок шлюбу між Синами Бога й дочками людей і передачі їм божественних Таємниць, – як це алегорично розказано Енохом, а також і в шостому розділі Книги *Буття*. Весь цей період може розглядатися як *перед*-людський, період Божественної Людини або ж, за висловом використовуваним нині протестантським богослов'ям, – як період *Перед*-Адамічний. Але навіть Книга *Буття* починає свою *істинну* історію (розд. 6) з велетнів «днів давніх» і «Синів Бога», що взяли собі за дружин «дочок людей» і навчали їх.

Саме цей період описаний у *Пуранах;* і позаяк він стосується днів загублених у найвіддаленіших століттях, отже доісторичних, то, як може який-небудь антрополог бути впевненим, чи було, чи не було людство в той час таким, яким він знає його зараз? Всі *особистості* в *Брахмана* і *Пуранах* – Ріши, Праджапаті, Ману, їхні дружини та нащадки – належать до того ж до-людського періоду. Всі вони, так зване, *Насіння* Людства. Саме навколо цих «Синів Божих», «розумом-породжених», астральних дітей Брахми, росла і розвивалася наша фізична тіло будова, до точки досягнутої нею зараз. Бо легенди *Пуран* про всіх цих людей суть легенди про наші Монади, у їх різних і незліченних втіленнях на цій та іншій Сферах, події побачені «Оком Шиви» древніх Ясновидців – «Третім Оком» у наших Станцах – і алегорично описані. Пізніше вони були перекручені заради сектантських цілей; хоча й будучи так перекручені, проте, в них залишилася значна частка основної істини. Також і філософія, що міститься в цих алегоріях, не менш глибока, незважаючи на щільний покрив, створений додаваннями пізнішої фантазії.

Але з Четвертою Расою ми досягаємо чисто людського періоду. Ті, хто був дотепер напів-божественними Істотами, самоукладеними у тілах, які були людськими лише за зовнішністю, змінилися фізіологічно й побралися з дружинами, які були цілком людськими і прекрасними виглядом, але в які втілилися *нижчі,* більш *матеріальні*, хоча й небесні істоти. Ці Істоти в жіночих формах – Ліліт є їхнім прототипом у єврейських переказах – називаються в Езотеричних викладах Кхадо (Дакіні, на санскриті). Алегоричні легенди називають головну цих Ліліт – Сангіе Кхадо (Будда Дакіні, на санскриті); усім їм приписується здатність «літати повітрям» і *«велика доброта до смертних»;* але вони не мали *розуму* – лише тваринний інстинкт[650].

с) Це є початок культу, котрий у пізніші століття був засуджений на виродження у фалічний і сексуальний культ. Почалося це з культу людського тіла – «цього дива з див», як називає його один англійський письменник – і скінчилося культом його відповідних статей. Шанувальники були велетнями на зріст, але не велетнями у знанні й освіті, хоча знання досягалося ними легше, ніж людьми нашого часу. Їхня наука була вродженою в них. Лемуро-атлант не мав потреби у відкритті й закріпленні у своїй пам'яті того, що його напрямний принцип *знав* у момент його втілення. Лише час і постійний опір (тупість) Матерії, в яку одягались «принципи», могли – перше, послабити в них пам'ять їхніх знань до народження, інше, послабити й навіть загасити всяку іскру духовності й божественності в них. Тому, із самого початку вони стали жертвами своєї тваринної природи і породили «чудовиськ» – тобто, людей виразно відмінних від них самих.

Говорячи про велетнів. Крейцер добре описує їх:

«Ці діти Неба та Землі, при народженні були обдаровані *Вищими Силами*, творцями їхньої сутності, незвичайними здібностями, як моральними, так і фізичними. Вони *наказували Стихіям, знали таємниці Неба та Землі, морів і всього світу, й читали майбутнє в зірках*… Дійсно, коли читаємо про них, здається, начебто ми маємо справу не *з людьми такими, як ми*,

---

[648] Грецький міф, на який ми посилалися на попередніх сторінках,а саме, міф про каліцтво Урана його сином Кроносом, є натяк на це «викрадення» *божественного творчого Вогню* сином Землі й Неба. Якщо Уран, уособлення небесних Сил, повинен припинити творити (він був кастрований Кроносом, Богом *у Часі*), то і в єгипетській Космогонії саме Тот, Бог Мудрості, припиняє боротьбу між Гором і Сетом, причому останній так само постраждав від Гора, як і Уран від Кроноса. (Див. *Книгу Мертвих*, XVII, рядок 26). У вавилонських переказах саме Бог Зу позбавляє «Батька Богів» органу «*umsimi*» – ідеального творчого органу, а не «вінця» (!), як вважав Г. Сміт (*Op. cit.*, стор. 115, 116). Бо на фрагменті К. 3454 (Британський Музей) ясно сказано, що Зу, позбавивши «поважного в небесах» його *бажання*, забрав «*umsimi* богів», і цим самим спалив *tereti* [міць] «всіх богів», таким чином він «опанував *насінням* всіх янголів». Позаяк *umsimi* знаходилося «*на озадді*» Бела, то навряд чи воно могло бути «вінцем». Четверта версія цього зустрічається в *Біблії*. Хам є Зу халдеїв, і обидва вони прокляті за той же самий алегорично описаний злочин.

[649] Наведено з *Кабали* Кристіаном Гінсбургом.

[650] Шлагінтвейт, *«Буддизм у Тибеті»,* стор. 248. Легендарне існування цих Істот послужило основою для сказання про Ліліт рабинів; перекази про істот, котрі віруючі в *Біблію* назвали б допотопними жінками, кабалісти перед-адамічними расами. Вони не є вигадкою – це безсумнівно, не дивлячись на всю пізніше розвинуту фантастичність.

але з Духами Стихій, що виникли з Лона Природи й мали всяку владу над нею… Всі ці істоти відзначені печаткою *магії та чаклунства*…».

Такими вони й були, ці нині легендарні герої доісторичних, але, однак, колись існуючих рас. Крейцер був мудрий серед представників свого покоління, бо він не обвинуватив у свідомому обмані, дурості й марновірстві нескінченний ряд визнаних філософів, котрі згадували ці раси і стверджували, що навіть у свій час вони бачили скам'янілі рештки їх. Минулі часи нараховують своїх скептиків, і вони були так само численні й завзяті, як і сучасні. Але навіть Луцій, Демокрит та Епікур приймали свідчення *фактів* і виявляли здатність розпізнавання, що належить істинно великим розумам, які можуть відрізнити вигадку від факту й істину від перебільшення та обману. Древні письменники були не дурніші наших сучасних мудреців; бо, як прекрасно зауважує автор «Замітки про Психологію Арістотеля у Зв'язку із Сучасною Думкою» у розділі про Розум:

«Загальноприйнятий підрозділ історії на древню і сучасну … вводить в оману. Греки в четвертому столітті до Р. Хр. у багатьох відносинах були модерністами; особливо, можемо ми додати, у їхньому скептицизмі. Не дуже правдоподібно, щоб вони з такою легкістю приймали *байки*».

Проте, лемурійці та атланти, ці «Діти Неба та Землі», дійсно були відзначені печаткою *чаклунства;* бо Езотеричне Вчення обвинувачує їх у чомусь такому, що якби воно було прийнято, це поклало би кінець усім перешкодам науки стосовно походження людини або, вірніше, її анатомічної подібності з антропоїдною мавпою. Таємне Вчення обвинувачує їх у здійсненні огидного (для нас) злочину, в зляганні з так званими «тваринами» і, таким чином, у породженні справжніх, нині зниклих піфекоїдних видів. Звичайно, можливість такого схрещування людини з будь-якою твариною буде відкинута, так само як і питання мимовільного зародження, у що Езотерична Наука вірить і чому вона учить. Але крім міркування, що в ті віддалені часи, як уже були зазначено, ні людські атланти, ні «тварини» не були тими фізіологічно досконалими людьми і ссавцями, якими ми знаємо їх тепер, тому сучасні уявлення з цього питання – включаючи й поняття фізіологів – занадто невизначені й хиткі, щоб дозволити їм абсолютне *апріорне* заперечення подібного факту.

Ретельний перегляд «Коментаря» змусить подумати, що Істота, з якою новий «Втілений» єднався, називалася «твариною» не тому, що вона не була людською істотою, але скоріше тому, що вона настільки відрізнялася фізично й розумово від більш досконалих рас, що фізіологічно розвинулися в більш ранній період. Згадаємо Станцу VII і те, що сказано у Вірші 24-му, а саме, коли «Сини Мудрості» уперше прийшли для втілення, деякі з них втілилися цілком, інші спрямували у форми лише іскру, тоді як деякі з Тіней були позбавлені цього *наповнення* і вдосконалення до Четвертої Раси. Тому, ті раси, які «залишилися позбавленими знання», або ж ті, які були залишені «без розуму», залишилися такими ж, якими вони були навіть після природного поділу статей. Саме вони зробили перше схрещування, так би мовити, і породили чудовиськ; саме з їхнього потомства атланти обрали собі дружин. Передбачалося, що Адам і Єва з Каїном і Авелем були єдиним *людським* сімейством на Землі. Однак ми бачимо, що Каїн відправляється в країну Нод і бере звідти дружину. Очевидно, лише одна раса передбачалася досить досконалою, щоб бути названою людською; і навіть у наші дні, тоді як плем'я веддха з джунглів розглядається сингалезцями не більше, як тварини з мовою, деякі британці, у гордовитості своїй, твердо вірять, що всі інші сімейства людства – особливо ж темні індуси – є нижчою расою. Крім того, існують натуралісти, які серйозно піднімали питання, чи можуть деякі дикі племена, подібні, наприклад, бушменам, вважатися людьми? Коментарі, описуючи цей вид (або расу) тварин, «прекрасних виглядом», як двоногих, говорять:

«Вони мають людську форму, але їхні нижні кінцівки, починаючи від талії долі, покриті волоссям».

Можливо, звідси походить раса сатирів.

Якщо людина існувала два мільйони років тому, то люди повинні були би бути – так само як і тварини – цілком відмінними фізично й анатомічно від того, чим вони стали тепер і, отже, вони були тоді ближче до типу чисто тварини ссавця, ніж зараз. У всякому разі, ми дізнаємося, що тваринний світ схрещувався суворо *inter se,* – тобто, відповідно до роду й виду – лише із часу появи *на цій Землі* атлантів. Як показано автором талановитої праці *«Сучасна Наука й Сучасна Думка»,* думка про відмову злягатися з іншими видами або, що безплідність є результатом подібного злягання, є, скоріше «*prima facie* висновком, ніж абсолютним законом», навіть зараз. Він доводить, що:

«Різні види фактично часто схрещуються, як ми це бачимо в знайомому прикладі коня й ослиці. Правда, що в цьому випадку мул безплідним... але це правило не є загальним, і зовсім недавно була створена мішанка, раса лепорида або зайця-кролика, що цілком має здатність до розмноження».

Також наведено в приклад потомство вовка та собаки й ще декількох інших свійських тварин; лисиці й собаки, а сучасна швейцарська худоба, як це доведено Рютімейєром, походить від «трьох різних видів» *первісних биків*

«Bos primigemus, Bos longifrons і Bos frontosus»[651]. Однак, деякі із цих видів, як, наприклад, сімейство *антропоїдної мавпи*, що так виразно схожа на людину своєю фізичною будовою, мають, як нам говорять:

«Численні відгалуження, що поступово переходять одне в інше, але крайні типи яких більше відрізняються друг від друга, ніж людина від вищого виду антропоїдів».

Наприклад, горила і шимпанзе.

Таким чином, зауваження Дарвіна – або чи не скажемо ми Ліннея? – *natura non facit saltum*, не тільки підтверджується Езотеричною Наукою, але навіть – якби з'явилася яка-небудь можливість на прийняття істинної доктрини ще й іншими, окрім її прямих послідовників – вона, у багатьох випадках, якщо тільки не цілком, примирила б сучасну науку еволюції з фактами, так само як і з абсолютною невдачею антропологів знайти «відсутню ланку» у геологічних нашаруваннях нашого Четвертого Кола.

В іншому місці ми доведемо, що сучасна наука, хоча й несвідомо для себе самої, підтверджує наш випадок своїми власними допущеннями й, що Катрефаж цілком правий, припускаючи у своїй останній науковій праці, що набагато більш правдоподібно, що й буде доведено, що антропоїдна мавпа *походить від людини*, ніж, що ці два типи мали одного спільного, фантастичного й ніде не знайденого предка. Таким чином, мудрість укладачів древніх Станц виправдана, принаймні, хоча б одним відомим ученим, і окультист воліє вірити, як він робив завжди, що, як говорить Коментар:

«Людина була першою і вищою [ссавцем] твариною, що з'явилася в цьому [Четвертому Колі] утвору. Потім з'явилися тварини ще більших розмірів; і останнім серед усіх німа людина, що ходила навкарачки: [Бо] Ракшаса [Велетні, Демони] і Дайтья [Титани] Білого Двіпа [Материка] опоганили її [німої людини] предків».

Далі, як ми бачимо, існують антропологи, котрі простежили людину вглиб епохи, котра вже знищує гадані перешкоди, що існують між хронологіями сучасної науки й Найдавнішого Вчення. Правда, англійські вчені взагалі ухилилися від припущення навіть гіпотези про Третинну людину. Всі вони, й кожний окремо, вимірюють давність *Homo Primigenius'a* у світлі своїх забобонів. Гьокслі, щоправда, наважується обговорювати можливість Пліоценської та Міоценської людини. Проф. Зіман та Грант Аллен віднесли її появу до Еоценського періоду, але говорячи узагальнено, англійські вчені вважають, що ми не можемо йти безпечно за межі Четвертинного Періоду. На жаль факти не погодяться із занадто обережними твердженнями цих учених. Французька школа антропології, засновуючи свої погляди на відкриттях абата Буржуа, Капелліні та інших, визнала, майже без винятку, доктрину, що сліди наших предків без сумніву повинні зустрічатися в Міоценській епосі, тоді як де Катрефаж схиляється до припущення існування людини у Вторинній Епосі. Надалі ми порівняємо подібні висновки з даними в брахманських екзотеричних книгах, що наближаються до Езотеричного Вчення.

d) «Тоді Третє Око перестало діяти», говорить Вірш, бо людина поринула занадто глибоко в драговину Матерії.

Що означає дивна заява у Вірші 42-му стосовно Третього Ока Третьої Раси, що атрофувалося й більше не діяло?

Ще кілька Окультних Вчень повинні бути тепер дані з цього питання, так само як і ще інші. Історія Третьої і Четвертої Раси повинна бути розширена, щоб вона могла пролити більше світла на розвиток нашого сучасного людства; і показати, яким чином здібності викликані до дії за допомогою окультної дисципліни, повертають людину до становища, яке вона спочатку займала у сенсі духовного пізнання та свідомості. Але спочатку потрібно пояснити феномен Третього Ока.

———

РАСИ, ЩО ВОЛОДІЛИ «ТРЕТІМ ОКОМ»

Тема ця така незвичайна, шляхи, якими ми повинні йти, такі поплутані, такі повні небезпечних пасток, приготовлених ворожими теоріями та критикою, що ґрунтовні причини повинні бути наведені для кожного прийнятого кроку. Спрямовуючи світло ліхтаря Езотеризму майже на кожний дюйм пройденого Окультного ґрунту, ми повинні також користуватися його збільшувальним склом, щоб виявити в більшу об'єктивність області досліджені точною наукою; і це не тільки для обопільного їхнього зіставлення, але щоб захистити нашу позицію[652].

[651] *Op. cit.,* стор. 101-102.

[652] Ми рекомендуємо коротку, але досить показову статтю *Віскондe де Фіганіер*, чл. Т. Тов., в «*Theosophist'i*», що має назву «Езотеричні Пошуки». В ній автор викладає цілком Окультну теорію, хоча й абсолютно нову для світу – «*Прогрес* Монади, що йде в ногу зі *зворотним рухом* Форми, тобто, зі зменшенням *via formativa*» (Том VIII, стор. 666). Він каже: «Хто знає, які форми служили вмістищем для *Ego* у віддалені кільця [Кола або Раси?]... Чи не міг тип людини бути ... типом різновидів мавп? Слава Мавпячого Царства в Рамаяні, чи не мала вона основи у древній традиції, що відноситься до періоду, протягом якого це було спільним таланом або, вірніше, виглядом людини?». І автор дає нам дуже майстерне, але занадто коротке пояснення своєї теорії, стверджуючи те, що буде схвалено кожним окультистом, наприклад: «При майбутньому

Хтось може пошкодувати, що в історії зростання та еволюції зниклих рас занадто мало сказано про їхню фізичну, людську сторону. Безсумнівно, набагато більше могло би бути сказано, якби проста обережність не змушувала нас роздумувати біля порогу кожного нового одкровення. Дається все, що стало можливим, все те, що відзначено віхами у відкриттях сучасної науки; але те, про що точне знання нічого не знає і, що воно не в змозі обговорювати й тому відкидається ним, як факт у Природі, – все це не може бути видано.

Але навіть такі твердження, як, наприклад, що з усіх ссавців людина була першою, що саме людина є непрямим предком антропоїдної мавпи і, що за давніх часів вона була щось на взірець Циклопа, – всі вони будуть заперечуватися; проте вчені ніколи не могтимуть довести цілком задовільно, за винятком для себе самих, що *це не було так*. Також не можуть вони допустити, що перші дві Раси людей були занадто ефіроподібними та примарноподібними за своєю будовою організму й навіть формою, щоб бути названими фізичними людьми. Адже, якщо вони допустять це, то стане зрозуміло, що це є однією з причин, чому не можна сподіватися, щоб рештки таких людей могли бути розкопані серед інших скам'янілостей. Проте все це стверджується нами. Людина була, так би мовити, сховищем *всього насіння життя* для цього Кола, як рослинного, так і тваринного життя[653]. Так само як Ейн-Соф – Єдиний, *незважаючи на численні форми, вкладені в ньому*[654], так і людина на Землі є мікрокосм макрокосму.

«Як тільки з'явилася людина, усе було закінчено … бо все вкладено в людині. Вона *з'єднує в собі всі форми*[655].

Таємниця земної людини відповідає Таємниці Небесної Людини»[656].

Людська форма – названа так, бо вона є вмістищем (у будь-якій формі) *Божественної* Людини – є *новим типом* при початку кожного Кола, як інтуїтивно зауважив автор *«Esoteric Studies».*

«Позаяк людина ніколи не може бути, так само вона ніколи й не була, виявлена у формі, що належала тваринному світу *in esse*, тобто, вона ніколи не становила частини цього царства. Нова людська форма, що походить, але тільки походить, із найбільш закінченого виду останнього царства, завжди повинна була виявляти собою *новий тип* Циклу. Людська форма в одному кільці [?], як я уявляю собі, стає скинутим одягом у наступному; і вона тоді привласнюється вищою категорією в підслужбовому нижчому царстві»[657].

Якщо думка ця має той сенс, як ми розуміємо її – бо згадування «кілець» трохи заплутує питання, – то це є точне Езотеричне Вчення. З'явившись на самому початку й на чолі чуттєвого та свідомого життя, Людина – Астральна або «Душа», бо *Зохар* повторюючи Найдавніше Вчення виразно говорить, що «*справжня* людина є душа, її ж матеріальна будова не є частиною її», – Людина стала живою і тваринною *Одиницею*, «скинутий одяг» якої визначили будову кожного життя й тварини в цьому Колі[658].

Таким чином, вона «століттями» «створювала» комах, плазунів, птахів і тварин, несвідомо для самої себе, зі своїх останків від Третього і Четвертого Кола. Ця ж думка і вчення так само певно викладені у *Вендидаді* маздеїв, як і в халдейській та Мойсеєвій алегорії про Ковчег, всі вони є численними вираженнями у різних народів, первісної легенди наведеної в індуських Писаннях. Це вчення зустрічається в алегорії про Вайвасвата Ману і його Ковчег з сімома Ріши, причому кожний із них виявлений, як Батько й Прабатько певних тварин, плазунів і навіть чудовиськ, як ми бачимо це у *Вішну* та інших *Пуранах*. Відкрийте *Вендідад* маздеїв і прочитайте наказ Ахура Мазди до Ііма, Духа Землі, який символізує Три раси, після того, як йому було зазначено побудувати Вара – «обгороджене місце», Аргха або Вмістище.

існуванні фізично-ефіроподібної людини, повинна відбутися *інволюція* статей. Так само, як фізично-астральна людина для свого перевтілення залежала від сутностей, що належали класу суб-людському (розвинутому з прототипів тварин), так і фізично-ефіроподібна людина знайде серед струнких, сповнених грації категорій, народжених на плані *повітря*, одну або кілька форм, які розвинуться для її подальших втілень, *коли ці породжені форми будуть дані* – процес, який включить усе людство, але тільки дуже повільно. Раси [*Перед-?*] Адамічні й Після-Адамічні були расами велетнів; їх ефіроподібні двійники могли бути й ліліпутами – блаженними, блискучими, прозорими – але, безсумнівно, що вони стануть гігантами розуму». (Стор. 671).

[653] Можуть заперечити, що це є протиріччям. Позаяк перша Корінна Раса з'явилася 300 000 000 років після того, як розвинулося рослинне царство, то Насіння рослинного життя не могло знаходитися в Першій Расі. Ми говоримо – могло; бо до появи людини в *цьому* Колі рослинність була зовсім іншого вигляду, ніж зараз, і цілком ефіроподібною; і це з тієї простої причини, що ніякі трави або рослини не могли стати фізичними, перш ніж не з'явились тварини або інші організми для видихання вугільної кислоти, яку рослинність повинна вбирати для свого розвитку, живлення та зростання. Вони залежать один від одного в своїх фізичних і закінчених формах.

[654] *Зохар*, I, 21-а.

[655] Там само. III, 48а.

[656] Там само, II, 76а.

[657] *Op. cit.,* стор. 666.

[658] Сказано в *Зохарі*, що «Первозданні світи» (іскри) не могли продовжуватися, *бо не було ще людини*. «*Людська* форма містить у собі все, й позаяк вона ще не існувала, то світи були зруйновані».

«Туди [у Вара] ти принесеш *насіння чоловіків і дружин*, вибраних з родів найвеличніших, кращих і найпрекрасніших на цій землі: туди ти знесеш насіння всякого роду худоби тощо… Ти знесеш туди все це насіння, по два від кожного виду, *щоб вони зберігалися там і не вичерпувалися* доти, доки *люди ці будуть у Вара*»[659].

Ці «люди» у «Вара» є «Прабатьки», Небесні Люди або Дхіані, майбутні *Ego*, яким доручено одушевити людство. Бо Вара або Ковчег, або ж Вмістище просто означає *Людину*[660].

«Ти запечатаєш Вара [після наповнення його насінням] і ти зробиш двері та вікно *самосвітними усередині, [що є Душа]*»[661].

І коли Іїма запитує Ахура Мазду, як взятися йому за створення Вара, він отримує наступну відповідь:

«Розітри землю … й міси її руками, подібно тому, як робить це гончар, коли він місить гончарну глину»[662].

Єгипетський Бог з головою Овна робить людину з глини на гончарному колесі, так само й у Книзі *Буття* Елохіми створюють її з того ж самого матеріалу.

Коли ж потім запитали «Творця матеріального Світу» Ахура Мазду, що ж дасть світло «Вару, який зробив Іїма», він відповідає:

«Існують *нестворені* світочі та світочі *створені*. Там [в Аірьяна-Ваеджо, де будується Вара] зірки, місяць і сонце піднімаються і заходять лише один раз [на рік], а рік здається, як один день [і ніч]»[663].

Це ясний натяк на «Країну Богів» або на (нині) Полярні Області. Крім того, ще інший натяк вкладено в цьому вірші, а саме, певна вказівка на «нестворені світочі», що освітлюють людину зсередини – її «принципи». Інакше не можна було би знайти ніякого сенсу у відповіді Ахура Мазди, що закінчується словами:

«Кожний сороковий рік, у кожної пари [гермафродита] *двоє народжуються, один чоловічої, інший жіночої статі*»[664].

Останні слова є певним відзвуком Таємної Доктрини в Станці, що говорить:

«Після закінчення строку кожного із сорока [щорічних] Сонць, наприкінці кожного сорокового Дня, дворідне стає чотирма: чоловік і дружина в одному, у першому і другому, і третьому...»

Це ясно, бо кожне «Сонце» означало цілий рік, що складається тоді з одного Дня, бо в арктичному поясі він складається зараз із шести місяців. За древнім Вченням вісь Землі поступово змінює свій нахил стосовно екліптики, і в зазначений період нахил цей був таким, що полярний День тривав протягом усього обертання Землі навколо Сонця, після чого наступало щось подібне до сутінків досить короткої тривалості; а потім полярна країна приймала своє положення прямо під сонячними променями. Це можливо суперечить астрономії, як вона зараз викладається й розуміється, але хто може сказати, що зміни в русі Землі, які не відбуваються зараз, не відбувалися мільйони років тому?

Вертаючись ще раз до твердження, що Вара означало Людину Четвертого Кола, так само як і Землю того часу, Місяць і навіть Ноєв Ковчег, якщо хто хоче, – то це ще раз показано в діалозі між Ахура Маздою і Заратустрою. Так, коли останній питає:

«О Творцю матеріального світу, Ти, Пресвятий! Хто є той, хто приніс закон Мазди у Вара, зроблений Іїмою?».
Ахура Мазда відповідав: «То був птах Каршипта, о пресвятий Заратустро!»[665].

І примітка пояснює:

«Птах Каршипта перебуває в небесах: якби він жив на землі, він був би царем серед птахів. Він приніс закон у Вару Іїми і виголосив Авесту *мовою птахів*»[666].

Це, знов-таки, алегорія і символ, незрозумілий лише сходознавцями, які бачать у цьому птахові «втілення блискавки» і говорять, що «пісня її часто приймалася за вислів якого-небудь бога і, як одкровення», і ще багато чого іншого. Каршипта є людська розумна Душа, і божественність її була символізована в древній релігії магів у вигляді птаха, тоді як у греків вона зображувалася метеликом. Як тільки Каршипта вступила у Вара або Людину,

---

[659] *«Священні Книги Сходу»,* том IV; *Вендідад*, Дж. Дармастетера; Фаргард, II vv. 27, (70) та 28 (74).

[660] Такий сенс, коли алегорії та символи розкриті й прочитані за допомогою ключа *людського*, або ключа земної антропософії. Це пояснення символізму «Ковчега» анітрохи не заважає його астрономічному або навіть теогонічному ключу, так само, як і іншим шістьом значенням. Точно так само воно не здається менш науковим, ніж сучасні теорії про проходження людини. Як сказано, воно має сім ключів, як і все інше.

[661] Там само, v. 30 (87).

[662] Там само, v. 31 (93).

[663] Там само, v. 40 (131).

[664] Див. також *«Bund.»,* XV.

[665] Там само, v. 42 (137).

[666] *«Bund.»,* XIX и XXIV.

вона негайно ж зрозуміла закон Мазда або Божественну Мудрість. В «Книзі Заповітної Таємниці» сказано про Дерево, що є Деревом Добра і Зла:

«У гілках його птахи живуть і будують свої гнізда (*душі* та янголи мають свої місця)»[667].

Тому й у кабалістів є подібний же символ. «Птах» був синонімом та символом халдейським і став єврейським для Янгола, Душі, Духа, або Дева: І «Гніздо Птаха», як у тих, так і в інших, було Небом, у *Зохарі* ж Лоном Божим. Досконалий Месія вступає в Едем, «у те місце, що називається Гніздом Птаха»[668].

«Подібно птахові, який вилітає зі свого гнізда», і це є Душа, котру Шекіна [божественна мудрість або Доброта] не залишає»[669].

«Гніздо Вічного Птаха, трепет крил якого породжує Життя, є Простір», – говорять Коментарі, маючи на увазі Хамса, Птаха Мудрості.

Саме Адам Кадмон є дерево Сефіротів і він же стає езотерично «деревом пізнання добра і зла». «І дерево це має навколо себе сім колон (сім стовпів) світу, або Правителів (знову ті ж Прабатьки або Сефіроти), що діють через відповідні ступені Янголів у сферах семи планет» і т.д., один зі ступенів яких породив велетнів (Нефілім) на Землі.

Всі древні язичники й християни вірили, що найраніше людство було расою гігантів. В Америці розкопки деяких курганів і печер уже виявили, в окремих випадках, групи кістяків у дев'ять і дванадцять футів на зріст[670]. Кістяки ці належать до племен ранньої П'ятої Раси, що нині виродилася до середнього рівня, між п'ятьма та шістьма футами. Але легко можна повірити, що Титани та Циклопи стародавності, дійсно належали до Четвертої (атлантів) Расі і, що всі наступні легенди та алегорії, що зустрічаються в індуських *Пуранах* і в грецьких поемах Гесіода та Гомера, були засновані на туманних спогадах про дійсно існуючих Титанів – людей страшної, надлюдської фізичної сили, що давала їм можливість захищатися та утримувати на відстані гігантських чудовиськ Мезозойського й раннього Ксенозойського періоду – так само як і про справжніх Циклопів, «Триоких» смертних.

Часто зауважувалося спостережливими письменниками, що «походження майже всіх народних міфів і легенд можна було незмінно простежити до якогось факту, що мав місце в Природі».

У цих фантастичних утворах плідного суб'єктивізму завжди є елемент об'єктивності й дійсності. Уява мас, якою б не була вона безладною і неврівноваженою, ніколи не могла би представити і створити *ex nihilo* таку кількість чудовиськ, таке багатство незвичайних казок, якби воно не мало своїм центральним ядром ті несені спогади, туманні й неясні, які зв'язують розірвані ланки ланцюга часу, щоб створити з них таємничу тканину мріянь нашої колективної[671] свідомості.

У наступних Відділах, на доказ існування Циклопів – раси Гігантів – будуть зазначені руїни циклопічних будов, названих так і донині. Вказівка на те, що рання Четверта Раса – протягом її еволюції, аж до остаточного пристосування людського організму, що став досконалим і симетричним лише в П'ятій Расі, – могла мати три ока без необхідності мати третє око посередині чола, подібно легендарним Циклопам, також підтверджується наукою.

Для окультистів, які вірять, що духовна та психічна *інволюція* йде паралельно фізичній *еволюції*, – що *внутрішні* почуття, вроджені в перших людських расах, атрофувалися під час зростання раси і матеріального розвитку зовнішніх почуттів – і для вивчаючих Езотеричний символізм, вищесказане твердження не є догадкою або можливістю, але просто *фазою закону росту*, коротше кажучи, фактом. Вони розуміють сенс наступного місця в Коментарях:

«Існували чотирирукі людські істоти в ті віддалені дні чоловіко-жінок [гермафродитів]; з однією головою, але з трьома очима. Вони могли бачити перед собою і позаду[672]*. Після закінчення однієї Кальпи [після поділу*

---

[667] С.Л. Макгрегор Марфес, *«Викрита Кабала»,* стор. 104.

[668] *Зохар,* II, 8b.

[669] *Зохар*, III, 278a; *«Кабала»* Іс. Мейєра, стор. 217.

[670] Еволюціоністи школи Дарвіна, які такі схильні посилатися на очевидність *повернення до примітивного типу* – повне значення якого стосовно людських чудовиськ охоплюється цілком при Езотеричному вирішенні ембріологічної проблеми – повинні були б, для доказу обґрунтованості своїх аргументів, досліджувати питання *сучасних велетнів*, які часто досягають в своєму зростанні 8, 9 й навіть 11 футів. Подібні *повернення* недосконалі, проте, вони незаперечні відтворення первісної людини, гіганта первинних часів.

[671] Див. «*Міфічні Чудовиська*» Ч. Гульда, з цієї цікавої наукової праці в подальшому наведено декілька місць. Також зверніть увагу в праці А.П. Сіннетта «*Окультний Світ*» на опис однієї печери в Гімалаях, наповненої рештками кісток людей-велетнів і таких же тварин.

[672] Третє око знаходилося на задній стороні голови. Твердження, що пізніше людство гермафродитів було «чотирируким», пояснює, ймовірно, таємницю всіх зображень та ідолів екзотеричних Богів Індії. На Акрополі в Аргосі знаходилося ξόανον дерев'яна статуя грубого різьблення, яка приписувалася Дедалу, вона зображала триокого колоса і була присвячена *Zeus Triôpês* – Триокому. Голова «бога» мала двоє очей на обличчі й одне на лобі. Ця статуя вважалася найбільш архаїчною з усіх стародавніх статуй («*Schol. Vatic. Ad Eurip. Troad.,*» 14).

статей] духовний зір людей став тьмяним унаслідок їхнього падіння в Матерію, і відповідно, Третє око почало втрачати свою міць… Коли Четверта [Раса] досягла свого середнього віку, прийшов час розбудити Внутрішній Зір і придбати його штучним стимулом, процес цей був відомий древнім Мудрецям[673]*… Третє Око, у свою чергу, почало поступово кам'яніти*[674] *й незабаром зникло… Дволикі стали одноликими, і око глибоко ввійшло в голову, і тепер воно поховане під волоссям. Під час діяльності Внутрішньої Людини [під час трансів і духовних видінь] око розпухає і розширюється. Архат бачить і відчуває його й відповідно, регулює свої дії... Непорочний Лану [Учень, Чела] не повинен побоюватися; той, хто не дотримується своєї чистоти [той, хто не цнотливий], не отримає допомоги від «Ока Дева».*

На жаль, це так. «Око Дева» більше не існує для більшості людства. Третє Око *мертве* й більше не діє; воно залишило позаду себе свідка свого існування. Цим свідком є зараз шишкоподібна залоза. Що ж стосується «чотирируких» людей, то, саме вони стали прообразами індуських Богів, як це було показано в попередній примітці.

Така таємниця *людського ока*, що деякі вчені змушені були вдатися до Окультних пояснень у своїх марних спробах пояснити й виправдати всі труднощі, що оточують його дію. Розвиток людського ока скоріше підтверджує Окультну антропологію, ніж антропологію матеріалістичних фізіологів. «Очі в людському ембріоні ростуть *зсередини назовні*» – з мозку, замість того, щоб становити частину шкіри, як у комах і каракатиць. Професор Ленкестер – думаючи, що мозок є дивним місцем для ока й, намагаючись пояснити феномен на підставі дарвінівської теорії, – висловив цікавий погляд, що «наш» первісний хребетний предок був «прозорою» істотою й тому місцезнаходження ока не мало значення! Отже, нас учать, що людина була колись *«прозорою»* істотою; отже, наша теорія має підставу. Але, як примирити гіпотезу Ленкестера з теорією Геккеля, за якою око хребетних відбулося внаслідок змін *в епідермі?* Якщо воно зародилося *всередині*, то остання теорія повинна бути відкинута через непридатність. Очевидно, це доведено ембріологією. Крім того, незвичайне припущення професора Ленкестера – чи не сказати, допущення? – можливо, є необхідним, внаслідок еволюційних вимог? Окультизм і його вчення, стосовно поступового розвитку відчуттів *«зсередини назовні»,* з астральних прототипів, є набагато більш задовільним. Третє Око *відступило усередину*, коли воно закінчило свій цикл – ще один пункт на користь Окультизму.

Алегоричний вислів індуських містиків, які говорять про «Око Шиви», про Три-Лочана або про «триокого», таким чином, отримує своє виправдання та *raison d'être*. Переміщення шишкоподібної залози (колись Третього Ока) на чоло є екзотеричною вільністю. Це також кидає світло на таємницю – незрозумілу для багатьох – на зв'язок між *анормальним* або духовним ясновидінням і фізіологічною чистотою ясновидця. Часто задається питання: чому безшлюбність і чистота є *sine qua non* умовою для прийняття в регулярні учні або для розвитку психічних і окультних сил? Відповідь міститься в Коментарях. Коли ми дізнаємося, що Третє Око було колись фізіологічним органом і, що пізніше, внаслідок поступового зникнення духовності та посилення матеріальності, бо духовна природа поступилася місцем фізичній, воно стало атрофованим органом, настільки ж мало нині понятим фізіологами, як і селезінка, – коли ми дізнаємося це, то зв'язок стане зрозумілим. Протягом людського життя найбільшою перешкодою на шляху духовного розвитку й, особливо, у придбанні Йогічних сил є діяльність наших фізіологічних почуттів. Бо статеве злягання тісно пов'язане, у своїй взаємодії зі спинним мозком і сірою речовиною мозку, то зайве вдаватися у подальші пояснення. Звичайно, нормальний і анормальний стан мозку та ступінь діяльної роботи в довгастому мозку *(Medulla Oblongata)* могутньо діє на шишкоподібну залозу, бо завдяки численним «центрам» у цій області, що контролює найбільшу частину фізіологічних дій у тваринній економії, а також внаслідок тісного й найближчого сусідства цих двох органів, досить потужний «індуктивний» вплив повинен створюватися через довгастий мозок на шишкоподібну залозу.

Все це цілком зрозуміло для окультиста, але доволі туманно з погляду звичайного читача. Тому, останньому варто показати можливість існування в Природі триокої людини в ті періоди, коли її оформлення перебувало ще в порівняно хаотичному стані. Така можливість може бути виведена, насамперед, з анатомічного і зоологічного знання, а потім вона може знайти підставу і в припущеннях самої матеріалістичної науки.

Стверджується, на підставі авторитету науки й на доказі, який цього разу є не просто вигадкою теоретичних спекуляцій, що багато тварин – особливо серед нижчих видів хребетних – мають *третє* око нині атрофованим, але, яке безсумнівно діяло при своєму виникненні[675]. Види *Hatteria*, або ящірки сімейства *Lacertilia*, недавно

---

[673] З цього часу *внутрішній зір* міг набуватися лише шляхом вправи і посвяти, крім випадків «природних, природжених магів», «сенситивів та медіумів», як їх називають зараз.

[674] Цей вислів «скам'яніння», замість «окостеніння», дуже цікавий. «Заднє око», яке, звичайно, є так звана шишкоподібна залоза, невелика, на зразок горошини, з маси сірої матерії нервів, прикріплена позаду третього мозкового шлуночка, як кажуть, майже незмінно містить *мінеральні відкладення* і *пісок* і «нічого більше».

[675] «Глибоко посаджені всередині голови, покриті товстим шаром шкіри і м'язів, справжні очі, які не можуть бачити, зустрічаються у деяких тварин», говорить Геккель. «Серед хребетних є сліпі кроти й польові миші, змії та ящірки... Вони уникають денного світла і живуть ... під землею... [Вони] *не були сліпими спочатку*, але походять від предків, які жили на

відкриті в Новій Зеландії – *частина так званої древньої Лемурії*, зауважте це добре, – представляють цю особливість найбільш незвичайним чином; і не тільки *Hatteria punctata*, але й хамелеон та деякі плазуни, й навіть риби. Спочатку думали, що це не більше, ніж продовження мозку, що закінчується невеликою опуклістю названою *Epiphysis*, маленькою кісточкою, відділеною від головної кістки хрящиком і, яка зустрічається у кожної тварини. Але незабаром було знайдено, що це було щось більше. Як показав її розвиток і анатомічна будова, вона представляла таку аналогію з будовою очей, що було визнано неможливим розглядати це, як щось інше. Зустрічаються палеонтологи, які й понині переконані, що це Третє Око спочатку діяло й вони, безсумнівно, праві. Бо ось, що говориться про шишкоподібну залозу в «Анатомії» *Quain'a:*

«Саме з цієї частини, що становила спочатку всю, а потім і задню частину колишнього первинного мозкового пухирця, розвинулися у більш ранній період оптичні пухирці, і передня частина є тією, у зв'язку з якою утворяться мозкові півкулі, разом з іншими приданими частинами. *Thalamus opticus* з кожної сторони утвориться з бічного стовщення стінки медули, тоді як проміжок між ними, що спускається до основи, становить порожнину третього шлуночку з його продовженням у западину *(infundibulum).* Сіра спайка або шов простягається потім через шлуночкову порожнину… Задня частина черепного куполу розвивається особливим процесом відзначеним надалі, у шишкоподібну залозу, що залишиться прикріпленою з кожної сторони до *thalamus'y* за допомогою своїх ніжок, за ними ж утворюється поперечна смуга, як пізніша спайка.

Lamina terminalis (lamina cinerea) продовжує закривати третій шлуночок спереду; нижче нього оптична спайка утворює основу шлуночку й далі позаду западина *(infundibulum)* спускається, щоб з'єднатися в *sella turcica* з тканинами, що прилягають до задньої мочки мокротинної гланди.

Обоє *optic thalami*, що утворилися із задньої та зовнішньої частини колишнього пухирця, складаються спочатку з одного порожнього мішечка нервової матерії, порожнина якого сполучається з кожної сторони спереду з порожниною початку мозкових півкуль, а позаду з порожниною серединного мозкового *пухирця (corpora quadrigemina).* Незабаром, однак, внаслідок збільшення відкладень, що відбуваються усередині, позаду і внизу, та по сторонах*, thalami* стають твердими й, у той же час, щілина або тріщина з'являється вгорі над ними й проникає униз, у внутрішню порожнину, що залишається відкритою в задній частині навпроти входу *в Sylvian aqueduct*. Ця щілина або тріщинка і є *третій шлуночок*. Позаду обидва *thalami* подовжуються, з'єднані *пізнішою спайкою*, котра стає розрізненою наприкінці третього місяця, а також за допомогою *ніжок шишкоподібної гланди…*

У ранньому періоді *зорові канали* можуть бути розглянуті, як порожні продовження із зовнішньої сторони стінки *thalami*, коли вони усе ще у стані пухирців. На четвертому місяці ці канали вже виразно сформовані. Вони потім продовжені назад і стикаються з *corpora quadrigemina*.

Утворення шишкоподібної залози і мокротинної представляє один із найцікавіших феноменів, пов'язаних з розвитком *thalamencephalon*»[676]…

Вищенаведене особливо цікаво, коли ми згадаємо, що якби не розвиток задньої частини мозкових півкуль, шишкоподібна залоза була би цілком видима при видаленні тім'яних кісток. Також досить цікаво відзначити очевидний зв'язок, який можна простежити між первісно порожнім оптичним каналом *(Optic trait)* і очима спочатку, і потім, між цією областю та шишкоподібною залозою та її ніжками, а також між усіма цими частинами та *Optic thalami*. Таким чином, недавні відкриття, у зв'язку із третім оком ящірки *Hatteria punctata*, має досить важливе значення для історії розвитку людських почуттів і Окультного твердження в цій праці.

Добре відомо, що Декарт вбачав у шишкоподібній залозі *місцезнаходження Душі*, хоча це розглядається тепер, як вигадка тими, хто припинив вірити в існування безсмертного принципу в людині. Хоча Душа з'єднана з кожною частиною тіла, стверджував він, але є одне особливе місце в останньому, в якому Душа виявляє свої функції переважно перед іншими. І, позаяк ні серце, ні мозок не можуть бути цим «особливим» місцем, то він вирішив, що вона перебуває в цій маленькій гланді, яка, будучи прив'язаною до мозку, проте, володіє незалежною від нього діяльністю, бо вона легко може бути приведена у свого роду маятникоподібний рух через *«тваринних духів» (animal spirits)*[677], що пронизують порожнини черепа в усіх напрямках.

Незважаючи на всю гадану ненауковість цих поглядів у наші дні точного знання, Декарт був, проте, багато ближче до Окультної істини, ніж який-небудь Геккель. Бо шишкоподібна залоза, як це показано, набагато тісніше пов'язана з Душею та Духом, ніж з фізіологічними почуттями людини. Якщо передові вчені мали хоча би проблиск уявлення про *дійсні* процеси, вжиті Еволюційним Імпульсом і про спіральний *цикловий* рух цього Великого Закону, вони, замість того, щоб губитися в здогадах, *знали б* і були б упевнені в майбутніх фізичних перетвореннях, що очікують людський рід, завдяки знанню його минулих форм. Тоді вони побачили б оману й

світлі й мали хороші очі. Атрофоване око під щільною шкірою може бути знайдене у цих сліпих істот у кожній фазі їх зворотного розвитку». («*Pedigree of Man*», Геккеля, «Органи Почуттів», стор. 343; переклад Авелінга). І, якщо два ока могли атрофуватися у нижчих тварин, то чому не могло статися це з *одним* оком – шишкоподібною гландою – у людини, яка є лише вища тварина в своєму фізичному аспекті?

[676] *Op. cit.,* II, 830-831, дев'яте видання; *«The Thalamencephalon or Interbrain».*

[677] «Ефір Нервів» д-ра Річардсона, чл. К. Тов.; нервова аура окультистів. «Тваринні духи» (?) еквівалентні струмам складної циркуляції нервової аури.

безглуздість своїх сучасних «сліпих» сил і «механічних» процесів Природи; і внаслідок такого знання вони зрозуміли би, що згадана шишкоподібна залоза, наприклад, не могла бути пристосованою до *фізичного* користування в цій стадії нашого Циклу. Якщо це непарне, «третє» око атрофоване тепер у людини, то це доказ того, що воно, як і в нижчій тварині, колись діяло; бо Природа ніколи не створює ні найменшої, ні найнезначнішої форми без якої-небудь певної мети та користі. Ми стверджуємо, що залоза ця була діяльним органом у тій стадії еволюції, коли духовний елемент в людині мав перевагу над ледве народженими інтелектуальними та психічними елементами. І в міру того, як Цикл слідував своєму спадному бігу, спрямовуючись до точки в якій фізіологічні почуття розвинулися і пройшли *pari passu* з ростом та ущільненням фізичної людини – через нескінченні й складні мінливості та нещастя зоологічного розвитку, – це серединне «око», зрештою, атрофувалося разом із ранніми духовними й чисто психічними властивостями в людині. «Око є дзеркало й також вікно Душі», – говорить народна мудрість[678], а *Vox populi – vox Dei.*

Спочатку кожний вид і сімейство видів, що існували, були гермафродитами і об'єктивно однооким. В тварині – форма якої була так само ефіроподібна (астральна), як і форма людини, перш ніж тіла обох почали розвивати свої «шкірні покриви», тобто, розвивати *зсередини назовні* щільне покриття з фізичної речовини або матерії з її внутрішнім фізіологічним механізмом – у цій тварині Третє Око, так само як і в людині, було спочатку єдиним органом зору. Два передніх фізичних ока розвинулися[679] лише пізніше, як у тварині, так і в людині, орган фізичного зору якої на початку Третьої Раси був у тому ж положенні, як у деяких сліпих хребетних у наш час, тобто перебував під непрозорою шкірою[680]. Тільки стадії цього непарного або первинного ока в людині та тварині переставлені тепер у зворотному порядку, бо людина вже перейшла ту тваринну, нерозумну стадію в Третім Колі й випередила простий тваринний утвір на цілий план свідомості. Тому, тоді як Око Циклопа було й усе ще *є* в людині органом *духовного* зору, в тварині воно було оком об'єктивного зору. І це око, виконавши свою функцію, було замінене впродовж фізичної еволюції від простого до складного, двома очима й, таким чином, воно було приховане і відставлене Природою для наступного користування в прийдешніх століттях.

Це пояснює, чому шишкоподібна залоза досягла свого вищого розвитку пропорційно з нижчим фізичним розвитком. Саме серед хребетних вона є найбільш видатною і об'єктивною, тоді як в людині вона ретельно прихована й недоступна, крім як для анатома. Проте, чимало світла пролито цим на майбутній фізичний, духовний та інтелектуальний стан людства в періоди, які будуть відповідати паралельно іншим минулим періодам, і завжди по лініях висхідної та спадної циклічної еволюції і розвитку. Таким чином, кілька сторіч до Калі-Юґи – Епохи, що почалося близько 5000 років тому, – у Коментарі 20-му було сказано, висловлюючи це у зрозумілих словах:

«Ми [П'ята Корінна Раса] у нашій першій половині [тривалості] сходження [на нині висхідній дузі Циклу] перебуваємо в серединній точці [або між] Першої і Другої Раси – спадних [тобто Раси були тоді на спадній дузі Циклу]... Обчисли сам, о Лану, та узрій».

Обчисливши, відповідно до поради, ми знаходимо, що під час того перехідного періоду – як раз у другій половині Першої, духовної, ефіро-астральної Раси – народжуване людство позбавлене було елементу мозкового інтелекту, бо воно було тоді на своєму *спадному* шляху. І, позаяк ми перебуваємо на паралельній лінії на *висхідній* дузі, то, тому ми позбавлені

---

[678] Згадаємо, що в Окультизмі *Перша* Раса явлена як духовна всередині та ефіроподібна зовні; *Друга* – психо-духовна та ефіро-фізична тілесно; *Третя* – на початку, все ще позбавлена розуму й астро-фізична тілесно, живе внутрішнім життям, при якому психо-духовний елемент ні в чому ще не притиснений, ледве народженими фізіологічними почуттями. Її два передніх ока дивляться прямо перед собою, не бачачи ні минулого, ні майбутнього. Але Третє Око «*містить Вічність*».

[679] Але досить різним способом від того, який описаний Геккелем, як «еволюція за допомогою Природного Відбору в боротьбі за існування» («*Pedigree of Man*», «Органи почуттів», стор. 343; пер. Авелінга). Проста «термічна чутливість шкіри» до гіпотетичних світлових хвиль до безглуздя безпідставна для пояснення дивної пристосовності, існуючої в оці. Ми показали, що «природний добір» є простим міфом, коли йому приписують *походження* різновидів, бо «виживання найбільш пристосованого» може мати місце лише після того, як корисні зміни виникли разом з поліпшеними організмами. Звідки виникли «корисні зміни», які розвинули око? Тільки від «сліпих сил ... без мети, без плану?». Це дитячий аргумент. Істинне вирішення таємниці знаходиться в безособовій Божественній Мудрості, в її Ідеації – відображеної через Матерію.

[680] Палеонтологія довела, що серед тварин мезозойської періоду – особливо серед породи ящірок, подібно допотопному лабіринтодону, викопний череп якого виявляє отвір, інакше незрозумілий – третє або непарне око повинне бути сильно розвинене. Деякі природознавці, серед них Є. Коршельдт, переконані, що в той час, як таке око у плазунів теперішнього часу, незважаючи на щільну шкіру, яка покриває його, може розрізняти лише світло від темряви (як і людські очі, коли вони зав'язані хусткою або навіть щільно закриті), у нині вимерлих тварин це око функціонувало і було справжнім органом зору.

СПАДНИЙ ЦИКЛ
Еволюція Фізичної та Інтелектуальної
Природи, і поступовий регрес духовності.

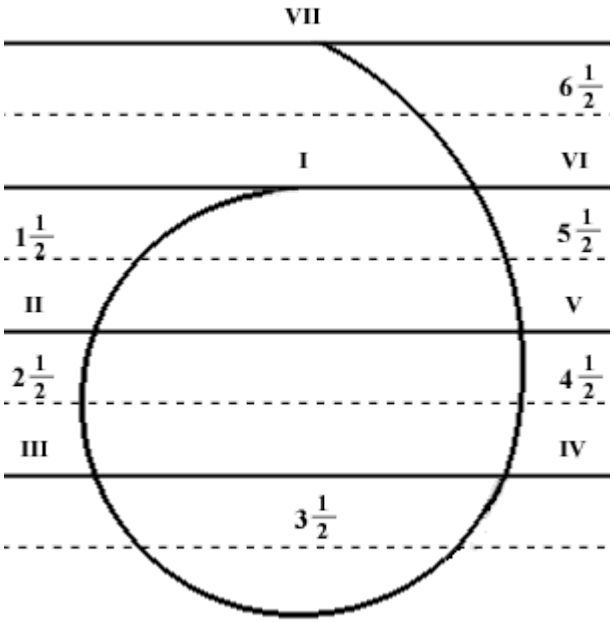

ВИСХІДНИЙ ЦИКЛ
Ре-еволюція або Повернення Духовності, і
поступове зменшення матеріальності й чисто
мозкової інтелектуальності.

МЕРИДІАН РАС.

духовного елементу, що зараз замінений розумом. Бо, запам'ятаєте добре, позаяк ми перебуваємо зараз у Манасичному періоді нашого Циклу Рас, або ж у П'ятій Расі, то, отже, ми перейшли серединну точку досконалого врівноваження Духу і Матерії – або ж рівноваги між мозковим розумом і духовним розумінням. Однак потрібно мати на увазі один важливий пункт.

Ми перебуваємо лише в Четвертому Колі, але тільки в П'ятому буде досягнуто, нарешті, повного розвитку Манаса, як прямого Променя від Всесвітнього Магата, Променя більше не затримуваного Матерією. Проте, позаяк кожна суб-раса та народності мають свої цикли й стадії в еволюційному розвитку, що повторюються в менших розмірах, то тим більше це стосується Корінної Раси. Тому, наша Раса, як Корінна Раса, уже перейшла екваторіальну лінію і вже сходить на духовній стороні; але деякі з наших суб-рас усе ще перебувають на тіньовій, спадній дузі їх відповідних національних циклів; тоді як інші – найбільш древні – перейшовши критичну точку, що одна лише вирішує, загине або ж буде жити та або інша раса, народ або плем'я, – перебувають на вершині духовного розвитку, як суб-раси.

Тепер стає зрозумілим, чому Третє Око поступово перетворилося на просту гланду після фізичного Падіння тих, кого ми погодилися називати лемурійцями.

Цікавий факт, що в людських істотах мозкові півкулі й бічні шлуночки особливо розвинулися, тоді як, саме *Optic thalami, Corpora quadrigemina* і *Corpora striata* є головними частинами, розвиненими в мозку інших ссавців. Крім того, стверджується, що інтелект людини може бути певною мірою вимірюваний на підставі розвитку центральних звивин і передньої частини мозкових півкуль. Здавалося би, природним висновком буде, що, якщо розвиток шишкоподібної залози може розглядатися, як покажчик на астральні здібності й духовні прагнення людини, то мусить спостерігатися відповідний розвиток цієї частини черепа або ж збільшення в розмірі шишкоподібної залози за рахунок задньої частини мозкових півкуль. Це досить цікаве міркування, і воно одержить підтвердження в цьому випадку. Ми побачимо внизу і позаду мозочок, що вважається місцезнаходженням усіх тваринних нахилів у людській істоті і, який розглядається наукою, як головний центр для всіх фізіологічно координованих рухів тіла, таких, як ходіння, їжа і т.д.; спереду, передню частину мозку, мозкові півкулі, частину, переважно пов'язану з розвитком інтелектуальних здібностей в людині; і посередині, маючи зверхність над обома, особливо над тваринними функціями, перебуває розвинена шишкоподібна залоза, у зв'язку з більш високорозвиненою або духовною людиною. Варто запам'ятати, що це є лише фізичні відповідності; подібно тому, як звичайний людський мозок є органом пам'яті, але не самою пам'яттю.

Отже, це і є той орган, що поклав початок стільком легендам і переказам, серед інших і легенді про людей, що мали одну голову, але два обличчя. Ці легенди можуть бути знайдені в декількох китайських працях, крім згадування про них у халдейських фрагментах. Крім уже згаданої праці *Шан Хай Цзин*, компільованого Гун Ся з написів на десяти урнах, зроблених на замовлення Імператора Юй у 2225 р. до Р. Хр., ці легенди можуть бути

знайдені в іншій праці, названій *Бамбукові Книги*, і в третьому *'Rh Ya*[681] автор якого був «присвяченим, відповідно до традиції Чжоу Гуна, дядьком Ву Вана, першого Імператора Династії Чжоу в 1122 р. до Р. Хр.». *Бамбукові Книги* містять древні літописи Китаю, знайдені в 279 р. після Р. Хр. при відкритті могили Царя Сян з династії Вей, який помер у 295 р. до Р. Хр.[682]. В обох цих працях згадуються дволикі люди при одній голові – одне спереду й інше позаду.

Тепер необхідно знати всім вивчаючим Окультизм, що Третє Око *нерозривно пов'язане з Кармою*. Догма ця така таємна, що лише деякі чули про неї. «Око Шиви» не було цілком атрофоване до кінця Четвертої Раси. Коли духовність і всі божественні сили та властивості Дева-Людини Третьої Раси зробилися підвладними ново-пробудженим фізіологічним і психічним пристрастям фізичної людини замість зворотного явища, Око втратило свою міць. Але такий був закон еволюції і це, висловлюючись точно, не було *Падінням*. Гріх полягав не в користуванні цими ново-развинутими силами, але в *зловживанні* ними; у тому факті, що зі святилища, призначеного для перебування Бога, була зроблена кумирня всяких *духовних* беззаконь. І, якщо ми говоримо «гріх», то лише, щоб усім був зрозумілий сенс цього, бо, на додаток до даного випадку, термін Карма[683] був би більш підхожим; крім того, читачеві, якого вживання терміна «духовні» замість «фізичні» могло б ввести в оману, ми нагадаємо, що не може бути фізичного беззаконня. Тіло просто безвідповідальний орган, інструмент психічної, якщо й не духовної людини. І у випадку атлантів, саме Духовна Істота згрішила, бо елемент Духа в ті дні був ще «чільним» принципом в людині. Таким чином, саме у ті часи була породжена нашими Монадами найтяжча Карма П'ятої Раси.

Позаяк ці слова можуть, проте, здатися незрозумілими, то краще пояснити їх для користі тих, хто не знайомий з Теософічним Вченням.

Питання, що стосуються Карми та Перевтілення, висуваються постійно й, очевидно, існує велика плутанина навколо цих питань. Ті, хто народився й був вихований у християнській вірі та в уявленні, що нова Душа створюється Богом для кожної новонародженої дитини, перебувають серед найбільш здивованих. Вони запитують – чи не обмежене число Монад, що втілюються на Землі? На що їм відповідаємо ствердно. Бо, яким би не було незліченним у нашому уявленні число Монад, що втілюються, однак, повинна існувати межа. І так воно і є, якщо навіть прийняти до міркування той факт, що із часу Другої Раси, коли їх відповідні Сім Груп були забезпечені тілами, кілька народжень і смертей повинні бути допущені в кожну секунду часу протягом уже минулих еонів. Було сказано, що Карма-Немезида, рабинею якої є Природа, врівноважує все самим гармонійним способом і, що, отже, новий приплив або прибуття нових Монад припинився, як тільки людство досягло свого повного фізичного розвитку. Жодна нова Монада більше не втілювалася, із часу досягнення атлантами їхньої серединної точки. Запам'ятаємо, крім випадків малих дітей і осіб, життя яких було насильно перервано яким-небудь нещасним випадком, жодна Духовна Істота не могла втілитися в ті часи раніше багатьох сторіч, і вже одні ці прогалини повинні би свідчити, що число Монад мусить бути кінцевим і обмеженим. Крім того, достатній час повинен був бути приділений іншим тваринам для їхнього еволюційного прогресу.

Звідси твердження, що багато хто з нас пожинають наслідки поганих кармічних причин, породжених нами під час буття нами атлантами. Закон Карми нерозривно переплетений із законом Перевтілення.

Лише знання постійних перевтілень однієї і тієї ж Індивідуальності впродовж усього Життєвого Циклу; переконання, що ті ж Монади – серед яких багато Дхіані-Коганів або самих «Богів» – повинні пройти через «Цикл Необхідності» і бути нагородженими або покараними в новому втіленні за страждання, понесені ними, або злочини зроблені в попереднім житті; що ці самі Монади, які ввійшли в порожні, позбавлені розуму оболонки або ж в астральні форми Першої Раси, виділені Пітрі, є тими ж, які зараз перебувають серед нас – ні, можливо, навіть ми самі; тільки ця доктрина, стверджуємо ми, може пояснити нам таємничу проблему Добра і Зла, та примирити людину з жахливою і *гаданою* несправедливістю життя. Ніщо інше, крім цієї впевненості, не може заспокоїти наше обурене почуття справедливості. Адже, коли хто-небудь, незнайомий з цією шляхетною доктриною, бачить навколо себе і зауважує нерівність у народженні, у долі, в інтелекті й здібностях; коли він бачить пошану, надавану дурням і розпусникам, на яких доля марнує свої милості лише внаслідок привілейованого народження, у той час, як їхній найближчий сусід, при всьому його інтелекті й шляхетних чеснотах, – набагато більш гідний у всіх відносинах, – гине від нестатків і від браку співчуття; коли він бачить все це й коли, у безсиллі допомогти цьому незаслуженому стражданню, йому доводиться відвертатися із серцем, що обливається кров'ю від криків, які роздирають душу, – то, як раз лише благословенне знання Карми зупиняє його від прокляття на життя та людей, так само як і їх передбачуваного Творця[684].

---

[681] Примітка перекл. *'Rh Ya,* ймовірно, хиба, бо в китайській мові немає букви *R*.

[682] *«Міфічні Чудовиська»* Ч. Гульда, стор. 27.

[683] Карма є слово, яке має багато значень, так само, як особливий термін майже для кожного свого аспекту. Як синонім гріха, воно означає вчинення будь-якої дії з метою задоволення *мирського* бажання і, отже, бажання *егоїстичного*, яке не може не зашкодити будь-кому іншому. Карма є Дія, причина; і Карма є «Закон Етичної Причинності»; *наслідок* вчинку, скоєного з егоїстичною метою перед лицем великого Закону Гармонії, який залежить від альтруїзму.

З усіх жахливих блюзнірств, що є, насправді, обвинуваченнями кинутими монотеїстами Богові, самим великим і непрощенним буде (майже завжди) брехлива смиренність, яка змушує так званого «благочестивого» християнина стверджувати перед обличчям усякого зла й незаслужених ударів, що *«така воля Господня».*

Дурні й лицеміри! Богохульники й нечестиві фарисеї, які говорять одночасно про нескінченну милосердну любов і турботу свого Бога та Творця до безпомічної людини, і про того ж Бога, котрий *бичує добрих, найкращих зі своїх створінь, проливаючи їхню кров подібно ненаситному Молоху!* Чи відповімо ми на це словами Конгрев'а:

«Але хто насмілиться засудити Вічну Справедливість?».

Логіка і простий здоровий глузд, відповідаємо ми. Якщо нас просять повірити в «первородний гріх» і в *одне лише* життя на цій Землі для кожної Душі, і в антропоморфічне Божество, що, очевидно, створило декількох людей лише із задоволення засудити їх на вічний пекельний вогонь, – і це, незважаючи на те, будуть вони добрі чи погані, як стверджує це віруючий у Приречення[685], – чому ж кожний із нас, обдарований здатністю міркувати, не засудить, у свою чергу, таке злісне Божество? Життя стало би нестерпним, якби потрібно було вірити в Бога створеного нечистою уявою людей. На щастя, він існує лише в людських догмах і в нездоровій уяві деяких поетів, котрі думають, що вони вирішили задачу, звертаючись до нього:

«Ти, велика Таємнича Міць, що *зачала*
Гордість мудрості людини, щоб *змішати*
Сміливе проникнення, випробувати *віру*
Твоїх *самовпевнених* тварей!»

Воістину, потрібно міцна «віра», щоб повірити, що «самовпевненістю» є сумнів у справедливості того, хто створює безпомічну маленьку людину, щоб лише «заплутати» її та випробувати «віру», котрою ця «Міць», можливо, забула, якщо не зневажила, обдарувати її, як це трапляється іноді.

Порівняйте цю сліпу віру з філософською вірою, заснованою на розумних доказах і на життєвому досвіді, у Карму-Немезиду або ж у закон Відплати. Цей закон – свідомий або несвідомий – нічого й нікому не призначає. Він існує від Вічності й у Вічності, воістину, бо сам він Вічність; і тому, будучи таким, і позаяк жодна дія не може бути рівна Вічності, то не можна сказати, що вона діє, бо вона є сама Дія. Не *хвиля* топить людину, але *особиста* дія нещасної, котра самовільно йде і ставить себе під *безособові* дії законів, керуючих рухом *океану*. Карма нічого не створює, так само як вона й не визначає. Як раз сама людина будує плани і створює причини, і Кармічний Закон пристосовує наслідки, таке пристосування не є дійство, але всесвітня гармонія, що вічно прагне повернутися до свого первісного стану, подібно гілці ´, що, будучи занадто туго зігнута, віддає з відповідною силою. Якщо при цьому трапляється вивих руки, що намагалася вивести гілку з її природного положення, то чи скажемо ми, що саме гілка пошкодила руку або ж, що наша власна дурість принесла нам лихо? Карма ніколи не шукала зруйнувати розумову й особисту волю, подібно Богові, вигаданому монотеїстами. Не вона одягла у пітьму свої укази з наміром викликати зніяковілість людини, так само як не покарає вона того, хто наважиться досліджувати її таємниці. Навпаки, хто через вивчення і споглядання розкриє її заплутані шляхи та проллє світло на ці темні стежки, у звивинах яких гине стільки людей внаслідок їхнього невідання лабіринту життя, – той працює на благо своїх ближніх. Карма є Абсолютний і Вічний Закон у Виявленому Світі; і, позаяк може бути лише один Абсолют, як Одна вічна, завжди суща Причина, то віруючі в Карму не можуть розглядатися, як атеїсти

---

[684] Ті, хто заперечує проти доктрини Карми, повинні би пригадати той факт, що абсолютно неможливо намагатися відповісти песимістам іншим чином. Ясне, тверде розуміння принципів Закону Карми руйнує всю основу, на якій покоїться значна споруда учнів Шопенгауера і фон Гартманна.

[685] Доктрина і теологія кальвіністів. «Мета Бога від *вічності* встановлена по відношенню до всіх подій» – стає *фаталізмом* і вбиває вільну волю і будь-яку спробу використовувати її на благо. «Це є призначення людей на вічне щастя чи нещастя». (*Катехізис*). Нічого не скажеш, шляхетна і підбадьорлива доктрина!

´ ´ ´ гілка (*позначка О.І. Реріх на полях. - Прим. ред.)*

або матеріалісти – ще менше як фаталісти[686], бо Карма єдина з Непізнаваним, одним із аспектів якого вона є в його наслідках у феноменальному Світі.

Таким чином, Карма перебуває у найтіснішому або, вірніше, у нерозривному зв'язку із Законом Перевтілення однієї і тієї ж духовної Індивідуальності, в довгому, майже нескінченному ряді Особистостей. Останні подібні до різних типів представлених тим же самим актором, з кожним з яких цей актор ототожнює себе й ототожнюється публікою протягом декількох годин. *Внутрішня* або істинна Людина, котра уособлює ці характери, знає весь час, що вона Гамлет лише на короткий строк декількох актів, які, проте, на плані людської ілюзії представляють ціле життя Гамлета. Також вона знає, що в попередній вечір вона була Королем Ліром, котрий, у свою чергу, був перетворенням Отелло в ще більш віддалений вечір. І хоча передбачається, що зовнішній, видимий характер не знає про цей факт, і в нинішньому житті невідання це на нещастя лише занадто реальне, проте, *постійна* Індивідуальність цілком усвідомить це й, лише внаслідок атрофії «Духовного Ока» у фізичному тілі, знання це не може бути відбите на свідомості оманної Особистості.

Володіння фізичним Третім Оком, говорять нам, було долею людей Третьої Корінної Раси майже до середнього періоду третьої суб-раси Четвертої Корінної Раси, коли ущільнення й удосконалення людської будови стало причиною зникнення його із зовнішньої анатомії людини. Психічно й духовно, однак, його ментальне й зорове пізнавання тривало майже до кінця Четвертої Раси, коли функції його, в силу матеріальності й розтління людства, цілком завмерли. Це відбулося до занурення головної маси Материка Атлантиди. Тепер, ми можемо перейти до Потопів і їх численних «Ноїв».

Вивчаючий повинен мати на увазі, що було багато Потопів, подібних викладеному в Книзі *Буття* й ще три, набагато більш значних, які будуть згадані й описані у Відділі третьої частини, присвяченому темі «Потоплені Материки» доісторичної епохи. Однак, щоб уникнути помилкових припущень із приводу зробленого твердження, що Езотерична Доктрина має багато спільного з легендами, що містяться в індуських Писаннях; і, що хронологія останніх майже однакова з першою, – але, що вона дає лише більше пояснень, і нарешті, що вірування в те, що Вайвасвата Ману – ім'я збірне, воістину! – був Ноєм аріїв і прототипом біблійного патріарха, все це – як приналежне також віруванню окультистів – вимагає тут нового пояснення.

———

ПЕРВІСНІ МАНУ ЛЮДСТВА

Ті, хто знає, що «Велика Повінь», пов'язана із зануренням цілого Материка (крім декількох островів), не могла відбутися в настільки віддалену епоху, як 18 000 000 років тому й, що Вайвасвата Ману є індуський Ной, пов'язаний з Матсья або Рибою, Аватаром Вішну, можуть дивуватися при очевидному протиріччі між фактами наведеними й раніше даною хронологією. Але, насправді, у цьому немає ніякого протиріччя. Увага читача звертається на липневий номер *«Theosophist'a»* 1883 р., бо, вивчивши надруковану в ньому статтю про «Семериковий Принцип в Езотеризмі», все питання стане йому зрозумілим. Думаю, що саме в наведених у ній поясненнях полягає розбіжність між окультистами й брахманами.

Але для користі тих, хто може не мати під руками цього номера *«Theosophist'a»,* два або три місця наводяться тут:

«Хто був Ману, син Сваямбгува? Таємна Доктрина стверджує, що цей Ману не був людиною, але ніби уявленням перших людських рас, що розвинулися за допомогою Дхіані-Коганів (Девів) на початку Першого Кола. Але в його *Законах* (1–80)

[686] Для того, щоб зробити Карму більш зрозумілою західному розуму, більш знайомому з грецькою, ніж з арійською філософією, деякі з теософів зробили спробу перекласти її, як Немезида. Якби Немезида була відома непосвяченим у давнину, як вона розумілася присвяченими, то переклад цього терміну не викликав би заперечень. Але при цьому стані речей, Немезида була занадто антропоморфована грецькою фантазією, щоб ми могли скористатися цим терміном без ретельного пояснення. У стародавніх греків «від Гомера до Геродота, вона не була богинею, але швидше *моральним почуттям*», говорить Дешарм; перешкодою до зла та аморальності. Той, хто переступав її, здійснюючи святотатство в очах Богів і піддавався переслідуванню Немезиди. Але з плином часу «це почуття» стало обожнюватися, і уособлення його зробилося вічно-роковою і караючою Богинею. Тому, якщо б ми побажали пов'язати Карму з Немезидою, ми повинні зробити це в її троїстому аспекті, як Немезида, Адрастея й Теміс. Бо, тоді як остання є богиня Всесвітнього Порядку та Гармонії, яка, подібно Немезиді, має місію припиняти кожну крайність і тримати людину в межах Природи і праведності, під погрозою суворої кари, Адрастея, «неминуча» представляє Немезиду, як непорушний наслідок причин породжених самою людиною. Немезида, як дочка Діке, є неупередженою, справедливою Богинею, що зберігає свій гнів для тих, хто збожеволів від гордості, егоїзму і нечестивості. (Див. *Mesomed., «Hymn. Nemes.»*, v. 2, з *Brunck, «Analecta»*, II, стор. 292, витримки наведені в «*Міфології Стародавньої Греції*», стор. 304).

Коротше кажучи, тоді як Немезида є міфологічна, екзотерична Богиня або Міць, уособлена і антропоморфована в своїх різноманітних аспектах, Карма є високо-філософською істиною, божественним і найбільш шляхетним виразом примітивної інтуїції людини щодо Божества. Це є доктрина, яка пояснює походження зла і ушляхетнює наші уявлення щодо того, якою, зокрема, мала би бути непорушна божественна Справедливість, замість того, щоб деградувати невідоме і непізнане Божество, роблячи з нього свавільного жорстокого тирана, якого ми називаємо «Провидінням».

говориться, що є чотирнадцять Ману для кожної Кальпи або «проміжку часу між двома утворами» – читайте, вірніше, проміжок від однієї *малої* Пралайї до іншої»[687] – і, що «у теперішню божественну епоху дотепер було лише *сім* Ману». Ті, хто знають, що є сім Кіл, з яких ми пройшли три і перебуваємо зараз у Четвертому, і кому викладено, що існують сім Світанків та сім Сутінків або чотирнадцять Манвантар і, що при початку та при кінці кожного Кола, і на планетах [Глобусах або Сферах], і між ними існує «пробудження до *ілюзорного* життя» і «пробудження до *істинного* життя»; і, що, крім того, є Корінні Ману й те, що ми повинні незграбно перекладати, як Ману-Насіння – *насіння для людських рас прийдешнього* Кола (або Шишта – ті, які пережили й найбільш пристосовані[688], таємниця відкрита лише тим, хто пройшли третій ступінь Присвяти), ті, хто довідалися все це, будуть краще підготовлені зрозуміти сенс наступного. В індуських Священних Писаннях говориться, що «Перший Ману *породив* шість інших Ману [у загальному *сім* первинних Ману], і кожний з них, у свою чергу, породив сім інших Ману[689] (*Бгрігу*, I., 61-63), – створення останніх зазначено в окультному трактаті як 7×7. Таким чином, стає зрозумілим, що Ману – останній Прабатько нашого людства Четвертого Кола – повинен бути *сьомим*, бо ми в нашому Четвертому Колі[690], і є *Корінний*-Ману на Сфері A, і *Ману-Насіння* на Сфері *G*. Так само як кожне планетне Коло починається з появою Корінного Ману (Дхіан-Коган) і закінчується Ману-Насіння, так Корінний Ману і Ману-Насіння з'являються, відповідно, при початку і завершенні людського періоду на якійсь планеті [Сфері][691]. З попереднього твердження легко зрозуміти, що Манвантарний період (Ману-антара) означає, як саме слово подає це, час *між* появами двох Ману або Дхіані-Коганів; отже, Мала Манвантара є тривалість *Семи* Рас на одній із планет [Сфері], а Велика Манвантара є період одного людського Кола уздовж Планетарного Ланцюга. Крім того, як сказано, кожний із семи Ману *породжує* 7×7 Ману, і що є 49 Корінних Рас на семи планетах [Сферах], протягом кожного *Кола*, так кожна Корінна Раса має свого Ману. Нинішній сьомий Ману іменується «Вайвасвата Ману» і в екзотеричних текстах він зображує того Ману, який в Індії представляє Ксисуфра вавилонського і єврейського Ноя. Але в Езотеричних книгах ми бачимо, що Ману Вайвасвата, прабатько нашої *П'ятої* Раси, – котрий врятував її від повені, що майже знищила Четверту Расу або атлантів – не є сьомим Ману, згаданим у номенклатурі Корінних або Перших Ману, але один із 49 Ману, які походять від цього Корінного Ману.

Для більш чіткого розуміння ми наводимо імена 14 Ману в їхньому відповідному порядку і в їхньому відношенні до кожного Кола.

---

[687] Пралайя – слово вже пояснене – не є лише термін, який прикладено тільки до кожної «Ночі Брахми», або Розпаду Всесвіту, що йде за кожною Манвантарою, рівній 71 Магаюзі. Він відноситься також і до кожної «Обскурації» і навіть до кожного Катаклізму, що закінчують кожну корінну Расу Вогнем або Водою, по черзі. Пралайя є загальний термін, подібно слову «Ману» – збірному імені для Шишта, які під найменуванням «Царів», як сказано у *Пуранах*, зберігаються «з насінням усіх речей у ковчезі від вод цього Потопу (або від вогню загальної вулканічної пожежі, початок якої ми вже бачимо для нашої П'ятої Раси в страшних землетрусах і виверженнях останніх років і, особливо, в цьому році (1888), який під час Пралайї поширюється по всьому світі [Землі]». (*Вішну Пурана*, перекл. Вілсона, I, XXXI). Час є лише аспект Вішну – воістину, як каже Парашара у *Вішну-Пурані*. В індуських Югах і Кальпах ми маємо правильні спадні серії 4, 3, 2, з нулями помноженими, в міру потреби, для Езотеричних цілей, але не для «сектантських прикрас», як вважає Вільсон та інші сходознавці. Кальпа може бути Епохою, або Днем Брахми, або зоряною Кальпою, астрономічною та земною. Ці обчислення зустрічаються в усіх *Пуранах*, але деякі відрізняються, як наприклад, «Рік семи Ріши», 3030 смертних років і «*Рік Дхрува*» у 9090, в *Лінга Пурані*, які, знову-таки, *є Езотеричними* і *представляють* справжню (і таємну) хронологію. Як сказано в *Брахма Вайварті*: «Хронікери обчислюють Кальпу на підставі життя Брахми. *Менші* Кальпи, «як Самварта й інші, численні». «Менші Кальпи» позначають тут кожен період Руйнування, як це було прекрасно зрозуміло самим Вільсоном, який пояснює останні, як «ті, протягом яких діє вітер Самварта або інші руйнівні факти». (Там само, стор. 54).

[688] Інтуїтивне передчуття про існування цих Шишта може бути знайдено в «*Езотеричному Буддизмі*» Сіннетта. Див. Примітку – «Теорія Ноєвого Ковчегу», стор. 146, 147, п'ятого видання.

[689] Той факт, що сам Ману оголошує, що він був створений Вірадж'ем і, що потім він створив десять Праджапаті, які, в свою чергу, створили сім інших Ману (*Ману*, 1, 33-36) відноситься до інших, ще більш ранніх таємниць і, в той же час, є «приховуванням», що стосується доктрини про Семериковий Ланцюг та одночасну еволюції семи Людств або Людей. У всякому разі, цю працю складено із записів перед-Гімалайських Таємних Вчень, і Брахманська Езотерична Філософія може нині відрізнятися за формою, що ми бачимо і на прикладі *Кабали*, але у віддаленій давнині вони були тотожні.

[690] Але крім того, є ще одна Езотерична причина для цього. Вайвасвата є *сьомий* Ману, бо це наше Коло, хоча й четверте, знаходиться у *передсемериковій* Манвантарі, і саме Коло знаходиться у своїй *сьомій* стадії матеріальності та фізичності. Закінчення його середньої расової точки сталося під час Четвертої Корінної Раси, коли людина і вся Природа досягли свого нижчого стану грубої Матерії. З цього часу, тобто з кінцем трьох з половиною Рас, Людство і Природа вступили на висхідну дугу свого Расового Циклу.

[691] Проміжок, що передує кожній Юзі, називається Сандхья і складається зі стількох же багатьох сотень років, як і одна Юга з тисячоліть, і той період, що слідує за останньою, називається Сандхьямша і має ту ж тривалість, як це сказано у *Вішну-Пурана*. Проміжок між Сандхья і Сандхьямша є Юга, названа Кріта, Трета і т.д. [Чотири] Кріта, Трета, Двапара і Калі становлять Велику Добу або сукупність чотирьох періодів; тисяча таких сукупностей становить День Брахми; і чотирнадцять *Ману царюють впродовж цього періоду*». (*Op. Cit., Ibid.*, стор. 49). Тепер, якби ми мали взяти це дослівно, то ми мали б лише одного Ману на кожні 4 320 000 000 років. Позаяк нас учать, що треба було 300 мільйонів років для того, щоб два нижчих царства могли розвинутися і, що вік нашого людства обчислюється лише у десь 18 мільйонів років – то де були інші Ману, про яких ідеться, якщо тільки ця алегорія не означає те, чому вчить Езотерична Доктрина, а саме, що кожне 14 помножено на 49.

1-ше Коло	1-ий	(Корін.)	Ману на планеті	A	Сваямбгува
	1-ий	(Насін.)	>>	G	Сварочи або Сварочиша
2-ге Коло	2-ий	(К.)	>>	A	Ауттами
	2-ий	(Н.)	>>	G	Тамаса
3-тє Коло	3-ій	(К.)	>>	A	Райвата
	3-ій	(Н.)	>>	G	Чакшуша
4-те Коло	4-ий	(К.)	>>	A	Вайвасвата (Наш Прабатько)
	4-ий	(Н.)	>>	G	Саварна
5-те Коло	5-ий	(К.)	>>	A	Дакша-саварна
	5-ий	(Н.)	>>	G	Брахма-саварна
6-те Коло	6-ий	(К.)	>>	A	Дхарма-саварна
	6-ий	(Н.)	>>	G	Рудра-саварна
7-ме Коло	7-ий	(К.)	>>	A	Раучья
	7-ий	(Н.)	>>	G	Бгаутья

У такий спосіб. Вайвасвата, хоча й сьомий у даному порядку, є первісним Корінним Ману нашої Людської Хвилі Четвертого Кола (читач повинен завжди пам'ятати, що Ману не людина, але колективне людство), тоді як *наш* Вайвасвата був лише одним із семи Малих Ману, які головують над сімома Расами цієї нашої планети [Сфери]. Кожний із них повинен стати свідком одного з періодичних, вічно повторюваних катаклізмів (вогнем і водою), яким закінчується цикл кожної Корінної Раси. І саме цей Вайвасвата – індуське ідеальне уособлення, іменоване відповідно Ксисуфр, Девкаліон, Ной та іншими іменами – і є алегорична «Людина», що врятувала нашу Расу, коли майже все населення однієї півкулі загинуло під водою, тоді як інша півкуля пробуджувалася зі своєї тимчасової обскурації»[692].

Таким чином, показано, що немає справжньої розбіжності, коли говориться про Вайвасвата Манвантару (Ману-антара буквально означає «між двома Ману»), як тої, що мала місце 18 000 000 років тому, коли фізична, або Людина в повному сенсі цього слова, уперше з'явилася на своєму Четвертому Колі на цій Землі; і про іншого Вайвасвату, тобто, Ману Великої Космічної або Небесної Повені – Таємниці, – або ж про Ману Вайвасвату потопленої Атлантиди, коли *расовий* Вайвасвата врятував обраних з людства, П'яту Расу, від цілковитого винищення. Оскільки ці декілька цілком різних подій навмисно змішані у *Вішну* та інших *Пуранах* в одне оповідання, то все-таки може залишитися багато сумнівів у розумі читача. Тому, через необхідність постійного пояснення, нас можна вибачити за неминучі повторення. «Покриви», що приховують істинні таємниці Езотеричної Філософії, великі й викликають зніяковілість, і навіть тепер останнє слово не може бути дано. Однак, покрив може бути ще трохи піднятий і деякі пояснення, в яких дотепер було відмовлено, тепер можуть бути запропоновані серйозному шукачеві.

Як зауважив це, якщо ми не помиляємося, полковник Ванс Кеннеді: «перший принцип в індуській релігійній філософії є *єдність у різноманітті*». Якщо всі ці Ману та Ріши називаються одним збірним ім'ям, то це, внаслідок того факту, що всі вони є виявленими Енергіями того самого Логосу, небесними й земними Вісниками та Пермутаціями того Принципу, що завжди перебуває в стані діяльності – свідомої під час плину Космічної Еволюції, несвідомої (на наш погляд) у період Космічного Спокою,– бо Логос спить у Лоні ТОГО, що «не спить» і також ніколи не прокидається, бо воно є Сат або «Буття», не Істота. Від ТОГО походить великий *Невидимий*

[692] Слова «Творіння» і «Розпад» і так далі, не цілком правильно передають значення, як Манвантари, так і Пралайї. *Вішну Пурани* перераховують кілька з них: «Розпад усього сущого буває чотирьох видів», говорить Парашара: Наймітіка (позазвичайний), коли Брахма дрімає, (Його Ніч, коли «при закінченні цього Дня відбувається возз'єднання *Всесвіту*, назване передбачуваним возз'єднанням Брахми», бо Брахма *є* сам цей Всесвіт), Пракрітіка (Елементальний), коли повернення цього Всесвіту до своєї первісної природи відбувається частково та фізично; Атьянтіка (Абсолютний), ототожнення Втіленого з безтілесним Превишнім Духом – Стан Магатмічний, будь-то тимчасовий або ж до наступної Мага-Кальпи; також Абсолютна Обскурація, – як цілого планетного Ланцюга і т.д.; і Еітья (Постійний) – Мага Пралайя для Всесвіту, *Смерть* – для людини. Нітья є припинення життя, подібно до «затухання світильника, так само як і «уві сні вночі». Нітья Сарга є «постійне або вічне творіння», так само як «Нітья Пралайя» є «постійне й вічне знищення всього, що народжується». «Те, що виникає після малого розпаду, називається скороминущим творінням». (*Вішну Пурана*, переклад Вілсона, I, 113, 114). Ця тема настільки важка, що нам доводиться повторювати наші твердження.

Логос, що виявляє всіх інших Логосів; Первинний Ману, який дає буття всім іншим Ману, які колективно еманують Всесвіт і все в ньому розташоване, і в сукупності своїй представляють *Виявлений* Логос[693]. Тому, ми дізнаємося з Коментарів, що, тоді як жоден Дхіан-Коган, ні навіть Найвищий, не може цілком усвідомити...

«Умову попередньої Космічної Еволюції... Ману утримують знання своїх досвідів у всіх Космічних Еволюціях протягом Вічності».

Це вельми зрозуміло: Перший Ману іменується Сваямбгува, «Самовиявлений» Син *Невиявленого* Батька. Ману є Творцями Творців нашої Першої Раси – Вони Дух Людства, – що анітрохи не заважає тому, що ці *сім* Ману були першими «Перед-Адамічними» Людьми на Землі.

Ману заявляє, що він був створений самим Віраджем[694] або Вайшванаром, Духом Людства[695], що означає, що його Монада виходить від ніколи не спочиваючого Принципу при початку кожної нової Космічної Діяльності, – що Логос або Всесвітня Монада (колективний Елохім), котрий випромінює *із самого себе* всі ці Космічні Монади, які стають центрами діяльності – Прабатьками незліченних Сонячних Систем, так само як і ще недиференційованих *людських* Монад на Планетних Ланцюгах і всього на них сущого. Сваямбгува або Самопороджений є ім'я, властиве кожній Космічній Монаді, *котра стає Центром Сили, зсередини якої виникає Планетний Ланцюг* (таких ланцюгів у нашій системі сім). І випромінювання цього Центру стають потім стількома ж Ману Сваямбгува (таємниче збірне ім'я, що означає набагато більше, ніж це здається), і кожний з них стає, як Воїнство, Творцем свого власного Людства.

Що ж стосується чотирьох певних Рас людства, що передували нашій П'ятій Расі, то немає нічого містичного в цьому питанні, крім ефіроподібних тіл перших Рас; і це стосується легендарної, проте, досить точної історії. Легенда ця універсальна. І, якщо *вчений Заходу* бажає бачити в ній лише міф, це нічого не змінить. У мексиканців був, і досі є, переказ про чотири руйнування світу вогнем і водою, так само як мали його єгиптяни та, як зберігають його донині індуси.

Намагаючись пояснити спільність легенд, що зустрічаються у Китаї, Халдеї, Єгипті, Індії та Греції в найвіддаленішій давнині, і відсутність якої-небудь певної ознаки цивілізації, яка стосується часу більш древнього, ніж 5000 років тому, автор праці *«Міфічні Чудовиська»* зауважує, що:

«Ми не повинні … дивуватися, якщо ми негайно не відкриємо сліди людей, які жили десять, п'ятнадцять або двадцять тисяч років тому. При ефемерній архітектурі … [подібно китайській] місця розташування великих міст могли через кілька тисячоріч цілком зникнути з пам'яті внаслідок природного розкладання й тим більше … якщо … невеликі катаклізми приймали в цьому участь, подібно місцевим повеням, землетрусам, відкладенням вулканічного попелу … поширення піщаних пустель, знищення життя смертоносною чумою, міазмами або ж виходом сірчаних парів[696]».

Кількість подібних катаклізмів, що змінили всю поверхню Землі, можна вивести з наступної Станці в Коментарі 22.

«Протягом перших семи крор [70 000 000 років] Кальпи, Земля і її Два Царства [мінеральне й рослинне], одне з них уже досягло свого сьомого циклу, інше ще щойно народилося, були світними й напів-ефіроподібними, холодними, безжиттєвими та прозорими. В одинадцятий крор[697] *Матір [Земля] стає непрозорою, а в*

[693] Див. чудові визначення Парабрахмо і Логосу в лекції Субба Роу про *Бгагават Гіту* в ранніх номерах «*Theosophist'a*», за 1887 рік.

[694] Див. попередню примітку.

[695] Див. *Ману*, I, 32, 33. Вайшванара, в іншому сенсі, є живим магнітним вогнем, що наповнює виявлену Сонячну Систему. Це є найбільш об'єктивний (хоча для нас зворотне) і вічно існуючий аспект Єдиного Життя, бо він є Життєвий Принцип. (Див. «*Theosophist*» за Липень 1883 стор. 249). Це також одне з імен Агні.

[696] *Op. cit.,* стор. 134, 135.

[697] Це було в період так званого *Вторинного* Творіння. Про *Первинний*, коли Земля має три Елементальних Царства, ми не можемо говорити з кількох причин, одна з яких полягає в тому, що ніхто, крім великого ясновидця або за природою інтуїтивної людини, не буде в змозі зрозуміти те, що ніколи не зможе бути висловлено в існуючих термінах.

чотирнадцятий[698] *починаються страждання змужнілості. Судороги Природи [геологічні перевороти] безупинно тривають до її двадцятого крора, після яких вони стають періодичними і відбуваються після більших проміжків.*

Останній переворот відбувся близько дванадцяти крор тому [120 000 000]. Але Земля з усім тим, що перебувало на її поверхні, остудилася, стала твердою і встановилася багато століть раніше».

Отже, якщо вірити Езотеричному Вченню, то з часу останніх 120 мільйонів років не відбувалося *всесвітніх* геологічних переворотів і змін, але Земля навіть до цього часу була готова до прийняття людства. Однак, поява останнього в його повному фізичному розвитку, як уже було сказано, відбулося лише близько 18 000 000 років тому, після перших великих невдач Природи створити істоти самосильно – тобто, без допомоги божественних «Формувальників» – за якими пішла еволюція перших трьох Рас[699]. Істинна Тривалість перших двох з половиною Рас прихована від усіх, крім вищих Присвячених. Історія Рас починається з поділу статей, після того, як попередня, яйценосна, андрогінна Раса швидко загинула, і наступні суб-раси Третьої Корінної Раси з'явилися, як зовсім нова Раса *фізіологічно*. Саме це «Знищення» алегорично називається великим «Потопом Вайвасвата Ману», і запис показує Вайвасвата Ману або Людство, що залишилися самотнім на Землі у Ковчегу Порятунку, тягнутим Вішну в образі дивовижної риби, і «з ним» сім Ріши. Алегорія ця дуже проста.

У символізмі кожного народу «Потоп» означає хаотичну, не устояну Матерію – Хаос, як такий; а Вода – Жіночий Принцип – «Велика Глибина». Як пояснено це в грецькому Лексиконі Паркхерста:

«Ἀρχή відповідає єврейському *rasit*, або Мудрості ... і [в той же час] є емблемою жіночої сили народжування *arg* або *arca*, у якій зародок природи [і людства] носиться або виношується на великій безодні вод, впродовж проміжку часу, що наступає після кожного світового [або расового] циклу».

Archê (Ἀρχή) або Арк, є також містичним ім'ям Божественного Духа Життя, що ширяє над Хаосом. Тепер Вішну *є* Божественний Дух, як абстрактний Принцип і так само як Охоронний і Зародження, або Давець життя – третя Особа в Тримурті – складається з Брахми-Творця, Шиви-Руйнівника та Вішну-Охоронця. Вішну виявлений в алегорії в образі *Риби*, що направляє ковчег Вайвасвата Ману через води Потопу. Немає потреби оповідати про езотеричне значення слова *Риба* (бо це зробили Пейн Найт, Інман, Джеральд Мессі та інші). Теологічне значення його фалічне, але метафізичне – божественне. Ісус був названий Рибою, так само як Вішну й Вакх; ΙΗΞ, «Рятівник» Людства, є лише монограма Бога Вакха, який теж іменувався ΙΧΘΥΞ, Рибою[700]. Крім того, Сім Ріши в ковчезі є символом семи «принципів», які завершуються в людині лише після її роз'єднання і, коли вона стала *людською* істотою, припинивши, таким чином, бути істотою божественною.

Повернемося до Рас; подробиці, що стосуються затоплення Материка населеного Другою Корінною Расою нечисленні. Історія Третьої або Лемурії, дана, так само як і історія Атлантиди, але, що стосується інших, то вони лише згадані. Сказано, що Лемурія загинула близько 700 000 років до початку того, що нині називається Третинним Періодом (Еоценським)[701]. Під час цього Потопу, – цього разу дійсно геологічного потопу, – Вайвасвата Ману також виявлений таким, який рятує людство алегорично, – насправді тільки частину його, Четверту Расу, так само як він урятував П'яту Расу під час знищення останніх атлантів, залишки яких загинули 850 000 років тому[702], після чого не було більше повеней до дня Атлантиди Платона або Посейдоніса, що було відомо єгиптянам лише тому, що вона відбулася в такий порівняно недавній час.

---

[698] Гіппократ казав, що число *сім*, «внаслідок його окультних властивостей, прагнуло до завершення всього сущого і бути давцем життя та джерелом усіх його змін». Життя людини він поділяв на сім віків, як робив це і Шекспір, бо «як місяць змінює свої фази кожні сім днів, так це число впливає на всі підмісячні істоти», і навіть на Землю, як ми знаємо це. Зуби дитини з'являються на сьомому місяці, і вона втрачає їх на сьомому році; на чотирнадцятому році (двічі сім) починається змужнілість, на двадцять першому (тричі сім) її розумові й життєві сили розвинулися, на двадцять восьмому році (чотири сім) вона в усій своїй силі, на тридцять п'ятому році (п'ять по сім) її пристрасті найбільш розвинені й т.д. Також і для Землі. Вона зараз у своєму середньому віці, однак, не стала від цього розумнішою.

Тетраграматон, чотирибуквене священне ім'я Божества, може бути вирішене на Землі, лише зробившись семериковим за допомогою проявленого Трикутника, що виходить із прихованого Чотирикутника. Відтак, число сім має бути прийнято на цьому плані. Як написано в *Кабалі* («Великі Святі Збори», V, 1161): «Бо, воістину, немає стійкості в цих шести, виключаючи те (що вони отримують) від *сьомого*. Бо *все суще залежить від сьомого*».

[699] Порівняй Станци III *et seq.*

[700] Св. Августин говорить про Ісуса: «Він є *риба*, котра живе у водах». Християни у своїх священних Містеріях називали себе «малими рибами» – *Pisciculi*. «Так багато *риб* у *воді*, й усі вони врятовані *однією великою рибою*», говорить Тертулліан про християн, Христа, й церкву.

[701] *«Езотеричний Буддизм»,* стор. 55.

[702] Ця подія – наприклад, руйнування знаменитого острова Рута і меншого Дайтья, що трапилося 850 000 років тому в кінці Пліоценського Періоду, не слід змішувати із затопленням головного Континенту Атлантиди за часів Міоценського Періоду. Геологи не можуть наблизити Міоценській Період до 850 000 років, як би вони не намагалися; насправді, головна частина Атлантиди загинула кілька мільйонів років тому.

Як раз затоплення великої Атлантиди є найцікавішим. Це той Катаклізм, про який древні записи, як наприклад, у *Книзі Еноха*, говорять – «Краї Землі розверзлися»; і навколо якого було побудовано стільки легенд і алегорій про Вайвасвату, Ксисуфра, Ноя, Девкаліона та всіх *tutti quanti* урятованих Обранців. Переказ, не приймаючи до уваги різницю між сидеральними та геологічними феноменами, байдуже називає обидва «Потопами». Однак, існує величезна різниця. Катаклізм, що зруйнував величезний Материк, найбільшим залишком якого є зараз Австралія, відбувся внаслідок підземних судорог і розкриття дна океану. Той же, що поклав кінець його спадкоємцеві, – Четвертому Материку, відбувся через послідовне порушення в обертанні осі. Воно почалося під час ранніх Третинних Періодів і триваючи протягом довгих століть, послідовно віднесло останній слід Атлантиди, крім, можливо, Цейлону та малої частини того, що входить зараз в Африку. Катаклізм цей змінив поверхню планети і не залишилося й сліду спогадів про її квітучі материки та острови, про її цивілізацію та науки в літописах історії, крім Таємних Записів Сходу.

Тому, сучасна наука заперечує існування Атлантиди. Вона навіть заперечує які-небудь сильні зсуви Земної Осі й хотіла би приписати зміни клімату іншим причинам. Але це питання залишається усе ще відкритим. Якщо д-р Кролль стверджує, що всі подібні зміни можуть бути пояснені коливаннями осі й прецесією рівнодень, то є інші, подібні до сера Генрі Джеймса і сера Джона Льоббока[703], які більше схильні прийняти думку, що вони зобов'язані зміні в положенні осі обертання. Проти цього повстає більшість астрономів. Але, що тільки не заперечували вони аж до сьогоднішнього дня й, що тільки не осміювали – щоб визнати пізніше, коли гіпотеза вже стала неспростовним фактом.

Наскільки наші числа узгодяться або, вірніше, не узгодяться з сучасною наукою, буде видно надалі, в *Addenda* до цього тому, де геологія і антропологія наших сучасних днів ретельно зіставлені з вченнями Архаїчної Науки. В усякому разі, період, обумовлений Таємною Доктриною на затоплення Атлантиди, очевидно, не занадто розходиться з обчисленнями сучасної науки, що, однак, називає Атлантиду «Лемурією», щораз, коли вона допускає гіпотезу затоплення такого Материка. Що ж стосується періоду перед-людського, то все, що може бути сказано в цей час, це, що навіть до появи «Першої Раси Без Розуму», Земля не була без мешканців. Ми, однак, могли би додати, що той період, який наука, що визнає лише *фізичну людину*, має право вважати *до-людським* періодом, може бути розглянутий, як такий, що тривав від Першої Раси до першої половини Раси Атлантів, бо лише тоді людина стала «закінченою *органічною* істотою, якою вона є зараз». Це дає Адамічній Людині давність лише у кілька мільйонів років[704].

Автор *Кабали* вірно зауважує, що: «Людина нашого часу, як індивід, є лише безперервний ряд існувань попереднього людського життя» або, вірніше, *життів*.

«За Кабалою, іскри душі ув'язнені в Адамі, увійшли в три головних класи, що відповідають його трьом синам, а саме *'Hesed*, Habel, *Ge'burah*, Quai-yin та *Ra'h-min*, Seth. Ці троє були розділені на ... 70 родів, названих: головним корінням людської раси[705].

Сказав рабин Ієгуда: «Скільки одягу [безтілесної людини], що увінчаний (від дня створення людини)»? Сказав Р. Ел'азар: «Гори Світу (великі люди покоління) обговорюють це питання, але є три: один, щоб одягти *Ру'ах*-дух, котрий перебуває в саду [Едема] на Землі; інший, що є найбільш дорогоцінним серед усіх, у який одягається *Нешама* в цьому Пучку Життя серед Янголів Царів...; і один зовнішній, котрий існує і не існує, видимий і невидимий. В цей одяг одягається *Нефеш* і в ньому вона ходить і літає в усіх напрямках по всьому Світі»[706].

Це стосується Рас, їх «Одягу», або ступеня матеріальності, і трьох «принципів» людини в їхніх трьох носіях.

СТАНЦА XI

ЦИВІЛІЗАЦІЯ Й ЗНИЩЕННЯ ЧЕТВЕРТОЇ ТА П'ЯТОЇ РАСИ

43. Лемуро-атланти будували міста й поширювали цивілізацію. Початкова стадія антропоморфізму. 44. Статуї свідчать про розміри Лемуро-Атлантів. 45. Лемурія знищена вогнем, Атлантида водою. Повінь. 46. Знищення Четвертої Раси та останніх допотопних дивовижних тварин.

---

[703] Див. *«Athenaeum»,* Серп. 25, 1860.

[704] Гьокслі ділить ці раси на п'ятерикову групу австралоїдів, негроїдів, монголоїдів, *Xanthochroic* і *Melanochroic* – утворивши всіх їх від уявних антропоїдів. І, тим не менше, в той час, як він заперечує тим, які говорять, «що різниця в будові людини і людиноподібних мавп мала і незначна», при цьому додаючи, що «кожна кістка горили носить ознаку, за якою вона може бути розпізнана від відповідної людської кістки, і, що, принаймні, в цій стадії творіння немає проміжної істоти, яка б заповнювала прірву, що відділяє людину від троглодита» – великий анатом продовжує говорити про мавпячі ознаки в людині: (Див. де Катрефаж,«*Les Espèces Humaines*», стор. 113).

[705] *Op. cit.,* Ісаак Мейєр, стор. 422.

[706] *Зохар*, I, 119b, стовпчик 475; там само, стор. 412.

43. ВОНИ[707] ПОБУДУВАЛИ ВЕЛИЧЕЗНІ МІСТА. З РІДКИХ ҐРУНТІВ І МЕТАЛІВ БУДУВАЛИ ВОНИ, З ВОГНІВ[708] ВИВЕРЖЕНИХ, З БІЛОГО[709] КАМЕНЮ ГІР І ЧОРНОГО КАМЕНЮ[710], ВИСІКАЛИ ВОНИ СВОЇ ВЛАСНІ ЗОБРАЖЕННЯ, ЗА РОЗМІРОМ І ПОДОБОЮ СВОЄЮ, І ПОКЛОНЯЛИСЯ ЇМ.

Через те, що історія перших двох *людських* Рас – останніх лемурійців і першої раси майбутніх атлантів – триває, ми повинні, починаючи від цього розділу, з'єднати їх в одну і якийсь час говорити про них колективно.

Тут будуть згадані й *Божественні* Династії, які за традиціями єгиптян, халдеїв, греків та ін., передували їхнім *людським* Царям. Сучасні індуси ще й зараз вірять у них, і вони перераховані в їхніх священних Книгах. Але про них ми будемо говорити у відповідному місці. Тепер же залишається показати, що наші сучасні геологи змушені допустити можливість доказів існування потоплених материків. Але визнати існування таких материків одне, і зовсім інше допустити, що протягом ранніх геологічних періодів[711] вони були населені людьми й цивілізованими народами, а не тільки дикунами Палеоліту, які під керівництвом своїх *Божественних* Правителів споруджували великі міста, навчали мистецтва й науки, та знали досконало астрономію, архітектуру й математику. Первісна цивілізація лемурійців не пішла, як і можна припускати, негайно, слідом за їхнім фізіологічним перетворенням. Між остаточною фізіологічною еволюцією і першим побудованим містом пройшло багато сотень тисячоріч. Проте, ми бачимо, що лемурійці, в своїй шостій суб-расі, будують свої перші скелеподібні міста з каменю й лави[712]. Одне з таких великих міст примітивного виду було побудоване цілком із лави, близько тридцяти миль на захід від того місця, де Острів Пасхі простягається тепер вузькою смугою безплідного ґрунту; згодом місто це було цілком зруйноване цілим рядом вулканічних виверженъ. Найдавніші рештки руїн циклопічних споруджень усі були добутком останніх суб-рас лемурійців; і тому, окультист не виражає подиву, довідавшись, що кам'яні рештки, знайдені капітаном Куком на невеликому шматку Землі, названому Островом Пасхі, були

«дуже схожі на стіни Храму Пачакамак або ж на руїни Тіа-Хуанако в Перу»[713],

також, що вони були *Циклопічного* характеру. Однак перші великі міста були побудовані в тій частині материка, що нині відома, як острів Мадагаскар. У ті дні, як і нині, існували цивілізовані народи й дикуни. Еволюція закінчила свою роботу вдосконалення серед перших, а Карма – свою руйнівну роботу серед останніх. Австралійці й подібні їм племена, є нащадками тих, хто замість того, щоб підсилювати Іскру, кинуту в них «Пломенями»,

---

[707] Лемурійці.

[708] Лава.

[709] Мармур.

[710] Підземних вогнів.

[711] У цьому, можливо, полягає причина, чому навіть острів Пасхі, з його дивовижними гігантськими статуями – яскравими і красномовними свідками загиблого материку з цивілізованим населенням на ньому – майже ніде не згадується в сучасних енциклопедіях. Згадки про нього ретельно уникають, виключаючи кілька книг про Подорожі. Сучасна наука, безсумнівно, вважає за краще нав'язувати культурному товариству, як встановлені факти, гіпотези, засновані на особистих улюблених уявленнях, і замість знання пропонує свої власні *здогадки*, називаючи їх «науковими висновками». Вчені фахівці швидше вигадають тисячу і одну суперечливу теорію, ніж визнають *незручний* для них *самоочевидний* факт – на чолі таких фахівців стоять Геккель і його англійські шанувальники та однодумці. Проте вони є «авторитетами» – так суворо нагадують нам. Але, що ж з того? Папа римський теж авторитет і навіть авторитет непогрішний – для його послідовників, тоді як чудова погрішність наукових теорій доводиться періодично з кожною зміною місяця.

[712] Наші кращі сучасні новелісти, хоча й не будучи ні теософами, ні спіритуалістами, проте починають бачити сни дуже психологічні й дуже показового окультного характеру. Так, наприклад, Роберт Л. Стівенсон і його «*Дивний випадок із доктором Джекілл і паном Хайд*», який є найбільш чудовим із існуючих досі психологічних оповідань, з області окультних. Чи не бачив також і багатообіцяючий романіст Райдер Хаггард пророчого сну або, вірніше, ретроспективного сну вглиб минулого, перед тим, як він написав свою книгу «*Вона*»? Його імперський Кор, велике місто мертвих, живі мешканці якого відпливли на північ після того, як чума забрала майже весь народ, у своїх загальних лініях здається ніби виступаючим з непорушних сторінок древніх, архаїчних записів. Айєша попереджає, «що ті люди, які відпливли на північ, могли бути батьками перших єгиптян»; і потім ніби намагається дати синопсис із деяких листів Одного з Магатм, наведених в «*Езотеричному Буддизмі*», бо вона говорить: «Багато разів народи, багаті й сильні, витончені у мистецтвах, жили й зникали, і були забуті так, що навіть пам'яті про них не збереглося. Цей народ з Кора є лише одним із багатьох, бо час поїдає працю людини, якщо тільки вона не висікає печери, подібно народу з Кора, і *навіть тоді може статися, що вони будуть поглинені морем або ж поховані землетрусом*... Однак, я не думаю, щоб цей народ був абсолютно знищений. Деякі з них залишилися в інших містах, бо міста їх численні. Але варвари ... напали на них і взяли їхніх жінок собі за дружин, і раса Амахаггер, яка зараз існує, є лише побічна, незаконна гілка потомства потужних синів народу з Кора і зараз, дивись, вона мешкає на могилах з кістками своїх батьків», (стор. 180,181).

Тут талановитий новеліст ніби повторює історію всіх, нині вимираючих і полеглих рас людства. Геологи та антропологи хотіли би помістити на чільне місце людства – як потомства *Homo Primigenius* – людино-мавпу, «*викопні рештки якої ще не знайдені*», хоча «ймовірно, вони були споріднені *горилі й орангутангу нинішніх днів*» (Геккель). У відповідь на його «ймовірно» окультисти вказують на іншу і велику ймовірність – саме на наведену нами в тексті.

[713] Роберт Браун, *«Країни Світу»,* том IV, стор. 43.

згасили її довгим рядом поколінь, що віддалися тваринним пристрастям[714]. Тоді як арійські народи могли простежити своє походження через атлантів від більш духовних рас лемурійців, в яких втілювалися самі «Сини Мудрості»[715].

Із пришестям божественних Династій закладено було початок першим цивілізаціям. І тоді як у деяких областях Землі частина людства воліла вести життя номадне і патріархальне, в інших же, дикун ледь починав учитися споруджувати вогнище для вогню й захищати себе від стихій – його брати, більше облагодіяні, ніж він, внаслідок своєї Карми і за допомогою божественного розуму, що одушевляв їх, будували міста й займалися мистецтвами та науками. Проте, у той час, як їхні брати – пастухи, користувалися, по праву народження, чудесними силами, «будівельники», незважаючи на цивілізацію, могли тепер опанувати самотужки лише поступово; навіть ті, котрими вони оволодівали, зазвичай використовувались ними для скорення фізичних сил природи та для своєкорисливих і нечистих цілей. Цивілізація завжди розвивала фізичну й інтелектуальну сторону за рахунок психічної та духовної. Оволодіння й керування своєю власною психічною природою, що безумці нині поєднують із надприродним, були серед раннього людства властивостями вродженими й такими ж природними, як ходіння й мислення.

«Не існує такої речі, як магія», – філософствує «*Вона*», причому автор забуває, що «магія» у ранні дні усе ще означала велику Науку Мудрості й, що Айєша ніяк не могла знати про сучасне перекручування думки, – «хоча» додає вона, «існує така річ, як знання Таємниць Природи»[716]. Вони стали таємницями лише в нашій Расі, але були загальним надбанням у Третій.

Поступово людство зменшилося у своєму зрості, бо навіть до справжнього пришестя Четвертої або Раси Атлантів, більшість людства впало в розтління та гріх, за винятком лише Ієрархії «Обраних», послідовників і учнів «Синів Волі та Йоги» – названих пізніше «Синами Вогняного Туману».

Потім прийшли атланти: велетні, фізична краса й сила яких досягла свого апогею відповідно до закону еволюції в серединному періоді їхньої четвертої суб-раси. Але як сказано в Коментарі:

«Останні з живих представників прекрасних дітей Білого Острова [Первісного Швета-Двіпа] загинули століття тому. Їх Обрані [з Лемурії] урятувалися на Священному Острові [нині «міфічна» Шамбала в пустелі Гобі], тоді як деякі з їхніх проклятих рас, відділившись від головної маси, жили тепер у лісах і підземеллях [«печерні жителі»], коли золотаво-жовта Раса [Четверта], у свою чергу, стала «чорною від гріха». Від полюсу до полюсу Земля втретє змінила поверхню свою й більше не була населена Синами зі Швета-Двіпа, благословенної Адбгітанія (?); на сході й заході, перша, єдина й чиста впала в розтління… Напів-Боги Третьої Раси поступилися місцем Напів-Демонам Четвертої Раси. Швета-Двіпа[717], Білий Острів приховав лик свій. Діти його жили тепер на Чорній Землі, де пізніше Дайтья із сьомого Двіпа [Пушкара] і Ракшаса від сьомого клімату з'явилися заступниками Садху та Аскетів Третього Століття, які спустилися до них з інших і вищих областей...».

---

[714] Див. Станца II. Це пояснює все велике розходження, що існує в інтелектуальних здібностях рас, народів і окремих індивідів. Втілюючись або ж, в інших випадках, тільки одухотворяючи людські вмістища, які були розвинені першою («розуму позбавленою») Расою; Сили і Початки, що втілюються, повинні були взяти до уваги й зробити вибір свій між минулою кармою Монад, між котрими та тілами їхніми, вони повинні були стати сполучною ланкою. Крім того, як правильно сказано в «*Езотеричному Буддизмі*» (стор. 30), «п'ятий принцип або людська (інтелектуальна) душа в більшості випадків і досі ще не цілком розвинена».

[715] Втілений Логос, Крішна говорить у *Бгагават Гіті*: «Сім великих Ріши, чотири попередні Ману, які розділяють мою природу, були народжені від розуму мого; від них сталася (еманувала або була народжена) людська раса та світ» (X, 6).

Тут під сімома великими Ріши, мається на увазі сім великих Рупа-Ієрархій або Категорії Дхіані-Коганів. Запам'ятаємо, що сім Ріши, Саптарши, суть Регенти семи зірок Великої Ведмедиці й тому вони однієї природи з Янголами Планет або з сімома Великими Планетарними Духами. Всі вони втілювалися, як люди на землі, в різних Кальпах і Расах. Крім того, «чотири попередніх Ману» представляють собою чотири категорії первинних Арупа Богів – Кумари, Рудри, Асури і т.д.; які, як сказано, *теж втілювалися*. Вони не Праджапаті, якими є перші, але вони є їх одушевляючими «принципами» – деякі з яких втілилися в людей, інші ж зробили інших людей просто носіями своїх «відображень». Як правильно говорить Крішна – ті ж слова пізніше повторюються іншим *носієм* Логосу – «Я той же для всіх істот ... ті, хто шанують мене (шостий принцип або *божественна* Розумна Душа Буддхі, яка стає свідомою при поєднанні з вищими здібностями Манасу) *суть в Мені і Я в них*» (там само, X, 29). Логос, не будучи «особистістю», але Всесвітнім Принципом, представлений усіма божественними силами народженими від його Розуму – чистими Пломенями або, як називають їх в Окультизмі – «Подихами Розуму», тими Янголами, які, як сказано, *зробили себе незалежними*, тобто перейшли з пасивного стану і спокою в активний стан Самоусвідомлення. Коли це буде сприйнято, то істинне значення Крішни стане зрозумілим. Але прочитайте прекрасну лекцію Субба Роу про *Бгагават Гіту* («*Theosophist*», Квітень 1887 стор. 444).

[716] *Op. cit.,* стор. 152.

[717] Це були північні частини Тоямбудхі або моря свіжої води в Швета-Двіпа, котрі, за езотеричним переказом, відвідували Кумари – Санака, Сананда, Санатана, Санаткумара, Джата, Водху та Панчашика (Див. *Уттара Кханда* в *Падма Пурані* – *«Asiatic Researches»,* том XI, стор. 99, 100).

У своїй мертвій букві *Пурани* представляють взагалі лише безглузде сплетення чарівних казок. І, якби хто прочитав перші три розділи другої книги *Вішну Пурани* та прийняв би дослівно географію, геодезію і етнологію у викладі алегорій про сім синів Пріяврата, між якими батько їхній поділив сім Двіпа (Островів або Материків); а потім простежив би, як його старший син Агнідхра – цар Джамбу-Двіпа, поділив Джамбу-Двіпа між своїми дев'ятьма синами; і далі, як Набгі, син *його*, мав сто синів і, у свою чергу, наділив їх усіх землями – він, досить імовірно, кинув би книгу, оголосивши її сплетенням усяких нісенітниць. Але учень Езотеризму зрозуміє, що, коли писалися *Пурани*, то вони писалися з наміром, щоб істинний сенс їхній був зрозумілий лише присвяченим брахманам, і тому, укладачі писали ці праці алегорично, не бажаючи видати масам *всю* істину. І, крім того, він пояснить сходознавцям, – які, починаючи з полковника Вільфорда і закінчуючи проф. Вебером, зробили і продовжують ще робити таку плутанину з усього цього, – що перші три розділи навмисно заплутують наступні теми та події.

І. Послідовність Кальп або Епох, так само як і Рас ніколи не приймається в розрахунок; і події, які відбулися в одній з них, групуються з іншими, що мали місце в іншій. Хронологічний порядок перебуває в повній зневазі. Це доведено декількома санскритологами-коментаторами, які пояснюють невідповідність між подіями та обчисленнями, говорячи:

«Щораз, коли зауважуються протиріччя в *Пуранах*, вони стосуються … різниці в Кальпах та інших подібних причин».

ІІ. Багато значень слів «Манвантара» і «Кальпа» або Епоха не видані, дано лише загальне значення.

ІІІ. У генеалогії царів і в географії їхніх володінь усі Варша (країни) та Двіпа розглядаються, як земні області.

Тож істина в тім, що, не вдаючись у занадто малі подробиці, можливо і легко показати, що:

a) Сім Двіпа, що становлять долі семерикового потомства Пріяврата, стосуються декількох місцевостей – насамперед, до нашого Планетного Ланцюга. Так лише Джамбу-Двіпа представляє нашу земну Сферу, тоді як шість інших є (для нас) невидимими супутницями – Сферами Ланцюга. Це доводиться самим характером алегоричних і символічних описів. Джамбу-Двіпа *«перебуває в центрі всіх інших»* – так званих «Материкових Островів», – оточений *морем солоної води* (Лавана), тоді як Плакша, Шалмалія, Куша, Краунча, Шака і Пушкара оточені, кожний окремо, «великими морями … соком цукрового очерету, вином, очищеним маслом, сиром, молоком» і т.д. й тому подібними метафоричними найменуваннями[718].

b) Бгаскара Ачарія, що вживає у своєму описі небесного положення всіх цих Двіпа вислови з книг Таємного Вчення, говорить про – «Море молока й молочних згустків» і т.д., маючи на увазі Чумацький Шлях і різні скупчення Туманностей; тим більше, що він називає «країну на південь від екватора» Бгур-Лока, а країни на північ – Бгува, Свар, Махар, Джана, Тапо та Сатья-Лока, і додає: «Ці Лока досягаються поступово, в міру збільшення релігійних заслуг», тобто, вони є різними видами Раю[719].

c) Що цей географічний розподіл семи алегоричних материків, островів, гір, морів і країн не належить тільки *нашому* Колу або навіть *нашим* Расам – незважаючи на назву Індії Бгарата-Варша – пояснено в самому тексті розповідачем казок *Вішну Пурани*, який повідомляє нам, що:

«Бгарата [син Набгі, який дав своє ім'я Бгарата-Варші або Індії] … заповів царство синові своєму Суматі … і покинув життя в … Шалаграмі. Після чого він був знову породжений, як брахман у видатній родині пустельників… Під керуванням цих царів [нащадків Бгарати] Бгарата-Варша була розділена на дев'ять частин; і нащадки їх послідовно володіли цією країною протягом сімдесятьох і одного періоду сукупності чотирьох століть (або ж царювання одного Ману), [що становить Мага-Юґу в 4 320 000 років]»[720].

Але, сказавши все це, Парашара раптово пояснює, що:

«Це було утвором Сваямбгува [Ману], яким Земля була населена, коли він очолював *першу* Манвантару в Кальпі Вараха [тобто, втілення *Вепра* або Аватара]».

Тепер кожний брахман знає, що *наше* Людство почалося на цій Землі (або Колі) *лише із часу Вайвасвата Ману*. І, якщо західний читач обернеться до підвідділу «Первісні Ману Людства»[721], він побачить, що Вайвасвата є *сьомим* із чотирнадцяти Ману, які стоять на чолі нашого Планетного Ланцюга протягом його Життєвого Циклу; але, позаяк кожне Коло має двох Ману (Корінного та Ману Насіння), то він є Корінний Ману Четвертого Кола, отже, сьомий. Але Вільсон бачить у цьому лише непослідовність і стверджує, що:

«Генеалогії Патріархів старше, ніж хронологічна система Манвантар і Кальп, й [у такий спосіб] вони були досить незграбно розподілені між різними періодами».

---

[718] *Вішну Пурана*, переклад Вілсона II, 109.

[719] Див. *«Bibliotheca Indica»*. Переклад *Golâdhyâya Siddhânta-shiromani* III, 21-44.

[720] Там само, стор. 106, 107.

[721] Стор. 321.

Нічого подібного; але, позаяк сходознавці нічого не знають про Таємне Вчення, то вони наполягають на *дослівному* прийнятті всього, а потім роблять вольт-фас і ображають письменників за те, чого самі вони не розуміють!

Генеалогії ці охоплюють період у *три з половиною* Кола; вони говорять про *до-людські* періоди й пояснюють зішестя в зародження кожного Ману – перших виявлених іскор від Єдності – і, крім того, показують, як кожна із цих людських Іскор розділяється і множиться спочатку на Пітара, людських предків, а потім на людські Раси. Жодна істота не може стати Богом або Девом, якщо вона не пройшла через людські Цикли. Тому Вірш говорить:

«Щасливі ті, хто народжується навіть із [латентного] стану богів, *як люди* в Бгарата-Варші: бо це шлях до … кінцевого звільнення»[722].

Бгарата вважається *кращим з підрозділів* Джамбу-Двіпа, бо це *країна праць*. Лише в ній одній:

«мала місце послідовність чотирьох Юґ або епох, Кріту, Трета, Двапара та Калі».

Тому, коли Парашара, якого Майтрейя просить «дати йому опис Землі», і він знову вертається до перерахування тих же Двіпа з тими ж морями й т.д., уже описаними ним у Сваямбгува Манвантара, – то це лише «приховання»; але для того, хто читає між рядків, тут зустрічаються Чотири Великі Раси й П'ята, з усіма їхніми підрозділами, островами та материками, серед яких деякі були названі за іменами небесних Лока та інших Глобусів (Сфер). Звідси вся плутанина.

Всі ці острови й землі називаються сходознавцями «міфічними» і «нечуваним»[723]. Цілком правильно, що деякі з них *не належать до цієї Землі*, але проте вони існують. Однак, Білий Острів і Атала, у всякому разі, не міфи, бо Атала була презирливим прізвиськом, даним першими піонерами П'ятої Раси Землі Гріха – Атлантиді взагалі, не тільки острову, що згадується Платоном; бо Білий Острів був *(a)* Швета-Двіпа, у Теогонії, і *(b)* Шака-Двіпа або Атлантида (вірніше, найбільш рання частина материка) при самому початку його. Це було, коли ця країна ще не мала свої «сім священних рік, які змивали всі гріхи», і «сім областей», де не було ні поступок перед совістю, ні змагання, ні відхилення від чесноти», бо вона була населена тоді кастою Магів – тією кастою, яку навіть брахмани визнали не нижче своєї і, яка виховала першого Заратустру. Брахмани показані на нараді, за порадою Наради, з Гаурамукха, який указав їм запросити Магів, як священнослужителів Сонця, у храм побудований Самбою, *гаданим* сином Крішни, тоді як, насправді, останній не мав потомства. У цьому *Пурани* історичні, незважаючи на алегорію, і Окультизм стверджує факти.

Вся ця розповідь викладена в *Бгавішія Пурані*. Стверджується, що Самба, після свого зцілення Сонцем (Сурья) від прокази, побудував храм і присвятив його цьому Божеству. Але, коли він побажав знайти благочестивого брахмана для виконання в храмі зазначених ритуалів і прийняття дарунків для Бога, то Нарада – цнотливий Аскет, який зустрічається в *Пуранах* у всіх епохах – порадив йому не робити цього, бо Ману заборонив брахманам отримувати плату за здійснення релігійних ритуалів. Тому, він спрямував Самбу до Гаурамукха (Білий Лик), Пурохіта або жерця родини Уграсени, царя Матгури, який повинен був указати йому, кого краще закликати. Жрець направив Самбу запросити Магів, шанувальників Сурьї, для виконання цього обов'язку. Але, позаяк він не знав місця, де вони жили, то Сурья, саме Сонце, направляє Самбу в Шака-Двіпа, *за межами солоної води*. Тоді Самба відправляється в дорогу, скориставшись послугами Гаруди, Великого Птаха, носія Вішну та Крішни, який і переносить його до Магів і т.д.[724].

Отже, Крішна, котрий жив 5000 років тому, і Нарада, який втілюється у кожному Циклі (або Расі), не рахуючи Гаруди – езотерично символу Великого Циклу – дають ключ до цієї алегорії; проте, Маги суть Маги Халдеї і їхня каста та культ були породжені в найранішій Атлантиді, в Шака-Двіпа, безгрішній. Всі сходознавці згодні з тим, що Маги із Шака-Двіпа є праотцями парсіїв вогнепоклонників.

Наша розбіжність із ним, як звичайно, заснована на тому, що стосується до зменшення або періодів у сотні тисячоріч, у цьому випадку, лише до декількох сторіч; незважаючи на Нараду та Самбу, вони відносять подію цю лише до дня втечі парсіїв у Гуджират. Це просто безглуздо, бо подія ця трапилася лише у восьмому сторіччі нашої ери. Правда, що за *Бгавішія Пураною* Маги ще жили в Шака-Двіпа під час «сина» Крішни, проте остання частина цього Материка – «Атлантида» Платона – загинула 6000 років до того. Вони були Магами із «загиблого» Шака-Двіпа й у ті дні жили в Халдеї. Це знов-таки навмисна заплутаність.

---

[722] Вільсон, там само, стор. 137.

[723] В одній зі своїх лекцій проф. Пенджеллі, чл. Корол. Тов., наводить слова проф. Олівера щодо того, що «справжня флора Атлантичних островів не дає істотних доказів про колишній безпосередній зв'язок з головним материком Нового Світу», але, в той же час, сам додає, що «в якийсь час Третинного періоду Півн.-Сх. Азія була з'єднана з Півн.-Зах. Америкою, можливо, по лінії, де зараз простягається ланцюг Алеутських островів». Таким чином, Окультна наука може примирити протиріччя й сумніви сучасної науки. Але, знову-таки, докази на користь існування Атлантиди, безсумнівно, не можуть ґрунтуватися лише на ботаніці.

[724] *Вішну Пурана*, Вільсон. V, стор. 381-382.

Найраніші піонери Четвертої Раси не були атлантами, так само як і не були вони людськими Асурами та Ракшасами, якими вони стали згодом. У ті дні величезні частини майбутнього Материка Атлантиди усе ще становили частину океанського дна. Лемурія, як назвали ми Материк Третьої Раси, була тоді гігантською країною[725]. Вона покривала всю область від підніжжя Гімалаїв, що відокремлювали її від внутрішнього моря, яке котило свої хвилі через те, що ми знаємо, як нинішній Тибет, Монголію і велику пустелю Шамо (Гобі); від Читтагонга в західному напрямку до Хардвару і в східному до Ассаму. Звідти вона поширювалася до півдня через те, що відомо нам зараз як Південна Індія, Цейлон і Суматра; потім, охоплюючи на своєму шляху, у міру просування до півдня, Мадагаскар із правої сторони та Тасманію з лівої, вона спускалася, не доходячи кілька градусів до Антарктичного Кола; і від Австралії, що у ті часи була внутрішньою областю на Головному Материку, вона входила далеко в Тихий океан за межі Рапа-нуї (Теапі або острова Пасхі), що нині лежить на 26° південної широти й на 110° західної довготи[726]. Ця заява, очевидно, підтверджується наукою – навіть якщо й частково. Під час обговорення напрямку материків, вказується, що інфра-арктичні маси зазвичай дотримуються напрямку меридіана, при цьому згадуються, хоча тільки шляхом висновків, кілька древніх материків. Серед них називається «материк Маскарен», що включав Мадагаскар, який простягався на північ і південь, та інший древній материк, «простягався від Шпіцбергена до протоки Дувра, тоді як більшість інших частин Європи були морським дном»[727]. Це підтверджує окультне вчення, яке говорить, що те, що нині є полярними областями, було спочатку найбільш ранніми колисками із семи колисок Людства і могилою більшості Людства цієї області під час Третьої Раси, коли гігантський Материк Лемурії почав розчленовуватися на менші материки. Відповідно до пояснення в Коментарях це відбулося внаслідок зменшення швидкості земного обертання:

«Коли Колесо обертається зі звичайною швидкістю, його крайні точки [полюси] узгоджуються з його серединним Колом [екватором], коли ж воно обертається повільніше й коливається в усіх напрямках, відбуваються великі потрясіння на поверхні Землі. Води спрямовуються в напрямку двох кінців, і нові землі піднімаються в серединному Поясі [екваторіальні землі], тоді як ті, що перебувають на кінцях, вступають у Пралайю, внаслідок затоплення».

І далі:

«У такий спосіб Колесо [Земля] підлегла і управляється Духом Місяця, що стосується подиху її вод [припливів]. До кінця Доби [Кальпи] Великої [Корінної] Раси правителі Місяця [Батьки й Пітрі] починають притягати сильніше й, таким чином, сплющувати Колесо навколо його Поясу; коли ж воно опуститься в одних місцях і підніметься в інших, і здимання це кинеться до крайніх точок [полюсів], нові землі піднімуться, а старі будуть втягнуті».

Достатньо прочитати астрономічні й геологічні праці, щоб сенс вищесказаного став зрозумілим. Вчені – *сучасні* фахівці – встановили вплив припливів на геологічний розподіл суші та води на планеті й відзначили зсув океанів разом із відповідним осіданням і підйомом материків та нових земель. Наука знає, або думає що знає, що це трапляється періодично[728]. Проф. Тодд думає, що він може простежити ряд коливань, аж до періоду утворення першої кори Землі[729]. Тому, здавалося б, легко для науки перевірити Езотеричне твердження. Ми збираємося розглянути це питання більш докладно в *Addenda*.

Деякі теософи, що зрозуміли з декількох слів в *«Езотеричному Буддизмі»,* що «древні материки», які були затоплені, знову піднімуться, поставили запитання: «На що буде схожа Атлантида, коли вона підніметься?» У

---

[725] Саме собою зрозуміло, що ні найменування Лемурії, ні навіть Атлантиди не є істинними *архаїчними* іменами загиблих Материків, як це сказано в «Попередніх Нотатках» до цього тому. Вони були прийняті нами просто заради ясності. Найменування Атлантиди було дано тим частинам потопленого Континенту Четвертої Раси, які перебували за межами «Геркулесових Стовпів» і залишилися над водою після загального катаклізму. Останній залишок їх – Атлантида Платона, або «Посейдоніс», найменування якого теж є *заміною* або, вірніше, перекладом справжнього імені – представляв собою останню частину Материка, що залишився над водою близько 11 000 років тому. Більшість правильних імен країн і островів обох материків дані в *Пуранах*; але згадувати їх особливо такими, як вони зустрічаються в інших давніших працях, як «*Сурья Сіддханта*», вимагало б занадто багато розлогих пояснень. Якщо в більш ранніх писаннях могло здатися, що ці два материка були занадто слабо розмежовані, то слід віднести це лише до недбалого читання і недостатньої вдумливості. Якщо протягом століть з того часу європейці згадуються як арії, а читач змішує їх з індусами, останніх же з Четвертою Расою, бо деякі з них жили на Ланці, – то звинувачення не падає на авторку.

[726] Див. Частина III, Відділ VI, в цьому томі.

[727] Див. в *«American Journal of Science»,* III, v. 442, 443; статтю проф. Вінчелль *«World-Life»,* стор. 352.

[728] Говорячи про періодичне підняття і осіданні екваторіальних та полярних областей, що відбуваються в силу цієї зміни в кліматі, д-р Вінчелль, проф. геології в Мічиганському університеті, говорить: «Позаяк рухи, що розглядаються тут, відбуваються циклічно, то ті ж самі умови будуть знову і знову повторюватися; відповідно до цього та ж фауна може знову і знову повертатися в тій же області з проміжними замінами її іншою фауною. Прогресивні відкладення збережуть записи таких змін фауни; і ми можемо простежити феномени «колоній», поява тих же «видів» та інших переміщень фауни в вертикальних і горизонтальних розподілах скам'янілих останків. Ці явища добре відомі вивчаючим геологію» (*Op. cit.,* стор. 281).

[729] Див. *«American Naturalist»,* XVIII. 15-26.

цьому полягає невелика омана. Якби тотожно ті ж *самі* затоплені землі Атлантиди знову були підняті, то, дійсно, вони би виявилися *безплідними протягом століть*. Але, позаяк Атлантичне дно океану покрите в цей час на 5000 ф. глибини крейдовими нашаруваннями та нашарування це триває – фактично нашарування нового «крейдо-утворення», – то немає причини, чому б, при настанні часу для появи Нового Материка, геологічні здригання та підйом морського дна не використовують ці 5000 футів крейди для утворення яких-небудь гір, а інші 5000 не з'являться на поверхні. Расові катаклізми не є Потопом Ноя, що продовжувався сорок днів – щось на кшталт бомбейського мусону.

Той факт, що періодичне занурення і поява потужних материків, іменованих сучасними письменниками Атлантидою та Лемурією, не є вигадкою, буде доведено у відділі, в якому всі докази зібрані разом. Найбільш древні, архаїчні санскритські праці наповнені посиланнями на ці два Материки. Сім священних островів (Двіпа) згадані в *Сурья Сіддханта*, у найдавнішій астрономічній праці всього світу і в працях Асурамая, астронома Атлантиди, «втілення» якого проф. Вебер відкрив у Птоломеї! Проте помилково називати ці «Священні Острови» Атлантичними – як робимо це ми; бо як і все інше в індуських Священних Книгах, вони стосуються багатьох речей. Спадщина, залишена Пріяврата, сином Сваямбгува Ману, своїм сімом синам – не була Атлантидою, навіть якщо один або два із цих островів пережили занурення своїх сусідів і в наступні століття стали притулком для атлантів, материк яких, у свою чергу, був потоплений. Будучи вперше згадані Парашарою у *Вішну Пурані*, ці сім островів стосуються Езотеричної Доктрини, що буде пояснена надалі. У зв'язку з цим із усіх семи Островів, Джамбу-Двіпа (наша Сфера) є єдиним земним. У *Пуранах* кожне згадування Північної області від Меру пов'язане з тим Первісним Ельдорадо, тепер же областю Північного Полюсу, що було тоді Материком і на ньому цвіли магнолії там, де нині ми бачимо недосліджену нескінченну пустелю льоду. Наука говорить про «древній Материк», що простягався від Шпіцбергена униз до протоки Дувра. Таємне Вчення стверджує, що в найраніші геологічні періоди ці області входили до складу материка, що мав форму кінської підкови, один кінець якої, східний, лежав набагато північніше, ніж Північний Корнуоліс, і включав Гренландію, інший же вміщав Берингову протоку, як шматок внутрішньої землі, і у своєму природному поширенні спускався до півдня до Британських Островів, які в ті дні повинні були перебувати саме під нижнім вигином півкола. Цей Материк був піднятий одночасно із зануренням екваторіальних частин Лемурії. Століття пізніше деякі останки Лемурії знову з'явилися на поверхні океанів. Тому, хоча й можна сказати, не відступаючи від істини, що Атлантида становила частину семи великих Материкових Островів, бо Четверта Раса вступила у володіння того, що залишилося від Лемурії і, затвердившись на островах, включила їх у *свої* землі та материки, проте розходження повинне бути зазначене й дане пояснення, якщо робляться спроби дати в цій праці більш повний і точний виклад. Острів Пасхі, таким чином, також був захоплений деякими атлантами, які, рятуючись від катаклізму, що стався в їхній країні, осіли на цьому останку Лемурії, але лише для того, щоб загинути на ньому, коли він був згодом знищений вулканічним виверженням і лавою. Це може розглядатися як байка деякими географами й геологами, але для окультиста це *історія*. Що знає наука для доказу зворотного?

«До появи карти, опублікованої в Базелі у 1522 р., в якій назва Америки з'являється вперше, *передбачалося, що остання становила частину Індії*... Наука також відмовляється затвердити дику гіпотезу, що були часи, коли півострів Індостану, на одному кінці лінії, і Південна Америка, на іншому, з'єднувалися поясом островів і материків. Індія доісторичних часів … була подвійно пов'язана із двома Америками. Землі предків тих, кого Амміан Марцеллін називає «Брахманами Верхньої Індії», простягалися від Кашміру далеко вглиб (нинішньої) пустелі Шамо. Пішохід з Півночі міг тоді досягти – ледь замочивши свої ноги – півострова Аляски через Манджурію, через майбутню *Татарську* протоку. Курильські й Алеутські острови; тоді як інший подорожанин, забезпечений човном, відправляючись із півдня, міг пройти Сіам, перетнути Полінезійські Острови й досягти будь-якої частини материка Південної Америки»[730].

Це було записано зі слів одного Вчителя – досить сумнівного авторитету в очах матеріалістів і скептиків. Але тут ми маємо одного з їхньої зграї, і птаха того ж оперення, Ернста Геккеля, котрий у *своєму* розподілі рас підтверджує вищенаведене твердження майже *дослівно*.

«Очевидно, область на поверхні Землі, де відбулася еволюція цих примітивних людей від близько *родинних їм мавп, виду catarrhine* [!!], потрібно шукати або в Південній Азії або в Східній Африці [яка, між іншим, навіть не існувала під час розквіту Третьої Раси], або ж у Лемурії. Лемурія, найдавніший материк, що нині перебуває під водами Індійського океану, і який лежав на південь від Азії наших днів, простягався, з одного боку, у східному напрямку до Верхньої Індії та острова Сунда, а з іншого, на захід аж до Мадагаскару й Африки»[731].

В епоху про яку ми говоримо, материк Лемурії вже розбився в багатьох місцях і утворив нові окремі Материки. Проте ні Африка, ні обидві Америки, ще менше Європа, не існували в ті часи; всі вони ще спочивали на дні океану. Також мало що існувало з нашої Азії, бо Перед-Гімалайські області були покриті морями, за

[730] *«П'ять Років Теософії»,* стор. 339-340.
[731] *«Pedigree of Man»* переклад Авелінга, стор. 80-81.

межами ж їх простягалися «листи лотоса», що належали до Швета-Двіпа, країни, названій тепер Гренландією, Східним і Західним Сибіром і т.д. Величезний Материк, що царював і піднімався колись над Індійським, Атлантичним і Тихим океаном, тепер складався з величезних островів, які поступово зникали один за одним, поки кінцева конвульсія не поглинула останні рештки його. Острів Пасхі, наприклад, належить до найбільшої цивілізації Третьої Раси. Раптове вулканічне виверження та підйом океанського дна під час Чемпленовської епохи північно-полярного затоплення, підняли цю маленьку реліквію Архаїчних століть – після того, як вона була потоплена разом з іншими – недоторканою, з усіма її статуями і вулканом, і залишили, як свідка існування Лемурії. Говорять, що деякі австралійські племена є представниками останніх нащадків Третьої Раси.

У цьому ми, знов-таки, маємо певною мірою підтвердження з боку матеріалістичної науки. Геккель, говорячи про коричневу або малайську расу Блуменбаха і про австралійців та папуасів, зауважує:

«Є багато подібності між цими останніми й аборигенами Полінезії, цього австралійського скупчення островів, *які в якусь епоху, очевидно, становили один величезний і нероздільний материк*»[732].

Звичайно, це був «гігантський і нероздільний материк», бо під час Третьої Раси він простягався на схід і захід до місця, де нині лежать обидві Америки. Справжня Австралія була лише частиною його, і на додаток до неї є ще кілька вцілілих островів там і тут на поверхні Тихого океану й широка смуга Каліфорнії, що теж належала до неї. Досить забавно, що Геккель у своїй фантастичній праці *«Pedigree of Man»* вважає, що:

«Австралійці наших днів, як прямі нащадки, що майже не змінилися [?!] цієї *другої* гілки примітивної людської раси, … що розповсюдилася до півночі, спочатку, головним чином, в Азії, від цієї колиски людського дитинства і, очевидно, вони постали предками всіх інших прямоволосих людських рас … інша ж, що мала волосся в дрібних завитках, переселилася частково на захід [тобто, в Африку і до сходу, у Нову Гвінею, країни, які, як сказано, ще не існували тоді]… Інші прямоволосі поширилися далі до Півночі, в Азії та … населили Австралію»[733].

Як пише один із Учителів:

«Можете побачити залишки цього колись великого народу [Лемурії Третьої Раси] в *деяких* плоскоголових аборигенах нашої Австралії»[734].

Але вони належать до вишкребків сьомої суб-раси Третьої Раси. Проф. Геккель певно також бачив сон і, хоча б один лише раз, але мав *істинне* видіння!

Саме в цьому періоді повинні ми шукати сліди першої появи предків тих, кого ми вважаємо найдавнішими народами світу – відповідно іменованими тепер індусами – аріями, єгиптянами й найдавнішими персами з одного боку, та халдеями і фінікійцями з іншого. Ці народи управлялися Божественними Династіями, тобто, Царями та Правителями, які від смертної людини мали лише її фізичну зовнішність, *якою вона була тоді*, але котрі були Істотами з Вищих Сфер і більш небесних, ніж буде такою наша власна Сфера після довгих Манвантар. Звичайно, даремно намагатися змусити скептиків прийняти існування подібних Істот. Найбільша гордість *їх* полягає в тому, щоб довести своє право на родове найменування, як катарринідів, факт, що вони намагаються встановити на підставі очевидної наявності куприка, що прилягає до *їх Os sacrum*, цього рудиментарного хвоста, яким, будь він досить довгим, вони б радісно постійно помахували на честь його славетного відкривача. Вони залишаться настільки ж вірними своїм мавпячим предкам, як і християни своєму безхвостому Адамові. Таємне вчення, однак, у цьому питанні направляє теософів і вивчаючих Окультні Науки правильним шляхом.

Якщо ми будемо розглядати другу половину Третьої Раси, як перших представників *нинішньої людської раси* з міцними кістками, то припущення Геккеля, що «еволюція примітивних людей відбулася … *або* в Південній Азії або … в Лемурії» – про Африку, як Східну, так і Західну не може бути й мови – досить правильно, якщо й не цілком. Однак, щоб бути точним, потрібно сказати, що так само як еволюція Першої Раси з тіл Пітрі відбулася в семи цілком віддалених друг від друга областях біля Північного Полюсу, на єдиній (тоді) Землі, – то в такий же спосіб відбулося кінцеве перетворення Третьої Раси. Почалася вона в тих північних областях, які щойно були описані, як ті, що включали Берингове протоку, і те, що тоді було сушею в Центральній Азії, коли клімат навіть у Полярних областях був напів-тропічним та прекрасно пристосованим до примітивних потреб початкової фізичної людини. Ця область, однак, із часу появи людини не раз, по-черзі, або замерзала, або ставала тропічною. Коментарі говорять нам, що Третя Раса перебувала біля серединної точки свого розвитку, коли:

[732] Там само, стор. 82.
[733] *Op. cit.,* стор. 81.
[734] *«Езотеричний Буддизм»,* стор. 65.

«Вісь Колеса нахилилася. Сонце й Місяць не світили більше над головами цієї частини Потом-породжених; люди пізнали сніг, лід і мороз; і люди, рослини та тварини зменшилися у зрості своєму. Ті, хто не загинув, залишилися як малі діти[735] *у своєму зрості та інтелекті. Це була третя Пралайя Рас»*[736].

Це, знов-таки, означає, що наша земна куля піддається семи періодичним і повним зсувам, які супроводжують *pari passu* Расам. Бо Таємне Вчення говорить, що під час цього Кола повинні відбутися сім земних Пралай, викликаних зміною в нахилі Земної Осі. Це є закон, що діє у свій призначений час, і зовсім не сліпо, як може це припускати наука, але в точній відповідності й погодженості із Законом Карми. В Окультизмі цей Невблаганний Закон називається «Великим Врівноваженням». Наука визнає своє невідання щодо причини, яка творить кліматичні примхи, а також і змін у напрямку осі, які завжди супроводжуються цими примхами. Насправді, наука, очевидно, зовсім не впевнена в зсувах осі. І будучи не в змозі пояснити їх, вона, скоріше, готова взагалі заперечувати феномени зсуву осі, ніж допустити мудру руку Кармічного Закону, що один лише може розумно пояснити ці раптові зміни та супровідні їхні результати. Наука намагалася пояснити їх різними й більш-менш фантастичними теоріями; однією з яких в уяві п. де Бушепорна було б раптове зіткнення нашої Землі з Кометою, зіткнення, що стало би причиною всіх геологічних пертурбацій. Але ми воліємо дотримуватися наших Езотеричних пояснень, через те, що Фохат вартий будь-якої комети до того ж має своїм Керівником Всесвітній Розум.

Таким чином, уже чотири подібні пертурбації, пов'язані з нахилом осі, мали місце із часу появи на цій землі Людства Вайвасвата Ману. Старі Материки – крім першого – були поглинуті океанами, з'явилися інші землі, і величезні гірські ланцюги піднялися там, де раніше їх не було. Поверхня Сфери щораз була цілком змінена; «виживання найбільш пристосованих» народів і рас затверджувалося своєчасною допомогою; непристосовані ж – невдалі – знищувалися, будучи зметеними з поверхні Землі. Подібний відбір і зсув не відбувається між сходом і заходом сонця, як хтось може подумати, але вимагає кількох тисячоріч, поки новий будинок не буде приведений до ладу.

Суб-раси так само піддані подібним до очисних процесам, так само як і бічні відгалуження або расові сімейства їхні. Нехай той, хто добре ознайомлений з астрономією і математикою, оглянеться назад на сутінки й тіні Минулого. Нехай спостерігає та відзначить те, що він знає про історію народів і націй, і зіставить їхні відповідні підйоми та падіння з тим, що відомо як астрономічні цикли – особливо ж із Зоряним (Сидеральним) Роком, що дорівнює нашим 25 868 сонячним рокам[737]. Потім, якщо спостерігач обдарований хоча б найслабшою інтуїцією, він побачить, як щастя і нещастя народів тісно пов'язані з початком та кінцем цього Сидерального Циклу. Правда, що не-окультист опиниться в невигідному становищі, бо він не буде мати даних, настільки віддалених часів, щоб базуватися на них. Він нічого не знає, і точна наука не говорить йому, що відбулося близько 10 000 років тому; але, однак, він може знайти розраду в знанні деяких даних або, – якщо він воліє, – у припущеннях щодо долі кожної із сучасних націй, відомих йому – приблизно біля 16 000 років тому. Сенс того, що ми стверджуємо, зрозумілий. Кожний Сидеральний Рік тропіки відступають від полюсу на *чотири градуси* при кожному оберті, починаючи від точок рівнодення в міру обертання екватора через сузір'я Зодіаку. Так кожний астроном знає, що в цей час тропік лежить лише на двадцять три градуси із дробом (менше ніж у пів градуса) від екватору. Отже, він повинен пробігти ще два з половиною градуси до кінця Сидерального Року. Це дає людству взагалі, й нашим цивілізованим расам особливо, відстрочку близько 16 000 років.

Після великої Повені Третьої Раси (лемурійців), як говорить нам Коментар тридцять третій:

«Люди значно зменшилися в зрості й тривалість життя їх скоротилася. Вони впали з погляду божественності й почали змішуватися із тваринними расами, і одружилися з велетнями та пігмеями [карликовою расою з полярних областей]... Багато хто придбали божественне, ні скоріше – незаконне знання й добровільно вступили на Ліву Стежку».

Так атланти, у свою чергу, почали наближатися до знищення, до загибелі. Скільки геологічних періодів відбулося, щоб зробити це *четверте* руйнування, хто може сказати це! Але нам говорять, що:

———

[735] «Наполовину зрослі діти» в порівнянні зі своїми велетенськими братами на інших зонах. Як раз те, що сталося б з нами, якби подібне лихо впало на нас.

[736] Це стосується Лемурії.

[737] Звичайно, є й інші цикли – *цикли всередині циклів* – і саме це створює такі труднощі при обчисленні расових подій. Обертання екліптики відбувається за 25 868 років і, що стосується нашої Землі, то обчислено, що точка рівнодення відсувається щорічно на 50,1". Але є інший цикл всередині цього. Сказано, що: «позаяк апсида рухається назустріч їй зі швидкістю 11,24" щорічно, то це закінчує обіг у сто п'ятнадцять тисяч триста два роки (115 302). Зближення рівнодення і апсиди є сумою цих рухів 61,34", і отже рівнодення повертається в те саме положення по відношенню до апсиди через 21 128 років». (Див. статтю «Астрономія» в «*Encyclopaedia Britannica*»). Ми згадали цей цикл у «*Викритій Ісіді*» (том I) в зв'язку з іншими циклами. Кожен цикл має значний вплив на сучасну йому расу.

44. ВЕЛИЧЕЗНІ ЗОБРАЖЕННЯ СПОРУДИЛИ ВОНИ[738], У ДЕВ'ЯТЬ YATIS ВИСОТОЮ[739], В РОЗМІР СВОЇХ ТІЛ *(a)*. ВНУТРІШНІ ВОГНІ ЗНИЩИЛИ ЗЕМЛЮ ЇХНІХ БАТЬКІВ[740]. ВОДА ЗАГРОЖУВАЛА ЧЕТВЕРТІЙ[741] *(b)*.

a) Варто зауважити, що більшість із гігантських статуй, відкритих на острові Пасхі, цієї частини, безсумнівно, затопленого материка, так само як і ті, які були знайдені на окраїнах Гобі, області, що залишилася затопленою впродовж незлічимих століть, всі вони були від двадцяти до тридцяти футів висоти. Статуї, знайдені Куком на острові Пасхі, майже всі були двадцяти семи футів висоти та вісім футів у плечах[742]. Письменниця цілком інформована, що сучасні археологи вирішили, що «ці статуї не дуже древні», як це було заявлено одним із великих чинів Британського Музею, в якому перебувають зараз декілька із цих статуй. Але це одне з тих довільних рішень сучасної науки, які не мають великої ваги.

Нам говорять, що після загибелі Лемурії від підземних вогнів, люди почали безперестану зменшуватися в рості – процес, що вже почався після їхнього *фізичного* падіння – і, що, нарешті, через кілька мільйонів років, вони зменшилися до шести, семи футів і, тепер, у більш древніх Азіатських расах, вони продовжують зменшуватися, наближаючись скоріше до п'яти, ніж до шести футів. Як показує Піккерінг, серед малайської раси (суб-раси Четвертої Корінної Раси) існує дивна розмаїтість у зрості; члени полінезійського сімейства, такі як жителі островів Таїті, Самоа і Тонга, *вище на зріст, ніж інше людство;* але племена індуські та жителі Індокитайських країн безсумнівно нижче загального рівня. Це пояснюється легко. Полінезійці належать до найраніших вцілілих суб-рас, інші ж до найпізнішої та найбільш минущої маси. Як зараз зовсім зникли жителі Тасманії і як, у свою чергу, швидко вимирають австралійці, так само незабаром підуть за ними й інші старі раси.

b) Як могли зберегтися ці записи? – запитають нас. Навіть знання індусами Зодіаку заперечується нашими доброзичливими і вченими сходознавцями, котрі прийшли до висновку, що індуси-арії нічого не знали про нього до принесення його греками в їхню країну. Цей нічим не виправданий наклеп був достатньо спростований Байї і, що ще більше, *чітким свідченням* фактів, і тому, він не має потреби в багатьох додаткових спростуваннях. Тоді як єгипетський Зодіак[743] зберігає незаперечні докази записів, що охоплюють більш ніж три з половиною Сидеральних Роки – або близько 87 000 років – індуські обчислення покривають майже тридцять три таких роки або 850 000 років. Єгипетські жерці запевняли Геродота, що спочатку Полюс Землі й Полюс Екліптики збігалися. Але, як зауважує автор «*Сфінксіади*»:

«Ці *жалюгідні темнуваті* індуси записали знання астрономії, що обчислює десять разів 25 000 років із часу [останньої місцевої] повені [в Азії] або Епохи Жаху».

Вони ж мають записані спостереження від часу першої Великої Повені в межах *історичної* пам'яті аріїв – повені, що потопила останні частини Атлантиди 850 000 років тому. Повені, що передували цій, звичайно, більш традиційні, ніж історичні.

Занурення й зміна Лемурії почалися майже біля Арктичного Кола (Норвегії), і Третя Раса закінчила свою долю на Ланці або на тому, що стало Ланкою у атлантів. Мала вціліла частина, нині відома, як Цейлон, є Північне плоскогір'я древньої Ланки, тоді як величезний острів з цим ім'ям у період Лемурії був гігантським Материком, уже нами описаним. Як говорить один з Учителів:

«Чому б Вашим геологам не допустити думки, що під материками, дослідженими й обміряними ними … можуть бути схованими, глибоко в невимірних або, вірніше, невиміряних океанських днищах інші й набагато більш древні материки, нашарування яких ніколи не були досліджені геологічно; і, що колись вони можуть цілком підірвати їхні нинішні теорії? Чому б не допустити, що подібно Лемурії та Атлантиді, наші нинішні материки були вже кілька разів потоплені й мали час знову з'явитися й дати прихисток новим групам людства і цивілізаціям; і, що при першому потужному геологічному підйомі, при наступному катаклізмі у ряді періодичних катаклізмів, які відбуваються від початку й до кінця кожного Кола, наші материки, що вже вироджуються, не опустяться, тоді як Лемурія і Атлантида піднімуться знову»[744].

Звичайно, ці Материки не будуть тотожно *тими ж* самими. Але тут варто пояснити. Теорія про існування Північної Лемурії не повинна викликати ніякої зніяковілості. Продовження цього великого Материка в північній частині Атлантичного Океану анітрохи не суперечить думкам, так широко розповсюдженим щодо місця розташування загиблої Атлантиди, бо одна думка підтверджує іншу. Слід зазначити, що Лемурія, яка служила

---

[738] Атланти.
[739] Двадцять сім футів.
[740] Лемурійці.
[741] Раса.
[742] Порівняйте наступний Відділ, названий «Циклопічні Руїни та Колосальне Каміння, як Свідки існування Велетнів».
[743] Див. *«Voyage en Egypte», Denon*, т. II.
[744] Див. *«Езотеричний Буддизм»,* стор. 65.

колискою Третьої Корінної Раси, не тільки охоплювала велику область у Тихому та Індійському океанах, але простягалася у формі кінської підкови за Мадагаскар навколо Південної Африки (тоді лише незначної частини в процесі утворення), через Атлантичний океан до Норвегії. Велика водойма прісної води в Англії, названа Уїльдон – розглянута геологами як джерело колишньої великої ріки, – *є гирло головної ріки, яка осушувала Північну Лемурію у Вторинній Епосі.*

Дійсно, існування цієї ріки в минулому є науковим фактом, але чи визнають прихильники науки необхідність припустити існування Північної Лемурії Вторинної Епохи, як це випливає з їхніх же даних? Професор Бертольд Зіманн не тільки визнавав реальність існування такого потужного материка, але розглядав Австралію і Європу, *як частини, що спочатку належали одному материку,* – підтверджуючи, таким чином, всю вже викладену доктрину про «кінську підкову». Не могло бути дано більш вражаючого підтвердження нашому положенню, ніж той факт, що *високий гірський кряж* у басейні Атлантичного Океану, висотою у 9000 футів і, який простягається на дві або три тисячі миль у південному напрямку від точки поблизу Британських островів, спочатку опускається до Південної Америки, потім *змінює напрямок майже під прямими кутами*, щоб продовжитися в *південно-східному напрямку до Африканського берега*, звідки він продовжується до півдня, до Тристан Д'Акунья. Цей кряж є залишком Атлантичного материка і, якби можна було простежити його далі, то дійсність існування під водою точки з'єднання, у вигляді кінської підкови, з більш древнім материком у Тихому Океані[745], була би встановлена.

Атлантична частина Лемурії була геологічною основою того, що, взагалі, відомо як Атлантида, але, яка повинна розглядатися скоріше як розвиток Атлантичного продовження Лемурії, ніж як цілком нова маса суші, піднята і, що відповідала певним потребам Четвертої Корінної Раси. Як і в еволюції Раси, так і у випадку зсувів і переміщень материкових мас, не можна провести твердої, чіткої лінії, що позначила би межу старого порядку і початок нового. Послідовність у природних процесах ніколи не порушується. Таким чином, атланти Четвертої Раси походять від невеликого числа людей Третьої Раси, північних лемурійців, зібраних, грубо кажучи, на ділянці землі, що знаходились приблизно там, де зараз середина Атлантичного Океану. Їхній Материк було складено зі скупчення багатьох островів та півостровів, які піднялися із часом і, зрештою, стали справжнім житлом великої Раси, відомої, як раса атлантів. Після того як це утворення закінчилося, цілком очевидно і, як це стверджується на підставі найвищого окультного Авторитету:

«Лемурія так само не повинна бути зіставлена з Атлантичним Материком, як Європа з Америкою»[746].

Позаяк вищесказане виходить із джерела настільки дискредитованого правовірною наукою, то, звичайно, воно буде прийнято, як більш-менш вдала вигадка. Навіть уже згадана талановита праця Доннеллі не приймається до розрахунку, незважаючи на те, що всі твердження в ній не виходять за межі точно наукових фактів. Але ми пишемо для майбутнього. Нові відкриття в цьому напрямку виправдають твердження азіатських філософів, що такі науки, як – геологія, етнологія, включаючи й історію, – вивчалися допотопними народами, які жили незлічимі століття тому. Майбутні «знахідки» підтвердять правильність теперішніх спостережень таких проникливих розумів, як Тен і Ренан. Перший доводить, що цивілізація таких архаїчних народів, як єгиптяни, арії Індії, халдеї, китайці та ассирійці є наслідком попередніх цивілізацій, що тривали «*міріади сторіч*»[747], а останній, Ренан, указує на той факт, що:

«Єгипет із самого початку представляється нам як би змужнілим, старим і зовсім позбавленим міфічних і героїчних епох, наче країна ніколи не знала молодості. Її цивілізація не має дитинства, а її мистецтво – архаїчного періоду. Цивілізація Древньої Монархії не почалася з дитинства. Вона була вже змужнілою»[748].

На це проф. Р. Оуен додає, що:

«Єгипет значиться, як цивілізована і керована Громада ще *до часу Менеса*».

І Вінчелль стверджує, що:

«В епоху Менеса єгиптяни були вже цивілізованим і численним народом. Манефо говорить нам, що Атотіс, син першого Царя Менеса, побудував палац Мемфіса; і, що він був лікарем і залишив *книги з анатомії*».

Це цілком природно, якщо повіримо твердженню Геродота, який пише в *«Евтерпі»* (CXLII), що записана історія єгипетських жерців стосується 12 000 років до його часу. Але що значать 12 000 років, навіть 120 000 років у порівнянні з мільйонами років, що минули із часу Лемурійського Періоду? Однак, останній не залишився без свідків, незважаючи на його величезну давність. Повні записи про зростання, розвиток, соціальне й навіть політичне життя лемурійців зберігаються в Таємних Літописах. На лихо, небагато тих, хто може читати їх; і ті,

[745] Порівняйте з мапою, прийнятою після дослідження та зондування лотом глибини з *Чалленджер'а* та *Долфін'а* в *«Атлантиді»; «Допотопний Світ»* (стор. 47), Доннеллі.

[746] *«Езотеричний Буддизм»,* стор. 58.

[747] *«Історія Англійської Літератури»,* стор. 23.

[748] Наведено в *«Атлантиді»,* стор. 132.

хто міг би, однак, не могтимуть зрозуміти мову, якщо тільки вони не ознайомляться з усіма сімома ключами її символізму. Бо розуміння Таємного Вчення засноване на розумінні Семи Наук; і ці науки знаходять своє вираження в семи різних застосуваннях Таємних Записів до екзотеричних текстів. Таким чином, ми повинні оволодіти способами мислення на семи зовсім різних планах Уявлення. Кожен текст стосується і повинен бути пояснений з однієї з наступних точок зору:

1. Реалістичний План Думки.
2. План Ідеального Уявлення.
3. План чисто Божественний або Духовний.

Інші плани занадто перевищують середню свідомість, особливо ж свідомість матеріалістичного розуму, щоб допустити навіть, що вони могли бути символізовані в термінах звичайної фразеології. У жодному із древніх релігійних текстів немає чисто *міфічного* елементу; але потрібно знайти спосіб мислення, що послужив основою для первісного викладу, і при тлумаченні варто якомога ближче дотримуватися його. Бо архаїчний метод мислення символічний: він емблематичний у пізнішому, хоча й досить древньому методі мислення; приповідний або алегоричний; ієрогліфічний або логограматичний, останній метод найважчий; бо кожна буква, як у китайській мові, представляє собою ціле слово. Таким чином, майже кожне власне ім'я у *Ведах*, у *Книзі Мертвих* і певною мірою у *Біблії* складається з таких логограм. Ніхто, не будучи присвяченим у таємницю Окультної релігійної логографії, не може похвалитися знанням значення імені в будь-якому древньому уривку, перш ніж він не опанує значенням кожної букви, з якої воно складено. Як очікується, щоб непосвячений мислитель, якою б не була великою його ерудиція в ортодоксальному символізмі, так би мовити, – тобто, у тому символізмі, що ніколи й ніяк не може вибитися зі старої колії сонячного міфу та статевого культу, – як очікується, щоб непосвячений учений міг би проникнути в таємницю за покривом? Той, хто має справу з лушпинням або шкаралупою мертвої букви і присвячує себе розбору калейдоскопічного перетворення голих, словесних символів, ніколи не зможе очікувати проникнути за межі фантазії сучасних міфологів.

Таким чином, Вайвасвата, Ксисуфр, Девкаліон, Ной та ін., – всі головні фігури Потопів Світу – всесвітніх, часткових, астрономічних або географічних – всі вони у своїх іменах виявляють записи причин і наслідків, що привели до цієї події, якби тільки ми могли повністю розшифрувати ці імена. Всі подібні Потопи засновані на подіях, що відбулися в Природі, і тому вони є *історичними* записами, – байдуже, чи були вони сидеральними, геологічними або навіть просто алегоричними – записами моральної події на інших і вищих планах буття. Ми вважаємо, що це було тепер доволі доведено протягом довгого пояснення, викликаного алегоричним характером Станц.

Говорити про расу ростом у дев'ять *«yatis»* або у двадцять сім футів у праці, що претендує на більш науковий характер, ніж, скажімо, розповідь про «Джека Переможця-Велетня», є трохи незвичайним завданням. Де ваші докази? – запитають письменницю. В історії і переказах – відповідаємо. Перекази про расу гігантів у древні часи універсальні; вони існують у словесному і записаному народному епосі. Індія мала своїх Данавів і Дайтьїв; Цейлон мав своїх Ракшасів; Греція своїх Титанів; Єгипет своїх героїв Колосів; Халдея своїх Іздубарів (Німврод); євреї своїх Емім'ів із землі Моаб з горезвісними велетнями-Анакім[749]. Мойсей говорить про Ог'є, царя, ложе якого мало дев'ять ліктів у довжину (15 футів і 4 дюйми) і чотири завширшки[750], а Голіаф ростом був «у шість ліктів і одну п'ядь» (або 10 ф. і 7 д.).

Єдина розбіжність, що існує між «одкровеннями» і свідченнями залишеними нам Геродотом, Діодором Сікулом, Гомером, Плінієм, Плутархом, Філостратом і т.д., полягає в тому, що тоді як язичники згадують лише *кістяки велетнів*, які вмерли в міфічні часи, останки яких деякі з них *бачили особисто*, тлумачі Біблії, не червоніючи, вимагають, щоб геологія і археологія вірили, що в часи Мойсея кілька країн були населені такими велетнями; велетнями, перед якими євреї були як коники, і нібито всі вони жили ще в дні Ієшуа і Давида. На лихо їхня власна хронологія суперечить цьому. Їм доведеться вибирати між останньою і велетнями.

Існують ще кілька високих свідків про потоплені Материки та колосальних людей, котрі населяли їх. Археологія нараховує небагато таких на цій Землі, хоча й дивується, «що б вони могли означати», але вона ніколи не намагалася вирішити цю таємницю. Уже не говорячи про раніше згадані статуї Острова Пасхі, ми запитаємо, до якої епохи належать колосальні статуї, що усе ще піднімаються недоторканими поблизу Бамьяна? Археологія, як звичайно, відносить їх до перших століть християнства і, звичайно, помиляється в цьому, як вона робить це в багатьох інших випадках. Кілька слів опису покажуть читачеві, які статуї з острова Пасхі та в Бамьяні. Спочатку ми досліджуємо, що відомо про них ортодоксальній науці:

«Теапі, Рапа-Нуї або Острів Пасхі, самотня ділянка землі майже 2000 миль від берега Південної Америки... Довжина його близько 12 миль, ширина чотири ... на ньому, в самому центрі, є погаслий кратер 1050 ф. висоти. Острів буяє кратерами, що потухли так давно, що не існує переказу про їхню діяльність»[751].

---

[749] *Числа*, XIII, 33.

[750] *Второзаконня*, III, II.

[751] Роберт Браун, *«Країни Світу»,* стор. 43.

Але, хто ж створив ці величезні кам'яні зображення[752], що є нині головним інтересом і привабою острова для відвідувачів? *«Ніхто цього не знає»*, говорить один письменник.

«Більш, ніж імовірно, що вони вже перебували тут, коли прибули нинішні жителі [купка полінезійських дикунів] … техніка виконання їх *високої якості* … і думають, що раса, яка спорудила їх, спілкувалася з жителями Перу та інших частин Південної Америки… Навіть під час відвідування Кука деякі зі статуй, розмірами у двадцять сім футів висоти й вісім упоперек плечей, лежали скинутими, тоді як інші, що усе ще стояли, здавалися ще більшими… Одна з останніх була така висока, що тінь її була достатня, щоб укрити тридцять чоловік від сонячного жару. Основи, на яких стояли ці колосальні статуї в середньому були від тридцяти до сорока футів у довжину й від дванадцяти до шістнадцяти завширшки … всі вони були побудовані з оброблених каменів циклопічного стилю і дуже схожих на стіни Храму Пачакамак або *на руїни Тіа-Хуанако в Перу*»[753].

«Немає підстави думати, що яка-небудь із цих статуй була побудована, частина за частиною, за допомогою споруджених навколо них будівельних лісів», додає досить ґрунтовно оглядач – не пояснюючи, *яким* іншим способом вони могли бути побудовані, якщо тільки не велетнями таких же розмірів, як самі статуї. Дві кращі з цих статуй перебувають зараз у Британському Музеї. В Ронорораці цих зображень усього чотири, причому три з них глибоко ввійшли в ґрунт, одне ж лежить на спині, ніби спляча людина. Типи їх, хоча всі довгоголові, різні, й очевидно, вони були портретами, бо носи, роти й підборіддя дуже відрізняються своєю формою; ще більше їхньою зачіскою – щось на кшталт пласкої шапки зі шматком матеріалу, пристебнутим до неї, щоб закрити потиличну частину голови, – вони показують, крім того, що оригінали їх не були дикунами кам'яного періоду. Дійсно, можуть запитати – хто ж спорудив їх? Але навряд чи археологія або навіть геологія може відповісти на це, хоча остання й визнає, що острів цей був частиною потопленого материка.

Але хто ж висікав ще більш величезні статуї Бамьяна, найвищі й найбільш велетенські в усьому світі? – Бо «Статуя Свободи» Бартольді у Нью-Йорку – *карлиця* в порівнянні з найбільшим з п'яти зображень. Бурнес і декілька вчених єзуїтів, що відвідали це місце, говорять про гору, «сточену, на зразок стільників, гігантськими келіями-печерами», із двома величезними гігантами, висіченими в тій же скелі. Про них говорять, як про сучасних Мяо-цзе, (див. вище витримки із *Шу-Цзин*), останніх вцілілих із Мяо-цзе, які «потрясли Землю»; єзуїти праві, тоді як археологи, які бачать Будд у найбільших серед цих статуй, помиляються. Бо всі ті незліченні гігантські руїни, які відкриваються одні за одними в наші дні, всі ті колосальні руїни, що перетинають Північну Америку й тягнуться уздовж і за межі Скелястих Гір, є роботою Циклопів, дійсно існуючих Велетнів древніх часів. «Маси величезних людських кісток» були знайдені «в Америці поблизу Мунте (?)», – говорить нам відомий сучасний мандрівник, – саме в тім місці, на яке місцеві перекази вказують, як на колишню пристань цих велетнів, котрі вчинили навалу на Америку і заселили її, коли вона ледве піднялася з води[754].

Перекази Центральної Азії те ж саме говорять про Бамьянські статуї. Що це за статуї і, яка місцевість, у якій вони простояли протягом незліченних століть, протистоячи катаклізмам, що відбувалися навколо них, і навіть руці людини, як наприклад, при навалі орд Тимура та воїнів вандалів Надир-Шаха? Бамьян представляє собою маленьке, жалюгідне, напіврозвалене містечко в Центральній Азії, на півдорозі між Кабулом і Бал'ом, біля підніжжя Кох-і-Баба, величезної гори ланцюга Паропамизу або Гіндукушу, близько 8500 ф. над рівнем моря. У древні часи Бамьян був частиною древнього міста Джулжул, розграбованого та зруйнованого до останнього каменю Чингізханом у XIII-му сторіччі. Вся долина облямована колосальними скелями, які сповнені частково природними й частково штучними печерами та гротами, колись житлами буддійських ченців, які засновували в них свої Віхари. Подібні Віхари зустрічаються удосталь і досі у висічених у скелях-храмах Індії та в долинах Джелалабаду. Перед деякими із цих печер були відкриті або, вірніше, *знову відкриті* в наше сторіччя п'ять величезних статуй, які розглядаються, як Зображення Будди, бо знаменитий китайський мандрівник Сюань-Цзан говорить, що він бачив їх при відвідуванні ним Бамьяну в сьомому столітті.

Заява, що на всій земній кулі не існує статуй більшого розміру, легко підтверджується свідченнями всіх мандрівників, які досліджували й виміряли їх. Так, найбільша у 173 ф. висоти або на сімдесят футів вище «Статуї Свободи» у Нью-Йорку, бо остання виміряється лише в 105 ф. або в 34 метри висоти. Сам знаменитий Колос Родоський, між ногами якого з легкістю проходили найбільші кораблі того часу, був лише від 120 до 130 ф. висоти. Друга велика статуя, вирізана так само як і перша в скелі, має тільки 120 ф. або на 15 ф. вище зазначеної статуї «Свободи»[755]. Третя статуя виміряється лише в 60 ф., дві інші ще менше, остання ж із них лише трохи більше середньої високої людини нашої теперішньої Раси. Перший і найбільший із цих колосів зображує людину, задрапіровану в щось на взірець «тоги». М. де Надейлак думає, що загальна зовнішність цієї статуї, лінії голови, складки й особливо ж великі відвислі вуха є незаперечними вказівками на те, що передбачалося дати зображення

[752] Згадано на стор. 44 *et seq*.

[753] Там само, стор. 43, 44 *et seq*., та стор. 310, 311.

[754] Де ла Вега, IX, *rab* наведено де Мирвіллем у *«Пневматології»,* III, 55.

[755] Перша і друга, так само як і статуя Бартольді, мають біля підніжжя вхід, який веде по гвинтових сходах, вирубаних в скелі, до рівня голів. Відомий французький археолог і антрополог маркіз де Надейлак правильно зауважує в своїй науковій праці, що ніколи не створювалося ні в давні, ні в теперішні часи такої колосальної статуї людської фігури, як перша з двох.

Будди. Але насправді, вони нічого подібного не доводять. Незважаючи на той факт, що більшість із нині існуючих фігур Будди, зображених у положенні Самадхі, мають великі відвислі вуха, це є лише пізнішим нововведенням і пізнішою думкою. Первісна думка була взята з Езотеричної алегорії. Протиприродно великі вуха є символом всевідання мудрості й повинні були означати та нагадувати міць Того, *хто все знає й усе чує*, і від милостивої любові та турботи якого до всіх створінь, ніщо не може вислизнути. Як говорить Вірш:

«Милосердний Владика, наш Учитель, чує крик страждання найменшого з найменших за межами долин і гір, і поспішає йому на допомогу».

Готама Будда був індусом, арієм, наближення ж до таких вух зустрічається лише серед монголоїдів, бірманців та сіамців, які так само як і в Кохині, штучно спотворюють свої вуха. Буддійські ченці, які перетворили гроти Мяо-цзе у Віхарі та келії, прийшли в Центральну Азію в першому сторіччі християнської ери або близько того. Тому, Люань-Цзан, описуючи колосальну статую, говорить, що «блиск золотих прикрас, що покривали статую» у його дні, «засліплювали погляди», але від такої позолоти не залишилося й сліду в наші дні. Складки одягу, за контрастом до самої фігури, висіченої зі скелі, зроблені з гіпсу й виліплені поверх кам'яного зображення. Тальбот, що зробив найбільш ретельне дослідження, знайшов, що складки ці належать до набагато більш пізньої епохи. Тому, сама статуя повинна бути віднесена до незрівнянно більш древнього періоду, ніж до часу буддизму. У такому випадку нас можуть запитати, Кого ж вони зображують?

Ще раз переказ, підтверджений записаними свідченнями, відповідає на це питання й пояснює таємницю. Буддійські архати й аскети знайшли ці п'ять статуй і ще багато інших, нині перетворених на порох. Три з них, що стоять у колосальних нішах при вході в їхнє майбутнє житло, вони покрили глиною й поверх старих виліпили нові статуї, що мусили зображувати Владику Татхагата. Внутрішні стіни ніш покриті, до сьогодні, яскравим живописом людських зображень, і священне зображення Будди зустрічається в кожній групі. Ці фрески й орнаменти – нагадуючи візантійський стиль живопису – є благочестивою роботою ченців – пустельників, так само як і деякі інші менші фігури й орнаменти, висічені в скелях. Але п'ять фігур належать до створення рук Присвячених Четвертої Раси, які, після затоплення їхнього Материка, знайшли притулок у твердинях і на вершинах Центрально-Азійського гірського ланцюга. Таким чином, п'ять фігур є непорушним записом Езотеричного Вчення про поступову еволюцію Рас.

Найбільша зображує Першу Расу людства, її ефірне тіло було відбито у твердому незламному камені для повчання майбутнім поколінням, бо інакше пам'ять про неї ніколи не пережила б Атлантичного Потопу. Друга – у 120 ф. висоти – зображує «Потом-породжених»; і Третя – у 60 ф. – увічнює Расу, занепалу і, яка тим зачала першу *фізичну* Расу, породжену від батька й матері, останнє потомство яких зображено в статуях, знайдених на острові Пасхі. Ці були лише у 20 і 25 ф. ростом в епоху, коли була затоплена Лемурія, після того, як вона була майже зруйнована вулканічними виверженнями підземного вогню. Четверта Раса була ще менша розмірами, хоча й гігантська в порівнянні з нашою теперішньою П'ятою Расою, і ряд закінчується останньою.

Такі ці «Гіганти» стародавності, допотопні й післяпотопні Гіббборими *Біблії*. Вони жили й процвітали, точніше, мільйон років тому, ніж лише три або чотири тисячі років тому. Анакім Ієшуа, воїнство якого було подібно «коникам» у порівнянні з євреями, таким чином, є створенням уяви ізраїльтян, якщо тільки народ Ізраїлю не припише Ієшуа більшу давність і не віднесе походження його в Еоценську епоху або ж, у всякому разі, у Міоценську і не змінить тисячоріччя своєї хронології на мільйони років.

У всьому, що стосується доісторичних часів, читач повинен мати на увазі мудрі слова Монтеня. Великий французький філософ сказав:

«Доказом найдурнішої зарозумілості є зневага й визнання помилковим того, що здається нам не відповідним ознакам правдоподібності або істини: ця звичайна помилка, чинена тими, хто запевняє себе, що вони більш обдаровані, ніж пересічна людина...

Але розум навчив мене, що визнавати рішуче річ, як помилкову й неможливу, рівнозначно тому, що почати приписувати собі перевагу знати границі й межі, покладені Волею Божою, а міць нашої загальної Матері Природи прив'язувати до свого рукава, і, що немає більшого божевілля в цьому світі, як применшити їх по мірках наших здібностей і обмеженням нашої самовдоволеності...

Якщо ми назвемо дивоглядними або дивовижними ті речі, які наш розум не може охопити, то скільки ж такого роду фактів щодня встають перед нашим поглядом? Звернімо увагу, через які покриви й наскільки сліпо досягаємо ми пізнання більшості речей, що проходять через наші руки; воістину, ми переконуємося, що звичка скоріше, ніж наука, змушує нас допустити їхню дивність, і, якби ці речі були виявлені нам знову, ми безсумнівно визнали б їх такими ж неймовірними та неправдоподібними або навіть більш неправдоподібними й неймовірними, ніж інші»[756].

Розсудливий вчений, перш ніж заперечувати можливість *нашої* історії та записів, повинен би дослідити сучасну історію, так само як і універсальні перекази, розкидані в древній і сучасній літературі, щоб знайти сліди, залишені цими чудовими ранніми расами. Мало хто серед невіруючих підозрює багатство підтверджувальних

[756] *Essays*, XXVI.

доказів, які можуть бути знайдені розкиданими й похованими навіть в одному тільки Британському Музеї. Ми просимо читача ще раз розглянути це питання, що обговорюється в наступному Відділі.

———

ЦИКЛОПІЧНІ РУЇНИ ТА КОЛОСАЛЬНЕ КАМІННЯ, ЯК СВІДКИ ІСНУВАННЯ ВЕЛЕТНІВ

Де Мирвілль, задавшись метою довести у своїх великих працях *«Mémoires Adressées aux Académies»* реальність Диявола і встановити присутність його в кожному древньому й сучасному ідолі, зібрав кілька сотень сторінок «історичного свідчення», що в дні «чудес», як язичницькі, так і біблійні камені пересувалися, говорили, вимовляли пророцтва й навіть співали. Нарешті, що «Камінь Христа» або «Скеля Христа», «духовна Скеля», що слідувала за Ізраїлем[757], «стала *Jupiter-lapis*», проковтнутим його батьком Сатурном «під виглядом каменю»[758]. Ми не будемо зупинятися для обговорення очевидного перекручування й матеріалізації біблійних метафор просто заради доказу «Сатанізму» ідолів, хоча багато чого може бути сказано[759] на цю тему. Але не претендуючи на подібний *peripateticism* і вроджені психічні здібності для наших каменів, ми, у свою чергу, можемо зібрати всі докази, наявні в нашому розпорядженні, щоб встановити, що: *(a)* якби не існували велетні, щоб пересувати подібні колосальні скелі, то ніколи не міг би існувати Стоунхендж, Карнак (Бретань) або інші подібні циклопічні спорудження; і *(b)*, якби не було такої речі, як магія, то ніколи не було би стільки свідків про «пророків» і «промовців» каменів.

В *«Achaica»* ми бачимо, як Павзаній зізнається, що на початку своєї праці він вважав греків досить *дурними* за «їхнє шанування каменів». Але, коли він досяг Аркадії, він додає: «Я змінив своє мислення»[760]. Тому, без усякого поклоніння каменям або ж кам'яним ідолам і статуям, що є те саме – злочин, у якому католики римської церкви нерозумно дорікають язичникам, – можна дозволити вірити в те, у що вірили стільки великих філософів і святих людей, не заслуговуючи прізвиська «ідіота» від сучасних Павзаніїв.

Читачеві пропонують звернутися в *Académie des Inscriptions*, якби він побажав вивчити різні властивості кременів і каменів, з погляду магічних і психічних сил. У поемі про «Камені», приписуваної Орфею, камені ці підрозділені на офіти й сидерити, на «Зміїний Камінь» і «Зоряний Камінь».

«*Ophitês* – шорсткий, твердий, важкий, чорний і *має дар слова:* коли його кидають, він створює звук, *подібний лементу дитини*. Як раз за допомогою цього каменя Хеленій пророчив загибель Трої, своєї батьківщини»[761].

Санхуніафон та Філон Біблський, говорячи про цих *«bétyles»,* називає їх «*одушевленими* каменями». Фотій повторює те, що Дамасцій, Асклепіад, Ісідор та лікар Євсевій стверджували до нього. Особливо Євсевій ніколи не розставався зі своїм *Ophitês*, який він носив на грудях і отримував від нього пророцтва, що передавалися йому «*тихим голосом, який нагадував легкий свист*»[762]. Арнобій, свята людина, яка «з язичника стала одним зі світочів церкви», як повідомляють це християни своїм читачам, зізнається, що він, зустрічаючи один із таких каменів, ніколи не міг утриматися, щоб не поставити йому питання, «на яке іноді виходила відповідь *ясним і чітким тихим голосом*». Де ж тоді різниця між християнським і язическим *Ophitês*, запитуємо ми?

Знаменитий камінь у Вестмінстері був названий *liafail*, «Камінь-мовець», і він піднімав свій голос тільки щоб назвати короля, який повинен бути обраним. Кембрі у своїй праці *«Monuments Celtiques»* говорить, що він бачив його, коли на ньому був ще напис[763].

Ni fallat fatum, Scoti quocumque locatum
Invenient lapidem, regnasse tenentur ibidem.

Нарешті, Свід говорить про якийсь *Heraescus*, що міг при одному погляді відрізнити нерухливі камені від тих, які були обдаровані рухом. І Пліній згадує про камені, які «тікали, коли до них торкалася рука»[764].

---

[757] *Перше Послання до Корінф*., X. 4.

[758] *«Пневматологія»,* III, стор. 283.

[759] Сатурн є Кронос – «Час». Заковтування ним *Jupiter-lapis* може виявитися колись пророцтвом. «Петро *(cephas, lapis)* є *камінь*, на котрому побудована Церква Риму», так запевняють нас. Але також правильно, що Кронос ковтне її в один чудовий день, як він ковтнув *Jupiter-lapis* та інші ще більш величні образи.

[760] Там само, стор. 284.

[761] М. Фальконнет, *op. cit.,* том VI. *«Мемуари»,* стор. 513; наведено де Мирвіллем, *op. cit., ibid*., стор. 285.

[762] Звісно, це те ж, що й «тихий голос», почутий Іллєю після землетрусу біля отвору гори. (*Перша Книга Царств*, XIX, 12).

[763] Камені хитні або «*logan*», носять різні імена: такі як *clacha-brath* у кельтів, «камінь долі або суду»; пророчий камінь або «камінь випробування», і камінь-оракул; рухомий або одухотворений камінь фінікійців; буркотливий камінь ірландців. Бретонці мають свої «*хитні камені*» в *Huelgoat'e*. Їх знаходять у Старому і Новому Світі; на Британських островах, у Франції, Італії, Росії, Німеччині тощо, так само як і в Північній Америці. (Див. «*Листи з Північної Америки*» Ходсона, том II, стор. 440). Пліній згадує кілька таких в Азії. («*Природ. Іст.*», I, 96). І Аполлоній Родоський повідомляє про хитні камені й каже, що вони є «камені поставлені на вершині Кургану, і настільки чутливі вони, що *думка може зрушити їх*» (Аккерман, «*Arth. Index*», стор. 34), без сумніву, маючи на увазі древніх жерців, які рухали подібним камінням за допомогою волі на відстані.

[764] Див. *«Словник Релігій»,* абата Бертрана, статті *«Heraescus»* та *«Bétyles»;* де Мирвілль, *ibid.,* стор. 287, який написав *«Heraiclus»;* див. також *«Єгипет»* Бунзена, I, 95.

Де Мирвілль – який намагається виправдати *Біблію – задає* досить доречне питання, чому дивовижні камені Стоунхендж'а називалися в древні часи *chior-gaur* або «танок велетнів» (від *côr*, «танок», звідси ж *chorea*, і *gaur*, «велетень»)? І потім він відсилає свого читача за відповіддю до єпископа St. Gildas. Але автори таких творів, як *«Voyage dans le Comté de Cornouailles, sur les Traces des Géants»*, і численних наукових праць про руїни Стоунхендж'а[765], Карнака і Вест-Хоадлей, дають набагато більш зрозумілі й достовірні відомості з цього питання. У тих областях – справжні ліси зі скель – перебувають величезні моноліти, «деякі серед них важать близько 500 000 кілограмів». Існує припущення, що ці «висячі» камені в долині Салісбюрі представляють собою залишки Друїдичного храму. Але Друїди були історичними людьми, а не Циклопами або велетнями. Хто ж, *якщо не велетні*, могли колись підняти подібні маси – особливо ж ті, що перебувають у Карнаці та Вест-Хоадлей, – і розподілити їх у такому симетричному порядку, щоб вони представили планісферу, і встановити їх на такій чудовій точці рівноваги, що здається ніби вони ледве торкаються землі й, хоча вони можуть бути зрушені найменшим дотиком пальця, проте, вони не піддадуться зусиллям двадцяти чоловік, якби ті спробували зрушити їх.

Тепер, якщо ми скажемо, що більшість із цих каменів є реліквіями останніх атлантів, нам відповідають, що всі геологи стверджують їхнє природне походження; що скеля при «вивітрюванні» – тобто, втрачаючи шар за шаром свою речовину під атмосферними впливами, – приймає цю форму; що «гірські піки» у Західній Англії виявляють цікаві форми, які зобов'язані цій же причині. І, позаяк усі вчені вважають, що всі ці «хиткі камені зобов'язані своїм походженням природним причинам, вітру, дощу тощо, що викликає руйнування скелястих шарів», – то наше твердження буде справедливо відкинуто, особливо з тієї причини, що «ми бачимо цей процес зміни скель, який відбувається навколо нас і понині». Тому досліджуємо цей випадок.

Спочатку прочитайте, що має сказати із цього приводу геологія, і тоді ви довідаєтеся, що часто ці гігантські маси є зовсім далекими для тих країн, де вони зараз установлені; що їх геологічні, неоднорідні маси часто належать до страт невідомих у тих країнах і, які зустрічаються лише далеко за морями.

Вільям Тук, міркуючи із приводу величезних брил граніту, розкиданих у Південній Росії та Сибіру, говорить, що там, де вони зараз перебувають, немає ні скель, ні гір, і, що вони повинні були бути принесені «здалеку за допомогою надзвичайних зусиль»[766]. Шартон говорить про зразок такої скелі з Ірландії, що був підданий аналізу одним відомим англійським геологом, який визначив його чужоземне походження, *«можливо навіть африканське»*[767].

Це є дивним *збігом*, бо ірландський переказ приписує походження своїх круглих каменів *одному чаклунові, котрий приніс їх з Африки*. Де Мирвілль бачить у цьому чаклуні «проклятого Хаміта»[768]. Ми бачимо в ньому темного атланта або, можливо, навіть одного з ранніх лемурійців, які вціліли до народження Британських Островів, – у всякому разі, велетня[769]. Кембрі наївно зауважує:

«Люди не мають до цього ніякого стосунку … бо, ні *людська* сила, ні її індустрія, ніколи не могли би почати що-небудь подібне. Лише Природа могла зробити це [!!], і наука коли-небудь доведе це [!!]»[770].

Проте, це було виконано *людською*, хоча й гігантською, міццю, а не зусиллями однієї тільки Природи, так само як і не через Бога або Диявола.

«Наука», вирішивши довести, що навіть Розум і Дух людини є просто добутком «сліпих сил», цілком здатна прийняти на себе це завдання й, можливо, що в один прекрасний ранок вона виступить зі спробою довести, що Природа одна вибудувала в ряд гігантські скелі Стоунхенджу, з математичною точністю намітила їхнє положення, додавши їм форми планісфери Дендера та знаків Зодіаку, і перенесла камені, що важили більше мільйона фунтів, з Африки та Азії в Англію та Ірландію!

Правда, що Кембрі згодом взяв свої слова назад, заявивши:

«Довгий час я вірив у *Природу*, але я *відрікаюся* … бо випадковість *не може створити* подібні чудесні комбінації … й ті, хто помістили зазначені скелі в рівновазі, суть ті ж, хто підняли рухливі маси ставка *в Huelgoat* поблизу Конкарно».

Д-р Джон Ватсон, слова якого наведені цим же автором, говорячи про рухомі скелі, або про «хитні камені», розташовані на схилі Голькара («Чарівника»), говорить:

«Дивовижний рух цих брил, встановлених у рівновазі, змусив кельтів дорівняти їх до Богів»[771].

---

[765] Див. між іншим *«Історію Язичництва в Каледонії»* д-ра теології А. Уайза, чл. Кор. Тов., і т.д.

[766] *«Гробниці Татар»,* VII, стор. 2227.

[767] *«Древні та Сучасні Мандрівники»,* I, 230.

[768] *Op. cit., ibid.*, стор. 290. Якщо Хам був титаном або велетом, то, відповідно й Сим та Іафет теж були титанами. Й тому всі вони титани Аркіти, як доводить це Фабер, – або ж міфи.

[769] Діодор Сікул стверджує, що у дні Ісіди, деякі люди ще були високого зросту й називалися греками Велетнями. "Οί δ'έν Αίγύπτω μυθολουσι χατά τήν Ίσιδός ήλιχίαν γεγονέναι τίνας πολυσωμάτους".

[770] *«Кельтичні Древності»,* стор. 88.

[771] *«Кембрі»,* там само, стор. 90.

У науковій праці Фліндерса Петрі *«Стоунхендж»* говориться, що:

«Стоунхендж побудований з каменю, що знаходиться в окрузі, червоного піщанику або каменю *«sarsen»,* названого по місцевому – «сірими баранами». Але деякі з каменів, особливо ті, які, як говорять, мали астрономічне призначення, були принесені здалеку, імовірно з Північної Ірландії».

На закінчення заслуговують бути наведеними міркування з цього питання одного вченого у статті, опублікованій у 1850 році в *«Археологічному Огляді»:*

«Кожний камінь представляє із себе брилу, вага якої піддала би випробуванню найпотужніші машини. Одним словом, існують брили, розкидані по всій земній кулі, брили, побачивши які уява бентежиться й позначення яких словом *матеріали,* здається позбавленим сенсу; їх варто було б назвати ім'ям, що відповідають цим громадам. Крім того, ці *величезні, хитні камені*, названі іноді *routers*, поставлені одним кінцем своїм на точці такої досконалої рівноваги, що найменшого дотику досить, щоб зрушити їх … виявляють найбільш позитивне знання статики. Взаємна протидія, поверхня й площина, опукла й увігнута, по черзі … все це зв'язує їх із циклопічними спорудженнями, про які можна сказати з достатньою підставою, повторюючи слова Де ла Вега, що «очевидно, демони більше працювали над ними, ніж люди»[772].

Цього разу ми згодні з нашими друзями і супротивниками, католиками, і запитуємо – чи можуть подібні дива статики та рівноваги, досягнуті брилами, що важать мільйони фунтів, бути створеними *дикунами* епохи Палеоліту, троглодитами, ростом, хоча й вище за середню людину нашого століття, але, проте, такими ж простими смертними, як і ми? Ми не маємо наміру торкатися різних традицій, пов'язаних з хитними каменями. Однак, можливо не зле нагадати читачеві англійцеві про *Giraldus Cambrensis*, що згадує про такий же камінь на Острові Мона, котрий вертався на своє місце, незважаючи на всі зусилля втримати його в іншому. Під час завоювання Ірландії Генріхом II граф Гуго Сестрензис, бажаючи особисто переконатися в істині цього факту, прив'язав камінь Мона до набагато більшого каменю й наказав скинути їх у море. На наступний ранок камінь був знайдений на своєму звичайному місці. Вчений Вільям Салісбюрі підтверджує цей факт, свідчачи про присутність цього каменю в стіні однієї церкви, де він бачив його у 1554 році. Це нагадує нам про те, що говорить Пліній про камінь, залишений Аргонавтами в Сизикум'і, і, який жителі Сизикума помістили в Притенеумі, «звідки він тікав кілька разів, тож, вони змушені були обтяжити його свинцем»[773]. Але тут ми маємо справу з величезними каменями, засвідченими всією стародавністю, як «живими, рухливими, мовними і самопересувними». Також, очевидно, вони могли розвертати людей на втечу, бо вони називалися *«routers»,* від слова *«rout»* або «примушувати тікати»; Де Муссо вказує, що всі вони були пророчими каменями й іноді називалися *«божевільними каменями»*[774].

Хитний камінь визнаний наукою. Але чому він хитається? Потрібно бути сліпим, щоб не бачити, що рух цей був ще одним способом для пророкувань і, що з цієї причини їх називали «каменями істини»[775].

---

[772] *Op. cit.*, стор. 473. «Важко», пише Крейцер, не «припустити в будівлях Тиринфських та Міконських участі планетних сил, приведених у дію небесними силами, подібно знаменитим Дактіл'ам». («*Пелазги і Циклопи*»). До теперішнього часу наука нічого не знає про Циклопів. Припускають, що вони побудували всі, так звані, «Циклопічні» споруди, побудова яких вимагала би кілька загонів Велетнів; і, проте, їх було всього сімдесят сім або близько ста, як думає Крейцер. Їх називали Будівничими, але Окультизм називає їх *Ініціаторами*, які через посвячення кількох пелазгів поклали, таким чином, камінь основи істинного *Масонства*. Геродот асоціює Циклопів з Персеєм, «сином ассирійського демона». (I, VI). Рауль Рошетт знайшов, що Циклоп Палемоніус, на честь якого було побудовано святилище, був «Геркулесом з Тира». «В усякому разі, він був будівельником священних колон Гадира, покритих таємничими знаками – ключем до яких свого часу володів один лише Аполлоній Тіанський; накреслення ці ще можуть бути знайдені на стінах Еллори, гігантських руїнах храму Вішвакармана, будівельника і майстра Богів».

[773] *«Природ. Історія»,* том XXXVI, стор. 592; де Мирвілль, *op. cit., ibid*., стор. 289.

[774] *«Бог і Боги»,* стор. 567.

[775] Де Мирвілль, *op. cit., ibid.*, стор. 291. Річардсон і Барт, як кажуть, були вражені, знайшовши в пустелі Сахари ті ж самі *Трилітu* і підняті каміння, які вони зустрічали в Азії, на Кавказі в Черкесії, Етрурії та у всій Північній Європі. Ріветт-Карнак з Аллахабаду, відомий археолог, висловлює таке ж здивування, прочитавши описи, дані Сером Дж. Сімпсоном про знаки у вигляді чаші на каменях і скелях в Англії, Шотландії та інших Західних країнах, які «виявляють надзвичайну схожість зі знаками на валунах, які оточують кургани поблизу Нагпура – Міста Змій». Видатний вчений бачив у цьому «ще одне і вельми незвичайне додавання до всієї маси доказів, ... що гілка номадного племен, яка в давню епоху пройшла по Європі, проникла так само і в Індію». «Ми говоримо, Лемурія, Атлантида і її Велетні та найраніші Раси П'ятої Корінної Раси, всі доклали руку до спорудження цих *betyli, lithoi* і взагалі« магічних» каменів. Знаки, у вигляді чаші, зауважені Сером Дж. Сімпсоном, і «поглиблення, висічені на поверхні» скель і пам'ятників, знайдені Ріветт-Карнак'ом, «різних розмірів, від шести дюймів до півтора дюйма в діаметрі та глибиною від одного до півтора дюйма, ... зазвичай розміщені уздовж перпендикулярних ліній, виявляючи численні зміни в числі й розмірах та розподілі чаш» – є просто *записами* найдавніших рас. Хто з увагою досліджує малюнки зроблені з таких же знаків в «*Археологічних Записках про Древні Накреслення на Скелях в Кумаоні, Індії*» і т.д., знайде в них найпримітивніший стиль позначок або записів. Щось подібне було прийнято американськими винахідниками телеграфного коду Морзе, що нагадує нам письмо Огхам, комбінацію довгих і коротких ліній, як описує це п. Ріветт-Карнак, «вирізаних на піщанику». Швеція, Норвегія і Скандинавія сповнені подібних *записів*, бо Рунічні письмена

Це – *історія*, бо минуле доісторичних часів свідчить про той же факт у пізніші століття. Драконтія, присвячені Місяця й Змія, були найбільш древніми «скелями долі» найстарших народів; і рух їх або *хитання* було цілком зрозумілим кодом для присвячених жерців, які одні лише мали ключ до цього древнього *способу читання. Vormius* і *Olaus Magnus* показують, що, саме за наказом оракула, голос якого говорив через «ці величезні кам'яні брили, підняті колосальною міццю [древніх] велетнів», обиралися королі Скандинавії. Так, Пліній говорить:

«В Індії та Персії саме в неї (Перської Отізое) Маги повинні були просити поради при обранні своїх владарів»[776],

і далі він описує кам'яну брилу над Харпаса в Азії, і поміщену таким чином, що «дотик одним пальцем може зрушити її, тоді як вона не може бути зрушена з місця всією вагою тіла»[777]. Чому ж тоді хитні камені Ірландії, або ж у Бримгамі, у Йоркширі не могли служити для таких же способів *гадання* та пророчих повідомлень? Найбільш величезні серед них є, мабуть, реліквіями атлантів; менші ж, подібні до Скель Бримгам, з обертовими каменями на їхніх вершинах, представляють собою копії з більш древніх каменів. Якби в середні століття єпископи не знищили всі плани Драконтії, на які тільки вони могли накласти свою руку, наука знала би більше про ці камені[778]. Але, проте, ми знаємо, що вони були в загальному вживанні протягом довгих доісторичних століть, і всі вони служили для тієї ж мети, для пророкування та *магічних цілей*. Є. Біот, член Інституту Франції, опублікував в *«Antiquités de France»* (том IX) статтю, що доводить тотожність у розташуванні Чатамперамба («Поле Смерті» або древні місця поховань у Малабарі) з древніми могилами в Карнаці; тобто, що вони мають «піднесення й центральну могилу». У цих могилах знаходять кості, і п. Халіуель повідомляє нас, що деякі з них досягають величезних розмірів; тубільці називають могили ці «житлами Ракшаса» або велетнів. У декількох із цих кам'яних кіл, «шанованих за спорудження Панч Пандава (П'яти Панду), так само, як і всі подібні пам'ятники в Індії, де вони зустрічаються в такому достатку», при розкритті їх за наказом Раджі Васарідді були знайдені *людські кості дуже великих розмірів*[779].

Знов-таки, де Мирвілль правий у своєму *узагальненні, якщо й не у* своїх висновках. Бо довго-виплекана теорія, що Драконтія є в більшості випадків свідками «великих, природних геологічних потрясінь» (Шартон) і «роботою Природи» (Кембрі), нині перекинута, то зауваження його доволі справедливі:

«Ми радимо вченим помізкувати … і, насамперед, не поміщати Титанів і Велетнів у примітивні легенди; бо праці їхні перебувають перед нашими очима, і ці хитні брили будуть гойдатися на своїй основі до кінця світу, щоб допомогти вченим зрозуміти раз і назавжди, що той, хто вірить у дива, засвідчені всією давниною, не є кандидатом для ув'язнення в Шарентоні»[780].

Саме це і є те, що ми невпинно повторюємо, хоча, можливо, голоси окультистів і римо-католиків будуть голосами волаючих у пустелі. Проте, неможливо не бачити, що наука настільки ж непослідовна, щоб не сказати більше, у своїх сучасних теоріях, як і древня та середньовічна теологія у *своїх* тлумаченнях так званого *«Одкровення».* Наука хотіла би затвердити походження людини від піфекоїдної мавпи – перетворення, що вимагає мільйонів років – і, проте, боїться визнати за людиною більшу давність, ніж у 100 000 років! Наука учить поступовому перетворенню видів, природному відбору та еволюції від нижчої форми до вищої, від молюска до риби, від плазуна до птаха і ссавця – і, проте, вона відмовляє людині, яка фізіологічно є лише більш високим ссавцем і твариною, у подібній трансформації її зовнішньої форми. Але, якщо дивовижний ігуанодонт з Уельдена міг бути предком малої ігуани наших днів, то чому ж дивовижна людина Таємного Вчення не могла стати сучасною людиною – ланкою між твариною та Янголом? Невже в цій «теорії» міститься більше ненауковості, ніж у тій, котра відмовляє людині в духовному безсмертному *Ego*, роблячи з неї автомат і, в той же час, поміщаючи її, як *особливий вид*, у системі Природи? Окультні науки, можливо, менш наукові, ніж сучасні точні науки, проте, вони більш логічні та послідовні у своїх вченнях. Фізичні сили та природна спорідненість атомів можуть бути достатніми факторами, щоб перетворити рослину на тварину; але потрібно щось більше, ніж проста взаємодія між деякими матеріальними агрегатами і їх навколишнім середовищем, щоб викликати до життя *цілком свідому людину*, навіть якби вона насправді була не більше, ніж відгалуження між двома «бідними кузенами» чотирирукого виду. Окультна Наука визнає, разом з Геккелем, що (об'єктивне) Життя на нашій земній кулі «є логічним постулатом наукової природної історії», але додає, що відкидати подібну ж духовну *інволюцію, зсередини назовні*, невидимого, суб'єктивного Духо-Життя – Вічного Принципу в Природі – набагато більш

нагадують знаки, у вигляді чаші й довгі, та короткі лінії. У Фоліанті Йоганна Магнуса можна бачити зображення напівбога, велетня Стархатеруса (Старкад, учня Хросзхарсграні, Мага), який тримає під кожною рукою величезний камінь з рунічними зображеннями на ньому. Цей Старкад, за скандинавськими легендами, відправився в Ірландію та скоїв дива подвигів на Півночі й Півдні, Сході та Заході (Див. «*Асгард і Боги*», стор. 218-221).

[776] *«Природ. Історія»,* XXXVII, LIV.

[777] Там само, II, XXXVIII.

[778] Charton, *«Magasin Pittoresque»,* (1853). Виписки наведені де Мирвіллем, *op. cit., ibid*., стор. 293.

[779] Т.А. Уайз, *«Історія Язичництва в Каледонії»,* стор. 36.

[780] *Op. cit*., стор. 288.

нелогічно, ніж стверджувати, що Всесвіт і все, що в ньому, був поступово побудований «сліпими силами», властивими Матерії, і без усякої *зовнішньої* допомоги.

Припустимо, що окультист почав би стверджувати, що перший великий орга́н будь-якого собору виник у наступному порядку: насамперед, у просторі відбулося прогресивне й поступове створення матеріалів, що піддаються оформленню, наслідком чого з'явився відомий стан матерії, названий *органічним протеїном;* потім, під впливом випадкових сил, стани ці, пройшовши через фазу хиткої рівноваги, почали розвиватися повільно й велично в нові комбінації різьбленого й полірованого дерева, у мідні цвяхи й скоби, зі шкіри й слонової кістки, у духові труби та надувні міхи; після чого, пристосувавши всі свої частини в одну гармонічну й симетричну машину, орга́н раптово заграв «Реквієм» Моцарта; за ним пішла Соната Бетховена й т.д. *ad infinitum*, його клавіші грали самі собою і повітря накачувалося в труби внаслідок особисто властивої йому сили та фантазії. Що сказала б наука на подібну теорію? Однак – *вчені* матеріалісти, саме у такий спосіб описують нам утворення Всесвіту з його мільйонами істот і людиною, її духовним вінцем.

Яка б не була істинна, внутрішня думка Герберта Спенсера, коли він писав про поступове перетворення видів, але слова його застосовні до нашої доктрини.

«Будучи складена на основі еволюції, кожна категорія істот представляється, як результат змін, вироблених невідчутними градаціями в *передіснуючому* вигляді»[781].

У такому випадку, чому ж історична людина не може бути результатом змін, що відбулися в передіснуючій і передісторичній расі людини, навіть, якщо ми припустимо, заради інтересу, дебати, що в ній немає *нічого*, що б переживало або жило незалежно від її фізичної будови? Але це не так! Бо, коли нам говорять, що «органічні субстанції виробляються в лабораторії за допомогою того, що ми могли би назвати буквально «*штучною еволюцією*»[782], – ми відповідаємо видатному англійському філософові, що алхіміки й великі Адепти робили все це й, насправді, набагато більше, набагато раніше спроб хіміків «побудувати з роз'єднаних елементів складні комбінації». Гомункули Парацельса є факт в алхімії і, ймовірно, стануть таким і в хімії, і тоді чудовисько Франкенштейна з творів пані Шеллі буде розглядатися, як пророцтво. Але жоден хімік або алхімік ніколи не зможе обдарувати подібне чудовисько нічим іншим, ніж тваринним інстинктом, якщо тільки він не зробить того, що, як сказано, зробили «Прабатьки», а саме, не залишить своє власне фізичне тіло й не втілиться в «Порожню Форму». Проте, навіть це буде *штучною*, але не природною людиною, бо наші «Прабатьки» повинні були протягом вічної еволюції стати *Богами*, перш ніж вони стали людьми.

Вищенаведений відступ, – якщо тільки він є таким, – є спроба виправдання перед деякими мислячими людьми прийдешнього сторіччя, які можуть прочитати це.

Це також дає пояснення, чому кращі й найбільш духовні люди наших днів не можуть більше задовольнятися ні наукою, ні теологією і чому вони віддають перевагу будь-якій «психічній манії» їхнім догматичним твердженням, бо жодна з них у своїй непогрішності не може запропонувати їм нічого кращого, ніж *сліпу* віру. *Універсальний* переказ є набагато більш надійним провідником у житті, універсальна традиція виявляє нам Примітивну Людину, котра жила протягом століть разом зі своїми Творцями й першими Наставниками – Елохімами, в Саду Едему «або в саду Блаженства»[783] цього світу.

СТАНЦА XI. – *Продовження***.**

45. НАСУНУЛИСЯ ПЕРШІ ВЕЛИКІ ВОДИ. СІМ ВЕЛИКИХ ОСТРОВІВ ПОГЛИНУЛИ ВОНИ *(a).*

46. ВСІ БЛАГОЧЕСТИВІ ВРЯТОВАНІ БУЛИ, ВСІ НЕЧЕСТИВІ ВИНИЩЕНІ. РАЗОМ ІЗ НИМИ БІЛЬШІСТЬ ВЕЛИЧЕЗНИХ ТВАРИН, ЩО ПОХОДИЛИ ВІД ПОТУ ЗЕМЛІ *(b).*

a) Позаяк тема ця – четвертий великий Потоп на нашій Сфері в цьому Колі – цілком обговорена у відділах, що йдуть за останньою Станцею, то говорити про неї зараз значило би просто випереджати. Сім великих Островів (Двіпа) становили частину Материка Атлантиди. Таємні Вчення свідчать, що Потоп захопив Четверту Гігантську Расу не внаслідок її розтління або тому, що вона стала «чорною від гріха», але просто, що така доля кожного Материка, котрий – подібно всьому іншому під нашим Сонцем – народжується, живе, старіє і вмирає. Це відбулося, коли П'ята Раса перебувала ще у своєму дитинстві.

b) Отже, Велетні загинули – «Маги та Чаклуни», додає уява народних переказів. Але «всі святі врятувалися» і тільки «грішники» загинули. Однак, це відбулося настільки ж внаслідок *передбачення* «святими», котрі не втратили користування Третім Оком, скільки і внаслідок Карми та Природного Закону. Говорячи про наступну Расу, про наше п'яте людство, Коментарі говорять:

---

[781] *«Нариси Психології»,* ст. 144.

[782] *«Принципи Біології»,* Додаток, стор. 482.

[783] Ми будемо говорити про Божественних Наставників у Станці XII.

«Лише купка цих Обраних, Божественні Наставники яких відійшли на Священний Острів – «звідки прийде останній Спаситель», – утримувала тепер одну половину людства від винищення нею іншої половини [як чинить людство зараз – О.П. Б.] Воно [людство] розділилося. Дві третини його стали керуватися Династіями нижчих, матеріальних Духів Землі, які заволоділи легкодоступними тілами; одна третина залишилася вірною і з'єдналася з ледве народженою П'ятою Расою, – Божественними Втіленнями. Коли Полюси рушили [у четвертий раз], це не торкнулося тих, які були збережені та, які відділилися від Четвертої Раси. Подібно Лемурійцям – одні лише нещасні Атланти загинули й «більше їх не бачили»...!

СТАНЦА XII

П'ЯТА РАСА І ЇЇ БОЖЕСТВЕННІ НАСТАВНИКИ

47. Залишки перших двох Рас зникають назавжди. Групи з різних рас Атлантів урятовані від Потопу разом із Прабатьками П'ятої. 48. Початок нашої теперішньої Раси, П'ятої. Перші Божественні Династії. 49. Перші проблиски в історії, нині прикріплені до алегоричної хронології *Біблії*, причому «загальна» історія по-рабськи слідує за нею. Природа перших Наставників і Цивілізаторів людства.

47. НЕ БАГАТО ХТО[784] ЗАЛИШИВСЯ: ТРОХИ ЖОВТИХ, ТРОХИ КОРИЧНЕВИХ І ЧОРНИХ, І ТРОХИ ЧЕРВОНИХ. ЛЮДИ МІСЯЧНОГО КОЛЬОРУ[785] ЗНИКЛИ НАЗАВЖДИ *(a).*

48. П'ЯТА[786], ЩО ПІШЛА ВІД СВЯЩЕННОГО РОДУ, ЗАЛИШИЛАСЯ; ВОНА СТАЛА УПРАВЛЯТИСЯ ПЕРШИМИ БОЖЕСТВЕННИМИ ЦАРЯМИ…

49. …ЗМІЇ, ЯКІ ЗНОВУ СПУСТИЛИСЯ І ВСТАНОВИЛИ МИР З П'ЯТОЮ[787], ЯКІ ВЧИЛИ І НАСТАВЛЯЛИ ЇЇ *(b)…*

*a)*Цей Вірш стосується П'ятої Раси. Історія не починається з неї, але живі й постійно повторювані перекази мають стосунок саме до неї. Історія – або те, що називається історією – не йде у глиб століть далі фантастичного походження нашої п'ятої суб-раси, усього тільки «кілька тисячоріч» тому. Саме підрозділи першої суб-раси П'ятої Корінної Раси згадані у фразі – «залишилося трохи жовтих, трохи коричневих і чорних, і трохи червоних». Раса «Місячного Кольору» – тобто Перша й Друга – зникли назавжди, не залишивши ніяких слідів, – це трапилося ще в часи третього «Потопу» Третьої Раси лемурійців, того «Великого Дракона», хвіст якого в мить ока змів цілі народи з поверхні Землі. Такий істинний сенс вірша в Коментарі:

«Великий Дракон надає шану лише Зміям Мудрості, Зміям, сліди нір яких перебувають зараз під Трикутними Каменями».

Або, інакше кажучи, під «Пірамідами на чотирьох кутах світу».

b) Це пояснює те, що згадується не раз в інших місцях Коментарів, а саме: що Адепти, або «Мудрі» люди, Третьої, Четвертої і П'ятої Рас жили в підземних житлах, зазвичай під спорудженнями, щось подібне до піраміди, якщо й не під справжньою пірамідою. Бо подібні «піраміди» існували на «чотирьох кутах світу» і ніколи не були монополією країни Фараонів, хоча дійсно, існували припущення, що вони були винятковою приналежністю Єгипту, поки не було відкрито, що вони були розкидані на всьому просторі обох Америк, під землею й над землею, серед незайманих лісів і під ними, так само як і в долинах та по рівнинах. Якщо в Європі більше не зустрічаються справжні, геометрично точні піраміди, то, проте, багато хто із припущених ранніх неолітичних печер, так само як колосальні трикутні пірамідальні й конічні «менгіри» у Морбигані та у Бретані взагалі, і численні «датські тумулі (кургани)», і навіть «могили велетнів» у Сардинії, з їхніми нерозлучними супутниками «нурагхі», – всі вони представляють більш-менш грубі копії пірамід. Більшість із них є роботами перших мешканців з рас, що осіли на новонародженому материку й островах Європи, з яких «деякі жовті, деякі коричневі й чорні, а інші червоні» залишилися в живих після занурення останніх Атлантичних Материків і островів 850 000 років тому – крім острова, згаданого Платоном, – і до пришестя великих арійських рас; тоді як інші були побудовані найпершими емігрантами зі Сходу. Ті, хто натужно можуть допустити, щоб давність людської раси простягалася у глиб століть більше, ніж на 57 000 років, – давність, що була приписана д-ром Даулером кістяку, знайденому ним у Новому Орлеані на берегах Міссісіпі, – звичайно, відкинуть ці факти. Але колись вони переконаються у своїй помилці. Ми можемо зневажити безрозсудним самопрославлянням аркадійців, котрі визнавали себе «старше, ніж Місяць» (προσέληνοι), і народів Аттики, які стверджували, що вони існували, перш ніж Сонце з'явилося на Небі, – але ми не можемо сумніватися в їхній безсумнівній давності. Також не можемо ми глузувати із загального повір'я, що наші предки були велетнями. Той факт, що кістки мамонта або мастодонта й в одному випадку кістяк гігантської саламандри помилково були прийняті за людські кості, анітрохи не усуває

[784] Люди.
[785] З первісної Божественної Групи.
[786] Раса.
[787] Раса.

непояснені труднощі, чому з усіх ссавців людина є єдиною, у відношенні якої наука не бажає допустити, що вона могла зменшитися у зрості, так само як і всі інші тваринні форми, від велетня *Homo Diluvii* до істоти, ростом між п'ятьма та шістьма футами, яким він є в наші дні.

Але «Змії Мудрості» добре зберегли свої записи, і історія людської еволюції *написана* в Небесах так само, як написана вона на підземних стінах. Людство та *Зірки* нерозривно пов'язані між собою завдяки *Розумам*, що керують останніми.

Сучасні символісти можуть глузувати над цим і називати це «уявою», але як пише Станіленд Уек:

«Поза всяким сумнівом, Потоп був [завжди] пов'язаний у легендах деяких народів Сходу не тільки з Пірамідами, але також і з сузір'ями»[788].

«Древній Дракон» тотожний з «Великою Повінню», говорить Проктор:

«Ми знаємо, що в минулому сузір'я Дракона перебувало біля полюсу, або вершини небесної Сфери. У зоряних храмах … Дракон був найвищим або правлячим сузір'ям… Чудово, наскільки ці сузір'я … відповідають у послідовності й у порядку правильного сходження з подіями, відзначеними у зв'язку з [біблійною] Повінню»[789].

Причина цієї *дивності*, однак, була докладно пояснена в цій праці. Це лише доводить, що *кілька* Потопів були змішані в пам'яті й переказах суб-рас П'ятої Раси. Перша велика Повінь була астрономічною і космічною, тоді як декілька інших були земні. Але, проте, наш доволі вчений друг, Джеральд Мессі – присвячений, воістину, у таємниці Британського Музею, але, однак, будучи тільки самоприсвяченим, – заявляв наполегливо, що занурення Атлантиди і Потоп були лише антропоморфованими вигадками неосвіченого народу і, що Атлантида була не більше, ніж «астрономічною алегорією». Але велика Алегорія Зодіаку заснована на історичних подіях і навряд чи алегорія може бути змішана з історією; більше того, кожний вивчаючий Окультизм знає, що означає ця астрономічна та зодіакальна алегорія. Д-р Сміт у епічній поемі про Німврода на ассирійських табличках виявив істинний сенс алегорії.

«[Її дванадцять пісень] стосуються щорічного проходження Сонця через дванадцять місяців року. Кожна табличка відповідає певному місяцю й містить ясний натяк на тваринні форми у знаках Зодіаку … [одинадцята пісня] присвячена Риммону, Богові ураганів і дощу, і узгоджується з одинадцятим знаком Зодіаку – Акваріусом або Водолієм»[790].

Але в старих Записах навіть цьому передує *перед*-астрономічна, Космічна Повінь, що стала алегоричною і була символізована у вищенаведеному Зодіакальному або Ноєвому Потопі. Але це не має нічого спільного з Атлантидою. Піраміди тісно пов'язані, як з ідеєю сузір'я Великого Дракона, «Драконів Мудрості» або ж великих Присвячених Третьої і Четвертої Раси, так і з повенями Нілу, розглянутими, як божественне нагадування про велике Затоплення Атлантиди. Проте, астрономічні записи Загальної Історії, як говорять, ведуть свій початок від часу третьої суб-раси Четвертої Корінної Раси або ж Раси атлантів. Коли було це? Окультні дані показують, що навіть із часу правильного встановлення обчислень за Зодіаком, у Єгипті *полюси були тричі переміщені*.

Ми ще раз повернемося до цього твердження. Символи, подібно представленим у Знаках Зодіаку, – факт, що дає точку опори матеріалістам, на якій вони можуть базувати свої однобокі теорії та судження, – мають занадто глибоке значення, і вплив їх на наше людство занадто важливий, щоб можна було обмежитися декількома словами. Поки що ми повинні розглянути сенс твердження у Вірші 48-му, що стосується «перших Божественних Царів», які, як сказано, «спустилися знову» і керували та *наставляли* нашу П'яту Расу після останнього Потопу! Ми обговоримо цю останню заяву, з погляду історії, у наступних Відділах, але зараз ми повинні закінчити, навівши ще кілька деталей з питання про «Зміїв».

Швидкі Коментарі на Архаїчні Станци повинні закінчитися тут. Подальші роз'яснення вимагають доказів, що доставляються древніми, середньовічними та сучасними працями в яких обговорювалися ці теми. Всі подібні свідчення тепер повинні бути зібрані, зіставлені та згруповані в кращому порядку так, щоб звернути увагу читача на це багатство історичних доказів. І, позаяк значення різноманітного, дивного й образотворчого символу (так часто згадуваного) «спокусника людини», – в ортодоксальному висвітленні церквою, – ніколи не зможе бути достатньо сильно підкреслено, то нам здається розумним вичерпати зараз цю тему всіма доказами, які ми маємо, ризикуючи навіть повтореннями. Наші теологи й деякі набожні символісти незмінно розглядали Титанів і Кабірів, як нерозривно пов'язаних із грубо-забавною особистістю, названою «Дияволом», і кожний доказ, що йде врозріз із їхньою теорією, дотепер незмінно відкидався і не приймався до уваги. Тому, окультисти не повинні нічим зневажати, що може призвести до поразки цієї змови наклепу. Отже, ми пропонуємо розділити питання підняті в цих трьох останніх Віршах на кілька груп і розглянути їх ретельно та якомога повніше, наскільки дозволяє місце. Таким чином, ще кілька подробиць можуть бути додані до загального свідчення древності про догмати

[788] *«Велика Піраміда».*

[789] «Знання» («*Knowledge*»), I, стор. 243; виписки, наведені Станіленд Уек'ом, *op. cit*., 81, 82.

[790] *«Дев'ятнадцяте Століття»,* 1882, стор. 236; виписки наведені Станіленд Уек'ом, там само, стор. 82.

Окультизму та Езотеричної Доктрини, які найбільш заперечуються, – але головне буде включено в другу частину цього тому, у Відділ Символіки.

———

ЗМІЇ І ДРАКОНИ В РІЗНИХ СИМВОЛІЗМАХ

У Халдеї ім'я Дракона не писалося фонетично, але зображувалося двома монограмами, *імовірно*, означаючи, на думку сходознавців, «лускатого». «Цей опис, – зауважує досить ґрунтовно Г. Сміт, – звичайно, міг застосовуватися або до надзвичайного дракона, змія або риби». На це ми можемо додати, що в одному відношенні воно застосовано до Маккара, десятого знаку Зодіаку, цей санскритський термін позначає амфібійну тварину, котра не піддається опису і зазвичай названу крокодилом, але, насправді, означаючи щось інше. Таким чином, це є безсумнівним визнанням, що ассиріологи, в усякому разі, не знають нічого достовірного, що стосується статусу Дракона в древній Халдеї. Євреї запозичили *свій* символізм у халдеїв, але згодом вони, у свою чергу, були пограбовані християнами, що зробили з «лускатого» живу сутність і злісну силу.

Представника Драконів, «крилатих і лускатих», можна бачити в Британському Музеї. На цьому зображенні події Падіння, згідно тому ж авторитету, також є дві фігури, що сидять по обох сторонах «дерева» з піднятими руками до «яблука», тоді як за «деревом» розташований Дракон-Змій. Езотерично ці дві фігури зображують двох «халдеїв», готових до присвяти, причому Змій символізує Того Хто Присвячує; тоді як ревниві Боги, які проклинають цих трьох, представляють екзотеричне неосвічене священство. Це не дуже походить на «біблійну подію» у її буквальному значенні, як може переконатися в цьому кожен окультист!

«Великий Дракон поважає лише Зміїв Мудрості», – говорить Станца, доводячи, таким чином, правильність нашого пояснення двох фігур і «Змія».

«Змії, які знову спустилися, … які вчили й наставляли П'яту Расу». Чи здатна розсудлива людина нашого часу повірити, що під цим маються на увазі *справжні* змії? Звідси грубе припущення, – нині стало майже аксіомою серед учених, – що ті, хто в давнину писали про різних священних Драконів і Зміїв, були або марновірними, легковірними людьми або ж вони вводили в оману більш неосвічених, ніж самі вони. Але, починаючи від Гомера до більш сучасних авторів, термін цей означав щось сховане від профана.

«Грізні Боги, коли вони проявляють себе» – ті *Боги*, яких люди називають *Драконами*. І Еліаній, обговорюючи у своїй праці *«De Natura Animalium»* ці зміїні символи, робить деякі зауваження, що показують, що він прекрасно розумів природу цих найдавніших символів. Так у зв'язку з вищевказаним віршем Гомера, він досить доречно пояснює:

«Бо Дракон, хоча й будучи священним і гідним шанування, *має в сутності своїй щось ще більше від божественного єства,* про яке краще [для інших?] залишатися у невіданні»[791].

Символ «Дракона» має семерикове значення, і з цих семи значень можуть бути дані вищий і нижчий. Вищий тотожний з «Само-породженим» Логосом, індуським Аджа. Серед християнських гностиків, названих наазеніянами або шанувальниками Змія, він був Другою Особою Трійці, Сином. Його символом було сузір'я Дракона[792]. Його Сім «Зірок» суть сім зірок у руці «Альфи та Омеги» в *Апокалипсисі*. В його найбільш земному застосуванні термін цей додавався до «Мудрих» людей.

Ця частина релігійного символізму давнини дуже відсторонена та таємнича, й може залишитися незрозумілою профанові. В сучасні дні вона настільки ріже вуха християн, що, незважаючи на нашу горезвісну цивілізацію, вона навряд чи може уникнути того, щоб не бути прийнятою, як прямий наклеп на найулюбленішу з християнських догм. Подібна тема, щоб описати її як слід, вимагає пера та генія Мільтона, поетична вигадка якого нині вкоренилася в церкві, як догма одкровення.

Хіба алегорія про Дракона і його передбачуваного переможця в Небесах одержала початок лише в *Одкровенні* Св. Іоанна? Ми категорично відповідаємо – ні. «Дракон» Св. Іоанна є Нептун, символ магії Атлантиди.

Щоб довести правильність цього заперечення, ми просимо читача досліджувати символізм Змія або Дракона в його декількох аспектах.

———

СИДЕРАЛЬНІ ТА КОСМІЧНІ ГЛІФИ

Кожен астроном, – не говорячи вже про окультистів та астрологів, – знає, що говорячи приповідно, Астральне Світло, Чумацький Шлях, а також Шлях Сонця до тропіків Рака та Козерога, так само як і Цикли Сидеральний або Тропічний Роки, завжди називалися «Зміями» у містичній і алегоричній термінології Адептів.

---

[791] *Op. cit*., XI, XVII.

[792] Як доводить це *Г. Лізере* в своїй праці «*Викрита Трійця Християнства*» (*Trinitè Chrètienne Devoilèe*), Дракон, будучи поміщений між Незмінним Батьком (Полюс, нерухома точка) і змінною Матерією, передає останній ті впливи, які він отримує від першого, звідки і його ім'я – Слово.

І це як космічно, так і метафорично. Посейдон є «Дракон» – Дракон «Чоззар, названий профаном Нептуном», відповідно ж до гностиків *(Peratae)* – «Благий і Досконалий Змій», Месія наазеніян, символом якого в Небі є сузір'я Дракона.

Але ми повинні розбиратися в різних ознаках цього символу. Так Езотеризм послідовників Зороастра тотожний з Езотеризмом Таємного Вчення, і коли окультист читає у *Вендідаді* скарги, що висловлюються проти «Змія», укуси якого перетворили прекрасну вічну весну Айрьяна Ваеджо на зиму, що породжує хвороби та смерть, і, в той же час, розумове та психічне вичерпання (завмирання), – він знає, що Змій, який мається на увазі, є Північний Полюс, а також Полюс Небес[793]. Ці дві осі творять пори року відповідно куту їхнього взаємного нахилу. Ці обидві осі *перестали бути паралельними:* отже, вічна весна, Айрьяна Ваеджо «на берегах прекрасної ріки Дайтьї» зникла, і «арійські Маги повинні були переселитися в Согдіану», – так говорять екзотеричні літописи. Але Езотеричне Вчення стверджує, що полюс вийшов від екватора і, що «Країна Блаженства» Четвертої Раси, спадщина її від Третьої, стала тепер областю безплідності та нещасть. Одне це повинне було би бути незаперечним доказом великої давнини Писань зороастріян. Нео-арії післяпотопної епохи, звичайно, ледве що могли б упізнати гори, на вершинах яких їхні прабатьки зустрічалися *до* Повені й радилися із чистими «Язата» або небесними Духами Стихій, життя і їжу яких вони колись розділяли. Як доводить Екштейн:

«*Вендідад*, очевидно, вказує на велику зміну в області центральної Азії; сильні вулканічні виверження та руйнування цілого гірського ланцюга по сусідству з Ланцюгом Кара-Корум»[794].

Єгиптяни, за Євсевієм, котрий, на диво, один раз написав правду, символічно зображували Космос великим вогняним колом, з лежачим упоперек його діаметру змієм з головою яструба.

«Тут ми бачимо полюс Землі в плані екліптики та всі супровідні вогняні наслідки, що повинні виникнути від такого положення небес; коли весь Зодіак у 25 000 [непарних] років повинен був стати «червоним від сонячного палання»; і *кожен знак повинен був перебувати у вертикальному положенні до полярної області*»[795].

Меру, Оселя Богів, як уже було пояснено, містилася на Північному Полюсі, тоді як Патала, Нижня Область, як передбачалося, лежала на Півдні. Позаяк кожен символ в Езотеричній Філософії має *сім* ключів, то Меру й Патала географічно мають одне значення і зображують місцевості, тоді як астрономічно вони мають інше й означають «два полюси»; останнє значення привело до того, що в *екзотеричному* сектантстві їх часто пояснювали, як «Гора» і «Безодня», або Небеса та Пекло. Якщо ми триматимемось зараз лише астрономічного і географічного значення, то може виявитися, що древні знали топографію і природу арктичних та антарктичних областей краще, ніж хто-небудь із наших сучасних астрономів. Вони мали причини, і ґрунтовні, для найменування однієї з них «Горою», а іншої «Безоднею». Як наполовину пояснює це щойно процитований автор, Геліон і Акерон означали майже те ж саме. «Гелі-он є Сонце у своїй найвищій точці», бо Гелі-ос або Елі-ос означає «найвищий», тоді як Акерон перебуває на 32 градуса над полюсом і на 32 градуса нижче, таким чином, передбачалося, що алегорична ріка торкалася північного обрію на широті 32 градуса. Велику Опуклість, назавжди приховану від наших поглядів і, яка оточувала південний полюс, перші астрономи називали Безоднею, у той же час вони помітили, що в напрямку північного полюсу в небі постійно з'являлася над обрієм деяка окружність – вони назвали її Горою. Позаяк Меру є висока оселя Богів, то говорилося, що Боги *сходили* та *спускалися* періодично; астрономічно під цими богами малися на увазі Боги *Зодіаку*, або перехід первісного північного полюсу Землі до південного полюсу Неба.

«В ту епоху, опівдні, екліптика перебувала би паралельно з меридіаном; і частина Зодіаку спускалася б від північного полюсу до північного обрію, перетинаючи *вісім кілець змія* [вісім сидеральних років або більше 200 000 сонячних років], що було би схоже на уявні *сходи з вісьмома щаблями*, що піднімаються від землі до полюсу, тобто, престолу Юпітера. Отже, по цим сходам Боги, тобто Знаки Зодіаку, сходили і спускалися. [Сходи Якова і Янголи]… Минуло більше, ніж 400 000 років з тих пір, як Зодіак перебував по сторонах цих сходів»[796].

Це винахідливе пояснення, хоча воно й не цілком вільне від окультної єресі. Проте, воно ближче до істини, ніж багато інших пояснень, більш наукового і особливо теологічного характеру. Як сказано, християнська Трійця на самому початку була чисто астрономічною. Це було те, що змусило Рутилія сказати про тих, хто евхемеризував її: *«Judaea gens, radix stultorum»*.

Але профани й, особливо, християнські фанатики, які постійно шукають наукових підтверджень, що могли би усталити мертву букву їхніх текстів, наполягають у своєму бажанні бачити в Небесному Полюсі істинного Змія з Книги *Буття*, Сатану, ворога роду людського; тоді як, насправді, це є космічна метафора. Коли говориться, що Боги залишили Землю, це означає, що не тільки Боги, Заступники й Наставники, але також і *менші* Боги – Регенти

[793] Єгипетський символ його – змій з головою яструба.

[794] *«Revue Archéologique», –* 1885.

[795] Маккей, *«Сфінксіада»;* або *«Міфологічна Астрономія Древніх, пояснена через Відновлення Первісного Сенсу та їхніх Байок та Символів»,* стор. 42.

[796] Там само, стор. 47.

Знаків Зодіаку. Перші, як дійсні й існуючі Індивідуальності, котрі дали народження, котрі вигодували й наставили людство в ранній молодості, з'являються в кожному Писанні, у Писаннях зороастріян так само, як і в Завітах індусів. Ормазд, або Ахура Мазда, «Володар Мудрості», є синтез Амешаспентів, або Амеша Спента, «Безсмертних Благодійників»[797], «Слово» або Логос і його шість вищих аспектів у Маздеїзмі. Ці «Безсмертні Благодійники» описані в Замьяд Яшт'і, як:

«Амеша Спента, блискучі, з зіркими очима, великі, які допомагають … незламні й чисті … всі сім, одушевлені єдиним духом, мова яких єдина і, які діють як один … хто є *творці й руйнівники тварин* Ахура Мазди, їхні творці, наставники, їх охоронці та правителі».

Цих деяких рядків досить, щоб указати на двоякий і навіть троякий характер Амешаспентів, наших Дхіані-Коганів або ж «Зміїв Мудрості». Вони тотожні Ормазду (Ахура Мазді) та, в той же час, відмінні від нього. Вони також Янголи Зірок у християн – Зоряні Язата зороастріян – або сім Планет (включаючи Сонце) кожної релігії[798]. Епітет «блискучі, зіркі очі» доводить це. Такі вони на фізичному й небесному плані. На духовному ж вони є Божественні Сили Ахура Мазди, але на астральному або психічному плані, вони – «Будівельники», «Охоронці», Пітрі, або Батьки, і перші Наставники Людства.

Коли смертні стануть досить духовними, не потрібно буде намагатися *впроваджувати* в них правильне розуміння древньої Мудрості. Люди будуть *знати* тоді, що ніколи не було ще жодного великого світового Реформатора, чиє ім'я перейшло в наше покоління, що *(a)* не був би безпосередньою еманацією Логосу (під яким би ім'ям ми не знали його), тобто, не був би втіленням *єства* одного з «Семи», «Божественних Духів», які семерикові; і *(b,)* який не з'являвся б раніше у минулих Циклах. Тоді вони визнають причину, що породжує деякі столітні загадки, як в історії, так і в хронології; наприклад, причину, чому *вони не можуть* встановити достовірного часу для появи Зороастра, якого ми знаходимо помноженим у дванадцяти та чотирнадцяти особистостях у *Дабістані;* чому індивідуальності й число Ріши та Ману так змішані; чому Крішна й Будда говорять про себе, як про втілення; причому Крішна ототожнює себе з Ріши Нараяною, а Готама дає цілий ряд своїх попередніх втілень; і чому перший, особливо, будучи *«найбільш вишнім Брахмо»,* все-таки називається Аншаншаватара – «частина частини» тільки Вишнього на Землі; нарешті, чому Осіріс є Великий Бог і, в той же час, «Цар на Землі», який знову з'являється в Тот'і Гермесі; і чому Ісус (єврейською Ієшуа) з Назарета впізнаний кабалістично в Ієшуа, сині Навина, так само як і в інших особистостях. Таємне Вчення пояснює все це, говорячи, що кожен з них, так само як багато хто інших, з'явилися першими на Землі, як одна із Семи Сил Логосу, індивідуалізована у вигляді Бога або Янгола (Вісника); потім, змішавшись із Матерією, вони знову з'явилися, по черзі, як великі Мудреці й Наставники, які «повчали» П'яту Расу після того, як вони напутили дві попередні Раси, і були Правителями під час Божественних Династій та, нарешті, пожертвували собою, щоб знову народжуватися серед різних обставин на благо Людства в певні критичні періоди, доти, доки у своїх останніх втіленнях вони, істинно, не стануть тільки «частинами частини» на Землі, хоча *фактично* Єдиним Найвищим у Природі.

Це є метафізика Теогонії. Тепер, кожна «Міць» серед Семи, позаяк вона індивідуалізувалася, має у своєму піклуванні один із елементів утвору і керує ним[799], звідси стільки знамень у кожному символі. І символи, якщо тільки вони не пояснені, згідно езотеричним методам, зазвичай ведуть до безвихідної плутанини.

Чи потребує західний кабаліст, котрий зазвичай є супротивником східного окультиста, доказу? Нехай він відкриє *«Історію Магії»*[800] Еліфаса Леві й ретельно досліджує її «Великий Кабалістичний Символ» із *Зохара*. Він знайде там зображення розвитку «переплетених трикутників», *біла* людина нагорі, а внизу *чорна* жінка у зворотному положенні, головою вниз, причому ноги її проходять під протягненими руками чоловічої фігури і виходять з-за його плечей, тоді як п'ясті рук їх з'єднуються, утворюючи кут на кожній стороні. Еліфас Леві в цьому символі бачить Бога та Природу; або Бога, «Світло», відображене назад у Природі та Матерії, «Пітьмі». Кабалістично і символічно він правий, але лише оскільки це стосується емблематичної космогонії. Але символ цей не був винайдений ні ним, ні кабалістами. За переказом та історією, ці дві фігури з білого й чорного каменю існували в храмах Єгипту з незапам'ятних часів, – ще з часу Царя Камбиза, котрий особисто бачив їх. Тому, символ цей повинен був існувати вже близько 2500 років тому. Це найменше, бо Камбиз, що був сином Великого Кира, успадковував від свого батька у 529 році до Р. Хр. Ці фігури були двома Кабірами, що зображують *протилежні полюси*. Геродот[801] повідомляє наступні покоління, що коли Камбиз увійшов у Храм Кабіримів, він вибухнув безугавним сміхом, побачивши те, що він прийняв за прямостоячу людину, – чоловіка й жінку, що стояла перед ним на голові. Однак це були полюси, символ яких повинен був зафіксувати «перехід первісного

[797] Д-р Гейгер перекладає це, як «Блаженні Безсмертні», але перший переклад правильніший.

[798] Ці «сім» стали «вісьмома», Огдоад'ом, пізніших *матеріалістичних* релігій, причому сьомий або вищий «принцип» вже не розглядався як всепроникний Дух, Синтез, але став антропоморфічним числом або додатковою одиницею.

[799] Ці елементи суть наступні: космічні, земні, мінеральні, тварини, водні та, нарешті, людські – в їх фізичних, духовних і психічних аспектах.

[800] Стор. 53.

[801] *«Thalia»,* LXXVII.

північного полюсу землі до південного полюсу Неба», як зрозумів це Маккей[802]. Але вони також зображували *переміщення* полюсів у зворотну сторону, через великий нахил осі, наслідком чого щораз був зсув океанів, затоплення полярних країн і послідовний підйом нових материків в екваторіальних областях і *vice versa*. Ці Кабірими й були Богами «Потопу».

Це в значній мірі може допомогти нам знайти ключ до гаданої плутанини серед кількості імен та титулів, що даються тим самим Богам і категоріям Богів.

Спочатку цього сторіччя Фабер указав на тотожність Корібантів, Куратів, Діоскурів, Анактів, *Dii Magni, Idei Dactyli*, Ларів, Пенатів, Манесів[803], Титанів і Алетів з Кабірами. Ми ж показали, що останні були тими ж, що й Ману, Ріши й наші Дхіані-Когани, котрі втілювалися серед Обраних у Третій і Четвертій Расі. Таким чином, тоді як у Теогонії Кабіри – Титани були сімома Великими Богами, астрономічно й космічно титани називалися атлантами, можливо, тому, як говорить Фабер, що вони були пов'язані з *at-al-as*, «божественним сонцем», і з *tit* «потопом». Але якщо це вірно, то воно є лише екзотеричним тлумаченням. Езотерично ж сенс їхніх символів залежить від ужитого найменування або титулу. Сім таємничих, грізних великих Богів – Діоскури[804], божества, оточені пітьмою Окультної Природи – стають *Idei Dactyli,* або довершеними «Перстами», серед Адептів-цілителів за допомогою металів. Справжню етимологію імені Лари, яке нині означає «Примари», потрібно шукати в етруському слові *lars*, «провідник», «водій». Санхуніафон перекладає слово Алети, як «вогнепоклонники», Фабер же думає, що воно походить від *al-orit*, «Бог Вогню». Обоє вони праві, бо в обох випадках це є натяк на Сонце, «Найвищого» Бога, у напрямку якого «тяжіють» Планетарні Боги (астрономічно й алегорично) і, якому вони поклоняються. Як Лари, вони, воістину, Сонячні Божества, хоча етимологія Фабера, за якою «Лар є скорочення слова Ел-Ар, що означає сонячне божество»[805], не дуже точна. Вони є Лари – Провідники й Водії людей. Як Алети, вони були сімома Планетами – астрономічно; і, як Лари, Регенти цих Планет, наші Заступники й Правителі – містично. Для цілей екзотеричного або фалічного культу, а також космічно вони були Кабірами, атрибути й двоякі властивості яких були позначені назвами храмів, до яких вони відповідно належали, а також і іменами їхніх жерців. Всі вони, однак, належали до семерикових, творчих і надихаючих груп Дхіані-Коганів.

Сабеяни, які поклонялися «Регентам Семи Планет», точно так само як індуси поклоняються своїм Ріши, вважали Сетх'а і його сина Гермеса (Енох або Енос) найвищим серед Планетарних Богів. Сетх (Сіф) і Енос були запозичені євреями від сабеян і потім перекручені ними (екзотерично); але істина про них може бути знайдена в Книзі *Буття*[806]. Сетх є «Прабатьком» тих ранніх людей Третьої Раси, в яких втілилися Планетарні Янголи; сам він був Дхіан-Коган і належав до надихаючих Богів, і Енос (*Hanoch* або *Enoch*), або Гермес, був, як сказано, його сином – Енос було ім'ям збірним для всіх ранніх «Ясновидців» *(Enoïchion).* Звідси відбувся й культ. Арабський письменник Союті говорить, що найраніші записи згадують про Сетх'а або Сет'а, як про засновника Сабеїзму, і, що піраміди, які зображували планетарну систему, розглядалися, як місце гробниці Сетх'а та Ідріса (Гермеса або Еноха)[807], що сюди стікалися сабеяни на поклоніння, причому вони співали молитви *сім разів* на день, *розвернувшись до Півночі* (Гори Меру, Каф, Олімпу й т.д.)[808]. Абд Аллатиф також повідомляє нам кілька цікавих речей про сабеян та їхні книги. Те ж говорить і Еддин Ахмед Бен-Яхуа, котрий писав на 200 років пізніше. І тоді як останній стверджує, що «кожна піраміда була присвячена певній *зірці*» (вірніше *Правителеві* Зірки), Абд Аллатиф запевняє нас, що він читав у древніх книгах сабеян, що «одна піраміда була гробницею Агафодемона, інша ж – Гермеса»[809]:

---

[802] Який додає, що «єгиптяни зображували кути полюсів різними способами. У науковій праці Перрі «*View of the Levant*» є фігура, що зображає *південний полюс* Землі в сузір'ї *Ліри*, в якому полюси зображені, як два *прямих жезла*, що закінчуються вгорі яструбиними крилами, щоб відрізнити північ від півдня. Але символи полюсів ... іноді представлені у вигляді змій з яструбиними головами, щоб відрізнити північний кінець від південного». (*Op. cit*., стор. 41).

[803] Фабер і єпископ Кумберлендський бачать в них усі пізніші язичницькі уособлення, пов'язані з «Ковчегом Ноя і ... саме нікого іншого як патріарха (Ноя) і його сім'ї (!)», як стверджує це Фабер у своєму творі «*Кабіри*» (т. I, 136), бо, як кажуть нам, доволі ймовірно, що після Потопу, благочестиві нащадки Ноя для увічнення цієї події встановили релігійне свято, яке пізніше було перекручене їх *нечестивим* потомством, яке зробило з «Ноя і його сім'ї» демонів або божественних-героїв; і, «нарешті, безсоромна непристойність узурпувала ім'я і весь образ релігії» (там само, I, стор. 10). Воістину, подібна заява тотожна спробі погасити людську здатність мислення і не тільки в давнину, але навіть і в сучасних поколіннях. Перекиньте твердження і після слів – «Ной і його сім'я» поясніть, що те, що малося на увазі, є просто єврейський виклад Самофракійських містерій Сатурна або Кроноса – Сідика і його синів, і тоді ми зможемо сказати *Амінь*.

[804] Серед греків у пізніший час вони були обмежені лише Кастором і Поллуксом. Але в дні Лемурії, Діоскури, «Яйце-народжені», були Сімома Дхіані-Коганами (Агнішватта-Кумара), котрі втілилися в Сім Обраних у Третій Расі.

[805] *Op. cit*., т. I, 133.

[806] Климент Олександрійський визнавав астрономічне значення розділів XXV (*et seg*.) Книги Виходу. Він каже, що за Вченням Мойсея, сім Планет допомагають у зародженні земних речей. Два херувима, котрі стоять по обидва боки Тетраграматона, зображують Велику й Малу Ведмедицю.

[807] *Vyse, «Operations»* й ін., II, 258.

[808] *Palgrave*, II. 264.

[809] *Vyse. ibid.,* II. 342.

«Агафодемон був ніким іншим, як Сетх'ом і на думку деяких письменників, Гермес був його сином»,

так стверджує Станіленд Уек у своїй праці *«Велика Піраміда»*[810].

Таким чином, тоді як у Самофракії та у найдавніших єгипетських храмах Кабіри були великими Космічними Богами – Сімома й *Сорока-Дев'ятьма* Священними Вогнями, – у грецьких храмах культ їх став, у більшості випадків, фалічним і тому, непристойним в очах профанів. В останньому випадку, їх було троє й четверо або сім – чоловічий і жіночий принцип – єгипетський хрест *(crux ansata).* Цей розподіл показує, чому деякі письменники – класики стверджували, що їх було всього троє, тоді як інші називали чотирьох. Вони були *Axieros* (у його жіночому аспекті Деметра); *Axiokersa* (Персефона)[811]; *Axiokersos* (Плутон або Гадес); і *Кадмос*, або *Касмілос* (Гермес – але не Гермес ітифалічний, що згадується Геродотом[812], а «той, приналежний до священної легенди», і пояснення цьому давалося лише під час Самофракійських Містерій). Це ототожнення, що на думку Схоліаста, який писав про Аполлонія Родоського[813], відбулося внаслідок необережності Мнасея, насправді ж, зовсім не є ототожненням, бо одні лише імена не багато що можуть відкрити[814]. Інші ж стверджували, будучи зі своєї сторони настільки ж правими, що існують лише два Кабіра. Цими Кабірами езотерично були два Діоскура – Кастор і Поллукс , екзотерично Юпітер і Вакх. Ці двоє уособлювали земні полюси геодезично; земний полюс і небесний – астрономічно, а також фізичну і духовну людину. Сказання про Семела і Юпітера, й народження Вакха, *Bimater* (який має двох матерів), з усіма обставинами, що стосуються цього, слід прочитати езотерично, щоб зрозуміти алегорію. Ролі, які в багатьох викладах при цій події грали Вогонь, Вода і Земля тощо, покажуть, як «Батько Богів» і «веселий Бог Вина» уособлювали собою й два земних полюси. Телуричні, металоїдні, магнетичні, електричні й вогняні елементи, всі вони є численними натяками і вказівками на космічний та астрономічний характер делювіальної трагедії. В астрономії полюси дійсно є «небесним виміром»; і такими ж є, як це буде показано, Кабіри-Діоскури, також і Кабіри-Титани, яким Діодор приписує «винахід Вогню»[815] і мистецтво обробки заліза. Крім того, Павзаній[816] доводить, що первісним кабіричним божеством був Прометей.

Але той факт, що астрономічно Титани-Кабірими були також Виробниками й Регуляторами Пір Року, а космічно великими Вулканічними Енергіями – Богами, котрі керують усіма металами й земними роботами, – не перешкоджає їм бути, у своїх первісних божественних образах, благодійними Істотами, які, будучи символізовані в Прометеї, принесли світло світу і обдарували людство інтелектом та розумом. У кожній Теогонії вони є переважно – особливо в індуській – Священними, Божественними Вогнями, Трьома, Сімома або Сорока дев'ятьма, відповідно до вимоги алегорії. Самі імена їх доводять це, бо в Індії вони суть Агні-Путра, або Сини Вогню, а в Греції та інших країнах – вони Генії Вогню під численними іменами. Уелькер, Морі й, нарешті, Дешарм показують, що ім'я *Kabeiros* означає «потужний завдяки Вогню», від грецького слова χαίω, «горіти». Семітичне слово *Кабірим* містить ідею про «могутнього, всесильного й великого», що відповідає грецьким μεγάλοι, δυνατοι, але останні є пізнішими епітетами. Боги ці шанувалися по всьому світі, й початок їхній губиться у ночі часів. Проте, де б не молили до них, чи у Фрігії, у Фінікії, Троаді, у Фракії, Єгипті, Лемносі або Сицилії, культ їх завжди був пов'язаний з Вогнем, храми їхні завжди будувалися в найбільш вулканічних місцевостях, і в екзотеричному культі вони належали до Хтонічних Божеств, і тому, християнство зробило з них Пекельних Богів.

Вони воістину «великі, благодійні й могутні Боги», як називає їх Кассій Гермонт[817]. У Фівах Кабірими Кор і Деметра мали присвячене їм святилище[818], а в Мемфісі Кабірам належав храм настільки священний, що ніхто, крім жерців, не допускався в його таємні межі[819]. Але, у той же час, ми не повинні випустити з уваги того факту, що ім'я Кабірим було ім'ям збірним; що Кабіри, ці могутні Боги, одночасно й смертні, належали до чоловічої і жіночої статі, а також мали земні, небесні й космічні аспекти; і тоді як у своїй пізнішій якості правителів сидеральних і земних сил, що було чисто геологічним феноменом (як це розглядається зараз), котрий був

---

[810] Стор. 57.

[811] Теорія Маккея, саморобного адепта з Норвіча, в його «*Міфологічній Астрономії*» цікава – однак, можливо, і не така далека від істини. Він каже, що Кабіри, названі *Axieros* або *Axiokersa*, (*a*) отримали свої імена від *kab* або *cab*, що означає «міра», і від «*urim*», або «Небеса» – і, таким чином, Кабірим є «вимір небес»; і (*b*), що їх відмінні імена означають *принцип зародження* і відносяться до тої та іншої статі. Бо «слово *sex* спочатку було *ax*, яке ... в наш час перетворилося на *sex*, [і він відсилає читача до «*Encyclopaedia Londiniensis*», до слова« *aspiration*»]. Тепер, якщо ми додамо придиховий звук до слова *Axieros*, то воно стане *Sax* або *Sexieros*; а інший полюс буде *Sexiokersa*. Таким чином, два полюси стануть батьками інших сил в Природі – вони будуть *Батьками* інших сил; тому і наймогутнішими Богами». (*Op. cit.,* стор. 39).

[812] II, 51.

[813] I, 9-17.

[814] Дешарм, *«Міфологія Античної Греції»,* стор. 270.

[815] Слово *guebra* походить від Кабіри *(Gabiri)* і має на увазі древніх персидських вогнепоклонників або Парсіїв. Кабіри стали Габіри, а потім це залишилося, як прізвисько зороастріян у Персії. (Див. *Hyde, «De Religione Persarum»,* стор. 29).

[816] I, IX, 721.

[817] Див. *Macrob., «Sat»,* I. 111 c, 4, стор. 376.

[818] Павзаній, IX, 22; 5.

[819] Геродот, III, 37.

символізований в особі цих правителів, вони були також від початку часів, Правителями Людства, коли, втілившись як Царі «Божественних Династій», вони дали перший імпульс цивілізації і спрямували розум, яким вони обдарували людство, до винаходів і вдосконалень усіх мистецтв і наук. Таким чином, Кабіри, як сказано, з'являлися як благодійники людей і, як такі, вони жили протягом століть у пам'яті народів. Цим Кабірам, або Титанам, приписаний винахід букв, (Дева-нагарі або алфавіт і мова Богів), законів і судочинства, архітектури, так само як і різних, так званих, магічних прийомів і цілющого застосування трав. Гермес, Орфей, Кадмій, Асклепій – всі ці Напівбоги та Герої, яким приписується відкриття наук людям, і в яких Бріан, Фабер, єпископ Кумберлендський і багато інших християнських письменників – занадто фанатичних для простої істини – хотіли би змусити майбутнє покоління бачити лише язичницькі копії одного єдиного прообразу, названого Ноєм, – всі вони є іменами збірними.

Саме Кабірам приписують відкриття великого дарунку агрикультури через *виробництво* жита або пшениці. Що колись зробила в Єгипті Кабіра Ісіда-Осіріс, яка жила там, те в Сицилії, за переказом, виконала Церера; всі вони належать до однієї категорії. Та обставина, що змії завжди були емблемами мудрості й обережності, показана в Кадуцеї Меркурія, котрий єдиний із Тотом, Богом Мудрості, Гермесом та ін. Але лише в нечистій уяві непосвячених символістів два змія обвитих навколо жезла, стають фалічними символами Юпітера й інших Богів, котрі перетворювалися на зміїв з метою приваблювання Богинь. Змій завжди був символом Адепта і його безсмертних сил та божественного знання. Меркурій, у своєму психо-пишному аспекті, який вів і спрямовував своїм Кадуцеєм душі мертвих у Гадес і, навіть з його допомогою відновлював їх до життя, є проста й дуже прозора алегорія. Вона вказує на двояку міць Таємної Мудрості: білу й чорну Магію. Вона показує, як ця уособлена Мудрість направляє після смерті та виявляє силу повертати до життя те, що мертве, – метафора ця досить глибока, якщо тільки задуматися над її змістом. Всі народи стародавності, за одним виключенням, поважали цей символ; таким виключенням є християни, які вирішили забути «мідного змія» Мойсея, і навіть визнання самим Ісусом повного значення великої мудрості й обережності «змія»: «будьте *мудрі*, як змії та лагідні, мов голуби». Китайці, одна з найбільш древніх народностей нашої П'ятої Раси, зробили зі змія емблему своїх Імператорів, які є, таким чином, виродженими спадкоємцями «Зміїв» або Присвячених, які правили ранніми расами П'ятого Людства. Трон Імператора називається «Місцеперебуванням Дракона», і його одяг вишитий зображеннями драконів. Афоризми в найдавніших книгах Китаю, крім того, ясно говорять, що Дракон є людська, хоча й *божественна* Істота. Говорячи про «Жовтого Дракона», як про очільника інших, Дуань-ін-ту говорить:

«Мудрість Його і чеснота невимірні ... він проходить самотнім і не живе в збіговиськах (він аскет)... Він мандрує в місцях диких за межами Небес. Він приходить і йде, виконуючи указ (Карма); у належні часи, якщо існує досконалість, вона виявляється, якщо ні, він залишається (невидимим)».

Лю-лан стверджує, що Конфуцій говорив:

«Дракон живиться чистою (водою) [Мудрості] і бавиться в прозорій (воді) [Життя][820].

———

НАШІ БОЖЕСТВЕННІ НАСТАВНИКИ

Так, Атлантида і Флегійський острів не є єдиними записами залишеними від Потопу. Китай теж має свої перекази та сказання про острів або материк названий ними Ma-li-ga-si-ma, але, який Кемфер і Фабер, внаслідок своїх власних таємничих фонетичних причин, пишуть, як «Maurigasima». Кемфер у своїй праці *«Японія»*[821] наводить цей переказ: Острів, внаслідок беззаконня своїх велетнів, опускається на дно океану, і цар Пеіру-ун, китайський Ной, один лише рятується зі своєю родиною, завдяки попередженню Богів через двох ідолів. Саме цей благочестивий цар і його нащадки населили Китай. Китайські перекази говорять про Божественні Династії Царів так само часто, як і перекази всіх інших народів.

У той же час, не існує жодного древнього фрагмента, що не вказував би на вірування в різноманітну й навіть багатородову еволюцію людських істот – духовну, психічну, розумову й фізичну – саме так, як це описано в цій праці. Тепер ми розглянемо деякі з цих тверджень.

Наші раси – всі вони свідчать про те саме – походять від Божественних Рас, яким би ім'ям останні не називалися. Чи маємо ми справу з індуськими Ріши, або Пітрі; з китайськими Чин-нан і Чжан-гі – їх «Божественною Людиною», і Напівбогами з Дінгир і Мул-ліл аккадійців – Творчим Богом, і «Богами Царства Тіней»; з єгипетськими Ісіда-Осіріс і Тотом; з єврейськими Елохімами; або з Манко-Капак і його перуанським потомством – сказання скрізь залишається незмінним. Кожна народність має *сім* або *десять* Ріши-Ману і Праджапаті; сім і десять Кі-і; або *десять* і *сім Амешаспентів*[822] (шість екзотерично); десять і сім халдейських

[820] Наведено в праці Гульда *«Міфологічні Чудовиська»,* стор. 399.

[821] Додаток *(Appendix),* стор. 13; виписки наведені Фабером *«Кабіри»,* II стор. 289-291.

[822] Амешаспентів шість, – якщо виключити Ормазда, їх Очільника й Логос. Але в Таємній Доктрині він є сьомий і Вищій, так само як і Пта є сьомий Кабір серед Кабірів.

Аннедоті; десять і сім Сефіротів і т.д. Всі вони походять від первісних Дхіані-Коганів Езотеричної Доктрини або ж від «Будівельників», згаданих у Станцах першого тому. Від Ману, Тот-Гермеса, Оанн-Дагона та Ідріс-Еноха до Панодора Платона – всі вони говорять нам про сім Божественних Династій, про сім підрозділів Землі, як у Лемурії, так і в Атлантиді; про сім первісних і двояких Богів, які спускаються зі своєї небесної оселі[823] й царюють на Землі, учачи людство астрономії, архітектурі та всім іншим наукам, що дійшли до нас. Ці Істоти спочатку з'являються як Боги та Творці; потім вони вливаються в людину, яка народжується, щоб з'явитися, нарешті, як «Божественні Царі й Правителі». Але цей факт поступово був забутий. Як указує *Basnage*, самі єгиптяни визнавали, що наука стала процвітати в їхній країні тільки із часу Ісіди-Осіріса, яких вони продовжували шанувати, як Богів, «хоча вони з'явилися як царі в людській формі». І він додає про Божественного Андрогіна:

«Говорять, що цей цар [Ісіда-Осіріс] побудував міста в Єгипті, зупинив повінь Нілу; винайшов агрикультуру, вживання винограду, музику, астрономію і геометрію».

Коли Абул Феда говорить у своїй *«Historia Anteïslamitica»*[824] , що «мова сабеян» була встановлена Сетх'ом та Ідрісом (Енохом) – він має на увазі під цим астрономію. В *«Melelwa Nahil»*[825] Гермес названий учнем Агафодемона. В іншому ж викладі[826] Агафодемон згадується як «Цар Єгипту». *«Celepas Geraldinus»* дає нам кілька цікавих переказів про Еноха, названого «Божественним Велетнем». У своїй *«Книзі про Різні Найменування Нілу»* історик Ахмед Бен Юзуф Елтіфас повідомляє нас про вірування серед семітських арабів, що Сетх, який пізніше став єгипетським Тифоном, Сетом, був одним із Семи Янголів або Патріархів у *Біблії;* потім він став смертним і сином Адама, після чого він передав дарунок пророцтва й науку астрономії Іареду, котрий, у свою чергу, передав це своєму синові Еноху. Але Енох *(Idris),* «автор тридцяти книг», був «сабеянином за походженням» – тобто належав до Саба, «Воїнства»:

«Встановивши ритуали й служіння примітивного культу, він відправився на Схід, де він побудував сто сорок міст, з яких Едесса було найменш значним, потім повернувся в Єгипет, де він став Царем»[827].

Таким чином, він ототожнений з Гермесом. Але існували п'ять Гермесів – або, вірніше, один, котрий з'явився, як деякі Ману й Ріши, у декількох різних особистостях. В *«Burham i Kati»* він згаданий як Хормиг, теж одне з імен планети Меркурія або Будхі; і день середа був присвячений як Гермесу, так і Тоту[828]. Гермес східного переказу був предметом культу серед *Phineatae*, і говориться, що після смерті Аргуса він утік у Єгипет і цивілізував його під ім'ям Тота[829]. Але в кожному із цих образів йому завжди приписується пробудження всіх наук з їхнього *латентного стану в активну міць*, тобто він був першим, хто виклав Магію Єгиптові й Греції ще до епохи Великої Греції і, коли греки не були навіть еллінами.

Не тільки Геродот, «батько історії», говорить нам про чудові Династії Богів, що передували правлінню смертних, спадкоємцями яких були Напівбоги, Герої і, нарешті, люди, але цілий ряд класичних авторів підтримує його в цьому. Діодор, Ератосфен, Платон, Манефо й ін., повторюють те ж сказання й ніколи не змінюють даний порядок.

Як доводить це Крейцер:

«Воістину, із зоряних сфер, де живуть боги світла, сходить мудрість на нижчі сфери… У системі древніх жерців [Ієрофантів та Адептів] всі речі без винятку, Боги, Генії, Душі [Манес], весь світ спільно розвиваються в просторі й тривалості. Піраміда може бути розглянута, як символ цієї величної ієрархії духів»[830].

Саме сучасні історики – французькі академіки, головним чином, подібні Ренану, – вжили більше зусиль, щоб сховати істину шляхом замовчування про древні аннали Божественних Царів, ніж це сумісно з суворою чесністю. Але Ренан не міг бути більш антагоністичним до визнання цього неприємного йому факту, ніж Ератосфен (260 р. до Р. Хр.), і проте, останній був змушений визнати цю істину. За це великий астроном 2000 років пізніше піддався великому презирству з боку своїх колег. Для них Манефо стає «марновірним жерцем, породженим і вихованим у середовищі інших брехливих священнослужителів Геліополісу». Як справедливо зауважує демонолог де Мирвілль:

«Всі ці історики й священнослужителі, настільки *правдиві*, коли вони повторюють історію про *людських* царів і людей, раптово стають *надзвичайно підозріливи,* як тільки вони доходять *до їхніх богів*».

---

[823] У *Пуранах* вона ототожнена зі Швета-Двіпа, оселею Вішну або Брахми на горі Меру.

[824] Едв. Флейшер, стор. 16.

[825] Манускрипт 47, в *«Nic. Cat.».*

[826] Манускрипт 785, *«Uri's Cat.»;* цитується полковником *Vyse, «Operations at the Pyramids of Gizeh»,* II, 364. Див. *«Велика Піраміда»,* стор. 94, Станіленда Уека.

[827] Де Мирвілль, *«Пневматологія»,* III, 29.

[828] Станіленд Уек, там само, стор. 96.

[829] Там само, стор. 97.

[830] *«Égypte»,* IV, 441, де Мирвілль, *op. cit.,* III, 41.

Але існує синхронічна таблиця з Абідосу, яка, завдяки генієві Шампольоніна, виправдала тепер віру жерців Єгипту (особливо Манефо) і Птоломея. У Туринському папірусі, найчудовішому з усіх, за словами єгиптолога де Руже:

«Шампольоніон, вражений здивуванням, переконався, що він мав перед очима те, що залишилося від списку Династій, котрий охоплює міфічні часи, найвіддаленіші, тобто *Царства Богів і Героїв*… З перших же слів цього цікавого папірусу ми змушені прийти до переконання, що навіть у такій глибокій древності, як епоха Рамзеса, ці міфічні й героїчні перекази були в точності такими, як передав їх нам Манефо; ми бачимо діючими в них, як Царів Єгипту, Богів Себа, Осіріса, Сета, Гора, Тот-Гермеса і Богиню Ма, причому довгий період століть приділений царюванню кожного з них»[831].

Ці синхронічні таблиці, крім того факту, що вони були перекручені Євсевієм з нечесною метою, ніколи не переступали за межі часу Манефо. Хронологія Божественних Царів і Династій, подібно хронології віку людства, завжди перебувала в руках жерців і зберігалася в таємниці від неосвічених мас.

Так, хоча Африка, як материк, говорять нам, з'явилася раніше Європи, проте, вона піднялася після Лемурії й навіть ранньої Атлантиди. Вся область, займана зараз Єгиптом і пустелями, була колись покрита морем. Це стало відомо, по-перше, завдяки Геродоту, Страбону, Плінію та іншим і, по-друге, завдяки геології. Абіссінія була колись островом, а Дельта була першою країною, зайнятою піонерами-емігрантами, які прийшли зі своїми Богами з північного сходу.

Коли було це? Історія не дає відповіді на це питання. На щастя, ми маємо Дендерський Зодіак, планісферу на стелі одного з найдавніших єгипетських храмів, на якій відбитий цей факт. Цей Зодіак, з його таємничими трьома Дівами між сузір'ями Лева й Терезів, знайшов свого Едіпа, щоб розгадати його знаки й виправдати правдивість тих жерців, які передали Геродоту, що Присвячені вчили, *(a)* що полюси Землі й Екліптики раніше збігалися й *(b)* що, навіть із часу початку перших їхніх записів Зодіаку, полюси вже три рази перебували в площині екліптики.

Bailly (Байї) не міг знайти слів, щоб висловити свій подив побачивши таку *тотожність* у всіх подібних переказах про Божественні Раси, і вигукує:

«Нарешті, що означають всі ці царювання індуських Девів і [перських] Пері; або ті царювання, про які оповідають китайські легенди; ті Тянь-хуан, або ж Царі Неба, цілком відмінні від Ді-хуан, або ж Царів на Землі, і Жен-хуан, Царів-людей, – відмінності, що перебувають у повній згоді з тими, які встановлюються греками і єгиптянами при перерахуванні ними своїх Династій Богів, Напівбогів і Смертних»[832].

Як говорить Панодор:

«Так, протягом цих тисячоріч [до Потопу] тривало *Царство Семи Богів*, які правлять світом. Саме під час цього періоду ці благодійники людства *спускалися* на Землю і вчили людей обчислювати хід сонця й місяця за дванадцятьма знаками Екліптики»[833].

Близько п'ятисот років до цієї ери жерці Єгипту показували Геродоту статуї їхніх людських Царів і Понтифів-Піроміс (Архи-пророків або Мага-Коганів храмів), *породжених один від одного* без участі жінки, – які царювали до Менеса, їх першого *людського* Царя. Ці статуї, говорить він, були величезними колосами з дерева, числом триста сорок п'ять, з *яких кожен мав своє ім'я, історію та аннали*. Вони також запевняли Геродота, – якщо тільки найбільш правдивий серед істориків, «батько історії», не буде нині обвинувачений у вигадництві байок, *саме в цьому випадку*, – що ніколи жоден історик не зможе ні зрозуміти, ні написати історію цих надлюдських Царів, якщо тільки він не досліджує й не вивчить історію *трьох* Династій, що передували людській, – саме Династій Богів, Напівбогів і Героїв, або Велетнів[834]. Ці «Три» Династії є Трьома Расами.

Перекладаючи на мову Езотеричної Доктрини, ці три Династії виявляться також Династіями Девів, Кімпуруша, Данавів і Дайтьїв, – інакше кажучи, Богів, Небесних Духів і Велетнів, або Титанів. «Щасливі ті, хто народжується навіть зі стану Богів, як люди в Бгарата-Варші!» – викликують самі втілені Боги під час Третьої Корінної Раси. Бгарата зазвичай означає Індію, але, у цьому випадку, вона символізує Обрану Країну того часу, що вважалася кращою серед підрозділів Джамбу-Двіпа, бо вона була країною переважно діючих (духовних) праць; країною Присвяти і Божественного Знання[835].

---

[831] *«Annales de Philosophie Chrétienne»,* XXXII, 442; див. де Мирвілль *«Пневматологія»,* III, 18.

[832] *«Історія Древньої Астрономії»;* див. де Мирвілль, *op. cit., ibid*., стор. 15.

[833] Де Мирвілль, там само, стор. 41.

[834] Там само, стор. 16-17.

[835] У *Вішну Пурані*, при уважному читанні, можна знайти багато підтверджень того ж самого (Книга II, розд. III, IV *et seq.*). Царства Богів, нижчих Богів та Людей, всі вони перераховані в описах семи островів, семи морів, семи гір тощо, керованих Царями. Стверджується, що кожен Цар має сім синів, натяк на сім суб-рас. Достатньо одного прикладу. Цар Куша-Двіпа мав *сім* синів … «за іменами яких були названі сім областей або Варша цього острова… *Там живуть люди разом із Дайтьями і Данавами, так само як і з Духами Небес (Гандхарви, Якша, Кімпуруша і т.д.) та Богами»*. (Переклад Вілсона, II, 195). Мається лише одне виключення, саме у випадку Царя Пріяврата, сина першого Ману Сваямбгува, – котрий мав *десять* синів.

Хто ж не визнає, що Крейцер володів великою силою інтуїції, якщо, будучи майже не знайомим з індуськими, арійськими філософіями, доволі мало відомими в його час, він писав, що:

«Ми, сучасні європейці, дивуємося, коли чуємо розмови про Духів Сонця й Місяця тощо. Але ми повторюємо ще раз, що *природний здоровий глузд і чесні* судження древніх народів, загалом далекі нашим *цілком матеріалістичним* уявленням механіки та фізичних наук ... не могли бачити в зірках і планетах лише тільки маси світла або непрозорих тіл, що кружно рухаються в небесному просторі й лише відповідно до законів тяжіння та відштовхування; вони бачили в них *живі* тіла, *одушевлені* духами, і «не бачили цих духів у всіх царствах природи»… *Ця доктрина про духів, настільки послідовна і узгоджена з природою,* з якої вона відбулася, становила величне і єдине уявлення, в якому аспекти фізичний, моральний і політичний переплiталися між собою»[836].

Лише подібне уявлення може привести людину до правильного висновку про своє походження та ґенезу усього сущого у Всесвіті – Небесного і Земного, між якими вона є живою ланкою. Без такої психологічної ланки та усвідомлення її наявності неможливий прогрес жодної науки, і область знання повинна буде обмежитися аналізом лише фізичної матерії.

Окультисти вірять у «духів», бо вони *відчувають,* – а деякі бачать – себе оточеними ними з усіх боків[837]. Матеріалісти не вірять. Вони живуть на цій Землі подібно деяким тваринам у світі комах і навіть риб, які живуть оточені міріадами істот їхнього власного виду, не бачачи, навіть не відчуваючи їх[838].

Платон є першим мудрецем серед класичних письменників, котрий говорить докладно про Божественні Династії. Він розташовує їх на великому Материку, названому ним Атлантидою. Також і Байї був ні першим, ні останнім віруючим у це. Він був випереджений і передбачений у своїй теорії о. Кірхером, ученим єзуїтом, котрий у своїй праці *«Œdipus Ægyptiacus»* пише:

«Зізнаюся, що довгий час я розглядав усі ці [Династії і Атлантиду] як прості байки *(meras nugas)* до дня, коли, краще ознайомившись зі східними мовами, я переконався, що всі ці легенди, зрештою, повинні бути лише розвитком великої істини»[839].

Теопомпій у своєму *«Meropis»,* як доводить це де Ружемонт, вкладає у вуста жерців Фрігії та Малої Азії ті ж самі слова, що були вимовлені жерцями Саїса, коли вони відкрили Солону історію й долю Атлантиди. За описом Теопомпія, Атлантида представляла собою один Материк невизначеного розміру, що містив дві країни, населені двома расами – расою войовничою і расою набожною та схильною до споглядання[840], – які Теопомпій символізує двома містами[841]. Місто «Благочестя» *постійно відвідувалося Богами;* місто «войовниче» було населене різними істотами, *невразливими* для заліза, які могли бути смертельно поранені лише за допомогою каменю або дерева[842].

Але з них троє – Медха, Агнібаху та Путра (там само, II, 101) – стали аскетами та відмовилися від своїх наділів. Таким чином, Пріяврата знову поділив Землю на *сім* материків.

[836] *«Égypte»,* стор. 450-455; де Мирвілль, там само. 41-42.

[837] Як загальне правило, *тепер*, коли сама природа *внутрішньої* людини стала такою ж сліпою, як і її фізична природа, людина живе на цій планеті, подібно *Amphioxus'y* в океані. Будучи видимими для мільйона різних риб і тварин, що оточують їх, види *Amphioxus*, – не маючи ні мозку, ні інших почуттів, якими володіють інші види – не бачать їх. Хто знає, чи не є ці *branchiostoma*, за теорією Дарвіна, прямими предками наших матеріалістів?

[838] Окультистів звинувачують у шануванні Богів або демонів! Ми заперечуємо це. Серед незліченних множин Духів – сутностей, які були або будуть людьми – є деякі незрівнянно вище людської раси, вище і святіше, ніж найвищий святий на землі, і мудріше, ніж будь-який смертний, без винятку. Але є також такі, які не кращі за нас і також інші, набагато гірші й нижчі найнижчого дикуна. Саме ці останні найлегше сполучаються з нашою Землею, саме вони бачать і відчувають нас, так само як ясновидці бачать і відчувають їх. Тісна близькість наших відповідних жител і планів пізнавання, на жаль, сприяє таким спілкуванням, бо вони завжди готові втрутитися в наші справи на лихо і руйнування. Якщо нас запитають, чому ніхто інший, але лише чутливі й істеричні особистості, нервові та психопатичні особистості бачать їх – й іноді говорять із ними – «духами», ми відповімо на питання декількома іншими питаннями. Ми запитаємо: чи знаєте ви походження галюцинації і чи можете ви визначити її психічний процес? Як можете ви сказати, що всі подібні видіння зобов'язані просто фізичним галюцинаціям? Що змушує вас бути такими впевненими, що розумові й нервові захворювання, які, накидаючи покрив на наші (так звані) *нормальні* почуття, в той же час, *не виявляють* області, невідомі здоровій людині, широко відкриваючи двері, зазвичай закриті, для наших наукових пізнань (?); або, що психо-духовна здатність, внаслідок цього, *не замінить* втрату або тимчасову атрофію чисто фізичного почуття? Саме, захворювання або надлишок нервового флюїду виробляє медіумізм і видіння – галюцинації, як називаєте їх ви. Але, що *знає* наука навіть про медіумізм? Істинно, якби сучасні Шарко звертали більше уваги на марення своїх пацієнтів з більш психічної точки зору, то наука – особливо ж фізіологія – тільки виграла б, й істина мала би тепер більше фактів у своєму запасі знання.

[839] I, 70; де Мирвілль, там само, стор. 26.

[840] Вони були ранніми аріями й більшістю Четвертої Корінної Раси – перші, благочестиві та схильні до споглядання (йогічного), останні (більшість) були войовничою расою чаклунів, котра швидко вироджувалася внаслідок своїх неприборканих пристрастей.

[841] Північні та Південні підрозділи Лемуро-Атлантиди. Гіперборейські та Екваторіальні Землі двох Материків.

Де Ружемонт вважає це простою вигадкою Теопомпія та навіть бачить крутійство *(supercherie)* у твердженні жерців Саїса. Це було оголошено демонологами антилогічним. Відповідно до іронічних слів де Мирвілля:

«*Крутійство*, засноване на повір'ї, що було проявом віри всієї давнини; *припущення*, що дало, однак, своє ім'я всьому гірському ланцюгу (Атлас); і визначило з найбільшою точністю топографічну місцевість (помістивши цю землю на короткій відстані від Кадикса та від Протоки Калпа), речення, яке за 2000 років до Христофора Колумба пророчо оголосило про існування *великої трансокеанської землі*, розташованої за межами цієї Атлантиди і, якої «можна досягти через острови не Благословенних Духів, але через острови Добрих Духів «εύδαιμόνια *(наші острови Щастя)* – подібне припущення, дійсно, не може бути нічим іншим, ніж *універсальною химерою*!»[843].

«Химера» це або ж дійсність, але безсумнівно одне, що жерці всього світу черпали це знання з того самого джерела – з універсального переказу про третій великий Материк, що загинув близько 850 000 років тому[844], Материк, населений двома різними расами, різними фізично й особливо морально, причому обидві вони були глибоко обізнані в первісній мудрості й таємницях Природи та взаємно антагоністичні у своїй боротьбі, впродовж процесу й розвитку їхньої двоякої еволюції. Бо звідки навіть китайські вчення на цю тему, якщо це було лише «вигадкою»? Хіба вони не записували існування у найвіддаленішу епоху Священного Острова за межами Сонця, *Tcheou*, за яким перебували країни *Безсмертних Людей*[845]*?* Хіба не вірять вони до цього дня, що вцілілі з числа цих Безсмертних Людей – врятовані, коли Священний Острів став чорним від гріха й загинув – знайшли пристановище у великій Пустелі Гобі, де вони перебувають досі, невидимі для всіх і захищені від доступу до них цілими Воїнствами Духів?

Як пише доволі невіруючий пан Буланже:

«Якщо прислухатися до переказів, то перед царюванням Царів вони поміщають царство Героїв і Напівбогів; а ще раніше чудесне царювання Богів усіх легенд Золотої Доби… Можна дивуватися, що такі цікаві літописи могли бути відкинуті майже всіма істориками. Але, проте, ідеї, виражені в цих записах, були колись всесвітньо прийняті й шанувалися всіма народностями; чимало тих, хто шанує їх ще зараз, вважаючи їх основою свого щоденного життя. Подібні міркування, здавалося б, вимагають менш поспішного судження… Древні, котрі передали нам ці перекази, які *ми більше не приймаємо, бо ми більше не розуміємо їх,* повинні були мати підстави вірити в них, підстави, надані їм більшою близькістю їх до перших епох і в які відмовлено нам, внаслідок часу, що відокремлює нас від них… Платон у четвертій книзі своїх *«Законів»* говорить, що задовго до побудови перших міст Сатурн встановив на Землі *відому* форму правління, при якій людина була дуже щаслива. Бо він натякає тут на Золоту Добу або ж на Царство Богів, що прославляється настільки в усіх древніх легендах … то розглянемо ті уявлення, які він мав про цю щасливу епоху і, яка була причина, що змусила його ввести цю *байку* у трактат про політику. На думку Платона, щоб створити собі ясне й точне уявлення про царську гідність, її початок і міць, варто повернутися до перших принципів історії і переказу. Великі зміни, говорить він, відбулися в древні часи *на небі й на землі*, і сьогоднішнє положення речей є одним із результатів (Карма). Наші перекази говорять нам про багато чудес, змін, які відбулися в обігу Сонця, у царстві Сатурна й у тисячах інших речей, відбитих у людській пам'яті; *але ніколи не чутно нічого про зло, що зробило ці перевороти, так само як і про зло, що безпосередньо пішло за ними*. Однак … це Зло є принцип, який варто обстежити, щоб змогти міркувати про царську гідність і початок сили»[846].

Очевидно, Платон бачить це Зло в тотожності або єдиносутності природи правителів і керованих, бо, говорить він, задовго до того, як людина почала будувати свої міста в Золоту Добу, існувало лише блаженство на Землі, бо не було потреб. Чому? Бо Сатурн, знаючи, що людина не могла управляти людиною без того, щоб несправедливість не затопила, зрештою, весь світ, внаслідок її примх і марнославства, не дозволяв жодному зі смертних забрати владу над собі подібними. Щоб виконати це, Бог скористався тими ж способами, які ми самі вживаємо відносно наших черід. Ми не ставимо бика або барана на чолі наших биків і баранів, але даємо їм водія, пастуха, *тобто істоту, зовсім відмінного виду від них і вищої природи*. Саме так вчинив Сатурн. Він любив людство і поставив на чолі його не смертного царя або правителя, але «Духів і Геніїв (δαίμονες) божественної природи, більш досконалої, ніж природа людини».

Таким чином, саме Бог (Логос, Синтез Воїнства), що очолював Геніїв, зробився першим Пастирем і Водієм людей[847]. Коли ж Світ перестав так управлятися, і Боги вийшли, страшні звірі пожерли частину людства. Серед

---

[842] *«Peuple Primitif»,* де Ружемонт, III, 157; де Мирвілль, там само, стор. 29. Це має окультне значення і стосується властивості заліза, яке притягується деякими магнетичними елементами й відштовхується іншими; подібні елементи, за посередництва окультного процесу, можут бути зроблені такими непроникними для цього, як і вода для удару.

[843] *Ibid., loc. cit.*

[844] Перший Материк або ж Острів, якщо так зручніше. «Шапка Північного Полюсу» ніколи не гинула; так само як вона не загине до кінця Семи Рас.

[845] Див. де Ружемонт, там само.

[846] Буланже, *«Царство Богів»,* Введення; див. де Мирвілль, *op. cit., ibid.,* стор. 32-33.

[847] Таємна Доктрина пояснює і викладає те, що говорить Платон, бо вона вчить, що ті «Винахідники» були Богами і Напівбогами (Дева і Ріши); вони втілилися в людей, одні з власної волі, інші ж спонукувані до того Кармою.

них, наданих своїм власним силам і ретельності, згодом з'явилися Винахідники й відкрили вогонь, пшеницю й вино; і вдячність народу обожнила їх[848].

І людство було правим, бо вогонь, що добувається за допомогою тертя, був першою таємницею природи, першою і головною властивістю матерії, що була розкрита людині.

Як говорять Коментарі:

«Фрукти й злаки, невідомі до того на Землі, принесені були «Владиками Мудрості» з інших Лока (сфер) для користування ними тими, ким вони керували».

Тепер:

«Найбільш ранні винаходи [?] людства є найбільш дивовижними з коли-небудь зроблених расою… *Перше вживання вогню* і відкриття способу, за допомогою якого його можна запалювати; приручення тварин; і вище всього, *процеси, за допомогою яких різні злаки були спочатку вирощені й розвинуті з деяких диких трав [?] – всі ці відкриття не можуть бути порівняні по своїй винахідливості й значенню ні з якими наступними відкриттями*. Всі вони невідомі історії – всі вони губляться у світлі *блискучої зорі*[849]».

Це буде заперечуватися й піддано сумніву нашим гордим поколінням. Але, якщо будуть стверджувати, що немає злаків і фруктів, *невідомих на Землі*, то ми можемо нагадати читачеві, що *пшениця ніколи не була знайдена в дикому стані; вона не є продукт Землі*. Всі інші злаки були простежені до їхніх первісних форм у різних сімействах диких трав, але, незважаючи на всі зусилля ботаніків, їм не вдалося знайти первісний вид пшениці. У зв'язку із цим будемо мати на увазі, яким священним вважався цей хлібний злак серед єгипетських жерців; пшеницю клали навіть біля мумії і через тисячі років зерна її були знайдені в їхніх трунах. Згадайте, як слуги Гора збирають пшеницю на полях Анру, пшеницю в *сім ліктів висоти*[850].

Єгипетська Ісіда говорить:

«Я цариця цих місцевостей: Я була перша, хто відкрив смертним таємницю пшениці й жита. Я та, хто піднімається в сузір'ї Пса… Радуйся, о Єгипет! ти, що був моєю годувальницею»[851].

Сиріус іменувався Зіркою-Пса. Це була Зірка Меркурія або Будха, названого великим Наставником Людства.

Китайський *І-цзин* приписує початок землеробства «наставлянням, даним людству небесними Геніями».

«Горе, горе людям, які не знають нічого, не зауважують нічого, вони й не побачать нічого. Всі вони сліпі[852], бо вони залишаються в невіданні, наскільки сповнений світ різними й невидимими створіннями, що юрмляться навіть у найбільш священних місцях»[853].

«Сини Бога» *існували й існують понині*. Від індуських Брахмапутра і Манасапутра, Синів Брахми й Розумом-породжених Синів, у спадному порядку до Б'не Алейм у єврейській *Біблії*, віра тисячоріч і всесвітній переказ змушують розум поступитися перед такою очевидністю. Яку цінність має «незалежна критика» або внутрішня очевидність – зазвичай засновані на відповідних улюблених коніках критиків – перед ликом всесвітнього свідчення, що залишалося незмінним на всьому протязі історичних циклів? Наприклад, прочитайте езотерично шостий розділ Книги *Буття*, що повторює твердження Таємного Вчення, хоча злегка змінюючи його форму й виводячи інший висновок, що розходиться навіть із *Зохаром:*

---

[848] Попередні параграфи зібрані з Платона, *«Закони»,* I, IV, «Крітон» і «Політика», де Мирвілль, там само, стор. 33-34.

[849] *Argyle, «Unity of Nature».*

[850] *Книга Мертвих*, XCIX, 33; CLVI, 4. Читач відсилається до Станці VII. Вірш 1 (I, 240), де вірш цей пояснений у ще іншому його значенні, а також до *Книги Мертвих*, CIX, 4 і 5. Це є прямий натяк на Езотеричний підрозділ принципів людини, символізованих пшеницею. Легенда ця записана в третьому Відділі Папірусу (*Книга Мертвих*, CX) і стверджує: Це є область Манес'а [розвтілених людей] у *сім* ліктів заввишки – [тобто, тих, які щойно перейшли і, як передбачається, вони ще залишаються семериковими з усіма своїми «принципами», навіть тіло їх представлено *астрально* в Кама-Лоці або Гадес'і до їх роз'єднання]; є і пшениця в *три* лікті заввишки для мумій у *стані досконалості* [тобто, для тих, які вже роз'єдналися, чиї *три* вищих принципи вже знаходяться в Девачані], яким дозволено зібрати її. Ця область (Девачан) називається «країною відродження Богів», і вона показана, як населена Шу, Тефнут і Себ'ом. «Область для Манес заввишки в *сім* ліктів» – для ще недосконалих Мумій – і область для тих, «в стані досконалості», хто «жнуть пшеницю висотою в *три лікті*», все це цілком ясно в своєму значенні. Єгиптяни мали ту ж Езотеричну філософію, яка зараз викладається Перед-Гімалайськими Адептами, при похованні останніх пшениця й кукурудза ставиться над ними.

[851] 1, XIV. Деякі єгиптологи, абсолютно помилково намагалися ототожнити Осіріса з Менес'ом. Бунзен приділяє Менес'у древність у 5867 років до Р. Хр., і за це він засуджується християнами. Але «Ісіда-Осіріс» царювали в Єгипті до часу, коли був написаний Зодіак на стелі Дендерського храму, тобто, більше, ніж 75 000 років тому!

[852] В тексті стоїть «закорковані» або «закручені».

[853] *Зохар*, частина I, стовпчик 177; де Мирвілль, там само, стор. 88.

«У ті часи були на Землі велетні, а також після того часу, коли сини Бога [Б'не Алейм] почали входити до дочок людських і ті почали народжувати їм дітей. Вони ж стали могутніми, здавна славними людьми [або велетнями]»[854].

Що означає ця фраза – «а також після того часу», якщо не те, що на Землі *раніше* існували Велетні, тобто до безгрішних Синів Третьої Раси; а *також і після*, коли інші Сини Божі, більш низькі за природою, почали статеві злягання на Землі, – як це зробив Дакша, коли він побачив, що його Манасапутра не хотіли населяти Землю. А потім йде довга перерва у розділі між 4-им і 5-им віршем. Бо, звичайно, не на беззаконні «людей сильних … здавна славних», у числі яких значився Німрод, «могутній ловець перед Господом», міг «Бог переконатися, що беззаконня людей було велике», також не в будівельниках Вавилонської вежі побачив він його, бо це відбулося *після* Потопу; але в потомстві велетнів, котрі породили чудовиськ *monstra quaedam de genere giganteo*, чудовиськ, від яких походять нижчі людські раси, представлені нині на Землі деякими жалюгідними й вимираючими племенами, а також величезними антропоїдними мавпами.

Якщо ж нам заперечать богослови із протестантів або ж римо-католиків, то ми запропонуємо їм лише звернутися до їх власних дослівних текстів. Вищенаведений вірш завжди був дилемою не тільки для людей науки й біблійних учених, але також і для священства. Бо, як говорить о. Перонн:

«Або вони (Б'не Алейм) були добрими янголами, то в такому випадку, як могли вони впасти? Або ж вони були поганими (Янголами) і, у такому випадку, вони не могли називатися Б'не Алейм або Синами Бога»[855].

Ця біблійна загадка – «істинний сенс якої жоден автор ніколи не зрозумів», як відверто зізнався в цьому Фурмонт[856], – може бути пояснена Заходу лише Окультною доктриною за допомогою *Зохара*, а Сходові за допомогою *Книги Дзіан*. Що говорить про це *Книга Дзіан* ми бачили, що ж стосується *Зохара*, то там сказано, що Б'не Алейм було звичайним ім'ям для Малахім, благих Вісників, і для Ішинів, більш низьких Янголів[857].

Ми можемо додати на користь демонологів, що їхній Сатана, «Супротивник», включений у *Книзі Іова* в число «Синів» Божих або Б'не Алейм, які відвідують свого батька[858]. Але про це ми скажемо надалі.

Так *Зохар* говорить, що Ішини, прекрасні Б'не Алейм, були не винні, але *змішалися зі смертними людьми, бо вони були послані з цією метою на землю*[859]. В іншому місці та ж книга показує нам цих же Б'не Алейм як приналежних до десятого підрозділу «Престолів»[860]. Також вона пояснює, що Ішини – «Люди-Духи», *viri spirituales*[861] – тепер, коли люди не можуть більше бачити їх, допомагають магам створювати, за допомогою їхньої Науки, гомункулів, які не є «малі ростом люди», але «люди *менші* (у сенсі нижчого ступеня), ніж люди». Як ті, так і інші з'являються в тій формі, якою володіли тоді Ішини, тобто, у газоподібній і ефіроподібній. Очільник їхній Азазель.

Але Азазель, якого церковна догма продовжує завзято асоціювати із Сатаною, нічим подібним не є. Азазель є *таємниця*, як це пояснено в іншому місці, і так це виражено маймонідами:

«Непроникна таємниця полягає в сказанні, що стосується Азазеля»[862].

І так воно є, як говорить п. Ланци, бібліотекар Ватикану, слова якого ми вже наводили й хто повинен знати це:

«Це шановане божественне ім'я (nome divino e venerabile) стало, завдяки перу біблійних учених, дияволом, пустелею, горою і цапом»[863].

Тому нерозумно робити ім'я це, як робить Спенсер, від Азал (відділений) і Ел (Бог), отже «відділений від Бога» – Диявол. У *Зохарі* Азазель є скоріше «жертвою священною», ніж «дійсним супротивником Ієгови», як хотів би цього Спенсер[864].

Кількість злісної уяви і вигадництва, нагромаджена на це «Воїнство» різними фанатичними письменниками, цілковито надзвичайна. Азазель і його «Воїнство» є просто єврейські «Прометеї» і повинні розглядатися з цієї ж точки зору. *Зохар* вказує, що Ішини були прикуті до гори в пустелі. Це алегорично й просто є натяк на тих «Духів», які прикуті до Землі протягом Циклу Втілення. Азазель, або Азазіель, є одним із очільників «повсталих» Янголів у *Книзі Еноха*, які, спустившись на Ардіс, вершину гори Армона, пов'язали себе взаємною присягою у вірності один одному. Сказано, що Азазіель навчив людей робити мечі, ножі, щити й дзеркала (?), *щоб людина*

[854] Книга *Буття*. VI, 4.
[855] *«Praelectiones Theol»,* розд. II; де Мирвілль, там само, стор. 84.
[856] «Критичні роздуми про Походження Древніх Народів».
[857] *Rabbi Parcha.*
[858] I, 6.
[859] *«Книга про Руфі й Шадаш»,* том 63, стовп. 3, Амстердамське видання.
[860] *Зохар*, частина II, стовп. 73; де Мирвілль, там само, стор. 86.
[861] Там само, стор. 87.
[862] *«More Nevochim»,* XXVI, 8.
[863] *«Sagra Scrittura».*
[864] II, стор. 14, 29.

могла бачити те, що перебуває за нею, тобто «магічні дзеркала». Амазарак став наставником усіх чаклунів і знахарів, які розпізнають коріння; Амерс дав науку Магії, Баркаял – Астрологію; Акибіл – значення віщування і знаків; Тамьєл – Астрономію; і Азарадель учив руху Місяця[865]. «Ці семеро були першими наставниками четвертої людини» (тобто, Четвертої Раси). Але чому кожна алегорія повинна бути зрозуміла завжди лише в сенсі вираженому в її мертвій букві?

Саме, це є символічне представлення великої боротьби між Божественною Мудрістю, *Nous*, і її Земним Відображенням, Психеєю, або між Духом і Душею, на Небі і на Землі. На Небі – бо божественна Монада добровільно вигнала себе звідти, щоб спуститися для втілення на нижчий план і, таким чином, перетворити *тварину* з пороху на безсмертного Бога. Бо, як говорить нам Еліфас Леві:

«Янголи прагнуть стати Людьми; бо досконала Людина, Боголюдина, вище навіть Янголів».

На Землі – бо, як тільки Дух спустився, він зараз же був захоплений у тенета Матерії.

Дивно сказати, але Окультне Вчення ставить ці ролі у зворотному порядку, саме антропоморфічний Архангел християн і Богоподібна людина індусів, які, у цьому випадку, представляють матерію; дракон же, або Змій, є Духом. Окультний символізм дає ключ до цієї таємниці; теологічний символізм ще більше приховує її. Бо перший пояснює багато виречень у *Біблії* і навіть у *Новому Завіті*, що дотепер залишилися незрозумілими, тоді як останній, через його догму про Сатану і його повстання, применшив характер і природу свого, нібито безмежного, абсолютно досконалого Бога, і створив найбільше зло та прокляття на Землі – віру в особистого Диявола. Ця таємниця тепер частково розкрита. Ключ до її метафізичного тлумачення тепер відновлений, тоді як ключ до теологічного пояснення виявляє Богів і Архангелів, які стоять як символи догматичних релігій, заснованих на мертвій букві, і, як повсталих проти чистих істин Духу, оголених і не прикрашених вигадництвами.

Численні натяки були розкидані в цьому напрямку у *«Викритій Ісіді»* і ще більша кількість посилань на цю таємницю може бути знайдена розкиданими в цих томах. Роз'яснимо це питання раз і назавжди; той, на кого все священство всіх догматичних релігій, переважно християнських, указує як на Сатану, ворога Бога, насправді є найвищим божественним Духом – Окультною Мудрістю на Землі, – яка, природно, антагоністична кожній земній, минущій ілюзії, включаючи і догматичні, або церковні, релігії. Таким чином, латинська церква, нетерпима, сповнена святенництва і жорстокості до усіх, хто не обирає долі стати її рабом, церква, що називає себе «нареченою» Христа і, в той же час намісницею Петра, котрий справедливо заслужив осуд Вчителя – «Відійди від мене, Сатана»; так само як і протестантська церква, що, у той час як вона називає себе християнською, парадоксально замінює Новий Завіт древнім законом Мойсея, відкрито відкинутий Христом, – обидві ці Церкви борються проти божественної Істини, коли вони відкидають і обмовляють Дракона Езотеричної і Божественної Мудрості. Коли вони вирікають анафему гностичного Сонячного Кнуфа, *Agathodaemon Christos*, або Теософічного Змія Вічності або навіть проти Змія із Книги *Буття*, вони спонукувані тим же духом темного фанатизму, що спонукував фарисеїв, які прокляли Ісуса в наступних словах: «Хіба несправедливо говоримо ми, що ти одержимий дияволом?».

Прочитайте опис про Індру (Вайю) у *Ріг-Веді, найбільш* Окультній праці аріїв, і потім порівняйте це з тим, що сказано у *Пуранах*, – екзотеричну передачу того ж і навмисно прихований виклад істинної Релігії Мудрості. В *Ріг-Веді* Індра є найбільший і найвищий серед Богів, і те, що він п'є напій Сома, вказує алегорично на його високодуховне єство. У *Пуранах* Індра стає розпусником і справжнім п'яницею, що хмеліє соком Сома у звичайному земному сенсі. Він переможець усіх «ворогів Бога», Дайтьїв, Нагів (Змій), Асурів, усіх Богів-Зміїв і самого Врітри, Космічного Змія. Індра є Св. Михайло індуського Пантеону – вождь *войовничої* Безлічі. Звертаючись до *Біблії*, ми знаходимо Сатану, одного із «Синів Божих»[866], який став у екзотеричному тлумаченні Дияволом і Драконом у його пекельному, злісному сенсі. Але в *Кабалі*[867], Самаель, котрий є Сатана, виявлений тотожним Св. Михайлу, Який Вражає Дракона. Яким чином відбулося це, коли сказано, що Тцелем (Зображення) відображає однаково як Михайла, так і Самаеля, *які єдині?* Обоє вони, як учать, виходять від Руах (Духа), Нешама (Душі) і Нефеш (Життя).

У халдейській *Книзі Чисел* Самаель є прихована (Окультна) Мудрість, а Михайло – вища *земна* Мудрість, обоє вони виходять із одного Джерела, але розходяться після їх сходження зі Світової Душі, що на Землі стає Магатом, розумним розумінням, або Манасом, місцезнаходженням інтелекту. Вони розходяться тому, що (Михайло) отримує *вплив* від Нешама, тоді як інший (Самаель) залишається *поза впливом*. Це положення було перекручено духом церковного догматизму, який, ненавидячи незалежний Дух, що не піддається впливу зовнішньої форми, отже, догмі, зробив із Самаеля – Сатану – з найбільш мудрого і високого Духа – Супротивника, як свого антропоморфічного Бога, так і почуттєвої фізичної людини, Диявола!

———

[865] Розділ VIII; переклад Лоренца, стор. 7 і 8.

[866] *Книга Іова*, 1-6.

[867] Книга халдеїв – *Книга Чисел*.

Досліджуємо ще глибше це створення фантазії батьків церкви й постараємося знайти прообраз його у язичників. Походження нового Сатанинського міфу легко простежити. Переказ про Дракона й Сонце відлунює у всіх частинах світу, як у цивілізованих, так і в напів-варварських країнах. Воно започатковано у шепотіннях серед невігласів у зв'язку з таємницями Присвят, але були часи, коли воно було прийнято повсюдно, внаслідок загального релігійного культу Сонця. Були часи, коли чотири частини Світу були покриті храмами, присвяченими Сонцю і Драконові; але культ цей тепер зберігається, головним чином, у Китаї і буддійських країнах.

«Бел і Дракон усюди незмінно були об'єднані, і жрець релігії офітів також незмінно мав ім'я свого Бога»[868].

Серед релігій минулого, саме в Єгипті, повинні ми шукати його західне походження. Офіти прийняли свій культ від Гермеса Трисмегіста, але сонячний культ, з його Сонячними Богами, проникнув у країну фараонів з Індії. У Богах Стоунхенджа ми упізнаємо дельфійських і вавилонських Богів, а в останніх – Девів ведичних народів. Бел і Дракон, Аполлон та Піфон, Крішна й Калія, Осіріс і Тифон – всі вони єдині під різними іменами – пізніші серед них Михайло і Червоний Дракон, і Св. Георгій та його Дракон. Бо Михайло «подібний до Бога» (або «його Двійник» для земних цілей) і є один з Елохімів, войовничий Янгол, то, таким чином, він є просто пермутацією Ієгови. Яка б не була космічна і астрономічна подія, що вперше породила цю алегорію про «Війну на Небі», її земне походження варто шукати в храмах Присвяти і в архаїчних святилищах, доказ цьому ми знаходимо в тому, що *(a)* жерці приймають імена Богів, яким вони служать; *(b)* що «Дракони» в усій древності вважалися символами Безсмертя й Мудрості, таємного Знання й Вічності; і *(c)* що Ієрофанти Єгипту, Вавилона та Індії зазвичай називали себе «Синами Дракона» і «Зміями»; підтверджуючи, таким чином, вчення Таємної Доктрини.

У Єгипті та Халдеї існували численні катакомби, деякі з них на дуже великому просторі. Найбільш відомі серед них були підземні святилища у Фівах та Мемфісі. Перші починалися на західній стороні Нілу і простягалися в напрямку Ліванської пустелі й були відомі як катакомби або проходи Зміїв. Саме тут відбувалися Священні Містерії *Kyklos Anagkês*, «Циклу Неминучості», більше відомого, як «Цикл Необхідності»; невблаганний осуд, накладений на кожну душу після її тілесної смерті й після суду над нею в області Аменті.

У книзі де Бурбурга мексиканський напівбог Вотан, розповідаючи про свою подорож, описує підземний хід, що проходив під землею і закінчувався біля основи небес, додаючи, що прохід цей був Зміїною Норою, *«un agujero de colubra»;* і, що він був допущений туди, бо сам він був «Сином Змій» або «Змієм»[869].

Дійсно, це дуже показово; бо опис ним «Нори Змія» є саме опис вищевказаної древньої єгипетської печери підземного святилища. Крім того, Ієрофанти Єгипту, так само й Вавилона, зазвичай називали себе під час Містерій «Синами Зміїного Бога», або «Синами Дракона».

«Ассирійський жрець, – говорить Моверс, – завжди мав ім'я свого Бога». Друїди кельто-британських місцевостей також називали себе Зміями. «Я Змій, я Друїд», – вигукували вони. Єгипетський Карнак є брат-близнюк Карнака Бретонського, причому останній Карнак означає Гору Змія. Драконтії колись покривали поверхню земної кулі, і ці храми були присвячені Драконові тільки тому, що він був символом Сонця, що, у свою чергу, було символом Найвищого Бога – фінікійського Елона або Еліона, якого Авраам визнавав, як Ел Еліона[870]. Крім прізвиська Змій, вони також носили найменування «Будівельників» або «Зодчих», бо неосяжна велич розмірів їхніх храмів і монументів були такі, що навіть зараз, перетворені на порох, піщані залишки їх «вражають математичні обчислення наших сучасних інженерів», як стверджує це Талієзін[871].

Де Бурбург натякає, що старшини на ім'я Вотан, Куетзо-Кохуатл або Зміїне Божество Мексики, є нащадками Хама і Ханаана. «Я єсмь Хивім», – говорять вони. «Будучи Хивімом, я належу до великого роду Дракона (Змія). Я сам Змій, бо я Хивім»[872].

Крім того, «Війна на Небі» показана в одному з її значень, як належна до тієї страшної боротьби, що очікується для кожного кандидата в Адепти – боротьбу між ним самим і його (за допомогою Магії) уособленими страстями, коли освічена *Внутрішня Людина* повинна була або перебороти їх або впасти. У першому випадку вона ставала «Переможцем Дракона», котра щасливо пройшла через усі випробування, і «Сином Змія», та самим Змієм, яка скинула свою стару шкіру і відродилася в новому тілі, ставши Сином Мудрості та Безсмертя у Вічності.

Сетх (Сиф), котрий вважається предком ізраїльтян, є лише єврейське перетворення Гермеса, Бога Мудрості, названого також Тот, Тат, Сетх, Сет і Сатана. Він же й Тифон, також і Апопіс, Дракон, простромлений Гором; бо Тифон іменувався і Сет'ом. Він просто темна сторона Осіріса, його брата, так само як Ангра Майнью є чорна тінь Ахура Мазди. У земному прикладенні всі ці алегорії були пов'язані з випробуваннями на Адепта або Присвятами. Астрономічно вони стосувалися сонячних і місячних затемнень, міфічне пояснення яким ми зараз знаходимо в

[868] *«Archaeology»,* XXV, 220, Лондон.
[869] *«Die Phoinizier»,* 70.
[870] Див. Санхуніафон у Євсевія, *«Pr. Ev.»,* 36; Книга *Буття*, XVI.
[871] «Товариство Антикварів у Лондоні», XXV, 220.
[872] *«Cartas»,* 51; див. *«Викриту Ісіду»,* I, 553, *et seq.*

Індії і Цейлоні, де кожний може вивчити алегоричні сказання і перекази, що залишилися в незмінному вигляді протягом багатьох тисячоріч.

Раху, міфологічно, є один із Дайтьїв – Велетень, напівбог, нижча частина його тіла закінчувалася хвостом Дракона або Змія. Під час Збивання Океану, коли Боги створили Амріту, Воду Безсмертя, він викрав частину її і, випивши, став безсмертним. Сонце й Місяць, які накрили його при викраденні, донесли на нього Вішну, і той помістив його в зоряних сферах, причому верхня частина його тіла зображує голову Дракона, нижня ж – Кету (хвіст Дракона); обидві ці частини представляють собою висхідний і спадний вузли. З тих пір Раху мститься Сонцю й Місяцю тим, що іноді проковтує їх. Але ця байка має ще інше містичне значення, бо Раху, голова Дракона, відігравав видатну роль у Містеріях Сонячної (Вікартана) Присвяти, коли кандидат і Дракон вступали в найбільшу битву.

Печери Ріши, оселі Тейрезіїв і грецьких ясновидців, були побудовані за зразком печер Нагів – індуських Царів-Зміїв, котрі жили у підземних скелястих печерах. Починаючи від Шеша, тисячоголового Змія, на якому спочиває Вішну, і до Піфона, оракула Дракона-Змія, всі вони вказують на таємний зміст міфу. В Індії ми знаходимо цей факт згаданим у найраніших *Пуранах*. Діти Сураса суть могутні «Дракони». У *Вайю Пурані* «Дракони» – Сураса з *Вішну Пурани* замінені Данавами, нащадками Дану від Мудреця Кашьяпи, а позаяк ці Данави були велетнями або титанами, котрі боролися проти Богів, то вони виявлені, таким чином, як тотожні «Драконам» і «Зміям Мудрості».

Нам залишається лише порівняти Сонячних Богів всіх країн, щоб знайти, що їхні алегорії цілком узгоджуються один з одним; і чим окультніше алегоричний символ, тим більше узгоджується з ним відповідний йому символ в екзотеричних системах. Отже, якщо із трьох систем, які широко відрізняються друг від друга зовні – старої арійської, древньої грецької і сучасної християнської – будуть вибрані, за бажанням, декілька Сонячних Богів і Драконів, то буде знайдено, що вони були взяті й відтворені один з іншого.

Візьмемо, наприклад, індуського Агні – Бога Вогню, Індру – Тримача небесного склепіння, і Карттікею; грецького Аполлона; і Михайла, «Янгола Сонця», першого серед Еонів, названого гностиками «Рятівником», – і розглянемо їх у послідовності.

1) Агні – Бог Вогню називається в *Ріг-Веді* Вайшванара. Але Вайшванара один із Данавів, Демон-Велетень[873], дочки якого, Пулома і Калака, є матерями незліченних Данавів (30 мільйонів) від Кашьяпи[874], живуть вони в Хіраньяпура «*у золотому місті, що ширяє у повітрі*»[875]. Тому Індра, до певної міри, пасинок цих двох дочок, як син Кашьяпи; і Кашьяпа, у цьому сенсі, тотожний з Агні, Богом Вогню або Сонцем (Кашьяпа-Адітья). До цієї ж групи належить Сканда або Карттікея, Бог Війни, астрономічно *шести-лика* планета Марс, Кумара або Дівич-Юнак, породжений від Агні[876] для того, щоб знищити Тараку, Демона-Данава, онука Кашьяпи від його сина Хіраньякши[877]. Йогічний аскетизм Тараки був настільки незвичайний, що це стало небезпечним для Богів, які злякалися мати такого суперника їхній силі[878]. Індра, світлий Бог Небесної Твердіні, вбиває Врітру, або Ахі, Змія-Демона – за цей подвиг він названий Врітра-хан, що означає «Переможець Врітри», – він також очолює Воїнства Девів (Янголів або Богів) проти інших Богів, які повстали проти Брахми, за що він отримує прізвисько Джишну, «Водій небесного Воїнства». Карттікея носить ті ж самі титули. За вбивство Тараки-Данава він прозваний

[873] Так названий він і включений у список Данавів у *Вайю Пурані*; Коментатор *Бгагават Пурани* називає його сином Дану, але ім'я це також означає «Дух Людства».

[874] Кашьяпу називають сином Брахми, він же є «Самонароджений», якому приписана більша частка у праці творіння. Він один з семи Ріши; екзотерично він син Марічи, син Брахми; тоді як в *Атхарва Веді* сказано: «Самонароджений Кашьяпа походить від Часу», *Езотерично* ж Час і Простір суть форми Єдиного *Непізнаваного* Божества. Як Адітья, Індра є син Кашьяпи, так само як і Вайвасвата Ману, наш Прабатько. У прикладі, наведеному в тексті, він є Кашьяпа-Адітья. Сонце і Сонячний Бог, від якого народжуються всі «Космічні» Демони, Дракони (Наги), Змії або Боги-змії і Данави або Велетні. Сенс усіх вищенаведених алегорій чисто астрономічний і космічний, але це допоможе встановити тотожність усіх їх.

[875] *Вішну Пурана*, переклад Вілсона, II, 72.

[876] Всі подобні розповіді відрізняються в *екзотеричних текстах.* В *Магабгараті*, Карттікея, «Шестиликий Марс», син Рудри або Шиви, Самонароджений *без матері* від сімені Шиви, кинутого у Вогонь. Але Карттікея зазвичай називається Агнібгу – «Вогненароджений».

[877] Хіраньякша є правителем або царем *п'ятої* області Патали, Бог-Змій.

[878] Елохіми теж побоювалися дати Адаму знання Добра і Зла, й тому вони показані тими, хто виганяє його з Едему або ж хто вбиває його *духовно*.

Таракаджит, «Переможець Тараки»[879], Кумара-Гуха, «таємничий Дівич-Юнак», Сіддхасена, «Водій Сіддхи й Шакті-дхара», «Списоносець».

2) Візьмемо тепер Аполлона, грецького Сонячного Бога, і, порівнявши містичні сказання про нього, подивимося, чи не відповідає він як Індрі, так і Карттікеї, ба, навіть Кашьяпі-Адітьї і, в той же час, Михайлу (як небесній формі Ієгови), «Янголові Сонця», котрий «подібний» і «єдиний з Богом». Пізніші хитромудрі тлумачення з монотеїстичними цілями, хоча б вони й були зведені в незаперечні церковні догми, нічого не доводять, крім хіба що зловживання людським авторитетом і владою.

Аполлон є Геліос, Сонце, Феб-Аполлон, «Світло Життя й Світу»[880], що сходить із Золотої крилатої Чаші (Сонця); отже, він Сонячний Бог *par excellence*. В момент його народження він вимагає свій лук, щоб убити Піфона, Демона-Дракона, який напав на його Матір до його народження[881], і якого, за божественним Завітом, він повинен знищити – подібно Карттікеї, який народився, щоб убити Тараку, *занадто святого й мудрого Демона*. Аполлон породжений на небесному острові, названому Астерія – «острові Золотої зірки», «на землі, що ширяє в повітрі», що є індуське золоте Хіраньяпура; він іменується Пуре (ἁγνός) *Agnus Dei* (індуський Агні, як думає д-р Кінілі); і в первісному міфі він вільний «від усякої почуттєвої любові»[882]. Тому він Кумара, подібно Карттікеї і подібно Індрі, у ранньому житті та біографіях останнього. Крім того, Піфон, «Червоний Дракон», зв'язує Аполлона з Михайлом, який бореться з Апокаліпсичним Драконом, котрий намагається напасти на породіллю, подібно тому, як Піфон нападає на матір Аполлона. Невже тотожність не зрозуміла? Якби Гладстон, який пишається своєю грецькою вченістю і розумінням духу Гомерівських алегорій, мав найменше уявлення про істинний *езотеричний* сенс *Іліади* і *Одіссеї*, він краще зрозумів би *Одкровення* Св. Іоанна й навіть *П'ятикнижжя*, бо шлях до *Біблії* лежить через Гермеса, Бела і Гомера, так само як шлях до останнього може бути знайдений в індуському і халдейському релігійному символах.

3) Повторення цього архаїчного сказання ми знаходимо в розділі XII *Одкровення* Св. Іоанна, і без найменшого сумніву воно запозичено з вавилонських легенд, хоча вавилонське сказання, у свою чергу, отримало початок в алегоріях аріїв. Уривок, прочитаний покійним Георгом Смітом, достатній, щоб виявити джерело цього розділу *Апокаліпсиса*. Наводимо його, як він даний цим видатним ассиріологом.

«Наш … уривок стосується створення людства, названого Адамом [людиною], як у *Біблії;* він створений досконалим ... але потім він з'єднується із Драконом Безодні, твариною Тіамата, духом Хаосу і ображає свого бога, який *проклинає його* і закликає на його голову все зло і нещастя людства[883].

За цим іде війна між драконом і силами зла або хаосу, з одного боку, і богами – з іншого.

Боги мають зброю, викувану для них[884], і Меродах [Архангел Михайло в *Одкровенні*] приймає керування над небесним воїнством проти Дракона. Війна, описана в цьому дусі, звичайно, закінчується торжеством принципів добра»[885].

Ця Війна Богів проти Сил Безодні, у її останньому і земному викладі, стосується також боротьби між арійськими Адептами ледве народженої П'ятої Раси і чаклунами Атлантиди, Демонами Глибин, з острів'янами, оточеними водою і загиблими при Повені.

Символи «Дракона» і «Війни на Небесах» мають, як уже сказано, більше, ніж одне значення; релігійні, астрономічні й геологічні події включені в одну загальну алегорію. Але вони також мали і космологічний зміст. В

---

[879] За переказами, Тарака (названий також Каланабга), завдяки своїм надзвичайним йогічним силам, придбав усе божественне знання Йога-Відья і окультних Сил Богів, які вчинили змову проти нього. Тут ми бачимо «слухняне» воїнство Архангелів або менших Богів, які задумують проти (майбутніх) Занепалих Янголів, яких Енох звинувачує у великому злочині, в розкритті світу всіх «*таємних справ*, що здійснюються на Небі». Саме Михайло, Гаврило, Рафаїл, Суріал та Уріель донесли Господу Богу на тих зі своїх братів, які, як сказано, «*проникли в божественні таємниці* і виклали їх людям»; завдяки цьому самі вони уникли подібного покарання. Михайлу було доручено боротися з Драконом, так само як і Карттікеї та при тих же обставинах. Обидва вони Водії Небесного Воїнства, обидва «Дівичі», обидва «Водії Святих». «Списоносці» (Шакті-дхара) і т.д.. Карттікея – прообраз Михайла і Св. Георгія, це так само вірно, як і, що Індра є прототипом Карттікеї.

[880] «Життя й Світло» матеріального *фізичного* світу, насолода почуттів – але не душі. Аполлон, перш за все, Бог *людський*, Бог емоційного церковного ритуалу, люблячого пишність і театральність зі свічками, з лампадами і музикою.

[881] Див. *Апокаліпсис* (XII), де ми бачимо матір Аполлона, переслідувану Пифоном, Червоним Драконом, який є також Порфіріон, багряним або червоним Титаном.

[882] *«Книга Бога»,* стор. 88.

[883] Ніякий «Бог» – чи буде він називатися Бел'ом або Ієговою, – який *проклинає* своє (передбачуване) творіння, тому, що він створив його недосконалим, не може бути Єдиною Абсолютною Мудрістю.

[884] В індуській Алегорії про Таракамайя, про Війну між Богами і асурами, очолюваними Сомою (Місяцем, Царем рослин), саме Вішвакарма, Майстер-ремісник Богів, подібно Вулкану (Тувал-Каїн) кує для них обладунки.

[885] *«Халдейський виклад Книги Буття»*, стор. 304. В іншому місці ми сказали, що «Жінка з немовлям» в *Апокаліпсисі* була Айма, Велика Матір, або Біна, третя Сефіра, «ім'я якої Ієгова»; і «Дракон», який прагне з'їсти її народжене немовля (Всесвіт), є Дракон Абсолютної Мудрості – тієї мудрості, яка, визнаючи неподільність Всесвіту і всього, що в ньому, від Абсолютного ВСЕ, бачить в ній лише велику ілюзію, Магамайю, тобто причину горя і страждання.

Індії сказання про Дракона повторюється в одній зі своїх форм у боях Індри з Врітрою. У *Ведах* цей Ахі-Врітра згадується, як Дракон Посухи, страшний жаркий Вітер. Індра виявлений таким, який постійно бореться з ним; і за допомогою свого грому та блискавки Бог змушує Ахі-Врітру вилитися на Землю у вигляді дощу й потім убиває його. Тому Індра іменується Врітра-Хан або «Вражаючий Врітру», так само як Михайло називається Переможцем і «Вражаючим Дракона». Таким чином, у цьому одному сенсі, обидва ці «Ворога» є «Древнім Драконом», скинутим у глибину Землі.

Амешаспенти в *Авесті* представлені як Воїнство, на чолі якого стоїть провідник, подібний до Михайла, і якщо судити за викладом у *Вендідаді*, Воїнство це, очевидно, тотожне з Небесними Легіонами. Так у Фаргарді XIX Ахура Мазда велить Заратустрі «викликати Амеша Спент'ів, котрі правлять сімома Каршварами[886] Землі»[887]; ці Каршвара, у своїх семи застосуваннях, однаково стосуються до семи Сфер нашого Ланцюга, до семи планет, семи Небес і так далі, дивлячись на те, куди належать вони за змістом, до фізичного або до понад-фізичного, або просто до зоряного Світу. У тому ж Фаргарді Заратустра, у своєму воланні проти Ангра Маінью і його Воїнства, звертається до них з наступними словами: «Я волаю до семи світлих Сравах з їхніми синами та воїнством їх»[888]. «Сравах» – слово, визнане сходознавцями словом «невідомого змісту» – означає тих же Амешаспентів, але в їх вищому окультному значенні. Сравах – Нумени феноменальних Амешаспентів, Душі або Духи цих *виявлених* Сил; «їх же сини та воїнства їх» стосуються Планетарних Янголів і їх небесних воїнств зірок і сузір'їв. «Амешаспент» є екзотеричний термін, вживаний лише в земних комбінаціях і справах. Заратустра постійно звертається до Ахура Мазди, як до «творця *матеріального* Світу». Ормазд є батько нашої Землі (Спента Армаїті), що згадується при уособленні її, як «прекрасна дочка Ахура Мазди»[889], який є також творцем Дерева (Окультного і Духовного Знання та Мудрості), від якого запозичений містичний і таємничий Баресма. Але Окультне ім'я Світлого Бога ніколи не вимовлялося поза храмом.

Самаель або Сатана – Змій-Спокусник Книги *Буття* і один із первісних Янголів, які повстали, – є ім'я «Червоного Дракона». Він є Янгол Смерті, бо *Талмуд* говорить, що «Янгол Смерті та Сатана тотожні». Він убитий Михайлом і ще раз убитий Св. Георгієм, що теж є Переможцем Дракона. Але зверніть увагу на всі ці перетворення. Самаель тотожний із Самум'ом, жарким вітром пустелі, і також з ведичним Демоном Посухи, як Врітра. «Самум називається Атабутос або – Диявол, Чорт».

Тифон або Дракон Апопіс – Обвинувач у *Книзі Мертвих* – переможений Гором, який простромлює голову свого супротивника пазуром; також і Тифон є всеруйнуючий вітер пустелі, повсталий елемент, що приводить усе в сум'яття. Як Сет, він є пітьма ночі, убивця Осіріса, котрий уособлює світло ранку й Сонце. Археологія доводить, що Гор тотожний Анубісу[890], зображення якого, у кольчузі та при списові, подібно Михайлу і Св. Георгію, було виявлено на одному єгипетському пам'ятнику. Анубіс також зображується вражаючим Дракона, що має голову та хвіст змія[891].

Отже, з погляду космології, всі Дракони та Змії, вражені своїми «Переможцями», за походженням своїм є непокірливими, буйними, безладними початками в Хаосі, які приведені до ладу Сонячними Богами або Творчими Силами. У *Книзі Мертвих* ці початки йменуються «Синами Повстання»[892].

«У цю ніч пригноблювач, убивця Осіріса, інакше названий *Змій-звабник* … скликає Синів Повстання *у повітрі*, і коли вони прибувають до Сходу Небес, тоді відбувається Війна на Небі та в усьому Світі»[893].

У Скандинавських *Еддах* «Війна» Асів з Гримтурзами, або велетнями Морозу, і Асатора з Йотунами, Зміями, Драконами і «Вовком», котрий виступає з «Мороку» – є повторення того ж міфу. «Злісні Духи»[894], які спочатку були просто емблемами Хаосу, згодом були обожнені марновірством голоти, поки, нарешті, вони не отримали права громадянства серед тих, котрі вважаються найбільш цивілізованими і освіченими расами цієї планети *з часу її створення* і не стали догмою серед християн. Як стверджує Георг Сміт:

«Злі принципи [Духи], емблеми Хаосу [у Халдеї, Ассирії, також і в Єгипті, як ми це бачимо] … противляться цій зміні й починають війну проти Місяця, старшого сина Бела, залучивши на свій бік Сонце, Венеру і атмосферичного бога Вул»[895].

---

[886] «Сім Каршвар Землі» – сім Сфер нашого Планетарного Ланцюга, сім світів, також згадані у *Ріг-Веді*, повністю наведені в іншому місці. Є шість Раджамсі (Світів) над Прітхіві (Землею) або «цим» (Ідам), як протилежність тому, який внизу (шість Сфер на трьох інших планах). (Див. *Ріг-Веда*, I, 34; III, 56; VII, 10411 та V, 60, 6).

[887] *«Священні Книги Сходу»,* том IV, стор. 207. Переклад Дарместетера.

[888] Там само, стор. 217.

[889] Там само, стор. 208.

[890] *Книга Мертвих*, XVII, 62; Анубіс є Гор, котрий розчиняється «в ньому, який позбавлений очей».

[891] Див. *«Du Dragon de Metz»* Ленуара.

[892] Див. таокж *«Єгипетський Пантеон»,* стор. 20, 23.

[893] *Книга Мертвих*, XVII, 54 і 49.

[894] Ці «Злі Духи», ні в якому разі не можуть бути ототожнені з Сатаною або Великим Драконом. Вони суть елементали, породжені або зароджені невіглаством – космічними і людськими пристрастями – або Хаосом.

[895] *«Ассирійські відкриття»,* стор. 403.

Це є лише ще одним викладом індуської «Війни в Небесах» між Сомою-Місяцем і Богами; і позаяк Індра, атмосферичний бог Вул, то ясно, що алегорія ця космологічна, так само як і астрономічна, і, що вона тісно переплетена і взята з найдревнішої Теології, що викладалася у Містеріях.

Краще за все можемо ми бачити істинне значення Дракона, Змія, Козла та всіх цих символів Сил, нині названих Злом, у релігійних доктринах гностиків; бо саме вони розкрили у своїх вченнях Езотеричну природу єврейського заступника для Ейн-Софа, істинне значення якого було сховано рабинами, тоді як християни, за малим виключенням, нічого про це не знали. Без сумніву, Ісус із Назарета навряд чи радив би своїм апостолам виявляти себе *мудрими*, як змії, якби останні були символом Духу Зла; також і офіти, вчені єгипетські гностики «Братерства Змія», не шанували б живу змію у своїх ритуалах, як емблему *Мудрості*, божественну Софію, і як образ Усе-Добра, але не Усе-Зла, якби плазуни так тісно були пов'язані із Сатаною. Факт той, що навіть, як простий офідіан, змій був двояким символом, а як дракон, він ніколи не був нічим іншим, як символом Виявленого Божества в його великій Мудрості. *Draco volans*, «літаючий дракон» ранніх живописців, може бути перебільшеним зображенням сьогодення, який нині вимер, допотопної тварини, і ті, хто вірять в Окультні Вчення, знають, що в древні часи існували такі істоти, як летючі дракони, вид птеродактиля, і, що саме ці гігантські, крилаті ящери служили прообразами для Серафа Мойсея і його Мідного Змія[896]. Спочатку самі Євреї поклонялися ідолові останнього, але після релігійних реформ, зроблених Єзекією, вони повернули у зворотній бік і назвали цей символ Великого або Вищого Бога у кожного народу Дияволом, тоді як свого власного узурпатора вони назвали – «Єдиним Богом»[897].

Найменування Сатана, єврейською Сатан, означає – «Супротивник» (від дієслова *shatana* «повставати», «переслідувати»), по праву належить першому і найбільш жорстокому «Супротивникові» *всіх інших Богів* – Ієгові, але не Змієві, котрий говорив лише слова симпатії і мудрості та, в найгіршому разі, навіть за догмою, що є «Супротивником» лише *людей*. Ця догма, будучи заснована на третьому розділі Книги *Буття*, так само нелогічна і несправедлива, як і парадоксальна. Бо хто був *першим*, хто створив цього первісного і відтоді всесвітнього спокусника людини – жінку? Звичайно, не Змій, але сам «Господь Бог», хто, сказавши – «Недобре людині бути одній», створив жінку і «привів її до людини»[898]. Якщо неприємна маленька подія, що пішла за цим, була, і до цих пір повинна розглядатися ще як «первісний гріх», то, воістину, це має дати досить слабке уявлення про божественне передбачення Творця. Було б набагато краще, якби перший Адам з першого розділу залишився або «чоловіко-жінкою», або ж «самотнім». Тому, мабуть, сам Господь Бог з'явився істинною причиною всієї халепи, *«agent provocateur»,* а Змій – є лише прообраз Азазеля, «козла відпущення за гріх (Бога) Ізраїлю», бідний Трагос, змушений прийняти на себе кару за помилку свого Владики і Творця. Звичайно, це стосується лише тих, хто приймає події в Книзі *Буття*, що знаменують початок людської драми, у їхній мертвій букві. Ті ж, хто читає їх Езотерично, не обмежують себе фантастичними теоріями та гіпотезами; вони знають, як розуміти розміщений в них символізм і не можуть помилятися.

У цей час нам немає потреби займатися містичним і різноманітним значенням імені Ієгови в його абстрактному сенсі й незалежним від Божества, названого цим ім'ям. Це було «прихованням», навмисно створеним рабинами, таємниця, що зберігається ними з удесятеро більшою дбайливістю, після того, як християни відібрали в них це Ім'я Бога, що було їх особистою власністю[899]. Однак наступна заява робиться тепер: Образ, котрий у перших чотирьох розділах Книги *Буття* називається по-різному, як «Бог», «Господь Бог», і «Господь», не є однією і тією ж особистістю; звичайно, це не Ієгова. Існують три різних класи або групи Елохімів, названих Сефіротами в *Кабалі*. Ієгова з'являється лише у 4-му розділі Книги *Буття*, у першому вірші якого він названий Каїном, а в останньому він перетворюється на людство – чоловічого та жіночого початку *Jah-veh*[900]. Крім того, Змій не є Сатана, але Світозорий Янгол, один із Елохімів, вбраний у сяйво та славу, котрий – обіцяючи жінці, що якщо вони скуштують заборонений плід, «не вмруть» – стримав свою обіцянку і зробив людину безсмертною у її

[896] Див. *Книгу Чисел*, XXI, 8, 9. Бог велить Мойсею спорудити Мідного Змія (*Saraph*), щоб, *дивлячись на нього*, зцілювалися б ті, хто були укушені Вогняними зміями. Останні були Серафими, з яких кожен мав, як доводить це Ісая (VI, 2); «по шість крил»; вони є символ Ієгови та всіх інших Деміургів, які створюють із себе шість синів або подоб – сім з Творцем їх. Таким чином, Мідний Змій є Ієгова, Голова «Вогняних Зміїв». І, тим не менш, у *четвертій Книзі Царств* (XVIII, 4) показано, що Цар Єзекія, який подібно Давиду, батьку своєму, «І робив він угодне в очах Господа ...» «розбив ущент мідного змія, зробленого Мойсеєм ... і назвав його Нехуштан», або шматком міді.

[897] «І Сатана піднявся проти Ізраїлю і викликав Давида знищити Ізраїля (І *Хроніки*, XXI, 1). «Гнів Господа (Ієгови) запалено проти Ізраїлю і він рушив Давида, кажучи: «Іди і знищ Ізраїля». (II *Пророка Самуїла*, XXIV, 1). Таким чином, вони тотожні.

[898] II, 18, 22.

[899] Десятки найосвіченіших письменників ретельно досліджували різні значення імені Ієгови (з мазоретичними точками або без них) і показали їх різноманітний сенс. Серед цих праць кращими можна вважати *«The Source of Measures: The Hebrew Egyptian Mystery»*, *– J. Ralston Skinner* – так часто вже згадуваного нами.

[900] У наведеній вище праці (стор. 233), вірш 26, розділу IV Книги *Буття* правильно перекладений, «тоді люди почали називати себе Ієгова», але, можливо, він менш правильно пояснений, бо останнє слово повинно було бути написано *Jah,* – чоловік, *Hovah* (жінка), щоб показати, що з цього часу почалася раса роз'єднаних чоловіків і жінок.

нетлінній природі. Він є Іао Містерій, очільник Андрогінних Творців людини. Розділ третій містить (Езотерично) зняття покриву неуцтва, що приховував пізнання Янгольської Людини, створеної за образом «безкісткових» Богів, і відкриття її свідомості на її істинну природу; показуючи, таким чином, Світозорого Янгола (Люцифера) у світлі Давця Безсмертя і як «Просвітителя»; тоді як справжнє Падіння в народження та матерію потрібно шукати в розділі IV-му. Там Ієгова – Каїн, чоловіча половина Адама, *двоякої* людини, відділившись від Єви, створює в ній Авеля, *першу жінку за природою*[901], і проливає *незайману кров*. Отже, Каїн, будучи показаний тотожним з Ієговою, на підставі правильного читання першого вірша четвертого розділу в Книзі *Буття* в оригінальному єврейському тексті й на підставі вчення рабинів, котрі стверджують, що «Кін (Каїн) Злий був сином Єви від Самаеля, Диявола, котрий зайняв місце Адама»[902], і *Талмуд додає*, що «Злий Дух Сатана і Самаель, янгол Смерті, тотожні»[903], – стає ясно, що Ієгова (людство, або *Jah-hovah*) і Сатана (тому й Змій-спокусник) єдині й тотожні в кожній подробиці. *Немає ні Диявола, ні Зла поза людським створенням.* Зло є необхідність у виявленій світобудові й одне з його основ. Воно необхідно для прогресу та для еволюції, як ніч необхідна для прояву дня, і смерть для життя – *щоб людина могла жити вічно*.

Сатана метафізично зображує *зворотній* або *протилежний полюс* усього сущого в Природі[904]. Алегорично він «Супротивник», «Убивця» і великий Ворог *усього*, бо немає нічого у всій світобудові, що не мало б двох сторін – зворотної сторони однієї і тієї ж медалі. Але, у такому випадку, світло, добро, краса й т.д. можуть бути названі Сатаною з такою ж підставою, як і Диявол, раз вони є Супротивниками пітьми, зла і неподобства. Й тепер філософія і розумна основа деяких ранніх християнських сект – названих *єретичними* і, які вважалися мерзенністю часів – стануть більш зрозумілими. Ми зможемо зрозуміти, як трапилося, що секти ці почали поступово вироджуватися і були піддані анафемі без найменшої надії на виправдання в майбутньому, бо вони зберегли свої вчення потай.

Як прямий наслідок усього цього, вчення гностичних сект також стають зрозумілими. Кожна з цих сект була заснована Присвяченим, тоді як їхні вчення засновані були на правильному знанні символізму кожного народу. Таким чином, стає зрозумілим, чому Ільда-Баоф розглядався багатьма серед них, як Бог Мойсея, і зображувався як гордий, честолюбний і нечистий Дух, котрий принизив свою міць, узурпувавши місце Вищого Бога, хоча він був не краще й у деякому відношенні гірше, ніж його брат Елохім; останній представляв собою виявлене Божество, яке все вміщує лише у своїй сукупності, бо вони були Формувальниками перших диференціацій первинної Космічної Субстанції для створення феноменального Всесвіту. Тому, Ієгова іменувався гностиками Творцем Офіоморфосу і єдиним із ним, зі Змієм, Сатаною або Злом[905]. Вони вчили, що Іурбо і Адонай були іменами *Iao-Jehovah*, що є еманація Ільда-Баофа[906]. Сенс цього в їхній термінології був рівнозначним тому, що рабини виразили ще невиразніше, говорячи, що «Каїн був породжений Самаелем або Сатаною».

Алегорично Занепалі Янголи у всіх древніх системах означають прообрази занепалих людей, а Езотерично вони є *цими самими людьми*. Так Елохіми від часу створення стали Бені-Елохім, Синами Бога, серед яких, за семітськими Переказами, перебуває Сатана. Війна на Небі між Фретаона і Ажи-дахака, Змієм-руйнівником, закінчується на Землі, за Бюрнуфом, боротьбою благочестивих людей проти сили Зла, «іранців проти арійських брахманів в Індії». І зіткнення Богів з Асурами повторюється у Великій Війні – Магабгараті. У пізнішій з усіх релігій, у християнстві, всі Боги, котрі борються, і Демони, Супротивники в обох станах, перетворені нині на Драконів і Сатану, просто щоб зв'язати уособлене Зло зі Змієм *Книги* Буття і, таким чином, довести обґрунтованість нової догми.

НОЙ БУВ КАБІРОМ, ОТЖЕ, ВІН ПОВИНЕН БУТИ ДЕМОНОМ

Не має особливого значення, хто навчив людей землеробству, чи була це Ісіда або Церера – Кабірія або ж Кабіри, але вельми важливо запобігти захопленню фанатиками всіх фактів в історії та легендах, і перешкодити їм нагромадити їхні перекручування істини історії та легенд на одну людину. Ной є *міфом* поряд з багатьма іншими або ж той, легенда про якого була заснована на переказі про Кабірів або Титанів, як учили це в Самофракії; тому, він не може бути монополізований ні євреями, ні християнами. Якщо ж, як намагався довести це Фабер, ціною стількох знань і досліджень, Ной був Атлантом і Титаном, а сімейство його було Кабірами або благочестивими

---

[901] Для пояснення див. чудові сторінки в Додатку *(Appendix)* VII до тієї ж самої праці.

[902] *Op. cit*., стор. 293.

[903] *«Rabba Battra»,* 16-а.

[904] У демонології Сатана є вождь опозиції в Пеклі, монархом в якому був Вельзевул. Він належить до п'ятого класу демонів, (яких дев'ять, за середньовічною демонологією), і він стоїть на чолі відьом та чаклунів. Але справжнє значення Бафомеда, Сатани з цапиною головою, єдиного з Азазелем, козлом відпущення Ізраїлю, шукайте в іншому місці. Природа є Бог Пан.

[905] Див. *«Викрита Ісіда»*, II, 184.

[906] Див. *«Codex Nazaraeus»,* III, 73.

Титанами й т.д., – то біблійна хронологія валиться під своєю власною вагою і разом з нею всі Патріархи – допотопні й доатлантичні Титани. Як тепер було знайдено і доведено, Каїн є Марс, Бог *Сили* і *Зародження* й першого (статевого) пролиття крові[907]; Тувал-Каїн є Кабір, «наставник кожного майстра в мідному та залізному ремеслі»; або – якщо кому це більше подобається – він тотожний з Гефестом або Вулканом. Іавал також запозичений у Кабірів, наставників із землеробства, «тих, хто має худобу», Іувал також «батько всіх, граючих на гуслах і сопілках», він або *вони* створили ліру для Кроноса й тризубець для Посейдона[908].

Історія або «байки» про таємничих Телкінів – байки, що є відзвуком усіх архаїчних подій у наших Езотеричних Вченнях – дають нам ключ до початку генеалогії Каїна в третьому розділі Книги *Буття;* вони також розкривають причину, чому римо-католицька церква ототожнює «прокляту кров» Каїна й Хама із чаклунством і робить її відповідальною за Потоп. Чи не були Телкіни – заперечують нам – таємничими ковалями Родосу; тими, хто перші почали споруджувати статуї Богів, забезпечувати їх латами, а людей – магічними мистецтвами? І хіба не були вони знищені Потопом за наказом Зевса, так само як були винищені Канаїти за велінням Ієгови?

Телкіни просто Кабіри й Титани в іншій формі. Вони також і Атланти. Дешарм говорить:

«Подібно Лемносу й Самофракії, Родос, місце народження Телкінів, є острів вулканічного утворення»[909].

Перекази стверджують, що острів Родос раптово піднявся з моря після того, як він був затоплений Океаном. Подібно Самофракії Кабірів, він пов'язаний у пам'яті людей з легендами про Повінь. Позаяк достатньо було сказано з цього питання, то на деякий час воно може бути відставлене.

Але ми можемо додати ще кілька слів про Ноя, єврейського представника майже всіх язичеських Богів, у тому або іншому аспекті. Пісні Гомера містять у поетичній формі всі пізніші легенди про Патріархів, які всі є сидеральними, космічними й числовими символами та знаками. Спроба роз'єднати дві генеалогії Сифа й Каїна[910] й подальша, однаково марна, спроба показати їх *справжніми історичними* особистостями, повела лише до більш серйозних досліджень в історію минулого і до відкриттів, що пошкодили назавжди передбачуване *одкровення*. Наприклад, позаяк тотожність Ноя з Мельхиседеком установлена, то подальша тотожність Мельхиседека або Батька Садика з Кроносом – Сатурном також стає доведеною.

Що це так, легко може бути доведено. Жоден з письменників-християн не заперечує це. Бріан[911] поділяє думку всіх тих, хто думає, що Сидик або Садик був Патріархом Ноєм і також Мельхиседеком; і, що дане йому ім'я Садик відповідає характеру, доданому йому в *Книзі Буття*[912].

«Він був קידצ, Садик, *справедлива* й досконала *людина* свого покоління. Всі науки й усі корисні мистецтва приписувалися йому, і через його синів вони були передані наступним поколінням»[913].

Саме Санхуніафон сповіщає світ, що Кабіри були Синами Сидика, або Зедека (Мельхи-зедек). Правда, що це повідомлення, яке дійшло до нас через *«Prepa ratio Evangelica»* Євсевія, повинне розглядатися з деякою часткою підозри, бо більш ніж імовірно, що він так само вчинив із працями Санхуніафона, як і з Синхронічними Таблицями Манефо. Але припустимо, що ототожнення Сидика, Кроноса або Сатурна з Ноєм і Мельхиседеком засноване на одній із благочестивих гіпотез Євсевія. Приймемо це як таке разом із характеристикою Ноя, як *справедливої людини*, і його передбачуваним двійником, таємничим Мельхиседеком, «царем Салема і священнослужителем найвищого Бога», за «його власним чином»[914], і, нарешті, побачивши, чим були всі вони астрономічно, психічно й космічно, подивимося тепер, чим стали вони з погляду рабинів і Кабали.

Говорячи про Адама, Каїна, Марса і т.д., як про *уособлення*, ми бачимо, що автор *«The Source of Measures»* сповіщає наші найезотеричніші вчення у своїх кабалістичних дослідженнях. Так він говорить:

---

[907] Він також Вулкан або Вул-каїн, найвеличніший Бог пізніших єгиптян; і найвеличніший Кабір. Бог Часу був Хнум у Єгипті або Сатурн, або Сетх і Хнум, тотожний Каїну (*«Source of Measures»,* стор. 278).

[908] Див. Страбон, котрий порівнює їх з Циклопами, XIV, стор. 653, *et. seq*.; Каллімах, *«In Del.»,* 31; Статій, *«Silv.»,* IV, 6, 47, *etc*.

[909] *«Міфологія Древньої Греції»,* стор. 271.

[910] Ніщо не може бути більш безглуздим і дитячим, говоримо ми, ніж марна спроба роз'єднати генеалогію Каїна й Сифа або приховати тотожність імен під різною транскрипцією. Так Каїн має сина Еноха, і Сиф також має сина Еноха (також Еноса, *Ch'anoch, Hanoch* – можна виводити що завгодно з єврейських імен, позбавлених голосних). По лінії Каїна Енох народжує Ірада; Ірад Мехіаеля, останній Мафусала, а Масуфал Ламеха. По лінії Сифа Енох народжує Каїнана, і цей останній Малелеїла (варіація Мехіаеля), який, у свою чергу, народжує Іареда (або Ірад); від Іареда до Еноха (номер 3), який народжує Мафусала (від Мафусаїла) і, нарешті, Ламех завершує перелік. (Див. Книга *Буття*, IV, V). Отже, всі вони є символами (кабалістичними) сонячних і місячних років, астрономічних періодів та фізіологічних (фалічних) функцій, як і в усіх інших язичницьких віруваннях. Це було доведено багатьма письменниками.

[911] Див. *«Аналіз Древньої Міфології»,* II, 760.

[912] VI. 9.

[913] Див. *«Нова Енциклопедія»* Авраама Ріїс, чл. Кор. Тов.

[914] Див. *«До Євр.»,* V, 6; VII *et seq*.

«Отже, Марс був Богом *народження та смерті, зародження і знищення, хліборобства та будівництва, скульптури* або *тесання* каменів і *архітектури* … одним словом, усього, що вміщається в наше англійське слово *МИСТЕЦТВО*. Він був *первинним* принципом, який розклався при зміні на *два протилежні початки для розмноження*. Астрономічно він також[915] займав відправну точку дня та року, місце *наростання сили їх* – сузір'я Овна, а також місце їхньої смерті – сузір'я Скорпіона. Він займав будинок Венери та будинок Скорпіона. Він, як *народження*, був *Добром;* як смерть, був *Злом*. Як *добро*, він був *Світло*, як *Зло*, він був *ніч*. Як *добро*, він був *чоловік*; як *зло*, він був *жінка*. Він підтримував кардинальні точки Світла і, як *Каїн,* або *Вулкан*[916], або *Pater Sadic*, або *Мельхиседек*, він був володарем *екліптики* або *рівноваги*, або *лінії врівноваження*, і тому він був *«Справедливим»*. Древні стверджували про існування семи планет або великих богів, які зійшли з восьми, а *Pater Sadic, Справедливий або Праведний*, був Володарем восьмого, нашої «Mater Terra»[917].

Це достатньо пояснює їхні функції, після того як вони були деградовані, і встановлює їхню тотожність.

Позаяк було доведено, що Потоп Ноя, у своєму дослівному описі й у межах біблійної хронології, ніколи не існував, то благочестиве, але досить довільне припущення єпископа Кумберлендського повинне піти за цим Потопом у царство вигадок. Дійсно, кожному безпристрасному спостерігачеві здасться досить фантастичним, якщо йому скажуть, що:

«Існували дві різні раси Кабірів: перша – яка складалася з Хама та Мізраїма, яких він уявляє собі як Юпітера та Діонісія Мнасейського; друга – з дітей Сима, які суть Кабіри Санхуніафона, тоді як батько їх, Сидик, є, отже, Симом Писань»[918].

Кабірими, «Потужні Істоти», тотожні з нашими первісними Дхіані-Коганами, з тілесними й безтілесними Пітрі й з усіма Правителями та Наставниками первинних рас, про які говорять, як про Богів і Царів Божественних Династій.

———

НАЙДАВНІШІ ПЕРСЬКІ ПЕРЕКАЗИ ПРО МАТЕРИКИ ПОТОПЛЕНІ ТА ПОЛЯРНИЙ

Легендарні перекази не могли настільки перекрутити факти, щоб зробити їх невпізнанними. Між переказами Єгипту та Греції з одного боку, і Персією з іншого боку – країною, яка постійно у війні з попередньою – є занадто велика подібність у цифрах та числах, щоб допустити, що такий збіг був зобов'язаний простій випадковості. Байї прекрасно довів це. Зупинимося ненадовго й розглянемо ці перекази, почерпнуті з усіх доступних джерел, щоб краще порівняти перекази Магів з так званими грецькими «байками».

Легенди ці ввійшли тепер у народні казки, у перекази Персії, так само як багато справжнього вимислу проникнуло в нашу загальну історію. Розповіді про Короля Артура і його Лицарях Круглого Столу також мають усю видимість чарівних казок; проте, вони засновані на фактах і належать історії Англії. Чому ж тоді легенди Ірану не можуть бути невід'ємною частиною історії і доісторичних подій в Атлантиді? Ці перекази говорять, що:

До народження Адама дві раси послідовно жили на Землі; Деви, які царювали 7000 років, і Пері (Ізеди), які царювали лише 2000 років, і в той час, коли перші ще існували. Деви були гігантами, сильними та злісними; Пері були менше на зріст, але розумніші й добріші.

Тут ми упізнаємо велетнів атлантів та аріїв, або ракшаса, згаданих у *Рамаяні*, та дітей із Бгарата-Варши або Індії; допотопних і післяпотопних мешканців *Біблії*.

Джиан (або Гнан, Джнана, Істинна або Окультна Мудрість і Знання), названі також Джиан-бен-Джиан (або Мудрість, син Мудрості), був Царем Пері[919]. Він мав такий же знаменитий щит, як щит Ахілла, тільки замість того, щоб служити у війні проти ворога, він служив йому охороною проти чорної магії, *чаклунства* Девів. Джиан-бен-Джиан царював уже 2000 років, коли Ібліс, Диявол, одержав дозвіл від Бога розбити Пері й розсіяти їх на іншому кінці світу. Навіть магічний щит, що, хоча й був споруджений на принципах астрології та міг руйнувати

---

[915] Еоліанське ім'я Марса було Ареус (Ἄρευς), а грецьке *Ares* (‘Αρης), над етимологічним значенням цього імені філологи і індіаністи, грецькі і санскритські вчені марно працювали до цього дня. Дуже дивно, але Макс Мюллер пов'язує обидва імені Марс і Арес з санскритським коренем *mar*, звідки він і виводить їх і від якого, стверджує він, походить ім'я Марут або Боги-бурі. Однак, *Welcker* пропонує більш правильну етимологію (Див. «*Griech. Götterlehre*», I, 415). Що б не було, але етимологія одних лише коренів і слів ніколи не дасть повного Езотеричного значення, хоча вона може сприяти корисним припущенням.

[916] Як доводить цей же автор: «Саме ім'я Вулкаїн зустрічається при читанні, бо в перших словах (Книга *Буття*, IV, 5) ми зустрічаємо *V'elcain* або *V'ulcain*, пом'якшуючи звук *u* в букву *V*. Згідно з текстом слід читати так: «і бог Каїн» або Вулкаїн. Якщо однак чогось бракує для ствердження ідеї Каїна-Вулкаїн, то Фуерст каже: «קין' Каїн – залізний наконечник списа, коваль, винахідник гострих залізних знарядь і ковальської роботи» (стор. 278).

[917] *Op. cit*., стор. 186.

[918] *«Append. de Cabiris ap. Orig Gent.»,* стор. 364, 376; і остання заява на стор. 357. Див. *«Кабіри»* Фабера, I, 8.

[919] Деякі виводять слово це від Парас, яке породило Парс, Перс і Персія; але воно так само точно могло статися від Пітара або Пітрі, індуських прабатьків П'ятої Раси – Батьків Мудрості або Синів «Волі та Йоги» – які були названі Пітара, як і перші божественні Пітрі Першої Раси.

чари, змови і злісні впливи, не міг встояти проти Ібліса, який уособлював діючу силу Долі або Карми[920]. Вони нараховують десять царів у своїй останній столиці Ханум і ототожнюють десятого, Каймурата, з єврейським Адамом. За Берозом ці царі відповідають десятьом поколінням допотопних царів.

Якими б не були перекрученими зараз ці легенди, проте, навряд чи можна не ототожнювати їх з переказами халдеїв, єгиптян, греків і навіть євреїв, бо єврейський міф, хоча й зневажає у своїй винятковості говорити про передадамічні народи, проте, ясно допускає їхнє існування, посилаючи Каїна – *одного з лише двох живих людей на землі* – у землю Нод, де він одружується і будує місто[921].

Отже, якщо ми порівняємо 9000 років, згадані перськими казками, з 9000 роками, що минули, за Платоном, із часу затоплення останньої частини Атлантиди, то досить дивний факт стане очевидним. Байї звернув на це увагу, але спотворив своїм тлумаченням. Таємна Доктрина може відновити цифри в їхньому істинному значенні. Ми читаємо в *«Critias»:*

«Насамперед, потрібно запам'ятати, що 9000 років минули *з часу війни народів, що жили над Геркулесовими Стовпами й поза ними, і тих, які населяли землі на цій стороні*».

У своєму *«Тимеї»* Платон говорить те ж саме. Таємне Вчення стверджує, що більшість із пізніших остров'ян-атлантів загинула в проміжок між 850 000 і 700 000 років тому, і, що арії існували вже 200 000 років, коли перший великий «Острів», або Материк, був потоплений; здавалося б, що навряд чи можливо якось узгодити ці цифри, але, насправді, це можливо. Платон, будучи Присвяченим, повинен був користуватися завуальованою мовою Святилищ, так само як робили це й Маги Халдеї та Персії, завдяки екзотеричним одкровенням яких перські легенди збереглися й були передані прийдешнім поколінням. Так ми бачимо, що євреї називали тиждень «сімома днями» і говорили про «тиждень років», причому кожен день тижня представляв собою 360 сонячних років і весь «тиждень», насправді, складався з 2520 років. Вони мали тиждень Саббата, рік Саббата й т.д., і їх Саббат у таємних обчисленнях їх Сод'ів тривав, без різниці, 24 години або 24 000 років. У цю епоху ми називаємо один вік «сторіччям». Люди ж часу Платона, у всякому разі, присвячені письменники, під тисячоріччям припускали не 1000 років, але 100 000 років; тоді як індуси, найбільш незалежні серед усіх, ніколи не приховували своєї хронології. Таким чином, Присвячені замість 9000 років прочитають 900 000 років, час, протягом якого – тобто від першої появи арійської раси, коли частини колись великої Атлантиди, що належали до Пліоценського періоду, почали поступово опускатися[922], а інші материки з'являтися на поверхні, аж до остаточного зникнення невеликого острова Атлантида, що згадується Платоном, – арійські раси ніколи не переставали боротися з нащадками перших гігантських рас. Ця війна тривала майже до кінця століття, що передувало Калі-Юзі, і називалася вона Магабгарата, або Велика Війна, настільки прославлена в історії Індії. Подібне злиття подій і епох та зведення сотень тисячоріч у тисячі років не суперечить кількості років, що минули, за заявою зробленою Солону єгипетськими жерцями, із часу руйнування останньої частини Атлантиди. 9000 років були правильним числом. Остання подія ніколи не ховалася й лише зникла з пам'яті греків. Єгиптяни зберегли свої записи в цілості, завдяки своїй ізольованості; будучи оточені морем і пустелею, вони залишалися незачепленими іншими народами майже що за кілька тисячоріч до нашої ери.

Історія вперше отримує деякі проблиски про Єгипет і його Великі Містерії від Геродота, якщо не взяти до уваги *Біблію* і її дивну хронологію[923]. І, як мало міг Геродот повідомити, ми бачимо це з його визнання, коли він, описуючи гробницю одного Присвяченого в Саїсі у священних межах храму Мінерви, говорить:

«Позаду святилища … розташована гробниця Того, *розкрити ім'я якого я вважаю блюзнірством*… В огорожі стоять великі обеліски, і поблизу розташоване *озеро*, оточене кам'яною стіною *у формі кола*… На цьому озері ночами вони відтворюють події життя цієї особистості; єгиптяни називають це *Містеріями:* але з цих питань, хоча я й цілком знайомий з їхніми подробицями, *я повинен зберігати розсудливе мовчання*»[924].

З іншого боку, потрібно знати, що жодна таємниця не зберігалася так добре й так свято древніми, як таємниця їхніх циклів і обчислень. Починаючи від єгиптян і до євреїв, вважалося найбільшим гріхом розкрити щось, що належить до правильного виміру часу. Саме за розкриття таємниць, що належать Богам, Тантал був скинутий у пекельні області; охоронці священних Книг Сибілл віддавалися страті за видачу одного слова з них. Сигаліони або зображення Гарпократа перебували в кожному храмі – особливо в храмах Ісіди і Серапіса – причому всі вони

---

[920] Шукайте ці традиції в «*Зборах перських Легенд*», російською, грузинською, вірменською та перською мовами. «*Légendes Persanes*», зібрані *Herbelot'ом* в його «*Bibliothèque Orientale*», стор. 298, 387 і т.д., і *«Mémoires» Danville*. Ми даємо тут у стислому переказі те, що розкидано у сотнях томів на європейських і азіатських мовах, так само як і в усних традиціях.

[921] Книга *Буття*. IV, 16 *et seq*.

[922] *Головний* Материк, як уже було сказано, загинув у Міоценську Епоху.

[923] Починаючи від Беде, всі хронологи-церковники завжди знаходилися в суперечності між собою і не припиняли суперечити один одному. «Хронологія єврейського тексту була грубо змінена, особливо, що стосується проміжку часу, який слідував за «Потопом», говорить Уїстон (*Старий Завіт*, стор. 20, англ. вид.).

[924] II, 170, 171.

зображували його з прикладеним до вуст пальцем. І євреї вчили, що видача таємниць Кабали, після присвяти в Містерії рабинів, була рівносильна куштуванню плоду Дерева Знання й каралася смертю.

І, проте, європейці прийняли екзотеричну хронологію євреїв! Чому ж тоді дивуватися, що з тих пір хронологія ця завжди впливала й забарвлювала всі наші наукові уявлення так само, як і уявлення про тривалість речей!

Перські перекази сповнені натяків на два народи або раси, що нині цілком вимерли, як деякі думають це. Але це не так; вони лише перетворилися. Ці перекази постійно говорять про Гори Каф (Кафіристан?), в яких знаходиться галерея споруджена велетнем Аргеак, і де зберігаються статуї древніх людей у всіх їхніх формах. Вони називають їх Сулиманами (Соломонами) або мудрими царями Сходу й нараховують сімдесят два царі цього імені[925]. Троє з них царювали кожний 1000 років[926].

Сиамек, улюблений син Каймурата (Адама), їхнього першого царя, був убитий своїм братом-велетнем. Батько його велів підтримувати постійний вогонь у гробниці, що зберігала його попіл після спалення; звідси – початок культу Вогню, як думають деякі сходознавці!

Потім з'являється Гушенк, обережний і мудрий. Його династія знову відкрила метали й дорогоцінні камені, після того як вони були сховані Девами або Велетнями в утробі Землі, й також навчила робити мідні вироби, проривати канали й поліпшувати землеробство. Зазвичай, саме Гушенку приписується праця названа *Вічна Мудрість*, і навіть побудова міст Луза, Вавилон та Іспагана, хоча, насправді, вони були побудовані багато століть пізніше. Але, позаяк і сучасне Делі побудоване на шести інших більш старих містах, то ці міста могли бути побудовані на місцях інших міст величезної давнини. Що ж стосується до часу його епохи, то це можна вивести лише з іншої легенди.

У тому ж переказі цей мудрий цар представлений у боротьбі проти велетнів на Коні з дванадцятьма ногами, походження якого приписується схрещуванню крокодила із самицею гіпопотама. Цей «Додекапод» був знайдений на «сухому острові» або на новому материку; багато зусиль і хитрості довелося вжити, щоб захопити цю чудесну тварину, але як тільки Гушенк сів на неї, він негайно ж розбив усіх ворогів. Жоден велетень не зміг встояти проти його страшної сили. Однак, зрештою, цей цар царів був убитий велетенською скелею, яку велетні скинули на нього з великих гір Демавенд[927].

Таймурат, третій цар Персії, Св. Георгій Ірану, воїн, який завжди брав гору в боротьбі з Драконом і, нарешті, убив його. Він великий ворог Девів, які в його час жили на горах Каф і періодично нападали на Пері. Старі французькі хроніки перських легенд називають його Дев-бенд, переможець велетнів. Йому також приписують побудову Вавилона, Ніневії, Діарбекиру тощо. Подібно своєму прадідові Гушенку, Таймурат (Таймураз) також мав свого коня, тільки набагато більш рідкісного і швидкого – птаха названого Симург-Анке. Справді, птах був чудовим, він мав розум, говорив багатьма мовами й був навіть дуже релігійним[928]. Що ж говорить цей перський Фенікс? Він ремствує на свій древній вік, бо він був породжений цикли й цикли до днів Адама (Каймурата). Він став свідком проходження довгих сторіч. Він бачив початок і кінець дванадцяти циклів, кожний у 7000 років, цикли ці, помножені, езотерично дадуть нам знову 840 000 років[929]. Симург народився під час останнього Потопу Перед-Адамитів, так говорить «Легенда про Симурга і доброго Каліфа»![930].

Що говорить *Книга Чисел?* Езотерично Адам Ришун є Місячний Дух (в одному сенсі, Ієгова або Пітрі), а його три сини – Каїн, Авель та Сиф – представляють три Раси, як уже було пояснено. Ной-Ксисуфр представляє, у свою чергу, (за космологічним ключем) Третю Расу, яка розділилася, а його три сини – її останні раси; Хам, крім того, символізує ту расу, що відкрила «наготу» Корінної Раси і «Розуму-позбавлених», тобто вчинила гріх.

Таймурат відвідує на своєму крилатому коні гори Кох-Каф. Він знаходить тут Пері, з яким погано поводились велетні, і вбиває Аргена і велетня Лемруша. Потім він звільняє добру Пері Мерджьяну[931], котру Демруш тримав бранкою, і переносить її на «сухий острів», тобто, на новий материк Європи[932]. За ним іде Джамшид, котрий побудував Езикекар, або Персеполь. Цей Цар царює 700 років і у своїй великій гордині гадає, що він безсмертний і вимагає собі божественних почестей. Доля карає його; він мандрує по світу впродовж 100 років під ім'ям Дхулкарнаїн, «дворогий». Але цей епітет не має стосунку до «дворогого» джентльмена з копитами замість ніг.

---

[925] Отже, Цар Соломон, сліди якого ніде не знаходять, виключаючи *Біблію*. Опис його чудового палацу і міста збігається з описами перських казок, хоча вони були невідомі всім язичницьким мандрівникам, навіть Геродоту.

[926] *Herbelot, op. cit*., стор. 829.

[927] *«Традиції Сходу»,* стор. 454. Див. також *«Листи про Атлантиду»,* Байї.

[928] Див. *«Orient Collect.»,* II. 119.

[929] Там само. Пам'ятайте, що рабини вчать, що має відбутися сім послідовних оновлень Планети; що кожне триватиме 7000 років, таким чином, повна тривалість буде 49 000 років. (Див. «*Колесо*», рабина Парка; також «*Книгу про Бога*», Кінілі (стор. 176). Це відноситься до семи кіл, семи Корінних рас і суб-рас, причому точні окультні цифри, на жаль, дуже заплутані.

[930] *«Казки Дербенту».*

[931] Мергейн або Моргана, сестра фея царя Артура, таким чином, східного походження.

[932] Де ми і знаходимо її, саме у Великій Британії, в легенді Лицарів Круглого Столу. Звідки ж тотожність імені та казкове чарівне походження, якщо обидві героїні не символізували одну й ту ж подію, яка перейшла в легенду?

«Дворогий» є епітет, який дається в Азії, – яка недостатньо цивілізована, щоб знати про атрибути Диявола, – тим переможцям, які скорили світ від сходу до заходу.

Потім з'являється узурпатор Зохак і Ферідан, один із перських героїв, котрий перемагає першого і замикає його в горах Демавенд. За ними йдуть багато інших аж до Кайкобада, який заснував нову Династію.

Така легендарна історія Персії, і ми повинні проаналізувати її. Для початку, що є гори Каф?

Яке б не було їхнє географічне положення, чи є вони горами Кавказу або горами Центральної Азії, легенда поміщає Дав і Пері далеко за межі цих гір на Північ; Пері – найвіддаленіші предки парсіїв або фарсіїв. Східний переказ постійно посилається на невідоме, крижане й похмуре море та на темну область, у якій, проте, розташовані «Щасливі Острови», де від початку життя на Землі б'є «Джерело Життя»[933]. Крім того, легенда стверджує, що частина першого « острова-суші» (материка), відділившись від головної маси, залишилася з тих пір за межами гір Кох-Каф, «кам'яної стіни, що оточує світ». Шлях тривалістю в сім місяців приведе того, хто володіє «Кільцем Соломона», до цього «Джерела Життя», якщо він буде йти на північ прямо перед собою, як летить птах. Шлях з Персії *прямо* на Північ приведе його до шістдесяти градусів довготи, дотримуючись заходу, до Нової Землі; шлях від Кавказу приведе подорожанина до вічного льоду за межею Арктичного Поясу між шістдесятьма й сорока п'ятьма градусами довготи, або ж між Новою Землею та Шпіцбергеном. Це, звичайно, доступно для того, хто має Коня Гушенка з дванадцятьма ногами або ж крилатого Симург Таймурата або Таймураза, щоб на них перетнути Арктичний Океан[934].

Проте, мандрівні барди Персії і Кавказу будуть стверджувати дотепер, що далеко за межами сніжних вершин Кап'а, або Кавказу, *існує великий материк, нині схований від усіх;* що досягти його можуть ті, хто може скористатися послугами потомства з дванадцятьма ногами, потомства від крокодила й самиці гіпопотама, ноги якого за бажанням можуть стати дванадцятьма *крильми*[935], або ж ті, хто мають терпіння чекати виконання обіцянки Симург-Анке, котра обіцяла, перш ніж вона вмре, відкрити схований для всіх материк, і ще раз зробити його видимим і легко досяжним за допомогою мосту, що буде побудований Девами Океану між тією частиною «сухого острова» та іншими його частинами, що[936] відділилися. Це, звичайно, стосується Сьомої Раси, бо Симург є Манвантарний Цикл.

Доволі цікаво, що Козьма Індікопловт, котрий жив у шостому столітті після Р. Хр., постійно стверджував, що людина народилася й жила спочатку в країні «за Океаном», доказ чого було дано йому в Індії одним ученим халдеєм. Він говорить:

«Землі, на яких ми живемо, оточені Океаном, але за межами цього Океану існує інша Земля, що торкається стін неба; саме в цій країні людина була створена й жила у Раю. Під час Потопу Ной був віднесений у своєму ковчегу в землю, котру його потомство заселяє і понині»[937].

Кінь Гушенка з дванадцятьма ногами був знайдений на цьому материку, названому «острів-суша».

«Християнська топографія» Козьми Індікопловта і чесноти її добре відомі; але тут добрий батько повторює всесвітній переказ, що, крім того, підтвердився тепер і фактами. Кожний арктичний мандрівник підозрює про існування «острова-суші» за лінією вічного снігу. Можливо, тепер сенс наступного місця в одному з Коментарів стане зрозуміліше:

«При першому початку [людського] життя, єдина суха земля перебувала на правому кінці[938] *Сфери, де вона [Глобус] нерухома*[939]*. Вся Земля була однією величезною водною пустелею й води були теплі...*

---

[933] *Herbelot,* стор. 593; *«Армянські Казки»,* стор. 36.

[934] На цей час аборигени Кавказу говорять про свої гори, як Кап-каз, вживаючи приголосну *п* замість звичайної *в* (Кав-каз або *Caucasus*). Але їхні барди кажуть, що потрібно сім місяців для швидкого коня, щоб досягти «суші» за межами Каф, тримаючись на північ, ніколи не ухиляючись дорогою.

[935] Байї вбачав у цьому Коні дванадцятивесловий човен. Таємна Доктрина вчить, що найраніша Третя Раса будувала човни та флотилії, перш ніж вона почала будувати будинки. Але «Кінь», хоча й набагато більш пізня тварина, тим не менше, його первісне значення більш окультне. Крокодили та гіпопотами вважалися священними і були божественними символами, як у древніх єгиптян, так і у мексиканців. Посейдон у Гомера є Кінським Богом і приймає цей образ, щоб привабити Цереру. Аріон їхнє потомство – один з аспектів цього «Коня», який означає Цикл.

[936] Відділені частини повинні бути Норвегією та іншими землями по сусідству з Арктичним колом.

[937] Козьма Індікопловт у *«Collect. Nova Patrum»,* т. II, стор. 188; також див. *«Journ. des Savants», Suppl*. 1707, стор. 20.

[938] Ці два полюси називаються «правим» і «лівим кінцем» нашої Планети – Правим буде Північний Полюс – або ж голова й ноги Землі. Кожний Благодійний (астральний і космічний) вплив виходить від Півночі; кожний згубний вплив виходить від Південного Полюсу. Вони мають вплив і дуже пов'язані з «білою» і «чорною» магією.

[939] Чим більше наближатися до полюсів, тим менше буде відчуватися обертання; на самих полюсах денний оборот майже нейтралізований. Звідси вираз, що Сфера «нерухома».

Тут народилася людина на семи зонах безсмертної, нерушимої частини на Манвантару[940]*. Вічна весна царювала в сутінку. [Але] те, що є сутінок для людини нашого часу, було світлом для людини на зорі її. Там Боги відпочивали, і Фохат*[941] *царює з тих пір… Так Мудрі Батьки говорять, що людина породжена в голові своєї Матері [Землі] і, що ноги її, на лівому краї, породили згубні вітри, які дмуть із пащі нижнього Дракона… Між Першою і Другою [Расами] Вічна Центральна [Земля] була розділена Водою Життя*[942]*.*

Вона тече навколо її тіла [Матері-Землі] і живить його. Одне з її джерел виходить із її голови; і стає мутним біля підніжжя її [Південний полюс]. Воно очищається [після повернення] до її серця – яке б'ється біля підніжжя священної Шамбали, що тоді [на початку] ще не була породжена. Бо на поясі людського житла [Землі] лежить прихованим життя і здоров'я всього, що живе й дихає[943]*. Під час Першої і Другої [Рас] пояс був покритий великими водами. [Але] Велика Матір трудилася під хвилями, і нова земля була приєднана до першої, котру наші мудреці називають головним убором [шапкою]. Вона ще сильніше потрудилася для Третьої [Раси], і її торс і пуп піднялися над водою. Це й був пояс, священний Гімават, що простягається навколо Світу*[944]*. Вона розбилася в напрямку призахідного Сонця, від своєї шиї*[945] *вниз [на Південний-Захід] на багато земель – острови, але Вічна Земля [шапка] не розбилася. Земля-Суша покрила поверхню тихих вод у напрямку чотирьох сторін Світу. Всі вони загинули [у свою чергу]. Тоді з'явилася оселя злісних [Атлантида]. Вічна Земля тепер стала схованою, бо води стали твердими [замерзлими] під подихом її ніздрів і згубних вітрів з пащі Дракона й т.д.».*

Це показує, що Північна Азія сучасниця Другої Раси. Навіть можна сказати, що Азія сучасна людині, бо із самої першооснови людського життя її Корінний Материк, так би мовити, вже існував, і ця частина світу, відома тепер під назвою Азії, була лише в пізніший час відрізана від нього та відділена льодовитими водами.

Тому, якщо правильно зрозуміти вчення, то Материк, виявлений першим до буття, покривав увесь Північний Полюс, на зразок цільної, непорушеної кори, і залишається таким донині за межами того внутрішнього моря, що представлялося подібно недосяжному міражу тим деяким полярним мандрівникам, які бачили його.

Під час Другої Раси ще нові землі піднялися з водних глибин, як продовження «голови» від «шиї». Починаючись на обох півкулях на лінії над самою північною частиною Шпіцбергена[946], за проекцією Меркатора, на нашій стороні, вони могли включати на стороні Америки місця, нині зайняті Баффиновою затокою і сусідніми островами та мисами. *Там* земля ледь досягала 70° широти в південному напрямку; *тут* вона утворювала материк у вигляді кінської підкови, про який говорять Коментарі; з двох кінців якого один включав Гренландію з відростком, що перетинав 50° трохи західніше, а інший Камчатку, і обидва кінці ці з'єднувалися тим, що в цей час

---

[940] В Окультизмі стверджується, що країна або острів, який увінчує Північний Полюс, подібно шапці, є єдиним, який залишається протягом усієї Манвантари нашого Кола. Всі центральні материки та країни виступлять з дна морського, по черзі і неодноразово, але ця земля ніколи не зміниться.

[941] Запам'ятайте, що Апам-Напат є ведичне і авестичне найменування Фохата. В Авесті він розташовується у середині між Вогняними-Язатами й Водними-Язатами. Буквальне значення – «Син Вод», але ці «Води» не та рідина, яка відома нам, але Ефір – Вогняні Води Простору. Фохат є «Син Ефіру» в його вищому аспекті, Акаші, Батька-Матері первозданних Семи, та Звуку або Логосу. Фохат є Світло Логосу.

[942] Ця «Вода» є кров або флюїд Життя, який живить Землю, яка порівнюється тут з живим теплом.

[943] Окультне Вчення підтверджує народний переказ, який говорить про існування Джерела Життя в утробі Землі і в Північному Полюсі. Це є кров Землі, електромагнітний струм, що проходить через усі артерії, і запас якого, як кажуть, перебуває і зібраний в «пупі» Землі.

[944] Окультизм вказує на Гімалайський Ланцюг, як на цей «пояс», і стверджує, що, чи знаходиться він під водою, чи на поверхні, він оперізує Планету. «Пуп» описаний, як той, що знаходиться у напрямку на захід Сонця або на Захід від Гімавата, в якому закладені корені Меру, гори, що знаходиться на Півночі від Гімалаїв. Меру *не* є «легендарна гора в пупі чи центрі Землі», але її коріння та основа знаходяться в цьому пупі, тоді як сама вона знаходиться на далекій Півночі. Це пов'язує її з «Центральною країною, яка ніколи не гине»; та країна, «де день смертного триває шість місяців, а його ніч інші шість місяців». Як сказано у *Вішну-Пурані*: «Для Півночі від Меру завжди ніч, коли день в *інших областях*, бо Меру є Північ усіх Двіпа й Варша» (островів і країн). (Книга II, розд. VIII). Отже, Меру поміщається не в горах Атлаських, як припускає Вільфорд, і не «абсолютно в центрі Планети», як намагається довести це Вільсон, тільки тому, «що це так по відношенню до жителів кількох країн, для яких Схід є та частина, де Сонце піднімається».

[945] Навіть Коментарі не утримуються від східних метафор. Планета уподібнюється тілу жінки, «Мати-Земля». «Від її шиї униз», означає від внутрішнього моря, яке нині перебуває за межами непрохідних льодових загороджень. «Земля», як каже Парашара, «є мати і годувальниця, помножена усіма тваринами і їх властивостями, яка *охоплює* всі світи.

[946] Бо Станца називає цю місцевість терміном, наведеними в Коментарях, як місце, яке не має широти (Ніракша), Оселя Богів. Як говорить один схоліаст у «*Сурія Сиддханта*» (XII, 42-44): «Над ними сходить сонце, коли воно змішується в точках рівнодення; вони не мають ні рівноденних тіней, ні підйому полюсу (*Акшоннаті*).

«В обох напрямках від Меру знаходяться дві полярні зірки (*Дхруватара*), що містяться посеред неба для тих, *хто знаходиться в місцях, які не мають широти (ніракша)*, обидві вони мають своє місце на горизонті.

«Отже, в цих місцях (в цій країні) немає підйому полюсів, обидві полярні зірки розташовуються на їхньому обрії; але їхні градуси-широти (*ламбака*) дорівнюють 90°; на Меру градуси широти (а*кша*) того ж числа ». (Див. *Вішну Пурана*, перекл. Вілсона, II, 208).

представляє північну облямівку берегів Східного та Західного Сибіру. Цей Материк роз'єднався і зник. Лемурія утворилася в ранній період Третьої Раси. Коли вона, у свою чергу, зруйнувалася, з'явилася Атлантида.

———

ЗАХІДНІ ТЕОРІЇ, ЗАСНОВАНІ НА ГРЕЦЬКИХ І ПУРАНІЧНИХ ПЕРЕКАЗАХ

Таким чином, стає цілком природним, що на підставі таких далеких даних, що є у розпорядженні непосвячених істориків, шведський вчений Рудбек, який жив близько двох сторіч тому, намагався довести, що Швеція була Атлантидою Платона. Він навіть думав, що в обрисах древньої Упсали він знайшов місце розташування й розміри столиці «Атлантиди», як вони були дані грецьким мудрецем. Як довів це Байї, Рудбек помилявся; але сам Байї також помилявся ще більше, бо Швеція і Норвегія становили невід'ємну частину Древньої Лемурії, а також і Атлантиди з боку Європи, точно так само, як Східний і Західний Сибір, та Камчатка належали до неї з боку Азії. Але ще раз, коли це було? Ми можемо приблизно встановити це тільки через вивчення Пуран, якщо не хочемо ознайомитися з Таємним Вченням.

Три чверті сторіччя вже минуло з тих пір, як Вільфорд висунув свої фантастичні теорії, за якими Британські Острови були «Білим Островом», Атала з *Пуран*.

Це було прямою нісенітницею, бо Атала була одним із семи Двіпа або Островів, що належать до нижчих Лока, однієї із семи областей Патала (Антиподів). Крім того, як доводить Вільфорд[947], *Пурани* поміщають його «на сьомій зоні або сьомому кліматі» – вірніше, на сьомому вимірі тепла, – що ставить його між 24° і 28° північних широт. Отже, потрібно шукати його на тому ж градусі, що й Тропік Раку, тоді як Англія перебуває між 50° і 60° широти. Вільфорд говорить про неї, як про Атала, Атлантиду, Білий Острів. Її ворог іменується «Білим Демоном», Демоном Жаху, бо говорить він:

«У їхніх піснях [індуських і перських] ми бачимо, що Кай-Каус направляється до гори *Азбурж* або *Ас-бурж, біля підніжжя якої* заходить Сонце, щоб поборотися з *Див-сефидом*, або білим дияволом, з *Тара-дайтья* з *Пуран*, і оселя якого перебувала на *сьомому щаблі Світу*, який відповідає сьомій зоні буддистів … або, інакше кажучи, Білому Острову»[948].

Але тут сходознавці перебували і ще перебувають перед загадкою Сфінкса, помилкове рішення якої зруйнує назавжди їхній авторитет, – якщо й не їхні особистості – в очах кожного індуського вченого, незважаючи на те, чи буде він присвяченим чи ні. Бо в *Пуранах* немає жодного твердження, – на суперечливих подробицях якого Вільфорд побудував свої теорії, – яке не мало би кілька значень і одночасно не стосувалося б як до фізичного, так і до метафізичного світу. Якщо древні індуси підрозділяли поверхню земної кулі на сім Зон, Кліматів, Двіпа, географічно, і на сім Пекл та Небес алегорично, то семериковий вимір в обох випадках не стосувався до тих самих місцевостей. Так, саме північний Полюс, країна «Меру», є сьомим підрозділом, бо вона відповідає сьомому Принципу (або четвертому метафізично) в Окультному обчисленні. Він представляє область Атми, чистої Душі й Духовності. Отже, Пушкара показана, як сьома Зона або Двіпа, що охоплює Кшира Океан або Океан Молока (білий пояс вічних снігів) у *Вішну* та інших *Пуранах*[949]. І Пушкара, з її двома Варша, лежить прямо біля підніжжя Меру. Бо сказано, що:

«Дві країни на північ і південь від Меру *мають форму лука* … [і що] половина поверхні Землі перебуває на південь від Меру, а інша половина на північ від Меру – *за якою лежить половина Пушкари*».

Отже, географічно Пушкара є Америка Північна й Америка Південна; алегорично ж вони є продовженням Джамбу-Двіпа[950], посередині якої стоїть Меру, бо ця країна, населена істотами, які живуть десять тисяч років, вільними від хвороб і недосконалостей; де немає ні чесноти, ні пороку, каст або законів, бо ці люди «однієї природи з Богами»[951]. Вільфорд схильний бачити Меру в Горі Атлас і поміщає сюди ж і Локалока. Але Меру, як сказано, є Свар-Лока, оселя Брахми, Вішну, й Олімп індуських екзотеричних релігій, географічно вона описана, як

---

[947] Вільфорд робить багато помилок. Наприклад, він ототожнює Швета-Двіпа, Білий Острів, «острів у північній частині Тоямбгуді» з Англією і потім намагається ототожнити його з Атала (нижньою областю) і Атлантидою. Але Швета-Двіпа є Оселя Вішну (екзотерично), Атала ж є Пекло. Також він поміщає його в Евксін або Ікшу (Чорне) Море, а потім, в іншому місці, ніби пов'язує його з Африкою і Атласом.

[948] *«Asiatic Researches»,* VIII, 280.

[949] *Op. cit., ibid.,* ст. 201.

[950] Кожне найменування у Пуранах має бути розглянуто в його алегоричному застосуванні, принаймні, під його двома аспектами, географічним і метафізичним. Так, наприклад, Ніла (блакитна) гору, що утворює одну з меж на північ від Меру, слід шукати географічно в гірському ланцюзі в Ориса, а потім також у горі, цілком відмінній від інших, в Західній Африці. Джамбу-Двіпа є область, що належить до володінь Вішну – Світ, обмежений у *Пуранах* нашою планетою, область, яка містить *лише* Меру; і потім вона знову розділена, щоб вмістити Бгарата-Варшу (Індію), її *кращу* і найкрасивішу частину, як каже Парашара. Також і з Пушкарою та всіма іншими.

[951] Там само, стор. 202.

«та, що проходить через середину Земної Кулі та виступає по обидві сторони»[952]. На її верхній стороні розташовані Боги, на нижчій або Південному Полюсі – оселя Демонів (Пекло). Яким же чином може бути Меру горою Атлас? Крім того, Тарадайтья, Демон, не може бути поміщений на сьомій Зоні, якщо остання ототожнюється з Білим Островом, що є Швета-Двіпа, в силу причин, висловлених у вищенаведеній примітці.

Вільфорд обвинувачує сучасних брахманів у тому, що вони «змішали все в одну купу [острова й країни]»; але, як раз він сам ще більше змішав їх. Він думає, що позаяк *Брахманда* і *Вайю Пурани* ділять древній Материк на сім Двіпа, оточені, як сказано, великим океаном, за яким лежить область і гори Атали, то:

«Цілком імовірно, що греки, запозичивши своє поняття про знамениту Атлантиду, вважали її зруйнованою внаслідок якогось природного катаклізму[953], бо, будучи колись знайденою, вона не могла бути знову відкрита».

І позаяк ми зустрічаємося з деяким утрудненням у припущенні, що єгипетські жерці, Платон і навіть Гомер будували свої уявлення про Атлантиду на підставі Атали – нижньої області, що розташовувалася на Південному Полюсі, – то ми воліємо дотримуватися тверджень, даних у Таємних Книгах. Ми віримо у сім Материків, чотири з яких уже віджили свій час, п'ятий же ще існує, і два повинні з'явитися у майбутньому. Ми вважаємо, що кожен із цих не є, точно кажучи, материком у сучасному значенні слова, але кожне найменування від Джамбу до Пушкари[954], стосується географічних назв, даних (1) взагалі землям-сушам, що покривають поверхню всієї Землі протягом періоду Основної або Корінної Раси; (2) до того що залишилося від них після геологічної Расової Пралайї, як, наприклад, Джамбу; і (3) до тих місцевостей, які ввійдуть після майбутніх катаклізмів у формування нових світових материків, півостровів або Двіпа[955] – кожний материк, будучи, в одному сенсі, більшою або меншою частиною суші, оточеною водою. Отже, якою би «плутаниною» не представлялася ця номенклатура в очах непосвяченого, насправді вона не є такою для того, хто має до неї ключ.

Таким чином, ми знаємо, що хоча два Острови в Пуранах – Шостий і Сьомий Материк – повинні ще з'явитися, проте, *були* або *існують* землі, які ввійдуть до складу майбутніх материків нових земель, географічні обриси яких будуть цілком змінені, як це було в минулому. Тому, ми знаходимо у *Пуранах*, що Шака-Двіпа є (або буде) Материк і, що Шанкха-Двіпа, як це показано у *Вайю Пурані*, є лише «малим островом», одним із дев'яти підрозділів (до яких *Вайю* додає ще шість) Бгарата-Варші. Бо Шанкха-Двіпа була населена «*Mlechchha*'ми [нечистими іноземцями], які шанували індуських божеств», тому, вони були пов'язані з Індією[956]. Це стосується Шанкхасура, царя в одній із частини Шанкха-Двіпа, убитого Крішною; цар цей жив у палаці, «що являв собою океанську мушлю, і піддані його також жили в мушлях», говорить Вільфорд.

«На берегах Ніла[957] відбувалися часті змагання між Деватами [Божественними Істотами, Напівбогами] і Дайтьями [Велетнями]; але останнє плем'я взяло гору, і цар і вождь їх, Шанкхасура, що був в океані, робив часті набіги … у нічний час»[958].

Не на берегах Ніла відбувалися ці битви, як припускає це Вільфорд, але на берегах Західної Африки, на південь від того місця, де зараз перебуває Марокко. Були часи, коли вся пустеля Сахари була морем, потім материком, таким же родючим, як і дельта, і тільки після ще одного тимчасового затоплення вона стала пустелею, схожою на іншу пустелю, Шамо або Гобі. Це викладено в переказах *Пуран*, бо на тій же вищенаведеній сторінці сказано:

«Люди перебували між двома вогнями; бо в той час, як Шанкхасура спустошував одну сторону материка, Кракаша [або Краунча], цар Краунчадвіп [Краунча-Двіпа] розоряв іншу: обидві армії … *перетворили, таким чином, найродючішу з земель на безплідну пустелю*».

Безсумнівно, що Європі передував не тільки останній острів Атлантиди, згаданий Платоном, але більш великий Материк, що спочатку розділився, а потім подрібнився на сім півостровів і островів (названих Двіпа). Материк цей включав усі Північні та Південно-Атлантичні області, так само як і частини Північного та Південного Тихого Океану, і мав острови навіть у Індійському Океані (залишки Лемурії). Це твердження підтверджується індуськими *Пуранами*, грецькими письменниками, і азіатськими, перськими та магометанськими переказами. Вільфорд, котрий, на лихо, змішує індуські та мусульманські легенди, проте ясно показує це[959]. Факти, які наводяться ним, і *виписки* з Пуран дають прямий і переконливий доказ тому, що індуси – арії та інші

---

[952] *«Сурія Сіддханта»,* переклад Вітнея, V, 5.

[953] *«Asiatic Researches»,* III, 300.

[954] Джамбу, Плакша, Шалмалі, Куша, Краунча, Шака та Пушкара.

[955] Так, наприклад, такі як Шака і Пушкара, ще не існуючі, але в які увійдуть такі землі, як деякі частини Америки, Африки та Центральної Азії з областю Гобі. Запам'ятаємо, що Упадвіпа означає «корінні» острови або взагалі суша.

[956] Внаслідок їх порочності вони називалися демонами, асурами, велетнями і чудовиськами, і таким чином, країна їх уподібнювалась Аталі-Пеклу.

[957] Звісно, не на річці Нілі, але поблизу гори Ніла, Атласької гряди.

[958] *«Asiatic Researches»,* III, 225.

[959] Див. томи VIII, X та XI, *«Asiatic Researches».*

древні народи, випередили в мореплавстві фінікійців, котрі вважаються зараз першими мореплавцями, що з'явилися у післяпотопні часи. Ось що читаємо ми в *«Asiatic Researches»:*

«Серед цих нещасть деякі з уцілілих тубільців [у війні між Деватами та Дайтьями] підняли руки і, піднісши серце до Бгагавана, вигукнули: «Нехай той, хто може звільнити нас … стане нашим царем»; вимовивши при цьому слово ІТ [*магічний* термін, мабуть, не зрозумілий Вільфордом], яке рознеслося по всій країні»[960].

Потім вибухає найсильніша буря, води Калі дивно схвилювалися, «коли з'явився із глибин вод … чоловік, опісля названий *ІТ*, на чолі численного Воїнства, говорячи *«абгаян»* або *«не бійтеся»;* і розігнав ворога». *«Цар ІТ»,* пояснює Вільфорд, «є нижче втілення Мріра» – Мріда, імовірно, одна з форм Рудри? – який «відновив мир і благоденство на всьому Шанкха-Двіпа, на просторі Барбарадези, Мизра-ст'хана і Арва-ст'хана або Аравії[961] і т.д..

Звичайно, якщо індуські *Пурани* дають опис воєн на материках і островах, розташованих за межами Західної Африки в Атлантичному Океані; якщо письменники їхні говорять про варварів та інший народ, подібно арабам – які, як відомо, ніколи не були мореплавцями в дні мореплавства фінікіян і ніколи не перетинали Калапані, Чорні Води Океану, – то *Пурани* повинні бути древніше, ніж ці фінікіяни, які жили, як гадають, від 2000 до 3000 років до Р. Хр. В усякому разі, перекази їхні повинні бути древніше[962], бо один з Адептів пише:

«У вищенаведених описах індуси говорять про цей острів, як про існуючий і дуже могутній; отже, це мусило було бути більше, ніж одинадцять тисяч років тому».

Але можна мати ще інший доказ про велику давність цих індуських аріїв, котрі описали останній вцілілий з островів Атлантиди або, вірніше, той залишок східної частини Материка, що загинув незабаром після підняття обох[963] Америк , двох Рарша Пушкари. І вони описали те, що знали, бо вони колись жили на ньому. Крім того, це може бути доведено на підставі астрономічного обчислення, зробленого одним Адептом, який критикує Вільфорда. Згадавши, яку теорію висунув цей сходознавець щодо гори Ашбурдж, «біля підніжжя якої сідає сонце», де відбулася війна між Деватами й Дайтьями[964], – він говорить:

«Отже, ми розглянемо широту і довготу загиблого острова та вцілілої гори Ашбурдж. Він розташовувався на сьомому щаблі світу, тобто, у сьомому кліматі [який перебуває між 24 і 28 градусами північної широти]... Цей острів, дочка океану, часто описується, як розташований на Заході; і Сонце зображується призахідним біля підніжжя його гори [Ашбурдж, Атлас, Тенериф або Ніла, назва не має значення] і бореться з Білим Дияволом з «Білого Острова».

Тепер, якщо ми розглянемо це твердження в його астрономічному аспекті, бо Крішна є втілене Сонце (Вішну), сонячний Бог, і, позаяк сказано, що він убив Див-сефіда, Білого Диявола – цілком *можливе* уособлення древніх мешканців підніжжя Атласу – то, можливо, він є лише уявлення вертикальних променів Сонця. Також жителі ці, атланти, як ми бачили це, обвинувачувалися Діодором у тому, що вони щодня *проклинали* Сонце й постійно боролися проти його впливу. Це, однак, є лише астрономічне тлумачення. Тепер буде доведено, що Шанкхасура і Шанкха-Двіпа та вся історія їх, географічно і антологічно, є та ж Атлантида Платона, але в індуському одязі.

Щойно було відзначено, що, якщо в сказаннях *Пуран* острів цей описаний, як *ще існує*, то літописи ці повинні бути древніше, ніж 11 000 років, що минули з часу зникнення Шанкха-Двіпа або ж Посейдоніса Атлантиди. Але, чи не можна просто припустити, що індуси знали цей острів ще раніше? Повернемося знову до астрономічних доказів, які цілком пояснюють це питання, якщо погодитися зі згаданим Адептом, що:

«В епоху, коли літній «колурій» тропіків проходив через Плеяди, коли Серце Лева було на екваторі й коли Лев при заході перебував у вертикальному положенні стосовно Цейлону, тоді Телець опівдні стояв вертикально над островом Атлантиди».

Це пояснює, можливо, чому сингалезців, спадкоємців Ракшаса й Велетнів Ланки, та прямих нащадків Синха або Лева, почали поєднувати із Шанкха-Двіпа, або Посейдонісом (Атлантидою Платона). Але, як це доведено в

---

[960] *Op. cit*., III, 326.

[961] Там само.

[962] Так стверджує Вільфорд про розподіл Атлантиди і Бгарата або Індії, змішуючи два виклади і Пріяврата з Медхатітхі: «Цей розділ був зроблений Пріяврата ... він мав десять синів і його наміром було поділити між ними весь світ на рівні частини... Точно так само Нептун поділив Атлантиду між своїми десятьма синами: один з яких отримав ... граничну частину Атлантиди» – що, «найімовірніше, є древній материк, на самому кордоні якого міститься Гадес... Ця Атлантида була затоплена; і, либонь, під *Атлантидою ми повинні розуміти Землю допотопну* – на якій були народжені десять царів для керування нею, за міфологією Заходу (також і Сходу), але лише сім з них зійшли на престол». (*Op. cit.*, VIII, 286). Деякі дотримуються також думки, що з семи Двіпа, шість були знищені повінню. Вільфорд вважає, що це був «Гадес, який включав Іспанію», але, вірніше, це був острів, про який говорить Платон.

[963] Америка, «новий» світ, таким чином, якщо й *не дуже* древніше, то, в усякому разі, старше Європи, «старого» світу.

[964] Якщо Оселя Див або Дев-сефіда (Тарадайтьї) знаходилася на *сьомому щаблі*, то це тому, що він прийшов із Пушкара, Патала (антипода) Індії, або з Америки. Остання майже стикалася тоді з Атлантидою, перед тим що остання занурилася, нарешті, в море. Слово Патала означає одночасно антиподні країни і пекельні області, й ці слова стали, нарешті, синонімами в усіх відношеннях, як за значенням і властивостями, так і за назвою.

«Сфінксіаді» Маккея, *астрономічно* це мусило було відбутися близько 23 000 років тому; в епоху, коли нахил екліптики повинен був бути понад 27° і, отже, сузір'я Тельця повинне було проходити над Атлантидою або Шанкха-Двіпа. І, що це було саме так, чітко доведено, бо Коментарі говорять:

«Священний Бик Нанді кожну Кальпу приводився із Бгарата в Шанкха, щоб зустріти Рішабха [Сузір'я Тельця]. Але коли ж ті з Білого Острова [які спочатку прийшли зі Швета-Двіпа][965] *змішалися з Дайтьями [Велетнями] із країни беззаконня, і стали чорними від гріха, тоді Нанді назавжди залишився в Білому Острові [або Швета-Двіпа]… Ті, приналежні до Четвертого Світу [Раси], втратили АУМ».*

Асбурдж або Азбурдж, чи був він вершиною Тенерифу, чи ні, але він був вулканом, коли почалося занурення «Західної Атали» або Пекла, й ті, які врятувалися, повідали це своїм дітям. Атлантида Платона загинула від вод знизу та вогню зверху. Велика гора не переставала вивергати полум'я.

«Вогнедишне Чудовисько залишилося самотнім серед руїн злощасного острова».

Хіба греки, яких обвинувачують у запозиченні від індусів легенди (Атали) і у вигадництві іншої (Атлантиди), також обвинувачуються і в тому, що вони взяли їхні географічні уявлення й число сім?

«Знаменита Атлантида не існує більше, але навряд чи можемо ми сумніватися, що вона існувала колись», – говорить Прокл, – «бо Марцелл, котрий написав історію про справи Ефіопії, стверджує, що подібний острів і настільки великий, колись існував і це засвідчено тими, хто писав оповідання про зовнішній світ. Так, *вони передають, що в той час* у Атлантичному Океані *було сім островів*, присвячених Прозерпіні; й, крім цих, ще три, величезного розміру, присвячені Плутону… Юпітеру … і Нептунові. Але, крім цього, жителі останнього острова [Посейдоніса], завдяки розповідям своїх предків, *зберегли пам'ять про дивовижні розміри Атлантичного острова, що* керував впродовж багатьох періодів всіма островами в Атлантичному Океані. Від цього острова можна було пройти на інші більші острови, розташовані недалеко від суші, біля якої розташоване справжнє море».

Ці сім Двіпа [не точно позначені, як острова] становили, на думку Марцелла, тіло знаменитої Атлантиди… Це наочно показує, що *Атлантида є древній материк*… Атлантида була знищена після жахливої бурі [?]; це добре відомо авторам *Пуран*, з яких деякі стверджують, що внаслідок цього страшного здригання Природи шість Двіпа зникли»[966].

Отже, наведено досить доказів, щоб задовольнити найбільшого скептика. Проте, будуть додані безпосередні докази, засновані на точній науці. І, однак, навіть якби цілі томи були написані, це було би безцільно для тих, хто не хоче ні бачити, ні чути інакше, як через вуха та очі своїх відповідних авторитетів.

Звідси вчення римо-католицьких схоліастів, а саме, що Гермон, вершина в землі Мізпетх, – як означає «анафема», «руйнування» – є та ж, що й вершина Ермон. На доказ цьому часто наводяться виписки з праць Йосипа Флавія, котрий стверджував, що в його час щодня знаходили на ній величезні кістки велетнів. Але це була земля пророка Валаама, якого «Господь полюбив». І так переплутані факти й особистості в згаданих мізках схоліастів, що, коли *Зохар* пояснює, що «Птахи», які надихали Валаама, означали «Змій», тобто Мудреців і Адептів, у школах яких він довідався таємниці пророцтв, – вони знову користуються з нагоди, щоб довести, що гора Гермон була населена «крилатими драконами Зла, очільник яких Самаель» – Сатана євреїв. Як говорить Спенсер:

«Саме до цих нечистих духів, прикутим до вершини Гермона в пустелі, був посланий козел відпущення Ізраїлю, який прийняв ім'я одного з них [Азаз(і)ель]».

Ми стверджуємо, що це не так. *Зохар* містить наступне пояснення із приводу заняття магією, що називається єврейською Нехашим або ж «Робота Зміїв». Сказано (частина 3-я стовп. 302):

«Це називається Нехашим, бо маги [кабалісти-практики] працюють *оточені світлом Первинного Змія*, якого вони бачать у небі, як блискучу зону, складену з міріад малих зірок».

Це означає просто Астральне Світло, назване так мартиністами, Еліфасом Леві, тепер же всіма сучасними окультистами.

———

[965] Ні Атлантида, ні навіть Шанкха-Двіпа ніколи не називалися «Білим Островом». Коли переказ говорить, що «Білий Острів став чорним, внаслідок гріховності народу», це лише означає, що мешканці «Білого Острова» або Сіддхапура або Швета-Двіпа, спустилися в Атлантиду Третьої і Четвертої Раси, щоб «просвітити її; і втілившись, стали чорними від гріха» – за образним висловом. Всі Аватари Вішну, як сказано, приходять з Білого Острова. За тибетським переказом, Білий Острів є єдина місцевість, яка уникає загальної долі всіх Двіпа; він не може бути знищений ні вогнем, ні водою, бо – він є «Вічна Земля».

[966] *«Asiatic Researches»,* XI, 27.

«ПРОКЛЯТТЯ» З ФІЛОСОФСЬКОЇ ТОЧКИ ЗОРУ

Попередні вчення «Таємної Доктрини», доповнені універсальними переказами, повинні були вже довести, що *Брахмани, Пурани, Вендідад* та інші Писання маздеїв, так само як і записи єгиптян, греків і римлян і, нарешті, священні Писання євреїв, усі мають єдиний початок. Жодні з них не є безглуздими й не мають основами казки вигадані для вловлення довірливого невігласа; всі вони – алегорії, що мають метою представити під більш-менш фантастичним покривом великі істини, зібрані з тієї ж області доісторичного переказу. Брак місця не дозволяє нам вдаватися в цих томах у подальші й більш дрібні подробиці, що стосується чотирьох Рас, які передували нашій теперішній Расі. Але перш ніж запропонувати вивчаючому історію психічної і духовної еволюції прямих, допотопних батьків нашого П'ятого (Арійського) Людства і перш ніж виявити її вплив на всі інші бічні гілки, що виросли з того ж самого стовбура, ми повинні освітити ще кілька фактів. На підставі свідчень всієї літератури древнього світу та інтуїтивних теорій декількох філософів і вчених пізніших століть, було показано, що положення нашої Езотеричної Доктрини, майже в кожному випадку, підтверджуються, як прямими, так і побічними доказами, що ні «легендарні Велетні», ні зниклі Материки, так само як і еволюція попередніх Рас, не є цілком необґрунтованими казками. В *Addenda*, що містить цей том, наука не раз буде поставлена в неможливість відповісти. Ми сподіваємося, що Додаток цей розіб'є, нарешті, всі скептичні зауваження щодо священних чисел у природі та наших цифрах взагалі.

Поки що одне завдання залишилося незакінченим – це руйнування найбільш згубної з усіх богословських догм, а саме, догми прокльону, під вагою якого людство страждає з часу передбачуваного непослуху Адама і Єви в їхньому притулку, Едемі.

Творчі сили в людині були даром Божественної Мудрості, але не результатом гріха. Це ясно доведено парадоксальним поводженням Ієгови, котрий спочатку *проклинає* Адама і Єву (або Людство) за здійснення передбачуваного гріха, а потім *благословляє* свій «обраний народ», говорячи: «плодіться і розмножуйтеся, та наповнюйте землю»[967]. Прокляття не було накликане на людство Четвертою Расою, бо порівняно безгрішна Третя Раса, допотопні гіганти ще більших розмірів, загинули в такий же спосіб; отже, Потоп не був покаранням, але просто результатом періодичного і геологічного закону. Також прокляття Карми не обрушилося на них за їхні спроби до *природного* злягання, як це робиться усім тваринним світом, позбавленим розуму, у належну до того пору року; але за зловживання творчою міццю, за опоганення божественного дарунку і розтрату життєвої субстанції без усякої іншої мети, крім звіриного особистого задоволення. Коли третій розділ Книги *Буття* буде зрозумілий, то побачать, що він стосується Адама і Єви кінця Третьої Раси і початку Четвертої. Спочатку народження було таким же легким для жінки, як і для всіх тварин. Ніколи не входило в план Природи, щоб жінка народжувала в «стражданні». Однак, із цього періоду, із часу розвитку Четвертої Раси, виникла ворожнеча між її насінням і насінням «Змія», насінням або ж плодом Карми та Божественної Мудрості. Бо насіння дружини або хіті *розчавило голову* насіння *плоду мудрості та знання*, обернувши священну таємницю розмноження у тваринне задоволення; тому Закон Карми «розчавив *п'яту*» Раси Атлантів, поступово змінивши фізіологічно, морально, фізично та розумово всю природу Четвертої Раси людства[968], і людина, зі здорового царя тваринного утвору Третьої Раси, стала у П'ятій, нашій Расі, жалюгідною золотушною істотою і опинилася зараз на нашій земній кулі найбагатшим спадкоємцем хвороб, тілесних і спадкоємних, і найбільше свідомо тямущим звіром з усіх тварин![969]

Таке істинне Прокляття з фізіологічної точки зору, майже єдине, про яке є натяки в кабалістичному Езотеризмі. Розглянуте в цьому аспекті Прокляття безсумнівне, бо воно очевидне. Інтелектуальна еволюція, прогресуючи пліч-о-пліч із фізичною, звичайно, була прокльоном замість благословення – дарунок, прискорений «Владиками Мудрості», які вилили на людський Манас свіжу росу свого власного Духу і Природи. Божественний Титан, таким чином, дарма постраждав; і можна навіть поскаржитися про дароване ним людству благодіяння й пошкодувати про ті дні, які так митецьки описані Есхілом у його «Закованому Прометеї», коли наприкінці першого Титанічного Віку (Століття, що йшло за століттям ефіроподібної людини, століття благочестивого Канду і Прамлоча), знову народжуване фізичне людство, усе ще позбавлене розуму і (фізіологічно) безчуттєве, описано як

---

[967] Книга *Буття*, IX, 1.

[968] Які мудрі та величні, які морально далекоглядні благі закони Ману щодо шлюбного життя у порівнянні з розбещеністю мовчки дозволеною людині в цивілізованих країнах. Та обставина, що закони ці були знехтувані в останні два тисячоліття, анітрохи не перешкоджає нам захоплюватися глибиною їх передбачення. Брахман залишався гріхаста, сімейною людиною, до певного періоду свого життя, потім після народження сина і коли той уже міг підтримувати сім'ю, він закінчував шлюбне життя і ставав благочестивим Йогином. Його подружнє життя регулювалося його брахманом-астрологом відповідно до його природи. Тому, у таких країнах, як наприклад Пунджаб, де згубний вплив мусульманської і, згодом, європейської розбещеності ледь торкнулися ортодоксальних арійських каст, можна ще зустріти кращі зразки людини всієї Планети, – що стосується зросту і фізичної сили; тоді як в Деккані й особливо в Бенгалії, потужні люди давніх часів замінилися людьми, потомство яких з кожним століттям – майже з кожним роком – зменшується на зріст і в силі.

[969] Хвороби та надлишок приросту населення факти, котрі ніяк не можуть бути заперечені.

«бачачи, бачили марно;
Чуючи, не чули, але, як у сновидіннях
Змішали все суще випадково, протягом часу довгого».

Наші Рятівники, Агнішватта й інші «Сини Полум'я Мудрості» – уособлені греками в Прометеї[970] – можуть залишатися невизнаними та в забутті, внаслідок несправедливості людського серця. Вони можуть, через наше невідання істини, бути побічно прокляті за дарунок Пандори; але опинитися сповіщеними й затвердженими вустами священства, як Злісні Істоти, занадто тяжка Карма для «Нього», хто, коли Зевс «яро бажав» погубити всю людську расу», «насмілився один» урятувати цю «смертну расу» від загибелі, говорячи словами, вкладеними у вуста цього мордованого Титана:

«Від небезпеки повалення в морок Гадеса.
За це згинаюся під вагою мук жорстоких,
Настільки тяжких перетерпіти, настільки жалюгідний виглядом,
Я, хто смертним так співчував…»

Хор з більшою підставою зауважує:

«Великий той дарунок, тобою даний смертним!»

Прометей відповідає:

«Так, більше того, я був той, хто дав їм вогонь.
Хор: Але твар минуща, чи мають вони тепер вогонь полум'яно-зіркий?
Пром.: Так, завдяки йому, вони цілком зрозуміють велич мистецтв…»

Але, разом з мистецтвами, отриманий «вогонь» перетворився на найбільше прокляття; тваринний початок і *свідомість* володіння ним змінили тимчасовий інстинкт у хронічний анімалізм і чуттєвість[971]. Саме це висить над людством на зразок тяжкого похоронного покриву. Таким чином, виникла відповідальність за свободу волі; титанічні пристрасті, що зображують людство в його найбільш похмурому аспекті:

«Бентежна ненаситність низьких пристрастей і прагнень, коли із зарозумілою нахабністю кинули вони виклик притиску закону»[972].

Прометей обдарував людину у творі Платона *«Протагор»* тією «мудрістю, що дає фізичний добробут», але, позаяк нижчий аспект Манаса тварини (Кама) залишився незмінним, то замість «незаплямованого розуму, першого дарунку небес», був створений вічний шуліка постійно незадоволеного бажання, жалкування та розпачу у поєднанні з «мрійливою слабкістю, що сковує сліпу расу смертних» (556) до того дня, коли Прометей буде звільнений Геркулесом, призначеним йому Небом рятівником.

Християни – особливо римо-католики – намагалися встановити пророчий зв'язок між цією драмою і пришестям Христа. Більшої помилки не можна було зробити. Істинний теософ, шукач Божественної Мудрості і шанувальник Абсолютної Досконалості – Невідомого Божества, що не є ні Зевс, ні Ієгова – відкине подібну ідею. Ґрунтуючись на стародавності, він доведе, що ніколи не було *первородного гріха*, але лише зловживання фізичним розумом. Психіка людини керувалася тваринним інстинктом і спільно вони гасили в ній світло Духовності. Він скаже: усі з вас, хто може читати між рядків, вивчайте Древню Мудрість у древніх драмах, індуських і грецьких; прочитайте уважно «Закутого Прометея», як він був представлений у театрі, в Афінах 2400 років тому! Міф цей не належить ні Гесіоду, ні Есхілу, але, як говорить Бунзен, «він древніше, ніж самі елліни», бо, воістину, він належить до зорі людської свідомості. *Розп'ятий* Титан є уособлений символ колективного Логосу, «Воїнства» і «Володарів Мудрості» або Небесної Людини, яка втілилися в людство. Крім того, як показує ім'я його *(Pro-me-*

[970] У книзі Ганни Суонуїк «*Драми Есхіла*» сказано про «Закутого Прометея» («Класич. Бібліот. в Боні», стор. 334), що Прометей дійсно представлений як «подвижник і благодійник людства, положення якого описано слабким і тяжким до крайності ... Зевс , як сказано, запропонував знищити цих жалюгідних ефемерних істот і населити Землю замість них новою расою». У Станцах ми бачимо, що Владики Буття вчинили так само і знищили перші твори Природи і Моря. Прометей *є* порушником цього задуму і, внаслідок цього, він повинен був прийняти на себе, заради порятунку смертних, найжахливіші муки на які він був засуджений невблаганною жорстокістю Зевса. Таким чином, ми бачимо Титана, символ минущого розуму і свободи волі (людського інтелекту або вищого аспекту Манаса), представленого, *як найвищого філантропа*, тоді як Зевс, «Найвище Божество» Еллади, зображений у вигляді жорстокого і невблаганного деспота, характер особливо неприйнятний для почуттів афінян. Причина цього пояснена в подальшому. «Найвище Божество» вміщує в кожному стародавньому Пантеоні – включаючи і пантеон євреїв – *двоїстий* характер, що складається зі Світла й Тіні.

[971] Тваринний Світ, керований лише інстинктом, має свої періоди розмноження, в інші пори року стать нейтралізується. Тому, вільна тварина знає хворобу лише одного разу протягом свого життя, саме перед смертю.

[972] Введення до *«Закутого Прометея»,* стор. 340.

theus) «той, хто бачить перед собою» або майбутнє[973] – у тих мистецтвах, які він винайшов і, які він дав людству, глибоке психологічне провидіння було не останнім. Бо, як скаржиться він дочкам Океану:

«Я затвердив пророцтв різні види, (492)
Я перший доглянув у снах
Видіння істини … і смертних вів
До мистецтва таємного…
Мистецтва до смертних прийшли від Прометея...»

Відкладемо на кілька сторінок головну тему й подивимося, який може бути схований зміст цього найбільш древнього переказу, бо він є найбільш образотворчим серед усіх алегоричних переказів. Позаяк він безпосередньо стосується Ранніх Рас, то насправді це не буде справжнім відступом.

Тема трилогії Есхіла, дві частини з яких загублені, знайома всім культурним читачам. Напівбог викрадає у Богів (Елохімів) їхню таємницю – таємницю *Творчого Вогню*. За цю святотатську спробу він переможений Кроносом[974] і виданий Зевсу, Батькові й Творцеві людства, який хотів, щоб воно залишалося розумово сліпим і твариноподібним; Зевс, особисте Божество, яке не бажає бачити людину «подібною одному з нас». Тому Прометей, «Вогонь і Світлодайний», прикутий до гори Кавказу і засуджений на страждання. Але Доля трилика (Карма), укази якої, як говорить Титан, навіть Зевс –

«Навіть він, присуджений, уникнути не може...»

заповідає, що ці страждання будуть тривати лише до дня, коли син Зевса –

«Так, син, що перевершує силою батька (787)
…….....
Це бути повинен один із нащадків (Іо) твоїх» (791)

– буде породжений. Цей «Син» звільнить Прометея (стражденне Людство) від його власного фатального дарунка. Ім'я його «Той, хто повинен прийти».

Отже, на підставі деяких рядків, які, подібно всякому іншому алегоричному вираженню, можуть бути витлумачені майже в будь-якому сенсі – на підставі слів вимовлених Прометеєм і звернених до Іо, дочки Інахуса, переслідуваної Зевсом, – ціле пророцтво побудоване деякими католицькими письменниками. Говорить розіп'ятий Титан:

«І мороку минулого знамення говорять дуби промовці,
Через них відкрито без слів загадкових
Вітання тобі, славетна дружино Зевса
.....(853)
.....тебе пестячи,
Тебе *торкаючись однієї рукою, не жахаючою;*
І понесеш ти *Епафоса темного*,
Відзначить ім'я рід його священний…» (870)

Це було витлумачено декількома фанатиками – у тому числі де Муссо й де Мирвіллем – як певне пророцтво. «Іо є матір Бога», говорять нам, а «Темний Епафос» – Христос. Але останній не скинув з престолу свого Батька, хіба тільки метафорично, якщо ми будемо розглядати Ієгову, як цього Батька; також християнський Спаситель не скинув *свого* Батька в Гадес. Прометей (у вірші 930) говорить, що Зевс буде ще більше принижений:

..... такий шлюб готує,

---

[973] Від προ-μητις – «передбачення». «Проф. Кун», – кажуть нам, у вищезазначених томах *Драми Есхіла*, – «вважає, що ім'я Титана походить від санскритського слова Прамантха, інструмента, вживаного для запалення вогню. Корінь *mand* або *manth* передбачає обертальний рух, і слово *manthami*, зазвичай означало процес запалювання вогню, набуло друге значення, другий сенс, сенс викрадення; звідси ми знаходимо інше слово того ж походження, *pramatha*, що означає крадіжку». Це досить винахідливо, але, можливо, не зовсім точно; крім того, в цьому полягає вельми прозаїчний елемент. Без сумніву у фізичній природі вищі форми можуть розвиватися з нижчих, але навряд чи це так у світі думки. І позаяк нам кажуть, що слово *manthami* проникло в грецьку мову і стало в ньому словом *manthanô* – вчитися – тобто, привласнювати знання, звідки і *prometheia*, передзнання, передбачення – то ми можемо знайти, пошукавши, більш поетичне походження для «вогнедавця», ніж те, яке дається в його санскритському походженні. Свастика, священний знак та інструмент для запалювання священного вогню, може пояснити це краще. «Прометей вогнедавець є уособлений Прамантха», продовжує автор і «знаходить свій прототип в арійському Матарішван, божественній особистості, тісно пов'язаній з Агні, богом-вогню у Ведах». *Matih* в санскриті означає «розуміння» і є синонімом Магат або Манаса, і повинно мати деяке значення в походженні імені; Праматіх – син Фохата і також має свою історію.

[974] Кронос означає «Час» і, таким чином, алегорія стає вельми показовою.

Який із трону сили його скине углиб безодні,
Так відбудеться прокляття Кроноса, батька його.....
..... Нехай сидить
Серед гуркоту громів своїх,
Обертаючи в долонях палаючі блискавки,
Але *ці не послужать нічому, і він упаде*
В падінні ганебному, нестерпно тяжкому…(980).

«Темний Епафос» був Діонісій-Сабасій, син Зевса і Деметри у Містеріях сабеян, під час яких «Батько Богів», прийнявши образ *Змія*, зародив від Деметри Діонісія або ж Сонячного Вакха. Іо є Місяць і, в той же час Єва *нової раси*, так само як і Деметра – у цьому випадку. Дійсно, міф про Прометея є пророцтвом, але він не стосується до якого-небудь із певних циклових Спасителів, котрі з'являлися періодично в різних країнах і серед різних народів у їхніх перехідних умовах еволюції. Він указує на останні таємниці циклічних перетворень, протягом яких людство, пройшовши від ефіроподібного до щільного фізичного стану, від духовного до фізіологічного розмноження, спрямовується зараз уперед до протилежної дуги циклу, до тої, другої фази свого первісного стану, коли *жінка не знала чоловіка*, і людське потомство *створювалося, але не було зачате*.

Стан цей повернеться до усього світу взагалі, коли останній відкриє й дійсно оцінить істини, які лежать в основі цієї великої проблеми статі. Це буде подібно до «світла, що ніколи не сяяло ні над морем, ні над землею», і повинне прийти до людей через Теософічне Товариство. Це світло поведе вперед і вгору до *істинної інтуїції*. Тоді, як колись було висловлено в листі до одного теософа:

«*Світ буде мати Расу, що складається з людей подібних до Будди і Христа, бо Світ відкриє, що людина має міць створювати Буддо-подібних дітей – або Демонів*… Коли це знання прийде, всі догматичні релігії, і з ними всі Демони, вимруть».

Якщо ми задумаємося над послідовним розвитком алегорії та над характером героїв, то таємниця може бути розгадана. Кронос, зазвичай, зображує «Час» у його цикловому плині. Він пожирає своїх дітей – включаючи й *особистих Богів* екзотеричних догм. Замість Зевса, він пожер його кам'яного ідола; але символ ріс і лише розвивався в людській уяві, в міру того як людство спрямовувалося по спадній дузі в напрямку до тільки фізичного і розумового – не духовного – удосконалення. Коли його духовна еволюція буде настільки ж розвинена, тоді Кронос не буде більше обманутий. Замість кам'яного зображення він поглине антропоморфічну вигадку, як таку. Бо Змій Мудрості, представлений у Містеріях сабеян, як олюднений Логос, єдність духовних і фізичних Сил, породить у Часі (Кроносі) потомство – Діонісія-Вакха або «темного Епафоса», «потужного», Расу, що скине його. Де буде він породжений? Прометей у своєму пророцтві, зверненому до Іо, вказує на його походження й місце народження. Іо – Місячна Богиня народження, бо вона Ісіда і Єва, Велика Матір[975]. Він намічає шлях (расових) блукань так просто, як тільки слова дозволяють виразити це. Вона повинна покинути Європу і направитися на материк Азії; коли вона досягає там найбільшої гори Кавказу (вірш 737), Титан говорить їй:

«Коли ж ти потік переступиш,
Материків двох грань, до палючого Сходу звернених...» (810) –

вона повинна направитися на Схід, минути «Босфор Кіммерійський» і перейти те, що, очевидно, є Волга біля теперішньої Астрахані при Каспійському морі. Після чого вона зустріне «люті північні вихори» і звідти кинеться в землю «Воїнства Арімаспійського» (Схід Скіфії Геродота) у напрямку до

«Ріки Плутона, що буяє золотом..... (825).

[975] Автор перекладу «Закутого Прометея» нарікає на те, що в описі мандрів Іо «не можна простежити ніякої відповідності з відомою нам географією» (ст. 379). Можливо, на це є поважні причини. Перш за все, це подорож і мандрування з місця на місце *Раси*, з якої «десятий» або, так званий, Калкі Аватар повинен відбутися. Цю расу автор називає «царственою расою, зародженою в Аргосі» (888). Але Аргос не має тут стосунку до Аргоса в Греції. Воно походить від *arg* або *arka* – жіночої сили зародження, символізованої Місяцем – Аргха – у формі корабля, в Містеріях означає Царицю Небес. Евстафій доводить, що на діалекті Арг-іан Іо означає Місяць; тоді як Езотеризм пояснює це як божественного Андрогіна або ж містичне десять (10). У євреїв 10 є досконале число або Ієгова. Аргхія на санскриті означає Чашу узливання, у формі зводу, або човноподібної посудини, в якій пропонуються квіти і плоди Божествам. Аргіянатх є титул Мага-Когана, що означає «Володар Жертвопринесення», і Аргіяварша, «Країна Жертвопринесення», є таємне найменування тієї області, яка простягається від гори Кайласа до самої пустелі Шамо, звідки очікується Калкі Аватар. Айрьяна-Варседія [(?) Айрьяна Ваеджо] зороастріян, як місцевість, тотожна з нею. Нині говорять, що вона знаходиться між озером Аральським, Балтістаном і Малим Тибетом; але в давні часи протяжність її була набагато ширше, бо вона була місцем народження *фізичного* людства, символом і матір'ю якого є Іо.

Професор Ньюман правильно припускає, що це означає ріку Урал, бо Арімаспі Геродота були «упізнані жителі цієї золотоносної області».

Потім (між віршами 825 і 835) ми зустрічаємося із загадкою для всіх європейських тлумачів. Титан говорить:

«Не наближайся до цих [Арімаспі й Грипес],
Досягнеш ти потім далекого кордону, де раса смаглява живе
Біля Сонячних джерел, звідки Ефіопії ріка виходить:
Слідуй за її течією, поки досягнеш порогів швидких,
Де від висот Біблінських Нейлос шле потоки вод священних».

Тут було заповідано Іо заснувати поселення для себе і її синів. Тепер подивимося, як тлумачать це місце. Іо зазначено іти в напрямку Сходу, поки вона не досягне ріки Ефіопії, уздовж якої вона повинна слідувати доти, доки та не впаде в Ніл – звідси й усе непорозуміння. «За географічними теоріями ранніх греків», автор перекладу «Закутого Прометея» повідомляє нам, що:

«Цій умові відповідала ріка Інд. Арріан (VI, 1) згадує, що Олександр Великий, готуючись спуститися на кораблях по Інду [і, побачивши крокодилів у річці Інд, не зустрівши їх до цього ні в якій іншій річці, крім Нілу…], вирішив, що він відкрив джерела Нілу; наче Ніл, узявши початок у якійсь частині Індії і протікаючи через багато пустель, втратив тому свою назву Нілу, потім … перетинаючи населені землі, він уже називався Нілом ефіопами, які жили в цих місцях, і пізніше єгиптянами. Вергілій у IV з «Георгиків» повторює цю застарілу оману»[976].

Як Олександр, так і Вергілій могли значно помилятися у своїх географічних уявленнях; але пророцтво Прометея анітрохи не погрішило – в усякому разі, не в його Езотеричному сенсі. Коли відома Раса представлена в символі, і події, що стосуються її історії, передані алегорично, не можна очікувати топографічної точності стосовно шляху наміченого для її уособлення. Однак виявляється, що ріка Ефіопс є, без сумніву, Інд, і вона ж є Ніл або Ніла. Ця ріка одержала початок на небесній горі Кайласа, Оселі Богів – 22 000 ф. вище рівня моря. Інд був рікою Ефіопс і так називалася греками задовго до днів Олександра, бо берега її від Аттока до Синда були заселені племенами, зазвичай називаними східними ефіопами. Індія та Єгипет були дві споріднені народності, і східні ефіопи – потужні будівельники – прийшли з Індії, як це, сподіваємося ми, досить добре доведено у «*Викритій Ісіді*»[977].

Чому ж тоді Олександр або навіть вчений Вергілій не могли скористатися словом Ніл або Нейлос, говорячи про Інд, раз це було одним з його імен? Дотепер Інд у місцевостях навколо Калабагха називається Нілом, що означає «синій», і Ніла «синя ріка». Вода там такого глибокого, синього кольору, що найменування це було дано їй з давніх давен; маленьке містечко на її берегах називається цим же ім'ям та існує донині. Очевидно, Арріан, котрий писав набагато пізніше днів Олександра і не знав древнього імені Інду, без наміру оббрехав грецького завойовника. Так само й наші сучасні історики не мудріше, судячи з їхніх учинків, бо часто вони встановлюють найбільш незаперечні заяви на підставі простої видимості, з тією ж легкістю, як робили це й древні їхні колеги в епоху, коли в розпорядженні їхньому не було ще ніяких енциклопедій.

Раса Іо, «діви з коров'ячими рогами», таким чином, є просто перша раса піонерів ефіопів, приведена нею з Інду до Нілу, що отримав своє ім'я на згадку ріки на батьківщині колоністів з Індії[978]. Тому Прометей говорить Іо[979], що священний Нейлос – Бог, не ріка – направить її в «землю при трьох кутах», саме до Дельти, де її синам заповідано заснувати «це віддалене поселення» (833, і т.д.).

Саме тут нова раса (єгиптян) повинна була початися й «жіночна раса» (873), що з'явиться «п'ятою по лінії потомства» від темного Епафоса –

«П'ятдесят з них повернуться в Аргос».

---

[976] *Op. cit*., стор. 385, примітка.

[977] I, 569-570.

[978] Олександр Великий, який був краще ознайомлений з Аттоком, ніж з Індією – бо ніколи не вступав у саму Індію – не міг не чути, що Інд близько самого його витоку називався Ніл або Ніла. Таким чином, помилка, – якщо це помилка, – легко пояснюється.

[979] Доказом тому, що Іо тотожна, алегорично, з Ісідою й Місяцем, служить зображення її, на якому вона прикрашена «коров'ячими рогами». Алегорія ця безсумнівно проникла в Грецію з Індії, де Вакх – «Мелодична Корова» з *Ріг-Веди*, «від якої відбулося людство» (*Бгагавата Пурана*), явлена в *Айтерея Брахмані*, як переслідувана своїм Батьком Брахмою, запаленому протизаконною пристрастю до неї і, який перетворив її на лань. Звідси Іо, яка відмовилася поступитися пристрасті Юпітера, стає «рогатою». Корова в усіх країнах була символом пасивної сили зародження в Природі; Ісіда, Вакх, Венера – матір плодовитого Бога Любові, Купідона, але, в той же час, і Матір Логосу, символом якого у єгиптян та індусів став бик, як це доводиться Апісом та індуськими биками в найбільш древніх храмах. В езотеричній філософії Корова є символ Творчої Природи, і Бик (її теля) Дух, який животворить, або «Святий Дух», як це доводить д-р Кінілі. Звідси й символ рогів. Роги вважалися священними і у євреїв, які клали на вівтар роги з дерева Шиттим, схопившись за які, злочинець стверджував свою недоторканність.

Тоді одна з п’ятдесятьох незайманих згрішить через любов і

«...Рід царствений в Аргосі понесе.
.....
Від сімені того відбудуться відважні герої,
стрілки преславні мене звільнять від лих».

Коли повстануть ці герої, Титан не відкриває; бо як він зауважує:

«Промова довга потрібна, щоб докладно все викласти».

Але «Аргос» є Аргхіаварша, Земля жертвоприносин древніх Ієрофантів, звідки прийде Визволитель Людства, найменування це в пізніші століття стало ім’ям сусідки її Індії – Аріаварта древніх часів.

Що тема ця становила частину Містерій сабеян, ми знаємо це від декількох древніх письменників; серед інших і від Цицерона[980], й Климента Олександрійського[981]. Останні письменники є єдиними, які приписують істинній причині той факт, що Есхіл був обвинувачений афінянами у святотатстві й був присуджений до побиття каменями на смерть. Вони говорять, що, не будучи присвяченим, Есхіл профанував Містерії, видавши їх у своїй Трилогії представленій на публічних підмостках[982]. Але він піддався б тому ж осуду, якби й був присвяченим; що, цілком імовірно, й було в цьому випадку, бо інакше, подібно Сократові, він повинен був би мати Демона, який відкрив би йому таємну алегоричну Драму Присвяти. В усякому разі, не «батько грецької трагедії» винайшов пророцтво Прометея; бо він лише повторив у драматичній формі те, що відкривалося жерцям під час Містерії Сабасіа[983]. Останнє було одним із найдавніших свят, і початок його й досі невідомий історії. Міфологи пов’язують його з Юпітером і Вакхом через Митру, Сонце, назване Сабасій на деяких древніх пам’ятниках. Однак воно ніколи не було виключною власністю греків, але бере початок свій з давніх давен.

Перекладач драми висловлює подив, як міг Есхіл стати винним у такому

«Протиріччі між характером Зевса, яким він зображений у «Закутому Прометеї», і тим образом, що представлений в інших драмах»[984].

Саме тому що Есхил, подібно Шекспірові, був і назавжди залишиться інтелектуальним «Сфінксом» століть. Між Зевсом, Абстрактним Божеством грецької думки, і Олімпійським Зевсом існувала ціла прірва. Останній уособлював у Містеріях принцип не вище, ніж нижчий аспект людського фізичного розуму – Манас у сполученні з Кама; тоді як Прометей – божественний аспект Манаса, що зливається і спрямовується до Буддхі – був божественною Душею. Зевс щораз, коли він представлений як той хто поступається своїм нижчим пристрастям, є не що інше, як Людська Душа – *ревнивий* Бог, мстивий і жорстокий у своєму Егоїзмі або «Самості». Звідси Зевс представлений у вигляді Змія – розумового спокусника людини – який, проте, породжує, з плином еволюції Циклу, «Людину-Рятівника», Сонячного Вакха або Діонісія – *більше, ніж людину*.

Діонісій єдиний з Осірісом, Крішною й Буддою, небесним Мудрецем і з прийдешнім (десятим) Аватаром, Прославленим Духовним Христом *(Christos),* котрий звільнить мордованого Крестос *(Chrestos)* – людство або Прометея від його страждань. Це, як говорять брахманські та буддійські легенди, відображені й у вченні Зороастра, і нині у християнстві (в останньому лише іноді), відбудеться наприкінці Калі-Юги. І тільки після появи Калкі Аватара або Сошиох’а, людина буде народжуватися від жінок без гріха. Тоді Брахма, індуське Божество, Ахура Мазда (Ормазд) зороастріян, Зевс, греко-олімпійський Дон Жуан, Ієгова, ревнивий, жорстокий племінний Бог ізраїльтян і всі подоби їх у всесвітньому Пантеоні людської фантазії – зникнуть і розчиняться в повітрі. Разом із ними зникнуть і тіні їх, *темні аспекти* всіх цих Божеств, завжди зображувані у вигляді їхніх братів-«близнюків» і тварин в екзотеричних легендах – і, як їхні власні *відображення* на Землі в Езотеричній Філософії. Арімани та Тифони, Самаелі й Сатани – усі будуть скинуті з їхніх престолів у той день, коли кожна темна, злісна пристрасть буде приборкана.

Існує єдиний Вічний Закон у Природі, єдиний, котрий завжди спрямовується до урівноважування протиріч для встановлення кінцевої гармонії. Саме завдяки цьому Закону духовного розвитку, що замінить розвиток фізичний і чисто розумовий, людство звільниться від своїх помилкових Богів і побачить себе, нарешті, – Самоспокутуваним.

У своєму кінцевому одкровенні древній міф Прометея, прото- й анти-образи якого зустрічаються у всіх древніх Теогоніях, перебуває в кожній з них при самому зародженні фізичного зла, бо він стоїть на порозі людського життя. Кронос є «Час», перший закон якого, щоб порядок послідовних і гармонійних фаз у процесі еволюції, під

[980] *«Tuscul. Quaest.»,* I, 11, 20.

[981] *«Strom.»,* I, 11, *«Opera»,* I, 467. Вид. Поттера.

[982] Геродот і Павзаній вважали, що причина осуду була в тому, що Есхіл, прийнявши теогонію єгиптян, зробив Діану дочкою Церери, а не Латони (Див. Еліан, *«Var. Hist.»,* I, V, XVIII; I, 433. Вид. Гронова). Але Есхіл був Присвяченим.

[983] Сабасія було періодичним святом з Містеріями, виконаними на честь деяких Богів, варіант Митраїчних Містерій. Вся еволюція Рас була представлена в цих Містеріях.

[984] Ганна Суонуїк, *op. cit*.

час розвитку циклу, дотримувався б точно – під страхом суворої кари за ненормальне зростання з усіма похідними від цього наслідками. У програму природного розвитку не входило, щоб людина – хоча вона і є вищою твариною – стала би відразу розумово, духовно та психічно тим Напівбогом, яким вона є на Землі, тоді як її фізична будова залишалася б слабкою, безпомічною та ефіроподібною у порівнянні з майже будь-яким величезним ссавцем. Контраст занадто безглуздий і грубий; святилище занадто негідне Бога, який у ньому живе. Таким чином, дарунок Прометея став Прокльоном – хоча це було *відомо наперед і передбачено* Воїнством, уособленим у цьому вигляді, як ясно доводить ім'я його[985]. Саме в цьому полягає одночасно його гріх і його спокута. Бо Воїнство, яке втілилося в частину людства, хоча й було спрямоване до цього Кармою або Немезидою, віддало перевагу свободі волі пасивному рабству, розумне й самоусвідомлене страждання й навіть муки «протягом міріад часів», вродженому, безглуздому, інстинктивному блаженству. Знаючи, що таке втілення було передчасним і не входило в програму Природи, Небесне Воїнство, «Прометей», однак, пожертвувало собою, щоб облагодіяти цим хоча б частину людства[986]. Але, рятуючи людину від розумової темряви, вони поклали на неї муки усвідомлення її відповідальності – результат її вільної волі – крім усіх інших страждань, що становлять спадщину кожної смертної людини в плоті. Ці муки Прометей прийняв на себе, бо з цього часу Воїнство злилося зі святилищем, приготовленим для них і, яке ще не було закінчено в цей період утворення.

І, позаяк духовна еволюція не могла йти в ритм із фізичною, коли однорідність її була порушена домішкою, то дарунок цей став, таким чином, головною причиною, якщо й не єдиним початком Зла[987]. Високо філософічна алегорія, що зображує прокльон Кроносом Зевса за скинення його в примітивний час Золотої Доби Сатурну, коли всі люди були Напівбогами, і за створення фізичної раси людей, порівняно слабких і безпомічних; а потім показує нам його ж, який піддає винного помсті (Зевса) за викрадення у Богів їхнього виключного права на утвір і, завдяки цьому, який підняв людину до їхнього рівня розумово та духовно. У випадку Прометея, Зевс уособлює собою Воїнство Первісних Прабатьків, Пітара, «Батьків», які створили людину безчуттєвою і без розуму; тоді як Божественний Титан представляє Духовних Творців, Девів, які «впали» у народження. Перші духовно нижче, але фізично сильніше, ніж «Прометейці»; тому останні зображуються переможеними. «Нижче Воїнство, працю котрого Титан зіпсував і, таким чином, розбив плани Зевса», перебувало на цій Землі у своїй власній сфері та плані дій; тоді як вище Воїнство було вигнанцем з Неба, що заплуталося в тенетах Матерії. Нижче Воїнство мало всі космічні й нижчі Титанічні Сили; вищий Титан володів лише Вогнем Розуму та Духу. Цю драму боротьби Прометея з Олімпійським Тираном і деспотом, почуттєвим Зевсом, можна спостерігати щодня, розіграну серед нашого нинішнього людства; нижчі пристрасті приковують вищі прагнення до скелі Матерії, щоб, у багатьох випадках, породити шуліку горя, страждання й каяття. У кожному такому випадку ми ще раз бачимо –

«Бог ... закутий, ввергнутий в скорботу;
Зевса ворог усім ненависний» –

Бога, позбавленого навіть тієї найвищої розради Прометея, який постраждав у подвигу самопожертви –

«За те, що так людей він полюбив» –

бо божественний Титан був спонукуваний альтруїзмом; але смертна людина завжди і в усьому – лише самістю та егоїзмом.

---

[985] Див. примітка підрядкова (стор. 517) щодо етимології προ-μητις або Передбачення. Прометей зізнається в цьому у драмі, кажучи:

«О Ефіре священний, швидкокрилий вихоре...
Бога мене, побач, від інших богів потерпілого.
……..
Але, що кажу? Ясно передбачав я
все, що трапитися повинно.....
..... і присуджене мені
Я прийму неминуче, бо відаю я
Долі нездоланність..... »(105)

«Доля» тут означає Карму або Немезиду.

[986] Людство чітко ділиться на Богом-натхнених людей і на нижчих істот. Різниця в розумових здібностях між арійськими та іншими цивілізованими народами й такими дикунами, як наприклад, остров'яни Південного Моря, не піддається поясненню ніякими іншими причинами. Ніяка кількість культури, ніяке число поколінь вихованих серед цивілізації, не могло би підняти такі людські зразки, як бушмени і веддха з Цейлону, та деякі племена Африки, на той розумовий рівень, на якому стоять арії, семіти і, так звані, туранці. «Священна Іскра» відсутня в них, і лише вони є зараз єдиними *нижчими* расами на цій Планеті, і на щастя, – завдяки мудрому врівноваженню Природи, яка постійно працює в цьому напрямку – вони швидко вимирають. Істинно, людство «від єдиної крові», *але не від одного єства*. Ми є тепличні, штучні, прискорені в зростанні своєму рослини в Природі, які несуть у собі іскру, яка в них знаходиться у латентному стані.

[987] Філософська точка зору в індуській метафізиці встановлює Корінь Зла в диференціації Однорідного в Різнорідне, Єдності в Безліч.

Сучасний Прометей став тепер *Epi-metheus*, «той, хто бачить лише після події», бо всесвітня філантропія першого давно виродилася в себелюбність і самопоклоніння. Людина стане знову *вільним* Титаном древніх часів, але не перш ніж еволюція Циклу відновить порушену гармонію між двома єствами – земним і божественним; після чого вона зробиться непроникною для нижчих Титанічних Сил, невразливою у своїй Особистості й безсмертною у своїй Індивідуальності, – але це не може відбутися перш, ніж не буде знищений усякий тваринний елемент з її природи. Коли людина зрозуміє, що «*Deus nin fecit mortem*»[988], але що сама людина створила це, він знову стане Прометеєм до його падіння.

Для повного ознайомлення із символізмом Прометея та початком походження цього міфу в Греції, увага читача відсилається до другої частини цього тому, до Відділу XX», «Прометей, Титан і т.д.». У зазначеній частині – до певної міри доданих до цих даних – даються всі додаткові свідчення щодо тих положень, які будуть найбільше заперечуватися і спростовуватися. Ця праця настільки різноманітна в порівнянні з визнаними стандартами теології і сучасної науки, що не слід зневажити жодним доказом, який сприяє встановити, що стандарти ці часто узурпують незаконний авторитет.

———

ДОДАТКОВІ УРИВКИ З КОМЕНТАРІВ НА ВІРШІ В СТАНЦІ XII

Манускрипт, з якого ці додаткові пояснення взяті, належить до групи названої *Тун-шаг-кьї сан-гьє со-нга* або «Записи Тридцяти п'яти Будд Звільняючих», як називають їх *екзотерично*. Ці Особистості, однак, хоча вони й іменуються в релігії північних буддистів Буддами, з такою ж підставою можуть іменуватися Ріши, Аватарами і т.д., бо вони є «Буддами, які передували Шакьямуні» лише для північних послідовників Етики, яку проповідував Готама. Ці великі Магатми або Будди, є всесвітнім і загальним надбанням; вони є *історичні* Мудреці – в усякому разі, для всіх окультистів, які вірять у таку Ієрархію Мудреців, і, яким існування її було доведено освіченими членами цього Братерства. Вони обрані з однієї групи в дев'яносто сім Будд і з п'ятдесятьох трьох в іншій[989], у більшості випадків уявлюваних образів, які, насправді, є уособленнями сил першоназваних[990]. Ці «Кошики» найдавніших писань на «пальмових листах» зберігаються у великій таємниці. Кожний Манускрипт має, як додавання до нього, короткий синопсис історії тієї суб-раси, до якої певний Будда-Лха належав. Той особливий Манускрипт, з якого наступні уривки були витягнуті й потім передані на більш зрозумілій мові, як говорять, був списаний з кам'яних таблиць, що належали одному Будді найперших днів П'ятої Раси, котрий був свідком Потопу й занурення головних Материків Раси Атлантів. День, коли багато чого, якщо не все з того, що дано тут з Архаїчних Записів, буде визнано точним, не такий далекий. Тоді сучасні символісти переконаються, що навіть Одін або Бог Водін, Вищий Бог у німецькій і скандинавській міфології, є один із цих тридцяти п'яти Будд; і, насправді, один із найбільш ранніх, бо Материк, до якого він і його Раса належали, також є одним із найбільш древніх – воістину, настільки раннім, що в ті дні тропічна природа зустрічалася там, де зараз лежать вічні льодовики, і можна було пройти майже по суші з Норвегії *via* Ісландія і Гренландія в землі, які нині оточують Гудзонову протоку[991]. У такий же спосіб, у дні слави гігантів Атлантиди, синів «Велетнів зі Сходу», мандрівник міг пройти шлях з того місця, що у наші дні називається Пустелею Сахара, у напрямку земель, що нині спочиває в глибокому сні на дні вод Мексиканської затоки та Карибського моря. Події, які ніколи не були записані, крім як у людській пам'яті, але які свято передавалися одним поколінням іншому й від однієї раси до наступної, могли зберігатися, завдяки постійній передачі, «у великій книзі мозку» і протягом незліченних століть, з великою вірогідністю й точністю, ніж у будь-якому написаному документі або записі. «Те, що становить частину наших душ, вічне», – говорить Теккерей; і, що може бути ближче нашим Душам, ніж те, що відбулося на зорі наших життів? Ці життя незліченні, але Душа або Дух, який оживлює нас протягом цих міріад існувань, є тією самою; хоча «велика книга» *фізичного мозку* може забути події в межах одного земного життя, але сума сукупних

[988] *«Sap.»,* I, 13.

[989] Готама Будда, названий Шакья Т'уб-па, є двадцять сьомий із останньої групи, бо більшість цих Будд належать до Божественних Династій, які навчали людство.

[990] З цих Будд або «Осяяних», далеких попередників Готами Будди, що представляють собою, як учать нас, людей, які колись жили, великих Адептів і Святих, в яких «Сини Мудрості» втілювалися і, які були відтак, так би мовити, молодшими Аватарами Небесних Істот, тільки одинадцять належать до раси атлантів і двадцять чотири до П'ятої расі від її початку. Вони тотожні з Тіртханкара'м секти Джайна.

[991] Це може пояснити подібність, що існує між штучними насипами Штатів Америки та курганами в Норвегії. Ця тотожність змусила деяких американських археологів припустити, що норвезькі мореплавці відкрили Америку близько тисячі років тому. (Див. «*Сліди Буддизму в Норвегії*», стор. 23, Хольмбое). Без сумніву, Америка є та «далека країна, в яку благочестиві люди і тяжкі бурі перенесли священну доктрину», як підказав це Нейману своїм описом один китайський письменник. Але ні проф. Хольмбое зі Стокгольма, ні американські археологи не вгадали справжній вік цих насипів або курганів. Той факт, що норвежці могли знову відкрити країну, яку їх давно забуті предки вважали загиблою в загальній повені, не суперечить іншим фактам, а саме, що Таємне Вчення країни, колишньої колиски фізичної людини і П'ятої раси, знайшло свою стежку в так званий Новий Світ, тисячоліття до появи «Священної Доктрини» Буддизму.

спогадів ніколи не може покинути Божественну Душу усередині нас. Шепіт її може бути занадто ніжний, звук її слів занадто далекий від плану, що вловлюється нашими фізичними почуттями, проте, тінь подій, що *мали місце*, так само як і тінь подій *прийдешніх*, перебуває в межах її пізнавальних здібностей і вічно стоїть перед її розумовим поглядом.

Можливо, саме цей голос-душі говорить тим, хто вірить у перекази більше, ніж у написану історію, що усе нижче написане є істина й стосується доісторичних фактів.

Ось що написано в одному місці:

«Царі Світла пішли в гніві. Гріхи людей стали такі чорні, що Земля тріпотить у своїй великій агонії... Лазурові Престоли залишаються порожніми. Хто з Коричневої, хто із Червоної або навіть із Чорних [Рас] може сісти на Престоли Благословенних, Престоли Знання й Милосердя? Хто може вдягнутися у Квітку Сили, Рослину Золотого Стебла й Лазурової Квітки»?

«Царі Світла» є ім'я дане в усіх древніх записах Владикам Божественних Династій. «Лазурові Престоли» у деяких документах перекладені, як «Небесні Престоли». «Квітка Сили» означає тепер Лотос; хто може сказати, яким був він у той період?

Письменник продовжує, подібно пізнішому Ієремії, оплакувати долю свого народу. Вони виявилися позбавленими своїх «Лазурових» (Небесних) Царів; і «вони кольору девів», місячного кольору шкіри, і «вони блискучого (золотого) лику» вийшли в «Країну Блаженства, Країну Вогню й Металу» – або, відповідно до правил символізму, у землі, що лежать на Північ і Схід, звідки «Великі Води були віднесені, вбрані Землею і розсіяні в Повітрі». Мудрі раси побачили «Чорних Драконів-Бурі, скинутих Драконами Мудрості» – і «втекли, керовані блискучими Заступниками найчудовішої Країни» – цілком імовірно, великими древніми Адептами; тими, кого індуси називають Ману та Ріши. Одним із них був Вайвасвата Ману.

Ті, «жовтого кольору», є предками тих, кого етнологія нині поміщає серед туранців, монголів, китайців та інших древніх народностей; і земля, куди вони втекли, була саме Центральною Азією. Тут зародилися зовсім нові раси; тут вони жили й померли до поділу народів. Але «поділ» цей не відбувся ні в місцевостях, відведених для цього сучасною наукою, ні тим способом, як описують цей поділ і роз'єднання аріїв проф. Макс Мюллер та інші аріаністи. Близько двох третин мільйона років минуло з часу того періоду. Жовтолиці велетні після-атлантичних часів, внаслідок такого насильницького ув'язнення в одній частині світу з тією ж расовою кров'ю й без усякого нового вливання або домішки до неї, протягом періоду у близько 700 000 років, мали досить часу, щоб розгалузитися та породити найрізноманітніші й різні типи. Те ж саме відбулося і в Африці; ніде не існує більш надзвичайної розмаїтості типів, від чорних до майже білих, від людей гігантського росту до карликових рас; і це тільки внаслідок їх змушеного відокремлення. Африканці не залишали свого материка протягом декількох сотень тисячоріч. Якби завтра материк Європа зник і на його місці з'явилися б інші землі й, якби африканські племена повинні були розділитися й розсіятися по поверхні Землі, то саме вони, приблизно через тисячу років від цього часу, склали би більшість цивілізованих народностей. Нащадки ж тих наших висококультурних націй, які пережили б катастрофу і врятувалися на якому-небудь острові, не маючи ніяких способів переплисти нові моря, виродилися б і повернулися до стану відносної дикості. Таким чином, причина, висунута для розподілу людства на *вищі* й *нижчі* раси, розбивається сама собою і стає оманою.

Такі факти, наведені в Архаїчних Записах. Зіставляючи й порівнюючи їх з деякими сучасними теоріями еволюції, *мінус* Природний Відбір[992], твердження ці здаються цілком розумними та логічними. Таким чином, тоді як арії є нащадками *жовтого* Адама, гігантська, висококультурна Атланто-арійська раса, семіти – і з ними разом євреї – походять від *червоного Адама* й, таким чином, як де Катрефаж, так і письменники Мойсеєвої Книги *Буття – праві*. Бо, якби п'ятий розділ з першої книги Мойсея міг бути порівняний з генеалогіями, що перебувають у нашій Архаїчній Біблії, то період, від Адама аж до Ноя, був би знайдений відзначеним у ній, хоча, звичайно, під іншими іменами, а відповідні роки Патріархів виявилися б перетвореними на періоди, і все було б символічно та алегорично. У Манускрипті, розглянутому зараз, міститься багато й часто, вказівок на велике знання і цивілізацію народів Атлантиди, що дають нам уявлення про їхній образ керування і про характер їхніх наук та мистецтв. Якщо вже про Третю Корінну Расу лемуро-атлантів говориться, як про потоплену «разом із їхньою високою цивілізацією та Богами»[993], то наскільки ж більше є підстави сказати те ж саме про атлантів!

Саме від Четвертої Раси отримали перші арії своє знання й «масу чудових речей»; Сабга і Маясабга, згадані в Магабгараті, є дарунок Майясури Пандавам. Від них навчилися вони повітроплаванню, Вімана Відія, «мистецтву літати в повітряних візках», а відтак, також їхнім великим наукам метеорографії і метеорології. Знов-таки, від них же арії успадковували свої найцінніші науки про приховані властивості дорогоцінних та інших каменів, також хімію або, вірніше, алхімію, мінералогію, геологію, фізику та астрономію.

---

[992] Див. *«Physiological Selection», G. J. Romanes*, чл. Кор. Тов.

[993] *«Езотеричний Буддизм»,* стор. 65.

Багато разів письменниця задавала собі питання: чи є сказання в Книзі *Вихід,* – принаймні в його деталях – як воно розказано в Старому Завіті, самостійним. Або ж воно, так само як і сказання про самого Мойсея та багатьох інших, просто ще одна з версій легенд про атлантів? Бо, хто з тих, котрі почули сказання про останніх, не побачить великої подібності в основних рисах? Згадаємо гнів «Божий» при завзятості фараона, і Його веління «обраним», перш ніж піти, викрасти у єгиптян їхні «коштовності із золота та коштовності зі срібла»[994] і, нарешті, затоплення єгиптян і самого фараона у Червоному морі. Потім прочитаємо з Коментарів наступний уривок більш раннього сказання:

«І журився «Великий Цар Блискучого Лику», очільник усіх Жовтоликих, бачачи гріхи Чорноликих.

І вислав він свої повітряні кораблі [Вімана] із благочестивими людьми в них, до всіх своїх братів-правителів [очільників інших народів і племен], говорячи:

«Готуйтеся. Повстаньте ви, люди Доброго Закону, і переправтеся через землю, поки вона [ще] суха».

«Володарі бурі наближаються. Колісниці їхні наближаються до землі. Лише одну ніч і два дні проживуть Володарі Темного Лику [Чаклуни] на цій терплячій землі. Вона засуджена, і вони повинні впасти разом із нею. Володарі Вогнів надр [Гноми та стихійні Духи Вогню] виготовляють свої магічні Агніастра [вогняні броні, виготовлені за допомогою Магії. Але Володарі Темного Ока [«Злого Ока»] сильніше, ніж вони [Стихійні духи], і вони раби могутніх. Вони обізнані на Астра [Відія, вище магічне мистецтво][995]. Повстаньте і використайте ваші [тобто, ваші магічні сили, щоб протистояти силам Чаклунів]. Нехай кожний Володар Блискучого Лику [Адепт Білої Магії] змусить Вімана кожного Володаря Темного Лику потрапити в його руки [або володіння], щоб жоден [із Чаклунів] не зміг би, завдяки йому, урятуватися від вод, уникнути Жезла Чотирьох [Кармічних Божеств] і врятувати своїх злих [послідовників або народ].

Нехай кожний Жовтоликий нашле сон [гіпнотичний?] на кожного Чорноликого. Нехай навіть вони [Чаклуни] уникнуть болю і страждання. Нехай кожна людина, вірна Сонячним Богам, зв'яже [паралізує] кожну людину, вірну Місячним Богам, щоб вона не страждала і не уникла своєї долі.

І нехай кожний Жовтого Лику дасть свою воду-життя [кров] мовним тваринам, які належить Чорному Лику, щоб вони не розбудили хазяїна свого[996].

Час настав, Чорна Ніч готова».

… … … … … … … …… … … …… … … …… … … …… … … …… … … …

«Хай збудеться доля їхня. Ми Слуги Великих Чотирьох[997]*. Хай вернуться Царі Світла». Великий Цар упав на свій Блискучий Лик і заридав…*

Коли Царі зібралися, води вже рушили…

[Але] народи вже перетнули сухі землі. Вони були за межами рівня води. Царі їх наздогнали у своїх Вімана й повели їх у землі Вогню й Металу [Схід і Північ]».

В іншому місці ще сказано:

«Зірки [метеори] упали зливою на землі Чорноликих; але вони спали.

Мовні звірі [магічні охоронці] були спокійні.

Володарі надр очікували наказів, але вони не прийшли, бо владарі їх спали.

Води піднялися й покрили долини від одного кінця Землі до іншого. Плоскогір'я залишилися, дно Землі [землі антиподів] залишилося сухим. Там жили ті, хто врятувався: люди Жовтого Лику і прямого ока [відкриті та щирі люди].

Коли Володарі Темного Лику прокинулися і згадали про свої Вімана, щоб урятуватися від підняття вод, вони побачили, що ті зникли».

Потім одне місце вказує, як деякі з більш могутніх магів, «Темних Ликів», що прокинулися раніше інших, переслідують тих, хто «пограбував їх» і хто перебував в останніх рядах, бо «забрані народи були так само численні, як зірки чумацького шляху», говорить один із більш сучасних Коментарів, написаний тільки санскритом.

---

[994] Книга *Вихід*, XI.

[995] Покійний Брамачарі Бава, Йогин великої популярності й святості, писав «Численні праці з «Аштар Відія» та інших подібних наук, в різні часи написані були на мовах тих часів із санскритських оригіналів. Але вони, разом із санскритськими оригіналами, були втрачені під час часткового затоплення нашої країни». («*The Theosophist*», Червень, 1880, «Деякі Речі, які були відомі Аріям»). Щодо Агніастрія див. «*Specimens of the Hindu Theatre*», I, 297, Вілсона.

[996] Дивовижно майстерно зроблений звір, в деякому роді подібний зі створінням Франкенштейна, який говорив і попереджав свого господаря про кожну небезпеку, що наближається. Господар був «чаклуном», і механічна тварина, за описами, одушевлялася Джином, Елементалом. Лише кров чистої людини могла знищити його. Див. Частина II. Відділ XX, «Число Сім в Астрономії, Науці та Магії».

[997] Чотири Кармічних Бога, названі у Станцах Чотирма Магараджами.

«Подібно тому, як змій-дракон повільно розгортає своє тіло, так Сини Людей, уведені Синами Мудрості, розгорнули ряди свої і поширилися та розійшлися, подібно до несеного потоку прісних вод ... багато, хто злякався серед них, загинули на шляху. Але більшість була врятована».

Однак переслідувачі, «голова й груди яких піднімалися високо над водою», гналися за ними «впродовж трьох місячних періодів», поки, нарешті, не наздогнали їх підйомні води і вони не загинули до останньої людини; ґрунт опустився під їхніми ногами, і Земля поглинула тих, хто опоганив її.

У цьому велика подібність із первісним матеріалом, на підставі якого була побудована, багато сотень тисячоріч пізніше, подібна ж розповідь у Книзі *Вихід*. Біографія Мойсея, розповідь про його народження, дитинство і порятунок з Нілу дочкою Фараона, як тепер доведено, були запозичені з халдейського переказу про Саргона. І, якщо це так, – позаяк ассирійські таблички, що перебувають у Британському Музеї, є гарним доказом цьому, – то чому б не бути тому ж, що стосується й розповіді про євреїв, які викрали у єгиптян їхні коштовності, і загибелі Фараона та його військ, й т.д.? Гіганти-маги з Рута і Дайтья, «Володарі Темного Лику», могли в пізніших розповідях стати єгипетськими магами, а жовтолиці народи П'ятої Раси доброчесними синами Якова, «обраним народом»! Ще одне твердження має бути зроблене. Існувало кілька Божественних Династій – цілий ряд їх для кожної Корінної Раси, починаючи із Третьої, причому кожний такий ряд був пристосований і в повній відповідності з даним Людством. Останні сім Династій, згадані в єгипетських і халдейських записах, належали до П'ятої Раси, що, хоча зазвичай називається арійською, не була цілком такою, бо вона завжди була сильно перемішана з расами, яким етнографія дає інші найменування. Було би неможливим, через обмежене місце у нашому розпорядженні, вдаватися в подальші описи атлантів, у яких весь Схід настільки ж вірить, наскільки ми віримо в древніх єгиптян, але існування яких заперечується більшістю західних учених, так само як до цього заперечувалися ними багато істин, починаючи від існування Гомера й до поштових голубів. Цивілізація атлантів була навіть вище, ніж цивілізація єгиптян. Саме їхні звироднілі нащадки, народ Атлантиди Платона, побудували перші піраміди в цій країні, і це, звичайно, ще до пришестя «Східних Ефіопів», як Геродот називає єгиптян. Це можна цілком вивести із твердження, зробленого Амміаном Марцеллом, який говорить про Піраміди, що:

«Є також підземні ходи та звивисті притулки, які, як говорять, побудовані були людьми, вправними у древніх містеріях і, завдяки цьому довідалися про прийдешню повінь; побудовані вони були в різних місцях, щоб не зникла пам'ять про всі їхні священні ритуали».

Ці люди, «які довідалися про прийдешню повінь», не були єгиптянами, котрі ніколи не споглядали інших повеней, крім періодичного підйому і розливу Ніла. Хто були вони? Останні з атлантів, стверджуємо ми; ті раси, існування яких туманно підозрюється наукою й, маючи на увазі яких, Чарльз Гульд, відомий геолог, говорить:

«Чи можемо ми припустили, що ми цілком вичерпали великий музей Природи? Чи проникнули ми, насправді, уже за межі її передпокою? Чи вміщує написана історія людини, що охоплює лише кілька тисячоріч, весь плин її розумного існування? Або ж у довгих міфічних ерах, що простягалися за межі багатьох сотень тисячоріч і записаних у хронологіях Халдеї та Китаю, ми маємо туманні нагадування про доісторичну людину, передані традиціями й, можливо, занесені в існуючі землі декількома вцілілими людьми з інших країн, які, подібно надзвичайній [?] Атлантиді Платона, могли бути затоплені або ж стати ареною якої-небудь катастрофи, що знищила їх з усією їхньою цивілізацією?»[998].

Після цього можна поставитися з більшою довірою до слів одного з Учителів, котрий писав за кілька років до опублікування цих слів п. Гульда:

«Четверта Раса мала свої періоди вищої цивілізації. Грецька і римська, та навіть єгипетська цивілізації ніщо в порівнянні із цивілізаціями, які почалися з Третьої Раси [після її поділу]».

Але, якщо Третій і Четвертій Расі відмовлено в такій цивілізації та в майстерності у мистецтвах і науках, то ніхто не буде заперечувати, що між великими цивілізаціями давнини, подібно цивілізаціям Єгипту та Індії, простяглася темна епоха глибокого неуцтва й варварства, із самого початку християнської ери аж до нашої сучасної цивілізації, протягом якої усякий спогад про ці перекази було втрачено. Як сказано у *«Викритій Ісіді»:*

«Чому повинні ми забути, що століття до того часу, коли судна заповзятливого генуезця розрізали Західні води, фінікійські кораблі вже плавали навколо Світу й поширювали цивілізацію в областях, нині покинутих і занурених у мовчання? Хто з археологів насмілиться стверджувати, що та ж рука, яка планувала Піраміди Єгипту, Карнака й тисячі руїн, що нині руйнуються і йдуть у забуття на піщаних берегах Нілу, *не* побудувала й монументальний Нагкон-Ват у Камбоджі; або ж не написала ієрогліфи на обелісках і дверях покинутих індуських сіл, недавно відкритих у Британській Колумбії лордом Дюфферін; або ті знаки, які знаходять на руїнах Паленки та Уксмала у Центральній Америці? Хіба реліквії, збережені нами в наших музеях – останні нагадування про давно «втрачені мистецтва» – не свідчать гучно на користь древньої цивілізації? І хіба не доводять вони, знову й знову, що зниклі народи та материки погребли із собою мистецтва й науки, які ні перший тигель, розпечений у

[998] *«Міфологічні Чудовиська»,* стор. 19.

середньовічному монастирі, ні останній, розбитий сучасним хіміком, не могли воскресити й не зможуть – в усякому разі, не в цьому сторіччі».

І те ж питання, що й тоді, можна задати й тепер; можна ще раз запитати:

«Як це трапилося, що найбільш високий рівень, досягнутий у наш час, лише дозволяє нам бачити в туманній далечіні гірську стежку Знання й монументальних доказів, залишених ранніми дослідниками для позначення плоскогір'їв, досягнутих і зайнятих ними?

Якщо сучасні майстри настільки випередили старих, то чому вони не відновлюють для нас втрачені мистецтва наших післяпотопних предків? Чому не дають вони нам нев'янучих фарб Люксора – пурпур тирський, яскравий вермініон і сліпучо-синій, які прикрашають стіни цього палацу й так само яскраві, як і в перший день їхнього накладення; неруйнівний цемент пірамід і древніх акведуків; клинок Дамаска, що може бути згорнутий, подібно пробочнику, у своїх піхвах, не ламаючись; чудові, незрівнянні відтінки кольорових стекол, що знаходяться серед пилу руїн і балок у вікнах древніх соборів; і секрет справжнього ковкого скла? Якщо ж хімія настільки нездатна зрівнятися в деяких мистецтвах навіть із раннім середньовіччям, то до чого похвалятися своїми досягненнями, які, імовірно, були відомі досконало тисячоріччя тому. Чим більше просуваються археологія та філологія, тим більш принизливі для нашої гордості ті відкриття, які робляться щодня, і тим більш блискучі докази, що доставляються ними на користь тих, хто, можливо, через їхню віддалену древність, розглядалися дотепер як невігласи, занурені й загрузлі у твань марновірства».

Серед інших мистецтв і наук древні народи, – як спадщину від атлантів, – отримали астрономію та символізм, які включали знання Зодіаку.

Як уже було пояснено, весь древній світ вірив, цілком ґрунтовно, що людство і його раси тісно пов'язані з Планетами, а останні зі знаками Зодіаку. Вся історія Світу записана в останньому. У древніх храмах Єгипту є приклад цього в Зодіаку Дендера; але за винятком однієї арабської праці, що належить одному суфію, авторка ніколи не зустрічала жодної правильної копії цих чудових записів минулої, – а також і *майбутньої,* – історії нашої Землі. Проте первісні записи існують, поза всяким сумнівом.

Позаяк європейці не знайомі зі справжніми Зодіаками Індії, а ті з якими їм трапляється ознайомитися, вони не можуть зрозуміти, як свідчить Бентлей, то для того, щоб перевірити це твердження, ми радимо читачеві звернутися до праці Денона[999], в якій можуть бути знайдені й досліджені два знаменитих єгипетських Зодіаки. Позаяк письменниця бачила їх особисто, то їй не доводиться довіряти тому, що інші дослідники, – які вивчали дуже ретельно як той, так і інший – будуть говорити про них. Твердження єгипетських жерців Геродоту, що земний полюс і полюс екліптики раніше збігалися, було підтверджено Маккеєм, який заявив, що полюси представлено в Зодіаках в обох положеннях.

«І в тому, який показує полюси [полярні осі] на прямих кутах, є знаки, які вказують, що не востаннє перебували вони в такому положенні, але *вперше* [після того, як був написаний Зодіак]. Сузір'я Козерога представлене на ньому біля Північного Полюсу; а сузір'я Раку розділене близько від своєї середини біля Південного Полюсу; що є підтвердженням тому, що спочатку вони мали свої зими, коли Сонце перебувало в сузір'ї Рака. Але головні ознаки, які вказують, що це було пам'ятником, котрий мусить увічнити час, коли *вперше* Полюс був у цьому положенні, є сузір'я Лева та Діви[1000].

Вважаючи розлого, єгиптологи думають, що Велика Піраміда була побудована 3350 років до Р. Хр.[1001]; і, що Менес та його Династія існувала 750 років до появи Четвертої Династії – під час якої, як *передбачається*, були побудовані Піраміди. Таким чином, 4100 років до Р. Хр. є епоха, приписувана Менесу. Тепер же заява сера Гарднера Вількінсона, що всі факти ведуть до висновку, що єгиптяни вже –

«Досягли досить великої досконалості в мистецтвах цивілізації *до часу Менеса, і можливо, що до їхнього переселення в долину Ніла*»[1002] –

вельми показовий, як руйнуючий гіпотезу про деяку молодість цивілізації Єгипту. Він указує на велику цивілізацію в *доісторичні* часи й на ще більшу давність. Шесу-Гор, «слуги гора» були люди, які осіли в Єгипті; і, як стверджує Масперо, саме цій, «доісторичній расі» –

«Належить честь створення Єгипту таким, яким ми знаємо його від початку історичного періоду».

І Станіленд Уек додає:

«Вони заклали найголовніші міста Єгипту і встановили найбільш значні святилища»[1003].

---

[999] *«Travels in Egypt»,* том II.

[1000] *«Міфологічна астрономія Древніх доведена»*, (стор. 3), праця, написана надзвичайно інтуїтивним символістом та астрономом, свого роду самостворений Адептом із Норвича, який жив у першій чверті цього століття (дев'ятнадцятого).

[1001] Див. Проктор. *«Знання»,* I, стор. 242-400.

[1002] Раулінсон, *«Геродот»,* II, 345.

[1003] *«Велика Піраміда»,* стор. 36, 37.

Це було *до* епохи Великої Піраміди, і, коли Єгипет тільки-но піднявся з вод. Однак:

«Вони мали ієрогліфічне письмо, що було особливістю Єгипту й повинні були бути значно просунутими в цивілізації».

Як говорить Ленорман:

«Це була країна великих передісторичних святилищ, місцезнаходження панування жрецької касти, що грала найбільш значну роль при закладенні цивілізації».

Яка давнина приписується цьому народу? Ми чуємо про 4000, найбільше про 5000 років до Р. Хр. (Масперо). Тепер же стверджується, що лише за допомогою обчислення Циклу в 25 868 років (Зоряний Рік) можливо встановити приблизний рік спорудження Великої Піраміди.

«Припустивши, що довгий, вузький і спадний прохід, який веде від входу, спрямований був будівельниками піраміди до Полярної Зірки, астрономи довели, що в рік 2170 до Р. Хр., прохід цей указував на Альфу Драконіс, що тоді була полярною зіркою … астроном Ричард А. Проктор після того, як він заявив, що полярна зірка перебувала в необхідному положенні близько 3350 років до Р. Хр., так само як і в 2170 до Р. Хр., говорить: «Кожне із цих положень буде відповідати положенню спадного проходу у Великій Піраміді; але єгиптологи говорять нам, що не може бути абсолютно ніякого сумніву, що остання епоха є занадто пізньою»[1004].

Але нам теж говорять:

«Це відносне положення Альфи Драконіс та Альциона, будучи цілком незвичайним … воно не могло відбутися знову, раніше закінчення цілого Зоряного Року»[1005].

Це виявляє, що, позаяк Зодіак Дендерський показує проходження трьох Зоряних Років, то Велика Піраміда була побудована 78 000 років тому або, в усякому разі, можливість ця заслуговує бути прийнятою, принаймні, з такою ж підставою, як і останній строк, що стосується 3350 року до Р. Хр.

Тепер на Зодіаку в одному із храмів, далеко на Півночі Індії, зустрічаються ті ж характерні знаки, що й на Дендерському Зодіаку. Ті, хто добре знає індуські символи та сузір'я, могтимуть укласти з опису єгипетського Зодіаку, чи правильні, чи ні, вказівки часу. На Дендерському Зодіаку, як він збережений зараз сучасними адептами, коптами Єгипту й грецькими адептами, але поясненому трохи інакше п. Маккеєм, сузір'я Лева стоїть над Гідрою й хвіст його майже прямо вказує вниз, під кутом у сорок або п'ятдесят градусів, положення це узгоджується з *первісною* побудовою цих сузір'їв. Але Маккей додає:

«У багатьох місцях ми бачимо сузір'я Лева [Синха] з його хвостом, піднятим над його спиною і, що закінчується головою Змія; показуючи цим, що сузір'я Лева стояло у *зворотному* положенні; що безсумнівно й повинне було бути і з усім Зодіаком та всіма іншими Сузір'ями, коли Полюс перебував у зворотному положенні».

Говорячи про *пояс* Зодіаку, котрий також наводиться Денон'ом, він заявляє:

«Там … сузір'я Лева стоїть *над* Змієм, і хвіст його утворює вигин униз, з чого ми виводимо, що *хоча шістсот або сімсот тисяч років* повинні були пройти між цими двома положеннями, проте вони вчинили мало впливу, якщо тільки взагалі, на положення в сузір'ях Лева й Гідри; тоді як Діва на обох представлена доволі по різному – в поясі Зодіаку Діва *тримає своє немовля;* але, очевидно, вони не мали цього уявлення, коли Полюс перебував уперше в плані екліптики: бо в *цьому* Зодіаку, як він даний Деноном, ми бачимо трьох Дів між сузір'ями Лева й Терезів, причому остання з них тримає у своїй руці колосся пшениці. Вельми сумно, що в цьому Зодіаку, в останній частині сузір'я Лева і на початку сузір'я Діви, у фігурах є пролом, що відняв одну *десяту* від кожного знаку»[1006].

Проте, сенс зрозуміли, бо всі три Зодіаки належать до трьох різних епох; а саме, до останніх трьох споріднених рас четвертої суб-раси П'ятої Корінної Раси, з яких кожна повинна була жити приблизно від 25 000 до 30 000 років. Перші з них, «Арійські Азіати», стали свідками суду над останніми народами – гігантами Атлантиди[1007] (Рута й Дайтья – Островів-Материків), які загинули близько 850 000 років тому, до кінця Міоценської Епохи[1008].

[1004] Станіленд Уек, *op. cit*., стор. 6, 7.

[1005] Там само.

[1006] *«Міфологічна Астрономія Древніх доведена»,* стор. 4, 5.

[1007] Термін «Атланти» не повинен вводити читача в оману і змусити його припустити, що він може бути прикладений до однієї Расі або навіть до одного народу. Це все одно, що сказати «Азіати». Атланти були численні та різноманітні, й вони являли кілька «людств», і майже незліченну кількість рас і народностей, більш різних насправді, ніж були б «європейці», якби найменування це давалося без розбору п'ятьом існуючим частинам світу, що, як раз станеться при тому швидкому успіху колонізації, може бути, менше, ніж через двісті або триста років. Існували коричневі, червоні, жовті, білі й чорні атланти, гіганти й карлики, порівняно з якими є, навіть досі, деякі африканські племена.

[1008] Один із Магатм говорить в «*Езотеричному Буддизмі*» (стор. 64); «В Еоценський Період, навіть в його першій частині, великий цикл людей Четвертої Раси [Лемуро] Атлантів вже досяг своєї найвищої точки [цивілізації], і великий Материк,

Четверта суб-раса була свідком загибелі останніх залишків атлантів, аріо-атлантів на останньому острові Атлантиди, близько 11 000 років тому. Щоб зрозуміти це, читачеві пропонується глянути на діаграму Генеалогічного Дерева П'ятої Корінної Раси – звичайно, хоча навряд чи правильно названої арійською Расою – і на приєднані до неї пояснення.

Нехай читач добре запам'ятає те, що було сказано про поділи Корінних Рас і про еволюцію Людства в цій праці і, що ясно й коротко викладено в книзі Сіннетта *«Езотеричний Буддизм»*.

1. В кожній Манвантарі є сім Кіл; це Коло є П'ятим, і ми зараз перебуваємо в П'ятій Корінній Расі.
2. Кожна Корінна Раса має сім суб-рас.
3. Кожна суб-раса, у свою чергу, має сім відгалужень, які можуть бути названі «гілкою» або «спорідненою» расою.
4. Малі племена, гілки та відгалуження останніх, незліченні й залежать від дії Карми.

Досліджуйте Генеалогічне Дерево, викладене тут, і ви зрозумієте. Ілюстрація чисто діаграматична і приведена лише з метою допомогти читачеві розібратися в цьому питанні серед плутанини, що існує серед термінів, які вживалися у різні часи для підрозділу людств. Також тут робиться спроба виразити у цифрах, – але лише в приблизних межах, заради порівняння, – тривалість часу, завдяки чому можливо виразно відрізнити один підрозділ від іншого. Якщо була би зроблена спроба дати певні строки для декількох з них, це повело б до безнадійної плутанини; бо раси, суб-раси тощо, до їхніх дрібних відгалужень, накладаються одна на одну і переплітаються між собою настільки, що майже немає можливості розділити їх.

ГЕНЕАЛОГІЧНЕ ДЕРЕВО П'ЯТОЇ КОРІННОЇ РАСИ

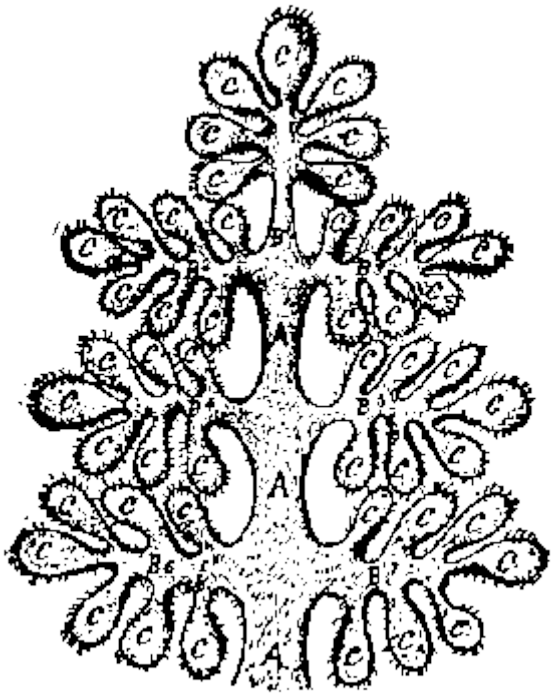

Людська Раса порівнювалася з деревом і порівняння це прекрасно служить ілюстрацією.

Головний стовбур древа може бути порівняний з Корінною Расою *[A]*.

Його великі гілки – з різними суб-расами, число яких сім *[B^1 B^2, B^3 й т.д.]*.

На кожній з цих гілок сім «гілочок» або «споріднених» рас *[c]*.

Кактусоподібна рослина є кращою ілюстрацією, бо її «м'ясисті» листки покриті гострими голками, кожна з яких може бути порівняна з однією народністю або плем'ям людських істот.

Отже, наша П'ята Корінна Раса вже існувала – як Раса *sui generis* і цілком самостійно від свого основного стовбура – близько 1 000 000 років; тому, слід зазначити, що кожна із чотирьох попередніх суб-рас жила приблизно 210 000 років; таким чином, кожна споріднена раса має середнє існування близько 30 000 років і,

батько майже всіх теперішніх материків, виявив перші ознаки занурення». І на сторінці 70 показано, що Атлантида загинула цілком під час Міоценського періоду. Щоб показати, яким чином материки, раси, народи й цикли заходять один на одного, треба лише подумати про Лемурію, остання з земель якої загинула 700 000 років до початку Третинного Періоду (стор. 65), а остання земля «Атлантиди» лише близько 11 000 років тому; і, таким чином, одна зайшла на іншу: одна – Період Атлантиди, й інша – Період Арійський.

таким чином, європейська «споріднена раса» має досить тисячоріч попереду, хоча народи або незліченні голки на ній змінюються з кожним наступним «сезоном» у три або чотири тисячі років. Доволі цікаво зауважити порівняльну приблизність у тривалості між життями «расового сімейства» і Зоряним Роком.

Знання попередні й абсолютно правильні підрозділи часу становили невід'ємну частину Містерій, де ці науки викладалися учням і де вони передавалися одним Ієрофантом іншому. Кожний знає, що європейські астрономи приписують – досить самовільно – давнину винаходу єгипетського Зодіаку до 2000 або 2400 років до Р. Хр. (Проктор); і наполягають, що час цього винаходу збігається з побудовою Великої Піраміди. Для окультиста та східного астронома це має здаватися вчиненою нісенітницею. Сказано, що Цикл Калі-Юґи почався між 17-им і 18-им Лютим у рік 3102 до Р. Хр. Але індуси стверджують, що в рік 20 400 до Калі-Юґи, початок їхнього Зодіаку збігся з весняним рівноденням – причому в той час відбулося сполучення Сонця й Місяця, – і Байї довів, шляхом довгого і ретельного обчислення цього строку, що навіть якби він був вигаданий, то, однак, епоха від якої вони встановили початок своєї Калі-Юґи, була *цілком реальна*. Ця «епоха виявляє рік 3102 до нашої ери», пише він[1009]. Місячне затемнення наступило негайно після закінчення двох тижнів після початку Чорної Доби – воно відбулося в точці, що перебувала між Колоссям Пшениці Діви й зіркою ϑ того ж сузір'я. Один із їхніх найбільш езотеричних Циклів заснований на деяких певних сполученнях і відповідних положеннях сузір'їв Діви та Плеяд (Кріттіка). Отже, якщо єгиптяни принесли свій Зодіак з Південної Індії та Ланки[1010], то, мабуть, і езотеричний сенс був тотожний. «Три Діви» або сузір'я Діви, у трьох різних положеннях означало, як у тих, так і в інших, запис про перші три – «Божественні або Астрономічні Династії», які повчали Третю Корінну Расу; і після того, як вони віддали атлантів їхній загибелі, вони повернулися або, вірніше, спустилися під час третьої суб-раси П'ятої Раси, щоб відкрити врятованому людству таємниці їхнього місця народження – Зоряних Небес. Той же символічний запис людських Рас і Трьох Династій (Богів, Манес – Напівбожественних Астралів Третьої та Четвертої Рас і Героїв П'ятої Раси), що передували чисто людським царям, був знайдений у розташуванні галерей і проходів єгипетського Лабіринту. Позаяк три інверції Полюсів, без сумніву, змінювали обличчя Зодіаку, то щораз повинен був бути побудований новий. У праці Маккея *«Сфінксіада»* теорії відважного автора повинні були жахнути правовірну частину населення Норвича, бо він висловлюється досить химерно:

«Але, зрештою, найбільша довжина часу, записана цими пам'ятниками [Лабіринтом, Пірамідами та Зодіаками], *не перевищує п'яти мільйонів років*[1011]; що залишається багато позаду записі даних нам [езотерично] китайцями та індусами; причому останній народ відзначив знання часу протягом семи або восьми мільйонів років[1012], що я бачив на талісмані з порцеляни»[1013].

Єгипетські жерці користувалися Зодіаками, що належали атлантові Асура Майї, так само як використовують його дотепер і сучасні індуси. Як сказано в *«Езотеричному Буддизмі»,* єгиптяни, так само як і греки та «римляни», кілька тисячоріч тому були «залишками атланто-аріїв», – перші, з найбільш старших або ж від Рута-Атлантів; останні – нащадки останньої раси з цього острова, раптове зникнення якого було розказано Солону єгипетськими Присвяченими. *Людська* династія найдавніших єгиптян, що почалася з Менеса, мала все *знання* атлантів, хоча в їхніх жилах більше не було крові атлантів. Проте вони зберегли всі свої архаїчні записи. Все це було доведено давно[1014]. Саме тому що давність єгипетського Зодіаку простягається від 75 до 80 000 років, Зодіак греків набагато молодший. Вольней правильно вказав, що давність його не більше 16 984 років або, беручи до уваги теперішній час, він обчислюється у 17 082 роки[1015].

———

ВИСНОВОК

Місце не дозволяє нам сказати більше, і ця частина *Таємної Доктрини* повинна бути закінчена. Сорок дев'ять Станц і кілька уривків з Коментарів, наведених тут, становлять усе, що може бути опубліковано в цих томах. Ці

[1009] Див. *«Traité de l'Astronomie Indienne et Orientale»,* частина III.

[1010] Цейлон.

[1011] Це не вірно. Предки арійських брахманів отримали свій Зодіак і його обчислення від «Синів Йоги», народжених силою Кріяшакті. Єгиптяни ж – від атлантів з материка Рута.

[1012] Тому, перші могли відзначити час протягом семи або восьми мільйонів років, але єгиптяни не могли зробити цього.

[1013] *Op. cit*., стор. 6.

[1014] Це питання багато разів піднімалося й також широко було обговорено і дана відповідь. Див. *«П'ять Років Теософії»,* стаття *«Езотеричний Буддизм Сінетта»,* стор. 325-346.

[1015] *«Руїни Імперії»,* стор. 360. Вольней стверджує, що позаяк знак Овна знаходився у своєму 15° у 1447 р. до Р. Хр., то це означає, що перший градус Терезів не міг збігатися з весняним рівноденням пізніше, ніж 15 194 р. до Р. Хр. Якщо ви додасте до цього 1790 років від часу Христа, час, коли писав це Вольней, то вийде, що 16 984 роки минуло з часу початку (грецького або, вірніше, еліністичного) Зодіаку.

дані, з декількома, ще більш древніми Записами, – доступ до яких мають лише найвищі Присвячені, – ціла бібліотека коментарів, тлумачень і пояснень, становлять огляд Походження Людини.

Саме з цих Коментарів ми наводили дотепер виписки й намагалися за допомогою їх пояснити схований сенс деяких алегорій, виявляючи, таким чином, істинні погляди Езотеричної Давнини на геологію, антропологію та навіть етнологію. У наступній частині ми постараємося встановити ще більш тісний метафізичний зв'язок між найбільш ранніми Расами та їхніми Творцями, *Божественними* Людьми з інших Світів; супроводжуючи викладені твердження найважливішими доказами в Езотеричній астрономії та символізмі.

Тривалість «періодів», що відокремлюють у просторі й часі Четверту Расу від П'ятої – в історичному[1016] або навіть легендарному народженні останньої, – занадто величезна, щоб ми могли дати, навіть теософові, більш докладний виклад їх. Впродовж часу післяделювіальних Епоох, відзначених у відомі, періодичні епохи жахливими катаклізмами, занадто багато рас і народностей народилося і зникло майже безвісти, щоб хто-небудь міг дати опис стосовно них, і котрий мав би яку-небудь цінність. Чи мають Владики повну й послідовну історію нашої Раси від самого її зародження і до наших часів; чи володіють вони безперервним записом про людину, починаючи з її розвитку в закінчену фізичну істоту, завдяки чому вона стала царем над тваринами і владарем на цій Землі, – не авторці говорити про це. Безсумнівно, вони мають їх і таке наше особисте переконання. Але, якщо так, то знання це зберігається лише для найвищих Присвячених, які не звіряють його своїм учням. Тому, авторка може дати лише те, чому її вчили й не більше, і навіть це здасться непосвяченому читачеві скоріше диким і фантастичним сном, ніж можливою дійсністю.

Це тільки природно й так воно має бути, бо протягом декількох років таке було враження вчинене й на скромну письменницю цих сторінок. Народжена й вихована в європейських матеріалістичних і, які вважаються цивілізованими, країнах, вона з найбільшими труднощами засвоїла вищевикладене. Але є відомого роду докази, які з часом стають незаперечними й не заперечуються для кожного серйозного й неупередженого розуму. Протягом цілого ряду років такі докази були запропоновані їй, і тепер вона цілком переконана, що наша справжня Планета і її людські Раси повинні були народитися, рости й розвиватися саме цим шляхом і ніяким іншим.

Але це є особистою точкою зору письменниці, і її ортодоксальність не може мати більшої ваги, ніж будь-яка інша «доксальність» – в очах тих, для кого кожна нова теорія є єрессю доти, доки не буде доведене зворотне. Тому ми, окультисти, цілком готові до таких питань, як наступні: «Як можемо ми знати, що авторка не вигадала усю цю схему? І припустивши, що вона не вигадала, хто може сказати, що все попереднє, як воно дано в Станцах, не є продукт уяви древніх? Як могли вони зберегти записи такої величезної, такої неймовірної давнини?».

Відповідь, що історія цього Світу, з часу його створення і до його кінця, «відбита в сузір'ях», тобто, написана в Зодіаку і в універсальному символізмі, ключі від якого зберігаються у Присвячених, навряд чи задовольнить тих хто сповнені сумнівів. Сумніваються сильно і у стародавності Зодіаку Єгипту і абсолютно заперечують давність Зодіаку Індії. Як сказав одного разу авторці один непосвячений друг: «Ваші висновки часто чудові, але ваші передумови завжди сумнівні». На це була дана відповідь, що, принаймні, один пункт щодо наукових силогізмів був вигранний, бо, за винятком декількох проблем з області чисто фізичних наук, передумови й висновки вчених настільки ж гіпотетичні, як і майже незмінно помилкові. І, якщо вони не здаються такими недосвідченим людям, то причина цьому просто в тому, що ці профани, приймаючи наукові дані на віру, як це властиво їм, вельми мало усвідомлюють, що, як передумови, так і висновки зазвичай є продуктом тих же мізків, які, незважаючи на свою вченість, все-таки не непогрішні – трюїзм, котрий щодня доводиться постійною зміною наукових теорій і спекуляцій.

Як би те не було, але записи храмів, зодіаку та переказів, так само як і ідеографічні аннали Сходу, як вони читаються Адептами священної Науки Відія, анітрохи не більш сумнівні, ніж так звана древня історія європейських народів, нині видана, виправлена і збагачена археологічними відкриттями впродовж півстоліття, так само як і досить проблематичне читання ассирійських табличок, фрагментів клинопису і єгипетських ієрогліфів. Наші дані теж засновані на цих же «читаннях», – не говорячи вже про майже невичерпну кількість таємних праць, про які Європа нічого не знає – у *додаванні* до досконалого знання Присвяченими символізму кожного слова, таким способом записаного. Деякі з цих записів належать до величезної давнини. Кожний археолог і палеонтолог знайомий з ідеографічними добутками деяких напівдиких племен, які з незапам'ятних часів намагалися висловити свої думки в символах. Це був найдавніший спосіб запису подій і думок. І наскільки древнім є знання це в людській расі, можна бачити за деякими ознаками, безсумнівно ідеографічними і знайденими на сокирках періоду Палеоліту. Племена червоношкірих індіанців в Америці лише кілька років тому, говорячи відносно, подали прохання президентові Сполучених Штатів подарувати їм у володіння чотири невеликих озера, причому прохання було написано на тонкій поверхні шматка тканини, покритого ледве дюжиною зображень тварин і птахів.

[1016] Слово «історичний» вживається тут тому, що, хоча історики зменшили, майже до безглуздості, терміни, які відокремлюють деякі події від нашого часу, проте, позаяк вони відомі й прийняті, то вони належать історії. Таким чином, Троянська Війна є історична подія, яка, хоча їй і приписується давність менша, ніж у 1000 років до Р. Хр., насправді відбулася, скоріше, за 6000 років, ніж за 5000 років до Р. Хр.

Американські дикуни мають багато таких різних видів письма, але ніхто ще з наших учених не ознайомився або навіть не знає що-небудь про ранній ієрогліфічний шифр, усе ще збережений у деяких Братствах і названий в Окультизмі – Сензар. Крім того, всі ті, хто вирішив розглядати такі способи письма – тобто, ідеографи червоношкірих індіанців і навіть китайські знаки, – як «спроби ранніх рас людства висловити свої нерозвинені думки», звичайно, будуть заперечувати проти нашого твердження, що письмо було винайдене атлантами, а зовсім не фінікіянами. Дійсно, твердження, що письмо було відомо людству багато сотень тисячоріч тому, тоді як філологи заявили, що письмо не було відомо в Індії у дні Паніні, так само як і грекам у часи Гомера, таке твердження буде зустрінуте загальним несхваленням, якщо й не мовчазним презирством. Незважаючи на всі заперечення й глузування, окультисти будуть підтримувати цю заяву просто на наступній підставі: від Бекона і до сучасного нам Корол. Товариства ми маємо занадто довгий період часу, сповнений найбільш чудернацьких помилок, зроблених наукою, щоб змусити нас увірувати в сучасні наукові припущення, скоріше, ніж у твердження наших Учителів. Наші вчені говорять, що письмо не було відомо Паніні; й, проте, цей мудрець склав граматику, що містить 3996 правил і є найбільш досконалою з усіх граматик колись складених. Найбільш щедрі допускають, що Паніні жив лише кілька сторіч до Р. Хр.; але скелі Ірану та Центральної Азії – звідки, згідно філологів та істориків, прийшли в Індію брахмани, предки цього самого Паніні – *покриті письменами*, які стосуються, принаймні, двох або трьох тисяч років тому, і до дванадцяти тисяч, на думку деяких безстрашних палеонтологів.

За Гротом писемність була *ars incognita* у дні Гесіода і Гомера, і не була відома грекам ще у 770 році до Р. Хр.; і, в той же час, фінікіяни, які винайшли її і знали писемність ще у 1500 до Р. Хр.[1017], жили серед греків, постійно обертаючись серед них! Всі ці наукові й суперечливі висновки випарувалися, однак, у повітрі, як тільки Шліманн відкрив *[a]* місце розташування древньої Трої, реальне існування якої так довго розглядалася як байка, і *[b]* розкопав із цього місця глиняні посудини з написами мовою не відомою палеонтологам і все-заперечливим санскритологам. Хто буде нині заперечувати Трою або ці архаїчні написи? Як свідчить проф. Вихров:

«Я сам був свідком двох подібних відкриттів і допомагав збирати уламки цих предметів. З тих пір наклепники, що не посоромились звинуватити дослідника в обмані[1018], давно замовкли».

Також і правдиві твердження жінок піддалися тій же долі, що й достовірні твердження чоловіків. Дю Шайю, Гордон Кюммінг, пані Меріан[1019], Брюс і безліч інших були обвинувачені у брехні.

Автор *«Міфічних Чудовиськ»,* котрий наводить це свідчення у Введенні, говорить[1020]:

«Близько двохсот років тому пані Меріан була обвинувачена у свідомій неправді за її опис птахоїдного павука. Але в наші дні ... достовірні спостерігачі підтвердили цей факт і для Південної Америки, Індії та інших країн.

Також і Одюбон був обвинувачений ботаніками у вигадництві жовтого латаття, котре він зобразив у своїй книзі *«Птахи Півдня»* під ім'ям *«Nymphaea Lutea»,* і після того, як це обвинувачення висіло над ним протягом декількох років, твердження його було підтверджено, нарешті, відкриттям давно загубленої квітки у Флориді ... 1876»[1021].

І як Одюбон був названий брехуном за це і за його *Haliaetus Washingtonii*[1022] , так і Віктор Гюго був осміяний за його чудовий опис морської риби-чорта і людини, котра стала її злощасною жертвою.

«Факт цей був висміяний, як дивовижна неможливість; однак, через кілька років на берегах Ньюфаундленду були відкриті восьминоги із щупальцями, що простягалася на тридцять футів у довжину й здатними втягти під воду човен значних розмірів; ці дії їх були відтворені *століття тому* ... японськими артистами»[1023].

І, якщо Троя заперечувалася і розглядався як міф; якщо існування Помпеї та Геркуланума було оголошено вигадкою; а подорожі Марко Поло висміяні й названі безглуздими байками, подібно казкам барона Мюнхгаузена, то чому авторка *«Викритої Ісіди»* і *«Таємної Доктрини»* повинна очікувати кращого поводження? Чарльз Гульд, автор вищенаведеного тому, наводить у своїй чудовій праці кілька рядків з *«Макміллан»* (1860), які так само правдиві, як саме життя, і занадто близько стосуються цієї теми, щоб не бути наведеними тут:

«Якщо натураліст, чи під час свого відвідування таких місць на землі, які ще перебувають поза звичайними шляхами, або ж внаслідок щасливої випадковості, знайде дивну рослину або тварину, він негайно ж буде обвинувачений у вигадництві… Щойно

[1017] Це історичний факт, що Санхуніафон зібрав повний запис про фінікійську релігію з анналів і державних документів в архівах ще більш *древніх* фінікійських міст і написав працю фінікійськими письменами у 1250 р до Р. Хр.

[1018] Проф. Вихров у Додатку I до праці Шліманна *«Ilios»,* Мюррей, 1880.

[1019] Госсе пише про останню: «Вона розглядається, як цілковита єретичка, якій не слід вірити, бо вона сфабрикувала неправдиву природну історію і вигадала помилкові наукові факти» («*Romance of Natural History*», II серія, стор. 227).

[1020] Стор. 9, 10.

[1021] *«Popular Science Monthly»,* № 60, Квітень 1877.

[1022] Д-р Ковер пише: «Ця знаменита птаха з Вашингтона виявилася міфом; Одюбон або помилився, або ж, як деякі без сумнівів стверджують це, він *збрехав* про неї».

[1023] Там само, стор. 10, 11.

ж встановлять, що даний вид грішить проти упереджених уявлень, великий (облудно?) керівний дух, іменований *a priori* і, який навіює філософам їхнє усезнання *pro re nata*, починає нашіптувати, що подібна річ не може існувати й, як наслідок, виноситься обвинувачення в містифікації. Самі небеса були обвинувачені в містифікації. Коли Леверрьє і Адаме пророчили появу планети на підставі своїх обчислень, то деякими особами серйозно стверджувалося, що планета, поява якої була обчислена, не була *цією* планетою, *але* іншою, котра таємно і не до діла прослизнула по сусідству до цього тіла. *Схильність запідозрювати обман сильніше, ніж сама схильність до обману*. Хто був той, хто перший заявив, що класичні писання Греції та Риму були однією дивовижною містифікацією, вчиненою ченцями в епоху, яку автор так само мало схильний або навіть менше, ніж д-р Майтланд, назвати століттями пітьми?»[1024].

Нехай буде так. Нікого з тих, хто сумніваються, хто прийме *Таємну Доктрину* за «містифікацію», не змушують, навіть не просять повірити нашим твердженням, які вже були оголошені такою містифікацією деякими вельми вправними американськими журналістами, навіть до здачі цієї праці до друку[1025].

Також немає потреби, щоб хто-небудь повірив в Окультні Науки й Древні Вчення, перш ніж він дізнається що-небудь про свою Душу й увірує в неї. Жодна велика істина ніколи не була прийнята *a priori*, і зазвичай минало сторіччя або два, перш ніж проблиски її починали спалахувати в людській свідомості, як можлива правда, крім тих випадків, коли твердження якого-небудь факту підтверджувалося його достовірним відкриттям. Істини наших днів є неправдою і оманою днів учорашніх і *vice versa*. І ця праця буде виправдана частково або цілком лише у двадцятому сторіччі.

Тому, твердження наші анітрохи не постраждають, навіть якщо сер Джон Еванс буде стверджувати, що писемність не була відома в Кам'яну Добу. Бо вона могла бути невідомою впродовж цього періоду в П'ятій Арійській Расі й, проте, бути у вжитку серед атлантів Четвертої Раси в славні дні їхньої вищої цивілізації. Цикли підйому і падіння народів та рас підтверджують і пояснюють це.

Якщо ж нам скажуть, що вже до нашого часу були випадки підробок псевдо-апокрифів, нав'язаних легковірним і, що наша праця може бути поміщена поряд із працею Жаколльо *«Біблія в Індії»* – хоча, між іншим, у цій книзі більше правди, перемішаної з оманою, ніж ми знаходимо її в працях правовірних і визнаних сходознавців, – то подібні обвинувачення й порівняння мало збентежать нас. Ми дочекаємося нашого часу!

Навіть знаменита *Єзур Веда* минулого сторіччя, котру Вольтер визнав «найбільш дорогоцінним дарунком Сходу для Заходу», а проф. Макс Мюллер вважав «найбільш безглуздою книгою, яку можна собі уявити», не зовсім позбавлена фактів та істин. Випадки, коли *апріорні* заперечення з боку фахівців були виправдані наступними підтвердженнями, становлять лише незначний відсоток тих, у яких ці заперечення були цілком перекинуті наступними відкриттями і встановлені, як істина, до великої зніяковілості освічених заперечників. *Єзур Веда* постала незначним яблуком розбрату в порівнянні з торжеством сера Вільяма Джонса, Анкетіл дю Перон та інших, у питанні про санскрит і його літературу. Подібні факти відзначені навіть самими проф. Максом Мюллером, котрий, говорячи про поразку Дугласа Стюарта і Ко., заявляє у зв'язку із цим, що:

«Якби факти щодо санскриту були вірні, то Дуглас Стюарт, будучи занадто розсудливим, не міг би не визнати, що висновки, виведені на їхній підставі, були неминучі. Тому він, взагалі, заперечував реальність існування такої мови, як санскрит, і написав свій знаменитий нарис на доказ того, що санскрит був складений за зразком грецької і латинської мови брахманами, цими архипідроблювачами і брехунами, і, що вся санскритська література була лише вигадкою»[1026].

Письменниця цілком готова і пишається опинитися у товаристві цих брахманів та інших *історичних* «брехунів», відповідно до думки нашого сучасного Дугласа Стюарта. Вона занадто довго жила і особисті досвіди її були занадто різноманітні, щоб вона не знала, принаймні, щось про людську природу. «Якщо ви сумніваєтеся, то втримайтеся», – говорить мудрий Зороастр, обережний афоризм якого, у кожному випадку, підтверджується щоденним життям і досвідом. Однак, подібно Св. Іоаннові Хрестителеві, ми бачимо цього Мудреця минулих століть, котрий проповідує у пустелі в товаристві більш сучасного філософа, а саме, Бекона, котрий пропонував таку ж безцінну, практичну мудрість, говорячи:

[1024] *«Міфічні Чудовиська»,* стор. 13, примітка.

[1025] Уже в липні 1888 року, коли Манускрипт цієї праці ще не залишив мого письмового столу, а *Таємна Доктрина* була абсолютно не відома, вона вже була оголошена не більше, ніж продуктом мого мозку. Ось ті схвальні вирази, в яких «*Evening Telegraph*» (в Америці) висловлювався про цю, ще не надруковану працю, в своєму випуску від 30 червня 1888 р.: «*Серед захопливих книг за Липень* знаходиться нова книга пані Блаватської про Теософію ... (!) «*Таємна Доктрина*» ... Але тільки тому, що вона може зануритися назад в невігластво брахманів ... (!?) не *доведено ще, що все, що стверджується нею, є істина».* І саме такий упереджений вердикт був винесений на підставі помилкового уявлення, що моя книга вже вийшла, і оглядач вже ознайомився з нею – чого не могло бути і не було – то тепер, коли книга ця дійсно вийшла, цей критик повинен буде підтримати своє перше твердження, незважаючи на те, правильне воно чи ні, і, ймовірно, він вийде з цього становища, застосувавши ще більш дошкульну критику.

[1026] *«Science of Language»,* стор. 168.

«У споглядданні [у кожному питанні знання, додаємо ми], якщо людина починає з упевненості, вона закінчує в сумнівах; але, *якщо вона задовольниться почати із сумнівів, вона закінчить у впевненості*».

На цій пораді, даній батьком англійської філософії представникам британського скептицизму, ми повинні були би закінчити суперечку, але наші читачі-теософи мають право на заключне окультне повідомлення.

Доволі було сказано, щоб показати, що еволюція, події, людство й усе інше в Природі протікають Циклами. Ми говорили про Сім Рас, з яких п'ять уже майже закінчили свою земну кар'єру, причому ми стверджували, що кожна Корінна Раса, з її суб-расами та незліченними підрозділами на сімейства і племена, була цілком відмінною від попередньої і наступної Раси. На це нам теж заперечать, ґрунтуючись на авторитетності, придбаної на одноманітному досвіді в питаннях антропології і етнології. Людина – крім кольору й типу та, можливо, різниці в особливостях обличчя і в черепному обсязі – завжди була тією самою в усіх кліматах і в усіх частинах світу, говорять природники; та, навіть зростом – і, в той же час, вони стверджують, що людина походить від того ж невідомого предка, як і людиноподібна (антропоїдна) мавпа; твердження, що логічно неможливе не допустивши нескінченних змін у рості й формі від початку її першої еволюції в двоногу. Особи, що володіють досить великою логікою і дотримуються обох припущень, вільні залишатися при своїх парадоксальних поглядах. Ми звертаємося лише до тих, хто, сумніваючись у загальному походженні міфів від «споглядання видимої роботи зовнішньої природи», думає, що

«Легше повірити, що ці дивовижні сказання про богів і напівбогів, велетнів і карликів, про драконів і всякого роду чудовиськ є перетвореннями, ніж думати, що вони представляють собою лише вигадку».

Таємна Доктрина учить як раз лише таким «перетворенням», як у фізичній природі, так і в пам'яті та поняттях нашого сучасного людства. Вона зіставляє чисто спекулятивні гіпотези сучасної науки, засновані на досвіді й точних спостереженнях впродовж ледве декількох сторіч, з безперервним переказом і записами своїх Святилищ; і відкидаючи пряжу теорій, яка нагадує павутину виткану у пітьмі, що покриває період ледве у кілька тисячоріч, котру європейці називають своєю «історією», Древня Наука говорить нам: тепер вслухайтеся в мій виклад мемуарів Людства.

Людські Раси народжуються одна від іншої, ростуть, розвиваються, старіють і вмирають.

Їх суб-раси і народи слідують тому ж правилу. Якщо ваша всезаперечлива, сучасна наука й, так звана, філософія не заперечують, що людське сімейство складається з різноманітних, цілком визначених типів і рас, то це лише тому, що факт цей незаперечний; ніхто не скаже, що немає зовнішньої різниці між англійцем, африканським негром і японцем або китайцем. З іншого боку, більшістю натуралістів формально заперечується, що *змішані* людські раси, тобто, насіння для цілком нових рас, продовжують формуватися в наші дні, незважаючи на те, що остання думка підтримується з великою підставою де Катрефажем і деякими іншими вченими.

Проте, наше загальне положення не буде прийняте. Скажуть, – які б не були форми, через які людина пройшла впродовж довгих періодів доісторичного минулого, але в майбутньому у неї не має бути ніяких змін, крім деяких різновидів, спостережуваних у цей час. Отже, наші Шості й Сьома Корінні Раси є вигадка.

На це ми знову відповімо: як можете ви знати це? Ваш досвід обмежений декількома тисячоріччями, що рівняється менше, ніж одному дню в повному віці Людства й для теперішніх типів, що існують на материках і островах нашої П'ятої Раси. Як можете ви сказати, що буде або чого не буде? Але поки що, таке пророцтво Таємних Книг і такі їхні певні твердження.

Багато століть минуло від початку раси атлантів, проте, ми бачимо останніх атлантів, що усе ще змішуються з арійським елементом 11 000 років тому. Це показує величезну тривалість часу в заході однієї раси на іншу, наступну за нею, хоча, що стосується характерів і зовнішніх типів, то старша раса втрачає свої відмітні ознаки й приймає нові риси більш молодої раси. Це доводиться всіма типами змішаних людських рас. Так Окультна Філософія вчить, що навіть зараз, на наших очах, нова раса й раси перебувають в утворенні і, що саме в Америці трансформація ця буде відбуватися, і вона вже тихо почалася.

Із чистих англо-саксонців, ледве триста років тому, американці Сполучених Штатів уже стали окремими народностями, і, завдяки сильній домішці різних національностей і шлюбам між ними, вони є расою майже *sui generis*, не тільки розумово, але також і фізично. Наводимо слова де Катрефажа:

«Кожна змішана раса, коли вона ставала і стала одноманітною, могла виконати роль основної раси в нових схрещуваннях. Людство, у його нинішньому стані, оформилося саме так і, звичайно, у більшості випадків через послідовні схрещування деякого числа рас, які й *дотепер не визначені*»[1027].

Таким чином, американці лише протягом трьох сторіч стали тимчасово «первинною расою», перш ніж стати окремою расою й чітко відособленою від усіх інших, нині існуючих рас. Коротше кажучи, вони є зародками *шостої* під-раси й ще через кілька років, безсумнівно, стануть піонерами тієї раси, що повинна піти за теперішньою європейською або П'ятою під-расою з усіма своїми новими особливостями. Після цього, через

[1027] *«Les Éspèces Humaines»,* I, 274.

приблизно 25 000 років, вони почнуть підготовку для сьомої під-раси; доти, доки Шоста Раса не з'явиться на сцені нашого Кола після катаклізмів, перша серія яких повинна знищити Європу і пізніше всю арійську расу (торкнувшись у такий спосіб і обидві Америки), так само як і більшість земель, безпосередньо пов'язаних із границями нашого материка й островами. Коли відбудеться це? Хто знає це, крім великих Учителів Мудрості, але вони зберігають мовчання з цього питання, подібно сніжним вершинам, що височіють над ними. Усе, що ми знаємо, це що вона тихо почне своє існування й, воістину, настільки тихо, що впродовж довгих тисячоріч її піонери – своєрідні діти, які будуть виростати у своєрідних чоловіків і жінок – будуть розглядатися як аномалії *lusus naturael*, як ненормальні дива, фізично й розумово. Потім, у міру їхнього розмноження, число їх буде збільшуватися з кожним сторіччям, вони, одного чудового дня, виявляться в більшості. Тоді теперішній тип людини буде розглядатися як винятковий вилупок; доти, поки вони, у свою чергу, не вимруть у цивілізованих країнах, проживаючи лише маленькими групами на островах, – нинішніх сніжних вершинах – де вони будуть животіти, вироджуватися й, нарешті, вимруть, можливо, через мільйони років, як це відбулося з ацтеками й відбувається зараз із Ньям-Ньям та карликовими племенами Мула Курумба на пагорбах Нілгірі. Всі вони є мізинками колись потужних рас, пам'ять про існування яких цілком зникла зі свідомості сучасних поколінь, точно так само як і ми зникнемо з пам'яті людства Шостої Раси. П'ята Раса зайде на Шосту на багато сотень тисячоріч, змінюючись разом із нею, але набагато повільніше, ніж її нова спадкоємиця, все-таки змінюючись і в рості, фізично й розумово, точно так само, як Четверта Раса зайшла на нашу Арійську Расу, а Третя Раса на Расу Атлантів.

Цей процес підготовки до Шостої великої Раси повинен тривати протягом усієї шостої і сьомої під-рас[1028]. Але *останні* залишки п'ятого Материка зникнуть лише через якийсь час після народження *нової Раси;* коли інше й нове Житло, Шостий Материк, з'явиться над *новими* водами на поверхні нашої планети, щоб прийняти нового прибульця. Туди також переселяться і затвердяться там усі ті, кому пощастить уникнути загального нещастя. Коли буде це, – як щойно сказано, – письменниці не дано знати цього. Але, позаяк Природа не діє раптовими стрибками, так само як людина з дитини не перетворюється відразу на зрілу людину, то й кінцевий катаклізм буде випереджений безліччю малих затоплень і руйнувань, як водою, так і підземними вулканічними вогнями. Потужний пульс буде битися прискорено в серці раси, що перебуває нині в американській зоні, але коли почнеться Шоста Раса, то фактично залишиться не більше американців, ніж європейців, бо до цього часу вони стануть *Новою Расою і багатьма новими народностями*. Однак П'ята Раса не вимре, але проживе якийсь час; заходячи на нову Расу протягом багатьох тисячоріч, вона, як ми щойно сказали, буде перетворюватися, але повільніше, ніж її нова спадкоємиця – однак, піддаючись повній зміні, розумово, фізично і в рості. Людство знову буде збільшуватися в зрості, як це було під час лемурійців та атлантів; бо тоді як еволюція Четвертої Раси привела її до самого дна матеріальності в її фізичному розвитку, нинішня Раса перебуває на її висхідній дузі. Шоста ж Раса швидко звільниться від своїх пут матерії і навіть від плоті.

Таким чином, людству Нового Світу, що набагато старше нашого старого світу – факт, теж забутий людьми – цьому людству Патали (антиподам або Нижньому Світу, як називають Америку в Індії) призначено Кармою сіяти насіння для прийдешньої великої і набагато більш блискучої Раси, ніж усі ті, про які ми знаємо зараз.

За Циклами Матерії будуть слідувати Цикли Духовності й цілком розвиненого розуму. Дотримуючись закону аналогії в історії і расах, більшість майбутніх людств буде складено із чудових Адептів. Людство є дитя Долі Циклів і жодна з його Одиниць не може уникнути своєї несвідомої місії або ж відскіпатися від тягаря співробітництва з Природою. Так Людство, Раса за Расою буде робити свої призначені циклові мандри. Клімати зміняться, й вони вже почали мінятися. Кожен Рік Тропіків, один за іншим, буде викидати одну під-расу лише для того, щоб зародити іншу вищу расу на висхідному циклі, тоді як ряд інших, менш щасливих груп – невдач Природи – зникнуть із людської родини, подібно окремим індивідам, не залишивши навіть сліду.

Такий хід Природи під дією Кармічного Закону! Вічно-Сущої і Вічно-розгорнутої Природи. Бо, за словами одного Мудреця, відомого лише декільком окультистам:

«Сьогодення є дитя Минулого; Майбутнє породження Сьогодення. І, проте, о справжній світе! Хіба не знаєш ти, що ти не маєш батька й не можеш мати потомства; що ти постійно народжуєш лише самого себе? Перш ніж ти почав говорити – «Я породження минулої миті, дитя минулого» – ти вже став цим самим минулим. Перш, ніж ти вимовив останній склад, побач! ти вже не Сьогодення, але, воістину, Майбутнє. Отже, Минуле, Сьогодення і Майбутнє суть Вічно-Суща Трійця в Єдиному – Магамайя Абсолютного «Є».

[1028] Див. вищенаведену діаграму Генеалогічного Дерева П'ятої Раси.